DE DEO VNO, ET TRINO

SCOTICA OPVSCVLA;

QVOAD DEI VISIONEM,
Lumen gloriæ, Fruitionem, Beatitudinem,
Præſcientiam; Prædeſtinationem.

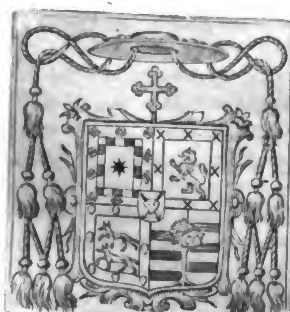
Vbi Obiter Meritum Chriſti; & Immaculata Virginis Conceptio:
Præelectio, Præordinatio.

Authore P. Mag. Gaſpare Sghemma à Panormo Sancti Officij
Conſultore; Examinatore Synodali.

AD ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D.

D. MARTINVM
DE LEON, ET CARDENAS
ARCHIEPISCOPVM PANORMITANVM

Regni Siciliæ Ex-Pręſidem; Status à Latere Regni Neapolis
Sanctiſſimi D. noſtri Papę Aſſiſtentem Epiſcopum.

PANORMI,
Ex Typographia Petri de Iſola Impreſs. Camer. M. DC. LII.

Impr. Salernus V.G. *Impr. D. Petr. de Gregorio P.*

Digitized by Google

Digitized by Google

ILLVSTRIS^{mo}. REVEREND^{mo}. AMPLISS^{mo}. PRAESVLI

F. D. MARTINO

DE LEON, ET CARDENAS

ARCHIEPISCOPO

Panormitano &c.

F. GASPAR SGHEMMA A PANORMO

Ord. Min. S. Franciſci Con. F.

SCOTICA *hæc opuſcula, quæ magna ex parte doctrinam D. P. Auguſtini proferunt, Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. D. feliciſsimo omine in Amplitudinis tuæ ſinum ſponte procurrunt, & tantum Antiſtitem è Sacro Eremitarum Ordine euectum, obſequioſi pectoris beneuolentia Patronum ſibi depoſcunt. Quatuor hic ſunt, quę præcipue in diſputationem, & ſcholaſticum examen vocantur; Dei Viſio, Fruitio, Præſcientia, Prædeſtinatio. nec à te aliena eſſe poſſunt, qui quatuor Eccleſijs, vt oues ad cæleſtia deduceres paſcua cælitus conſtitutus es Paſtor; quamuis Puteolanis, & Panormitanis feliciter obtigerit, vt tua induſtria fruerentur; nam Catanenſes, & Zamorenſes facta deſignatione ſpem immenſi ex tuo Præſulatu fructus aluerũt, ſed ſibi prærept᷑ ab alijs doluerunt. Acutiſſima quæque mentis acies, cum ad inacceſſum Dei ſplendorem tentat peruadere, fere cæcutit. ſed aureo tui nominis, & pietatis lumine, regaliq; gentilitij leonis fortitudine, lucem & vires ſuppeditas. Si ad Beatitudinis perquirendæ deſiderium meo lectori ſtimulos addere contendo: Tu plane vel tuæ prèclariſſimæ conſanguinitatis, qua B. Tereſiæ Virginis generi coniũgeris memoria, tuiſq; egregijs virtutis facinoribus addes calcaria. ſi ſtultũ hominum ſtuporem in admirandis, adamandiſq; diuitijs deteſtor: Tuo exẽ-*

plo

ſlo quid hec in genere poſſis Templorum ædificia, orphani, viduæ, egeſtate depreſſi teſtantur; nam plane te Martinum alterum, celebrant, dum non dimidiatam à volente auferunt veſtem, ſed quidquid tibi vel diuitiarum, vel ſupellectilis eſt, facile extorquent. Interior Panormitanæ ædis maximę facies ſquallebat, adeo, vt feſtis diebus nitor aliquis à periſtromatis petendus eſſet; ſed tua liberalitate nouus, ac mirus de repente inſpiratus eſt illi ſplendor, & augeſcit in dies; quare nemo eſt, qui tui Præſulatus diuitias, vere ſacras non cenſeat, nec in terram defodi perituras, ſed cœlo inſeruire glorioſiores. Si ad Beatorũ ſpirituũ, & Agminum cœleſtium cultum venerabundus accedo: ſingulare profecto tuæ pietatis argumentum, vt cætera omittam, nuper exhibuiſti, cum S. Siluiam Panormitanam Magni Gregorij *Matrem, ſub tuis auſpicijs nouam ciuem, ideſt nunc certius agnitam ritu duplici colendam propoſuiſti.* Cum Dei *prædeſtinationem occultis diuinæ ſapientiæ conſilijs inuolutam, & ex operibus veluti intento digito agnoſcendam, & noſtro conatu diuinę innixo gratię perficiendam complendamq; ex ſcripturis perſuadeo: admiror plane quanto diligentiùs huic incumbas operi, qui ſuas horas rerum piarum meditationi impendens, & tuas curas in te ipſum colligens, ſanctè ab exteriorum negotiorum moleſtijs angoribuſq; te ſubtrahas, nec alibi libentius verſeris, quam in templis diuiniſq; Officijs, & ſupplicationibus. Explico nonnunquam ante mortalium oculos quã ardenter ſincereq;* Deus *ſuppeditatis auxilijs ſalutem omnium amet, & curet, ne quis reprobationis metu deiectus in deſperationem prolabatur: ſed quantum diuinam ęmuleris caritatem, teſtatum modo vidimus in Diœceſana ſynodo, quæ ſanctiſſimis legibus ad canonum amuſſim poſitis, nos tanquam muro ſeptos ab hoſtium inuiſibilium, & prauorum morum impetu defendit. Egregię virtutis vis ad cęlũ exſtimulat; quantũ verò tuorũ præclariſſimè actorũ ſpecimen apud omnes edideris, ſacer* Cardinalium *cœtus, grauiſſimo* Elogio, *quod non ſine probitatis tuę admiratione legimus, celebrauit. Conſtruẽda cœleſti Hieruſalem, vt in eam ędificij partem tranſeat, militans adlaborat* Eccleſia: *te Puteolana inſtauratorem, te* Panorm. *Eccleſia agnoſcit: Tu Pa-*

teolo-

teolanum templum Cathedrale à fundamentis erexiſti, & magnificentiſſime erectum pretioſo ornatu condecoraſti. in Panormitano verò nouum ornamentorum lumen infundis, nec vllis parcis ſumptibus; vt plane conſtet Deo gratas tuas eſſe diuitias, cum tam liberaliter eas ipſe ſuppeditet. Si Fati timor, & Stoicorum caſus à mentibus hominum, vt omnino repellendus perçenſeo: Tu Martinus, cui non Mars Deus propitius, fluctuante populo Neapolitano Anchora fuiſti, & popularium ſeditionum pacator, ad Auſtriaci nominis gloriam, & fidelitatem. Quantũ tua valuit auctoritas ad compeſcendos Neapolitani populi tumultus, quis enarret? Impetiuere ſeditiones illæ Puteolanę vrbis fidem; hinc enim intercludebantur ea commercia, & commeatus, quæ Neapolitanum Regnum perdidiſſent; vt vero te duce tanta animorum conſpiratione, tantaq; fide aduerſus eos de cumanos fluctus reſtitit Puteolana ciuitas, vt ſcopulorum more, non modo non concuteretur, ſed feliciſſime repulerit, diſſiparitq; conatus hoſtium; vnica tunc fuit victoriæ ſpes Vrbs illa Hiſpano militi; inde nimirum alebatur, inde impedimenta hoſtibus obiecta, ex rei frumentariæ, annonęq; penuria; quin ſinguli ad pertinaciam pugnarent; nulla ętas, nulla ſexus conditio, nullus animorum languor obſtitit; tractarunt omnes bellica inſtrumenta, nec vicini, nec immenſi populi vita, & impietas reformidauere. pręclara hęc sũt, ſed ideo à me narrantur, quia tua ſunt omnia. Tu hos animos vnus omnibus inieciſti, fouiſti, ſeruaſti. quantum laboris ſubiueris, quantum ęrumnarum toleraueris; in quot te, tuumq; caput pericula conieceris, ipſi declarauerunt hoſtes, qui ſceleſtorum omnium manus ingentis theſauri ſpe propoſita in te vnum armare moliti ſunt. fuerunt qui amantiſſime tuam incolumitatem à qua penderent omnia, exoptantes; id tibi non raro perſuadere conati ſunt, ut à laboribus, periculiſq; te maiori induſtria, ac diligentia remoueres; ſed nihil profecere, cum tibi id certum eſſe diceres, & facto comprobares; aut moriendum eſſe, aut non deſiſtendum, quouſq; in priſtinum ſeſe locum redintegraret Regis noſtri authoritas. Nulla ergo vlla obliterabit ętas, quantum tua prudentia effeceris ad continendos fluctuantis populi mores, & quãta fide Neapolitani po-

puli

Digitized by Google

puli tumultus compeſcere, quà conſilio, quà labore, quà induſtria, quà ſuppetijs vigilantiſſime curaueris. neq; id minus ad ſalutem animorum, quam ad Catholici Regis *gloriam faciebat; qui enim populus à* Catholici *regis obedientia ſe per malas artes ſubtrahit, is plane à* Catholica *religione mox diſcedet; ita noſtris hiſce temporibus* Regis *noſtri cauſſa cum* Religionis Chriſtianę *integritate coniungitur, vt ab illo deſciſcere ſit in impietatis periculum prolabi. Excurro ad Domini N. Ieſu* Chriſti *merita admiranda, ad* I*mmaculatam B. Virginis* C*onceptionem, ad quam propugnandam voto etiam ſe obſtrinxit libentiſſime* Panormitanus Senatus, *Ordo equeſtris, & populus: ſed vt ex iis promeritis defluant in nos beneficiorum fluenta, cultum ſpecialem ad ſimulacrum* C*hriſti* C*rucifixi in* C*athedrali templo indixiſti; & Deiparam Directionis Matrem,* I*nnocentię* P*atronam in ara eleganter culta collocaſti. Vides ergo,* P*rę ſul* A*mpliſſ. a tuo munere, tuiſq; virtutis exemplis aliena non eſſe quę ſcribo, imo eadem, quę in publicam vtilitatem edũtur, eò pro futura magis eſſe, quò magis tuo patrocinio, tuiſq; moribus & dictis confirmentur: quamobrem non immerito, vt ad te, tuamq; humaniſſimam facilitatem accurrerent maximopere optaui. Erit ſane qui mihi ſuccenſeat, quod ſubtilibus Scoticiſq; contentionibus partem aliquam temporis, quod aliorum bono vtilius impendis, ſurripiam. Sed nuper te vidimus* Siculi Regni *Proregẽ, & Ducẽ, vidimus immẽsã negotiorũ molẽ tuis humeris à Magiſtratu, à cõſilio, ab ipſomet* Rege *impoſitam, nec tamen labab ant genua, nec, quod mirum fuit, vel tibi, tuiſq; pietatis exercitationibus, vel tui ouilis cuſtodiæ, vel innumeris totius* Siciliæ *negotijs defuiſti. tam ample nimirum tibi mens patet, tantarumq; rerum pectus eſt capax: nihil ergo ex breuis opuſculi lectione ac patrocinio tuis ſanctiſſimis curis ſurreptum iri quiſpiam pertimeſcat: quare qua beneuolentia, & humanitate omnium animos in te cõuerſos gaudemus, eadem integerrimę tuæ voluntatis propenſione hoc qualecumq; mei monumentum obſequij libens excipe. & Vale ac viue diutius ad publicam felicitatem.*

Digitized by Google

DE DEO VNO, ET TRINO,

SCOTICA OPVSCVLA

QVO AD DEI VISIONEM, LVMEN GLORIAE Fruitionem; Scientiam, Voluntatem, & Prædeſtinationem.

TOMVS POSTERIOR.

AVCTORE P. GASPARE SGHEMMA PANOR-mitano Doctore Theologo Ord. Min. Conu.

DE VISIONE DEI:

Quo ad potentiam videndi Deum. Titulus XXIX.

An oculus Corporeus poſſit Deum videre. I.

TVm de Viſione in hac vita, tùm in altera; tàm de facto, quã de poſſibili eſt ſermo. Viſio eſt ſimilitudo, & vitalis repræſentatio rei viſæ & ſenſum videre Deũ eſt ſenſum formari, ac perfici forma ſenſibili; & proportio, ac commenſuratio eſt viſionis ſenſibilis ad rẽ ſenſibiliter viſam.

DICO. Nec videtur, nec pōt videri De⁹ oculo corporeo Scot 4. d. 49. q. 8. A infime capax quæ pōt in Deũ anima. D. sẽſus optimo sm̃ qd, nõ ſimpliciter pōt vniri. E anima immediatè beatitudinis ſuſceptiua d. 10 q. 9. A nèc miraculo poſſe oculũ eleuari ad ſeparata. Probat. 1. Timo. 1. Regi ſeculorũ immortali, & inuiſibili. 6. quẽ null⁹ hominũ vidit, nec videre pōt. Ioa. 1. Deũ nemo vidit vnquã: at De⁹ nõ inuiſibilis intellectu; ergo oculo corporeo. 2 proportio, & cõmẽſuratio eſt viſionis ſenſibilis ad rẽ ſenſibiliter viſam; Dei inuiſibilis ad viſionẽ ſenſibilẽ implicat proportio. nã viſio ſenſibilis forma extenſa; oculus quãtitatẽ, diſtantiã, locũ, commenſurationẽ, in Deo nil ex iſtis eſſe pōt. 3. nequit eſſe actũ ſenſationis circa obiectũ, & in obiecto nõ eſſe qualitates ſenſibiles reqſitas ad ſenſa-

Digitized by Google

tionẽ. 4. exiſtã corporis Chriſti, vt in hoſtia, nõ videtur oculo; qa non habet ibi qualitates ſenſibiles, aut modũ ꝑportionatũ; Deo ſimpliciter repugnat mod' eſſendi, ſeù mouendi ſenſibiliter, ergo & eſſe terminũ & obiectũ ſenſus. Min. implicat eſſe viſionẽ obiecti corporeã, & in termino ſeù obiecto mouẽte, & terminãte nõ eſſe diſpoſitionẽ debitã, approximare, diſtare, in loco eſſe repugnãt Deo. 5 nulla põa fieri põt, vt viſibile ſit ꝙ non habet, nèc habere põt rõnem formalẽ, & eſſentialem in rõne viſibilis; viſibile corporeũ immutat potentiam, cõgregat, diſgregat, viſio organica eſt actus, & extra rõnem, ac eſſentialiter cõdiſtĩcta ab obiecto in ratione intelligibilis; ergo Deus qui ẽ extra rõnem formalẽ obiecti, excluditur à ratione obiecti. Sequela; eſſe viſibile habet determinatã rationẽ corporei, & colorati; ergo implicat viſionẽ ad incorporeũ. ℞ in Deo eminenter oĩa perceptibilia à quauis põa. C. formalis ẽ viſio corporea; ergo exigit in obiecto eſſe formaliter corporeũ 2 eſſe eminẽs obiecti nõ eleuat actu põam, vltra eſſe viſiuũ põæ. 3 eſſe formaliter viſibile Dei nõ eſt eſſe corporeũ, ergo eſſe viſiuũ formaliter corporeũ nõ eſt Dei formaliter incorporei. 4 eſſe formale viſus corporei non eſt ſine obiecto corporeo; viſus fertur in ea, quæ habent rõnem ſui obiecti. 5 lumen eſt rão vidẽdi, ergo, q̃ videtur admixto lumine, aut terminato in opaco videtur; ergo viſus corporis nõ ſine corpore; nèc põa ſub ratione communiori, quã ſit rão ſui primi obiecti. 6 De' Spiritus purus, omnino incorporeus; ergo ad Deũ nõ eſt viſus corpore'; implicat põam ferri contra rõnem formalẽ ſui obiecti; eſſe corporeũ, ẽ eſſe formaliter cõtra rõnem formalẽ, tã actus, quã obiecti, q̃ ſunt oppoſita, & repugnãt. ℞ imprimit Deus viſionẽ ſpiritualẽ, vel materialẽ ſpiritualiter ꝑſentantẽ. C. viſus corporis incapax ſpiritualis actus; nã actus non excedit ſuũ eſſe formale, ẽ eſſe ſimplex, & vnius rationis, nõ oppoſitæ. 2 viſio obiecti non ẽ contra nãram rei viſæ. 3 nèc actiuè elicere, nec paſſiue recipere; actiuè põa non haberet ꝑportionatũ obm̃ in rõne motiui, ſenſus ẽ ſenſibili affixus, vt ferrũ adamãti infixũ, vi cuius ẽ attractũ, nèc ſẽſus ſe ducit, ducitur; paſſiuè, vt act' totaliter à Deo extenſus fiat, quẽ ſuſcipit, & vitaliter viſus tendat; ſic viſio nõ eſſet actus videntis, ſed rei viſæ. 4 ſi recipit formã extensã, & materialẽ, nõ ẽ repreſentatio Dei inextẽſi, potẽtia ſibi vendicat proportionẽ cũ obiecto in ꝙ tendit, & actu quo tendit: ſi ẽ forma inextẽſa in ſubiecto extenſo, non ẽ qualitas, & forma agẽdi inextẽſa; põa fit ſimilis intẽtionaliter ſpẽi imꝑſſæ ꝑ quã in actu primo, vel ſecũdo fiat ſimilis obiecto. 5 põa non põt habere actũ circa id ꝙ non eſt ſub primo ſuo obiecto; viſio fit ꝑ ſimile, fieri non põt viſio corporea ſine viſibili corporeo. ℞ eleuatur. C. ꝑ

nil

Digitized by Google

nil poſteri' pōt fieri alia. 2 actus vitalis nō eſt ad impōle, pōa non pōt ſub rōne communiori, q̄ ſit rāo ſui primi obiecti. 3 viſus non attingit ſub rōne, quæ non ſit rāo coloris, aut lucis, aut rei ſenſibilis; vt nèc intellectus intuitiuè extra, ꝙ non ē rāo intelligibilis, nèc ſenſus extra, q̄ ſit rāo ſenſibilis. 4 quæuis forma petit ſubiectū ſui nāra aptū, lapis nō ē ſubm̄ viſus, nō recipit ſonum; nèc oculus corporis intellectionē mētis. Sequela, magis diſtat ſenſus ab intellectu, q̄ ſenſus à ſenſu; ſenſus vnius nō ſub obiecto alterius, nèc obiectū intellectus ſub oculo ſenſus. 5 oculus nèc in actu primo ꝑ ſpeciē impreſſam; nec ſecundo ꝑ expræſſam pōt aſſimilari Deo, & rei ſpūali, viſio fit ꝑ ſimile, materiale, & ſenſibile non ē ſimilitudo immaterialis, & intelligibilis ℞ vt actus finitus rep̄ſentat Deum infinitè. 2 intellectus creatus *D*eū increatū. 3 pōa non ſimilis in modo eſſendi, ſat rāo actiui, & paſſiui, actus, & pōæ; improportio nāræ, nō ad Dei pōam. C. actus finitus intellectus, nō ē extra rōnem intelligibilis; modus obiecti non variat obiectū. 2 finiti ad infinitū ſi non proportio entitatis, proportio actiui, & paſſiui; pōæ, & obiecti; at viſio forma corporis nō extendit vltra corporea. 3 nèc in ſe, & in eſſe, nèc vt ſub actu ſecūdo ſpecies ſēſibilis pōt eſſe ſimilitudo inſenſibilis. 4 ſpecies finita, & creata ē circa obiectum in rōne intelligibilis, & intellectionis expreſſio; at viſio ſēſibilis neq; exprimere actū inſenſibilē. 5 nulla rāo pōt eſſe in lapide; ergo nulla rāo intelligendi in ſenſu; vt ſenſus neq; eſſe intellectus, nèc actus ſenſus actus intellectus. 5 nō ꝙlibet aptū ē fieri à quolibet nèc à ſenſu actus cognitionis Dei; vt ſenſus neq; eſſe mens, nè c actus ſenſus actus mentis, & rōnis. *6 viſio* Dei ē eſſentialiter ſpiritualis, viſio corporea intrīſecè materialis. Pōa ad rē, & actū ſpiritualē neceſſario ſpiritualis. Forma nāra, & eſſentia exigēs pendere à materia ē neceſſario materialis, viſio corporea eſt intrinſecè, & eſſentialiter mod', & actus proportione ad ſubiectū, & obiectum. ℞ intellect' creata pōa, nèc actus purus repræſentat Deū, actū purū. 2 viſio intellectiua *D*ei improportionata in eſſe, nō in præſentare; ita viſio corporea cū imꝓportione in eſſe, nō in actu p̄ſentātis ad p̄ſentatū. Vel nō ꝓportione ſimpliciter, ſed tm̄ in ordine ad actū pōæ. C. cognitio ē ꝓpria rāo diſtinctè cognoſcendi, & intelligēdi Deū, ſenſatio neq; eſſe rāo niſi ſēſibilis. 2 obiectū adęquatū viſus nō niſi corporeū, ergo nequit eſſe cū ꝓportione ad incorporeum. 3 pōa impotens, & extra rōnem eſſendi, ē impotens, & extra rōnem agēdi; viſus neq; fieri auditus, nèc ſenſus intellectus 4 cauſæ finitæ tā in eſſe q̄ agere; nèc vltra id ꝙ ſunt, & eſſe poſſunt, ſe exercēt. 5 ſensū eſſe ſēſū, & non eſſe ſensū implicat, oculū ſentire ē eſſe ſensū; at ſentire Deū ē non eſſe ſensū: nā Deus inſenſibilis;

bilis; actus ſenſibilis neqꝫ eſſe rei inſenſibilis. Hinc origines l. 7. mẽtitur Celſus, ꝙ ſperemus nos Deũ viſuros oculis corporeis. Ambroſ. ps. 118 ſer. 8. Deo nõ erit poſſibile, vt corporeis oculis faciat id quod incorporeũ ẽ cõprænhendi. Hieron. Ep. c. Ari. Diuinitatẽ nõ poſſe oculos carnis aſpicere, ſed mẽtis. Aug. nãra Dei inuiſibilis, nèc mutabitur in futuro, vt de inuiſibili viſibilis fiat, vt nèc de incorruptibili corruptibilis.

Vrgent Heretici Antopomorphitæ, q Deũ corporeũ. Arius Verbũ Dei eſſe creaturã corporeã. Celſus, plures Anonymi, Veſtius Caluiniſta Deũ externa oculorũ inſpectione videri poſſe. 1. cor. 12. videmus nunc p ſpeculũ, tunc facie ad faciẽ. Iob. 19. in carne mea videbo Deũ. 42. auditu auris audiui te, nũc autẽ oculus videt te. Aug. 22. Ciu. c. 29. & Ep. ad Fortunat. ſub dubio ſi ſancti oculis Deũ videãt, vt nos videmus ſolem. 3 eleuat Deus corpꝰ Chriſti in Euchariſtia vt exiſtat modo ſpirituali; ergo & oculũ, vt eliciat actũ ſpũalẽ. ſequela, modus ſupernaturalis eſſendi, plus ẽ q̃ agẽdi. 4 inconſonũ primã cauſã viſus eſſe extra viſũ, & inuiſibilẽ. 5 infelix oculus eſſe corã Deo, & nõ frui Deo. 6 põt oculꝰ eleuari, vt videat exiſtentiã corporis Chriſti in Euchariſtia, ergo & Deũ. Sequela vtraque exiſtentia eſt ſupernaturalis, & inuiſibilis. 7 põt Deꝰ eleuare oculos, vt videãt Angelos, ergo & ſe. Antec. plus diſtat intellectꝰ à Deo, q̃ viſus ab Angelo, eleuat intellectũ, cur nõ viſum ad Angelũ? Seq̃la ſi rõne ſpiritus nõ repugnat, nõ ẽ vnde repugnet. 8 ignis inferni agit in ſpiritum, ergo & viſus corporis põt ſpiritũ videre. 9 anima inextẽſa informat corpus extensũ, ergo viſio Dei inextenſa in oculo extẽſo. 10. Iacob vidi Dominũ facie ad faciem. Moys. ore ad os. Iſai. vidit Dominum ſedentem.

Ad 1. Paulus; viſio ſuccedens fidei eſt intellectus, nõ ſenſus. 2 viſio qa euidens, & clara. Iob etiã vt viſio intellectꝰ poſt reſurrectionem habenda in carne, non per carnẽ. Vel de viſione Chriſti redẽptoris habẽda oculis corporeis. Ad aliud Dei prouidentiã Iob expertus, dixit, q̃ audiui, nũc experior, & oculis video. Ad 2 Aug. dubie locutus de corpore glorioſo, fortè contra hæreticos, q Deũ omnino corporeũ, & viſibilẽ dabãt. 1 ſub dubio: nã ibi queſtio contra Arianos, & eos q Deũ eſſe corporeũ; non ſi oculo Deus videri: at infra ſubdit alterius põæ incorporeã Dei nãram. Ad 3 diſpar; viſio forma intrinſeca, & vitalis in vidente, in ſubiecto apto: præſentia in Euchariſtia reſpectus extrinſecus in altari, nõ ratione quantitatis, ſed ſubſtãtię habet vt ſit totũ in toto, & in parte, ſed à ſubſtantia; viſio nõ habet vt extenſa repreſentet Deũ inextenſũ; Deus inſenſibilis fiat ſenſibilis. C. corpus extensũ ẽ modo inextẽſo; ergo viſio extenſa in Deũ inextensũ. ℞ inextẽſio corporis Chri-

ſti

ſti non ẽ intrinſeca: ſed tm̃ in ordine ad locũ, q eſt reſpectus poſterior, & à Deo ſuſpendi: at viſio ẽ actus immanens, in vidente, ſi eſt ſenſibilis, neqt eſſe inſenſibilis. C. ſenſibilis in ſe, inſenſibilis ad Deũ. ℞ Deus inſenſibilis neqt actu ſenſibili in ſe attingi. Ad 4 ſi eſſet cauſa vniuoca; Deus excedens, & cauſa ęquiuoca. 2 non ẽ extra viſũ, qa pendet in fieri, & eſſe à *Deo*, & illapſu generali Deus inexiſtit; non ſpeciali p intuitũ cuius nõ ẽ capax 3 efficiens viſũ, & q finxit oculos, conſiderat, ita contẽplatur mente nõ videtur oculo, voluntas neceſſario ẽ à Deo, nèc neceſſario ſed libere vult. Ad 5 fruitur vt põt, corã Deo videt carnẽ Chriſti; fruitur redundantia animæ, dotibus corporis glorioſi. Ad 6 corpus Chriſti qm̃, coloratũ figuratũ põt ptinere ad oculũ: ſubſtantia inuiſibilis, ſpiritualis, Deus abſq; principijs reqſitis ad actũ formalẽ ſenſationis. Ad 7 in forma aſſumpta aut aerea. 2 neqt oculus videre Angelũ vt in ſe; plus diſtat intellect' à Deo entitate, & perfectione; nõ ꝓportione põæ ad obiectũ. Vel extra rõnẽ intelligibilis non eſt Deus; extra rõnem viſus corporei ẽ res incorporea. Ad 8 ignis cruciat ſpirit', vt obiectũ diſconueniẽs, triſte; & eos detinet contra eorũ velle ex Dei ſentẽtia. 2 ſi nõ ẽ actio realis phyſica, vt vrat ſpiritus, ẽ realis dolor, & cruciatus; ex igne viſibili, ardor inuiſibilis. 3 detẽtione formali cruciat, effectiue vt obiectũ appręhẽſionis eorũ: at obiectũ viſ' corporei, neqt eſſe incorporeũ; viſio eſt actus vidẽtis. 4 ignis vt Dei inſtrumentũ agit ſolũ; oculos videt formaliter, viſio actus vitæ, & põæ taliter agentis, & nequit eſſe extra obiectũ. Ad 9 anima ſpiritualis, & intellectualis informat, & actuat corpus, non modo extenſo, ſed inextenſo, tota in toto, & in parte. 2 ſi formaliter inextenſa, virtute extenſa, vt continet virtute põas extenſas ſenſus, & vegetatiuã: at viſus nequit virtute eſſe inextenſus; ſuperius ẽ virtus inferioris, nõ inferius ſui ſuperioris. 3 anima non inhęret, actuat in actu primo corpus; hinc nõ tanta neceſſitate exigit obiectũ inextensũ: at viſio ſolũ inhęret, ẽ qualitas extenſa, & corporea ſubiectũ extensũ informat. Ais anima ſe ſola nõ videt Deum, eleuata videt; ergo & oculus eleuatus. ℞ anima ſi non põt ſe ſola, non qa incapax: ſed vt cauſet viſionẽ; etiã Deus cõcauſans, diſponens, eleuans, videtur ſi vult. 2 intellectus impotens extrinſecè; viſ' intrĩſecè defectu virtutis, & formæ agentis. Ais anima vna inextẽſa eſt forma corporis extenſi; ergo actus extẽſus in *Deũ* inextensũ ℞ anima modo inextenſo informat: viſio ẽ accidens, ſic inẽ vt ẽ; & nõ põt habere eſſe repugnans ſuo ineſſe. C. nèc anima indiuiſa repugnat corpori diuiſo vniri ℞ diuiſibilis eſt anima quo ad põas; quo ad eſſe virtute, non actu quo. ad organa quæ informat: accidens ſenſibile neqt ha-

habere virtutẽ inſenſibilẽ. Ad 10 Iacob, Moyſen, Iſaias, alij, vel Angelũ in pſona Dei. Vel in phantaſmate, non vt in ſe. Vel viſione intellectuali, nõcorporea. Vel imaginaria non intuitiua. Vel in ſpecie, vt rão cognoſcendi diſtinctè Deũ notitia abſtractiua. Ais põt aſſumi oculus, vt pſentet obiectũ abſtractiuè; ergo vt videat à materia abſtractũ. Seq̃la, ſi põt abſtrahere à modo tẽdendi in obiectũ, etiã in obiectũ. Antec. põt à Deo ſeruari ſpecies, etiã non pſente obiecto. ℞ tendere in obiectũ p ſpeciem conſeruatã, nõ cõtra rõnem viſus: at à rõne sẽſibilis cõtra ſenſũ. 2 in ſpecie eſſet viſio, ſi nõ in obiecto, nèc vt pſens inſimili, & repſentatiuo: at in re inſenſibili neq̃ eſſe ſen ſatio. C. actus creatus ẽ pceptio obiecti increati: ergo & viſio corporea, obiecti incorporei. ℞ ens increatũ intra latitudinẽ obiecti intelligibilis: ens inuiſibile, & ſpirituale nõ intra latitudinem viſionis ſenſibilis.

An Creatus intellectus poſſit eſſentiam Dei videre. 2.

MVLTA ad Dei viſionem, & notitiam ducũt; effectus, & opera, Sap. 13 à magnitudine ſpeciei, & creaturæ põt creator videri. Fides, & reuelatio, Epheſ. 1 De⁹ & pater gloriæ det vobis ſpiritum ſapientiæ, & reuelationis, in agnitionẽ eius. Charitas, & dilectio, Io. 4 q diligit ex Deo natus ẽ, & Deũ cognoſcit. Humanitas aſſũpta, Philip. 2 in ſimilitudinẽ hominũ factus & habitu inuẽtus vt homo. ſigna ſenſibilia, in colũbæ ſpecie Sp. San. viſus ẽ. Scripturæ, in q̃bus De⁹ loq̃tur, ſcrutamini ſcripturas, q̃ teſtimoniũ phibẽt de me; Nèc deſunt viæ, p quas diuina illuſtratio. Nũc viſio Dei clara, & intuitiua, vt in ſe Deus eſt, in propria natura, & eſſentia ſpectatur.

Dico. Põt videri, & de facto videtur Deus clarè, intuitiuè, vt ẽ in ſe à Beatis. eſt de fide. C. Armenos, à Beatis nõ videri eſſentiã Dei, tm̃ lumẽ, fulgorẽ ab ea manãtẽ: at. Scot 1. d. 1. q. 1. E. F. videri Deũ in ppria nãra 3. d. 14. q. 1. intellectus animæ Chriſti immediatè viſione Verbi perficitur, vt poſſibilis creaturæ. Quodl. 5. B. in ſolo Deo q̃es, vbi oĩs pfectio entis virtute, & eminenter 14. V. immediatè eſſẽa motiua ſui intellectus p voluntatẽ ad actum viſionis beatę. 4. d. 19. q 11. intellectus, & volũtas pfectæ nõę, & amoris Dei vt in ſe ẽ, capaces. Prob. 1. Ioa. 3 ſimiles ei erimus, & videbimus eũ ſicuti ẽ. 1 cor. 13 videmus nunc p ſpeculũ, tũc facie ad faciẽ. Matt. 5. Beati mũdo corde, quoniã ipſi Deũ videbũt. 18. Angeli eorũ ſemp vident faciẽ Patris. 2. Conc. flor. ſeſſ. vlt. q ſuſcepto baptiſmate, aut peracta penitẽtia in gratia decedũt, mox in Cęlũ recepti, clarè intuẽtur Deũ trinũ, & vnũ, ſicuti ẽ. Francofodienſe epiſt. ad Epiſcopos Hiſpanos, pdicamus Chriſtum Deũ verũ, & viuũ, filiũ Dei, ad cui⁹ beatã viſionẽ puenire mereamur.

Greg.

Digitized by Google

Greg. 18. mor. c. 28. *Dionyſ.* de Cęl. Hierarc. c 4. Deũ à Beatis in ꝓpria nãra intueri. Rão. 1. nãra nõ inclinat ad impoſſibile; inſit' amor, & cupido Deũ videndi. 2. ad õe ens naturaliter ꝓpenſi, maximè ad primũ & ſupmũ ens. 3 viſis effectibus intellectus naturaliter q̃rit cauſam; ergo viſis creaturis naturaliter deſiderat videre creatorẽ; appetitus nãræ nõ ẽ fruſtra. 4 Deus maximè ens in ſe ſcibile; noſter intellectus habet pro obiecto ens, & ꝙ vis ſub ente; ergo põt intuitiuè Deũ videre. 5 quies, & noſtra ſatietas in ente finito pfecta non eſt; ergo in ente increato, ſummo, infinito, in quo plena pfectio, vbi beat' habet qcqd vult. 6 põa indifferẽs ad plura, nõ quieſcit, quo vſq; ad id perueniat, vbi alia bona formaliter, virtute, aut eminenter poſſint haberi; creatus intellectus ad ens inclinat, ergo nõ quieſcit niſi in primo vbi formaliter, virtute, aut eminẽter pfectio omniũ. 7 eſſia Dei cadit ſub ratione formali obiecti põę noſtrę, & philoſophi abſtractiuè nouerũt Deũ ſubſiſtentẽ, intellectualẽ, ſummè pfectũ; ergo nõ ẽ vt ſublatis impedimentis non poſſimus intuitiuè; & ſi ꝓ ſtatu iſto non niſi p creaturã, vt per mediũ cognitũ Deũ attingimus; & intellectus potentialis, imbecillis ad Deũ actum purum, vt adiutus lumine gloriæ, & ſublata impfectione huius ſtatus quin poſſit clare Deũ videre. Adde totũ ens obiectũ mentis, quies nõ niſi in ſũmo; ſenſus attingit ſuum obiũ, cur non intellectus? Natura dictat Deum poſſe cognoſci, diligi ab homine, q appetit eſſe beatum.

Vrgẽt Armeni, Abailard', Americus, Arneldus, alij Heretici, Deũ non videri, ſed fulgorẽ à Dei eſſia manantẽ, vt ſolẽ in radijs. 1. exod. 33 poſteriora mea videbis, faciem videre non poteris. 1. Timot. 6 lucẽ habitat inacceſſibilẽ, quem nullus hominũ vidit, nèc põt videre. 1 Pet. 1. in quẽ deſiderant Angeli ꝓſpicere; ſi viderẽt nõ ſitire nt. 2. Chriſoſt. hõ. 14 in Ioa. Deũ videri ẽ impoſſibile. Angeli nèc aliter, q̃ videbant prophetæ. Theophil. Euthim. in Ioan. 1. Deũ nemo vidit vnquã; negant ab Angelis, & Beatis videri; idẽ ex Hierony. & Ambroſio. 3. creati intellectus ad Deũ nulla ꝓportio, ergo nulla viſio. Seq̃la; põæ videntis ad obiectũ viſum verè ꝓportio. Antec. minor diſtãtia oculi ad Angelũ, q̃ intellectus ad Deũ. 4 ſi videtur; qa actus purus, & ſimplex tot', ac pfectè videtur, ac cõpræhẽditur; repugnat Deũ cõpręhendi à finito intellectu, ergo videri vt in ſe eſt. 5 viſio actus põæ vitalis, & naturalis; ad *D*eum clare, viſum non eſt põa naturalis. 6 ſub obiecto nãli intellect' eſſet, & De', & naturaliter viſibilis. 7 mod' cognoſcendi ſequitur modũ eſſendi; intellectus noſter pendet à corpore, & ad illud inclinat, ergo, & viſio non niſi ex corporeis, non in Deũ, q actus purus; põa eſt, ad actũ purũ neq̃ eſſe. 8 nèc oculus videt in ſe ſolẽ, q in ſe materialis, & viſibilis;

nèc

Digitized by Google

nèc mens *Deũ*, in ſe,ſed fulgorẽ,& ſplendorẽ. ℞ ſtultũ Beatos videre Deũ in ſplendore; ſic Beati non in Deo; non ſummũ bonũ intelligerent,& viderent.Adhuc in Deũ extuarent. Lumen potius mediũ videndi,q̃ res viſa. Quidcreatũ,& finitũ, nèc ſatiaret. Ad 1 exod videre nõ poteris, oculis corporeis; ꝓ ſtatu iſto. Viribus noſtris. In omni gloria. Lege cõmuni. Nèc actibns quos in hac vita experimur. Paul᷒: notitia cõprehenſiua:viribus nãrę actibus noſtris.Angeli tãto affectu, ac voluptate vident, vt ſemp opta- re dicantur. Vel Petrus de gratia euangelica,& myſterijs filij,& Sp.S. ad extra, q̃ Angeli magna ex parte ex p̃dicatione Apoſtolica accepe- runt; vt innoteſcat principibus, & poteſtatibus. Ad 2 Patres de viſioneDei cõp̃henſiua poſſunt exponi. Proprijs viribus.Oculis corporeis. Vel vt vitarent eos, q Deũ comp̃hẽdi,aut oculis videri,ad aliud extremũ inclinare viſi ſunt, & inuiſibilẽ dixerunt. Vel inuiſibilis ſtatu iſto; oculis; abſq; lumine, aut Dei auxilio. Vel eſto *Deũ* videãt,adhuc infinitè viſibilis magis. Ad 3 nulla ꝓportio pfectione entitatis : bene cognoſcibilitate, non adæquata in eſſe , ſed cõparatione ad actũ ꝓ vt attingi põt.nulla quãtitatis,ſed ordinis,& habitudinis.nõ entitatiua: ſed obiectiua Ad 4 totus videtur, non totaliter,modo infinito,& cõpræhenſiuo , non adæquatione videntis ad rẽ viſã;totus iuxta capacitatẽ vidẽtis,nõ obiecti viſi. Ad 5 ẽ põa naturaliter vitalis; non proximè totaliter expedita pro actu in Deũ. Vel ſufficiens vt videat: vt exeat in actũ adiutus lumine ; vel auxilio vicẽ ſupplente.Aliꝗ plus ē facere,q̃ poſſe;actus ſecũdus addit ad põam, exigit obiectũ,& diſpoſitio ꝓximè adhuc neceſſaria. Ad 6 ſub obiecto naturalis inclinationis Deus,non attingentiæ præcisè naturalis . Vel ſub obiecto non ꝙ moueat naturaliter ad actũ; ſed liberè cũ Deo; ideo non ẽ naturale põęvt ſe ſola videat:nã videtur De᷒ qa vult,& concurſu neceſſario extra ſe non agit. Ad 7 mod᷒ cognoſcendi non excedit modũ eſſendi virtutis formalis ꝓximę;intellect᷒ quia potẽtialis in Deũ actũ purum ſe ſolo non põt ꝓximè ; quia finit᷒ Deũ infinitũ non cõpræhendit. 2 hoc ſtatu à corporeis pendet , non abſolute vt ſpiritus ẽ, cũ Deo proportio non in eſſe , vt obiectũ; nèc adæquatũ,excedens; tũ ꝓportione ad actũ põę. Ad 8 vt ſol,& ſplendor eſto excedens, ẽ ad viſũ ; ita Deus infinitus ad aciẽ mẽtis. 2 lux,& lumen ita lux deitatis in lumine gloriæ. 3 lux naturaliter mouet, Deus liberè;videtur cum vult. Ais non ẽ dare põam in natura, ſine actiua ℞ nãra creata intra ſuos limites ; ad Dẽũ,ſatis vt reſpondeat in ente in primo authore qui ſupplet ad oẽ creatum ens ; natura recipit animã, nèc creat, nèc inducit animam; à Deo omnia viuunt.

An

Digitized by Google

An ad claram viſionem Dei ſit inclinatio naturalis hominis, & Angeli. 3.

POtentia verè naturalis dici pōt ſi formaliter ꝓpenſa ſit, & inclinata ad actū circa finē ſuū, eſtò ſe ſola Deū non attingat, & videat, immediatè ſuſceptiua, non tñ ſufficiēter actiua viſionis beatæ; capax non p aliud ab ea: nã accidens, & habitus, nèc ſuſceptiuū, nèc ratiò recipiendi. Intellectus, & voluntas pfecti amoris, & notitiæ capaces. ad ōem actum, & formam ſunt pōę naturales, eſto nō ſufficienter actiuæ; modò naturali non habent ex ſe Deū pſentã rōne motiui, & actus in quem tota nãra creata non poteſt Agens igitur à quo recipit, nèc imprimit modo naturali: eſt forma ſupernaturalis in beato, non ob receptionem; ſed actionem. ad multa natura propenſa, & inclinata, ad quæ ſe ſola non poteſt.

Dico. Ad claram Dei viſionem, inclinationē eſſe, & appetitum naturalē hominis, & Angeli, ſolis tñ nãræ viribus attingi non poſſe. 1 prol. C.D. 4. d. 49. q. 10. & 11. Erat Thō. ſine fide ad clarã Dei viſionē nèc eſſe inclinationē. Prob. Aug. de pd. ſanct. c. 4 poſſe habere fidem, & charitatē nãræ ē hominis, habere gratiæ ē fideliū; 2 cōfeſſ. feciſti nos Domine ad te, & inquietū cor noſtrū, donec ad te pueniat; ergo natūra conditi, inclinati, & ꝓpenſi in Deum. 3 initio metaph. oīs homo nãra ſcire deſiderat; ergo maximè ad primã cauſã nãra inclinat, q̃ & videre cupit. 1. ethic. bonū q̇ naturaliter oēs appetunt; ergo mai⁹ bonū magis naturaliter appetim⁹, & ſummū, ac maximū. 3 naturale ē homini, vt viſis effectibus, velit ſcire cauſas; ergo appetitus videndi, & ſciēdi primã cauſã, maximè nãralis. 5 in nullo finito bono, nãraliter qeſcit anim⁹ ſemp magis, ac magis innititur; ergo tm̃ in bono infinito, q ē Deus nãraliter qeſcit. 6 potētia receptiua actuū ſupnaturaliū, eſt formaliter naturalis; & natura in eos eſt ꝓpenſa; ergo ad claram viſionem Dei inclinatio eſt naturalis, eſto actus ſupnãralis. 7 quęuis pōa naturaliter inclinat in eã pfectionem, cuius nãra eſt immediatè capax, & illi conſona; clara Dei viſio, & fruitio ē conſentanea intellectui, & voluntati; & nãra ē immediatè capax. Minor. ſi p ſupnãrale fieret capax, nunq̃ Deū attingeret, q actiã improportionē haberet ad illud: & intellectus naturaliter capax omnis notitiæ ſub adæquato obiecto; quãuis naturaliter pficitur, & ad omnē naturaliter inclinat: nã pōa receptiua viſionis non eſt violenta; ſecus violenter beat⁹; nec neutra; quia ē pfectio illi conueniens, ergo naturalis. 9 finis optimū eſt eorum, q̃ continentur ſub obiecto; cui connaturalis eſt potētia; eorū q ſunt ad finem ē naturalis connexio cum fine; in natura

B hu-

humana vt ſit capax viſionis *Dei* nō additur alia nāra, imo nāra verè beatur. 10. Forma ſupnaturalis in Beato non ob receptionem, ſed actionem; obiecto reſpondet ſpecies; intellectui lumē, volūtati charitas, at obiectū pſens ex ſe cauſat viſionē, non ſpecie; lumen ſi vt efficiat, non ex neceſſitate, qa obiectū lux eſt; charitas in voluntate ſine qua non ita intensè; ſic ex nāra nō poteſt, quod naturaliter poteſt.

Prob. 2 nāra nō conſequi. 1 Rō. 6. gratia Dei vita æterna. 2. error Pelagij ex nāra hominē ſaluari. 3. anima nō ē pximè ſufficiēter actiua ex naturalibus in actū viſionis: nā intellectus non videt, niſi habeat obiectū in ſe cognitū; vel aliqd in quo eminentius continetur; Deus non ē pſens in rōne obiecti, nèc in alio eminenter eſſe pōt; ergo nāra non ſufficit. 4. viſio Dei in ſe ē intuitiua, ſed anima non habet ex ſe pſentē Deū, vt obiectū, nam liberè mouet ad extra; ergo non ex puris naturaliter attingit. 5 nil in Beato ſupnārale ob receptionē, qa nāra capax cuiuſuis ſupernaturalis; ergo propter actionē, & vt eliciat. 6. media pueniendi ad finē ſupernaturalia ſunt, fides, ſpes, charitas, ergo aſſecutio. 7 ſupnaturali ordine pdeſtinati ſumus ad vitā. epheſ. 2. gratia ſaluati p fidē, non ex vobis donū Dei ē. 8 liberè De' ad extra, & contingenter concurſum exhibet, & in ratione obiecti mouet.

Arguent Thomiſtæ C. 1. nèc eſſe nāræ, nèc naturalē potentiā ad viſionē beatā; nèc cōcipi vt poſſibilē. 1. cor. 2. nèc oculus vidit, nèc auris audiuit, q pparauit *Deus* diligentibus ſe. 2. Ariſt. 2. celi 50. ſi natura dediſſet aſtris motū progreſſiuum, etiā dediſſet neceſſaria pro eo, qa non ordinat ad pfectionē, ſine medijs; ergo ſi naturaliter ordinati ad finē, etiā media eſſent naturalia. 3 ſi modus eſſendi naturæ cognitæ excedit modū eſſendi nāræ cognoſcētis, neceſſario cognitio ē ſupra nāram cognoſcētis; ſed modus eſſendi Dei excedit naturā creaturę ergo viſio *Dei* non ē cognitio naturalis. 4 obiectū non ē naturale cognoſcenti, cū non ē in eo, p modū qui cōpetit nāræ cognoſcentis; De' nullo modo pōt eſſe ſic obiectū. Min. non habet ſic pportionē cū nāra intellectus; & quantumuis pficitur, ſemper deficiens ē reſpectu Dei. 5. media ad Deū ſupernaturalia fides, ſpes, charitas; ergo finis; ſeqla, cui naturalis eſſet finis, eidē naturalia eſſent media. 6. nō ē dare pōam paſſiuā in nāra, ſine actiua in nāra. 7 nāra dās poſſe dat agere. 8. dono Dei ordinati ſumus ad gloriā, ergo nō ex naturalibus inclinati. 9 ad gratiā nāra nō inclinat, ergo nèc ad gloriā. Seqla vbi nō eſt inclinatio ad vltimū diſpoſitionis formæ, nèc ad formā. 10 ad impoſſibile nō ſunt vires nāræ, viſio Dei per nārā ē impoſſibilis; ergo ad eā nèc pōa naturalis. 11. ſi deſideriū naturale eſſet hominis cognō clara Dei poſſet haberi naturaliter. Seqla; deſideriū, & inclinatio

natio in nāra rationali ſeqtur cognitionē, nèc ē irrationale. 12. vltim' finis vt obiectū ē bonū ꝓpoſitum per intellectū, ergo ſi natura inclinat ad illum, naturaliter illum cognoſcit.

Ad 1 nèc viſu, nèc auditu cognoſcimus quæ futura ſunt, at natura inclinat, & ē ꝓpōſa. 2 ſtatu iſto omni fide ſuppoſita; obſcurè, q̄ futura ſunt attingit. 3 fine ăpphēſo vt poſſibili incōmuni; adhuc ad diſtinctè vt in ſe, & actu elicito eſt fides, nèc pondus, ꝓpenſio, & inclinatio ad poſſe, ē ad ſcire, & cōſeq. Ad 2 mot' nō excedit vires in aſtris; viſio Dei excedit. 2 dedit pōas actiuè, & paſſiuè naturales; ſed non adæquatè actiuas, qa obiectū ē ineuidens. 3. motus actus mobilis; viſio ex pōa, & obiecto, ſi intellectus naturalis, obiectū nō mouet naturaliter. Ad 3 excedit ꝓportione entitatis, nō cognoſcibilitatis; motiui ad mobile. Vel nō ꝓportione cognoſcibilis ſimpliciter: ſed cōparatiuè ad actū quantū attingi pōt à pōa creata. 3. maior nō vera; qa notitia pōt eſſe obiecti habentis modū eſſendi ſuperiorē; q̄ ſit eſſe nāræ cognoſcētis; Angelus inferior cognoſcit ſuperiorē, & modus eſſendi inferior. Vel ſi excedit in re, nō in modo eſſendi obiecti, ꝙ nō petit eſſe æquale in re cū pōa; ſecus intellectus cū lumine, non poſſet in Deū, nā eſſe Dei adhuc excederet. Ad 4 ē proportio in rōne obiecti cognoſcibilis, nō in gradibus entitatis. C. vbi nulla ꝓportio eſſendi nèc cognoſcendi. ℞ ſi nō in eſſe ſimpliciter, in eſſe obiecti. 2 imꝓportio entitatis, tollit adęquatam intelligibilitatē; nō intellectionē. Ad 5 etiā ad media inclinatio, & pōa naturalis, eſto dentur ſupnaturaliter. Vel media quoad finis aſſecutionē ſupnāralia ſunt, nō pro inclinatione. Vel non implicat inclinari ad finē naturaliter, & non ad media; cęcus naturaliter inclinat ad videre, miraculo videt. Ad 6 ſi non reſpondet tota actiua in nāra creata, ſatis vt reſpondeat in ente; pōa in nāra vt recipiat animā, nèc natura inducit animā. C. ſi non pōt actiuè, nèc cū habitu pōt; nā habitus principium ſic agendi nō ſimpliciter agendi. ℞ intellectus pōt remotè, cū lumine ꝓximè. C. habitus quo poteſt ē accidens; poſſet hæc perfectio dari nāræ, & naturaliter videret. ℞ ē ſupnaturalis, & ab agente ſupnaturali. 2. aliqua pfectio inferioris pōt contineri in ſuperiori; non oīs vitiuè. Ad 7 agere ē cum medijs, & diſpoſitione requiſita, poſſe ē pōę; agere adhuc obiecti, & plurium. Ad 8 eleuati, & ordinati ꝓximè ex Dei dono; inclinatio ex principiis nāræ. Vel ordo non facit vt pōa inclinet, ſed reducit ad actū, plus eſt .n. facere, q̄ inclinare. Ad 9 ad fidē, & gratiā nāra inclinat; Deus dat. 2 pōa ē ſemper naturalis, act', & forma ſupnaturalis, qa à Deo. Ad 10. ad impoſſibile ſimpliciter non eſt pōa: ad impoſſibile naturaliter eſt verè pōa, & inclinatio; anima ſeparata inclinat ad corpus; cæcus ad viſum

viſum. Vel ſatis ſi aliqua pōa poſſit reduci ad actū. Ad 11 non oīa quæ inſunt homini, ſecūtur cognitionē viſibilitas ē hoīs, nèc poſt actum cognoſcendi. Vel ſi deſiderium ob actū elicitū voluntatis; non inclinatione, & ſola ꝓpenſione. Ad 12. actu elicito vltimus finis eſt bonū propoſitū intellectui; non propenſione, & inclinatione: voluntas .n. ſeipſa propenſa in finē, & optimū, vt lapis ad centrū. C. non ē euidēs in eſſe nobis ꝓpenſionē ad Deum clarè viſū. ℞ actu elicito; ſed inclinatio nāræ volūtas in vnli, & particulari inclinat ad pfectionem, & ſummè ad ſummā perfectionem. 2 notitia non à ſe effecta: ſed recepta; reſpectu omnis obiecti eſt paſſiuè naturalis.

Vrgerēt Armeni, Beguardi, Beguinæ, in quo à Pelagianis poſſe ex nāra Deū videri 1 ſenſus poteſt habere oēm pfectionē, ad q̄ nāra tendit, ergo intellectus. Seq̄la nāra dedit homini magis ad aſſequendā pfectionē intellectus, q̄ ſenſus. 2. ſi non poſſet viribus nārę *De*ū videre, nèc poſſet eleuari. Seq̄la, nulla vitalis pōa eleuari pōt extra ſphærā, vt nèc ocul᷒ ad videndū, & cognitionem Dei. 3 ſi in homine pōa paſſiua nāræ ad clarè Dei viſionē, ergo actiua. *S*equela, non eſt dare pōam paſſiuā naturalē, cui nō reſpōdeat actiua naturalis. 4 pōa verè principiū ſimpliciter agēdi; homo naturaliter habet pōam, ergo ſimpliciter naturaliter pōt. 5 habitus quo intellectus videt, pfectio accidentis eſt, ergo poſſet ſuppleri à Deo, & ꝑduci intellectus tantæ actiuitatis cui naturalis eſſet viſio; nā pfectio inferior pōt cōmunicari, & contineri in ſpecie ſuperiori. 6 in anima inclinatio in Deū; ergo Angelus q̄ naturaliter compræhēdit animam, videt inclinationem nārę, ergo Deū ad quē inclinat. Sequela; cognoſcens inclinationē, & terminum ad quem inclinat; ergo Deū. 7. naturaliter homo inclinat in Deū; ergo naturaliter videt inclinationē; actus nō ē ſine termino, & obiecto. 8 naturaliter cognoſcimus animā pēdere eſſentialiter à Deo, ergo & Deū; ergo clara viſio ē naturalis. Sequela, cognita nāra cauſata pōt cognoſci ex ꝑ ſe cauſa. 9 naturaliter cognoſcit ens eſſe obiectū intellect᷒; & naturaliter in *D*eo eſſe pfectam rōnem entis; ſed finis pōæ ē optimū eorū, quæ ſunt ſub obiecto; in quo pfecta ques; ergo naturaliter cognoſcibile homini ē inclinari in Deū vt ad finē. 10. non eſt repugnantia formalis inter eſſe Beatū, & eſſe mortale; *C*hriſtus in hac vita anima beatus, corpore mortalis. 11. naturaliter cognoſcibilis pōa, ergo primū obiectum, & finis potentiæ; totum ens obiectum, & quies in ſummo.

Ad 1 ſenſus, pōa organica, & materialis, ſupra genus materialium neq; eleuari: intellectus habet ꝓ obiecto totū ens pōt ad ſupnaturale eleuari. 2 ſenſus corruptibilis tm̄ ad pfectionē huius ſtatus: intellectus immortalis ad perfectionem,

nem,&quietē ppetuā,vbi oē bonū. Ad 2. intellectus pōt remotè,cū lumine ꝑximē. 2 habet ex parte pōç paſſiuè totā,nam capax ē: non quo ad attingentiā naturalē; obiectum nō ē in ſui facultate,excedit,libere mouet,actus improportionatus hinc in lumine videt. Ad 3 paſſiuè, reſpondet eadē, vel diuerſa; ſatis vt reſpondeat in toto ente; corpus organizatū in pōa ad animā, & vt recipiat,non tñ nāra inducit animā. Vel reſpōdet ſi actio pure naturalis; viſio Dei eſt circa obiectū liberū. Vel ſi actus, & forma nō ſit excedens. Ad 4 habet pōam paſſiuā, nō ſimpliciter actiuā; Vel actiuā remotè,non ꝑximè,& expeditā. Vel poſſe ē pōæ,agere adhuc obiecti, & plurium. Ad 5. tunc pfectius ſupplet, ſi in eodē ordine;vt habitus ſupnaturalis ē. 2 tunc ſupplet, cū nō ęquè diſtat ab obiecto, vt pfectius ſi fieret volūtas ſumma eodē modo diſtaret à beatitudine, & ſolū eſſet magis capax; hinc perfectio vidēdi nunq̄ in ſuperiori nāra eſſe naturalis. Vel perfectio eiuſdē generis ſuppletur, lumē ſupernaturale,non per aliqd naturale ſuppletur, ſemp inferioris eſt ordinis. Ad 6 Angelus ſuis virib' poſſet videre animam capacē viſionis Dei; imo ſecluſa imperfectione huius ſtatus, id poſſet anima; non tñ videret Deū,nèc ex nāra; De' ad extra obm̄ liberū; nā inclinatio ē ad terminū infinitū,& viſa inclinatione non videtur Deus. Vel confusè, abſtractiuè; nō diſtinctè, intuitiuè. Ad 7 cognita nāra, etiā inclinatio ſi ſit ad terminū finitū. Vel ꝓ ſtatu iſto anima cognoſcitur ſub motiuis ſenſuū, nō ordinatè ad Deum clare. Vel naturaliter inclinat paſſiuè,non actiuè; hinc non videt ex nāra terminū ad quē inclinat. Ad 8 poſſe cognoſci Deū vt cauſā, nō vt finē clarè viſū. Vt finē incōmuni, nō ſub rōne ſpeciali,vt obm̄ felicitatis, attīgibile nobis. Ad 9 naturaliter cognoſcibile ens obm̄ intellectus, ſed obm̄ attingibile pro hoc ſtatu, qdditas rei sēſibilis. Vel ens obm̄, ſub quo *De'* pōt cognoſci vt ens, & prima cauſa, nō vt finis clare viſus. Vel Deus obm̄,& finis nō nāraliter motiuū ad extra, volūtariè,hinc neqꝫ attingi. Ad 10 ſi non ē repugnātia formalis inter eſſe beatū,& eſſe mortale;ē virtualis, continet effectū oppoſitū,effectus repugnat effectui,& ſic cauſę; beatitudo cauſa immortalitatis, pellit timorē, tollit deordinationē intellectus,& ſenſus,mortalitas impedit hos effect';hinc repugnātia effectuū 2 ſi totū ens obm̄ intellectus,nāra dictat poſſe Deum cognoſci, & diligi; non tñ attingi ex actib' quos in hac vita experimur 3 ſine miraculo nō ē beatitudo in hac vita mortali, vt in Chriſto, ab inſtanti cōceptionis ad mortē; nā beatitudo corporis,ſiue redundet ab anima, ſiuè immediatè à Deo, nō ē beatus niſi ſint effectus; hinc ſuſpenſio in Chriſto effectuum, vt nèc tranſirent ad corpus, nèc lege cōmuni,vt etiā miraculū, vt dolor ſen-

Digitized by Google

ſenſus attigeret animã. Ad 10 põa ꝓximè actiua cũ lumine ; paſſiuè ẽ tm̃ inclinationis. 2 primũ obm̃ cõfusè,non diſtinctè,& ex proprijs,vt finis inclinationis, nõ attingentię. 3 totũ ens obm̃ adęquatũ vt ꝑſcindit ab attingibili ex nãra, & cũ lumine.C. ſi ex ſe non põt,nèc cũ lumine põt, ꝙ ẽ principiũ ſic agendi non ſimpliciter agendi. ℞ intellectus põt remotè, cũ lumine proximè. 2 Deus nõ extra ſphærã intellectus,nã põa ẽ capax,&actiua, at obm̃ tranſcendẽs in ordine ſupernaturali,& liberè mouens,eget eleuari põa à lumine.C. põa cũ lumine res finita eſt, ergo perfectio põt dari nãræ, & ex nãra videret. ℞ ẽ finitũ lumen in entitate,ſupnaturale reſpectu agentis; 2. perfectio ſuperioris ordinis põt cõcedi,quo ad ineſſe, nõ quoad eſſe;inẽ gratia,& à Deo,nõ ẽ hominis nãra.

An ſit ratio, qua poſſit probari vt naturaliter impoſſibilis attingentia viſionis Dei 4.

NAtura hominis,& Angeli immediatè ſuſceptiua,nõ ſufficiẽter actiua viſionis beatæ.ſi beatitudo appetitur naturaliter,nõ tm̃ ſub generali rõne,ſed etiã ſub ſpeciali,q̃ ponit Phũs, non tñ ſub ſpeciali q̃ attingit fides; hinc nãra inclinat,appetit, non tñ actu elicito, nèc viſionẽ beatã inparticulari ex naturalibꝰ : ſed perfectiſſime ex fide,ſpe,charitate; quia cauſa ꝑcipua eſt obm̃, non intellectus in viſione beata, & id propter excellentiam obiecti,& defectum intellectus; ſecus de aliis obiectis.

Dico. Viſio beata ita ẽ actus ſupernãlis, vt nõ poſſit nãraliter attingi. 1.prol. B 4.d.49.q.1. F.q.2 E. q 11.capax nõ actiua 12.ſi nãra dictat Deũ poſſe cognoſci, & diligi, nõ tñ actibus, vt in hac vita. Prob. 1.Iſai.64. oculꝰ nõ vidit Deus abſq̃ te,q̃ ꝑparaſti diligẽtibus te. 1. Timot. 6 lucẽ habitat inacceſſibilẽ, quẽ nullꝰ hominũ vidit, nèc videre põt;id viribus nãræ.pſal.83.gratiã,& gloriã dabit *D*ominꝰ. 2 Cõc. Vien.ſub Clem.5.vt in Cap. ad noſtrũ de Hęreticis; *D*ãnat Beguardos, & Beguinas, poſſe nãrã creatam intellectus eſſe in ſe naturaliter beatam, aut animam non egere lumine ad videndum *D*eum.

Prob.Thom.1.p.q.12.ar.4. Ricc. ꝙl.3. & 4. Vbi modus eſſendi nãræ cognitæ excedit modũ eſſendi naturæ cognoſcentis, cognitio ẽ ſupra nãrã;ſed modꝰ eſſendi Dei excedit modũ eſſendi intellectꝰ creati,ergo neq; attingi ex nãra vt eſt in ſe. Maior; modus agendi ſequtur neceſſario modũ eſſendi. Min.*D*eꝰ actus purus,intellectus potẽtialis. C.1 nulla rão entis, vt ens põt excludi à rõne obiecti intellectꝰ, inter põam,& obm̃ ſola ꝓportio motiui,& mobilis,nõ entitate.2 intellectꝰ noſter intelligit ſubſtãtias ſeparatas,& Deũ, q modo eſſendi excedit.3 Angelus inferior intelligit qdditatiuè ſuperiorẽ,q habet modũ eſſendi ſuperiorẽ. 4 intellectus

cum

Digitized by Google

cum lumine, nèc poſſet videre, qa adhuc pōalis, & Deus actus purus, adhuc *D*eus infinite excedit coniunctū ex intellectu, & lumine. 5. De', & Angelus materialia nō cognoſcerent; cognitū, & cognoſcēs, imꝑportionata in modo eſſendi. 6 oculus non poſſet cælū videre; in modo eſſendi excedit, incorruptibile, oculus corruptioni obnixus. 7 pōæ ad obm̄ nō ꝑportio, vt ęqualitas eſſendi; ſed q̄ admittit diſſimilia in entitate; vt materia, & forma paſſiuū, & actiuū; genus & dr̄ia; pōa & actus, intellectus, & obm̄ 8. impoſſibile eſſet videre Deū; q̄ ē impoſſibile, nulla rōne poſſibile fit, niſi impoſſibilitas tollatur; ſed exceſſus per lumen nō tollitur, ergo impoſſibile eſſet videre Deū ℞ Caiet. Capreol. modus eſſendi ſpecificè pfectior nō impedit; ſed gn̄icè; vt q̄ ſunt in materia differunt gn̄e ab his, q̄ ſunt extra; oculus nō videt ſpūalia; Angeli conſtāt actu, & pōa; dependent, nèc actus puri, differunt gn̄e à Deo; q abſtractus ab omni pōa; hinc creatus intellectus naturaliter non videt Deū: ſed ſi pfectio eſt ſpecifica, nō impeditur cognitio, Angelus inferior, & ſuperior, ambo ſpūalia; oculus videt cæleſtia, ambo materialia. C ſæpe plura obiecta genere diſtīcta poſſunt percipi ab eadē pōa. 2. inter Deū, & creaturā improportio in modo eſſendi generico; De' extra pōam, actus purus, nō ſic creatura; ergo numq̄ poſſet Deus attingi. 3. De' ſemp infinitè diſtat à creatura, ergo ſemp exceſſus in modo eſſendi plusq̄ genere, ergo ſēper extra nārā cognoſcentis. 4 cū lumine adhuc exceſſus in modo eſſendi; ergo adhuc improportio. 5 mod' eſsēdi gn̄is nō ē à parte rei, aiūt ſed rōnis; ergo ſēper exceſſus in eſſe. 6. intellectus non perciperet nārā gratiæ, dona ſupernaturalia; hæc ordinis diuini, imo nèc accidentia ſenſibilia, q̄ gn̄e diſtant ab eo. 7 ſępe exceſſus in modo eſſendi gn̄ico, nō impedit cognitionē, ſæpe cōuenientia impedit. 8 improportio gn̄ica impedit viſionē Dei in ſe; etiam cū lumine inſtrumētū nō agit vltra vires cauſę prīcipalis

Prob. Sco. q. l. 14. V. cui' eſſe, agere, diffundi extra ſe, eſt velle; inuiſibilis redditur pōæ capaci ſi non vult; & viſibilis, qa vult, & cū vult. 2 in rōne principij, & cauſæ, qa vult cauſat, & creat; ergo in rōne vltimi finis, qa vult beat, & ſe cōmunicat, & ad hanc vltima rāo. 3 intellectus creat', aut creabilis ē ſufficiēter actiu', qn̄tū ex parte ſui reſpectu cuiuſuis entis, & paſſiuus tā ſui, q̄ alterius, & maximè primi entis; ergo ſi nō pōt applicare ſe, non niſi qa Deus extra non mouet, niſi qa vult. Prob. 2. ex his. eſſ̄ia Dei nō concurrit immediatè ad beatam viſionē: ſed libera volūtate; ergo neq̄ intellectus facere ſibi Deum p̄ſentē in eſſe cognito. Seq̄la; modus agēdi nāraliter repugnat modo mouendi liberè. Ant. oīs cōcurſus Dei ad extra eſt liber. 2. Beatiſ eſſ̄ia eſt ſpeculū voluntariū, ergo

Digitized by Google

non nāraliter attingūt. 3. viſionis beatæ cauſa totalis non ē intellectus, potius obm̄, aut ſaltim cauſa principalis, ob excellentiā obiecti & defectū pōæ; ſecus vbi obiecta ſunt pſentia in ſe, aut in ſpecie, tūc intellect' potior; nā intellectus illimitatus ad ōem notitiā, obm̄ ad hanc; Deus obm̄ excedens. 4 viſio à vidente, & viſibili; intellect' creatus neqʒ Deū facere ſibi pſentem in rōne viſibilis; nā ad extra libere & contingenter mouet. 5 neqʒ dari aliqd, ꝙ eminenter, & virtute contineat Deū in rōne viſibilis; ergo nèc in ſe, nèc in alio viſio ē nāralis Antec. ſec' eſſet entitas perfectior Deo 6 ſi act' beatificus quo ad abſolutū pōt nāraliter cognoſci, nō tn̄ quo ad relationē q̄ exigit cognitionē termini. 6 actus ē ſimilitudo cognita, nèc ſatis ad cognoſcendū obm̄ perfectè, ſed actus q̄ inē per illū vt per rōnē ꝓximā, qua attingit obm̄; ergo oportet vt habeat actū quo formaliter attingit, & pſentiam obiecti, q̄ moueat, q̄ non ē nāralis. 8 ē ordo cuiuſuis intelligibilis ad primū intelligibile: at nihil mouet nāraliter Deū ad cognoſcendū ad extra, ergo à nullo ab extra videtur nāraliter. Min. ſi naturaliter moueret ſe ad extra neceſſario Deus intelligeret hāc partē contradictionis eſſe verā, & ita poſſet errare; aut oppoſitū nō poſſet eueuire. 9 eſſīa vt eſſīa, nō mouet intellectū creatū per modum nōæ, & immediatè; ergo mediante voluntate Antec. eſſīa ē immediatè motiua ſui intellectus; nā à prima forma naturaliter motiua, nō pōt immediatè moueri, niſi primus intellectus. 10 ſi eſſīa non eſſet volēs nil poſſet ad extra cauſare; ergo eius viſio, neqʒ eſſe naturalis, Antec. ꝙ vis extra eſt ens formaliter poſſibile, ergo non poteſt eſſe à neceſſario, niſi contingenter, & liberè, non naturaliter.

Vrgent Beguardi, & Beguinæ, Animas hoc ſtatu ſine eleuatione vlla *D*eū videre. 1. non contingit intellectū circa ſimplices ſubſtantias decipi. 9. met. 12. De' nāraliter cognoſcitur, ergo totus, totaliter omnibus modis. 2. nāraliter Deū colimus, ergo tot', & totaliter cognoſci, & videri pōt: nā ſimplicis ē nāræ. 3 ſi non poſſet nāraliter videri, nèc poſſet intellectus eleuari ad videndū. Sequ. pōa *nequit eleuari vltra ſpherā virtutis; oculus* non intelligit, quia effectus excedens. 4 ens ē obiectū nāraliter motiuū, De' clare viſus ſub ente. 5 ens in cōmuni, & indifferēs reſpicit naturaliter intellectū; ergo pars entis nāraliter reſpicitur, & attingitur. Seq̄la, oīs pars entis ſub ente.

Ad 1. Ariſt. ſubſtātia ſimplex cōceptu quidditatiuo totali penetratur; non ꝙ Deus quidditatiue, vt in ſe eſt naturaliter attingatur. Ad 2. colimus, cognoſcimus non vt in ſe eſt; cōfusè, & conceptu inadæquato. Vel ſimplex attīgitur omnimodè ſi quidditatiuè, ex ꝓprijs, & ab intellectu adæquato: nō ſi ex cōmunibus, effectibus, aut intellectu, qui

Digitized by Google

qui infinite diſtat. Ad 3 trãſcẽdit, nãralẽ, non potentiã;vel virtutem ꝓximã,non remotã;vel habet virtutẽ neceſſariã pōæ receptiuæ, nõ actiuę; eſt intellectus ad omne intelligibile; non ad actu intelligere, & cauſare; plura obiecta excedunt ſtatũ. Ad 4 Deus clarè non ẽ obm̃ naturale mouens, niſi ſuum intellectũ. Vel Deus non ſub ente, vt nãraliter moueat reſpectu cuiuſuis; ſed liberè ad extra vt vult; ſecus non Deus, & dans oĩa. Ad 5 ens obm̃ inclinationis, non naturalis attingentiæ. Vel vt ens poteſt attingi naturaliter, nõ vt hoc ens; rão hęc, Dei viſi ẽ Deo contingens, gratis, nõ debita; G. nãra dans poſſe, dat agere. ℞ agere cũ medijs, & diſpoſitione reqſita; poſſe ẽ pōæ, agere adhuc obiecti, & pluriũ. G. nãra in beato non ob receptionẽ, ſed actionẽ. ℞ obm̃ cũ potentia ad actionẽ; obiecto reſpõdet ſpecies, intellectui lumen, obm̃ ſi pſens ex ſe cauſat, non ſpecies; lumen ẽ vt potentia efficiat, non ex neceſſitate; quia obm̃ lux ẽ; etiam charitas in voluntate, ſine qua non ita eleuata, vt meritorie agat; ita cum lumine ſupernaturaliter poteſt, quod ex natura non poteſt.

Arguẽt Suar. Vaſquez, Recupit. pro rõne Thomæ, modus cognoſcendi ſequitur modũ eſſendi; ergo vbi improportio in eſſe, & incognoſci. 2 improportio inter eſſe obiecti, & virtutis cognoſcitiuæ ẽ cauſa vt improportio ſit modi cognoſcẽdi eiuſdẽ virtutis ad obm̃, ergo mod' cognoſcẽdi ſequitur modũ eſſendi. Antec. ſubſtãtia ſpũalis quia excedit modũ eſſendi ſenſus, nequit attingi à ſenſu. 3 exceſſus obiecti ſupra pōam, cauſat defectũ pōæ ad obm̃, ergo modus eſſendi infert modũ cognoſcendi. 4 pōa ẽ proprietas fluens ab eſſentia; ergo modus cognoſcendi connaturalis pōæ ſeqtur eſſentiã. 5 potentia cognoſcens debet aſſimilari obiecto ſaltẽ in ſpecie intelligibili, ſed ſpecies in rõne rẽpſentandi nõ excedit modũ eſſendi virtutis cognoſcentis; ergo ex ſimili modo eſſendi, ſequitur conſimilis modus cognoſcendi. Min: ſi vis cognoſcens ẽ ſenſibilis, & mãlis, ſpecies mãlis, & circa mãlia; ſi ſpũalis, & vnita mãę, vt intellectus hoc ſtatu, ſpẽs ſpũalis quidẽ, ſed abſtracta à phãtaſmatibus; ergo obm̃ ꝙ nõ excedit virtutẽ cognoſcendi in rẽpſẽtãdo, nèc in eſſendo excedit. 6 eſſe obiecti cognoſcibile ẽ à pōa; ergo ꝓportio eſſendi inter obm̃, & pōã. 7 obm̃ vnũ non cauſat cognitionẽ alterius, niſi cõtineat illud virtualiter, & in entitate; ergo nèc pōa in obm̃ niſi habeat modũ eſſendi conſonũ illi: nã ex obiecto, & pōa fit notitia, aſſimilatio, & vnio.

Ad 1. ſeqtur modũ eſſendi; at nõ sũt eiuſdẽ eſſe pōa, & obm̃. Vel ꝓportio obiecti, & pōę, motiui, & mobilis; non ęqualis entitas. Vel quãtitas non geometricè; aut arithmeticè, vt inter duo quanta, duos numeros: tm̃ ordine, habitudine, operatione ad ſuũ terminum. Ad 2

non nāraliter attingūt. 3. viſionis beatæ cauſa totalis non ē intellectus, potius obm̄, aut ſaltim cauſa principalis, ob excellentiā obiecti & defectū pōæ; ſecus vbi obiecta ſunt p̄ſentia in ſe, aut in ſpecie, tūc intellect⁹ potior; nā intellectus illimitatus ad ōem notitiā, obm̄ ad hanc; Deus obm̄ excedens. 4 viſio à vidente, & viſibili; intellect⁹ creatus neq̄ Deū facere ſibi p̄ſentem in rōne viſibilis; nā ad extra libere & contingenter mouet. 5 neq̄ dari aliq̄d, q̄ eminenter, & virtute contineat Deū in rōne viſibilis; ergo nèc in ſe, nèc in alio viſio ē nāralis Antec. ſec⁹ eſſet entitas perfectior Deo 6 ſi act⁹ beatificus quo ad abſolutū pōt nāraliter cognoſci, nō tñ quo ad relationē q̄ exigit cognitionē termini. 6 actus ē ſimilitudo cognita, nèc ſatis ad cognoſcendū obm̄ perfectè, ſed actus q̄ inē per illū vt per rōnē ꝓximā, qua attingit obm̄; ergo oportet vt habeat actū quo formaliter attingit, & p̄ſentiam obiecti, q̄ moueat, q̄ non ē nāralis. 8 ē ordo cuiuſuis intelligibilis ad primū intelligibile: at nihil mouet nāraliter Deū ad cognoſcendū ad extra, ergo à nullo ab extra videtur nāraliter. Min. ſi naturaliter moueret ſe ad extra neceſſario Deus intelligeret hāc partē contradictionis eſſe verā, & ita poſſet errare; aut oppoſitū nō poſſet eueuire. 9 eſsīa vt eſsīa, nō mouet intellectū creatū per modum nōæ, & immediatè; ergo mediante voluntate Antec. eſsīa ē immediatè motiua ſui intellectus; nā à prima forma naturaliter motiua, nō pōt immediatè moueri, niſi primus intellectus. 10 ſi eſsīa non eſſet volēs nil poſſet ad extra cauſare; ergo eius viſio, neq̄ eſſe naturalis. Antec. q̄ vis extra eſt ens formaliter poſſibile, ergo non poteſt eſſe à neceſſario, niſi contingenter, & liberè, non naturaliter.

Vrgent Beguardi, & Beguinæ, Animas hoc ſtatu ſine eleuatione vlla *Deū* videre. 1. non contingit intellectū circa ſimplices ſubſtantias decipi. 9. met. 12. De⁹ nāraliter cognoſcitur, ergo totus, totaliter omnibus modis. 2. nāraliter Deū colimus, ergo tot⁹, & totaliter cognoſci, & videri pōt: nā ſimplicis ē nāræ. 3 ſi non poſſet nāraliter videri, nèc poſſet intellectus eleuari ad videndū. Sequ. pōa nequit eleuari vltra ſpherā virtutis; oculus non intelligit, quia effectus excedens. 4 ens ē obiectū nāraliter motiuū, De⁹ clare viſus ſub ente. 5 ens in cōmuni, & indifferēs reſpicit naturaliter intellectū; ergo pars entis nāraliter reſpicitur, & attingitur. Seq̄la, oīs pars entis ſub ente.

Ad 1. Ariſt. ſubſtātia ſimplex cōceptu quidditatiuo totali penetratur; non q̄ Deus quidditatiue, vt in ſe eſt naturaliter attingatur. Ad 2. colimus, cognoſcimus non vt in ſe eſt; cōfusè, & conceptu inadæquato. Vel ſimplex attīgitur omnimodè ſi quidditatiuè, ex ꝓprijs, & ab intellectu adæquato: nō ſi ex cōmunibus, effectibus, aut intellectu, qui

qui infinite diſtat. Ad 3 trãſcẽdit, nãralẽ, non potentiã; vel virtutem ꝓximã, non remotã; vel habet virtutẽ neceſſariã põæ receptiuæ, nõ actiuę; eſt intellectus ad omne intelligibile; non ad actu intelligere, & cauſare; plura obiecta excedunt ſtatũ. Ad 4 Deus clarè non ẽ obm̃ naturale mouens, niſi ſuum intellectũ. Vel Deus non ſub ente, vt nãraliter moueat reſpectu cuiuſuis; ſed liberè ad extra vt vult; ſecus non Deus, & dans oĩa. Ad 5 ens obm̃ inclinationis, non naturalis attingentiæ. Vel vt ens poteſt attingi naturaliter, nõ vt hoc ens; rão hęc, Dei viſi ẽ Deo contingens, gratis, nõ debita; C. nãra dans poſſe, dat agere. ꝶ agere cũ medijs, & diſpoſitione reqſita; poſſe ẽ põæ, agere adhuc obiecti, & pluriũ. C. nãra in beato non ob receptionẽ, ſed actionẽ. ꝶ obm̃ cũ potentia ad actionẽ; obiecto reſpõdet ſpecies, intellectui lumen, obm̃ ſi pſens ex ſe cauſat, non ſpecies; lumen ẽ vt potentia efficiat, non ex neceſſitate; quia obm̃ lux ẽ; etiam charitas in voluntate, ſine qua non ita eleuata, vt meritorie agat; ita cum lumine ſupernaturaliter poteſt, quod ex natura non poteſt.

Arguẽt Suar. Vaſquez, Recupit. pro rõne Thomæ, modus cognoſcendi ſequitur modũ eſſendi; ergo vbi improportio in eſſe, & incognoſci. 2 improportio inter eſſe obiecti, & virtutis cognoſcitiuæ ẽ cauſa vt improportio ſit modi cognoſcẽdi eiuſdẽ virtutis ad obm̃, ergo mod' cognoſcẽdi ſequitur modũ eſſendi. Antec. ſubſtãtia ſpũalis quia excedit modũ eſſendi ſenſus, nequit attingi à ſenſu. 3 exceſſus obiecti ſupra põam, cauſat defectũ põæ ad obm̃, ergo modus eſſendi infert modũ cognoſcendi. 4 põa ẽ proprietas fluens ab eſſentia; ergo modus cognoſcendi connaturalis põæ ſeqtur eſſentiã 5 potentia cognoſcens debet aſſimilari obiecto ſaltẽ in ſpecie intelligibili, ſed ſpecies in rõne repſentandi nõ excedit modũ eſſendi virtutis cognoſcentis; ergo ex ſimili modo eſſendi, ſequitur conſimilis modus cognoſcendi. Min. ſi vis cognoſcens ẽ ſenſibilis, & mãlis, ſpecies mãlis, & circa mãlia; ſi ſpũalis, & vnita mãę, vt intellectus hoc ſtatu, ſpẽs ſpũalis quidẽ, ſed abſtracta à phãtaſmatibus; ergo obm̃ ꝙ nõ excedit virtutẽ cognoſcendi in repſẽtãdo, nèc in eſſendo excedit. 6 eſſe obiecti cognoſcibile ẽ à põa; ergo ꝓportio eſſendi inter obm̃, & põã. 7 obm̃ vnũ non cauſat cognitionẽ alterius, niſi cõtineat illud virtualiter, & in entitate; ergo nèc põa in obm̃ niſi habeat modũ eſſendi conſonũ illi: nã ex obiecto, & põa fit notitia, aſſimilatio, & vnio.

Ad 1. ſeqtur modũ eſſendi; at nõ ſũt eiuſdẽ eſſe põa, & obm̃. Vel ꝓportio obiecti, & põę, motiui, & mobilis; non ęqualis entitas. Vel quãtitas non geometricè; aut arithmetricè, vt inter duo quanta, duos numeros: tm̃ ordine, habitudine, operatione ad ſuũ terminum. Ad 2

improportio obiectiua, nō entitatiua. 2 entitatiua tollit cōpræhenſionē obiecti, nō cognitionē. Subſtātia ſpūalis neq; attingi à ſenſu, non q̄a p̄ciſè dignior: ſed quia non ē obm̄, inſenſibilis. Ad 3 exceſſus intra latitudinē pōæ; cauſat defectū adæquatè in cognitione, non defectū cognitionis; Vel exceſſus obiecti extra latitudinē pōæ cauſat defectū pōæ; non ꝓpter eſſe; ſed ꝓpter eſſe obiecti extra pōam. Ad 4 pōa fluit ab eſſe ſubiecti cuius ē; non ab obiecto, niſi extrinſecè, & terminatiuè. Ad 5 ſpecies q̄a informāt pōas, ſunt accomodatę potētijs, eſto emanent ab obiectis; Ais naturaliter emanant ab obiecto; ergo ſi obm̄ excedit, nequit pōa in ſpecie aſſimilari obiecto. R̄ adęquatè manant ab obiecto: at nō adæquatè receptę, iuxta capacitatem, ignis extensè calefacit, aer non ità intensè omnē gradū caloris recipit. Ad id de ſpecie materiali, & immāli R̄ illas eſſe à proprijs obiectis, & ab eis manare; pōa eſt extra obm̄; tm̄ mouetur, ſatis vt includat aliq̄ rōnē obiecti; ſit ſub eo, & obm̄ vt cōtineat virtutē pficiēdi pōam, & hæc ſit capax; in obiecto, forma, & rāo motiua pōæ, & pōa nata habere actū circa obm̄. Ad 6 eſſe eſt cognoſcibile q̄a obm̄, non q̄a ſimpliciter eſt; ſed quia includit rationē per ſe mouendi potētiam. 2 eſſe obiecti, nō omne eſſe. Ad 7 vt ſpēs non eſt adæquata in eſſe obiecto; ſed proportione pſentantis ad pſentatū, non ſimpliciter: ſed in ordine ad actum. pro vt pōt attingi; ità nèc exceſſ' in ente impedit rationē obiecti pōæ, q̄ obm̄ q̄ ex cauſis naturalibus attingitur ſorte ꝓportionem habet; nō ad q̄ pōa inclinat, & ſi nāra nō attingat. 3 obm̄ ſatis vt moueat pōam ad ſe, & alia q̄ virtute includit; hinc pronitas, & communitas in quid; vel virtutis in ſe vel in contentis; & vna aut altera cōuenit omnibus contentis.

Argues contra rōnem Scoti, 1 eiuſdē obiecti ad oem̄ pōam idem eſt modus ſe habendi, & mouendi naturaliter, & nō naturaliter; eſſia Dei mouet naturaliter intellectū ad ſe, ergo creatū. Maior; obm̄ tota indifferentia reſpicit oēm pōam, ergo æquè ad ſe, & creata. 2 eſſia vt mouens intellectū creatū pcedit actū voluntatis, ergo nō liberè. Antec; eſſia vt eſſia mouet, ergo non vt volens. Vt eſſia ē obm̄ beatificū. 3 voluntas mouet ad vidēdū ſe, non eſſiam, videre voluntatem non ē videre eſſentiā, ergo nō volens. Maior, voluntas vt poſterior, & manās ab eſſia; non principium videndi eſſentiā, q̄ prior. Minor, vt volens non eſt obm̄ beatificum ſibi, ergo nèc nobis, idē .n. ſimplex obm̄ totius beatitudinis. 4 ſi volūtate mouet, ordo, & ſubordinatio eſſiæ ad voluntatē, à qua determinatur. 5 eſſentia ſeipſa immediatè ſufficiens vt moueat, ergo mouet; idē in Deo eſſe, & poſſe. 6 dato, vt eſſentia voluntate careret, adhuc ad ſui viſionē moueret; ergo non voluntate mouet. Sequela; rāo formalis

Digitized by Google

malis intrinſeca, nõ mutatur quouis poſſibili, vel impoſſibili poſito, vel ablato. 7 obm̃ gignit nõam ſui, q̃ eſt ꝓles, & verbũ mentis, Aug. 9. trin.c. vlt. ergo viſio naturaliter ẽ ab eſſentia; nã viſio ẽ naturalis repſentatio obiecti. 8 eſto eſsĩa moueret ante voluntatẽ, nõ inde De' ad extra neceſſario moueret; quia adhuc penderet à lumine, & concurſu *Dei* libero. 9 ex hoc ꝙ volũtate eſsĩa Dei fiat pſens, non tollitur, quin viſio eſſet cõnaturalis intellectui; vt ſi ceco detur viſus à Deo, viſio non eſſet ſupra nãram; ergo & viſio naturalis, eſto à Deo ſupnaturaliter, & libere mouente. Ad 1 ad õem põam, q̃ immediatè mouet, eſsĩa Dei motiua immediatè tm̃ ſui intellect', & primo modo motionis, q̃ eſt naturalis vel commẽſuratur põæ, nèc exceſſum habet; eſsĩa ſic excedit, vt à voluntate opus habeat determinari ad videri. Vel vbi neceſſaria connexio, & ordo naturalis obiecti ad põam, Dei ad creaturã nullus ordo naturalis, & neceſſarius; creaturæ eſſe contingens. C. obiecti ad põam ordo nãralis. R̃ ſi immediatè mouet, ſi p ſe ẽ rão terminandi; nõ ſi comitetur actũ elicitũ, Deus ẽ obm̃ viſionis beatæ, non niſi media volũtate, videtur ſi vult; vt voluntas Angeli põt liberè cauſare intellectionẽ ſuæ eſsię in Angelũ audientẽ. Vel in creatis vbi voluntas non pfectè continet eſſentiã eminẽter, & vnitiuè; in Deo volũtas vnitiuè, & identicè continet pfectionẽ eſſentię. Ad 2 voluntas vt rão Deo agendi ad extra, ita mouendi. Vel eſſentia rão q̃ mouet, & terminat, ſub qua vt volẽs; nil neceſſario De' ad extra. Ad 3 mouet ad viſionem ſui, & eſsię in qua ẽ identicẽ, & vnitiuè. Vel formaliter infinita poteſt eſſe rão efficiẽs, cõmunicans eſsẽtiã, cũ qua ẽ idem. Ais eſsĩa prior voluntate; ergo non mouetur voluntate. R̃ prior vt fundamentum, ſed pfectè idẽ, & formaliter infinita volũtas vt eſsẽtia. 2 rão q̃ prior, ſub qua volens. C. ſub qua, vt eſſentia videtur. R̃ ſub qua terminat eſſentia, ſub qua mouet vt quo voluntas; q̃ nèc extra Deũ, nèc accidens Deo, ſubſtantia *Dei*. Ad 4 ordo perfectus, nèc ad aliqd extra ſe; ſed ne cogatur Deus cũ ſua creatura. 2 non depẽdentia, aut ſubordinatio; hęc inter diſtĩcta eſſentia, non eiuſdẽ ad ſe. Ad 5 eſſentia ſufficiens; ſed nil extra nãra, aut neceſſitate agit, volens vnitur beatificè cũ nobis. Ad 6 ſi volens non eſſet, nil poſſet extra ſe agere; quia nõ poſſet niſi naturaliter, at quod vis extra Deũ contingens, poſſibile; nèc põt eſſe à Deo neceſſario, ſed contingenter. Ad 7 non queuis nõa ẽ proles, & verbũ; ſed q̃ naturaliter genita; viſio Dei in intellectu increato, verbũ qdẽ ẽ, nõ ingenita, ſed ꝓducta: at in Beatis ẽ ſimilitudo obiecti, at non nãraliter genita; nèc adæquata obiecto; nèc proles eius, inadequata expreſſio. 2 ſi formaliter, propriè non ẽ verbũ; nèc nãra genitũ; põt dici æqui-

 ualẽter

ualẽter, pficit intellectũ, ducit in obm ſicuti ẽ, inadæquatè ; vt ples memoriæ ; non fæcũda ab obiecto ſimili, ſed diſſimili, excedente ; proles ex põa, & obiecto, quæ ſint paria, ꝛ non imparia; ad ſimile in nãtã, non excedens. Ad 8 etiã lumẽ datur libere ; & oĩs motio ad extra libera : Ad 9 ſuppoſito velle viſio ẽ cõnaturalis paſſiuè ; quia capax; non actiuè, ſed à mouente liberè. 2 inadæquatè, quia à põa quæ ẽ naturalis; non tota, quia cum lumine liberè conceſſo, & obiecto volonte. Viſio cæci tota eſſet naturalis à põa, & obiecto naturalib⁹ ita agẽtibus. Deus clare viſus, obiectum libere motiuum ad extra, videtur ſi vult, & ita ſicuti vult.

An viſio beata poſſit probari ſaltem poſſibilis ab Angelo, aut intellectu perfectius creabili. 5.

EX natura ens primũ obm adæquatũ intellectus, & vbi ratio entis rão per ſe obiecti; in ſummo ente perfecta rão obiecti; ſi cognitio intuitiua ſui obiecti competit ſenſui, multo magis põt competere intellectui; ſi vnũ ens põt intuitiuè cognoſci, & omne; ſublata tñ imperfectione huius ſtatus, vbi ex ſenſibus. Appetitus eſt inclinatio intellectus, & omnis natura inclinat ad ſuam perfectionẽ: hinc põt attingere, quod apta ſit coniungi ſuo optimo, & fini vltimo vniri.

Dico. Clara *Dei* viſio ſolis nãræ viribus in hoc ſtatu, neqꝫ probari poſſibilis; ab Angelo tñ, aut intellectu perfectiori põt cognoſci, vt pfectio poſſibilis, etiã actu eſſicito, Scot. 4. d. 49. q. 8. B. q. 9. & 11. Prob prior pars ex 1. prol. A nullũ ſupnaturale põt rõne naturali pbari ineſſe viatori. 2 Deus clare viſus ẽ obm remotũ à ſenſibus, abſens, infinite excedens vires, & captum. 3 eſt obm liberũ contingenter mouẽs, nẽc ſola natura deduci. 4 obm motiuũ naturale huius ſtatus qdditas rei ſenſibilis, virtute, aut intrinſecè in ſenſibus incluſa : viſio Dei nullũ cũ ſenſibus habet nexũ. 5 Ariſt. ſummũ in ꝙ venit, Dei notitia abſtractiua, in qua poſuit ſelicitatem. 10 ethic. 6 nõ cognoſcimus perfectè, & diſtinctè animam; nẽc actũ experimur, quo viſio Dei fiat euidẽter poſſibilis. 7 nẽc oculus vidit, nẽc in cor hominis aſcendit, quæ præparauit *Deus*.

Prob. 2 põa poteſt in adæquat m obm, & in quis ſub eo; ẽns vt ens adæquatũ obm intellectus ex nãra põa, clara Dei viſio, & eius poſſibilitas ẽ ſub ente; ergo pcipi põt vt poſſibilis. 2 extra viæ ſtatũ Angel⁹, & anima percipit, ꝙ nulla qes, nẽc expleri põt appetitus niſi in nõa pfecta, & viſione ſummi boni, vt Deus. 3 nãra pbat, ex finibus, ſtandum in vltimo, qui ſe ipſo, nẽc virtute alterius finiat, vt in efficientibus in primo, ꝙ ſe ipſo faciat; ergo nãra probat finem intellectus, & quietẽ in primi efficientis, & vltimi finis notitia, quæ eſt intuitiua,

na, omniū pfectiſſima. 4 nōa *Dei* abſtractiua non ē impoſſibilis naturaliter; ergo intuitiua neq; deduci impoſſibilis ab intellectu ſeparato. Seqla, q abſtractiuè concipitur, ſublata imperfectione non deducitur eſſe impoſſibiſe intuitiuè. 5 nōa intuitiua perfectiſſimi, & pulcherrimi viſibilis nō repugnat ſenſui; ergo nèc intuitiua ſupremi & primi intelligibilis repugnat intellectui. Sequela; qcqd pfectionis inferiori nō repugnat, multo minus ſuperiori. 6 nequit ſimpliciter probari impoſſibilis, quia non eſt; ergo pōt deduci poſſibilis. 7 extra ſtatū hunc, ſe cōphēderet intellectus, ergo videret inclinationem & propenſionē in Deū. 8 in nulla ſubſtantia finita qeſcit anim', imo viſis effectibus cupit videre cauſā; ergo id iudicat poſſibile: nā ad impoſſibile inclinatio, & appetit' nō ē. 8 nō eſt omnino viſio *Dei* extra latitudinē entis creati, ſed accidēs & forma apta recipi in intellectu; q vt pōa immālis, ſpūalis immediatè ſuſceptiua, & capax oīs formæ ſpūalis, vt ē Dei viſio clara. 9 materia inclinat ad formam, lapis ad centrū, intellectus ad ſcire, & oīs nāra in ſuā perfectionē, ſumma pfectio nāræ volētis, & animi beatitudo; ergo actu elicito, q ſequitur cognitionem poteſt appræhendere, in vnli, & in particulari vt bonum poſſibile.

Argues cōtra. 1 anima eſſentialiter pēdet à Deo, ergo pōt cognoſcere ſuā causā, & in eius pfectam notitiā pueniré, quę eſt intuitiua. 2 inclinat in *Deū*, ergo videt inclinationē, ergo pōt appetere, & habere actū elicitū circa terminū. 3 abſtractiua non ē impoſſibilis naturaliter hoc ſtatu; ergo intuitiua neq; cogitari impoſſibilis, ſed poſſibilis. 4 in ente finito hoc ſtatu animus non quieſcit. 5 naturaliter ſcimus Deum eſſe efficientem cauſam immediatā omnium; cur non finē immediatè attingibilem? nā primo principio reſpōdet primus finis. 6 paſſiuę nārali reſpōdet actiua nāralis. Ad 1 pōt cognoſci vt cauſa, & id ex ſenſibus abſtrahi; non vt finis attingibilis viſione. Ad 2 inclinat paſſiuè, ſed non cognoſcit actiuè ſe inclinare; nèc pro ſtatu iſto ſe cōpræhendit animus. Ad 3 abſtractiua, pōt ex effectibus deduci, intuitiua, remotiſſima abditiſſima; nèc connexionē habent ad Deū, & vnionē niſi liberè, & voluntariè. Ad 4 non quieſcit, qa paſſiuè ē propenſa, non quia attingit actiuè. 2 quia ſtatu iſto, quouis bono adępto, ad huc ſibi plura, & plura ſuperſūt. Vel qa in his creatis bonis aſſecutio reſpōdet inclinationi. & appetimus, quod conſequi non valemus. Vel quia permanentia non ſunt. Ad 5 vt finis, qui nèc vir tute alterius finiat, nèc vlterius ordinētur ad aliud; non qui poſſit attingi, & videri. Ad 6 reſpondet actiua in toto ente. Vel vbi obiectum non eſt excedens.

Arguent contra. 2 Caiet. Molin. Suarez,

Suar. Albertin. eſſe omnino ſupernaturalē, nèc poſſe naturaliter deduci. 1 viſio eſt actus ſubīa ſupnaturalis, ergo nequit deduci naturaliter. 2 rāo Scoti, nulla viſio Dei ē ſub ente, in obiecto intellectus, quia non ſub motiuo naturali, ſed liberè, & ſi vult. 3 nèc alia; ſi viſio ſupmi viſibilis non repugnat ſenſui, nèc ſupremi intelligibilis; nam quod datur inferiori, nō ſemp cōgruit ſuperiori; materia incorruptibilis, non forma, q̄ perfectior, cælum, non homo dignior; ſcientia ē euidens, non fides, q̄ præſtat. 4 Deꝰ eſt obm̄ abditū, infinitè excedens vires nāræ. 5 viſus inferior poteſt in ſupremū viſibile; ergo ſi intellectus ſuperior in ſupremū intelligibile; eadē rōne naturaliter illud attingeret intuitiuè. 6 ſi ꝓbat, vel inclinatione naturali; vel per actū elicitū naturalē; nō primū, quia inclinationē naturalē non videt: nō ſm̄, quia actus elici pōt de re impoſſibili; vt Lucifer qui appetiit eſſe vt Deus; & damnati, qui vellent non eſſe. 7 naturaliter non ptingit ad eā; ergo nāraliter nō cognoſcit eā Sequela ſimpliciter ſupernārale eſt ſupernāraliter cognoſcibile.

Ad 1 eſt ſupernaturalis actiuè, non paſſiuè. attingentia, nō inclinatio; conſequi, non cognoſci ex nāra pōæ. Ad 2 vt ſit ſub ente naturale eſt, & q̄ viſibile ſit obm̄; vt moueat, & agat extra libertatis ē; nos poſſibilitatē viſionis dicimus naturaliter attingibilē, non viſionē. Ad 3 in ſubordinatis non ē, cur perfectio inferioris ſuo modo incōgrua ſit ſuperiori; pſertim intra latitudinē ſui generis; hinc intellectus habet vnde videat Deū, materia non habet vnde corrūpatur, caret cōtrario, ſubſtat corruptioni; homo quoad corpꝰ conſtat cōtrarijs, non cælum. Vel ſi ꝓportione loqueris; materia ſi non corrūpitur ſubſtat corruptioni; cælum ſi extrinſecè incorruptibile, quia nō ibi forma vincens, & pugnans; intrinſecè corruptibile, & defectibile, nā eiuſdē materiæ, & nāræ cum noſtra; ſi Philoſophꝰ quintā eſſentiā, purā, incorruptibilē, tn̄ homo deterior cælo, quo ad partē materialē, caducā: nō quo ad animā. fides ineuidens, certior, & ſublimior euidentia ſcientiæ, quia reuelante Deo, q nèc fallere, nec falli pōt: noſtræ euidentiæ pōt error ſubeſſe. obm̄ dignius Deus; actus dignior, ſupernaturalis. ſi ineuidēs fiet euidēs in patria. Ad 4 nè actiuè, & ꝓximè videatur, non vt ad videndū ſimpliciter impoſſibile cōcipiatur. Vel abſens à motiuo ex ſenſibꝰ; nō intellectus ex nā a pōæ C Ad infinitū im ꝓportio. ℞ entitatis, non ordinis, & intelligibilitatis. Compꝛhenſiuè, non apphenſiuè. Ad 5 eſſe viſibile eſt naturale motiuū ſensꝰ; ſummū intelligibile non naturaliter motiuum cuiuſuis intellectus, Deus extra ſe mouet liberè. C. cur obm̄ ſenſus naturaliter motiuum? ℞ ſenſus hunc ſtatū naturalē habet; intellectus alium. obm̄ ſenſus ſi excellit, corrūpit ſenſum, ſuprẽ-

mum

mum intelligibile perficit intellectũ. Ad 6 vtroq̃ modo, q̃a nãra inclinat, ſtatus nõ impedit; intellect⁹ in hoc non elicit actũ circa impoſſibile. Ais inclinationẽ naturalem non videt. ℞ ad Deũ clare viſũ: ſed ad *Deũ* clare viſibilẽ. Videt inclinationẽ poſsibilẽ ad Deũ, nõ Deũ. C. actus elicitus eſt etiã circa impoſsibile conſequi ex nãra. ℞ vtiq; aliqs, & inefficax; non tñ omnis eſt ad impoſsibile; pſertim iſte de ſummo bono fruendo. Vel elici viſionẽ, non abſtractiue cognitionem. Adde voluntate conditionata, inefficaci actũ elicitum poſſe eſſe impoſsibilium; ſed volitione efficaci electio eſt poſsibiliũ 3 eth. Ad 7 ſi non pertingit, defectu nõ põæ, inclinationis, pricipij paſsiui, & animæ quæ capax; ſed quia proximè non eſt diſpoſita, obm̃ nõ præſens, videtur ſi vult. Vel plura ad actũ, quam ad poſſe. Vel ſi potentia naturalis, actus, & forma ſupernaturaliter recipitur; anima ſeparata naturaliter inclinat ad corpus, vnio tamen nequit fieri naturaliter. Ais ſi ſupernaturalis eſt, ſupernaturaliter eſt cognoſcibilis. ℞ ſupernaturalis non comparatione potentiæ; ſed agentis, & mouentis ſupernaturalis. Vel ſupernaturalis attingentia, non inclinatio. Vel actus, non poſſe. Vel viſio Dei intuitiua, non cognitio poſſibilitas illius.

An aliquis intellectus in hac vita poſſit Deum videre, ita vt potuerit pro ſtatu via communicari. 6.

CErtum; vt anima Chriſti vnita hypoſtaticè *Deo*, ſimul beata, & viatrix; & ex miraculo gloria animæ ne tranſiret ad corpus detenta vſque ad mortem, ob id poſſibilis, & beatitudo, ac mortalitas ſimul in Chriſto. Sermo etiam nũc de homine puro, & potentia Dei abſoluta, ſi potuerit concedi in hac vita.

Dico. Non implicat Dei viſionẽ clarã concedi in hac vita mortali abſoluta Dei põa. Scot. 4. d. 49. q. 1. 46. q. 12. *Prob.* 1. Chriſtus ſemper beatus hac vita, & homo mortalis erat; ergo nõ implicat. 2 nõ parte Dei agentis; *Deo* nõ magis repugnat modo dare gloriã, & requiſita ad illã, quæcumq; illa ſint, quã in alia vita; nec ex ſubiecto, & paſſo, quia nõ ſimpliciter, & abſolutè vt lapidi videre, ſic. n. ſemper pugnaret; nèc sm̃ quid rõne oppõnis effectuũ beatitudinis, & mortalitatis: nã oppoſitio mortalitatis, cũ beatitudine nõ eſt formalis, tantũ virtutis, oppoſitos habent effect⁹, ergo poſſet cõmunicari viſio beata, quo ad eſſe formale, non quo ad hunc effectum. Min. oppoſitio formalis, nequit formaliter auferri, niſi per formã, vt album formaliter opponitur nigro per albedinẽ, oppoſitio virtualis poteſt auferri, ſuſpenſione concurſus ad vnum effe-

Digitized by Google

effectum, & nō aliū: ſed beatitudo opponitur mortalitati rōne effectuū; ergo poſſet Deus influere in beatitudinē, & non ad effectū immortalitatis; ergo hac vita poſſet concedi. 3 vbi forma nata ē facere vnū effectū, effectus oppoſitus repugnat cauſæ tm̄ virtute, ſed beatitudo ē cauſa immortalitatis, ergo mortalitas repugnat beatitudini nō formaliter, ſed virtute; qa effectus repugnat effectui; ſed vbi, effectus vni' cauſæ repugnat effectui alterius, non implicat ſuſpēdi effectū vnius, & non alterius, ergo non implicat Deū concurrere ad beatitudinē, & non ad immortalitatē. 4 non implicat cauſā connaturalē impediri à ſuo connaturali effectu, eſto non à formali; immortalitas eſt effectus, non formalitas beatitudinis, ergo poſſet impediri. 5 nil aliud à Deo habet eſſe formaliter neceſſariū, ſed ſimpliciter cōtingens, ergo ſi beatitudo eſt incorruptibilis, & perpetua, id tm̄ ē; quia non habet contrariū, vel qa non pōt deſtrui à creato agēte; vel quia Deus non cōcurrit ad oppoſitū, ſed conſeruat; ergo Deo non conſeruante, poſſet auferri, & ſic concedi in hac vita. 6 beatitudo accidens eſt, ergo non minus dependet, q̄ Beatus ex cōſeruatione Dei cōtingente manet, ergo beatitudo, q eſt accidens pōt non eſſe perpetua. 7 non implicat Deū cōſeruare prius, ſine poſteriori, & cōcurrere ad effectū priorē, & non poſteriorē; ergo non implicat cōcurrere ad effectū primū beatitudinis, & non ad immortalitatē. 8 beatitudo formalis æuo intrinſecè menſuratur, ergo intrinſecè ſi non deficit, pōt deficere; ergo Dei potētia cū mortalitate nō pugnat. 9 non implicat Beatū poſſe deficere potentia Dei abſoluta; ergo nèc implicat cum ſtatu mortali. Antec. nil intrinſecū pōt habere beatus, quin ſit libere à Deo, & qui poſsit ſuſpendi. 10 nulla cauſa intrinſeca in beato aufert potentiā ſimpliciter liberā à Deo, ergo pōt nō frui Deo; ergo beatitudo non pugnat cū deficientia. 11 eſſentialia beatitudinis adeſſent; nèc bonū beatitudinis ideo bonū quia diuturnū ergo in nūc tota perfectio beatitudinis eſſe pōt: bonum. n. nō ideo perfectius, quia diuturnius; 1 eth. c. 6. Adde; ex lege Dei, beatitudo in alia vita; & effectus, vt ſecū inferat immortalitatē, tollat metum dolorem, repugnet ſtatui mortali, ergo ſi Deus ſua potentia ſuſpenderet legem vno miraculō, nèc influeret ad hunc effectum beatitudinis; poſſet cū ſtatu mortali eſſe perfectio beatitudinis eſſentialis.

Arguēt Henricus, Thomas, Suarez, Vaſquez, Thomiſtæ, non poſſe deficere, & neceſſario eſſe ꝑpetuā. 1 Aug. 13. trin. c. 8. vita beata eſſe non pōt niſi immortalis. 12. gen. ad litt. c. 27. nō poſſe videntē Deum, viuere vita iſta, qua mortaliter viuit. 2 nequit amitti volens, quia nō beatus, nèc bonum ſummum vult; nèc nolens, quia timor, & triſtitia;

nèc

nõ nèc neutrè, qa sũmũ bonũ curat, nèc appřiat, ergo nõ beatus. 3 nullus põt velle ſe non eſſe beatũ, ergo nullus põt deficere à beatitudine. 4 eſſentia beatitudinis ẽ vt ſit vltima pfectio, ergo excludit à ſubiecto õem impfectionem, ergo intranſmutabilẽ sm̃ eã. 5 felicitas ẽ operatio optima, & vita perfecta, 1 eth. beatitudo ſtatus oĩum bonorũ aggregatione perfectus; cum vita mortali infelicitas eſſet, nèc omne bonũ eſſet 6 ad perfectionẽ viatoris fides, ſpes, charitas; ergo ad ſtatũ cõpræhenſionis actus perfecti, qui eis reſpondeat; ergo vt beatitudo non ẽ ſine viſione, & fruitione, q̃ reſpondent fidei, & charitati; ita nèc ſine tenſione, & perpetuo, ꝙ perficit ſpem. 7 datur forma tũ ſubſtantialis, tũ accidentalis corporea ſimpliciter incorruptibilis, vt forma cæli, perſpicuitas eius, lumen ſtellarũ, ergo ſumma pfectio ſpũalis ẽ formaliter incorruptibilis, & pugnat cũ hac vita. 8 beatitudo tollit à ſubiecto õem priuationẽ, & põam; ergo reddit incorruptibile, & pugnat cũ vita mortali. 9 damnati ſemp habent nolle infelicitatẽ neceſſario; nam miſeri eſſe nollent, nèc poſſunt velle Aug. in ench. c. 86. ergo multo magis beati neceſſario volunt ſemp eſſe felices. 10 ſi hac vita beatus, ſimul eſſet in ſtatu viæ, & extra viam; beat' abſq; dote beati, viator, & compꝛhenſor in via, & termino beatus, & nõ beatus. 11 pro hoc ſtatu ſine phãtaſmate nõ intelligitã. 32. 12 repugnat phãtaſia de Deo vt ẽ in ſe.

Ad 1 niſi immortalis, pfectione intenſiua, & extenſiua, non tm̃ intenſiuè; nil .n. pfectius eo ꝙ diuti'; albũ vnius horæ, & anni albũ eſt. 2 immortalis, non qn poſſit non eſſe, nil extra Deũ ita ẽ, vt eſſe ſit illi per ſe primo; tm̃ extrinſecè, ſẽper cũ beato ẽ; à Deo non ſubtrahitur quin ſit; nèc ibi contrarium, quo non ſit. Aliud Auguſt. non põt, quia alienatio à ſenſibus. 2 ibi nõ de vita beata momentanea. 3 non pugnat p ſe, & formaliter; ſed cõſecutione per redundantiã gaudij ad corp', quo ſolui ſolent ſpiritus, & diſpoſitiones corporis Ad 2 non amittit ab intrinſeco, quaſi abſolutè nollet; ſed ab extrinſeco, De' ſubtrahit concursũ. 2 beat' appetit ꝙ melius, pro vt ſibi ẽ poſſibile, non eſt ſibi poſſibile, vt bonum datũ ſibi à Deo, non poſſet à Deo auferri. 3 vt bonũ intensũ idẽ eſt p inſtans, ac per æuũ; vt pfectio intẽſa, & extenſa, ſemp manens, non ẽ eſſentia beatitudinis. 4 amittit nolens voluntate cõmodi; volens affectu iuſtitiæ, & ſubordinatione in Deũ; nèc ſpernit, quia vult quantũ eſt ex ſe. Ais ſic non beatus, quia non habet quicquid vult. ℞ habet vnitiuè, ſi non diſtributiue. intenſiuè, ſi non extenſiuè. habet quo ad eſſentialia; nõ quo ad hoc eſſe accidentale, ꝙ eſt ſemper eſſe. Ad 3 non põt velle voluntate cõmodi: ſed bene affectu iuſtitiæ erga Deũ; quia ſic vellet Deus. 2 ſimpliciter, & abſolutè non põt velle: sm̃ quid

Digitized by Google

quia Deus non daret amplius, vellet ꝓ vt vellet Deus. Ad 4. excludit omnẽ impſectionẽ poſſibilem, noſtra beatitudo finita eſt, ideo quia vltima, & ſupma perfectio maximè excludit imperfectionẽ: ſed hanc vt poſſit non eſſe, qa creata excludere non põt. 2 ſi ſumitur intenſiuè excludit omnẽ impſectionẽ in nunc ꝓ quo eſt; ſi etiã extẽſiuè tollit imperfectionẽ corruptibilitatis ſed ab extrinſeco ſui. Ad 5 beatitudo intenſa, & extenſa eſt felicitas quo ad quid, & quantũ; intenſa eſt etiã inſtanti; nèc bonũ cadit à perfectione; bonũ cũ eſt. 2 felicitas dũ eſt, ſine miſeria ẽ; ſed felicitati põt ſuccedere miſeria. 3 eſt incorruptibilis, quia non habet contrariũ, nèc ab aliquo creato deſtrui põt; non quin poſſit annihilari à Deo non conſeruante. Ad 6 ſuccedunt tres actus pfectiores, viſio, fruitio, tentio, nõ ões de eſſẽtia beatitudinis 2 cõphenſio, q̃ eſt poſſeſſio obiecti per viſionẽ, & amorẽ de eſſentia beatitudinis, nõ q̃ eſt perpetuitas, hæc .n. ẽ perfectio extrinſeca. Ad 7 nulla forma creata immortalis ꝓ vt opponitur deſitioni, & põæ ad deſitionẽ; ſed tñ vt opponitur corruptioni phyſicæ; ſic cælũ quia non habet contrariũ, nèc põt deſtrui ab alio creato incorruptibile dici põt. 2 cælũ non corrumpitur, quia nullũ ẽ contrariũ ibi vincẽs, poſſet tamẽ deſinere eſſe Dei põa. Ad 8 nulla forma finita tollit à ſubiecto õem priuationem; quia nèc formaliter, nèc eminenter cõtinet oĩa alia bona; ideo beatitudo formalis eſto ſit vltima perfectio, nõ tñ ità vt non poſsit ſuccedere maior, & implicet priuatio eiuſdẽ. 2 finis extrinſecus, qui eſt Deus, tollit omnẽ priuationẽ; non intrinſecus, quia bonũ finitũ, nèc tollit põam ad alios actus, nèc priuationẽ eorũ. C. finis intrinſecus vnitur fini extrinſeco; ergo ſi extrinſecus excludit õem defectũ extrinſecè; intrinſecus excludit intrinſecè. ℞ dum manet excludit defectũ, ſed non eſt ſic neceſſario finis intrinſecus, vti eſt extrinſecus. Vel ſi finis intrinſecus ẽ actus adæquatus obiecto extrinſeco. Ad 9 miſeri nõ poſſunt per ſe velle infelicitatem; hæc .n. non eſt obm̃ actui volendi conueniens, & conſonũ, nèc beati velle ſe non eſſe beatos; tñ vt aliquid eſt in negatione beatitudinis ꝙ poteſt eſſe obm̃ volitionis, quia Deus ſic vult. 2 dãnati non poſſunt velle actu cõmodi, nèc actu recto quo carent; tñ affectu iuſtitiæ ſi poſſet in illis eſſe, poſſent velle infelicitatẽ, quia Deus ita vellet; ſicut animæ in purgatorio ſunt ſic volẽtes. 3 ſi nõ habent miſeri actu velle infelicitatem, habent habitu. Ais beati nõ poſſunt velle iniquitatẽ, ergo nèc infelicitatẽ; ℞ ſenſu cõpoſito, quia hæc ſimul eſſe nõ poſſunt; beatũ peccare; at ſenſu diuiſo, quia habet beatus põam ad peccandũ, ꝑ aliquid ſibi intrinſecũ, ꝙ includit põam. 2. per cauſam extrinſecã, q̃ excludit põam propinquã ab eo, non per intrinſecã,

quia

Digitized by Google

quia nulla eſt cauſa intrinſeca in voluntate Beati, per q̃ excludatur pōa ad peccandū, ſed tm̃ extrinſecè eſt impoſſibilis pōa, quia volūtas Dei p̃uenit beatū, & voluntas beati recta, ideo ſemper continu' actus fruendi; cauſa ſecunda p̃uenta à prima ad vnū oppoſitū, nunq̃ exit proximè in aliud. Ad 10 hac vita non eſſet vltimatè beatitudo poſſibilis homini, eſſet tñ beatitudo. 2 cū actu eſſet beatus; habitu & pōa eſſet viator, nèc à priori, & intrīſecè implicat. 3 beatitudo nō repugnat viç formaliter, ſed virtute; quia effectus contrarios habēt. ideo ſi Deus miraculo ſuſpēderet concursū ad vnum effectum, eſſet beat' quia videret; eſſet viator qa in ſtatu perfectioris poſſeſſionis acquirendæ, ſaltim quo ad extenſionē, & perpetuitatē. Ad 11 ordine nãrali pendet à phantaſmate, non eſſia, & ordine ſupernaturali ad Deū. 2 phantaſia non ex nãra pōç: ſed hoc ſtatu vt ex ſenſib' mouetur. Ad 12 non motio ex phantaſmate cauſaret actū; ſed ex diſpenſatione ſimul exerceret ſenſationes cū viſione. etiã nunc in patria anima videt, & fruitur, & ſenſus habere pōt ſuos actus. Ais viſio Dei diſſipat ſpūs, relaxat diſpoſitiones corporis; nã ità intenſe anima occupatur, vt corpus deſtituat vſq̃ ad effectū vitæ. ℞ nèc formaliter, nèc effectiuè pugnat cū vita; ſi interdū dilatat cor, & diſſipat ſpiritus; id tantum ex redundantia gaudij ad corpus; pōt inferre languorem, & mortē; nō neceſſario Amore langueo; cupio diſſolui.

An defacto aliquis viderit Deum pro ſtatu via; Moyſes, Paulus vltra Chriſtum, & Matrem. 7.

VIſio beata, & gloria in actib' quos hac vita experimur, nequit baberi; nam ſi non eſt repugnantia formalis inter eſſe beatū, & mortalem, eſt virtualis, continet effectus oppoſitos, effectus repugnat effectui, & ſic cauſæ, beatitudo pellit dolorem, prohibet deordinationem intellectus, aufert triſtitiam; hinc repugnantia effectuum: at in alijs actibus ab his qui nunc experimur poteſt Deus facere hominem mortalem beatū; id enim nō repugnat Deo, qui potens eſt dare; nèc animę, quæ poſſet in corpore Deum videre, volūtate frui, & Chriſtus anima Beatus, corpore mortalis.

Dico. 1 Probabile hac vita mortali, p̄ter Chriſtū, & Matrē; neminē intuitiuè vidiſſe *D*eū; nèc Moyſēn, Paulum, Adam; tm̃ abſtractiuè in ſpecie; per extaſim; p Angelos. Probant ſcripturæ. exod. 32, Moyſi, faciem meā videre nō poteris. 33 nō videbit me homo, & viuet. Ioã. 1. Deū nemo vidit vnq̃. 1. Thimot. 6 quē nullus hominū vidit, nèc videre poteſt; hęc de viſione in via, clara intellig: 2 vbi dicunt, Moyſen palam, non per ænigmata, & figuras Deum vidiſſe, oſtendam tibi omne bonum. ore ad os, facie ad

faciem; poſsēt exponi Angelū fuiſſe, qui dedit legem Moyſi; accepiſtis legem indiſpoſitione Angelorum act 7. lex ordinata p Angelos Gal.3 Iacob, vidi dominū facie ad faciem; nèc Deus in eſſentia, ſed per figurā. Greg. 14 mor. c. 3. quod Moyſi apparuit, nunc Angel', nūc Dominus nominatur. cum Dominus apparuit in Rubro ego ſum, q ſum, non fuit viſio eſſentiæ: nā lex ſcripta neminē ad pfectum duxit. 3 Dioniſi. de cęl. hier. c. 4. Quod ē Dei occultum, vidiſſe, aut viſurum neminē. Euariſtus ad epiſc. Afric. Beatos viſuros *D*eū ſicuti eſt, non vt Moyſes, & Prophetæ in enigmate, & figura. Tertull. l. 4. c. Mar. c. 22 viſio Moyſis facie, ore ad os, in ſpecie hominis, q̄ erat geſtaturus, non in enigmate. Nazian. orat. 49 ore ad os; facie ad faciē, Deū tamē purè intueri non potuit. Hieronym c Pelagianos; & c. 6. Iſaiæ, nullum ex prophetis Deum vidiſſe in ſua eſſentia, ſed figura. Chriſoſt. hom. 14. in Ioan. de Paulo in c. 12. cor. in cęlum aſcēdere mentē licuit. Greg. ſuper Ezech. hom. 8 gloria Dei in rebus videri poteſt, in ſeipſo pro hac vita nō poteſt. 4 ratione. 1 hac vita multis modis Deus agnitus; ex creaturis Philoſophi; figuris, & imaginibus Prophetæ; fide credētes; In carne Apoſtoli; ergo cum dicit ſcriptura neminē vidiſſe Deū ſenſus in propria eſſentia. 2 cognitio ſequitur cognoſcētem; hac vita cognoſcens ſequitur materiam, & pēndet à ſenſibus; ergo ſi amor intenſus pendens ex ſenſibus, reſoluit, & relaxat, magis amor, & viſio Dei reſoluit ſpiritus, nèc in vita mortali. 3 quis non debet a lege excipi ſine cauſa; nulla cauſa cur illud Moyſi, ore ad os loquor ei; non poſſit exponi, vt illud Gen. vidi dominum facie ad faciem; ſcalam vidit Iacob, & Dominum innixum. Iob, nunc oculus meus videt te. 4 Paulus raptus audiuit arcana, audire eſt fidei; poſt raptum neſcit, ſiue in corpore, ſiue extra corpus, ergo extaſis exceſſus. 5 indecens prius quā Chriſti anima, Deum clarè vidiſſe. 6 nullus, ſit breue tempus, habuit gloriam corporis ante Chriſtum; nèc animæ eſſentialem. Antec. Chriſtus idea, exemplar viuorum, mortuorum, reſurgētium, primo genitus omnis creaturæ. Sequela, vt primus reſurgentium vita immortali, ita videntium Deum immortalem. 7 Chriſtus primus introitum ad cælum propalauit; ergo primus claram Dei viſionem initiauit. Sequela, vt non patuit aditus in cęlum niſi per Chriſtum; nèc viſio Dei; vt ad portas paradiſi primus, etiam ad gloriam. 8 Ioan. vltimò ſcripſit Euang. *D*eum nemo vidit vmquam, id non dixiſſet, ſi quis verè vidiſſet.

Dico 2. & Probabile Moyſen, Paulum, vidiſſe clare Dei eſſentiā, ad momentum. Scot. prol. q. 2. C. 2. d. 3. q. 9. F. 4. d. 49. q. 12. ad 2. Thom. 1. p. q. 12. art. 11 Moyſen, Paulū diſpēſatiuè eſſentiā Dei vidiſſe; vtra-

que

quæ ſchola id tradit probabile, ſi potuit Deus facere, congruũ vt fecerit. Prob. 1. Aug. epiſt. 112 ſi non eſſet ipſe, non ei diceret, oſtende mihi teipſum. Ambroſ. in exam. c. 2. Moyſi clara & perſpicua præsẽtia *Dei* dignatione donatũ. Aug. ad litt. ge. c. 27. Moyſes modo illo, & ſpecie vidit, qua Deus eſt. Iuſtin. dialog. cont. Tryphonẽ ſolem Ieſũ eſſe, qui Moyſi dixit, nomen meũ in eo eſt. Tertul. l. 4. c. Marcio c. 22. Moyſi cõſpectum, & colloquiũ ſuũ facie ad faciẽ. Gloſa 1. cor. raptus in paradisum, & vidit arcana Dei; impoſſibile aliquẽ decipi, ſe credere videre Dei eſſiam, niſi eã videret; qa impoſſibile eſt decipi circa primũ principiũ, & credere ſe intelligere illud, cũ nõ intelligat. qa nõ cõſtaret ex terminis apprehẽſis, ergo multo minus põt decipi circa Deũ clare viſũ; nã plus diſtat viſio Dei à nõa cuiuſuis obiecti, q̃ intellectio cuiuſuis cõplexi principij à non cõplexo. Nec crederet intellectus quieſcere, ſi nõ quieſceret; nèc falſa opinione quis ẽ beatus. nèc vlla creatura põt animam beare, nec ſimpliciter, nec ad tẽp⁹. 2 ſcripturæ. Num. 12 ore ad os loquitur ei, palã, nõ per enigmata, & figuras. Exod 32. loquitur. Dñus Moyſi facie ad faciẽ, vt ſolet homo ad amicũ: hæc intuitiua eſt, videmus nunc per ſpeculũ, tunc facie ad faciẽ. 1. cor. 13. raptus in paradiſũ; Criſoſt hom. 12 ad colloſ. oculi viderunt paradisũ beati, ob lachrymas, per quas viderunt, Paradiſus vbi videtur Deus, in limbo latro Deum vidit. Arcana Dei omne bonum in viſione Beata 3. nullus põt decipi, eo quod credat; ſe vidiſſe Deum, & nõ viderit; Moyſes vidit facie ad faciem, non per figuras, Paulus raptus ad tertiũ cælũ, in paradiſo, ergo viderunt; Nequit decipi circa primum principiũ, vt credat intelligere, & nõ intelligat, quia euidens ex terminis; ergo multo minus circa Deũ clarè viſum. Sequela, plus diſtat viſio Dei à nõa cuiuſuis obiecti, quã intellectio primi principij cõplexa, ab intellectione cuiuſuis nõ principij. 4 potuit Deus ſui viſionem cõcedere, & congruũ erat vt concederet. Ant. Moyſen, & Paulus doctores, vnus Sinagogæ Iudæorum, alter ſcholæ Chriſtianorũ. Adhuc probabile, Adam naturæ author, poſitus vt paradisũ cuſtodiret, in extaſi Deum viderit. Altiſiodor ſum. l. 2. tract. 10. c. 2. q 2. fidem quã habuit de trinit. & incarnat. quam vidit, cũ raptus fuit extaſi, nõ amiſit; ergo ſignum vidiſſe extaſi, cuius habuit fidẽ, & manſit poſt peccatũ. Aug. q. in Gen. ad c. vlt extaſĩ Deus immiſit Adæ, vt particeps fieret Angelicæ Curiæ, & nouiſſima Dei intelligeret. 11. in gen. ad c 33. forte cum primis parentibus Deus loquebatur, vt cum Angelis. Greg. 4. dial. c. 1. hõnem in paradiſo, aſſueuiſſe Angelorũ ſpiritibus, cordis mũditia, & celſitudine intereſſe. Ber. ſer. 2. ſeptuag. Multa incommutabilis veritatis intuitu,

&

& abyſſo diuinæ ſapiētiæ excedēs ſenſibus obdormiſſe videtur. Adæ ſopor veri extaſis; nèc coſtā è late reablatā ſentit. Ais graue ē, peccaſſe poſt clarā Dei viſionē. 2 ſi receptio Spiritus Sancti confirmat in gratia Apoſtolos, magis Dei viſio clara. 3 mirū poſt Dei viſi, Adā nō habuiſſe memoriā, & recenter eodē die lapſum. ℞ ſi Adā habuit in facie ſpiraculū vitæ; & ſopor Adæ extaſis in Deū. Paulus poſt raptū, Petrus poſt Tabor; neſciunt, quia per exceſsū, & modū tranſeuntis; te vides in ſpeculo, & ſtatim obliuiſceris, qualis ſis, magis qualis Deus. Ad 1. peccaſſe, non beatum; ſed ſuæ libertati relictum, vt operaretur & cuſtodiret. Ad 2 Spūs ſā ctus Apoſtolis vt habitus; viſio ſi fuit Adæ, nō permanens; ſed fluēs, & trāſiens. Ad 3 nō habuit memoriā quæ niſi per ſpeciē obiecti viſi; ad ſpeciem potuit non eſſe cōuerſio; qa Deus ſuſtulit cōcurſum, vt mot⁹ ſuos ageret. Vt paradiſo pulſus peccato, magis fleret. Ais Iob etiam 42. oculus meus videt te, &c. Iſai. vid. Dominum ſedentē, & Seraphin ſuper illud. Iacob, vidi Dominum facie ad faciem. ℞ ſi de his negas; qa Iob de ſenſu corporis auditu auris audiui te; & reſpōdit Dñus in turbine, hinc modo corporeo. 2 ex Greg, pfectius Deū cognoſci, & experiri per labores, & cruces; vexatio virga oculata; ante labores Deum audiui, poſt quaſi intueor, oculis cerno. Iſai. ſub imagine corporea, ſedere, ſtare, &c; Seraph, cum alis; velabāt faciē. Iacob Iſrael vdens Deū; vidi Dñum facie ad faciē. ℞ viſio ſub imagine corporea; ſcala, lucta. C. hæc pro noſtro captu. ℞ ſignis corporeis, non Deus, ſed viſio imaginaria, &c, vt figura incarnationis; Cirill. ſer. 1. Iſaia videt Chriſtū ſedentem ad dexterā Patris. Liran. ſedet, in effigie hominis Verbum humana carne indutum.

Ad Argum. Negant ſcripturæ, nō videbit me homo & viuet: Deū nemo vidit vnquā; de lege cōmuni; viribus proprijs; nōa compræhenſiua; viſione beata perfectiſſima permanente; nō horaria, tranſeunte, priuilegio. Exod. faciē videre nō poteris; poſſet exponi, de negatum Moyſi pro tunc, in quo petebat. 2 nō videbit me homo, & viuet, qa ex viſione huic vitæ conceſſa, non ſequenda immortalitas, vt nèc Chriſto. Ad 2. ſi non per figuras, ſed palam, ore ad os; ſi De⁹ dixit oſtendam tibi omne bonū; quod bonū eſt hoc, niſi ſplendor, & gloria vultus eius, in quem deſiderant Angeli, quem cupiebat videre. Ais, id negauit Deus, faciē meam videre non poteris. ℞ fortè negauit tunc, non abſolutè; nam poſtea ore ad os eſt illi locutus; palam, non per enigmata, & figuras. C. ore ad os, quia in humana figura, p Angelū, vt amicus amicum. ℞ Exod. 33. promittit Deus trāſibit gloria mea; protegam dextera mea; hinc nō Angelū, ſeipſum intelligit. C. poſteriora videbis. ℞ at

prius

Digitized by Google

prius loquebatur Dñus facie ad faciē; hinc ſenſus, vt ſemper non viderit: ſæpe Angelum ſibi comitē, & ſui itineris ducem. C. illud Iacob & Iob. ℞ ſi viſio Iacob negetur; quia lucta ſenſibilis, cũ viro, & Angelo repſentāte Deũ, & Patres de Moyſi, quod Deũ viderit, exponunt. Iob magnā Dei expertus prouidentiā; tandē ſeipsũ arguens, auditu auris audiui te; nūc video, experior, me ipsũ repræhendo. Ad 3. ſi quid Patres negant; multi affirmant; Aug. ſerm. 46. ad fratres; cum raptus eſt Paulus meruit videre Deum ſicuti eſt. Ambroſ. in 1. cor. raptus in paradiſũ cæleſtē. Chriſoſt. hom. 8. Paulus alter Moyſes duxit ad Chriſtũ Deũ vidit immediatē. Remigius ſuper corint. Dei ſubiam ſicuti eſt, videnda, ab omnibus ſanctis. Vgo S. vict. q. 38. in ep. ad cor. à Paulo *Deũ* immediatē viſum. 2. nēc Patres, cũ priuatā ſententiā exponunt, vt determinatũ, ſed cũ Eccleſię definitũ Aīs Euariſt. Papa; Moyſes, & prophetæ per enigmata. ℞ id nō definit vt Papa. 2 Moyſes propheta, legiſlator, Magiſt. Iudæorũ; vt Paulus doctor gentium, congruũ vidiſſe. Ad rōnes; 1. potius oppoſitum deducit, ſi multis modis viſus eſt Deus, cur non pfecta viſione. Si id nō repugnat; nēc ſcriptura contradicit, & ad Dei amorē reducit. Ad 2. nōa ex ſenſibus, & conuerſione ad phātaſmata nata eſt ſequit quidditatē ſenſibilem, aut materiā; non q̃ ſpeciali diſpenſatione. 2 viſio Dei, reſoluit, pugnat cũ vita nō per ſe, formaliter; conſecutiuè per accidens, redundantia gaudij ad corpus; pro inſtāti quo eſt. 3. nēc Deus ad id. ſed vnũ effectũ, nō aliũ. Ad 3. adeſt rāo; Exod. 32. promiſit, tranſibit gloria mea; oſtendā oē bonũ. num. 22. nō p figuras & enigmata; Prophetæ viſione per ſomniũ. Moyſes palā, ore ad os Dñum videt; illis viſio ocularis, imaginaria: cum Moyſe vt ad amicum.

Ad 4. Paulus in raptu audiuit arcana, q̃ non licet homini loq. cōſona ſunt illis, nēc ocul⁹ vidit, nēc auris audiuit. raptus realis in paradiſũ viſio beata: at raptim, & lumē tranſiens; ſubdit ſiue in corpore, ſiue extra, neſcio; in tertium cælũ; quod eſt empyreum vbi ſedes beatorum.

Ad 5. indecens prius, abſque meritis Chriſti præuiſis, aut exhibitis. 2. habitu, & quo ad eſſe pmanens, non fluens. 3. quo ad ingreſſum actualē in gloriā immortalē, Chriſtꝰ cauſa, exemplar, idea. 4. per raptum & modũ trāſeuntis potuit cōgruè concedi Moyſi, vt tuto Iſraelem in Deũ duceret. Ad 6. gloria corporis ex redundantia animæ; in patria permanens; hic ſolum pꝰ raptũ, & extaſim à corpore. Ad 7. Chriſtus introitum ad cælum meruit, & omnes propter Chriſtũ; imo congruũ et quia ceſſis p viſũ vſque ad Chriſtum; & figura gloriæ Chriſti pceſſerit in veteri lege. Ad 8. Ioan. plenitudinem gratiæ, & gloriæ, hanc nēmo vidit vnq̃ niſi vnigenitus; hinc comparatiuè ad Chriſtum, ſermo p

Ad

Ad Argum. quæ negant. Scot. & Tho. probabiliter locuti. 2 niſi expreſsè ſcriptura; imo à lege ſine cauſa, niſi pro Chriſto & Virgine; p Rege, & Auguſta. 3 habetur Deū, nemo vidit vmquā. nō videbit me homo, & viuet. Moyſi faciē videre non poteris; primus viuorum Chriſtus, & reſurgentiū. 4 ſi Patres aſſerūt, plures negant. 5 Aug. 3. in Ioa. qd vidit Moyſes? nubem, Angelū. Ad Aug. ſubdit, ipſe erat in eā ſpecie, qua apparere voluit, non in ꝓpria natura, vt videre cupiebat: ſanctis in alia vita promittitur. 2 Patres poſſunt exponi de Angelo; vt referens, & repſentatio perſonæ verbi incarnandæ. 3 alijs prophetis fuit ocularis, ſeù imaginaria, & intellectualis: at Moyſi etiā ore ad os, & facie ad faciem. Vel ſi ore ad os in alijs nō vt pſona Dei, ſed Angeli; ſic Tobiæ, ego Raphael. 4 alijs priuatè, cū Moyſi publicè, ſpectante populo, & palā. 5 non per enigmata, quia non obſcura, nèc ſomnijs ore ad os, non in eſſentia, ſed figura in qua Deus illi apparere dignatus eſt: facie viſibili, in qua Angelus vices Dei gerebat. imo dñs negauit; faciem videre non poteris; non videbit me homo, & viuet. Hæbrei oſtende faciē; legunt, oſtende viam; petijt, vt eſſet ſibi dux, in via qua ducturus eſſet populum. Oſtendā tibi oē bonum, non in ſe, in effectibus, à poſteriori, omne bonū, quia maiorē nōam, & magis ꝓpitiū habuit Deū, q̄ alter propheta. Palam; qa ſi imaginaria aliis, Moyſi intellectuali, ſi aliis in intellectu, vmbra, ſomnijs, & figuris: Moyſi claritate etiā corporea, in qua p Angelū ei apparebat. Raptus Pauli extaſis, mentis exceſſus, eleuatio, vt ipſe teſtatur; audiuit non vidit. Vel vidit nō beata viſione; ſed ſingulari reuelatione; hinc ſubdit ne magnitudo reuelationum extollat me. imo Chriſtus ſibi eunti Damaſcum, paulo antea apparuerat in corpore glorioſo. Ad 3 non ſunt decepti in his, quæ de Deo audierunt, & viderūt: at quod clare, & intuitiuè viderint id verbis ſcripturæ nō habetur expreſsè. imo Scot. 2. prolog. id docet addita Patrum expoſitione. Ad 4 cōgruum, vt nullus Chriſto pri. 2 vt Dux, doctor ſat p ſpeciē, reuelationē, per Angelum; ſecus Beatus viator. Ad 5 ſoporē Adæ fuiſſe extaſim, ibi reuelata plura futura. 2 poſt ſoporem peccauit, ſignum nō vidiſſe, habuiſſet memoriā Dei clarè viſi, & ſpeciem. Patres vel nō aſſerunt; vel quo ad miſteria tunc reuelata preſertim incarnationis, ex illo, nunc os ex oſſibus meis, caro de carne mea. Adde conſonum apparitiones in veteri lege, fuiſſe Angelorum repræſentātium Deū; primo, apparuit benignitas, & humanitas Saluatoris. hæc quibus oppoſita placent.

An

An Virgo Deipara ſaltem viderit Deum in hac vita; & aliquo tempore ei congruum vidiſſe. 8.

POtuit Deus ſui viſionē concedere in hac vita; congruū, & condecens vt matri non negaret; quod ulli vix mortaliū conceſſū, Virgini nō ē denegatū. tm̄. Virgo gloriatur, girum Cæli circuiui ſola. Indecens, vt q̄ in vtero cōtinebat Deū, nō fuerit digna *Deo*, vt oīs gratiæ, & gloriæ, vnica hæres, non particeps eſſet; vt filius à matre faciem auerteret; vt à viſione *Dei* vſque ad mortē, q̄ fuit poſt multos priuaretur; vt viſio eſſentiæ, q̄ filio connaturalis erat in hac vita, Virgini non eſſet ex gratia interdum elargita; vt plenitudini gratiarū; hæc deficeret; vt in omni gente, & populo primatum non haberet.

Dico. Virgo intra ſtatū viæ Deū clare vidit. ex Scoto collige, 3 diſt. 3. q. 1 excellentius dandū Virgini ſi non repugnat. d. 13. q. 2 meliꝰ in laude Chriſti, & Virginis excedere q̄ deficere. 4. d. 49. q. 12. non repugnat hominē hac vita eſſe Beatū; ſi alijs conceſſum, vt putant multi de Paulo, & Moyſi; Virgini certū ē eſſe donatū. Probari pōt ſcripturis; exultauit ſpūs meꝰ in Deo. In plenitudine ss. detentio mea. exultabo in *Deo* Ieſu meo. In Iacob inhabita, & in Iſrael hereditare. ex ore altiſſimi prodiui. Dn̄us poſſedit me in initio. ego dilecto meo, & ad me conuerſio eius. In altiſſimis habito, & thronus eius ſicut ſol in conſpectu meo. Gyrū cæli circuiui ſola. Gloria filiæ Regis ab intus. 2 clarius Patres. Cyprian. ſer. nat. intus, & extra Chriſti p̄ſentia fruebatur. Hierony. lib. de nat. Mar. tom. 9 diuina viſione, & fruitione redundabat. Sophronius ſerm. de aſſumpti. intra cæli curiā paradiſi verſatur, & quod amabat videbat. Pet. Damſer. 1 nat. in Dei ſubſtāciā lucidiores defixit obtutus. Rupert. l. 3. in cant. ſi qſpiam dixit ſe raptū fuiſſe, in paradisū, quanto magis tu Regina cælorū perſæpe cæleſtibus interfuiſti. Ber. hom. 45 miſſ. eſt; illi tm̄ datū eſt noſſe, cui datū ē experiri, & q. ſoli Patri notus ē, ſit & illi. *Diony*. Chart. c. 4 art. 9 an alijs cōceſſū qs nouit? at de ſupermūdiſſima nō exiſtimo dubitandū. Greg. in 1 Regum. vſq̄ ad ſolium deitatis erecta ſupra oēs Angelorū choros. Bonau. in opuſc. de ſept. grad. contempl. raptā vſq̄ ad ſūmæ trinitatis viſionē. Iuſtin. ſerm. aſſumpt. tātæ plenitudini gratiæ cæleſtis viſio debita. Gerſon Alph. 89. d. oīa ſciuiſſe, q̄ Beati in patria. Aug tract. 36 in Ioa. vt aquila in ſolis rotā defixit. 20 ciuit. c. 21 vt mater blandietur clara Dei viſione. Bernardin. tom. 4 ſer. 36. p. 3. plusq̄ Paulus rapta; imo ſi tot Pauli, quot creaturæ, non ptingerent ad eā; quæ vas deitatis. Ath. q. 28 ad Anth. eſſiā; Gabrielis, vt ē, intuita. 3 rōnes ſuadent. 1 electa Dei mater in ſtatu viæ; ergo conueniens vidiſſe, & nouiſſe ſtatū in quē aſſumpta. Bern. ei datū eſt

noſſe,

noſſe, cui datũ eſt experiri. 2 cura, & regimen filii, qui erat ei ſubditꝰ; ergo cũ nõa diſtincta filij in humanitate vnita deitati; notitia conueniens matri eſt clara, & diſtincta p̃ſonæ filij; vt q ſolus notus ẽ Patri, non deſit matri; q̃ vnicũ cũ Deo Patre filiũ meruit habere cõmunẽ. 3 habuit vt eſſet mater, ergo congruè vt videret in ſtatu viæ; nã vt vnio dat ex debito, aut ex neceſſe oĩa bona filio; ita ex congruo oĩa dona matri; da illi qcq̃d meliꝰ ipſum, q̃ non ipſum; particeps viæ, & patriæ. 4 habuit in via diſtinctã notitiã rerũ fidei; ergo diſtinctã notitiã eſſiæ. Seq̃la; Deitas filij, vnitas eſſentiæ, trinitas in pſonis neq̃unt diſtinctè cognoſci, ſine clara Dei nõa p eſſentiã. Clarius .n. q̃ Apoſtoli circa oẽm veritatẽ, q̃ Moyſes, & Paulus; ergo magiſtra Apoſtolorũ, q vidit, teſtimoniũ phibuit. 5 miſteria in ea pacta ſunt, non abſtractiuè, & in effectu; ſed in cauſa, & in Verbo vidit vnionẽ intuitiuè; ergo extrema vnionis, & Verbũ. 6 Domina Angelorũ, & omnis creaturæ; Angeli ſemp vident faciẽ Patris; inconſonũ vt faciẽ Dei famuli viderent, Regina nũq̃. 7 p omnia ſimilis filio; ergo in viſione vt fas eſt, ppinqua filio, & eius gloriæ particeps 8 meruit de congruo accelarare filio vnionẽ, & viſionẽ, ergo filius matri viſionẽ Dei patẽ pari gratitudine compenſat. 9 exempta in alijs legibus, in dolore paries; cinis es; omnes in Adam peccauerunt; ergo & ab iſta nõ videbit me homo, & viuet. 10 Sancti quo plus amore exæſtuãt, plꝰ appetunt viſionẽ; Moyſes oſtende mihi faciẽ. Dauid quando veniet. Paulꝰ cupio diſſolui; q amat vult videre, ſi mater optabat, non fas vt filius à matre faciẽ auerteret. 11 fides; apparet eis, q habent fidẽ in illũ, fides Mariæ vnica, ſola, ſingularis, nũq̃ deficiens, ergo digna exaudiri, vt aliquãdo videret; nã fidei pmium Dei viſio, Auguſt. Spes in Deũ obm̃ deſiderij, ſemp boni abſentis: potius triſtitia ſpũs, hinc pfici, ac frui licuit. Caritas amat Deum vt bonum in ſe, & ſumma in Virgine; non æquè intenſa ſi in bonũ ſemp abſens; vt calor in igne eadẽ vis agendi in ppinquum, & remotum; at nõ æquè intensè. Adde ſi Virgo Mater dilexit Deum vt bonum in ſe, cõſonum vt filiꝰ eſſet ei bonum; ergo dilecto meo, & ad me cõuerſio eius; ita totam Virginem diuinus amor incanduerat.

Argues 1 Chriſtus oĩum primus vidit Deum. 2 Chriſtus rõne vnionis tã in mente Patris, q̃ in vtero matris in ſplendoribus ſanctorũ. 3 Maria concepta in ſinu Annæ q ẽ gratia, non in ſinu gloriæ 4 initio, gratia neminẽ duxit ad pfectũ, & gratiã, q̃ eſt ſemẽ gloriæ nõ duxit ad finẽ, & terminũ, qui ẽ viſio Dei. vt terrena inhabitatio deprimit ſẽſũ multa cogitantẽ ſap. 7 ergo ſtatu iſto non datur viſio. 5 non fuit cõueniens, vt qs prior Chriſto pedes inferret in portas cæli, vt nullus intraret gloriã Dei etiã p morulam.

Digitized by Google

rulam. 7 Chriſtus ianuā cæli aperuit vectes ferreos cōfregit;oportuit pati, & intrare in gloriā ſuam; nullus ſeruus ante *D*ominū; intra in gaudiū Domini. 8 ſatis in Virgine cognitio filii vt filius, vt genit' in nāra humana, nō vt Deus in ſe. 9 potuit dari cognitio intuitiua relationis, & abſtractiua termini, & *D*ei. 10 ſat p Virgine nōa fidei, ſat vt triginta annis Chriſtus inſtruxit matrem; p tres annos alios, & Apoſtolos. Ad 1 null' prior vt bonū pmanens, nō tranſiens; imo indecens, vt alterius vitæ nullus teſtis p viſum, vſq̄ ad Chriſtū, nèc vlla figura in veteri lege de gloria Chriſti. Ad 2 ſpeciale Chriſto decēs rōne vnionis, congruitate intrinſeca, qa filius Dei, Virgini extrinſeca, rōne maternitatis ad q̄ aſsūpta ex gratia. filius qa vnit' sēper beatus, Virgo qa non vnita ad horā, certis momentis digna Deo. Ad 3 vt concepta in gratia, conſonū, & in gloria. 2 Bona u. inter ſpirituales delicias, tāq̄ *D*ei viui paradiſus. 3 eua in paradiſo terreſtri, maria in cæleſti. Ad 4 neminē ad perfectū lex, quia non fixè, vt permanens; ſed raptim, & tranſiens. 2 non vt lex, ſed vt vmbra, & figura bonorum ex gratia Chriſti. Ad 5 anima Virginis, nec depſſa curis, nec culpa; dormio, & cor meū vigilat; potuit ſingularis puritas incandorē lucis æterne cōuerti. Ad 6 vt auth. vt cauſa, idea, merito, pprio, & exēplar, ac in eſſe permaneti. Ad 7 aperuit ſuo merito quo ad ingreſſū actualē in ſtatu patriæ. 2 ſeruus non niſi præcepto, & merito Domini. 3 mater quæ præfuit filio, qui potens erat, fecit hoc magnum nobis, non ei, qui potens ē, & præerat Deus ante matrem. Ad 8 filij cognitio erat Dei; Verbum ſubſiſtens in vtraq; nāra, & vt genitus in nāra Dei futurus filius. C. ſi vidiſſet Deum, non turbata fuiſſet. R. ex hoc, non ſemper vidit; nèc cōpræhendebat Deum, & myſteria. 2 turbata in hoc myſterio, vt digna mater, cum omnium ſe putaret ancillam. Ad 9 relationis intuitiua, & abſtractiua termini eſt imperfecta. 2 mater Ieſu eſt mater Dei; vnio phyſica eſt ad Verbū ſubſiſtens; vnio moralis vt dignitas filij diffuſa ſit in matrē. Ad 10 obſcura ē imperfecta, hinc cōcedi intuitiuam valde congruū. 2 triginta annis illi ſeruit, & non illi ſe totum oſtendit matri? Apoſtoli in monte Thabor vident vultus claritatē, & mater numquam filij Deitatem; diligit Dominus portas ſion ſuper omnia tabernacula Iacob.

An Deipara ſemper viderit Deum; an ſaltem certis momentis, & horis quibus congruum fuerit vidiſſe. 9.

NE ſtatus viæ ſit cū ſtatu patriæ confuſus, via præcedit eſſe patriæ, & Virgo verè viatrix in ſtatu gratiæ; ſi perfectione actuū vt in patria, conditione tn̄ merentis in via, qa nō vnita *Deo* hypoſtaticè, &

 per-

perſonaliter, quo ad vnitatẽ ſubſtantialẽ; nec cõgrue vt ſemp fuerit vnita *Deo*, quo ad viſionem, & vnionẽ accidentalẽ, & gloriã; qcqd habuit gratia accepit, quicquid in ea totũ veritas, & gratia; ſi ergo nõ toto tẽpore vidit Deũ, ſed raptim certo tẽpore, ex gratia; q̃ritur quibus horis valde congruẽ Deũ clarẽ viderit, & aſſũpta in Dei gloriã.

Dico. 1 pbabile, ſatis pie vidiſſe primo inſtanti ſuæ conceptionis, Eccleſiaſt. 1 creauit eã in Sp. S. Cãt. emiſſiones tuæ paradiſus. ex quo facta ſũ corã eo. 2 Eua facta in paradiſo terreſtri, Maria mater viuẽtiũ cũ gloria cæleſti. 3 Dñus poſſedit me in initio prou. 8. 4 primo inſtanti Maria Regina Angelorũ, ergo nouit amplitudinem dominij. 5 Gerſon in magnificat nu. 88 particeps in via beatitudinis patriæ. nu. 89 potuit dare fruitionẽ patriæ inſtãti cõceptionis; decuit vt daret. 6 Bern ſenenſ. tom. 1. ſer. ſi art. 1. c. 2. pfectẽ narã Dei increatã intellexit. 7 plena gratia ex quo facta eſt corã Deo: cur non particeps gloriæ. 8 meruit accelerare Chriſto vnionẽ, & viſionẽ à primo inſtanti; cur non filius reddere matri parẽ? 9 in ſinu Annæ in gratia; & in ſinu Dei, cur nõ in gloria. 10 German. orat. de Zona Virgin. oĩa in Virgine mira, vltra vires, in qua Deus ſuã exercuit põam, potuit à primo inſtanti, ergo dedit. 11. Ber. S. magnũ, quantũ ſine vnione conditio creaturæ patitur, luci inacceſſibili immerſa. 12 Anſel, de exc. Virg. in throno ſuæ gloriæ perennĩ iure collocauit. Aug. tract. 10 in Ioan. Felix, & Beata, quia cuſtodit Verbum ex quo facta eſt.

Vidit in ſua Natiuitate. 1 Petr. Dam. ſer. 1 nat. in ipsã Dei ſubſtãtiã lucidos defixit obtutus. idẽ ſermo. aſſump. tenebre vſq̃ ad Virginẽ, q̃ veri luminis puia. Epiphã. ſer. de laud. *Deipar.* ſtupendũ miraculũ, mulier geſtans lucẽ. Ber. ſer. *B.* Virg. de ſcala Iacob, q̃ Angelos, & Dñum innixũ videre meruit. Ber. ſer. 3 aſcenſ. ſingulais aquila, ſplẽdore nõ pſtricta fulgur deitatis potuit tolerare. 2 alij nati, & concepti in peccatis, gementes, & flentes; Virgo immunis inter gaudia vitæ. 3 pſtat conceptio, & natiuitas Virginis, q̃ dies mortis ſanctorũ; hec ptioſa incõſpectu Dei; ergo magis ortus Virginis. 4 pgreditur quaſi aurora cõſurgens, mulier amicta ſole; q̃ coronauit Chriſtũ, & viciſſim ab eo meruit coronari. Ber. veſtis ſolẽ, & ſole veſtiris, idẽ. 5 pſal. 44 glorię filię Regis ab intus fimbrijs aureis, non tm̃ fine; ſed in faſcis aureis, cũ ſplendore in principio. 6 decuit vt nõ prius aperiret oculos carnis ad ſolẽ viſibilẽ, quã oculos mẽtis in *De*ũ, qui eſt ſol iuſtitię. 7 aquila vix nata, ne pbetur degener, oculos in ſolis rotam defigit; Virgo in eſſentię ſolem aciem mentis intendit.

Vidit verè in Verbi Incarnatioae; 1 Bern. *S.* miſſ. eſt; ei tm̃ datũ eſt noſſe, cui datũ ẽ experiri. Petr. Dã. ſer. nat. Deus in Virgine ſpeciali

mo-

Digitized by Google

modo per identitatem, & idem ꝙ ipſa. Athan.q.28. etſi iam Gabrielis vt eſt, vidit Bon. Luc. 1 1. Beatiorqā pfectiſſimè geſtauit in mente. Leo Papa, diuinā, humanamque prolē, prius concepit mente, q̄ carne. 2 tunc pfectè nouit, & experta eſt ſe eſſe Dei matrē; pfecta nōa matris Dei, nō ſine termino viſo. 3 ſuſcepit regimen filij, ergo nouit filiū. 4 Dña creaturarum, & mater tunc creatoris; ergo illas nouit, & non niſi in verbo. 5 habuit actum fidei ſummum, cum præſtitit conſenſū; fidei præmiū Dei viſio; latroni poſt actum fidei, & ſpei; memento mei; ſtati, hodie mecū eris: quanto magis matri? 6 vterus Virginis tunc cæpit eſſe Chriſto locus, vbi gloria, & vidit primo anima Deū; ergo & Chriſtus paradiſus Matri; emiſſiones tuæ paradiſus. 7 Virgo non tā plena gratia, ſed ſuperplena; ergo gratiæ cumulus gloriā germinauit; & plenitudini gratiæ cæleſtis viſio debita. Iuſtinian. ſer. aſſumpt. 8 tria ſummā habent dignitatem, vnio, maternitas, viſio; Chriſto vnio cum viſione ſuo modo debita; matri congrua; nouum fecit Dominus ſuper terram.

Vidit in partu, & natiuitate Dñi. Petr. Dam. ſer. 1. in nat. tunc in ipſā Dei ſubiam lucidos defixit obtut᷑. Ruper c. 3. in cant. ſi Paulus in raptu, magis tu pſæpe cæleſtib᷑ interfuiſti, cū circūſtātes Angeli obſtetricū vice, gloriā Deo continentes ſteterunt. 2 Luc. 2 claritas Dei circumfulſit illos. pſal. 138. nox ſicut dies illuminabitur. gloria in excelſis Deo. Iſai. 66. ſup. genua ſta blādietur vobis. in terra canūt Angeli Saluatorē Angelorū Virgo lactabat vbere de cælo. 3 vt peperit ſine dolore, ita ſūmo gaudio viſionis Beatæ. 4 vidit filiū in humanitate, ita in deitate, & in Verbo per ꝙ erat ſubſiſtens; vt clare matri, ꝙ apparebat, & ꝙ latebat oſtenderet. 5 filius vidit lucem creatā beneficio matris; & mater increatā gratia filij; hic è cælo in terram ob matrē; mater è terra in cælū cū filio. 6 beati mundo corde, quoniā ipſi Deū videbūt; partus vbi ſumma puritas, & munditiēs, ergo Dei viſio. 7 oēs Angeli deſerto cælo fluxerunt ad pſepe; hebr. 1 cū introducit primogenitū in orbē terræ, adorent eū oēs Angeli eius; ſi pſepe paradiſus; incōſonū, vt Regina adorata à tot millibus Angelorū videntiū Deū; ſola eſſet in tenebris.

Vidit in glorioſa filij Reſurrectione. 1 vt paſſione plena dolore, in reſurrectione plena oī gaudio. 2 exultabo in Deo Ieſu meo. conſolationes lętificauerūt animā meā. exurge gloria mea. gemit᷑ matris ne obliuiſcaris. 3 latroni accelerat ſui viſionē, quia paſſus cum eo patienter, hodie mecū eris; magis Matri, quæ mente paſſa ē cū Chriſto, & propter Chriſtū 4 Virgo accelerat Chriſto gloriā corporis, affectu videndi reſurgentem, exurge, gloria mea; gen. 49. quaſi leæna, quis ſuſcitabit eū ergo & filius Virgini gloriā animæ. 5 intuitu diſcipulo-

rum

rũ tridui mora eſt accelerata, Leo ſer. 1. reſurr. nèc integrè trib' dieb' in corde terræ, ſed ex illis ſm̃ partẽ; ergo magis lachrimis matris. 6 Magdalena digna vt videret ſub forma hortulani, diſcipuli Emaus ſub ſpecie peregrini; Apoſtoli variè & pluries; Thomas vt inferret digitũ in loca clauorum, & manũ in latus; Mater in ꝓpria gloria, & exultat in Deum viuum.

Vidit in Aſcenſione. Aſcenſio eſt decus feſtorũ, Epiph. orat. aſcenſ. nèc debuit ẽẽ abſque Regina. 2 interfuit triũpho filij, eleuata vt videret ingreſſũ eius in gloria, ſi captiuã duxit captiuitatẽ; ſi aſcendit in iubilatione; magis eleuata mater ad lętitiã, & gaudiũ, quæ nũq̃ captiua. 3 ne inter tot Beatorũ agmina, & Angelorum, ſola Virgo, & Mater nõ videret. 4 p eã nobis aptæ ſunt Ianuæ cæli; felix cæli porta. Cæli feneſtra facta es. 5 Hieron. aduerſ. Iouin. Porta oriens, per q̃ ſol iuſtitiæ ingreditur, & egreditur. Ambroſ. ep. 81. Virgo generis aula celeſtis electa eſt ad ſalutem.

Vidit Die Pentecoſtes. 1 vt dignior abſq; ꝓportione Apoſtolorũ Magiſtra lumen, non tm̃ dona, ſed Deũ, & ſpũm ſanctũ per viſum, & ſanctum amorẽ recepit. 2 Cyprian. ſer. nat. nõ receſſit à Matris pectore ſpũs ſanctus, quã ſibi domum, & templũ conſecrauit. 3 Aug. hom. 9. de miſſ. ſp. S. hac die affuit per gratiã nõ modo, ſed per maeſtatis ꝑſentiã, ergo valdè cõgruè vt à Deipara frueretur. 4 Amor tendit in aſpectum rei amatæ, ergo charitas Virginis in Deum, & ſpũm ſãctũ. 5 tẽplum Dei, ſacrarium ſpũs ſãcti, poſſedit domũ ſuã. 6 Gerſon. ſup. Magnif. n. 89 potuit dare fruitionẽ, ergo dedit. 7 Hieron. ſer. aſſumpt. largo ſpũs ſãcti imbre ſuperinfuſa. Epiph. ſpũm ſanctũ accepit, cælũ gratiæ, vna cum paradiſo. Damaſc. Thæſaur' vitæ, & gratiæ abyſſus immenſa.

Vidit in hora mortis. Moyſes ſeruus mortu' ad os Iehoua, in oſculo Dñi; magis mater. 2 aſcendit de deſerto delicijs affluens, innixa ſupra dilectum. 3. Hidelphonſ. ſerm. 3. aſſumpt. aſcendit conflagrata incendio charitatis 4 ſingularis phęnix flãmis vitalibus renaſcens. Hierony. filius venit in occurſum matris. 5 amor & gaudium vim diſſoluendi vnionẽ habuit; cor Virginis Deiferũ nõ niſi amor, & diuina flãma cõſumpſit. 6 Carthuſ. 4 de laud. Virg. c. 3. anima ad intimã dilecti ꝑſentiã ſeparata ſine pena à corpore. 7 Dñus cuſtodit introitũ, & exitum, initium, & finẽ 8 martir doloris, & amoris; doloris in morte filij, amoris in ſua; amore langueo. Veni dilecta. Veni Regina Bern. cum eo honore, quo tanta mater digna fuit, cũ ea gloria, q̃ tm̃ decuit filiũ.

Adde vltra dies, quibus diuina myſteria per viſum ſunt illi reuelata; ſi nõ certè, ſatis piè ad nutum alias vidiſſe; ſibi tñ datũ noſſe, cui datum experiri, Ber. Perſæpe cæleſtibus interfuit, Rupertus. intus & extra Chriſti ꝑſentia fruebatur, Cyprian.

Digitized by Google

prian. Conditione merentis in via; perfectione actuũ in patria, Albertus. Quotidie diuina viſione fouebatur; Totã aduretat diuin' amor, Guerricus Abbas. Plenitudini gratiæ cæleſtis viſio debita, Iuſtinian. Cælum põt Deus extendere, maiorẽ Dei matrẽ facere nõ põt, Bonau. tã familiaris, tã illi pxima, vt in te maneat, & tu in eo, Bern. Redũdat in Filium, q matri exhibetur, Caſſian. Quicquid ſinguli habuere ſanctitu ſola poſſediſti, Dionyſ. ſupergreſſa in gratia, ſupergreſſa in gloria oẽs creaturas, Bonauent. Ad immenſitatem gratiæ, & gloriæ tuæ ô Virgo ſenſus deficit, lingua ſilet, Anſelm. Donorum tuorum priuilegia, noſtra ſũt munera Idelphõſus. vt oĩa flumina in mare, oĩa gratiarũ genera in Mariã, per q̃ oĩs gratia ad nos effluxit, Bonau. ſcript. Beatã me dicent. ne ſuſciteris dilectam, quouſque ipſa velit. Ad nutum Ioſue ſtetit ſol: at Mariæ ſol iuſtitiæ.

Argues ſi in ſuo conceptu, & ortu Deum vidit; anima Chriſti non prima in Deum clare viſum 2 ſi in Verbi incarnatione, turbata non fuiſſet ad Angeli ſermonẽ 3 Athanaſ. ſer. de Deipara; ſm̃ ſimplicẽ naturæ ꝓprietatem Virgo in ſe inhabitantẽ Deum videre non potuit. Ad 1 Anima Chriſti prima ex ſe, habitu, meritis, ſatisfactione ꝓpria, in eſſe permanente: Ad 2 incarnatio nõ fuit initio ſalutationis, cũ Virgo turbata eſt. 2 ſimul ac ſunt apertę aures Virginis, introgreſſa in eã Dei eſſentia, 3 ex Bernardo; ſi miſterij non plenè inſtructa, ad vocẽ primã Angeli tũ ſiluit, à Spũ ſãcto, & altiſſimi virtute obumbranda ꝓmittitur; ac ſi diceret; quid à me quæris quod ipſa mox experieris? Ad 3 Athan, ad ſimplicem ſuę naturæ conditionẽ aſpexit, qua non poterat videre miſterium, q Deus in ea operabatur. 2 humilis nõ vidit, quatenus fieri potuit, Deũ in ſe inhabitare. 3 cum turbata eſt nõ potuit videri Deus in ſe; non cum in ea Verbum caro factum eſt.

De ſpecie impreſſa ad videndum Deum.

Tit. XXX.

An poſſit dari ſpecies diſtinctè repræſentans Deum, & eſſentiam diuinam. 1.

INtellectus creatus cum nõ habeat ex naturalibus nõam intuitiuã eſſiæ, q̃ eſt infinitè cognoſcibilis, põt tñ eſſe imeo ſpecies diſtinctè reprę ſentãs eſſiam, ſi nõ vt eſt in ſe exiſtens, & intuitiuè 3 tũ vt rão cognoſcendi diſtinctè, & nõ abſtractiua. Hinc ſpecies impſſa, aut expreſſa; impſſa ẽ ſpẽs intelligibilis; expſſa eſt nõa, cõceptus, & verbum mẽtis; illa principiũ intellectionis, hæc termin'. Impſſa eſt virtualis ſimilitudo rei cognoſcendæ, q intellectũ in actu primo conſtituit, obm̃ repſentat, actũ intelligẽdi concauſat, & eſt rão ipſi põt recipi-

Digitized by Google

cipiendi actum,& attingendi obm; 1.d.3.q.7.AA.virtualis,nõ formalis nã eſſe formalẽ ſimilitudinẽ,& expſſionẽ obiecti,eſt ſpẽi expſſæ.Impreſſa eſt ſemen obiecti, ꝓportionatã,& aptã reddẽs põam ad illud. de hac ſpẽ nũc; an poſſit dari creata ſpecies diuinæ eſſiæ, q̃ Deũ diſtinctè repſentet, & per q̃ cognoſcatur in via abſtractiuè.

Dico 1 Põt dari ſpecies impreſſa Dei, quę Deũ diſtinctè abſtractiuè repreſentet.Scot.2.d.3.q.9.vbi de facto Angelis in eorũ conditione impſſã putat. & in Paulo poſt raptũ obiecti prius viſi,fuit memoria, & nõ niſi p ſpem.C.Henricũ,& Thomiſtas,qui negant poſſe dari ſpeciẽ ad Deum, in ſe diſtinctè. Prob.1 in anima eſt põa,actus,habitus,& ſpẽs plus eſt dari poãm, q̃ actũm,& actũ habitũ,& habitũ, q̃ ſpem; nõ repugnat dari poãm,actũ,aut habitũ ad repſentandũ Deũ;ergo minus ſpeciem.Maior,põa agendi eſt cauſa, actus primus,ſubſtãtia; act⁹, effect⁹, & accidens, plus eſt actus q cauſat habitũ, q̃ habitus, q confuſè Min. expreſſior ſimilitudo obiecti eſt actus q̃ ſpecies; nã cognõ fit aſſimilatione,perfectius pſentat obiectum actus, q̃ ſpẽs; actus eſt viſio Dei, ergo magis põt Deus reuelare ſuã eſſiam per modũ ſpẽi.Seqla; ſi nõ repugnat actui creato vt exprimat Deũ, q maius; nèc ſpeciei creatæ vt repſentet, q minus.2 nõ repugnat expſſior ſimilitudo Dei, vt eſt viſio creata;ergo minus ſpẽs impreſſa.Antec.viſio creata intuitiua Dei eſt expſſa ſimilitudo,& formalis repſentatio Dei;quæuis pfecta viſio obiecti eſt expſſa ſimilitudo, & repſentatio obiecti; vel ſaltim ꝓductiua ſimilitudinis,vt Thomiſtæ.Sequela; expſſa formalior,& actualis repſentatio obiecti, q̃ eſt perfectior nõ repugnat; ergo nèc impſſa,quæ eſt imperfectior, & habitu.3 ſpẽs impſſa nõ eſſet adæquata in eſſe, nèc ꝓportione pſentãtis ad pſentatũ ſimpliciter, ſed cõparatione ad actũ põæ, quantum attingi poſſet ab intellectu creato; etiã actus creatus finitus ẽ obiecti infiniti ſimilitudo expſſior,vt viſio Dei in patria; ergo ſpẽs impræſſa ſi non in eſſe ſaltim proportione pſentantis ad pſentatũ.4 Aug.2.& 4.trin. partes imaginis æquales;qc quid põt intelligentia intelligere, põt memoria retineri; intellectus põt diſtinctè in eſſiam,ergo & memoria,q nõ niſi p ſpeciẽ. ſi intellect⁹,& volũtas poſſunt eſſe de Deo; ergo memoria, quæ per ſpeciẽ. R Caet.viſio ẽ ſimilitudo obiecti, nõ rõne ſui: ſed rõne principij à quo procedit,quod ẽ vt ſpecies impſſa. C. à quo eſt ſpẽs expreſſa, ſemper formalior, actualior, & expreſſior ſimilitudo;ergo ſi nõ repugnat expreſſa ſimilitudo Dei, nèc minus impreſſa. 2 Aug. 14. trin.c.17.tunc perfecta Dei erit ſimilitudo, cum perfecta erit viſio.1.Ioan. 3 ſimiles ei erimus,cũ videbimus eum ſicuti eſt; ergo ſimilitudo expreſſa Dei eſt viſio Dei;ergo impreſſa nèc repugnat.Sequela; datur ſimilitudo,

quæ

Digitized by Google

quæ actu,& formaliter Deũ repræſentat;ergo impſſa, quæ habitu repræſentat, non eſt impoſſibilis. ℞ alij; impſſa ē principiũ notitię, repugnat rei creatæ eſſe principium viſionis Dei. C. etiã lumen creatũ ex Thomiſtis principiũ eſt viſionis; ergo ex hoc, ꝙ ſpēs creata eſt, non tollitur, quin ſit rō attingēdi Deũ a viſione formaliter creata videtur Deus,& rẽpſentatur; ergo ſpecie creata non repugnat præſentari. 3 ſpēs creata rẽpſentans, non eſt adæquata,& cõmenſurata obiecto in entitate; ſed proportione rẽpſentantis ad rẽpſentatum: nec cõmenſuratione in repræſentãdo ſimplr; vt ſpēs pfectiſſima albi eſt rão compræhenſiua videndi illud: ſed tm̃ in ordine ad actum pōę, vt ſpēs albi in oculo repræſentat, quantũ attingi pōt à pōa; ita ſpēs creata repræſentans eſſiam Dei, nèc adæquata in eſſe; nèc proportione ſimplr quantũ Deus repræſentabilis eſt: ſed ordine ad actũ pōæ, quantũ attingi poſſet ab intellectu creato; vt etiã actus creatus finitus in patria, viſio Dei, eſt obiecti infiniti, & ſimilitudo expreſſior, q̃ ſpēs. 4 viſione intuitiua, ſpē expreſſa, vt formali ſimilitudine videtur Deus in ſe, ſicuti ē, nèc repugnat; ergo minus impreſſa, qua cognoſcitur vt abſens, & abſtractiuè; ſpēs eſt notitiæ abſtractiuæ principiũ, ergo minus repugnat.

Prob. 2 ſi negatur, pſertim; quia ſpēs manat naturaliter ab obiecto vt obm̃, & eſt illi adæquata, & infinita; ſed à diuina eſſiã non eſſet naturaliter ſpecies, ſed liberè; ergo non neceſſario eſſet infinita, & adæquata; Min. nil ad extra nãliter agit Deus; nèc naturaliter mouet, ergo nõ adæquatè repræſentaret. 2 repræſentantis ad rẽpſentatum ſufficit adæquatio comparatione ad actũ pōæ circa obiectũ; non ad eſſe obiecti: ergo eo ꝙ eſſet ſpēs Dei, nõ eſſet infinita. Antec. ſpēs albi in oculo imbecilli album rẽpſentat, nõ vt eſt in ſe, ſed proportione ad actũ, qui haberi pōt ab ipſo. 3 actus circa Deũ infinitũ eſt pfectior eo, qui eſt circa finitũ, non tñ eſt infinitus intrinſecè,& formaliter, ſed tm̃ extrinſecè,& obiectiuè vt viſio beata terminata ad Deum; ergo nèc ſpēs in eo, ꝙ rẽpſentaret Deũ infinitũ, eſſet intrinſecè infinita vt Deus. 4 peccatũ eſto ſit cõtra infinitũ obiectũ; intrinſecè, & formaliter infinitũ nõ eſt; qa actus circa obm̃ ſpectatur ex modo tendendi pōæ ad illud; ergo ſpēs rẽpſentaret Deũ, iuxta proportionē pōæ ad Deũ. 5 ſpecies q̃ eſt imago pfectioris obiecti eſt pfectior, non tamē ex neceſſitate infinita eſt, vt obm̃; quia ſemp cadit ſpēs à perfectione obiecti; vt ſimilitudo à pfectione rei, cujus eſt. 6 ſpēs non ſemp eſt ab obiecto, vt obiectũ eſt, nèc ſemper adæquatè repræſentat illud; ergo nõ nãaliter eſſet à Deo nèc infinita vt Deus. Antec. ſpēs inditæ Angelis in creatione, non naturaliter erant ab obiectis; & ſpēs quam habet Angelus inferior de

Digitized by Google

ſuperiore nõ eſt adæquata, nèc cõprahenſiua illius; ergo nõ eſt cur Deus nõ poſſit cauſare ſpeciẽ ſui iuxta capacitatẽ recipiẽtis. 7 inæqualis actus, & inæquale lumen verè attingunt Deũ; ergo inadæquata ſpecies poſſet repræſẽtare Deũ. ℞ ſpẽs ſe tenet ex obiecto, ꝙ nãraliter, & adæquatè repræſentat. C. Deus ad extra non agit nãraliter, ſed liberè; ergo poſſet illã cauſare commenſuratã põæ 2 effectus Dei, numq̃ Deo adæquat᷑. 3 ſpẽs obiecti nõ oportet, vt ſit obiecto æqualis, adæquata, imo ſemp imperfectior; ergo à Deo põt cauſari ſpẽs ſui. Antec. expreſſa nõ eſt dignior, & pfectior, ergo nèc impreſſa, quæ datur vt ſuppleat vicem obiecti, & accomodatur potẽtijs. 4 ſpẽs Angeli ſuperioris in inferiori. 5 ſpẽs materialiũ ſi im̃alis, id nõ quia perfectior, ſed vt obm̃ proportionetur intellectui in eſſe intelligibili, & intentionali; ergo ſpẽs non hẽt adæquationem ad obm̃ in repræſentando, niſi pportione põæ ad illud.

Prob. 3 de facto beatitudo naturalis Angeli excedit nãralem beatitudinem hõis: ſed homo in ſtatu innocentiæ habuit diſtinctã nõam Dei; ergo & Angelus in ſtatu viæ, & non niſi per ſpẽm impreſsã. Min. nõa confuſa Dei ſtatui innocentiæ fuiſſet incongrua. 2 homini, & Angelo præceptũ erat, vt Deũ ſuper oĩa diligerent; amor ſummi boni ſequitur cognitionẽ ſummi veri, ergo diſtinctè, & per ſpeciẽ. 3 Aug. 4 ſuper Gen. c. 22. & 23. prius naturaliter nouit Angelus creaturã in verbo, ꝙ in pprio genere; ſed nõa creaturarũ in verbo, q̃ habuit Angelus naturaliter prius, nõ potuit eſſe beatifica, & intuitiua; ergo abſtractiua, & per ſpeciem prius quã eſſet beatus. Min. oportuit dare in Angelis diſtinctã nõam creaturæ, dum exiſtebant in naturalibus, & eſſent in via, nõ dum beati. 4 Raptus Pauli in paradiſũ, cum audiuit arcana Dei, Thomiſtæ tranſitoriè, & raptim duxit ad Deũ clarè viſũ; ergo poſt raptum habuit memoriã ꝙ viderit, ergo ſpecie impreſſa, q̃ manſit. Sequela; memoria nõ actus q non erat, nõ obm̃ iam abſens, ergo ſpecie relicta. 5 nõa trãſiens relinquit memoriam, ergo ſi tranſit actus, diſpõ, obm̃, eſt nõa per ſpeciem rei viſæ. ℞ Caet. meminit cõfusè, nõ diſtinctè. C. recordatio nõ ſub memoria cogniti, nõ eſt recordatio, ſed noua cognitio. ℞ memoria actus, non obiecti. C. actus cognoſcendi obm̃, eſt memoria obiecti. 2 recordatio actus diſtincti, obiecti diſtinctè viſi, eſt memoria obiecti viſi diſtinctè; vt recordatio actus, quo vidi Petrum diſtinctè, eſt memoria viſionis diſtinctæ. 3 poſt raptum, magnitudo reuelationum abundat; ergo non confuſa, ſed diſtincta.

Arguent Henric. Durand Caet. Capreo. & plures. 1 ſpecies eſt ſimilitudo obiecti ꝙ repræſentat; ergo ſpecies diſtinctè repreſentans Deũ eſt impoſſibilis. Sequela; quis crea-

ta ſpecies finita eſt ; ergo Dei non eſt. 2 ſi creata, potius ſimilis rei creatæ, quàm Dei. 3 rão cognoſcẽdi obm̃ ꝓportionata eſt obiecto ; Deus verè infinitus ; ergo nequit pręſentari finita, quæ determinata eſt. 4 Illa eſſet magis Dei imago, ꝗ̃ Angelus, & anima; nam diſtinctius per eam poſſet cognoſci De⁹ at eo quis imago, quo magis particeps, Aug. 14. trin. c. 8. Angelus, & anima magis participes; qa Deum cognoſcunt, & amant. 5 nãraliter poſſet diſtinctè cognoſci Deus, & Trinitas; nam ſpecies eſſet finita, ergo nãraliter poſſet attigi, & De' per eam. & nãraliter id poſſet intellectus, ꝙ põt per fidem. 6 nulla res creata eſt ſuũ eſſe, ergo nulla põt eſſe ſimilitudo, & pręſentatio Dei, qui eſt ſuũ eſſe. 7 ſemper inferioris eſſet ordinis, ꝗ̃ Deus; ergo non poſſet cognoſci Deus ſicuti eſt. Sequela ; ſimilitudine inferioris ordinis nõ videtur res ſuperior Dion. de diu. nom. c. 1. 8 ſpecies immaterialior, aut æquè immaterialis, ꝗ̃ ſit obm̃; nihil immateriale, vt Deus; ergo nulla ſpecies Dei. Maior; quo ſenſus purior, eo puriores ſpecies recipit, vt viſus ; ergo magis intellectus 9 eſſet infinita vt Deus; quo .n. pfectius obm̃ repræſentat, eo eſt pfectior; ergo ſi Dei, infinitæ pfectionis in rep̃ſentando eſſet. 10 ad p̃ſentandũ finitũ obm̃, neceſſaria ꝓportionata ſpẽs ; ergo ad infinitũ ſpẽs infinita. 11 eſsẽtia Dei intimior intellectui creato, quauis ſpecie; ergo ſupflua. 12 aliqd creatũ eſſet rão, & mediũ vidẽdi Deũ diſtinctè; ergo continet pfectionẽ Dei. Sequela; illud quo cognito aliqd cognoſcitur, perfectè continet illud. 13 ſpecies cõuenit magis cum creatura, quam Deo.

Ad 1 ſimilitudo adæquata entitatis ad entitatẽ ; aut repræſentãtis ad p̃ſentatum ſimpliciter; non ꝓportione, & commenſuratione actus eliciti à põa; ſpẽs creata ſi abſolutè, & adæquatè nõ rep̃ſentaret Deũ; põt ꝓportione ad intellectũ creatũ; vt enim actu finito diſtinctè videtur Deus intuitiuè; ſic virtute ſpẽi poſſet diſtinctè cognoſci abſtractiuè. 2 ſimilitudo, quæ eſt rão cognoſcendi, & cõtinet rem vt mediũ cognitum, adæquat entitate, & cognoſcibilitate ipsã rem; vt principiũ eſt mediũ prius cognitũ ꝗ̃ cõcluſio ſi deficeret à perfectione cõcluſionis, nõ poſſet eſſe mediũ, quo cognito cognoſceretur cõcluſio : at mediũ, ꝙ eſt tm̃ rão cognoſcẽdi, non adæquat, ſpẽs ſenſibilis in ſenſu, & intelligibilis in intellectu, qbus eſt ſatis, vt repræſentet obiectum, ꝓportione põæ ; nam eſto ſint ab obiecto, non cõtinent, nèc cauſant obiectum. Ad 2 intrinſecè, & in eſſe ſimilitudo finita eſt ; extrinſecè, & obiectiuè repræſentat infinitũ. Ad 3 proportionata nõ ſimpliciter, & abſolutè ; ſed proportione attingibili à potentia. 2 in præſentando, non in eſſendo. C. Deus indeterminatus. ℞ non qa hic, ſingularis, & maxime actu; ſed qa certum, & determinatum gra-

dum perfectionis non habet; hinc nequit præſentari adæquatè ſimpliciter per ſpeciem. Ad 4 imago & ſimilitudo in eſſe eiuſdem naturæ filius reſpectu Patris; in eſſe participato Angelus, & anima ad Deū; ſpecies eſt tantum ſimilis in repræſentando. 2 Angelus, & anima etiā ſunt obiecta cognita; ſpecies tantum eſt ratio noſcendi. Ad 5 ſi naturalis eſſet; & naturaliter videretur in eſſe: Cō finita eſſet, & tamen ad terminum infinitum, & cum reſpectu ad Deum infinitum. Vel ſi finita in eſſe, præſentaret infinitum. Ad 6 non eſſet ſuum eſſe: ſed præſentatio eius, q eſt ſuum eſſe; ſpecies hominis non eſt homo, ſed ſimilitudo hominis. Vel ſpecies repræſentat rem, non eſt res. Ad 7 eſſet inferioris ordinis in eſſe, non in præſentari; vel in præſentando adæquatè, non proportione potētiæ. Dionyſ. de ſpecie completa, quæ eſt ab obiecto adæquatè; ſic inferior non facit cognoſcere ſuperius; vt hominis, non poteſt eſſe Angeli; aut de ſpecie materiali, nō de ſpecie intelligibili, quæ ſi inferior eſt conditione obiecti, facit cognoſcere illud: vel ſpecies quæ eſt ſimilitudo inferioris obiecti, nō eſt vt noſcatur ſuperius. Ad 8 ſpecies immaterialium, quorum obiecta non ſunt per ſe intelligibilia; non ſpiritualium, quæ actu intelligibilia; horum .n. ſpirituales dantur vt ſuppleant vicem obiecti, vt repræſentent; non vt eleuent. Vel ſpecies quo perfectioris obiecti, & in perfectiori potentia, eo purior & perfectior; ſic ſpecies Dei omnium perfectiſſima eſſet, & ad præſentandum infinitum obiectum, infinita eſt ſpecies; & ſi adæquatè præſentaret, non proportione potentię. Vel infinita extrinſecè, & obiectiuè, non formaliter, & entitatiuè. Ad 9 quo perfectioris obiecti eo perfectior; non adęquatione perfecta; nam ſpecies obiecti non eſt obiectum. Vel quo perfectioris obiecti, eo perfectior; non adęqualitatem, & ſecundum quantitatem; ſed proportione, & iuxta menſuram attingibilitatis a potentia. Ad 10 proportio non in eſſe; ſed pręſentantis ad pręſentatum; nec ſimpliciter, ſed comparatione ad actum, vt attingi poteſt à potentia. Ad 11 intimior, qa immędiatè poteſt cauſare actum, quem cauſat ſpecies; non quia in poteſtate intellectus eſſet, vt poſtquam haberet ſpeciem. Vel ſpecies Dei non eſt, vt pręſens ſit Deus in eſſe, ſed per modum obiecti. Ad 12 ſpecies eſſet ratio cognoſcendi diſtinctè, quia non ad communia, ſed ad propria Dei moueret; non, quia intuitiuè faceret videre Deum. Vel eſſet ratio cognoſcendi, non adęquatè, & compręhenſiuè; imo ſpecies non eſſet res primo cognita, ſed ratio medium, & ſimilitudo cognoſcendi. C. ſpecies naturaliter præſentaret Deum, ergo adæquatè, & naturaliter iuxta proportionem entitatis cauſatæ à Deo, & capacitatem

rem intellectus; non quia natura-liter eſſet à Deo, nam extra ſe, nil agit Deus naraliter; tũ primũ intellectũ, quẽ immediatè mouet, naturaliter mouet. C. ſi diſtinctè p̃ſentat; ergo cũ exiſtentia, & intuitiuè; exiſtentia ẽ intrinſeca eſſentiæ. R̸ diſtinctè in ſpecie, non in ſe ipſa. Vel cũ exiſtentia cognita in ſpecie, nõ in ſe viſa. Ais notitia hęc Dei eſſet meritoria? R̸ principium & forma merẽdi caritas; ſi hac ſpecie ſine caritate intellectus vteretur, actus meritorius non eſſet. Ad 13 magis cũ creatura in eſſe; non proportione p̃ſentantis ad repræſentatũ: 2 pportio nõ ſimpliciter; ſed in ordine ad actũ põæ; actus finitus in patria ẽ expreſſio obiecti infiniti; ſpecies impreſſa repſentaret modo finito. C. ergo non Deũ. R̸ adæquatè; & comprehenſiuè; tantum inadequatè, & modo creaturæ proportionato.

An detur, aut poſſit dari ſpecies impreſſa in Beatis vt Deum videant intuitiuè.

NVlla põa eſt ſufficienter actiua ſui actus, niſi cũ obiecto vt concauſa; at eſſentia Dei ẽ obm̃ ita excedens vt non ſit immediatè præſens intellectui, qa non connaturalis hui⁹ obiecti præſentia noſtræ potentiæ; & extra ſphæram actiuitatis eius; hinc neceſſaria ſpecies obiecti impreſſa, vt ſemen fæcũdãs potentiam ad actũ; ſic eſſentia Dei non immediatè p ſeipſam naturaliter mouet creatum intellectum; hinc neceſſaria ſpecies, vt habeat notitiam diſtinctã eſſentiæ; ſpẽs verò impreſſa qa abſtrahit ab obiecti exiſtentia, vt à rõne mouẽdi, & terminãdi ad notitiã intuitiuã, q̃ eſt rei præſentis, vt in ſe, & obiecti in ſe cogniti, ſpecies autem inheret intellectui; cõſtituit in actu primo intellectũ; ſupplet vicẽ obiecti, & ipſũ repræſentat; ẽ ſimilitudo illius non formalis, ſed virtutis, nam ſemen ẽ obiecti; cũ põa elicit actũ, q eſt expreſſio obiecti, cui⁹ ẽ ſpẽs, & ad talem ſpẽm actus determinat, pro vt ipſa eſt talis ſimilitudo obiecti; hinc vt nõa p ſpẽm ẽ in ſuo repræſẽtatiuo non in re in pp̃ria exiſtẽtia, intuitiua eſſe non poteſt, ſed abſtractiua. Nec ſpẽs continet, quo ad omnẽ entitatẽ, & pfectionẽ rationem obiecti; ſed tantum quo ad ſimilitudinem; notitia in ſimili abſtractiua.

Dico, Nec datur, nec dari poteſt ſpẽs impreſſa, in Beatis, & Angelis q̃ fuerit in ſtatu viæ p paruis morulis, qua videant intuitiuè. Scot. d. 3 q. 9 D. 1 d. 14 q. 3. F q. lib. 6 F q. 14 N. Dixi, vt videant, qa impreſſa poſſet manere in patria, ſi fuit in via. Prob. 1 q̃ Beati nõ vident intuitiuè per ſpẽm. Vident intuitiuè Deũ in ſeipſo, ergo non per ſpẽm. Ant. eſſẽa Dei in ſe ẽ ſubobiecto intellectus, & bene intelligibilis; ergo maximè in patria, vbi nullũ impedi-

Digitized by Google

pedimentũ. Seq̃la; ſpẽs ſuperflua vbi obm̃ ẽ visũ in ſe intuitiuè. 2 ex obiecto, & põa fit viſio: ſed De' ſufficienter viſibilis, immãlis, intimè præſens intellectui, viſibilis in ſe; ergo intuitiuè nõ per ſpẽm. 3 ſpẽs ſuplet vicẽ obiecti, eſt ſemen eius, cũ obm̃ per ſe non põt, quia materiale, aut non pręſens; & ſi exiſtat, non põt cauſare actũ immediatè, Deus in viſione intuitiuè, ẽ per ſe potẽs, pręſens; ſeipſo mouet, & terminat; ergo non ſpecie. 4 viſio Dei beata, neceſſario eſt actus intuitiuus, ergo non ſimilitudine fit, ſed in ſeipſo. Seq̃la, intuitio eſt obiecti pręſentis, vt pręſens eſt. 5 viſio in ſpẽ, & in repręſentatiuo Dei, non ẽ beatifica, quia nõ eſt viſio intuitiua Dei, ſicuti ẽ. 6 ſpẽs abſtrahit à pręſentia obiecti, & cauſat nõam abſtractiuã; ergo non beatã, & in tuitiuã. 7 ſpẽs eſto poſſit eſſe obiecti pręſentis, & abſentis; exiſtentis, & non exiſtentis; tñ motio p ſpẽm abſtrahit à motione obiecti vt exiſtentis, & pręſentis; ergo viſio beata, q̃ non abſtrahit non ẽ p ſpeciẽ.

Prob. 2 implicat Beatã viſionem intuitiuã eſſe per ſpẽm. C. Suarez, Molin. Vaſquez, Becan. 1 implicat viſionẽ beatã non eſſe intuitiuam; ergo implicat eſſe per ſpẽm. Seq̃la, viſio in ſpẽ intuitiua nõ eſt. Antec. viſio abſtractiua perfectiſſima non eſt. 2 implicat in aliquo creato bono eſſe beatos obiectiue; vt viſio in ſpecie. 3 implicat eundẽ actũ eſſe ſimul intuitiuũ, & abſtractiuũ eiuſdẽ, ſi viſio beata poſſet eſſe p ſpẽm ſimul eſſet intuitiua, & abſtractiua eiuſdẽ. Mai. abſtractiuũ, & intuitiuũ intrinſecè, & ex oppoſito diuidunt nõam. Min. vt Dei eſſet intuitio; vt ſpẽi abſtractio, ergo non idẽ actus beatificus. 4 viſio beata non poteſt non eſſe perfectiſſima, ergo nõ viſio per eſſentiã Dei. Seq̃la; cognitio perfectiſſima per eſſentiã rei ẽ; vel per id q̃ cõtinet eſſentiã; ſimilitudo eſto repręſentaret, non contineret; ergo non eſſet viſio beata. 5 implicat beatitudinẽ non eſſe p intimã vnionẽ cũ Deo, ergo nõ p ſpẽm. 6 non eſſet ad ſummũ bonũ immediatè, ſi per ſpẽm; illa poſſet eſſe perfectior. 7 Deus ſeipſo vnit' intimè p modũ obiecti cauſat viſionẽ intuitiuã ſui; ergo id nequit eſſe per ſpẽm Seq̃la; in repræſentatiuo obiecti, non fit viſio obiecti. 8 Dei eſſentia ſi intimior intellectui, quã oĩs creata ſpẽs; tñ p ſpẽm non cauſat immediatè actũ vt eſt viſio beata. 9 ſpẽs impreſſa cõplet obiectum in ratione intelligibilis, at Deus in viſione intuitiua per ſe, & intrinſecè viſibilis.

Arguẽt plures Thom. Dur. Ricc. Argent. Marſil. AEgid. Smiſing. alij, dari ſpẽm ex parte obiecti. 1 de facto datur expreſſa; ergo impreſſa. Sequela, vbi effectus ibi cauſa, impreſſa cauſat expreſſam. 2 eſſentia vt eſſ̃a non ſuplet vicem obiecti in patria, ergo per ſpẽm. Antec. vt eſſentia, nãralis eſt, & adequatè repręſentat. Beatis Deus eſt obm̃ voluntariè; ergo per ſpẽm. 3 Viſio beata finita ẽ, & limitata; ergo determinatio

minatio eſt à ſpecie. Sequela, non ab eſſentia illuminata. 4 ex Scot. De⁹ libere mouet ad ſui viſionem ergo non præſentat eſſentiã, quæ naturaliter mouet; ſed ſpẽm, q̃ ad libitũ datur. 5 obm̃ intuitiuè viſũ adhuc videtur per ſpeciem, coloratũ cõcurrit ad viſionem per ſpeciem in oculũ à ſe tranſmiſſã; ergo eſto videant Beati, nõ eſt cur non ſpecie. 6 Angelus videt ſe, & aliud quia eſſĩa eſt præſens, & p ſpeciẽ, ergo non eſt vt viſio intuitiua non poſſit eſſe per ſpeciem 7 obm̃ intelligibile ad intellectũ, vt viſibile ad oculũ; oculus videt per ſpeciem 8 connaturalius fit viſio ab intellectu cũ ſpecie intrinſeca, q̃ à ſolo obiecto extrĩſeco; vt cõnaturalius cũ lumine gloriç intellectus, etiã ſi poſſit abſque lumine. 9 ſimile ſimili cognoſcitur, intellectus fact⁹ eſt ſingula; aſſimilatio põæ ad obm̃ p ſpẽm. 10 impõle intelligi obm̃, niſi vniatur in rõne intelligibilis, id fieri neqt ſine ſpecie, Min. ſpẽs vnit ſe intellectui, facit intellectũ in actu. 11 non eſt in actu ſecundo viſus, ſine ſpecie expreſſa; ergo nèc viſibilis ſine impreſſa; vt non eſt calidũ in actu ſine calore. 12 ex 4 d. 49. q. 10 magis ponẽda ſpecies ob memoriã pfectam, q̃ lumen, & q. 11. concludit minus videtur poni neceſsè lumen, quam ſpeciem.

Ad 1 impreſſa cauſat expreſſam, vbi obm̃ ſeipſo non cauſat; nèc intimè præſens per modũ obiecti viſi. 2 expreſſa neceſſitate actus circa obm̃, impreſſa tm̃ vt ſupleat vicẽ obiecti; ſi actus eſt, neceſſario e expreſſa; ſi obm̃ pñs, & actus in ipſum eſſe põt immediatè, ſpecie impreſſa q̃ ſupleat non eſt opus. 3 expreſſa ẽ formalis ſimilitudo, impſſa virtualis obiecti, non formali expreſſio illius; at vbi ẽ viſio obiecti, non ẽ neceſſe ſpecies virtus illius. C. nèc vbi eſt viſũ obm̃, ẽ actu expreſſio, & ſpecies expreſſa neceſſaria. ℞ actus ẽ põæ; ſpecies impreſſa, vt ſupleat obiectũ, vbi ipſi videri aptũ eſt; ſpecies ſupereſt, nèc facit actũ Ad 2 eſſĩa, vt eſſĩa eſt obm̃ viſũ; ſi volens, & liberè mouet, ipſi videtur. 2 nãralis eſt, & adæquata reſpectu ſui intellect⁹ quẽ imediatè, naturaliter, & adæquatè mouet non ad intellectũ Beati, quẽ mouet liberè, iuxta capacitatẽ luminis, & pportionẽ videntis Ad 3 limitatur à concurſu Dei libero; à voluntaria pſentatione obiecti; à proportione luminis; à meritis inçqualib⁹ cũ obiecto viſo; à maiori, & minori efficacia videntis. Ad 4 eſſẽtia ſi nãralis eſt, extra ſe mouet liberè, & cõtingenter. 2 nèc minus ſe, q̃ ſpeciem ſui libere extra, 3 ſi naturalis eſt, non naturaliter adæquatè, abſoluta neceſſitate videtur. Vel neceſſario extrinſeca conſeruatione concurſus, & præſentiæ ex ſuppoſitione ꝙ velit videri; non intrinſecè, & abſoluta neceſſitate. Ad 5 vbi obm̃ materiale, ꝙ immittit ſpeciẽ; non vbi ipſũ eſt in ſe viſibile, vt Deus. 2 Deus actu quo videtur intuitiuè, nõ per ſpeciẽ; vſus ſpeciei ſupfluus; nè c eſſet viſio, & fruitio

Dei:

Dei: alio actu poſſet videri in ſpecie; non beatifico, quo videtur intuitiuè. 3 Beati abſorti in Deũ; ad ſpeciẽ dato, ꝙ haberent, nõ recurrunt; pſente lumine viſionis, ceſſat nox abſtractionis. Ad 6 alio actu, q̃ ſit viſio intuitiua eſt per ſpeciẽ vt res cognita; bene vt rão, & mediũ cognoſcendi; ſic albũ immittit ſpeciem, qa rão cognoſcẽdi: at in Angelis p ſpeciẽ ſi videntur, non intuitiuè; quia non rão, & mediũ cognoſcendi, cũ ipſi apti ſint cognoſci; ſed eſset ſimilitudo obiecti cognita, hinc eſset abſtractiua ſi per ſpeciem. Ad 7 vbi obm̃ materiale, oportet depurari per ſpẽm; nõ in Deo, qui ſeipſo viſibilis eſt. Ad 8 p ſpeciẽ vbi obm̃ non eſt in ſe viſibile: ſi debeat ſuppleri, & depurari. 2 ſpecies ſi eſt res cognita, & ratio cognoſcendi eſt nõa abſtractiua; nec connaturalis ad videndũ Deũ intuitiuè. Ad 8 obm̃ intelligibile ſe ipſo, non producit ſpeciem ſui in intellectu, ſi in ſe videtur: at ſenſibile eget ſpecie, vt ratione videndi; non lapis, ſed ſpecies ẽ in ſenſu; C. nec obiectum eſt in intellectu, ergo p ſpẽm. ℞ in intellectu in eſſe cognito, ſi pſens intuitiuè; at lapis neqᵗ eſse in ſenſu, niſi p ſpeciẽ, qa materialis. 2 ſenſibilia, & intelligibilia creata, q̃ nõ immediatè concurrunt ad ſui nõam exigunt ſpẽs loco obiecti: at Deus in ſe, à ſe, ſeipſo intelligibile primũ. 3 connaturalius per ſpẽm, cũ obm̃ eget illa, vt ſubſtituatur vice illius; nã in põa aut res, aut forma rei; at cũ res, obm̃ ipsũ pfectè vnitur; ceſſat neceſſitas ſpeciei: lumen eſt vt cõpleat põam, non obm̃. Ad 9 expreſsa ẽ cõformis impreſsę, ſi obm̃ videtur p ſpeciẽ: at *Deus* in ſe videtur, exhibet ſeipsũ, ſpẽs expreſſa eſt ſimilis, & repræſentat, & viſio Dei ſimilis Deo non in eſse ſed in præſentando, & cognoſci. Ad 10 vnio per ſpẽm vbi obm̃ nõ in ſe, ſed in ſimili videtur; Deus intuitiuè in ſeipſo videtur; ipſe increata ſpecies. Ad 11 ſpecies expreſſa ẽ creata intellectio, & ſe tenet ex parte põæ vt forma intellectꝰ; vt impreſſa eſt vt cõpleat, & ſupleat obm̃, cuius nõ eget Deus, qui in ſe viſibilis 2 ſpecies data vt vis actiua obiecti, ſemen eius, loco illius: & ſubſtituitur vt obm̃, cum anima non poſſit corpora in ſe recipere imagines eorũ cõuoluit, & rapit: at hæc rão ceſsat in Deo, q perfectus in rõne entis, intelligibilis, intimè præſentis. Si Angelus ſe intelligit, & alium p ſuã eſsentiã põt; cur nõ Deus, q vnitus intellectui p lumen. Ad 12 Scotus ibi; ait forma ſupernãralis in beato, non ob receptionẽ, ſed actionẽ; obiecto reſpondet ſpecies, intellectui lumen, voluntati charitas; at obm̃ pręſens ex ſe cauſat viſionem, non ſpecie; lumen ſi vt efficiat, non ex neceſſitate, quia obiectũ lux eſt; charitas in voluntate, ſiue qua nõ ita intensè; ſic ex nãra nõ põt, ꝙ ſupernãraliter põt. 2 ſi ait magis neceſse ponere ſpeciem ob memoriã perfectã, ibi de nõa abſtractiua viſionis, q̃ rema-

nec

aet tranſacto actu; at Scotus ſpeciem à nōa Dei intuitiua reijcit.

Arguent Molina, Suar. Vaſquez Valentia, Maior, alij qui ſupponūt hanc ſpēm impreſsā non eſſe impoſſibilem, vt Deū videant intuitiuè. 1 poſſibilis eſt ſpēs exp̄ſſa Dei, & de facto eſt in beatis, cū vident Deum; ergo imp̄ſſa non eſt impoſſibilis. Ant. viſio eſt ſimilitudo vitalis obiecti viſi; & Beati videntes fiūnt ſimiles; 1 Ioa 3 ſimiles ei erimus. Sequela, poſſibilis eſt act⁹. expreſſus, qui eſt formalis p̄ſentatio Dei; poſſibilis vis elicitiua eius, intellectus cū lumine; ergo poſſibilis imp̄ſſa. Sequela; vtraque rep̄ſentat Deū, expreſſa q̄ actu repræſentat, datur; ergo imp̄ſſa, quæ habitu, nō ē impoſſibilis 2 obm̄ quod nō abſtrahit ab immenſitate, æternitate, exiſtētia, & quidditate Dei, intuitiue repræsētat Deū; talis eſſet ſpēs ſi daretur; ergo ad videndū intuitiuè poſſibilis ēt ſpēs. Min. rep̄ſentaret Deū immensū, indefectibilē, infinitū; hæc vel qdditas Dei; vel idem ſunt cum Deo item, preſentarent *Deum* exiſtentē; hæc qdditas Dei, ergo viſio intuitiua eſſet; nā viſio exiſtentis vt exiſtentis eſt intuitiua. 3 nō repugnat viſionē intuitiuā fieri p ſpēm; ergo ſi poſſibilis eſt ſpēs *Dei*; etiā ad videndū intuitiuè. Antec. oculus videt colores p ſpēs imp̄ſſas; nam viſio eſt actus immanens, & in vidēte; p ſpēs impreſſas in ſpeculo videmus res à tergo exiſtentes. vnus Angelus videt aliū per ſpēm; ergo etſi De⁹ ſeipſo vniatur intellectui beati, adhuc poſſet vniri p ſpēm. Antec. Angelus qui ſeipsum videt per ſuam ſubſtantiam, adhuc poſſet recipere ſpeciem ſui imp̄ſsā; & Angelus q per ſpēm ab alio videtur, adhuc poſſet immediatè videri per ſui ſubīam, ergo & *Deus* 5
ad viſionē non tanta eſt neceſſitas luminis, quanta ſpēi imp̄ſſæ; datur neceſſario lumen, ergo impreſſa ſaltim nō eſt impoſſibilis. Min. ex 4.d.49.q.11. H quo obm̄ in ſe magis eſt lux, eo minus reqritur luminis; ſpēs verò neceſſaria eſt vt memoria ſit perfecta; ergo minus neceſſe eſt lumen dare, quam ſpeciem.

Ad 1 imp̄ſſa nōn eſt vt impoſſibilis ad cognoſcēdum abſtractiuè Deum; ſed ad videndum intuitiuè; ſpēs .n. Dei, quia nō cōtinet entitatē *Dei*, non eſt principiū vidēdi Deū. 2 diſpar; nā exp̄ſſa eſt ex parte actus circa obm̄; imp̄ſſa ſupplet efficientiā, & abſentiā obiecti; ideo ſi eſt viſio, eſt ſpēs expreſſa; ſed ſi obm̄ eſt præſens maximè in ſe viſibile, præſentia nequit ſuppleri per ſpēm. Adde vbi poſſibilis actus, ac principiū, poſſibilis eſt ſpēs: ſed nō vt faciat, ꝙ obm̄ p̄ſens faceret; ſed ꝙ ipſa poſſet. Ad 2 obm̄ ꝙ non abſtrahit ab immenſitate, & exiſtentia viſa in ſe, intuitiuè videtur; nō ſi cognitum in ſpecie. 2 ſpecies ſi rāo videndi tm̄, & non res viſa; vt albū per ſpēm; at eſsīa ē rāo, & res ſeu obm̄ intuitiuè viſū 3 in ſpecie eſſet cognita exiſtentia, immēſitas, & eſsīa mediatè; nō vt ipſa princi-

Digitized by Google

pium viſionis;ſed ſpēs conprincipium, hinc non intuitiuè.Ad 3 vbi obm̄ eſt materiale,connaturaliter immittit ſpēm, & niſi in ſpē videtur:at vbi obm̄ ſpūale,in ſe viſibile, & ſeipſo vnitū; ſpēs, nèc naturalis eſt, nèc Deū adæquatè repſentat. vel cognitio intuitiua eſt obiecti viſi in ſe;aut in alio vbi eminenter tota eius entitas,in nulla ſpē creata continetur ſic adæquatè Deus. Adde p ſpēm, quæ ſit res cognita, & rão cognoſcendi,& cōtinet obm̄ ſm̄ oēm pfectionē, viſio ē intuitiua;ſic Deus perfectius videt res in ſeipſo,q̄ in ſeipſis: at nulla ſpecies Dei,ſic poſſet continere Deū;hinc in ſpē numq̄ viſio intuitiua Dei. Adde ſpēs coloris, & viſio ſunt effectus eiuſdem obiecti;illè nāraliter prior, nā color mittit ſpēm, q̄ nāraliter fluit, quæ adæquat, vnit poām obiecto, reddit aptā poām vt attingat; ſpēs Dei,nèc nāraliter manat à Deo,nèc adæquat,nèc vniret; nā Deus in ſe viſibilis, ſeipſo vnitus, & intimè p̄ſens. In ſpeculo videtur ſpēs ab obiecto egreſſa, & reflexa in opaco corporis perlucidi;nō videtur res à tergo exiſtens. Angelus ſpūalis eſt ſeipſo intelligibilis,& vnibilis pōæ;ſi cognoſcitur p ſpēs abſtractiuè cognoſcitur; vt videatur intuitiuè per eſſīam cogniti eſſe debet, 2.d.3 q.9 H. Ad 4 viſio Angeli p eſſīam cogniti ē intuitiua;p ſpēm additā abſtractiua; viſio beata,q̄ neceſsāo ē intuitiua, nēqt fieri in ſpē.Ad 5 lumen oculi corporei,ꝙ illuſtret mediū, minus neceſsāū m,q̄ ſpēs;qa in lumine obiecti poſſet res videri; at nō ſine ſpē.2 ſi de lumine gloriæ ēt ,ppter receptionē, & capacitatē poę, minꝰ neceſsāū m,qa nāraliter capax; ſed ,ppter formalē opationē neceſſāū m. Adde ibi nomine ſpēi ſumit qcquid fœcūdat mēmoriā in actu primo, ſiuè ſit verè ſpēs,ſiue obm̄, ꝙ ſeipſo præſtat, ꝙ ſpēs; quia ergo Deus ſeipſo eſt præſens,ex ſe viſibilis;videri nō pōt intuitiuè in ſpecie.

An ſpēs impreſſa ſit cauſata effectiuè à Deo repræſentans eſſīam abſtractiuè,& diſtinctè; an fluat ab obiecto formaliter, & ſit in ipſa eſſentia vt ſubiecto.3.

SPecies tam ipſſa, q̄ expreſſa ē ſimilitudo obiecti; p q̄ intellectus aſſimilatur rei cognitæ;actu,ſi ſit expreſſa;habitu & poā,ſi ſit impſſa, ſpēs creata repræſentans Deī eſſīam diſtinctè, potuit eſſe in intellectu Angeli indita ab initio;nō ꝙ intellectus poſſit eā naturalibus acquirere; nèc actione alicuius obiecti agentis nāraliter,aut pſētia alicuiꝰ obiecti finiti mouētis ad illam: ſed tantum eſſentiæ, & Deī; quæ nil cauſat extra ſe naturaliter; ſed tātum vt perfectiones datæ Angelo in ſua prima creatione; nō quod neceſſario ſequantur naturam eius; ſed virtute huius ſpeciei Deus eſſet præſens abſtractiuè, qua poſſet cognoſci naturaliter

ter, vt diſtincta notitia ab actu gratuito, & glorioſo; nō quia ex nāralibus poſſit attingi. hæc ſpecies ſui finita entitate, & in eſſe res finita, plus conuenit cum finita entitate, quam cum Deo; at proportione repræſentantis ad repſentatum, & in ordine ad actum potentiæ circa Deum, repræſentat diſtinctè Deum; Hæc ſpecies repræſentans *Deum* diſtinctè, à ſolo *Deo* poteſt cauſari, & perfectè repręſentat, vt actus intellectus attingit; & vt actus finitus attingit obiectum infinitum, ita ſpecies poteſt repræſentare obiectum infinitum, non tamen eſt adæquata in eſſe, & cognoſci ſimpliciter; nec principium cōpræhenſionis; quia non adæquata in eſſe; nèc adæquata proportione abſoluta præſentantis ad præſentatum: ſed in ordine ad actum potentiæ; ſpecies albi deficit ab albedine in eſſe; ſpecies albi perfecta adæquat in præſentando ſimpliciter album; at in oculo imbecilli tantum in ordine ad actum potentiæ. ſpecies hæc vt ratio cognoſcendi eſt magis imago Dei, quam Angelus; vt res cognita magis Angelus & Anima; ſpecies albi in oculo imago; ſtatua Regis magis imago Regis. Si autem Angelus habens ſpeciem poſſit vti ea, tamen ſpecies indita eſt à cauſa ſupernaturali, & à Deo ſupernaturaliter agente, & imprimente; hinc ſi repræſentat Deum diſtinctè, & trinitatem, cognitio non eſt omnino ſupernaturalis, ſic à Deo poteſt ſpecies cauſari.

Dico. Species repræſentans diſtinctè Deum, & Trinitatem poſſibilis imprimi Angelis, & intellectui creato; non fluit ab eſſentia formaliter: ſed à Deo effectiuè; & eſt virtualis Dei repræſentatio; nèc eſt accidens obiectiuum intrinſecum obiecto, ſed extrinſecum in repræſentando; eſt obiecti vt à quo; ſubiecti vt in quo; non complet intrinſecè obiectum; ſed vt extrinſeca ſimilitudo inadæquata. Scot. 2. d. 3. q 9. à littera D. per totam, 1. d. 35. q 1. L. non oportet ſpeciem eſſe vniuocam obiecto; ſatis conuenientia ſimilitudinis, & virtutis præſentandi. 1. d. 3. q. 7. M. ſpecies ſubiectiuè in intellectu, & perfectio illius. 3 d. 14. q. 3. *D.* ſpecies infuſa ſuplet defectū intellectus 2. d. 13, q. 2. 5 ſpecies aliqua denominat ſubiectum in quo eſt. Prob. 1. ſpecies infuſa abſtrahit in repræſentando ab exiſtētia, & præſētia rei, ergo poteſt admitti in notitia abſtractiua Dei. 2 ipſa non eſt naturalis intellectui creato, quod poſſit eam ex naturalibus acquirere; nèc actione alicuius obiecti agentis naturaliter; ſed tantum eſſentię, quę nil extra ſe cauſat naturaliter; nèc neceſſario ſequatur eſſentiam Dei; tamen potuit concedi Angelo, vt quicquid de Deo virtute huius attingeret. 3 beatitudo naturalis Angeli excedit naturalem hominis, etiam in ſtatu innocentię

Digitized by Google

homo ꝑ ſtatu lapſus: notitiã finis in vniuerſali potuit hře, & pro innocentia noãm diſtinctam; ergo & Angelo per ſpẽm. 3 Paulus in raptu vidit; aut diſtinctè ſalti aſſumptus ad arcana Dei, in tertiũ cælũ Trinitatis, id nõ niſi per ſpẽm; qa ſi non intuitiuè ſub rõne ꝑſentis; tñ abſtractiuè per ſpẽm; & poſt raptũ ſi vidit ſpẽs mãſit. 4 Aug. 4. gen. 23. prius naturaliter nouit Angelꝰ creaturã in Verbo, q̃ in genere ꝓprio; in Verbo nõ viderat primò vt Beatus, ergo in ſpecie. min. nã ex cognitione creaturæ in verbo, ſurrexit in cognitionẽ Verbi, & in requiẽ circa primũ Artificẽ, & opificẽ. 5 prius ꝓceſſit in Angelo, cognitio creaturæ in Verbo, q̃ in genere ꝓprio; ergo naturaliterꝰ ꝓceſſit in Angelis ſtatu innocentię & tũ non dũ Beati; ergo cognitio matutina in Verbo, cũ nõa diſtĩcta ꝑ ſpeciem. 6 ſi eſt ſpecies, & rão ꝑſentandi, neq̃ eſſe adæquata entis ad ens, ita vt ꝙ repſentat obm̃ ſit ita perfectum, ſicut ipsũ obm̃; nã ſemper deficit, vt albedo, & ſpecies albi; nèc vt rão repſentandi adæquata, vt ſpecies albi perfecta, adęquatè repſentat albũ, vt repſentabile eſt; ſed vt ſpecies in ordine ad poãm circa obm̃, vt ſpecies albi in oculo imbecilli perfectè repreſentat in ordine ad actũ huius poæ circa obm̃; ergo in intellectu creato põt eſſe ſpecies diſtĩctè, & perfectè repſentans, vt põa, & intellectꝰ põt attingere. 7 actus finitus attingit Deũ infinitũ, & immediatius quã ſpecies repreſentat; ergo ſpecies ſi nõ eſt adæquata in eſſe, nèc in cognoſci ſimpliciter; qa nõ principiũ cõprehendendi; tñ põt pręſentare obm̃ infinitũ. 8 Sequela, ſimilitudo nãralis in eſſe, q̃ eſt in rebus, nõ eſt per ſe rão repreſentandi vni reſpũ alterius; vt vnus homo ſi ſimilis alteri, nõ eſt repreſentio illius, vt ſtatua, & effigies; vnũ albũ alteri ſimile nõ eſt rão ꝑſentandi illud; at ſpecies, & ſi minus in entitate nãrali ſimilis rei, tñ eſt repreſentatiua; ergo ſi ſpecies ob ſui finitatem in eſſe plus côueniat cũ re creata, quã Deo; tã ꝓportionẽ præſentãtis ad præſentatũ habere põt. 8 ſi Deus indeterminatus, tñ gradus sm̃ q̃ participatur à ſpecie limitata, & finita, nõ eſt oppoſitus illimitationi Dei, q participatur; ergo nõ impedit intellectionem sũmi boni, ꝙ Deus eſt; Sequela, Deus nõ eſt bonũ sm̃ aliquem gradũ, ſed abſolutè bonũ participabile a b oĩbꝰ gradibus; hĩc Aug. 8. trin. c. 4. tolle hoc & tolle illud, & vide ipsũ bonũ ſi potes; nec *Deꝰ* eſt cognitꝰ per ablationem gradus limitantis, ſed per imperfectionem actꝰ, & ſpeciei nõ comprehendentis.

Prob. ꝙ ſit à Deo ſpẽs effectiuè, & virtualis ꝑſentatio; prob. 1. hęc nõ eſt oĩno nãralis, ſed indita, & cauſari põt à Deo, qa nãra non dedit, vt obm̃ poſſit *ẽẽ pſẽs*, ergo ſpẽ a Deo cauſata. 2 nil ſatis ad gignẽdũ nõam niſi priꝰ habeat obm̃ in ſe pſẽs, vel in ſpẽ, pſẽtiã obiecti nõ põt hẽre: ergò ſi cognoſcit, ꝑ ſpẽm à Deo. 3 nõ eſt

Digitized by Google

iſta ſpecies concreata, vt qualitas
cæli innata, nèc põt induci per na-
turã creatã, ergo à Deo effectiuè
4 nèc ẽ nãraliter emanãs ab eſſen-
tia; vt ab albo ſpecies; & à rebus
materialibus ſpecies, quæ vt acci-
dens emanat; & à luce, & ſole, ema-
nat lumen vt ſpecies; hæc enim
nãralia ſunt, & accidentia; à Deo
neq̃t fluere accidẽs; ergo tm̃ effe-
ctiuè Seq̃la; nil vt forma, & accidẽs
põt ab eſſẽa Dei manare. 5 ſi ſpẽs
in materialibus ẽ accidens, & vt
cauſata à rebus imperfectior; tamẽ
vt minus à materia abſtracta sm̃
quid pfectior; ſpecies Dei ẽ abſo-
lutè imperfectior, ſimilitudo ſuplens
defectũ naturalẽ intellectus, vt ha-
beat cognitionẽ pfectã, vt cauſa
ſuperior in ordine ad Deũ. 6 non
oportet ſpẽm intelligibilẽ vniuo-
cã eſſe obiecto, ſed ſufficit rão emi
nentiæ, continentis perfectè emi-
nẽter ſimilitudinẽ virtualiter co-
gniti; hãc habet *D*eus reſpectu cu-
iuſuis obiecti, ergo põt vt ẽ ſimili-
tudo virtualis omnis obiecti, ita
dare eſſe ſimilitudinis effectiuè.

Prob. 3 eſſe extrĩſecè cõpletiuũ
nõ obiecti, ſed ſubiecti, & ſolũ ex-
trinſeca ſimilitudo C. Recupitum.
prob. 1 iſta ſpecies ẽ à Deo ſuper-
naturaliter imprimẽte, & agente.
2 eſſet ſimilitudo p̃ciſa imitatio-
nis, & rep̃ſentationis, & eſt rão in-
tellectui, vt in quo videndi Deum
abſtractiuè. 3 hæc imago ẽ rão co-
gnoſcendi, & ꝑpriè loquendo co-
gnoſcitur arguitiuè, experitur An
gelus ſe intelligere Deũ, qui non ẽ
in ſe p̃ſens, vt beatificãs; ergo ſpe-
cies; ſic noſcim' nobis ineſſe ſpe
ciem. 4 notitia in repræſentatiuo
cum res præſens non eſt; tunc
ſpecies ſuplet vicẽ obiecti. 4 ẽ ani-
ma q̃ eſt imago, & ſimilitudo Dei
in eſſe; vt trinitas, & vnitas in po-
tentijs, & vna eſſentia; ergo poteſt
dari ſimilitudo tm̃ in cognoſci, &
p̃ſẽtari. 5 nõa in rep̃ſentatiuo ẽ ad
obm̃, & ad ea quæ ſunt in eo, non
vt res viſa extra, nèc vt in anima
tm̃; ſed in ſimilitudine, & nõa ab-
abſtractiua. 6 Angeli multa de Deo
nouerunt diſtinctè, non intuitiuè,
vt Beati, nèc Deus præſens; ergo
abſtractiuè, & per ſpecies. 6 Anima
Chriſti nouit multa, quorũ præſen-
tiã nõ habebat, nõ ſolũ in Verbo,
ſed cognitione ꝑpria, & per ſpẽs.
Paulus meminit eorũ, q̃ vidit in
raptu, non habitu, qui vnius actus
non eſt; ergo ſpecie. 7 hæc ſpecies
non tm̃ ẽ quo, vt in viſione intui-
tiua colorati per ſpeciem in ocu-
lo, vbi ꝙ ẽ ipſũ obm̃: ſed ſpecies in
fuſa eſt etiã ꝙ; quia cauſat nõam
nõ in præſentia obiecti, nèc viſio-
nẽ illius, ſed abſtractiuè: hæc ſpe-
cies non eſt in obiecto, hinc obm̃
nõ eſt ꝙ immediatũ reſpectũ ſpe-
ciei; nèc intuitiuè, ſed abſtractiuè
cognitũ, quia cauſat eo non mo-
uente, nèc ſpecificante actũ; ſed à
ſpecie ſpecificatur act', vt ab obie-
cto, q̃ tenet vicem obiecti. 8 hæc
ſpecies ſi nõ continet formaliter,
& entitate continet virtute, vt ſi-
militudo eius, à Deo ordinata ad
repræſentandũ, q̃ Dei ſunt; ſi non
adæ-

Digitized by Google

adæquatè, ꝓportione ad actũ põæ; 9 hæc ſpẽs terminat actũ; & obm̃ mediatè tm̃, vt relucet in ſpecie. 10 ſi eſſentia Dei intimior intellectui, q̃ ſpecies, non tñ vt obiectũ ſit p̃ſens animæ eſt ſpecies infuſa Dei; vt contingit in rebus ſenſibilibus, non lapis, ſed ſpecies in anima: at p̃ſentia Dei intima, ſit poſſet actũ cauſare quẽ cauſat ſpecies, non tñ actus in poteſtẽ Angeli; vt nèc ipſa cauſa cauſãs ipsũ, qa nõ in poteſtẽ Angeli: at ſpecies in poteſtate ope rantis, qua poſſet perpetuo diſtinctè Deũ cognoſcere. hinc Angel⁹ habens ſpeciem eſſentię, poſſet naturaliter ea vti: tñ ſpẽs à cauſa ſupnãrali, & ſupnãraliter cauſante illã.

Arguet acutè Recupitus. 1 implicat ꝓduci aliqd, ꝙ ſui rõne intrinſeca, & eſſentiali ſit ſpecies Dei impreſſa; prius enim ẽ eſſe sm̃ ſua prædicata formalia, q̃ agere. Antec. vt lumen ex parte põæ, ſpecies ex parte obiecti: eſſentia immediatè vnitur ſub rõne ſpeciei. 2 ſpecies eſt pfectio obiecti, & cõplementũ in rõne intelligibilis; nequit cõpleri Deus. 3 repræſentatiuũ obiecti virtualiter, non formaliter eſſet; ꝙ virtute cõtinet formale repræſentatiuũ eſt pfectius. 4 ſpecies imp̃ſſa ita actiuitas obiecti, vt lumen actiuitas põæ; ergo accidẽs vt pfectio intrinſeca ſubiæ, & cõplementum Dei. 5 inſtrumẽtũ obiecti, quia cõcurſu obiectiuo, quo eſſet obm̃, ſi p ſe, & immediate ageret; impoſſibile ẽ vt cõcurſus Dei ſit actio ſpẽi creatæ; cũ eo idem, ꝙ eſſet ab eſſiã vt ſpecies increata. 6 ſpecies eſſentialiter cõplemẽtũ obiecti, ergo ſupponit obm̃ perfectibile, & cõplebile. 7 ſi intellectus intrinſecè eſſet completus identificat⁹ obiecto, vt quid lumen accidẽtale? ergo quia Deus intrĩſecè completus in rõne intelligibilis, implicat ſpecies. 8 nequit dari ſpecies q̃ ſit actiuitas Dei accidentalis; nã ſpecies non ẽ põa creaturæ, ſed actiuitas Dei, & põa obiecti. 9 nõ per põam naturalem moueret ſpecies, quia ſupra eſſe creatũ, nèc ſpecies ẽ põa creaturę, ſed Dei, & põa obiecti; nèc per obedientalẽ; ſic lapis eſſet ſpecies, & ꝙvis aliud aſſumi poſſet ad cõcursũ ſpẽi, q̃ non eſt vitalis. 10 Deus nõ põt ſe ſpoliare cõcurſu obiectiuo; ſpẽs ẽ ipſa virtus, & actiuitas obiecti. 11 concurſus non ẽ iuxta nãrã ſpẽi, q̃ eſt nãralis virtus, ſed obiecti ad ꝙ ordinatur ſpẽs; ſpẽs proprietas narãlis obiecti, ſi nõ iuxta nãrã ſpẽi exigẽtis, ergo innaturalis eſſet viſio. 12 implicat eſſe cauſã ſecundã, cuius eſſentia eſſet id ꝙ loco Dei eſſet principiũ effectus; ergo vt gerat vicẽ Dei; nã tũc immediatè per ſeipsũ, mediatè per ſpẽm, & creaturã; de eſſiã ſpẽi eſt concurrere loco obiecti, & vt virtus eius: at contra nãrã obiecti, ꝙ exigit per ſe cõcurrere, nõ media ſpecie. 13 impreſſa Dei ſpẽs creata ſupponit obiectum completum in rõne ſpẽi. 14 exiſtentia talis ſpeciei contra nãrã, & exigentiã ſubiecti, obiecti, & finis. nãra ſpũalis in Angelo, ergo ſpecies impreſſa crea-

creata Dei ſupponit obm̄ comple-tũ in rõne ſpẽi. magis Angelus, & anima ẽ particeps Dei, q̄ ſpẽs. 15 non eſt dabilis ſpecies creata Dei ſubſtãtialis; ergo nec accidentalis.

Ad 1 implicat adæquata entitatis ad entitatẽ; & ꝓportione præſentãtis ſimplr̃ vt infinita; nõ cõparatione ad actũ põæ, vt põt appræhẽdi à põa. 2 vt actus finitus põt eſſe circa infinitũ obm̄, ita ſpecies eſtò non ſit adæquata in eſſendo; nec in cognoſcendo ſimpliciter; quia non eſt principiũ comprehẽſionis. C ſpecies impreſſa non eſt mediũ quo, vt expreſſa, ſed ꝙ; ergò tolleret vnionẽ illam immediatã inter põam, & obm̄ ℞ nõ omne mediũ ꝙ, tollit immediationẽ põę ad obm̄; lux res viſa, & quo vidẽdi colorẽ. 2 ad rem noſtrã; non quia mediũ, ſpecies implicat, nã eſt nõa abſtractiua, vbi mediũ ꝙ nõ impedit; ſed vt ſimilitudo, & repræſentatio; hinc ſi act⁹ expreſſus; magis impreſſa ex hoc põt concedi. C. impreſſa mediat inter obiectũ, & põam; at expreſſa eſt tm̃ act⁹ circa obm̄; ergo põt dari act⁹ in obm̄; non res creata q̄ ſit vt obm̄, & De⁹. ℞ obm̄ ſimile naturale in eſſe, & vt rão adæquata; ſpẽs tm̃ ꝓportione participabilis; Deus bonũ, nec hoc nec illud, per ablationẽ grad⁹ boni limitati, eſt õẽ bonũ; & omne participatũ põt eſſe ſimilitudo præciſè imitationis, & repręſentationis Ad 2 ſpecies materialis, & ſenſibilis rei, complet obiectum in ratione intelligibilis; ſpecies quę effectiuè eſt ab obiecto, nõ neceſſitate intelligibilitatis; ſed perfectione; & infinitate actiuitatis obiecti; nõ cõplet obm̄, ſed actuat potentiã, vt obm̄ ſit in poteſtate illi⁹, & virtute ſpẽi. 2 ſpẽs egreſſa formaliter rei ſenſibilis cõplet: at ſpecies infuſa ſuplet defectũ intellectus, vt habeat nõam perfectã, & diſtinctam; ſic anima Chriſti vltra ſciẽtiã beatã in Verbo, habuit infuſã per ſpecies. Ad 3 ꝙ virtualiter continẽs, quò ad õem entitatem, & perfectionẽ eſt preſtantius, & perfectius cognoſcitur; vt creaturę in Verbo perfectius, quã in ſeipſis: at quod virtualiter continet quo ad eſſe repręſentatiuũ, & ſimilitudinis rei cognitę, nõ ẽ pfectius; imo ſpẽs cadit à perfectione obiecti; & in ſpecie per ordinẽ ad actũ põę, & abſtractiuè. Ad 4 ſpẽs q̄ manat formaliter ab obõ eſt cõplementũ ex defectu intelligibilitatis, & materialitatis eius, vt ſpẽs lapidis; aut intentio eſt ei⁹, vt lumen à ſole; at ſpẽs ab eſſia Dei manat effectiuè, non defectu intelligibilitatis Dei, ſed ad ſuplendũ defectũ põę, vt habeat obiectũ in ſui facultate; vt ꝙ intuitiuè nõ meretur videre, videat p ſpeciem abſtractiuè; vt in anima q̄ imago qm̄, ad tres põas & vnã eſſiã ita ſit idolũ quo ad repręſentationem pręciſè in eſſe intelligibili. C. accidens nequit eſſe imago, & repręſentatio ſubſtantiæ, multo minus Dei. ℞ non in eſſe, & in natura habens actus ſimiles actibus, qui ſunt in trinitate, ſic magis

anima,& Angelus: ſed præcisè ſimilitudo, & repræſentatio poteſt eſſe; quicquid .n. ab alijs obiectis emanat formaliter; cur non à Deo ſimilitudo imitationis pôt ꝓcedere effectiuè; non ſui adequata, ſed inadequata, modo participabili à creatura. Ad 5 hoc inſtrumētū, hęc ſpecies habet conuenientiā ꝓportionis,& ſimilitudinis in repſentādo,non in eſſendo; in eſse plus cōuenit cū eſsīa creata, q̃ Deo; in ꝓportione præſentandi ordinata à Deo ad hunc effectū; ſtatua Cęſaris in eſse plus cū auro, ære, lapide, in repſentari cū Cęſare. C. actio ſpeciei creatæ, neq; eſse vt concurſ' Dei. ℞ ſic quo ad rōnem tm̄ ſimilitudinis. 2 nō quo ad nōam Dei intuitiuā; ſed abſtractiuā; & ſpecies ē ſimilitudo imitationis,& præsētationis. Ad 6 ſpecies ob defectū obiecti; forma illi' ; vt vnitatur pōæ, neceſſaria: at Deus nō defectu ſui ſed virtute effectiua, & pōa cauſādi producit ſui ſimilitudiné; vt ex creatis ad inuiſibilia ducamur. 2 cōplet non intrinſecè neceſſitate obiecti; extrīſecè neceſſitate act' pōæ creatæ in ſtatu viæ, vt attingat illud abſtractiuè; ſi non in ſe, in ſpecie ſui. Ad 7 vt lumen complet pōam extraneā à Deo, cui cōnaturalis nō eſt viſio; ita ſpecies cōplet extrinſecè obm̄, cui non dū ē cōceſsū in ſe illud videre intuitiuè. 2 lumen accidens, vt quo,& vt adiuuās; ita ſpecies ſuplet obm̄, vbi pōa nō naturalis Deo, nèc intuitiuè ad viſionē. Ad 8 quæ ſit actiuitas Dei, quo ad vim repræſentandi extrinſecè. 2 q̃ ſit nāra,& res vt Deus, ſed q̃ ſimilitudo, repræſentatio, imitatio ordinata ad repræſentandum Deū, & q̃ ſunt Dei. Ad 9 nō nāralis in eſsendo, ſed nāralis in repræsētando: & ſimilitudine imitationis in exprimendo obiectiuè; vt act' exprimit Deū actu; ita ſpecies ordinari pôt à Deo, vt repreſentet Deū habitu. 2 per pōam obedietialem tm̄ eleuatur ōis creatura, vt poſſit recipere, ꝙ Deus vult in eā imprimere; vt formaliter exprimat aut effectiuè faciat; ſic lapis exprimit Deū eſſe, q̄a formaliter eſt; quo ad hoc cōmune: non quo ad *D*eū diſtictè, vt ſpecies ordinata. C. nulla ſpecies creata pôt eſse ſimilitudo *D*ei increati; nulla finita Dei infiniti. ℞ nō repræſentat adequatè, ſed inadequatè; nèc proportio in eſſe; ſimilitudo imitationis in ordine ad actu pōę. 2 vt creaturæ imitātur *D*eū; nèc adequāt; pôt eſſe ſpecies, & ſimilitudo imitationis perfectiſſima, quæ repræſentet diſtictè Deū, & ſit imago accidentalis ad repræſentandū Deū. C. ſemper limitata eſt; ergo nunq̃ diſtinctè Dei. ℞ viſio beata limitata, & attingit diſtinctè, & clare Deum, charitas,& gratia in Beatis fruitur *D*eo, & finita sūt, lumen glorię; magis ſpecies in via, quæ tm̄ abſtractiuè,& obiecto reſpondet ſpecies vt ſimilitudo, non vt res. Ad 10 in ſui viſione intuitiua, nō in notitia abſtractiua, & in ſpecie. 2 in rōne terminantis,& reſpectu ſui intelle-

ctus

Digitized by Google

ſectus quē nāraliter mouet; at in rōne mouentis,& reſpectu intellectus creati, q̃ voluntariè mouet, pōt cōcedere concurſū ſpeciei ad nōam abſtractiuam. Ad 11 ſpecies non tm̄ rāo quæ, ſed qua, ordinata ad rep̄ſentandū Deū; ſi vt res, & accidens eſt nāľale; vt ſimilitudo eſt repręſentatio ordinata ad Deū 2 ſpecies nō eſt accidens merè ſubiectiuè; ſed inſtrumentū Dei aſſunptū ad rep̄ſentandum obm̄, & inheret ſubiecto. 3 non connaturalis ſpēi, vt res, & accidens abſolutè; ſed vt ſimilitudo, & rep̄ſentatio Dei. 4 ſpēs non tm̄ cauſatur à nōa rei; ſed pōt eſſe ab eo, quod ē cauſa gignendi illam. Ad 12 eſſe principiū effectus loco Dei, non quo ad eſſe; ſed quo ad ſimilitudinē præſentādi. 2 principiū nō cauſandi, & efficiendi vt Deus; nèc terminandi vt obm̄ beatitudinis: ſed vt ſimilitudo obiectiua. C. exigentia ſpēi eſt contra nārā obiecti, ꝙ exigit per ſe concurrere; ſubiecti, nequit eſſe, & illi præſentare vltra id ꝙ eſt, ſm̄ ſua prædicata; & finis, q immediatè per ſeipsū, nō mediatè per rem creatā. ℞ vbi obm̄ nāraliter motiuū, & ē p̄ſens in ſe; ſufficit ad gignendū nōam diſtinctam; & vbi eſt ꝓportio: at vbi obm̄ ē ad libitū, potentis, & volentis vti ſpē loco ſui; Deus tm̄ reſpectu ſui motiuū nārale; ſed intellectui creato pōt dare ſe intuitiuè ad vidēdū, & ſpēm abſtractiuè. 2 concurſus ſpēi p̄ſentat eſsiam intellectui, vt ſimilitudo rei increatæ, non vt res increata; eſt Dei conceptus ſpēi, v rep̄ſētatiuus; ē creata in ſe, vt ens anima res creata, imago Dei in creati. 3 Deus ſeipſo cauſat immediatè actū, nèc eſt in poteſtate intellectus actus circa Deum viſum ſicut nèc obm̄ cauſans ipsū: at ſpecies in Angelo, vt actus ſit in eiu poteſtate. vel ſeipſo in viſione, pe ſpeciem in abſtractione; ſeipſo in patria, per ſpeciē in via. Ad 13 ſpēs Dei, non eſt vt cōpleat obiectum, & exigētiā obiecti: ſed vt ſuppleat defectum nāralem intellectus, infundi circa illud, pōt ſpēs. 2 ſpē non vt actuans Deum in rōne intelligibilis; ſed vt perfectio extrinſeca accidentalis, coadiuuans intellectum, vt duci poſſit in Deum Ad 14 anima, & Angelus magis ſimilitudo naturalis in eſſendo, & v res cognita; ſpecies vt rāo, & ſimilis in repræſentando; ſpēs alb in oculo ſimilitudo tm̄; ſtatua imago, vt res, vbi adhuc ꝓportio entis ad ens. 2 Angelus ſui nāra no habet ex ſe obiectū, ſic vice obiect reſpōdet ſpēs, & ꝙ ex nāra nō pōt cū ſpē pōt. Ad 15 ſpēs non ē ſubia, ſed ſimilitudo. 2 rāo ſpēi eſt accidentis, habet p̄ſentare, non habet eſſe obm̄. 3 ſpēs aut infuſæ dentur, aut cōgenitę ſemp inſunt, hinc accidentia. 4 neq; dari res, & ſubia, q̄ ſubſiſtat vt De⁹, pōt dari res, q̄ ſit ſimilitudo Dei; & ſubſtantię eſt eſſe, accidentis eſt eſſe ſimile; repugnat eſſe vt Deum; non repugnat ſpeciei, habere ſimilitudinem, & repræſentare Deum.

An eſſentia Dei vniatur intellectui Beati immediatè vt ſpecies impreſſa; an mediante alia ratione. 4.

ESſentia Dei immediatè motiuũ ſui intellectus; q primum natum moueri adæquatè à prima forma viſibili, & intelligibili: at creatũ intellectũ mouet mediante actu voluntatis; nulla creatura apta ē moueri ad actũ beatificũ eſsīæ diuinæ prius actu voluntatis; nõ vt volũtas Dei ſit obm̃, terminus, aut rão q̃ vt primũ obm̃ terminet; nèc in voluntate Dei anima ſit beata, ſed immediatè in eſsẽtia, eſto vt pfectè idem cũ eſſentia, põt eſſe prĩcipiũ motiuũ ad videndũ eſsīam; hinc eſsīa non nãraliter mouet intellectũ Beati ad ſui viſionẽ, ſed poſito actu voluntatis: nèc primo in voluntate anima beata, ſed in eſsīa poſito actu voluntatis; nèc volũtas rão, aut ſpẽs qua videtur eſsīa; ſed eſsentia eſt viſa, & rão vidẽdi obiectiua; voluntas potius extrinſecè ſe habet ad obiectũ; & effectiuè ad volendum dare obiectũ; nèc in voluntate, aut p voluntatẽ ē cognitũ obm̃, Deus vult ſe dare; eſſentia eſt cognita, & viſa formaliter; eſſentia vt prima, & immediata rão eſſendi, ita primum obiectum, immediatum, in ratione principij actus, termini, mouentis, & cauſantis viſionem; vt eſſentia prima ratio, & obiectum ante decretum, ita poſt decretũ, & voluntatem, nèc volũtas obiectum, aut ratio videndi Deum, tantum conditio, ratio extrinſeca, vt eſſentia ſit viſa, & fruatur in patria.

Dico, eſſentia Dei in ſeipſa immediatè videtur, rão quæ, & obm̃; nèc principiũ, terminus, obm̃, aut rão obiectiua, vel ſpẽs videndi alia ab eſsentia, vt eſsīa mediatè ſit viſa. Hæc vt tueamur à multis, inter quos Recupitus; qui citant Scotũ, eſſentiam non eſſe immediate viſam, nèc rõnem videndi intellectui creato. Prob. Scot. 4 d. 49 q. 2 & 3. Deus ſua eſſentia immediate vnitur, & illabitur. quodl. 6. D. non niſi in obiecto, in quo rão primi obiecti. quodlib. 14. N. præſens ſub propria rõne deitatis voluntariè; in eius poteſtate eſt videri, cuius nãrę non eſt videri, nèc cauſa naturaliter actiua. CC. eſsīa ſe ſola, ſoli ſuo intellectui ſe repręſentat; noſtrum intellectum mouet ordine primi obiecti, & ſecundi; voluntate monente ad duo, q̃ terminant ordine actũ intellectus. Y eſſentia mouet intellectũ creatũ, vt præſupponitur mouiſſe intellectũ ſuũ, nèc habet illud velle quo mouet, ſine ipſa. AA voluntas non mouet ad videndum eſsīam, vt eſſentiam; niſi vt pfectè idem cum ea, nèc voluntatem vt voluntas eſt; ſed vt perfectè idem, & vnitiuè, eſt principium communicandi eſſentiam, quia idem, & eiuſdem perfectionis cum ea. 1. d. 39. H ſi voluntas eligens vnam partem futuri, eſt verum, eſſentia eſt rão ſciendi verum. Z. virtute eſſentiæ terminant

præ-

præſcientiam Dei, quo ad eſſe futurum.d. 35. M eſſentia pciſè terminans oẽm actũ, vt eſt pciſè mouens, & rão actus.4.d.49.q.2.H. eſſentia beat, fundamentaliter, formaliter ſub rõne eſſentiæ .3.d.14. q.3.fruitio de Deo, immediatè.1.d. 1.qu.2 eſſentia, vt eſſentia beatificat; obiectũ eſſentia vt in ſe; Prob. 1.Ambroſ. ſuper Luc.Aug.de vidẽdo Deũ; in eius poteſtate ſatis eſt videri, cuius nãræ non eſt videri, ſi vult videtur, ſi non vult non videtur; ergo eius natura non ẽ cauſa naturaliter actiua; ergo tantum voluntas eſt extrinſecè motiua, non intrinſecè vt rão, aut forma, vel ſpecies. Sequela; non continet in ſe perfectè eſſentiam sm̃ perfectam entitatem, ergo nèc ſecũdum intelligibilitatem. 2 eſſentia eſt tantum vltimus finis, & Deus vt Deus, ergo non voluntas, aut per ſpeciem. 3 obiectum ad põam, vel in rõne principij, vel actus, vel termini, eſſentia eſt propria ratio eſſendi; ergo & videndi, & cognoſcendi. Sequela; Beatus, quod eſt videt immediatè. 4 eſſe volitum in Deo eſt conditio diſtrahens ab eſſe obiecti, ergo à viſione intrinſeca. 4 eſſentia vt eſſentia obiectum viſionis, & fruitionis; ergo poſt decretum, cum videtur ſi vult, non aliud videtur, nèc alia ratio quæ videtur, ſub qua intrinſecè beat; vnum, & idem eſt ſimplex obiectũ, quod videtur ſi vult, non videtur ſi non vult. 5 ſpecies expreſſa non eſt accidẽs, aut actus inherẽs Deo; ergo nèc impreſſa eſt forma diſtincta ab obiecto Dei. Sequela, actus Dei eſt conceptio; ergo Deus cõceptus non eſt rão ſpeciei, ſed Deꝰ. ꝶ actus, & ſpecies expreſſa eſt inherens intellectui creato; ita ſpecies qua videtur Deus. C. Beato nil eſt præſens niſi Deus. Species non eſt principium viſionis obiecti, vbi obm̃ eſt in ſe viſibile; voluntas eſt volẽs videri obm̃, & Deꝰ; nil obiecti, niſi vt idem, & identicè Deus 6 Deus nõ modo reſpectu ſui eſt in ſe viſibilis, & cognoſcibilis; ſed reſpectu cuiuſuis intellectus; ſi non naturali, & neceſſaria habitudine, ſaltem voluntaria; tñ voluntas nõ ẽ formalitas eſsĩæ; ita nèc ſpecies eſsĩæ. Sequela; voluntas eſt volẽs, & cõcedens viſionẽ, nil eſt rei viſæ, nèc eius ſpẽs, niſi identicè. 6 eſsĩa vltimo cõpleta in rõne intelligibilis; ergo nõn p ſpẽm: Antec. vt infinita, & vltimo actu eſſendi, ita intelligendi. Seq̃la ſpẽs cõplet obm̃, vt vniatur põe ad actũ: ergo Deus pfectè completus in eſſe, non viſibilis p ſpẽm in cognoſci. 7 Deus ẽ ſuũ eſſe; ergo eſt ſua veritas, ergo ſua intelligibilitas, ergo ſui ſpẽs. 8 creata habent eſſe deficiens, ergo nèc vltimam perfectionem intelligibilis, ergo poſſunt à ſpẽ ſupleri in cognoſci. 9 eſſentia Dei eſt principium, adequatè potens obiectiuè ſui viſionem cauſare; eſt ſubiecto intimè pręſens per ſui ſubſtantiam, & eſſentiam in viſione intuitiua, & beata. 9 Angelus intelligit ſe per ſuam eſſentiam, quæ vnita

intellectui;& pōt aliū Angelū, p eſſētiā cogniti intuitiuè,& p ſpēs diſtiĉtas ab eſsīa, ſe & alia cognitione abſtractiua;ergo De⁹ p̄ſens in viſione intuitiua nō p ſpēm. 10 eſſentia Dei ex ſe obm̄ extra primò vnita intellectui Beati,vt alteri cauſę,ergo eā vt p ,ppriā rōnē cognoſcit;nam ſpēs tūc vices obiecti habet, cum obm̄ nō ē in ſe p̄ſēs; ꝙ fortius motiuū eſt q̄ ſpecies. imo in ſpeculis obiecta habent eſſe diminutū; ergo ſi *D*eus p ſpeciē,& nō p eſſentiā diminutè non in ſe videretur.

Arguent plures. Ric.Hen.Argēt. Dur.Luſit.&quidam alij 1 cit.Scot. ꝙlib. 14 S.T. eſſentia, vt eſsīa motiuū p modū nāræ,ad extra motio voluntatis, & principium volūtas. 5 motiua immediatè ſui intelleĉt⁹, creati medio actu voluntatis. AA. voluntas poteſt eſſe principiū motiuum ad videndum eſſentiā,vt eſſentia ē, quia perfectè idem vnitiuè, infinita, continet perfectionē fundamēti. 2 eſſentia Dei acq̄t eſſe inſtrumentū;ergo nequit habere rōnem ſpēi.3 ſpēs intentio,& fluēs ab obiecto, ergo Deus neq̄t vniri, niſi p ſpēm, vt diſtinctā, quia non accidens in *D*eo,ergo idem.4 species vt compleat obiectū; Deus in ſe neq̄t concipi,vt incōpletus,ergo vt vnibilis tamq̄ ſpecies.5 ſpēs cōſtituit in actu primo pōam ad actū Deus nequit vniri vt forma, vel ad actū cū creatura, ergo nō vt ſpēs. 6 nequit ſuplere *D*eus, ꝙ forma creata,accidens, & ſpēs.7 eſſentia neq̄t attemperare concurſum, ſed naturaliter cauſat; ergo ſi vt ſpēs adæquatè moueret. 8 poteſt vniri vt obm̄,& ſpecies impreſſa,ergo vt expreſſa; & ita actus creatus eſſet; viſio,& res viſa 9 pōt vniri vt ſpēs & obiectū;ergo, & in rōne perſonę & hypoſtaſis; & ita *D*eus abſolute eſſet pſona; ſed repugnat vniri vt pſonam, ergo nèc vt ſpēs, cum nō ſit ſpēs. 10 nequit ſuplere concurſū, quem poſſet ſpēs; nam ſpēs nō eſt,nèc pōt eſſe; vt nèc lapis poteſt vniri vt ſpecies; imo nèc Angelus. 11 ſi Dèus ſuplet concurſum ignis non vnitur materiæ vt ignis; ergo ſi vt ſpēs ſuplet, nequit dici vnit⁹ vt ſpecies.12 rāo Dei vt ſpēi,ſi intrinſeca,ergo neceſſaria,&omnem intellectum moueret neceſſariò;ſi ſi extrīſeca,ergo forma creata cōplet Deū in rōne obiecti. 13 concurſus Dei, & vt ſpēs non in eodē; cognitio vt creata ſpēs,qa emanat vt actio, aut egreſſus ab obiecto, neq̄t egredi act⁹,& ſimile Deo; nèc in diſtiĉto genere;ſic non ſpēs,ſed aliud. 14 ſpēs nō eſt obm̄, ergo,& Deū eſſe ſpēm ſui,obm̄, & ſpēm repugnat.15 ſic De⁹,& ſubīa increata poſſet vniri vt ſpēs intellectui creato. 16 inter obm̄,& pōam ,pportio; eſsīæ Dei nulla ad creaturā, ergo nō vt ſpēs.17 neq̄t eſſe ſpēs creata reſpectu obiecti increati; ergo nèc ſpēs increata reſpectu pōæ creatę. 18 null⁹intelleĉt⁹creatus nat⁹ moueri immediatè à forma prima, & increata; ergo non ab eſſentia vt ſpē.19 *S*cot. nō ē determinata nōa ad extra ex obiecto,aut eſſentia:

ſed

ſed volūtate. 2o volūtas prius determinat q̄ intellectus intelligat ad extra; ergo magis creata volūtas, & intellectus intelligit, & vult poſt decretū, & in decreto; cōformis regulæ ad extra; q̄ in eſsīa quę eſt nāralis, & nāraliter mouet. Ad 1 *Scot.* ſemper docet; eſsīa vt hæc eſt obm̄ reſpū intellectus creati: cum ait, motiuū per modū naturæ reſpū ſui, ad extra voluntas; nō eſt ſenſus eſsīam nō eſſe obm̄, ſed nō eſſe motiuum naturale: ſed volūtarium Beatis, non quin ſit obm̄. 2 pōt eſſe principium communicādi eſsīam, quia infinita, pfectè idem cum ea; at eſsīa eſt res viſa, & obm̄ primum. 3 decretū eſt vt effectiuū, motiuū; non vt obm̄, vel exiſtētia illius. 4 decretū ē effectus, volūtas concedens fruitionē eſsīæ; nō ipſū obm̄ viſionis formalis. Ad 2 ſpecies, q̄ ē ipſum obm̄ in ſe viſibile, nō ē inſtrumentū. 2 Angelus ſe cognoſcens p eſsīam ſui, inſtar ſpēi hēt obm̄, at non ſpēs diſtincta. Ad 3 ſpēs quæ accidens ē, fluit, inhæret, ſuplet obm̄: at eſsīa Dei ſubordinat ſibi poām, quæ elicit actum, vt eleuatur ad tale obm̄. Ad 4 ſpēs quæ ſuplet obm̄; non quæ eſt ipſū obm̄, q̄ inſtar ſpēi vnitur pōæ eleuatæ. 2 obm̄ completum in rōne viſibili, idem eſt ac cōceptus ſpēi; noſtro modo ſpēs aut ſuplet, aut ē obm̄. Ad 5 ſpēs quæ eſt ipſa eſsīa, nō complet, ſed eſt ipſa pfectè viſibilis. 2 eſsīa vt motiua ē ſub voluntate; vt terminatiua, vt eſt in ſe. 3 inadæquatè, & noſtra ratione diſtinctio tātū conceptus eſsīæ, vt ſpēs, à ſe vt obm̄: eadem enim eſt res viſa, & rāo videndi. C. conceptꝰ obiecti q̄ videtur, & in ſpecie vt rōne videndi; ergo vt ſpēs cōplet, obm̄ completur. ℞ à parte rei, & formaliſſimè idem, ne dum identicè; tm̄ rōne, & in ordine ad noſtros conceptus, q diſtinctā rōnem ſpēi ab obiecto pcipimus; at in Deo eſſe obiecti, & quo idem. C. eſſentia vt pciſa à rōne ſpēi, ſaltim noſtro cōceptu incompleta. ℞ ſi pciſio eſſet in fundamento & in re; non ſi tm̄ rōnis. ſi poſitiuè, non ſi præciſiuè; ſi diſtincta formalitas cū Deo, aut conceptus adæquatus; nō ſi proportione ad noſtra obiecta vbi ſpēs complet, & vnit; in Deo eſt eſsīa ipſamet actu intelligibilis. Ad 6 imperfectio obiecti, vt immittat ſpēm, quæ inſit; nèc ex ſe vltimo actu, & pfectione intelligibilis. 2 ſpēs vt intentio obiecti, nō quæ eſt ipſum obm̄, cauſans actū; etiam Angelꝰ intelligit ſe per ſuā eſsīam, accidit obiecto ex imperfectione actualitatis, vt nō ſeipſo, ſed ſpecie cauſet actū. C. nequit *Deus* ſuplere effectum formæ; ℞ obm̄ ſe habere effectiuè cū intellectu, intellectio eſt effectus obiecti cum pōa, vbi rāo facientis; imo obm̄ ita excedens eſt *Deus*, vt cū intellectu potior ſit cauſa. C. Deus, & obm̄ ē vt forma intelligibilis. ℞ eſt forma sm̄ q̄ eſt actiuus, & cauſans effectiuè actū. 2 forma non inhærens, pficiens, actuans; ſed ſubſiſtens. 3 forma extrinſeca intellectus, non

dans

dans effectũ formalem;ſed ſe præbens vt obm̃ viſionis pro vt vult, & vt potior cauſa concurrens ad actum. C. ex ſpecie, & intellectu fit vnũ;ex eſsĩa,& intellectu beati nequit eſſe vnũ. ℞ nõ p informationem,hinc nõ per ſpẽm,ſed vnione obiectiua,& ad perfectionem act⁹; perficit qa cauſat actũ, non qa informat; ex cauſa prima, & ſecũda, poſito decreto eſt actus;Deus nobiſcum; ita ex eſsĩa, & intellectu; C. eſſentia perficit,ergo informat. ℞ vt forma extrinſeca, obiectiuè per exhibitionem ſui voluntariè; nõ per informationem,intrinſecã, & neceſsãm habitudinem. C. eſsĩa vnitur intellectui ad actũ, & facit intellectũ in actu. ℞ nõ vt forma ad eſſe, vt forma act⁹ materiæ:ſed vt obm̃ cũ põa; non ad actũ primũ,ſed ad opus;nèc naturalis,determinata,vt eſsĩa Dei ad ſuum intellectũ,ſed liberè, & vt vult. Ad 7 vt cum voluntate, cui eſt perfectè idem,põt eſſe principiũ motiuũ ad videndũ. 2 iuxta menſurã alterius comprincipij intellectus,cũ lumine, & meritorũ, dabit Deus mercedem. Ad 8 actus eſt ab obiecto, & põa, nèc eſt perfectio obiecti; ſed ſubiecti,& intellectus. 2 nequit Deus vniri,vt forma,& ſpecies expreſſa;vtique vt obiectũ;actus inhæret, Deus nõ põt ineſſe, ſed eſſe obm̃ noſtri actus. Ad 9 vnio in perſona eſt ad ſubſiſtens incommunicabile; Deus vt Deus eſt ſubſiſtens communicabiliter. 2 vnio formalis,& hypoſtatica eſt terminatiua; vnio intelligibilis tm̃ obiectiua; neq; vt Deus eſſe terminus perſonalis, bene obm̃ in rõne intelligibilis. 3 perſonalis intrinſeca,obiectiua extrinſeca, illa ad actũ primũ, hæc ad ſecundũ. 4 ſi Deus aſſumeret, & eſsĩa eſſet primus terminus vnionis, vnio eſſet ad eſſentiã in tribus,nõprimo ad perſonã. Ad 10 Deus nõ eſt ſpẽs, q̃ inhæret ſed obm̃ in rõne intelligibilis, ſine vlla intrinſeca mutatione. 2 non ſpecies,quæ ſit virtus alia ab obiecto, aut eleuet ipsũ; ſed ipſa met virtus obiecti,& perfectio in rõne intelligibilis. Lapis nõ eſt viſus niſi per ſpẽm, quæ manat, ob imperfectionem in rõne viſibilis. Angelus põt videri in ſe; & per ſpeciem abſtractiuè; ſi nõ fit, impedit culpa, & ſtatus Ad 11 ignis neceſſario eſt forma cum materia; ſpecies vt forma neq; Deus eſſe; vt ſuplens, actuans, & cõplens intellectũ ad actum. 2 vt quod facit ignis ſuplet Deus, & non eſt ignis; ita q̃ facit ſpecies,nèc eſt ſpecies. Ad 12 ratio obiecti,& ſpeciei in actu primo intrinſeca, & neceſſaria; in actu ſecundo libera, contingens in ordine ad creata; in ſe viſibilis,non videtur niſi vt vult. 2 in ordine ad ſuum intellectum, cuius eſt naturale motiuũ eſsĩa eſt intrinſeca;ad alia extra ſe, voluntas cõmunicat eſsĩam, q̃ eſt perfectè idem cũ ea. Ad 13 non vt ſpecies creata, quæ emanat, & ineſt;ſed vt obm̃, quod eſt ſpecies ſui; nèc defectũ ſpeciei inhærentis habet. Ad 14 ſpecies,

quæ ſuplet obm̃; nõ quę eſt ipſum obm̃ in vltimo actu rei viſibilis. 2 vt lux creata, ẽ quo, & res viſa; magis Deus lux immenſa, & increata reſpectu ſui. Ad 15 eſſĩa Dei ſimplex, vbi ſpẽs, & obm̃; rão quæ, & qua; quo & ꝙ; cognitum, & rão cognoſcendi. 2 res creata, quæ deficit à rõne entis, & à perfecta rõne intelligibilis; ſpẽs diſtincta eſt actiuitas obiecti. Ad 16 ꝓportio nõ eſſendi, ſed intelligibilis. 2 nõ adæquata in rõne obiecti, ſed commẽſuratio iuxta proportionẽ luminis, meritorũ, & capacitatẽ intellectus. Ad 17 ſpẽs creata impſſa in nõa abſtractiua ꝓportione ad actũ põæ reſpectu Dei põt. 2 ſpẽs expſſa & actus quo videtur Deus; vbi De' in ſe videtur, ſpẽs nõ eſt diſtincta ab obiecto. 3 inter ſpẽm, & poãm eſt proportio, cũ ſpẽs eſt iuxta ꝓportionẽ põæ: at cum ſuperat, vt eſſĩa infinita, ꝓportio ex voluntate, lumine, meritis. Ad 18 motione naturali, adæquata, & vt primũ motiuũ: ſed liberè, inadæquatè, & voluntate. 2 non mouetur intellectus creatus ab eſſĩa vt prima rão, & vt continens adæquatè; ſed iuxta menſurã, & ordinem, quo prius ſuũ intellectũ; inde completo ordine ad intra, motio contingens, & libera. Ad 19 nõ ex obiecto nãraliter mouente; ſed liberè vt eleuata põa per lumen; nèc cauſat ad extra ſui viſionem, niſi volente; & ſic voluntas ait Scotus principium communicandi eſſĩam, vt idẽtice, vnum, & omnino eiuſdem perfectionis cum eſſentia. Ad 20 vt videt ſuppoſito decreto, at in eſſĩa vbi habent determinatã veritatẽ, & ſunt obiectiuè. 2 voluntas eſt vt effectiuũ, non vt continens obm̃, & exiſtentiã obiecti, ſic ſola eſſentia infinita, virtute, & eminenter cõtinens oĩa; hinc per decretum vult videri, at eſſĩa eſt obm̃ viſionis, & rão videndi; ſpẽs, & obm̃; quo, & quod, motiui vt ſpecies, terminatiui vt obiectum.

An Dei eſſentia ſit obiectum, & ſpecies, quæ ſe habeat effectiuè ad beatam viſionem. 5.

OBiectum hẽt cauſalitatẽ partialẽ reſpũ intellectionis, vt intellectus ſuã, reſpũ eiuſdẽ actus, ſecũdũ quam concurrit cum obiecto ad actionẽ; ita vt in ſe ꝑfectè vnita ſunt integra vna cauſa actus. Obiectũ vt motiuũ, & vt primo terminatiuũ eſt rão actus; ita in ordine ad viſionem ſui ad extra: nã eſt precisè terminans quemcũque actum, ſicut eſt ꝑcisè volens, mouens, & rão actus. Sol illuminat partem propinquã; remota non illuminatur niſi à ſole; eſt ordo inter partem proximã, & remotam effectuũ eiuſdẽ cauſæ; Dei eſſentia ſuo intellectui cauſa eſt adæquata qa infinitus; at intellectum creatum illuminat inadæquatè, ob intellectus opacitatem, vt & terram opacam minus illuminat: nèc æquè ꝓportionẽ hẽt ad ſe, & ad ea quæ ſunt Deo inferiora; ſe quo ad totam

tã adæquatã virtutẽ: alia à ſe,pro
vt põt cõpetere creaturæ;& aptus
eſt Deus participari ab ipſis.

Dico. Eſſentia effectiuè ſe hẽt
ad viſionem beatã; & ſuo ordine
mouet, & terminat actum viſionis
Dei,& beatorũ,& nõam ſui,& alio-
rũ ꝓportione ſeruata. Scot.2 d.3.
q.7 K nèc intellect',nèc obm̃ ẽ to-
ta cauſa: ſed anima, & obm̃ p̃ſens
in ſe, vel in ſpecie ſi ſenſibile, &
materiale. q.7 C. in alijs obiectis
principalior intellectus qui illimi-
tatus ad omnẽ nõam, obm̃ ad hãc
potior cauſa; & quia ſpẽs vnifor-
mis, & naturalis, & inſtrumentum
intellectus,quo vtimur cum volu-
mus: at vbi obm̃ excedens,vt bea-
tificũ, & clare viſum, ſi cũ intelle-
ctu concurrit potior cauſa obm̃.
d.35.q.1.EF.eſsĩa ẽ rão cognoſcẽ-
di diſtinctè. M. eſt mouens, & rão
actus. 4.d.50.q.3.C.D. eſt rão ſciẽ-
di,& vidẽdi oĩa beatis.3 pro X obm̃
primũ facit oĩa ſibi actu cognita.
Beatis eſsĩa in qua volente relu-
cent. 3 d.14.q. 2. eſsĩa ſpeculũ vo-
luntariũ Beatis.4.q 49. q. 1. beati-
tudo vbi coniunctio ad obm̃, vbi
ſummũ, & optimũ.q.2.in opere, &
actu ſecundo, nèc põa ſine obie-
cto.q.3.vtriuſque põæ actus, & o-
biectum terminus vtriuſque.

Prob Aug.9.trin. c. vlt. & 30. de
paruis; à cognoſcente, & cognito
paritur nõa.2.trin.c.2. ex viſibili,
& vidente viſio. 15 trin. c. 10. for-
mata cogitatio à re,q̃ ſcimus, ver-
bũ eſt;ergo obm̃ verè cauſa. 2 cau-
ſæ in ſe p̃fectæ,nèc impeditæ, re-
ctè diſpoſitæ,eſt effectus ex illis, ſi
naturales ſint; vel poterit eſſe ſi li
berè; ergo anima non tota cauſa
viſionis,ſecus ipſa ſẽper ſibi p̃ſens
cauſa nõæ; ergo cũ obiecto, q eſt
neceſsãum in rõne cauſæ. 3 intel-
lectus ſe ſolo, abſque ſpecie, aut
obiecto nil cauſat; ergo à ſpẽ, vel
obiecto in rõne cauſæ viſio,& nõa
pendet intrinſecè, & eſſentialiter.
℞ obm̃ excitare, non cauſare. C. ſi
excitat, anteq̃ intellectus cauſat,
ergo excitare eſt aliqd cauſare;ſe-
cus nõ aliter eſſet nunc, q̃ prius;
ergo nõ tota cauſa, ſed obm̃.3 nũ-
quã actiuũ formæ ſecundæ ad agẽ
dũ, niſi forma ſit inducta;ergo ne-
qꝫ eſſe obm̃ actus cauſæ ſecundæ,
niſi dependenter eſſentialiter vt
receptiuũ à forma inducta;& à per
ſe cauſis quo ad fieri, vt effectus à
ſuis p ſe cauſis. 4 memoria, ſeù o-
biectum cum põa p̃cedunt actum
iuxta q̃ actus natus eſt elici circa
obm̃, imo rão obiecti eſt finiens
actum, rão formalis obiectiua,
nãraliter, aut libere ad q̃ ſequitur
actus; finis, efficiens,forma coin-
cidunt vbi obm̃ eſt extrinſecum. 5
ſpecies ſeu obm̃ eſt cauſa nõę,& vi-
ſionis; viſio eſt ſimilis,& rep̃ſenta-
tio rei viſæ; ergo effectiuè ab obie
cto;nam ſimile fit à ſimili; cauſa
efficiens eſt nõ ſolum intellectus,
ſed obm̃,proles vtriuſque, ſpecies
eſt obiecto adæquata,nõ in eſſe, in
rep̃ſentari; ſi non ſimplr̃, compa-
ratione ad actũ,quo intellectus at
tingit obm̃, ergo inſtrumẽtũ quo
intellectus vnitur ad ſuã actionẽ,

ergo

Digitized by Google

ergo cũ intellect⁹ agit, ſpecies coagit ad effectũ cõmmunẽ; ergo vbi obm̃ eſt beatificũ, ob excellentiam obiecti, & defectũ põæ, obm̃ principali⁹ agit. 6 ꝙ in creatis obiectis p̃ſtat ſpẽs ad actũ viſionis; id eſſentia Dei reſpectu viſionis beatę; ſed ad viſionẽ obiecti creati ſpẽs effectiuè ſe hẽt; ergo eſſĩa ad viſionẽ beatã, vt ſpẽs effectiuè cõcurrit. Mĩ ex obiecto, & põa ſit cognitio cum aliqd ẽ ordinatũ ad effectũ, nec vis actiua ẽ impportionata. 7 in faciẽte, forma ẽ rão agendi, in qua forma faciẽs aſſimilat ſibi factum: ſed in cognitione, nõa q̃ eſt vltim⁹ termin⁹ eſt ſimilis rei viſæ, & cognitæ ergo obm̃ cui aſſimilatur cogñio eſt rão agẽdi. 8 ſpẽs ſimilitudo obiecti, p q̃ intellect⁹ aſſimilatur cogñi pductæ, & rei cognitæ; ergo ratio agendi. 9 cũ duæ cauſæ, ſufficit in propinquiore ſimilitudo formalis in remotiore virtualis, intellectus q̃ cauſa illimitata fit ſimilis virtute, ſpẽi formaliter; ibi equocè hic vniuocè; & formaliter. 10 indeterminatio intellectus nõ ẽ põæ paſſiuę, in ordine cauſæ, ſed actualitatis agendi; ergo p obiecti p̃ſentiã circa quod determinatur, nata eſt eſſe determinata intellectio.

Arguẽt Henric. q̃ lib. 4 & Præpoſitiuus; vt totũ actiuè eſſe intellectũ reſpectu nõæ. 1 Aug. 12 ſuper Gen. c. 18 imago ẽ in ſpũ qui eſt p̃ſtatior corpore; nèc qcq̃ facit corpus in ſpũ, ſed ſpũs facit in ſeipſo. 10 trin. c. 2 aĩa conuoluit, & rapit imagines corporum factas in ſeipſa, de earũ ſpẽ iudicat. 1 effect⁹ nõ excedit cauſã; ergo actus vitæ non ab obiectis, ſed ab aĩa, vt rõne agẽdi. 3 quo forma pfectior, eo actualior, & actiuior; ergo aĩa maximè actiua, & ſola ſe mouet in actu ſuo. 4 ex 9. met. 16. 6 ethic. c. 5 actio immanens manet in agente; ergo in intellectu, & aĩa, vt ab agẽte. 5 actio & viſio denominat vidẽtem; & diſtinguitur à factione, vt edificatur domus, caleſit manus. Ad 1 eſt in ſpũ, & in aĩa vt ſubiecto actus cognoſcendi, & ipſa nõa; non autem ibi de ſpẽ, q̃ eſt in parte organi, & gignitur à ſolo corpore, ꝙ videtur 2 imago q̃ eſt ſenſatio nõ cauſatur corpore in ſpũm, vt tota cauſa; ſed ipſo, & obiecto 3 corp⁹ nõ in ſpũm niſi ſpũ; p̃ſentia obiecti vt viſibilis, vt aĩa faciat in ſe viſionẽ; à vidẽte & viſibili eſt viſio 11 trin. c. 2 & 5 Ad id; format de ſe imagines de illis, q̃ etiã ſimilitudinibus informantur; vel non vt cauſa. Vel quo ad partes aĩæ, q̃ corporũ ſimilitudines etiã habent; & põt extendi etiã ad ſpẽs ſenſuũ. Ad 2 actus vitę non à non viuente vt tota cauſa; põt tñ non viuẽs eſſe cauſa partialis effectus vitæ; ſol non viuens cũ Patre facit viuẽs. Ad 3 actiuitas p̃cipua, vbi obm̃ nõ ita excedens, vt erga Deũ clare viſũ. 2 ex ſui pfectione aĩa eſt circa totũ ens, in aliquo actuat qa nõ infinita, nec ſimplr̃ pfecta, nõ ſe ſola, nèc tota cauſa circa omne ens, qa in ſe nõ hẽt totum eſſe nèc formale, nèc virtutis. C. ſenſus impfectior eſt totalis cauſa ſui actus. R̷ ſenſus limitatã habent

I per-

Digitized by Google

perfectionẽ poſſunt ex nãra intellectus ad totũ ens, ſi ſç ſolo virtus actiua eſſet illimitata. Ad 4 manet in agente, & denominat agens, nõ tranſit extra ſuppoſitũ, nèc partẽ intellectiuã, q̃ cauſa eſt partialis. 2 viſio in vidẽte vt ſubiecto, in rẹ viſa vt obiecto. Ad 5 vt in quo eſt videntis, vt obiecti eſt rei viſæ, imo nèc opus vt propriè actio ſit in ſua cauſa totali, ſatis vt maneat in partiali.

Arguent Bãnes, Zumel, eſſentiã non effectiuè ad beatã viſionẽ. 1 ſi vt ſpẽs, ergo nãraliter, & neceſſario; ergo Dei actio ad extra neceſſaria. Seq̃la; ſpẽs nãraliter rẽpſentat. 2 cõcurſus ſpẽi neq̃t limitari, ergo ſi vt ſpẽs, adequatè beat⁹ cõpꝛhẽderet. 3 ſi eſsĩa vt eſsĩa, ergo pſona vt pſona, relão vt relão, attributũ vt tale; ergo non vnum obm̃. 4 ſi vt ſpecies, ergo vt inſtrumentũ ergo impfecti⁹ q̃ intellect⁹. 5 obm̃ nequit videri pſens, niſi ꝓportionatum per ſpeciem; ergo Deus ſi præſens, quia infinitus, nequit eſſe cauſa actus finiti. Ad 1 ſpecies cui⁹ actus, & obm̃ eſt in poteſtate mouentis, adhuc põt libere concedi; vt clauſa feneſtra, nèc video lumen ſolis. clauſis ianuis nèc introitus per viſum ad obiecta, q̃ intus exiſtũt. 2 ſpeciei concurſus, ſeù eſſentiæ eſt neceſſarius, ſuppoſito quod Deus velit videri. 3 voluntas mouet, vt rão qua, non vt quæ, obm̃, & res viſa. Vt finis cuius, non cui; & vt finis ſub fine; mouet voluntas non vt obiectum cauſans actum, ſed dans obiectum ad actum. C eſsĩa Dei neq̃t ſubordinari voluntati. R quo ad actũ primũ & eſſe obiecti intelligibilis; ſed quo ad vſũ, & cõcurſũ effectiuũ cauſãdi ad extra; vt .n. libere cauſat, vt efficiẽs primũ; ita libere vt obiectũ eſt finis vltimus. 2 voluntas agendi, & cauſandi vna pfectio; nèc alia ab eſſentia pfectè idem cum ea. Ad 2 nequit limitari in ordine ad põam adæquatã; nõ ad põam cuius actus eſt limitatus. 2 limitatio nõ eſt ab eſſentia in ſe: ſed vt viſa, & in ordine ad actũ põæ creatæ. Ad 3 q̃a eſſentia eadem pſonis, & attributis, videtur, & eſt rão videndi eam cũ illis. 2 quia liberè, & ꝓ vt vult, & formalitas eſsĩę nõ eſt relatiua põt videri eſsĩa, & non pſona; & à *Deo* oſtendi vt abſoluta, nõ ſub cõceptu relõnũ. C. multiplex rão ſpei eſsĩæ vt eſſentiæ, perſonæ, attributi. R re identicè, vnũ, includunt eſſentiã, vnus adęquatè concurſus mouet ad nõam oĩum, nã radix, fundamẽtũ pelag⁹, & ex ea attributa vt perfectiones, relões vt termini cõmunicationis ſuæ. 2 ſola eſſentia obm̃ primũ, mouẽs, & terminãs; relões ſolũ terminant; non primũ obm̃. Ad 4 inſtrumentũ, ꝙ loco obiecti, vt ſpẽs cauſata ẽ imperfectius: nõ ꝙ eſt ipſũ obm̃, vt eſſentia q̃ ẽ obm̃ excedens. 2 inſtrumentũ vbi obm̃ nõ ẽ per ſe potens. Deus ſeipſo ſũmè viſibilis. Ad 5 attẽperatur cõcurſu luminis, meritorũ, ex voluntate; ex actu põæ finitæ. 2 ad põam increatã, & ſuũ intellectũ, q̃ mouet

natu-

naturaliter, & actus eſt adęquat': non ad creatã, vbi voluntas libere exhibet, intellectus finitus eſt, & actus inadęquatus, iuxta proportionem videntis, non rei viſæ.

Argent Thom. 1. q. 85. art. 2. ſpẽs, ſeù obiectũ in ſe p̃ſens eſt gignens ſeù rão agendi nõam; & intellect' vt materiale, informatus ſpecie, & obiecto. 1 Auer. 3 de an. com. 6 intellectus ad formas vniuerſales, vt materia ad formas indiuiduas. idẽ, anima, vt infinita ad intelligibilia, vt materia in genere entiũ. 2 Ariſt. 8 phyſ. 32 intellectus ante habitũ ẽ in põa eſſiali, vt mã ante formã. 3 anim. 5 nihil ẽ eorũ, q̃ ſunt ante intelligere; ergo tm̃ põa, nec pricipiũ actiuũ actus ante formã. 3 forma pricipiũ agendi ẽ ſimilitudo obiecti: ergo obm̃ rão agẽdi; faciens aſſimilatur effectui; actio ẽ p̃ formã, qua agens ſimilis ẽ obiecto. 4 intellectus ex ſe indeterminatus ad õe intelligibile, & intellectionẽ; ergo ſpẽs, aut obm̃ vt agẽs determinãs. 5 Ægidius ql. 6. q. 12 & 14 nõa genita ẽ rão obiecti, vel ſpẽs obiecti; nã rão formalis gignendi nõam, ẽ obm̃, vel ſpẽs virtute obiecti; ſi obiectũ p̃ſens ſit ſpẽs, q̃ ẽ intellectio; ſi nõ eſt p̃ſens per ſpẽm in memoria ſit, & gignitur alia ſpẽs, q̃ eſt intellectio. 6 Aug. 2 trin. c. 2 viſio à ſolo corpore, q̃ videtur. 7 Ari. 2 de anĩ. 138 idẽ ſonatio, & auditio; nã idẽ actus actiui, & paſſiui. 3 phyſ. 18 ſonus in actu cauſat ſpẽm in aure; ergo ſpẽs ſoni idẽ cum auditione; ac ſpẽs intelligibilis, & intellectio idẽ

Ad 1 Ariſt. & Auer. de intellectu, & ſenſu, q̃bus formaliter intelligim', & ſentim', vt recipiũt, nõ vt cauſãt nam intelligere ẽ pati, ẽ forma recepta in intellectu; nõ vt cauſatur ab intellectu, imo ſi Deus eã cauſaret in nobis, non minus illa eſſet recepta; intellectus ẽ habitu ſciens vt recipit, non vt cauſat. 2 intellectus ẽ paſſiu' vt habet rõnẽ receptiui; vt cognoſcit habitu, aut actu formaliter recepto; non vt actiuè cauſat; agẽtis ẽ õia facere. Ad Ariſt. in põa eſſiali, non vt ſibi deſit rão agendi, & cauſandi; ſed eũ alia cõcauſa non ẽ p̃ſens; nã p̃ſens ẽ p̃ximè ad agendũ. Id nil ẽ ante intelligere; nõ q̃a poſſibilis ſit vt nõa prima, & põa reſpũ intelligibiliũ; ſed de põa, vt dicit reſpectũ ad accidẽs & actũ sm̃. Vel in põa ad ſpẽs, aut actũ; non purè põa in actu primo, ſed reſpũs põæ ad sm̃. Vel ante intellectionẽ, põa q̃ ẽ reſpũs ad actũ non ẽ aliq̃d in actu; tñ ẽ id in quo põa, & fundamentũ, & ẽ act' prim', & poſſibilis. C. intellect' nil ẽ aliq̃d eorũ, q̃ ſunt ante intelligere. ℞ nil intelligibiliũ, nil intelligere ante conceptũ imaginabilis; non q̃ anteq̃ intelligat nil ſit actu. Ad 3 in faciente, forma ẽ rão in qua faciẽs aſſimilat ſibi paſſũ: at in agente nil ẽ p̃ductũ niſi actio, q̃ ẽ vltim' terminus, nec rão agendi ẽ q̃ na aliud ẽ ſimile ſed ipſa actio, cõmunis p̃les intellectus, & obiecti. C. nõa, & ſpẽs ẽ ſimilitudo obiecti. ℞ per eã intellect' ſit ſimilis nõæ genitæ; vt vnilior; obm̃ vt cauſa p̃pinqua, &

determinata; hinc fit ſimilis intellectus virtute; ſpēs, & obm̄ vniuocè, formalis actus exprimit. Ad 4 indeterminatus, non defectu act', ſed qa vis illuminata; vt ſol ad multa gignenda p̄ſente paſſo; ita intellectus ad p̄ſentiam obiecti ad hūc actum. 2 vt ſuperior determinatur ad hunc effectum per inferiorem; ſol ad hominē, cū homine. ita intellectus circa hunc actū per hāc ſpēm, & obiectū. C. ſpecies in intellectu, ſi inſtrumentū; ergo nō principalius ad beatā viſionē concurrit obm̄. ℞ Scot. q 8 d. 3. C. hæc de obiectis naturaliter notis, quibus vtitur intellectus, in cuius poteſtate eſt intelligere: nō de obiecto clare viſo, & beatifico, vbi excellentia obiecti, & defectus pōæ, hęc eget lumine, obiectū principalius cauſat. Ad AEgidium nōa eſt rāo obiecti, aut ſpēi; non vt tota cauſa; quin & anima, 2 rāo agendi, & nō agendi, non totalis, ſed formalior; ꝓpinquior vniuocè, ē ſimilis viſio rei viſæ. Ad Aug. quo ad imp̄ſſionē & imiſſionē ſpēi. 2 Aug. ait. informatio ſens', q̄ viſio dicitur ē ſpēs, vbi de viſione in actu primo, & habitu. 3 q̄ ſtat in lumine intellectus agētis, & primū imp̄ſſū in intellectu poſſibili niſi obm̄ in ſe p̄ſens, vel ſpēs, vt quo, & ꝙ, quo p ipſā intellect' in pōa ꝓxima ad actū; ꝙ primo occurrēs termināſ actū; ſic intellect' paſſiuus ad receptionem, & in actu primo; actiuus ad actum ſecūdum. Ad 7 idem re, ex cognoſcente & cognito, ex motiuo & mobili vnus motus; ex ſonatione & auditione vna ſenſatio.

De ſpecie expreſſa viſione Dei. Tit. XXXI.

An ſpecies expreſſa, & ſimilitudo rei cognitæ, ſit ipſa viſio, & cognitio obiecti; an terminus intrinſecus productus viſione. 1.

INtellectus aſſimilat ſibi effectū, quantū pōt; actus intelligendi, cū ſit ab intellectu, & obiecto; ſi magis aſſimilatur formaliter obiecto, id nō qa obm̄ nāīale magis actū intelligendi in nobis cauſat; ſed qa effectus formaliter magis aſſimilatur cauſæ ꝓxime inferiori, q̄ remote, & p̄fectiori; vt filius reſpū Patris, & ſolis; ſol agens equiuocū, continet eminenti' effectū, q̄ cauſa vniuoca, nō tñ magis aſſimilatur formaliter, ſed magis effectiuè aſſimilat, qa dat magis formā effectui, q̄ tñ dat equocè; ita cauſa p̄fectior magis aſſimilat effectū, vt intellectus nāīaliter agēs, qa magis cauſat effectū: tñ formaliter effect' magis ē ſimilis cauſę ꝓpinquę; intellectus ē potior cauſa, q̄ obm̄, nā obm̄ in ſe, vel in ſpē cogit; & intelligim' cū volumus; hic nō ꝓpter ſpēm q̄ ſemp vniformis, ſed ꝓpter intellectū, quo vti poſſumus ſi velimus; formaliter ſimilior ē effect' cauſæ ꝓximę vt obiecto; at cauſa remota & intellect' magis aſſimilat effectiuè; ſic vnitas ſciæ ē penes obm̄, nō penes intellectū, q ē vn' reſpū oīū.

Dico.

9 *Dico.* Actus intelligendi, ſeù cognitio eſt ipſa ſimilitudo formalis, ſpēs expreſſa, & verbū noſtræ mētis, ſeù imago rei cognitæ & intellectæ. Scot. 1. d. 27 quodlib. 1. & 13. C. Thom. 1. p. q. 27. ar. 1. q. 8. de pōa ar. 1. verbū eſſe terminū intrinſecū intellectionis; ita vt intellectus formatus ſpē, ꝓducat per intellectionē imaginem ſimilem, ac ſpēm expreſſā obiecti; & intelligere ſit cauſare, & ꝓducere verbum; & ſe habere vt actionē ad terminū actionis. Prob. ex Aug. 15. trin. c. 10. formata cogitatio de re, q̄ ſcimus, verbum eſt. Anſel. monol. c. 26. Verbum eſt cogitatio de memoria ꝑfecta. 2 intellectio eſt vltima forma, & perfectio intellectus, ergo ipſa non ꝓducit, ſed eſt ꝓducta, ꝑ dictionem, & locutionem mentis. Sequela; vt ꝓductio vocis, non eſt vox, ſeù verbū oris; ita productio, & dictio mentis nō eſt ipſa intellectio, ſed actio productiua ejus, ſeù elicitio intellectionis. 3 nōa obiecti eſt formalis, & exp̄ſſa ſimilitudo illius. ergo ipſa eſt verbum, & ſpecies exp̄ſſa. 4 non eſt in intellectu aliud poſt intellectionē, ꝙ re vera verbū dici poſſit; nam ſi ipſa eſſet productio, vltima perfectio non eſſet; nec noſtra fælicitas, & vltimus finis in cōtemplatione, & nãrali cognitione eſſet poſitus ab Ariſt. 1. & 10 ethic. imo ſi primum ens nihil intelligit, ꝙ inſigne in eo? 12. met. ergo vltimæ perfectio intellectus. 5 nil reale ineſt intellectui, ꝙ ſit ſimilitudo obiecti, niſi nōa obiecti; ergo ipſa eſt forma, & terminus product'. Ant nōa obiecti eſt exp̄ſſa ſimilitudo illius. nōa Romæ, formalis rep̄ſcñtio Romæ. Viſio, & cognitio Franciſci, eſt expreſſio illius. 6 intellectio eſt actio immanens, ergo non hēt terminū per eā productū, ſed eſt vltimus actus, & forma intellectus. Antec. Ariſt. 9. met. 16. actio immanens, poſt q̄ nō eſt aliud opus. tranſiens, q̄ habet terminū. ethic. lib. 1 c. 1. & 6. c. 5. hinc ōpa vitæ, vt viſio, contemplatio ſunt vltima perfectio ōpantis. 7 intellectio nō eſt actio de genere actionis, ſed actus immanens potentiæ, & in genere qualitatis; ergo nō eſt productio, ſed terminus ꝓductus, & qualitas; Anteced. actio de genere actionis tranſmutatio eſt, infert paſſionem ei, ꝙ ſubijcitur, eſt ad aliquē terminū 5. met. 12. & ex prędicam. actionis. ſed intellectio eſt operatio, actus vltimus pōæ, ipſa eſt terminus, & finis operantis; ergo qualitas, non verè actio. 8 productio nō eſt ſimplr̄ perfectio agentis, & operantis, ſed via ad perfectionem; ſed intellectio, ſeù actio immanens ſimpliciter eſt perfectio intellectus, ergo nō productio ſed terminus productus. Maior, agēs numq̄ perfectius ex eo quod agit, ſed q̄a virtutem agendi hēt, eſto nō agat: non calefactio perfectio ignis, ſed calor; nō via ad formā perfectio, ſed forma; Min. intellectio eſt perfectio intellectus ergo nō via, & actio [illegible]

Digitized by Google

& qualitas. Ad ſpeciem tertiã qualitatis ſpectant paſſiones, & paſſibiles qualitates, tàm materiales, quàm ſpirituales; tàm in eſſe quieto vt habitus, q̃ in fieri, vt intellectio, hinc intelligere eſt quodam pati. 9 nõa nõ eſt productiua, potius producta; nõ cauſatiua ſimilitudinis, potius ſimilitudo; non ordinata ad producendum exemplar, ſed ipſum met exemplar; habita nõa ceſſat intellectus, ergo non vltra ordinata ad verbum, vt effectũ, ſed eſt ipsũ verbum. hinc Scot. 1. d 2. q. 7. d. 3. q. 6. quodl. 1. & 13. verbum eſt nõa genita, & producta ex memoria pfecta, p actũ dicẽdi diſtinctũ; & dicere eſt producere verbũ; vt productio vocis non eſt formalitas vocis, ſed actio productiua, & dictiua vocis; ita producere nõam mentis, non eſt nõa producta, ſed actio dictiua illius, ſe habent vt actio, & terminus actionis, vt calefactio, & calor. Aug. 9. trin. c. 7. nõa concepta, tã q̃ verbum apud nos habemus. idẽ verbum quod foris ſonat, ſignum verbi, quod intus latet; dicere, & formare, ſeù cauſare vocem, nõ eſt vox; ſed productio vocis, & verbi oris; ita dicere mente, nõ eſt verbum mentis, ſed productio illius. 10 actio diſtinguitur à termino actionis, vt calefactio & calor; productio viſionis non eſt viſio; ergo dicere non eſt intelligere, ſed elicere, & cauſare intellectionem. 11 intellectio eſt actus in memoria perfecta productus, ergo aliqua actione productus, & hæc non eſt niſi dictio, & elicitio, & productio nõæ, q̃ eſt verbum. 12 verbum nõ eſt ſpecies impſſa, ſeù intelligibilis, vt AEgidius, qa ſpes eſt prior actu intelligendi, verbum non eſt prius. ſpecies, q̃ gerit vicem obiecti, fœcũdat memoriã pro verbo; ergo nõ eſt verbũ, ſed principiũ. Species ſpectat ad actũ primũ, ergo non eſt verbum, ꝙ actu exprimit obm̃; & eſt in nõa, & in actu ſecundo. Nèc verbum eſt obm̃ vt cognitum in intellectu, qua obm̃ cognitum in intellectu eſt ens rõnis, verbum eſt reale. Eſſe cognitũ obiecti eſt reſpectus cõſequens actũ intellectus ex eo relictus; ex hoc ꝙ lapidem video, ſequitur eſſe viſum lapidis, at verbũ eſt verè productũ. Nèc eſt terminus intellectionis, vt Thomiſtæ, qa intellectio eſt actio immanens, quæ nil producit; eſt vltima perfectio intellectus, ergo non via ad verbũ. ℞. Capreo. immanens nõ producit extra, ſed receptum ĩn ipsã põam. C. Ariſt. 9. met. 16 tranſiens habet terminum productum; immanens non aliud opus præter actionem, in ipſis met actio ineſt, viſio in vidente, ſpeculatio in ſpeculãte; ergo tranſiens producit, nõ immanens. 2 opus vitæ finis vltimus potentiæ operantis, ſi produceret vltimum nõ eſſet. ℞ Caet. tranſiens ſemper terminum habet, non immanens. C. immanens nullum habet terminum, & in hoc à tranſeũte diſtincta, quæ ſemper habet terminum

minum productum. 2 non ſemper hẽt terminũ, ergo nõ ſemper finis & vltima perfectio. 3 ea nihil eſt vlterius; eſſe actionem, & terminũ contradicunt; nã actio ẽ propter terminũ. 4 termin' nobilior actione; ergo ſeipſa pſtantior. Bannes Zumel nõ ppriè actio, qualitas; nèc cũ motu, ſed habet terminum ex natura rei diſtinctũ; & ſæpè habet obm̃ intimè pſens, vt in viſione beata, vbi non fit verbum. C. ſi qualitas eſt, nõ producit vt actio; nõ calor, ſed calefactio eſt actio. 2 qualitas forma eſt per actionem producta. 3 actio verè, & ppriè terminum habet; ergo ſi interdũ ſuo termino caret, vere, & phyſicè nõ eſt actio. ℟ Suarez vt fieri eſt actio, in facto eſſe verbum. C. fieri intellectionis non eſt intellectio; productio non eſt res producta. 2 via nõ eſt terminus calefactio non eſt calor; fieri nõ eſt factum eſſe; fieri eſt actio, factum eſſe qualitas, ergo intellectio non eſt fieri, & factũ eſſe. Supereſt vt nõa immediatè genita à memoria perfecta, & fœcunda per actum dicendi formaliter diſtinctũ ab actu intelligendi fit verbum, & ſpẽs expreſſa obiecti. quia vt vox genita eſt verbum oris, ſic nõa genita verbũ mentis. 2 notitia verè proles memoriæ, & intellect' fœcundi. 3 nõa ẽ vitalis ſimilitudo & expreſſio rei cognitæ. 4 dicere, & elicere nõam, eſt via ad illam, & actio productiua illius; vt dicere, & elicere vocem, non eſt vox, ſed cauſatio illius; calefactio nõ eſt calor, ſed actio productiua caloris: ergo actio pductiua verbi, non eſt intellectio, ſed dictio. ℟ Conimbric. verbum quid diſtinctum ab intellectione, vt ſit ſpecies, ſimilitudo, & expreſſio obiecti. C. nõa eſt ſufficiens ſimilitudo, & actualis repſentatio obiecti. 2 intellectũ informat, reddit cognoſcentem, aſſimilat intentionaliter obiecto. 3 voluntas volendo non fit ſimilis obiecto, vt intellect' intelligendo. 4 intellectio non habet terminũ p eã productũ; nam actus vitalis tranſit in obm̃, nõ ꝙ accipiat eſſe p eã, nã præexigitur, ſed tm̃ eſſe cognitũ p ipſã. 5 actio eſt per analogiã, nam pendet ab agente; ſẽper eſt in fieri, quouſque durat; tranſit in obm̃, nõ ꝙ fit per eã; vt actio propriè dicta, & tranſiens, q̃ hẽt terminũ productum, ſed ipſamet eſt expreſſio obiecti. ℟ Complut. & Salmantic. vt ſit præſentia obiecti, cũ nõ ẽ intimè præſens. C. præſentia hæc fit ſpecie impreſſa in actu primo. 2 in actu ſecundo ipſa nõa formaliter actu obm̃ repræſentat. 3 cognoſcens non intuetur in alio imaginem obiecti, quã in ipſa nõa, qua percipit illud, cogitat, & eſt imago repræſentans obm̃. nã intellectio qualitas vitalis, qua intellect' fit ſimilis obiecto, illi vnitur, ipſum repræſentat; ſui nãra ẽ forma imitatiua, & repræſẽtatiua illius; nèc alio modo cognitio attingit obm̃, niſi declarans, & exprimens. Ais qualitas abſoluta, reſpectus, & expreſſio non eſt cõ-

ceptus

ceptus nōæ. ℞ in ſe; at in ordine ad obm̄ in rōne termini exprimit, & repræſentat; idem abſolutū in ſe, reſpectū tranſcendentē imbibit act' vitalis, vt appetit', ad poſſidere, & frui obiecto intendit. C. nōa in creatis ſemper accidēs, obm̄ ſæpe ſubīa; nulla formalis ſimilitudo. ℞ nō cōmunitate formæ, vt albi ad albū, ſubīæ ad ſubſtantiā: ſed ſimilitudo imitationis, & repræſētationis, ideati ad ideam.

Arguent Thomas, Molina, Suarez, Fonſeca, Conimbric. 1 verbū ꝙ foris ſonat eſt ſignū verbi, quod intus latet, ſed verbū extra nō eſt ſignū notitiæ, ſed potius rei; ergo verbum nō eſt nōa. Minor, hæc eſt à parte rei, homo eſt animal, tñ nōa hōis nō eſt nōa animalis; ergo nōa nō eſt verbum, & expreſſio rei cognitæ, 2 phantaſia Cartaginis in memoria eſt verbum Carthaginis Aug. 8. trin. c. 6. phantaſia nō eſt nōa. 3 verbum eſt proles genita ex memoria, 9 trin. c. vlt. nōa non eſt genita, neque ꝑducta; quia notitia eſt actio; actio ſiue tranſiens, ſiue immanens eſt productio, non producta. 4 intelligens hoc ipſo, ꝙ intelligit, aliquid intra ſe producit, ergo verbū intellectione fit. 5 intellectus cū ſpē intelligibili eſt in actu primo, exit in actū ſecundū per intellectionē; ergo intellectio eſt actio. 6 actus quo verbum producitur, eſt actus intellectus, ergo intellectio eſt; Sequela, oīs actus intellectus intellectio eſt, vt oīs actus viſus eſt viſio. 7 intellectus vna ſimplex potētia; ergo ei vnus ſimplex actus intelligendi, qui producit verbum. 7 verbū nō eſt cognitio, ſed terminus, qui cognitione exprimitur. 8 intellectio eſt actus vitæ, quo exercetur pōa; ergo ꝑ eā aliquid fit. 9 ad aliud terminatur, habet operatū, & terminum. 10 intellectus vt intellectus dicit duo in actu primo, eſſe productiuū, & expreſſiuū obiecti; ergo nequit reduci ad actum, ſine actione, & productione.

Ad 1 verbū extra magis ſignum rei, q̄ conceptus; nam ſignat conceptū, vt mediū ordinatā ad rem; veritas, & falſitas orationis eſt ex re, nō conceptu. Vel eſt ſignū notitiæ huius, ꝙ homo ſit animal; nō ꝙ nōa hōis ſit notitia animalis. Ad 2 phantaſia in memoria eſt verbū Carthaginis cauſaliter, nō formaliter; nā verbū nō eſt in memoria, ſed à memoria, Aug. 15. trin. cap. 8. vel phantaſia pro actu ſecundo eſt ipſamet nōa, & verbum. Ad 3 nōa genita, & producta; actio non de generatione actionis, ſed immanens, & qualitas, quæ non eſt productiua termini; ſed ipſa eſt terminus. Diuiſio in actionē immanentem, & tranſeūtem non eſt generis in ſpecies, ſed vocis in ſignificata; nèc intellectio eſt terminata ad aliquid in ratione effectus producti; ſed obiecti cogniti, & expreſſi per eam. Ad 4 intelligens non producit formali intellectione: ſed dictione, & elicitione illius. 2 hoc ipſo, ꝙ intelligit produ cit;

Digitized by Google

cit; quia intellectio mãrialiter, aut cauſaliter inuoluit dictionē, & ꝑductionē. C. nō eſt actio intellect⁹, q̃ intellectio; ergo actio immanēs verè eſt actio. ℞ immanens rigore nō eſt actio; tm̃ analogicè, & ſimilitudine; nã pendet à cauſa, reſpicit obm̃; at nō ꝑducit terminum vltra ipsã; vt calefactio calorē, & edificans facit domum; intellectio pēdet ab intellectu, reſpicit obm̃; at p̃ter eã nihil eſt, ſed ipſa vltim⁹ actus poæ; hinc actio ſimilitudine, ipſa qualitas informans intellectũ, & p̃ter eam, nil in intellectu, hinc ipſamet verbum, & ſpecies expreſſa. C. quid eſt quod verbũ ꝑducit. ℞ dictio, elicitio, productio intellectionis. C. in Deo ad intra Verbũ nō eſt intellectio, qa hæc ingenita eſſiãlis, cõis. ℞ Verbũ *Dei* nō eſt, vt *Deus* intelligat; qa Pater anteq̃ generet, verè intelligens; actu eſſentiali, identico, operatiuo; ſed vt fœcundus ſit in actu productiuo; hinc prodncit dictione, ſeu actu dicendi, cuius terminus eſt verbũ, nō indigentia intelligendi; ſed fęcunditate producendi, & intellectus; nos in creatis producimus verbũ intellectu, quo & cognoſcimus. Ad 5 in actu ſecundo iã producto eſt ipſa intellectione: actu productiuo eſt dictione, elicitione, ſeu cauſatione. 2 actus qui eſt qualitas, & forma perficiens intellectio: via, & progreſſus ad hanc formam eſt dictio.

Ad *6* omnis actus intellectus eſt intellectio, formaliter, vel cauſaliter: dictio ſi formaliter nō eſt intellectio, eſt productio illius. 2 actus q ē vltimus, & expreſſa ſpecies rei intellectæ, ē intellectio; actus, qui eſt rão agendi, & producendi eſt dictio. Ad 7 vnus actus vltim⁹, & operatio, quæ eſt qualitas verè producta: ſed alter eſt productio illius. 2 vnus q vt forma, & actuat põam; alius vt via, progreſſus, & cauſans illum; oĩs actus intellect⁹, intellectio, aut reſpectus, & ordo ad eam. Ad 8 cognitio eſt ſpecies exp̃ſſa rei cognitæ, & vltimus terminus intelligentis eſt intellectio, & verbum. 2 cognitio formaliter conſtituit intelligentem, vt viſio videntem, & ipſa ē verbum, & terminus dictionis, non productiua verbi. Dictio verò eſt exp̃ſſio intellectionis cauſaliter, nō eſt formaliter intellectio. Ad *9* ad aliud nō in ratione effectus, vltra ipsã notitiã: ſed in rõne obiecti cogniti per eã. C. actus immanens adhuc hẽt productũ; fræquentia actuum producit habitũ. ℞ actus formant habitũ, nō actione de genere verę actionis; ſed habitũ quoquis faciliter, & promptè operatur, eſto nō hẽat rõnem principij actiui. 2 habitus intenditur per actus; & tñ manet, ꝙ p̃ræexiſtit; nō ē aliud ab actu, niſi vt habitus, & diſpoſitio. Ad 10 põa, & intellectus productiuus in actu primo, vt vnitus obiecto, põa intelligibili; vt actu intelligens fit dictione, & locutione mentis. 2 intellectus producit, recipit actum, & operatur intellectionem;

K

tionem; vt producit nõ eſt actualitas intellectionis, ſed fieri,& cauſari illius. vt in facto eſſe, in recipi, eſt formale actus intelligendi. C. vt intellectiuus eſt formaliter producens, ergo vt intelligens. ℞ vt intellectiuus eſt in actu primo; eſt in actu ſecundo per dictionẽ. C. actus intellectus, qui non eſſet intellectio. ℞ actus, qui ẽ productio, & via nõ ẽ formalitas intellectionis; tm̃ identice, aut cauſaliter à intellectus vt intellectiuus, eſt ꝓducens in actu primo; non actu ſecundo, vt intellectio ſit productio, ſed qualitas producta; nam præter notitiã in intellectu nihil eſt vltra; ipſa verbũ, ſpẽs expreſſa, forma, & ſimilitudo rei cognitæ, vitalitas rei intellectæ.

An viſio Beata ſit ſpẽs expreſſa, & formalis ſimilitudo Dei; an ſolus Dei illapſus. 2

NOn idem Doctores. Henricus Beatitudo ſola circumſeſſio Deitatis illabentis in animam. Ioa. Ripa, Hugo S. Vict. non accidens, nèc accidentibus beatitudo: ſed Deus ſapientia qua cognoſcimus, ipſe amor quo diligimus, hinc forma increata. AEgid. Luſitan. Curiel; ſi non de facto, de poſſibili viſione increata Deum poſſe videri. Occamus intellectus creatus non actiuè ad viſionem, nèc exprimi, ſed recipi in põa. Caet. Bannes, Zumel ex D. Thom. non dari ſpẽm creatã expreſſam Dei, vt nèc impreſſam, ſecus non Deus, ſed ſimilitudo videretur; nèc Beatos formare verbum, nã intellectus format verbum, & exprimit obiectũ, cum ex ſe poteſt in illud; nèc eſt præſens, quod ſupleat vicem verbi; in patria obiectũ per ſe intime præſens, & ſuplet vicem verbi. Capreol. Torres alij de mẽte S. Tho. Beatos formare Verbum de Deo viſo; intelligens hoc ipſo quod intelligit aliquid intra ſe producit, ꝙ eſt imago, & ſimilitudo rei cognitæ. intellectio verè actio, qua aliquid ꝓducitur, & niſi Verbum. Scotus, viſio Beata eſt formalis, & expreſſa Dei ſimilitudo, verbum tamen propriè non eſt; expreſſa ſpecies obiecti, repræſentans ipſum vt in ſe; non vt medium cognitum, & in ſe; ſed vt ſimilis intentionaliter, & in repræſentando, vt cognitio repræſentat obiectum ſicuti eſt, & eſt conformitas viſionis ad obiectum.

*D*ico. Viſio intuitiua Beatorum eſt ſpecies expreſſa, & formalis ſimilitudo; non forma increata, & illapſus obiecti. Primum contra Thom. Caetan. Bannes, Zumel, & eos, qui negant ſpeciem. 2. *C*. Henricum, Ripam, Occam. & eos qui etiam actiuè Beatos ſe habere ad viſionem. Eſt *S*coti quodl. 14. BB. 2 d. 3. q. 9. quodl. 15. F ſi obiectum, quouis modo perfectum, & intellectus, neutrum cauſat ſine alio. ſcientia, & viſio de memoria, vt principio formali, de obiecto vt relucet in ea. L ſi Deus cauſaret

vi-

viſionẽ, non tamẽ videret per eã. 4. diſt. 49. q. 2. beatitudo non eſt p illapſum in animam.

Prob. 1. Ioa. 3 ſimiles ei erimus, videbimus eum ſicuti eſt. Ioan. 17. hæc eſt vita æterna, vt cognoſcãt te. 2. Aug. 14 trin. c. 17. tunc perfecta erit Dei ſimilitudo cum perfecta erit viſio. Anſelm. monol. c. 31. Dei cogitatio imago ad ſui ſimilitudinẽ, ex eius impreſſione formata. 3 viſio Dei eſt qualitas ab intellectu creato pducta, per q̃ formaliter, & expreſſe Beatus videt Deũ; ergo ſpecies expreſſa, & ſimilitudo Dei. *S*equela; viſio, & cognitio obiecti eſt exp̃ſſa, & formalis ſimilitudo illius. 4 viſio obiecti creati in tm̃ ſimilitudo, & ſpẽs obiecti, in quantũ rep̃ſentatio illius; ergo viſio Dei, qa pfectius rep̃ſentat, perfecta erit ſpẽs, & ſimilitudo. Seq̃la; oĩs repræſentatio obiecti expreſſa ab intellectu eſt ſpẽs, & ſimilitudo obiecti. 5 omnis intellectio eſt q̃dam vitalis, ac formalis imago rei intellectæ; ergo perfectiſſima Dei viſio, & cognitio, erit ſpecies exp̃ſſa Dei. Antec. oĩs nõa eſt producta à memoria perfecta, ad rep̃ſentandũ formaliſſimè obm̃ intellectui, ergo eſt ſpecies exp̃ſſa. 6 actio productiua viſionis nõ eſt ſine termino intrinſeco viſionis; calefactio, vt calefactio nõ eſt ſine calore, ergo productio nõ eſt ſine forma expreſsè pducta, quæ repræſentet obm̃ expreſſe. 7 actus quo beati vident, & cognoſcunt Deum exp̃ſſe, creatus eſt, & viſio eſt; ergo ſpecies expreſſa, & ſimilitudo Dei eſt. 8 viſio beata ſi non eſt imago Dei naturaliter pducta, tñ verè exprimit, & rep̃ſentat Deum; ergo verè ſpecies expreſſa. Antec. vt põæ ſenſitiuæ, ſunt quibus formaliter ſentimus; ita intellectus, quo formaliter intelligimus, & videmus in patria. 4 ſi Deus cauſaret illam eamdem viſionem, nõ tamẽ videret, & intelligeret formaliter illa viſione; quia intellectus intelligit, nõ quia actiuè cauſat, ſed quia recipit, & exprimit illam. ℞ viſio obiecti creati eſt expreſſio, quia cõformis obiecto in eſſe; viſio *D*ei nõ in eodẽ ordine cũ Deo. C. ſimilitudo realis, & in eſſe, vt medium cognitũ, eſt conformitas quæ in nulla creatura põt eſſe reſpũ Dei; vt duo alba; ſimilitudo intentionalis eſt conuenientia nõ in eſſe, tantũ in rep̃ſentari p cognitionẽ rei ſicuti eſt in ſe; & hæc eſt conformitas viſionis ad Deum in ſe. 2 cognitio non modo repræſentat id, in quo conuenit cum obiecto, ſed in quo diſconuenit, ergo non eſt neceſſe proportio in eſſe, ſed tm̃ ordinis, & obiecti. Antec. viſio corporea attingit colorẽ, in ſe colorata nõ eſt; phantaſia exprimit colorẽ, ſonum, nèc ipſa eſt ſonus, aut color. nõa eſt accidens, & attingit ſubſtam; eſt ſpiritualis & pcipit corporalia, vt ſunt. 3 ſimilitudo in præſentari eſt conformitas nõæ ad obm̃ vt eſt in ſe; viſio *D*ei, attingit Deum vt eſt in ſe; ergo ſpẽs, & exp̃ſſa ſimilitudo. Min

per nōam intuitiuā videtur obm̄ vt in ſeipſo. ℞ Caetan. nulla ratio creata poteſt exprimere, aut adæquare Deū vt eſt in ſe. C. nō videtur in ſimili, aut in altero, ergo in ſe; ergo exprimit vt in ſe eſt. Seq̄la; id viſio exprimit, ꝙ attingit. 2 ſi viſio nō rep̄ſentat Deū vt ē in ſe, ergo nō videtur Deus in ſe, ſed in fulgore, cū Armenis. Vel non per viſionem creatā, ſed increatam, & ſolū per illapsū. 2 ſpēs expreſſa, nō eſt adæquatè comp̄hēſiua Dei, ſed cōmenſurata, & iuxta ꝓportionē actus pōæ circa Deum. 3 cognitio Angeli inferioris, nèc comp̄hendit adæquatè ſuperiorem, & tamē verè ſpecies expreſſa. 4 Viſio Dei exprimitur vitaliter ab intellectu. 5 nōa intuitiua eſt sm̄ perfectionē q̄ hēt in ſe; nō sm̄ eam quā hēt, & rep̄ſentatur p aliud, & abſtractiuè; vt mediū cognitū, ſed vt rāo qua, ergo formalis ſimilitudo, & ſpecies expreſſa.

Prob. 2. eſſe actū creatū, non illapsū, aut formā aliquā increatā; nèc de facto, nèc de poſſibili. 1 Beatus ſe haberet vt inanime, & mere paſſiuè. 2 cum Deus beat, nouum actum cauſat, id nō eſt eſſe, nèc actus primus; ergo ſecundus. 3 ſi illapſus, qui prior eſt actu, dormiēs poſſet eſſe beatus. 4 ſi eſsīa prior pōa in eſſe; pōa prior in opere; beatitudo non conſiſtit in habitu, ſed in opere, & eſt perfectio pōæ, qua attingit obm̄. 5 ſi Deus ſua eſſentia vnitur, illabitur, & ratione attributi bonitatis, aut veritatis, pficit pōas, beatitudo obiectiua eſſet pōæ cauſantis, aut conſeruantis. 6 Beati Deum vident, & perfectius prout merita, vt ſtella differt à ſtella, ita in gloria; ſi viſio eſſet increata, aut illapſus, & circumſeſſio deitatis; in quouis eſſet increata compræhenſio; vt in quouis increata viſio; & anima creata, ita Deum videret, vt Verbū ipsū. 7 vnio eſſentiæ, & pōę pfectio beatifica, & prius pōæ; imo circumſcripta ex poſſibili, aut impoſſibili eſſentia. adhuc pōa beatitudinis eſſet capax; nā opere conſiſtit, & operari eſt potentiæ; ſi ſine eſsīa eſſet, pfici poſſet; nō eſsīa ſine pōa, q̄ principalius beatitudinem recipit. eſſentia.n. nō perficitur nobiliſſima operatione ſine pōa; proceſſus in operari, contrarius eſt illi in eſſendo; pōa nō vt accidens cū Thom. non re, ſed formaliter ab eſſentia diſtincta; conſubſtantialis illi, apta perfici nobiliſſima operatione beatifica 8 ſi viſio Dei, quid creatum non eſſet; vel Deus ipſe illabens eſſet, vel viſio increata; Deus nequit vniri, in rōne obiecti cū aīa beata abſq; actu pōę; nam actu beatus videt Deum; nèc vnio pōæ ad obm̄, eſt niſi cognitio, aut amor; illapſus, & intima præſentia de nouo, neqꝫ eſſe Dei; ergo tm̄ noua operatione; nā rāo increata nō ē noua; ergo rāo creata, q̄ viſio. 4 beati non poſſunt Deū videre p vnionē ad increatā viſionē; nāræ creatæ viuenti repugnat beari opere, & actu ſibi incongruo

&

& non viuenti; ſecus paſſiuè, modo emortuo, absque influxu vitali. ℞ AEgid. Luſit. id pōa abſoluta Dei, poſſet Deus videri increata viſione. C. actus vitalis eſt eſſentialiter addictus pōæ vitali. 2 eſſentialiter exigit concursū effectiuū poæ, q̃ vitaliter denominat; nā videre eſt formare viſionē; viſio increata ſic eſt improducta. 3 actus vitæ eſt ad pōam, vt forma ad ſubiectū, repugnat Deo, rāo formæ receptæ. ℞ ſubſiſtā increata, pōt eſſe termin' nāræ creatæ; ita actus increatus pōt inhærere, & tribuere formaliter rōnem videndi pōæ creatæ; nō ſub conceptu formæ, ſed tm̄ perfectionis. C. actus vitæ nō denominat niſi id, ad q̄ ſe hēt concurſu vitali; viſio ſi reciperetur in lapide, nō denominaret videntem, q̄a non ſe haberet ad eū vt ad principiū vitæ; ergo viſio beata, nō niſi ad eā pōam, quæ actu per influxū vitæ ſe hēt. 2 actus increatus nequit comparari vitaliter ad pōam creatā; nā implicat, actū increatum recipere influxum vitalem à pōa vitali creata. 3 actus vitalis creatus implicat recipi, aut formare Deū; ergo nec increatus, vt videatur Deus à creatura. Sequela, vt implicat Deū videre per viſionē creatā, ita creaturā per increatā. ℞ ſi nō pōt recipi actus increatus in creatura; pōt eſſe vnio ad talem actum; vt & vnio ad perſonam Verbi in Chriſto. C. vnio ad perſonam eſt vt ad terminū; vnio ad videre per actū increatū, eſt ad formā, quæ inhæret ſuo principio. 2 vt viſio increata nō eſt capax influxus creati, ita Deū videri viſione increata ab intellectu creato. 3 pōa creata ad viſionē increatā nō poteſt ſe habere vitaliter. 4 nequit intellectio increata, nec actu, nèc virtute procedere ab intellectu creato; ergo nequit denominare videntem. 5 ſi pōt increatum vniri rei creatæ, vt obiectū, vt terminus nō vt forma, & actus vt eſt viſio; nèc vt tribuat ei rōnē intellectiui, & intelligentis formaliter; ſecus intelligeret formaliter, & intrinſecè intellectione Dei, & intellectu diuino; eſsīa actus, & forma nequit ſupleri formaliter à Deo. 6 vt natura creata ſubſiſtēs propria ſubſiſtentia, nequit vniri alteri vt ſubſiſtat; nā ſubſiſtentia reddit incommunicabilē; ergo anima beata proprio intellectu cognitiua, nequit vniri intellectui diuino, vt intelligat. 7 intellectio, & viſio dicit per ſe connexionē cū pōa cuius eſt; ergo nō cū viſione increata. 8 etiam lapidi rāo intellectus, & cognitionis poſſet communicari per vnionē ad Deū, & ita intelligere cognitione increata. lapis tm̄ pōa paſſiua, nō actiua; inanime poſſet viuere vita increata; & ſi poſſibilis vnio ad increatam notitiā, etiā ad increatū intellectū, & ad vitam increatam. ℞ eſſentia Dei nequit eſſe vita, vt nèc forma: at intellectio nō vt intrinſeca informatio. C. non minus intellectio eſt Deo forma repugnans in actu ſecundo

cundo, q̃ intellectus in actu primo, vt actuet rem creatã: nã ſi nõ põt ſuplere formã ſubſtantialem, nec accidentalẽ; vbi duplex imperfectio, & formæ, & accidentis. Adde; viſione increata Deus comphendi poſſet, vt increata eſt viſio, nèc ſub certa eſſet menſura. 2 vnio ad perſonã verbi in incarnatione eſt ad ſubſiſtentiã infinitã; ergo ſi viſione infinita, & increata Deus eſſet adæquatè comphenſus. 3 cauſa efficiẽs, & obiectiua ſi infinita poteſt participari finitè, qa extrinſeca; at formalis nõ niſi vt eſt. 4 lumen creatũ nõ eſſet neceſſariũ ad viſionẽ increatã formalẽ. 5 nèc lumen poſſet limitare effectum formæ, ſed efficientis, ergo nõ viſionẽ increatã, ſed creatã. ℞ vt vnio eſſiæ, & vt ſpẽs impſſa iuxta menſuram luminis participatur: ita & viſio increata. C. eſſia eſt obm̃, & effectiuè pbet concurſum, & tantũ vt obm̃ voluntariũ; at viſio increata eſſet formalis, cõmunicaret totũ ſuũ eſſe formalẽ. 2 neqꝫ eſſe actus infinitus viſionis; qn viſio ſit infinita. 3 pportio videntis ad rẽ viſam, eſt iuxta mẽſuram actus, nõ obiecti, niſi vt participatur p actum. 4 viſio increata in intellectu creato irrecepta, & improducta. 4 ſi vnio ad viſionẽ increatã; vnio hypoſtatica nõ eſſet maxima; nec arcem poſt illam Trinitatis teneret; nã perfectio abſoluta, viſio increata eſſet Deitas; Deus vniretur formaliter per intelligere increatum creaturę, vt formalr̃ creatura videret.

Arguent C. 1 Thomiſtæ Caetan. Bannes, Zumel, nõ eſſe ſpẽm expræſſam Beatã viſionẽ. 1 vbi præſens eſt obm̃, ſuperflua ẽ ſimilitudo obiecti; Deus intime præſens Beatis; ergo ſupflua ſimilitudo expreſſa. 2 Angelus qui videt ſe per ſuã eſſiã immediatè, nõ eget ſpẽ; ergo p actũ intelligendi intimè pſentẽ, non progreditur ſpẽs. vt ſi lapis poſſet immediatè vniri intellectui, nõ eſſet neceſſaria ſpẽs, per q̃ vniatur. 3 viſio Dei eſt opatio, & actio, qua Beatus immediatè vnitur *Deo*; ergo nulla expreſſa ſpẽs intercedit. 4 ſi ſpẽ expreſsè creata beatus vniretur Deo; ergo mediãte aliquo creato videretur Deus, vt Armeni; nõ immediatè in ſeipſo. 5 ſpẽs expſſa, & ſimilitudo Dei, qui infinitus eſt, infinita eſſet; ergo dabilis non eſt. Ad 1 ſpẽs impreſſa eſt, vt ſupleat abſentiã, & efficiẽtiã obiecti; expreſſa neceſſaria, qa nõ pducitur viſio, & nõ a obiecti, qn ſit ſimilitudo illius; nèc cognoſcitur obm̃, qn formetur conceptꝰ obiecti. Vel ſpẽs expſſa non eſt ex indigentia obiecti, ſed intellectus; q nequit vniri, nèc copulari obiecto, niſi per nõam productã, & expreſſam; ſolũ intellectus *Dei* hẽt operationem, & nõam ingenitam eſſentialẽ, tribus cõmunem, qua oẽs intelligunt. Ad 2 ſi videt per eſſiam, nõ eſt neceſſaria ſpẽs impreſſa: at expreſſa ſemper neceſſaria; nèc põa attingit obm̃ ſine actu. intellectio põt eſſe ſine ſpẽ intelligibili, cũ obm̃ eſt præſens, ſed nõ ſine

Digitized by Google

ſine ſpecie expreſſa, q̄ eſt intrinſecus terminus actionis intellectus. Ad 3 viſio eſt operatio, & qualitas, q̄ formaliter nos reddit ſimiles; pducta tñ p actionē, & elicitionem eius, quæ eſt cauſatiua huius ſimilitudinis. Ad 4 Beati immediatè tendunt in Deū per actū videndi. Armen. negabāt Deū videri in ſe: ſed in lumine, & fulgore manante ab eſſīa: nos viſionē expreſsā *Dei* ponimus. eſt rāo qua videtur, nō q; actus, nō obm̄. Ad 5 nequit dari ſpēs Deo adæquata in eſſe, ſed in præſentari. 2 præſentatio proportione actus pōæ circa obiectū; non adæquatione ſimpliciter obiecto.

Arguent Henricus, Ripa, AEgid. Luſit. Curiel, Alij viſione increata ſaltem poſſe videri. 1 pōt creatura ſubſiſtere ſubſiſtā increata; ergo videre viſione increata. Sequela; p vnionē ad ſubſiſtām increatā, nō mutatur Deus; ergo nèc per vnionē ad viſionē increatā. 2 nō minus ſubſiſtā creata eſt mod' dependēs à natura q̄ viſio à pōa; pōt Deus ſuplere rōnem ſubſiſtendi, abſque dependentia à natura; ergo & actū videndi abſque dependentia à ſua pōa vitali creata. 3 influxus vitæ, efficientis, & ſubiecti eſt; poteſt Deus ſuplere influxum efficientis, & ſubiecti p ſuā increatā viſionē. 4 Deus videt increata viſione abſque influxu effectiuo, & ſubiectiuo; ergo eadē viſionē poterit intellectus creatus; *S*equela, vt Deo talis viſio eſt connaturalis, Beato ſupernaturalis. 5 pōt eſſīa Dei vniri intellectui Beati, vt ſpēs impreſſa; ergo vt expreſſa. Sequela; vtraque eſt rāo increata, ſi pōt vniri, vt compleat in actu primo; etiam vt ſpēs expreſſa, vt faciat intelligentē in actu ſecundo. Ad 1 ſubſiſtā eſt terminus nāræ, nèc vnitur verbū vt pars, vel actus; at viſio eſt actus videntis, ideo nequit eſſe videns actu increato; at pōt ſubſiſtere, & dependere ad ſubſiſtā increatā; nā pōt dependentiā nāræ terminare. 2 ſubſiſtā nō eſt actus, & forma viuentis, ſic Deus neq̄t vniri vt forma dans eſſe; at viſio actus ē vitæ, exigit influxum pōæ. Ad 2 ſubſiſtā verbi nō cōpōnit cū nāra, quia nō pars eius, nèc forma; terminus independens, ad quā pōt terminari dependentia nāræ: at viſio nō pōt nō eſſe forma, & actus, nequit eſſe viſione increata. 2 ſubſiſtā eſt rāo p ſe eſſendi, pōt terminare depēdentiā nāræ, ſi non vt forma, tamē vt virtute continet independētiā, & vt terminus independens, oppoſitus dependentiæ nāræ, quam ſubſtentat; at actus vitæ, eſt à ſuo principio formali, & ſi creatus eſt, niſi à pōa creata; nèc actu increato pōt formari, & pfici pōa creata. Ad 3 influxus vitæ eſt à forma vitali; viſio increata neq̄t eſſe actus viuentis creati. 2 ſubiectum actus increati, neq̄t eſſe creatura. 3 viſio nō pōt eſſe efficiens, ſed actus, & forma; q̄ neq̄t eſſe increata reipſa creaturæ; nec ſubiectū rei increatæ, eſt creatura. Ad 4 *D*eus videt

actu

Digitized by Google

actu ſuo, quē non efficit, ſed ſimplici emanatione; nèc recipit, quia nō aduenit; ſed eſt ipſemet Deus actu ſemper videns: at creatura ab actu increato nō pōt informari; viſione increata nō fit beata; ſed obiecto p ſuū actū; nullus Beatus actu non ſuo. Ad 5 vt ſpēs impreſſa eſt vt actus primus; vt comprincipiū viſionis, vt obm̄ cū pōa: at expreſsa eſt actus ſecundus, forma dans actū beatificū rei increatæ; q̄ neq̄t eſſe viſio increata. 2 impſſa eſt vt efficiens, & cū creatura limitatur à cauſa imperfectiori; expreſſa ſi increata, vt Deus, & vt forma eſſet, ſic cōpræhenſio; forma actuat vt eſt. Impreſſa nō eſt actus vitæ; obm̄ extrinſecū; expreſſa vt intrinſeca, nequit eſſe beatus actu non ſuo, & increato. C. poſſet viſio increata limitari à lumine. R lumē creatū eſſet, nō poſſet limitare formam increatam, ſed actū creatū. 2 lumen eleuat pōam ad actū; nō limitat actū. 3 nil ad rem increatā pertinet, niſi vt perficiens pōam, non detrahens.

An Beati videntes Deum producāt Verbum mentis. 5.

VErbū non eſt cuiuſuis obiecti actualis nōa; ſed tm̄ q̄ naſcitur de obiecto, vt ꝓles; nō tm̄ eſt nāralis, & realis ſimilitudo: ſed q̄ nāraliter gignitur ab illo naſcendo. hinc nōa, q̄ immediatè ꝓducitur p voluntatē, nō ē verbū obiecti; licet ſit ſimilitudo nāralis obiecti, nō tn̄ gignitur ab eo, vt ꝓles eius. Hinc Beatus nō hēt verbum de Deo, q̄a licet viſio ſit imago eſſentiæ, nāraliter repræſentans ipſā; nō tn̄ ē imago naturalis ab ipſa nāraliter ꝓcedens; ſed illius eſſentiæ eſt tm̄ vnicū Verbū in ſuo intellectu increato, vbi ſolū eſt nōa illius obiecti naturaliter genita, & adæquatè producta.

Dico. Beati videntes Deū, verbū non ꝓducunt. Scot. 1. d. 27. q. 2. quodlib. 14. BB. 15. V. C. Molinam, Suarez, Vaſquez; Capreol. Ferrar. Torres. Prob. 1. Aug. 9. trin. c. vlt. 15 c. 10. Verbū eſt ꝓles, & nōa genita à memoria; proles eſt à principio agente nāraliter, viſio beata non eſt nāraliter ab eſsia, ergo nō verbū. Maior, proles memoriæ origo nāralis eſt. Min eſsia Dei ad extra, liberè & voluntariè mouet; ergo nō ꝓles, nec verbum. 2 viſio eſsiæ ſi nāraliter repræſentat eſſentiam, & eſt imago expreſſa eſsię, non tn̄ eſt nāraliter genita, nèc nāraliter ab ea procedens, ergo proles, & Verbum Dei nō eſt. Sequela, verbū, & proles nāraliter gignitur. 3 eſsiæ Dei vnicū eſt tm̄ Verbum ab intellectu increato; ergo non à Beatis. Antec. ſolius intellectus increati eſt motio eſsiæ nāralis. Sequela, intellectus creati, vt nulla motio nāralis, ita nec verbum. 4 Spiritus Sanctus eſto ſimilis, quia tn̄ nō ē nāraliter ſimilis, ſed volūtate, proles nō eſt; ergo viſio beati eſto ſimilis Deo, proles, & verbum Dei nō eſt. 5 Verbū, & filius in hoc diffe-

differunt, vt verbum ſit proles intellũs, filius oĩs viuentis ſimilis; ergo in hoc ꝙ ſit ꝓles nãralis verbũ conuenit cũ filio. 6 vbi põa libere agit, eſto obm̃ nãraliter agat, ꝓductũ ꝓles non eſt; ergo multo magis ſi obm̃ liberè mouet, & põa nãraliter agat: ſed viſio beata ab obiecto liberè, ergo ſi intellectus põa naturalis, viſio non eſt proles, & verbum.

Aſſumpt. in ꝓductione Spũs Sãcti eſsĩa nãraliter mouet; qa tamẽ voluntas põa libera eſt, nõ nãralis, ꝓductũ non ẽ ꝓles memoriæ, nèc verbũ. Sequela obm̃ principalius ſe hẽt in viſione Dei, quam põa, ꝓles magis obiecto, q̃ põæ aſſimilatur, & ſpẽm ſumit ab obiecto viſio beata. 7 verbum eſt genitũ à memoria; eſsĩa Dei nõ præeſt in memoria beatorũ, nèc agit vt præexiſtens in illa, ergo non cauſat verbũ in beatis. Min. memoria exprimit nãraliter ſimilitudinem obiecti, & ꝓles eius eſt ab obiecto nãraliter expſſa; ſed eſsĩa vt obm̃ nõ exprimit nãraliter ſui ſimilitudinẽ in intellectu beati, ergo non ꝓducit verbũ. 8 tm̃ ea nõa q́ eſt à memoria fœcunda, quæ cõſeruat in ſe ſpẽm obiecti, vt ſemen eius; hinc intellectus beati hẽt quidem eſſe ſimilis p nõam, at nõ ꝓducere verbũ. ℞ Recupit nõ hẽt verbum in quo videatur Deus; datur verbũ vt quo; nam cogitatio cuiuſuis rei cognitæ, eſt imago obiecti, & verbũ eius. C. verbũ eſt terminus productus à memoria, & expſsũ de obiecto nãraliter; viſio eſsẽtiæ eſt voluntaria, nõ vt memoria, ergo nõ eſt verbũ, nèc cauſa illius. 2 nulla cognitio, vt cognitio eſt verbũ obiecti, niſi vbi obm̃ ẽ proles ſui intellectus; at viſio Dei potius ẽ obiecti volentis, quam ꝓles nãræ, ergo nõ verbũ. 3 cognitio q̃ ẽ verbũ eſt termin' productus ex nãra obiecti, & intellũs; viſio creata nõ ẽ ex nãra obiecti, ergo non verbũ, Min. ſi nõ eſſet viſio creata, adhuc verbũ Dei. 4 verbũ non eſt vt quo, & rão tendentiæ in obm̃, ſed vt quod, & ꝓles memoriẹ; ergo nõa Dei, q́ ẽ tm̃ ſimilis, & rão qua, nõ ẽ vt verbũ eſsĩæ. 5 verbũ ẽ proles adæquata memoriẹ ex eſsẽtia obiecto, & intellũ; viſio beata neqt eſſe adæquata; ergo beati non habent aliud verbũ diſtinctũ à verbo increato, ꝙ eſt eis intime præſens vt obm̃ viſum, nõ expreſſum viſione, verbũ Verbi. Beati omnia vident in Verbo Dei, non in verbo creato.

Arguẽt Suarez, Molina, Vaſquez Recupit. Capre. Torres alij. 1 Aug. q trin. c. 7. in illa ẹterna veritate cõcepta rerũ nõa, tãmq̃ verbũ apud nos habemus. 14. c. 16. cum videbimus eũ ſicuti ẽ, verbum noſtrũ nõ erit in ſe falsũ. 15. c 12. verbũ eſt ſimilitudo rei notæ de qua gignitur *D*amaſc. 1. fid. c. 18. verbũ ẽ nãralis mẽtis motio, ſm̃ q̃ intelligit, & cogitat. Anſel. monol. c. 3 r. cogitatio cuiuſque rei eſt imago obiecti, & verbum eius. 2 verbũ eſt terminus intrinſecus dictionis, vel intelle-

 ctionis:

ctionis: nã intelligens hoc ipſo q intelligit producit; Beati vident, & intelligũt Deũ; ergo producunt verbũ Dei. 3 intellectio vel ẽ actio productiua verbi, vel ſupponit actionẽ; ergo vel ẽ productio verbi, vel ẽ verbum productum. 4 ad verbum ſufficit memoria perfecta ſiue actu, ſiuè virtute continens obm̃; ſed eſſia eſto liberè moueat, virtute eſt rão eſſendi, & cõtinẽdi oĩa, ergo ad illam eſt verbũ. 5 viſio beata ẽ actus ab intellectu productus, quo formalr̃, & exp̃ſſe beatus ẽ ſimilis Deo, ergo ẽ verbũ. Seqla; verbũ ẽ ꝓles intellectus, obiecto exp̃ſsè ſimilis. 6 eſſia Dei inſtar ſpecies mouet intellũm; ergo reddit memoriã fœcundam ad verbum. 7 Scot q lib. 15. A. de obiecto ſecundario habetur verbum in viſione beata; non ẽ aliud verbũ obiecti, primi, & ſecundi, ergo verè producitur verbũ. Ad 1 Aug. tamquã verbũ, nõ propriè verbũ. 2 verbũ in hoc q exp̃ſſa ſimilitudo; non in hoc q ſit nãralis ſimilitudo, & proles adæquata. 3 verbum materialiter, non formaliter in rigore. C. Aug. 15. trin. verbũ eſt cum amore nõa, ergo voluntas nõ tollit rõnẽ verbi. ℞ ſi comitatur amor, aut p̃exigitur, voluntas nõ tollit; imo producit, & conſeruat verbũ perfectũ: at ſi formaliter efficiat, aut cauſet, tollit productionẽ naturaliter elicitã, & hinc rõnem verbi. vel voluntas q̃ faciat, & agat verbũ tollit; q̃ ſibi complaceat, nõ tollit Dam. eſt nãralis motio, & proles nãræ. Anſelm. ſi cogitatio, & imago nãralis. Vel verbũ mentis circa nota ex nãra; nõ in Deo clare, vbi nãra deficit, nèc hẽt obm̃ q vniat põam ad prolem, & verbũ obiecti; quia nèc adæquatè; nèc nãraliter; nèc partus, & nõa fœcunditas intellectus. Ad 2 terminus dictionis nãralis, & obiecti nãraliter mouẽtis, & fœcundantis intellũm; non liberè mouẽtis, nèc exp̃ſsè proles, & fœcunditas noſtræ mentis. Ad 3 ſitio, & productio nõæ, eſt dictio verbi, ſi ſit à põa, & obiecto, q̃ per modũ nãræ agãt, & nãraliter moueant ad prolem mentis. Ad 4 p̃fecta memoria ex intellũ, & obiecto, immediatè p eſſiam mouẽte, nõ p voluntatẽ. Vel eſſia nõ eſt in memoria beati, prius q̃ in notitia eius, qa nõ eſt forma in Beato rep̃ſentans eſſiam, quę ſit memoria: ſed primò ẽ ipſa viſio. Ad 5 ſimilis nõ per modũ nãræ, nèc vi ſua: ſed eleuatus, & actu nõ ex põa, & obiecto nãralibus: Ais intellũs potẽtia nãralis. ℞ ad oẽm actũ, quem recipit, nõ vt agit. 2 concurſus eſſiæ liber. Ad 6 vt ſpẽs, nõ immediatè, vt mouens nãraliter: ſed volũtati ſuæ conſona; nil extra ſe mouet, qn volens. 2 fœcundat nõ vt actiuũ nãrale, hinc nõ fit ꝓles. Ad 7 tũc Scot. de creatura, quæ poſſet videri in genere proprio: non de eſſia viſa 2 ibi lit. v. de creatura cognita in genere proprio. vbi intellectus, tunc vt nunc; Augu. diſcamus in terris, quorum nõa erit in cælo. at vt viſa in eſſia dubiũ, ſi habeãt verbũ

Digitized by Google

verbũ; lapis viſus in eſsĩa, nõ attingitur immediatè vt obm̃, ſed per eſsĩam, q̃ ſolũ mouet. Adde nãlis põa remanet in patria, actio q̃ poſſet ei conuenire ex ſui perfectione, nõ repugnat; at viſio beata vt nunc in eſſentia, ſolũ immediatè ad ſe, & ad alia media voluntate; nèc eſsĩa viſa, nèc res viſę in ea ſũt memoria vidẽtis; nèc à memoria, aut à rõne ſumpta à creaturis: hinc Beatus ſi hẽt ſufficientem memoriã ad gignẽdũ verbũ rei creatæ, tñ qa nõ videt p rõnem acceptã ab eis; ſed immediatè à voluntate Dei, & in eſsĩa; nèc de rebus viſis format verbũ. C. Redup. viſio Dei in intellũ creato eſt qd creatũ, productũ, terminus actionis, repræſentat Deũ vt in ſe, eſt idolum, & imago obiecti producta p cognitionẽ, ergo verbũ. Sequela, ẽ proles; ſi nõ vt mediũ cognitũ in quo; tamen vt quo; p modũ manifeſtationis emanat ab intellectu, ergo verbũ mentis; verbũ ex 7. trin. c. 3. eſt ſignum q̃ ſeipsũ oſtendit, & de quo loqtur; proles mentis. 2 verbũ oris emanat ab ore, vt ſignum alterius; mentis ab intellũ, vt expſſio obiecti; oris tñ ad placitũ, mẽtes nãrale; Viſio beata emanat ab intellectu, eſt manifeſtatio obiecti, & expſſa ſimilitudo. 3 ſi non datur ſpẽs in qua Deus videtur, ſtñ qua, ſeu verbũ quo, vt manifeſtatiuum obiecti. 4 verbũ nõ producitur niſi ab intellectu fœcundo, habente in ſe ſpẽm obiecti; at eſsĩa Dei ẽ vnita ſub rõne ſpẽi, melius q̃ ſi eſſet fęcunda à creata ſpecie; ergo verbum. 5 ſi eſsĩa nõ eſt ſpẽs recepta, vt in obiectis creatis, vbi ſpẽs eſt accidens: tamẽ Angelus vt format verbũ de ſua eſsĩa cognita, etiam Beatus p eſſentiã ſibi vnitã, fit fęcund⁹ vt pariat verbũ. Ad 1 eſt qd creatũ, repræſentat, eſt ſimilis, nõ p modũ nãtæ, nèc ex fœcunditate memoriæ, ſed Dei liberè mouẽtis. 2 ſi mediũ quo, nõ q̃, aut in quo, nèc propriè verbũ, q̃ eſt terminus dictionis, & productionis. 3 manifeſtat, & exprimit, nõ p actũ memoriæ à quo fit; ſed à *Deo*, qui fœcundat libere, & volens. 4 Dei nõ niſi vnicũ verbũ, imò nèc intellectio Spũs Sancti ẽ verbũ, qa tñ amoris, & obiecti voliti; nèc fœcunditas intellectus producentis prolem ſuam. 2 nèc viſio beati eſt verbũ *Dei*, quia nõ proles ex fœcunda memoria eius; ſed ex eſsĩa *Dei*, quæ ſe oſtendit, & cauſat magis actũ q̃ intellũs. C. ergo magis verbũ Dei, qa magis eſsĩa Dei influit. ℞ verbũ non eſt obiecti proles; ſed intellũs fœcundi ab obiecto, fœcunditate intrinſeca; in Beato, fœcundus circa Deum ob lumen, ob eſsĩam, q̃ ſe oſtendit; nèc verbũ intellectus parit erga Deũ, vbi minus influit intellectus; & tñ in nõam. Ad 2 verbum oris ab ore fœcundo p obm̃, aut ſpẽm, cuius expſſio eſt proles ſua; viſio Beata, non proles, ex intellectu à ſe fœcundo. Ad 3 verbũ verè non eſt tñ quo, ſed q̃; nèc rão qua, ſed quæ; nã verè terminus productus,

exprimens obm̄, vt proles memo-
riæ fœcundæ ; in patria fœcundus
ab obiecto , ꝙ nō ē nãrale Beato .
Ad 4 melius, ac perfectius rōne
actus circa obm̄ dignius : at non
rōne fœcunditatis memoriæ crea-
tæ. 2 dignius ſimpliciter , at nō in
rōne memoriæ, & prolis ; dignius
videre Deum ; at viſio Dei non eſt
proles, & verbū memoriæ Beati. 4
obm̄ excedens, videtur ſi vult, ma-
gis influir, q̄ intellectus; nō omnis
nōn verbū, ſed quæ proles naturæ,
& tm̄ ꝓpriæ fecunditatis. Ad 5 ac-
cidit vt obm̄ ſit accidens, & p ſpēm
ad ꝓlem intellectus : nam obiecta
nō ſunt p̄ſentia niſi per ſpēm: hinc
nō qa accidens ꝓducit verbū, imo
ſubſta pfectius verbum; & Angelus
de ſua eſſia format verbū, & Deus
de ſeipſo . at eſſia Dei vnita Beato
fœcundat, non vt pariat verbum
mens beata; qa fœcunditas non ē
ex ſui memoria : ſed extrinſeca, à
Deo magis influente ; ſi nãralis ab
intellectu, nō à memoria , & obie-
cto.

De lumine gloriæ ad vidē-dum Deum. Tit. XXXII.

An ſit neceſſe dari lumen gloriæ ad Deum clarè videndum. 1.

LVmen gloriæ obiectiuū, Deus,
ſumma lux, lucē habitat inac
ceſſibilē : Potētiale intellectus ca-
pax viſionis, & cognitionis Dei; ſi-
gnatū ſuper nos lumen vultus tui
Dñe: Actuale, ipſamet viſio Dei, &
ſpēs expſſa, filij lucis eſtis, & filij
Dei; lux oculorū lætificat animā:
Et habituale, ꝙ eleuat intellm̄,
reddit proximè aptū, expeditum
ad Deū clarè, & intuitiuè videndū;
in lumine tuo videbimus lumen:
nunc de iſto lumine gloriæ, vt ſe
tenet ex parte intellectus, ſiuè ſit
habitus; ſiuè aliud auxilium; an ſit
neceſſarium ; an intellectus ex ſe
ſufficiens , & completus ad beatā
viſionem.

Dico. Lumen gloriæ eleuãs in-
tellectū , ſiue ſit habitus inhærēs ,
aut aliud auxiliū eſt neceſſariū ad
beatā viſionē. eſt cōtra Anomæos,
Deum videre p naturalia, nec ege-
re lumine niſi innato; At Scot. 1.
d. 17. q. 2. in fin. nullus negat habi-
tū luminis in intellectu, q reſpon-
det caritati voluntatis. 3. d. 14. q. 1
C. viſio beata ē forma permanens
in intellectu, vt habitus eius , qui
ponitur prior. 4. d. 49. q 4. K nō im-
pugnat Thom. eo ꝙ poſuit lumē ,
ſed qa dicit perfectius caritate. q.
11 G L. vt intellectus actiue ſe ha-
beat ad viſionē, lumen reqritur. q.
12. A. ſi diſpoſitio præuia, vt lumē
gloriæ, nō requiritur ad eſſe bea-
tū, nō plus repugnat modo dare
beatitudinē, q̄ in alia vita. quodlib.
14 ar. 2. nō cauſa naturaliter acti-
ua anima, ſed eleuata p lumen , &
alibi ſæpe. hinc nō rectè Thomiſtæ
Scoto auferunt lumen, qui & aliis,
præbuit eſſe lumen .

Prob. pſal. 35. in lumine tuo vi-
debimus lumen; vbi lumen viſum
aliud

aliud à lumine neceſſario ad vidẽdum. Ioa. 1. in ipſo vita erat, & vita erat lux hominũ. 2. Conc. Viennæ ſub Clem. V. cap. ad Noſtrũ de Hæret. damnat Beguardos, & Beguinas; animam nõ egere lumine gloriæ, ad Deũ videndũ; vbi non lumen obiecti, nec viſio: ſed lumẽ quod eleuet ad viſionẽ. 3 viſio beata nõ minus ſupernãralis, quã nõa fidei; ad nõam fidei in via, neceſſarium lumen, ergo ad viſionẽ patriæ. Maior; lumen patriæ ſequitur lumẽ fidei in via. Ais lumen fidei neceſſariũ, qa obm̃ abſens, in patria eſt pſens. C. non tm̃ abſens, ſed altior ordo eſt ad obm̃ fidei, q̃ lumen & vis nãræ; ergo Deus ſi pſens in viſione beata, qa altior attingentia, vbi lux immenſa. vbi filij lucis ſumus, lumine egemus. 4 neq; intellũs ſine lumine fidei habere obſcurã, & abſtractiuã cognitionẽ Dei ſupernãralẽ; ergo multo minus ſine lumine habere clarã, & intuitiuã. ℞ fide acqſita poſſet quis oĩbus articulis dare aſſẽſum: C. repugnat id eſſe meritorie in via; ergo in patria ſine lumine. In hoc ꝙ aſſensũ pſtaret, ſaltẽ lumine acquiſito egeret, ergo magis in patria intellũs neceſſariũ habet lumen. 5 vt intellũs ad vidẽdum, voluntas ad amandũ, ſine caritate ſupnaturali nõ vnitur Deo voluntas, ergo nec abſq; lumine vnitur intellũs. Maior; pportio eſt intellũs, & volũtatis ad pprios actus, circa propria obiecta. 6 viſio ſupnaturalis eſt, ergo debet ſupernaturaliter conſtitui intellũs, & non niſi p lumen. 7 lumen in ſenſu, vt forma prior, tam in medio, q̃ organo reqri ad obm̃, ergo magis lumen intellũs ad *Deũ* intuitiuè. Sequela, quo obm̃ excedit eo maius reqrit lumen. 8 congruit intellũm eleuari, dignũ reddi, ac pulchrũ in patria, vt ei ſit cõdecens viſio *Dei.* 9 viſio extra ſtatũ attingentiæ intellũs, ergo eleuatione eget. 10 in tellũs etiã ſeparatus non eſt põa nãraliter beata, ergo eleuatione ſit beatus. 11 põa eſt pportionata actui recepto; ſed act⁹ quo ſit beatus ſupernãralis eſt, ergo vt illum eliciat, debet ſupnaturaliter eleuari.

Arguent Thomiſtæ cont. Scot. q 1. d. 17 q. 2. FF. tollit neceſſitatem habitus, ſiue ad ſubĩam actus, ſiue ad intenſius, aut faciliꝰ operãdũ. 2. in 3. d. 14. q. 1. B. intellũs nõ perficitur prius lumine tamq̃ forma abſoluta, alia à viſione. Lit. C. lumen ſiue ſit habitus, ſiue diſpoſitio, nãraliter prior viſione nõ datur: ſed intellũs, & obm̃ eliciunt viſionẽ. 3 ex 3. d. 31. B. habitũ dari in põa, vt faciliter, & habilitet põã ad actũ. vel intellectibus, vt obm̃ ſit pſens, in patria obm̃ ſemper ẽ præſens, ſẽper agens, & põa ſummè facilis, & inclinata. 4 ex 4 d. 49. q. 11. H. lumen nõ videtur neceſſe ad viſionẽ beatã; obm̃ .n. maximè in ſe lux eſt. 5 *Scot.* ſæpe nũc lumẽ negat; nũc viſionẽ à Deo tm̃ pduci, aſſerit; nunc habitũ, qui ſit principium actiuũ, tollit. Ad 1 ibi

Digitized by Google

põa abſoluta. 2 tollit habitũ ſupnãralem, q ſit rão acceptandi nãram, & actũ: non enim habitus eſt rão, vt actus elicit' acceptetur ad meritũ, ſed põa libera. Ad 2 negat lumen, q ſit parte obiecti neceſſe; Deus ex ſe ſummè viſibilis; nèc in intellectu, vt ſit capax, recipiat; nõ vt actiuè eliciat, & diſponatur ad illã. Vel tollit lumen, vt principiũ totale, & ſimplr, imo explicat à ſimili; cæco põa viſiua ſupnãraliter reſtituitur, viſio ẽ, & põt eſſe abſq; infuſo lumine. Vel tollit habitũ, q ſit neceſſitatis ad euacuandã fidẽ, non enim ad id eſt lumẽ. Ad aliud; non datur lumen, vt ſimpliciter actiuũ principium viſionis; ſed vt diſponat, eleuet, conſtituat pximè ad viſionẽ. vel nõ datur vt abſolutè neceſſitatis. Ad 3 tollit habitũ, qui ſit inſtar ſpẽi, & ſupleat impfectionẽ obiecti; nõ vt intellũs ordinis nãralis, cũ lumine in gradu ſupernãrali non fiat, nèc egeat ipſo vt eleuetur. vel neceſſitate abſoluta, & de poſſibili. Ad 4 aufert lumen, vt neceſſariũ ex parte obiecti, inſtar ſpẽi, quo Deus actu viſibilis fiat; non ex parte põæ, & propter formalem operationem. Vel vt paſſiuè recipiat, & fiat potens, nõ vt eliciat. Ad 5 ſi negat de poſſibili, nõ de facto. vt recipiat, nõ vt eliciat. q ſe tenet ex parte obiecti, non põæ; Vbi viſionem à ſolo Deo imprimi; ibi poſito, q intellũs paſſiuè tm̃ ſe hãret, vt poſſibile. Vel à ſolo Deo, vt voluntariè mouens, & videtur, qa videri vult, & pro vt vult; & quo ad pſentiam, & obiecti exhibitionẽ. Vel in ordine mouendi, & agendi ſupnãraliter, ſic non tollitur lumen. Vel videre eſt pati, dicit in, & recipere; nõ ab, & efficere; poſſet aĩa informari viſione ex ſola receptione. Tollit habitũ, vt principiũ totale videndi, de poſſibili, non de facto. ad recipere, non agere; ad videre nudè, nõ ad videre ſic perfectius, expeditè, & intenſius; & qui ſit abſolutè neceſſitatis. his, dubiis ex Scoto occurras.

An lumen gloriæ ſit habitus; aut auxilium præuium, vt eleuet põam; an vt modificet, & accõmodet obiectum potentiæ. 2

LVmen non aliud à viſione dabant Nominales. Lumẽ obiectiuũ, & increatũ, nõ præuiũ, & ſuperadditũ, Durandus, & Anonymi apud Aureolũ. Spẽs eſſiæ, q̃ moueat ad viſionẽ, Vaſquez. Auxiliũ ſupernaturale inhærens, quo eleuetur tm̃ p modũ actualis motionis, Argentina. vt habitus infuſus permanens cũ viſione, cõmunior apud Doctores. Scot. nil damnat; obiectiuũ 1.d.3.q 8. C. obm̃ beatificũ, qa excedens poni põt, q habeat totã actiuitatẽ circa viſionẽ. Non aliud à viſione, 3.d.14 q.1. B anima nõ perficitur præuio aliquo lumine, vt forma abſoluta alia à viſione. vt ſpẽs 4. d.49.q.2. H. minus videtur neceſſe ponere lumẽ, quam

quam ſpeciē. vt auxiliū, & diſpoſitio, ibid. ad 1 dat pōas paſſiuas, & actiuas beatitudinis, nō tñ diſpoſitiones proximas, ad 2 conuenit tñ ei eleuari ad videndū. vt habitus, 1.d.17.q.1 in fine, vbi luminis gloriæ habitum concludit.

4 Dico Lumen eſt vltra viſionem, aut eſſe obiectiuū increatum, aut ſpēm eſſiæ, & pōt dari inhærens, pōæ per modū actualis motionis, aut habitus permanentis. Scot. 1. d.17.q.1.2.d.13.q.1 3.d.19.q.1.4.d.49 q.4 11.C.Nomin.Duran.& eos, qui tollūt. Prob. pſal. 35. in lumine tuo videbimus lumen; vbi actus, obm, & lumen aliud ab actu, & obiecto. Conc. Vienn. in Clement. ad noſtrū de hæret. error; q̄ aīa non egeat lumine gloriæ ad Deum videndū; ibi lumen ad videndū, ergo diſtinctū à viſione; ad vidēdū Deū, ergo nō lumen obiectiuū tm̄, & Deū. vt eleuetur, ergo nō gratia, aut charitas, q̄ eſt viæ, & in iuſtis, non dū eleuatis, & ſpectant ad voluntatē; eleuari ad videndū ē intellūs; ergo lumen creatū habitus, aut diſpoſitio p actualem motionem. 2 viſio *Dei* eſt actus, nō attingētiæ nāralis, ergo diſponi debet p aliquod ſupnārale, q̄ nō niſi lumen. Sequela, vt ad formas, & actus naturales, diſpō eſt nāralis; ad vidēdum colores eſt lumen, vt forma, prior tam in medio, quam in organo; ergo ad viſionem *Dei* ſupernaturalem diſpoſitio per lumē gloriæ ſupernaturale. 3 lumine gloriæ dato poteſt homo videre Dei eſsentiam, quia habet formā creatam, qua poteſt naturaliter vti, ſicut cæcus illuminatus. 4 diſpoſitio per lumen non eſt ad recipere, quia anima omnis formæ, & actus eſt capax, ſed ad agere; ſi immediatè ſuſceptiua, nō ſufficiēter actiua viſionis beatæ; capax nō p aliud ab ea; nā accidens, & habitus, nec ē ſuſceptiuū, nec rāo recipiendi; intellectus, & volūtas pfecti amoris, & nōæ capaces; non ſufficienter actiua, ſui nāra nō hēt obm̄ in rōne mouentis, viſio Dei ē actus in quē tota nāra creata non pōt; eſt forma ſupernāralis in beato, nō ob receptionē, ſed actionē, vt voluntati charitas ad actū ſupnaturalē, intellectui lumen; Deus pſens ex ſe cauſat viſionē, nō ſpēs; lumen in intellū, vt efficiat quod ex nāra non pōt, ſupernaturaliter pōt. 5 lumen nō datur intellūi, vt recipiat viſionē; quia habitus non diſponit pōam vt recipiat actum, imo actus natus eſt prius recipi; imo ſi actus ſit permanens, vt viſio Beata reſpectu eius nō ē habitus; ſi ergo ponitur non qa debet recipi viſio ab intellectu, ſed produci; nō vt diſpoſitio ad receptionē, ſed ad actionē; ſi nāraliter nō pōt, ſupnāraliter elicere pōt. 6 vt voluntas eſt ſummè diſpoſita ad recipiēdū actus, tñ ex ſcriptura, & fide oſſ. charitas ad opera, ita lumen propter opationē eliciendā. C. Recup. vt impotens ad agendū, ita ad recipiendum; vtrumq; nāraliter nō pōt, quod obedientialiter poteſt. 2

di-

diſpoſitiones potius ad recipiendũ, q̃ agendũ; mãria diſponitur ad recipiendã, nõ ad ꝑducendã formã. Ad 1 ſuſceptiua anima immediatè, non ſufficienter actiua viſionis beatæ; capax nõ p aliud ab ea; nã accidens, vel habitus nèc eſt ſuſceptiuũ, nèc ratio recipiendi. nèc diſpoſitio ad recipere, ſed agere. Ad 2 materia non eſt actiua, reſpũ formæ, tm̃ paſſiua. 2 poſſe ẽ põæ, agere eſt pluriũ. C. nõ ẽ dare paſſiuã in nãra, ſine actiua. ℞ ſi non in eadem nãra creata, ſatis vt reſpõdeat actiua in ente. põa eſt in nãra vt recipiat animã, non tamen vt producat animam.

Prob. etiã lumen gloriæ eſt in intellectu in patria, qui reſpondet charitati ex parte voluntaris. 2 ſi lumẽ nõ reqritur in viſione verbi, qa in viſione nãli eſt ꝑpter impfectionẽ obiecti, & De' ſufficit ad mouendũ, & ipſa viſio lumen perfectum eſt; imo habitus fit ex actibus, nèc in nobis recipitur actus ex habitu; tum qa viſio Dei perfectiſſima, vt eſt immediatè ſuſceptiua actus, ita habitus; ideo ſi ponatur forma ſupernaturalis, erit vt eliciat actum. ex 1. d. 17. q. 1. T. 3. d. 14. q. 1. E.

Dico. 2 lumen ponendum, non vt modificet, & accõmodet obm̃, ſed põam, & nihil oĩno eſt ex parte obiecti. Scot. 3. d 14. q. 1. 4. d 49. q. 11. E. obm̃ ipſum ẽ lumen. F min' ponendum lumen, q̃ ſpẽs qa obm̃ pſens, ex ſe cauſat. 3. d. 14. q. 1. E in viſione nãrali lumen, nõ in verbo; ibi imperfectio obiecti, q nõ actũ intelligibile; & ſi eſt nõ ſufficit ad mouendum; imo viſio lumen perfectum eſt. Prob. obm̃ ex ſe liberũ, ſe accõmodat, & communicat liberè ad extra. 2 ipſum ẽ lumẽ, non egens lumine creato. 3 ipſum ſufficiens ad mouendum, vt vult. 4 neqt determinari Deus ab aliquo creato. 5 oĩs indigentia luminis ẽ põæ. & intellect' 6 intellect' cum lumine beatur; ſed imperfectio eſt obiecti per lumen intellectus agẽtis fieri actu, quod erat potẽtia intelligibile; vel ſi actu intelligibile non per ſe ſufficiens ad actum ſecundum; at Deus ſumma lux ex ſe, de ſe viſibilis, perfectè motiuus qm̃ vult, ergo lumen nequit cooperari ſibi. 7 quanto obm̃ magis hẽt de ſe perfectionẽ luminis, tãto min' coexigit ipſum; ergo obm̃ omnino perfectè habens in ſe lumen natum cooperari obiecto, nõ coexigit lumen, vt determinet obm̃, ſed vt eleuet põam. 8 lumen ſeù eſſe habitus p̃cedẽs viſionem, non vt forma ſufficiens, vel neceſſaria rãorespectu illius; vt cæcus miraculo illuminatur, nãraliter videt, quia hẽt formã creatã, quã nãraliter poteſt vti ad actum; ita ſi detur intellectui ſupernãraliter lumẽ, aut habitus, quo vt forma ſufficiens intellectus põt videre Deum; cum habit' ſit quid creatũ, & naturaliter perficiens intellectũ nãraliter videret; nã in quouis inſtanti nãraliter priori ipſa viſione, non ẽ niſi intellectus, & obm̃, hoc

non

non ẽ motiuũ proportionatũ paſſo, ergo cauſat cũ intellectu, vt eleuatũ lumine. 9 intellectus non tm̃ paſſiuè ad recipere, ſed actiuè ad agere; ſed viſio Dei non eſt nãralis quo ad actũ, qa ab agente ſupernãrali, ergo ſi inclinatio & receptio eſt connarãlis, põt diſponi per lumen ob actũ elicitũ. 10 intellũs ex ſe nõ eſt abſolutè potens, & expeditus ad actũ viſionis, niſi quia capax; at ſui nãra nõ ſufficienter actiu⁹, non hẽt obm̃ p̃ſens in rõne motiui, ergo p lumen eleuatur, & fit potens, & ꝙ nãraliter non poſſet, per lumẽ redditur obediẽtialiter potens. 11 viſio Dei actus vitalis, ſupernãralis, intellectus dat eſſe vitale, lumen gloriæ eſſe actiuè ſupernãrale, ergo cũ lumine ex parte põæ. 12 lumen naturæ non ptingit ad claritatẽ ſupnãralem; ergo debet dari intellectui lumen ſupernãrale ad Deũ clare viſum; claritas maior viſionis eget maiori lumine; viſio ſupernãralis lumine ſupernaturali. Adde, intellectus nõ eſt abſolutè potens ad claram Dei viſionem; viſio nõ eſt nãralis, obm̃ eſt excedens, nõ naturaliter motiuum, concurſus ſupernãralis & omnino indebitus, vt fiat potẽs debet illi proximè p̃ſtari præexigitũ poæ, quod eſt lumen; ergo ſine lumine nõ habet vt ſupernaturalr̃ videat, quod cum lumine videt; abſque lumine expectat nõ exigit videre, cum lumine exigit, nõ expectat claram Dei viſionem, & intuitum.

Arguent Durandus, Aureolus, Nominales, Smiſing. alij, qui Scoto detrahunt lumen. 1 ſi neceſſe; non ob põam. qa intellũs à ſummo intelligibili, & viſibili magis pficitur, & quo obm̃ magis in ſe lux, eo minus propter ipsũ exigit lumẽ; Nèc propter obm̃; nam paſſiuè, & actiuè anima põt eſſe beata ſine lumine; paſſiuè anima immediatè capax viſionis, vt & luminis; actiuè intellect⁹, & obm̃ præsẽs ſufficiẽs, ergo ſatis lumẽ obiecti. 2 ſi lumẽ; nõ vt motiо p̃uia actualis, ad quã ſatis eſsĩa mouens ad nõam ſui, & concurſus Dei ad actũ; nèc vt habitus; vt .n. ex parte *Dei*, ſola eſſentia lux; ita ex parte videntis ẽ intellectus; nulla cauſa prior actu; põa, & obiectũ, ſi p̃ſens ẽ, & lux ẽ 3 lumẽ nõ exigit obm̃, ꝙ in ſe lux; ciuitas non eget ſole; lucerna .n. eſt Agnus, Apoc. 13. nèc ſubm̃, ſeu intellectus; ſi vt diſponatur, ẽ lumen, ergo & ad lumen alia diſpoſitio, qa & ipsũ eſt ſupnaturale. 4 nõ neceſſe, vt augeat vim intellũs; q nãralis eſt, & nequit intendi; intenditur res ab eo, ꝙ ẽ formaliter, aut virtute tale; calor ab igne qui formaliter calidus; aut à ſolle calido virtute; lumen nèc formaliter nèc virtute põa vitalis, aut intelligens; ergo neqꝫ intellectus vim intendere; q põa vitalis; nèc vt ſimul cũ intellectu cauſat; duo agentia partialia ſic ſe habent, vt quoduis p̃ciſè poſſit in effectũ, vel in partẽ; duo trahẽtes põdus, vel duo ignes ad comburẽdũ; ergo intellectus,

el lumen p̄cisè poſſet ad viſionẽ. 5 ſi lumen neceſsè, p̄ſertim, vt intellectus ꝓportio ſit cũ Deo clarè viſo; ſed adhuc cũ lumine improportio: nã adhuc cũ lumine eſſet finitus, ergo adhuc improportio. 6 ſi p lumen ſit potens proximè videre, ergo per formã aliquã creatã nãraliter videret. Sequela; lumẽ infuſum nãraliter agit. 7 eſſentia Dei inſtar ſpẽi ſufficienter fęcundat intellũm ad viſionẽ; ergo ſuperfluè lumen aliud ab ea. Antec. ſi id p̄ſtat ſpẽs, multo magis obm̃ in ſe viſibile, ac p̄ſens. 8 viſio beata eſt actio vitalis, cognitio, talis obiecti, viſio clara, & intuitiua; vt cognitio, ſatis intellũs, vt vitalis ſufficit intellectus; vt talis obiecti, & clara, ſatis eſſentia p̄ſens, & mouens; ergo nil ſupereſt propter ꝙ lumen ſit neceſſariũ. 9 ſi intellect⁹ ex ſe nõ hẽt vim actiuã, nãralem efficacem, vt videat; nèc cũ lumine id hẽt; nã lumẽ in genere entis inferior eſt intellectu.

Ad 1 neceſſariũ ꝓpter põã; nõ vt recipiat viſionẽ, ſed vt eliciat, & in Deũ ꝓximè, & expeditã virtutem habeat; in Deũ clarè viſũ, vt ocul⁹ noctuæ ad lumen ſolis. C. intellũs à p̄fectiſſimo intelligibili p̄ficitur. ℞ quo ad formari, & recipere in ſe nõam illi⁹ obiecti: quo ad elicere, & actũ ꝓducere ſupernãralẽ, põa nãralis debet eleuari. C. viſio Dei, vt intellũs, eſt intra latitudinẽ ſui obiecti; ergo ſatis cõcurſus luminis intellectus. ℞ extra latitudinẽ obiecti inclinationis; nõ attingẽtiæ nãralis, qn per gratiã, & lumẽ, aut aliud auxiliũ eleuetur. 2 obm̃ nõ eſt nãrale, ſed ſupernãrale, nèc tm̃ viſio in Deum vt ens: ſed vt ẽ in ſe, & diſtinctè; hinc peculiare lumen, circa Deum clarè addens lumini intellũs fulgorẽ, claritatẽ, lucem, vim exprimendi, manifeſtandi, & clarificãdi põam circa obm̃; iuxta merita; alia claritas ſolis, alia lunæ, alia ſtellarum; quo anima clarius videbit Deũ, clarius erit lumen. C. intellectus, & obm̃ præſens, quod in ſe lux eſt, ſufficit. imo viſio ipſa Beata lux eſt. lumen p̄cedens viſionem eſt ob imperfectionem obiecti, ꝙ nõ eſt de ſe intelligibile, Deus ſumma lux ex ſe, de ſe viſibilis, perfectè motiua intellũs. ℞ nullum lumen vt cooperatiuum obiecto, ꝙ hẽt in ſe lumẽ hinc obm̃ nõ coexigit illud: ſed vt ſubleuet imbecillitatem põæ, vt agat modo connaturali per concurſum luminis, per aliqđ intrinſecum. & intellectus per lumen fit in ordine ſupernãrali; vt volũtas per grãm, & charitatẽ. C. Scot. 3. d. 14 q. 1. ſi per lumen ratio viſionis ſufficiens, tunc viſio eſſet nãralis, quia forma creata, nãraliter perficiens, & agens. ℞ viſio ẽ connaturalis cum lumine; ſiue habitus ſit actiuus, ſiue tm̃ inclinet: at lumen nõ ſibi ineſt ex cauſa nãrali, ſed à Deo cauſante, & influente lumen, & in viſionẽ; hinc cũ cauſat ſupernaturaliter cauſat. 2 intellectus põt ſe habere actiuè, in qm̃ põa beatur, & ẽ principiũ viſionis

circa

Digitized by Google

circa vtrumque, & quis obm̃; non tñ Scotus negat quo ad actionem, nó eſſe neceſſũm lumen: ſed tantũ quo ad receptionẽ, nõ ẽ neceſſe prius perfici intellũm, q̃ viſionem. C. intellũs nudus paſſiuè tãtã viſionẽ ſuſcipere põt, cur nõ actiuè elicere. ℞ quæuis creatura ẽ in põa, vt ſuſcipiat, qcquid Deus imprimit; ſed non vt ipſa agat ſe ſola vltra vires; in põa obedientiali sm̃ rõnem vniuerſalem; adhunc actũ ſupernaturalem, influxus altioris ordinis, alias indebit', vt luminis, datur. C. Deus obm̃ præſens, intellũs põa viſiua potens. ℞ potens, ſed imbecillis ad obm̃ ita excedẽs lumen qualitas, qua clarius redditũr viſiua. potẽs vt videat; at ſupnaturaliter, & per poãm obediẽtialem exercendi, lumen. C. potẽs intrinſecè intellectus quo ad põã vitalẽ, & obedientialẽ. ℞ in rõne põæ, quo ad actũ primũ, & rõnem intrinſecã, nõ in ordine ad actum ſecundũ, completum proximè, vt ipſi debeatur concurſus Dei ꝓximus ad actus ſupernaturales; id p̃ſtat lumen; q̃ erat põa receptiua, fiat põa ſimpliciter abſolutè actiua. 2 claritas luminis nõ immutat põam, facit ad modũ agẽdi cõnaturalẽ, circa clarã Dei viſionem. 3 potens vt videat, nõ ita perfectè intenſe, vt exigit eſſe viſio beata; imo vt lux ꝓportionata oculo, ne offendat, imo delectet; ita lumen gloriæ, vt ꝓportionatum Deo, & expeditè pro obiecto ſupernãrali. Ad 3 lumen non lux obiecti, ſed põæ ad obm̃. diſponit põam, & facit ad modum agẽdi connãralem circa illud. 2 ꝓportio vt fiat viſio: anima vltimo diſponitur per lumen ad viſionẽ, vt formã vltimo intentã; at luminis eſt immediatè ſuſceptiua; q̃a in põa obedientiali, vt recipiat om̃ formã. etiã mã ia diſponitur ad formam, nec prior alia diſpoſitio, eſt vt quo, & vt via ad terminum. ſolet, & gratia dici diſpoſitio ad lumen, quia lumen gloriæ: & id genere moris, & merito. Ad 4 lumen eleuat intellũm, cõplet in actu primo ſupernãrali reſpũ viſionis, q̃ actus ſecundus, lumen, & viſio perfectiones ſunt, vt intellectus connaturalius illã eliciat, vt concurſus Dei ad viſionẽ, ſit cũ lumine, & per lumen intellectus ſupernãraliter agat, vt habitu fidei in via. C obm̃ intellũs eſt totũ ens, nequit eleuari per lumen. ℞ totum ens ad q̃ inclinat, non q̃ actiuè attingit. 2 poteſt remotè; cum lumine ꝓximè. C. habitus principium ſic agendi, non ſimpliciter agẽdi. ℞ intellectus cũ lumine, nèc lumen attingit viſionẽ ſine intellectu, quem eleuat. C. nil intendit, & eleuat ad videndũ niſi nãram intellũs formaliter, aut virtute habeat. ℞ lumẽ quia formaliter illuminat, illuſtrat, clarificat; vt ꝓportionem hẽt cũ oculo, acuit, & diſponit viſum ad actũ, ita lumen clarã reddit animam, & vim hẽt illuminandi ad Deũ perfectè, intenſe, & intuitiuam viſionem. C. ab intellectu, & lumine

M 2 viſio,

viſio vt duo agentia partialia vnũ poſſet ſine alio: ℞ vnum ſunt ordine, & ſubordinatione agendi; lumen eleuat intellectũ, nõ intellectus inſtrumentũ luminis, ſed intellectus in ordine ſupernãrali per lumen, vt inſtrumentum ſupernaturaliter agendi; manus ſine calamo nõ ſcribit; voluntas ſine gratia nõ meretur; anima eget lumine vt videat; voluntas charitate vt fruatur; hæc .n. inſtrumenta in ordine ſupernãraliter agendi; põę vitales, at in actus vitales, ſupernãrales, nõ exeunt abſque habitibus, vel ſimili ꝙ æquiualet; vt in via fides, ſpes, charitas, quæ præbeat actibus vitã ſupernãralem in via, multo magis lumen, & charitas in patria. Ad 5 adhuc improportio geometrica quantitatis, & cõmenſuratio; nulla .n. ſic Dei, & creaturæ; vt inter duplum, & quadruplum, vbi ſola replicatio minoris, & imperfecti accedit ad perfectius, aut maius: at non improportio obiecti, & põæ, ordinis motiui, & mobilis; actiui, & paſſiui; obiecto cui ſumma lux ineſt, lumẽ intellectus proportione clari⁹ accedit; vt intellect⁹ agat modo cõnãrali circa Deum; vt intellectus eleuetur ad influxum ſuperioris ordinis; vt cõcurſus ad viſionem Deus præbeat ratione luminis, vt actus vitales, & ſupernaturales dignoſcas vt põa obedientialis animæ intrinſeca in actu primo, & paſſiuè, expleatur extrinſecè, & in actu ſecundo, vt & lumen ꝙ pſtat, aut exigit concurſum Dei, & agẽdi cum intellectu, poſſit de põa abſoluta ſupleri; lumẽ facit ad modum agẽdi, vel ad agere ſupernãraliter, hæc à Deo ſupleri poſſunt. Ais proportio motiui, & mobilis; obiecti, & põæ, adhuc ẽ ſine lumine; ergo nõ neceſſe. Antec. adhuc ſine lumine intellectus hẽt ordinẽ eſſentialem ad Deum; ergo adhuc ſine lumine Deus obm̃ intellectus ℞ quantum ad eſſe, in rõne effectus; nõ quo ad hunc modum cognoſcendi, & obiecti clare viſibilis. vel in modo cognoſcendi ex creaturis; nõ reuelatione, & clarã Dei viſione. Vel ſe ſolo in ratione effectus; non proportione huius actus perfecti, & intenſi vt ẽ clara Dei viſio, q̃ per lumen. Ad 6 ſi lumini connãralis eſt viſio, tñ forma ſupernãralis eſt; ſupernãraliter infuſum, & ad Deum liberè mouentẽ, altioris ordinis, cõcurſu indebito intellectui producit. 2 lumen nèc medium prius cognitum, nèc totale principium viſionis, ſed inſtrumentum addẽs claritudinem, proximã diſpoſitionẽ. Cęcus ſupernãraliter illuminatus, videt naturaliter. ℞ ibi ſola reſtitutio viſ eſt ſupernãralis, tñ põa nãralis, & obm̃ viſum nãrale; hic lumen infuſum ſi nãrale, obm̃ ſupernãrale, modus viſio ſupernãralis eſt. Ad 7 ſufficiens ex parte obiecti per ſe viſibilis: ſed ex parte põæ proximè intellectus ſit efficax per lumen. 2 eſſia fœcundat intellectum, vt obm̃ mouens; vt cauſa præcipua

obie-

obiectiua; lumen fœcundat vt purè inſtrumentũ pôæ. Ad 8 viſio Dei ſimplex actio eſt; ad q̃ obm̃, & intellũs actiuè principaliter ſe habent; lumen vt inſtrumentum intellũs; nèc ẽ diſtinguere viſionem vt ab intellũ, & vt à lumine; niſi in hoc, ꝙ lumẽ eſt inſtrumentũ agẽdi intellectui, ſine quo non videt clarè Deum. Vel lumen perficit, & complet intellũm in ordine agẽdi ſupernãraliter. Adde ad oẽm rationem intellũs, & obm̃ cõcurrũt; ſed intellũs nõ ſine eleuãte lumine. Ad 6 hẽt vim actiuè, vt videat Deũ: at nõ ꝓximè expeditam ſine lumine. Vel non vt ſupnaturaliter videat; ſupernãralia enim quæcũque aguntur ſpiritu Dei aguntur, Rom. 8 vel effectiuè vt videat; non ità intenſè, ac pfectè vt viſio Dei clara ſine lumine. C. lumen deterius intellectu; ergo nõ eleuat. ℞ non principaliter, vt inſtrumentũ. ſi deterius in eſſe ſimpliciter, tamẽ eſt ordinis ſupernaturalis; vt gratia reſpectu voluntatis. Vel ſit imperfectius, intellũs cũ eo perfectior, q̃ ſine eo; perfectius agit artifex cum inſtrumento, & ſine inſtrumento nõ agit: pôa pfectius, & intenſius operatur cũ habitu, q̃ ſine habitu. C. lumen creatũ, & potentiale non eleuat, imo improportionatũ Deo actui puro. ℞ dat ꝓximè actiuitatẽ inſtrumenti, vt connaturale inſtrumentũ, qa accidens ſupernaturale ordinatũ à Deo ad viſionẽ ſui clarã. C. ſi ad vigorandũ intellũm, & pôam, & ad ipſum eleuãdũ; ergo intellectus patitur ab obiecto; vt noctua à lumine ſolis; intellectus nequit eſſe paſſibilis ab excellenti intelligibili. ℞ nõ qa patitur; ſed vt efficiat vel recipit inſtrumentum, vt eo vtatur ad viſionẽ actus puri, & à Deo datur lumen, vt videatur q̃ verè eſt lux; creat lucem, vt cõnaturalius ducat ad increatam lucem.

An lumen gloriæ ſit ex fide neceſſario diſtinctum à lumine obiectiuo, & à viſione Dei clara. 3

CAutè hic ꝑnam Conc. Viennæ Clemente V. cap. ad noſtrum de Hæret. damnat Beguardos, & Beguinas, Animã in ſe eſſe Beatam, nèc egere lumine, vt ipſã eleuet ad Deũ videndũ, eoque beatè fruendum; ibi Conc. non reicit conatus, & labores doctorum, ſi lumen ſit habitus, auxiliũ; pmanens, fluens, actiuè, aut tm̃ eleuans; inclinans, aut ꝓducens. hinc Capreol. Caet. Bannes, alij Thomiſtæ eſſe de fide definitũ minus piè enunciant, & cenſuras inferunt. Rectè Suarez, Vaſquez lumen eſſe habitum, aut aliud ſupnaturale puium, & poſſe ſuppleri, nõ eſſe ex fide, nèc cenſuræ ſubijci; ita immunes à calumnia doctores, qui variè lumen explicant, & fidei non derogant.

Dico. Poſito intellũm actiuè ſe habere ad viſionẽ, vt de facto elicit, lumen obiectiuũ tm̃, non explicat, nèc ſaluat concurſũ. C. Durandum.

randum.

randum.Prob.1 concilium definit animã egere lumine, vt videat; ergo aliud lumen à lumine obiecti, & à *Deo* clarè viſo. 2 eleuatio eſt, vt videat *Deũ*, nõ ob *Deũ* iã viſũ. 3 ex ſolis nãræ viribus intellectus eliceret actũ viſionis. 4 Sco. 1. prol. naturalia non ſunt ſatis ad attingẽdum vltimã pfectionẽ q̃ ẽ clara *Dei* viſio, & fruitio. 5 anima nõ eſt actiua ex naturalibus ad actũ elicitum viſionis 4.d.49.q.11. E.

Argues Scot. ibidem E F ſufficit obm̃ pſens ad actionẽ viſionis cauſandã. ℞ pro eo ꝙ exigit viſio ex parte obiecti; non ſimpliciter. Vel ob ſolã receptionẽ, nõ elicitionẽ, & formalẽ operationẽ. Vel dato, ꝙ à ſolo Deo eſſet viſio, & de poſſibili. C. obm̃ poſſet poni habere totã cauſalitatẽ 1.d.3.q.8.C. ℞ ibi tãtũ, poſſet à ſolo *Deo* imprimi actio, & produci; tunc nulla neceſſitas luminis. Vel de cauſis principalibus eſt ſermo ibi, nõ de inſtrumento. Ais lumen minus neceſſariũ, quã ſpẽs, etiã propter viſionẽ 4. d.49. ℞ minus rõne obiecti, nõ põæ; minus ob receptionẽ; minus qa ſpẽs fæcundat intellũm in actu primo, non ſic lumẽ.C. lumen obiecti eleuat, ergo ſatis. ℞ eleuat obm̃ ad altiorem gradum viſibilem. 2 eleuat põam ſi proportionẽ hẽt cum ea; lumen Dei increatum, inacceſſibile; abſque auxilio ſuperinfuſo põæ, actu põæ non attingitur. C. ꝙ Deus cũ cauſis ſecundis facit, põt ſe ſolo facere. ℞ põa abſoluta. Vel facit Deus, non cauſa ſecunda. C. pſens eſt obm̃ ſpecialiter cõcurrit cũ intellectu nude accepto. ℞ de facto Deus motũ intellũs ſinit agere, q nãraliter imbecillis ad tantã viſionẽ attingendã. Vel de poſſibili id eſſe poſſet, concilium determinat, ꝙ de facto egeat; ſic lumine eleuante; gratia Dei vita æterna; ꝙ ẽ ſuperioris ordinis, nequit aſſequi à nãra inferiori niſi actione ſuperioris, cuius eſt propriũ. aqua non fit calida niſi calore ignis; nèc Deus per eſſentiam videri abſque concurſu luminis, vel alio ſuplẽte vicem luminis.

Dico 2 nèc ſatis ſi dicatur, Cõcil. exigere lumen, ſed non aliud à viſione. C. Nominales. Prob. Conc. definit, animam egere lumine, vt eleuetur ad videndũ; ergo eleuatio prequiſita viſioni, non viſio, 2 eſſet nugatio; ac per inde ſine viſione nõ eſt viſio. 3 ſolis naturæ viribus eſſet viſio. 4 nulla eſſet eleuatio luminis. 5 diſtinguit Concilium lumen à viſione.

Argues ex Scot. 3.d.14.q.1 B.C. lumine à viſione diſtincto anima, nõ perficitur. ℞ vt paſſiuè recipiat viſionẽ. 2 vt eſſẽa ſufficiens ſit ad mouendum, & cauſet ſui viſionẽ: at intellectus, vt actiue ſe habeat; oportet ipſum prius perfici lumine, quam viſione, vt actus primus, prius pficit. q̃ ſecundus. C. habit' eſt ex actibus, ℞ acquiſitus; infuſus vt fiat act'. C. ſi viſio à ſolo Deo imprimatur, aliud lumen põæ nõ neceſſariũ. ℞ id & Scotus aſſerit; ſed hic non de viſione, vt recepta:

ſed

Digitized by Google

ſed elicita, & ad Deũ videndũ; nãra capax, nõ efficax, & actiuè proximè expedita. Ais an alij modi doctorũ, ſatis ad eleuationẽ, q̃ exigit conciliũ. ℞ vtique, ſemper in eis quid eleuans intellũm ad videndũ; habitus, diſpoſitio; permanẽs, aut fluens; actiuè aut inclinans, & eleuans. Ais, viſio beata eſt nẽ tm̃ recepta, vel elicita. ℞ poſſet eſſe recepta; hinc Scotus apparet, negaſſe lumen; nã sẽper vt capax, & ad paſſiuè recipi ex ſe ſufficienter: at re vera eſt act' vitaliter elicitus à potẽtia, & in elicitione eleuatio põæ ponitur à concilio, nèc à Scoto negatur; ſi rectè legas; Ais Scot. deceſſit ante Conc. ℞ vtique, anno 1308. vt Tho. 1274 Conc. 1311. nèc quicq̃ doctrinæ Scoti detractum, vt inuidè Caet. Ais ſi anima ſe haberet paſſiuè, non eſſet actio vitalis, quia non à põa, & principio vitæ. 2 Deus eſſet videns, non beatus, actio denominat principiũ. ℞ ſi Dei põa eſſet recepta adhuc informaret põam vitalẽ, & videre eſſet pati; denominaret põã attingentẽ obm̃ per actum in ea; nõ per actum ab ea. Ais lumen eſt nè auxilium tantum actuale, vel habitus. ℞ nil damnat; ſat vt quid præuium viſioni, & intellectũ proximè diſponi per lumen; ſi habit', ſi permanens, ſi inſtrumentum inclinans, eleuans, aut actiuè efficiẽs viſionem piè explicant doctores; ratio cogens ardua.

An lumen ſit præciſe ornatus, & decor Beati; an diſpoſitio in genere cauſæ materialis, vt intellectus recipiat viſionem. 4

VT lumen nãrale intellũs manifeſtat ei veritates nãrales; ita ſupernaturale, vt manifeſtet, & illuſtret ad obm̃ ſupernãrale; nèc lumẽ gloriæ eſt ad recipiendũ viſionẽ; imo habitus in nobis, nõ eſt rão recipiendi actus, potius ex eis generatur. imò ſi intellũs ordinatur ad multas viſiones, maxime ad beatã, q̃ perfectiſſima eſt viſio; & ſi aliorum eſt immediatè ſuſceptiu', & huius; ſecus sm̃ quid anima perficeretur, & habitus ſimpliciter; hinc potius forma ſupernaturalis eſt vt eliciat actum.

Dico. Lumen gloriæ, nõ ẽ pciſè ornat', & decor, quo beatus fit pulcher, & dignus viſione. Nèc datur vt concurrat in genere cauſæ materialis, & diſpoſitionis intellectus ad recipiendam viſionem. Scot. 4. d. 49 q. 11. C. & infra.

Prob. 1. contra Maiorem, & Mayron. Decor, & ornatus, non ad actionem. 2 nãra hõis ex ſe capax viſionis, non per accidens in ea. 3 rão recipiendi actũ nõ eſt habit', eſſe ſolet ex actibus. 4 intellectus ſimpliciter informatur, & dignus ẽ viſione, nõ lumen. 5 lumen poti' forma prior in anima, ad videndum; vt lumen naturale tam in medio, quam in organo ad vidẽdum colores.

Prob.

Prob.2. C.Riccard.Argentin.plures Thom.1.Anima immediatè capax oīs formæ ſupernāralis ;ergo non eget diſponi, aut perfici pro receptione. Ant. ſi nō poſſet recipi, quin præuiè diſpoſita, proceſſus infinitus; nā præuia diſpoſitio eſſet ex alia, & alia infinitè. ipſa capax, & ſufficiens paſſiuè. 2 formæ ſupernaturales, quo ad recipi in intellectu, æquè proportionē, aut improportionē habent, ergo vna nō eſt alteri diſpoſitio Ant.omnes eiuſdem ordinis ſupernaturalis. 3 ſi lumen diſpoſitio ad recipiendū viſionem, viſio beati immediatè in lumine, nō in anima, & lumen immediatè videret. *S*equela; accidēs immediatius eſt in forma, & ſubiecto, ꝙ ē ratio recipiendi, & denominat illud. 4 hæc diſpoſitio in intellectu, aut quia viſio ſupernaturalis, aut qa ſpiritualis; nō primū, qa nec eſſet capax immediatè luminis ſupernāralis; nèc ſecundū, qa intellectus adhuc ſpiritualis; ſi capax immediatè ſupernaturalis luminis, ſic & viſionis. 5 viſio in elicitione, eſt à coniuncto ex intellectu, & lumine, in ſuſceptione ſubiectum nō ē lumen, ſed tantum intellectus, ergo lumen nō diſpoſitio ad recipiendam viſionē. Ant. viſio afficit intellectū, non lumen. viſio forma ſimplex indiuiſibilis, p ſe vna; ergo ſi ſupponit intellectū perfuſum lumine, nō perficit lumen, ſed intellectum videntem. 6 intellectus in genere huius cauſæ materialis, ſeù diſpoſitionis proxime, vel remotè nō eſt deficiens reſpū viſionis; ergo lumen nō eſt diſpoſitio ad viſionē recipiendā: Ant.pōa receptiua actuū ſupernaturaliū, tīn ē ſupernāralis reſpectu agentis à quo recipit; ſed nāraliter eſt capax illorū: nā ſpiritualis eſt, & immaterialis, ſicut & actus aut forma recepta 7 ſi formæ ſupernārales ſunt ordinis ſuperioris in attingentia; in receptione ſunt proportione ad intellūm; qui naturaliter eſt capax earū, & ad illas nāraliter ē inclinatus, ergo neceſſitas luminis nō ē ad diſponendū pro receptione viſionis. 8 qua ratione pōt immediatè intellectus recipere vnā formā ſupernāralem ea rōne & aliā. 9 in pōa obedientiali paſſiua vt recipiat immediatè, ꝙ Deus imprimit: nō actiuè vt faciat ſupravires; ergo eleuatio potius ad elicitionem, quam receptionem.

Arguet Maior c.1. ſi lumen non concurrit actiuè; nam habitus nō ē actiuus, ergo vt ornatus, & decor. 2 paruulis datur habitus gratiæ ad ornatum, ordinatis caracter. 3 congruit formam perfectā vt eſt viſio Dei, non recipi in natura, & anima nudè. 4 vt quid nō eſt aliquid in beato pr̄iſè adornatum? 5 ſponſis ornatus prodeſt, vt placeant viris; animæ vt gratæ *Deo*. Ad 1 adhuc dato, ꝙ nō actiuē; ſummè inclinat ad actum, & eſt forma prior ordinata ad actū poſteriorem. Ad 2 gratia non modo ornat, effectus ſuos p̄ſtat, & eſt ad

actus.

actus. Character vltra ornatũ, eſt ſignũ diſtinguens à nõ habente; aſſimilat alteri habenti; rememorat Sacramentũ ſuſceptum, cõfigurat Chriſto; & ſignũ expreſſiuũ obligationis animæ ad Deũ. Ad 3 ornat nõ p̃cisè. Vel ſatis ornatus, imago *D*ei, capacitas animæ ad recipiẽdã viſionẽ. Ad 4 qa ex ſe capax; qa ſatis ornatus gratiæ; qa forma eſt ad agere. Ad 5 ornatus gratiæ, & decor animæ. 2 ſpõſis deeſt, ſuplet ornatus; anima capax, Dei imago.

Arguent Riccar. Argent. Marſil. Gabriel, plures Thom iſtæ requiri vt diſpoſitionẽ, & ad receptionẽ. 1 Conciliũ Viennenſe, ait requiri ad videndũ, videre eſt pati, ergo ad recipere. Min. intelligere, & videre eſt pati, 3 de anim. 2 viſio forma ſupnaturalis eſt, ergo ad ſuſcipere eſt diſpoſitio ſupernaturalis, vt eſt lumen. *S*equela; ſi naturalis forma eget diſpoſitione in ſubiecto, multo magis ſupernãralis. 3 põa receptiua debet eſſe proportionata actui recepto; viſio beata ſupernãralis, ergo põa proportionata p lumen. 4 aliæ formæ ſupernãrales in via exigunt præuiè diſpoſitionẽ ſupernãralẽ; ergo multo magis fruitio patriæ omnium ſuprema. Antec. Adulti nõ recipiũt grãm, niſi diſpoſiti p actũ ſupnaturalẽ fidei, & contritionis, 5 ante erat inuiſ' Deus ab anima, nũc videtur; ergo mutatio, & capacitas de nouo in ea. Seq̃la, nõ eſt tranſitus à nõ actu ad actũ, ſine extremi mutatione. 6 vbi forma eſt terminus productionis, ibi neceſſaria eſt diſpoſitio, & via ad terminum; ſed viſio beata ẽ vt terminus, ergo p̃uiè diſpoſitio, & non niſi lumen. Maior, forma nãralis, qa terminus generationis recepta p̃uijs diſpoſitionibus; gratia terminus generationis ſpiritualis non ſine præuijs diſpoſitionibus infunditur; ergo & viſio beata.

Ad 1 videre formaliſſimè, nec ẽ pati, nèc agere: ſed qualitas, præſupponit elicere, & p̃ducere, q̃ nõ ſunt ſine agere, & pati. Vel ẽ pati: at nõ ſine agere. Ad 2 forma ſupnãralis attingentiæ, nõ inclinationis, & receptionis. 2 reſpectu agẽtis, & mouentis Dei, nõ modo naturali. C. ita recipit, vt infunditur, ẽ ſupernãraliter infuſũ; ℞ ad omnẽ actũ paſſiue ſe hẽt; nõ actiuè, eſt tm̃ põa nãralis. 2 reſpũ agentis, & mouentis ſupnãralitas, nõ receptio; ſufficienter paſſiua, non adequatè actiua. Ad 3 cuiuſuis actus, & formæ anima eſt nãraliter capax, & immediatè ſuſceptiua; nèc viſio recipitur in lumine. Ad 4 ſi interdũ diſpoſitio, nõ ad recipiẽdũ; ſed ad congruè merendum id, q̃ p̃fectius; qui iuſtè decedit, iam meretur *D*eum videre. Vel ſi ex Dei diſpoſitione, interdũ vna forma ſupnãralis ſupponit aliam, id non ex nã rei, nèc ſemp, nec præciſe pro receptione; pueri recipiũt habitus infuſos, adulti primã gratiam p̃uenientẽ, beati lumen gloriæ immediatè. Ad 5 ſemper Deus eodẽ modo in ſe viſibilis, & põa

 capax;

capax, ſi anima de nouo intrinſecè videat, nõ noua capacitate mutatur: ſed viſione elicita de nouo, & recepta. Ad 6 viſio vt terminus actus eliciti, iam ab anima eleuata per lumen; vt forma recepta in anima immediatè ſuſceptiua. Ais forma recipitur ꝑuijs diſpoſitionibus. ℞ vbi materia eſt immediatè capax, diſpoſitiones ſunt ad formã contrariè pellendã: anima viſionis beatæ immediate eſt capax. C. luminis munus eſt vt intellũs ꝓportionẽ habeat cum Deo, & vniatur eſſiæ. ℞ nõ vt paſſiuè ad receptionẽ viſionis, eſt nãra capax: ſed actiuè ad eliciendã viſionẽ. C. virtus videndi eſt ex nã vnio ad obm̃, & id per lumen aptari, & fœcundum fieri oportet. ℞ non in ordine ad actũ primũ, & poſſe; ſed pro elicitione actus ſecũdi, & actu viſionis.

An lumen ſit principium intrinſecum viſionis beatæ velut ſpecies impreſſa, & ex parte obiecti. 5

SI lumen, & intellect⁹ cõcurrunt ad viſionẽ *Dei*, vt cauſæ proximæ, vtiquè reſpondet ſua ratio in viſione; an ergo lumen ponendũ ſit, velut ſpẽs propter memoriã, ita vt viſio beata à põa, & intellũ vt actio vitalis, à lumine velut à ſpẽ determinãte põam ad illud obm̃; vt viſio albi ẽ ab oculo, vt põa; à ſpẽ albi tranſmiſſa ab albedine; ita à lumine, velut ſpecie tranſmiſſa ab obiecto viſio Dei.

Dico. Nequit dari lumen, ꝙ ſe teneat ex parte obiecti velut ſpẽs impreſſa ſuplens concurſum Dei obiectiuũ, vt cũ intellectu ſit integra, & adæquata cauſa viſionis. C. Vaſquez, Soto, Ferrarã, Smiſing. & alios. eſt Scoti 4.d.49.q.11. ſpẽs propter memoriam, lumen propter põam vt eliciat actũ, lumen diſtinguit à ſpẽ. Prob. 1 ſpẽs imꝑſſa in viſione Dei clara nõ datur, lumen datur; ergo nõ concurrit vt ſpẽs. 2 eſſentia vt præſens immediatè mouens, eſt principiũ ꝓximè viſionẽ eliciens, ergo non lumen obiecti. 3 in via habitus ſeù lumen fidei, nõ eſt ſpẽs; ergo nèc in patria lumen ẽ ſpẽs obiecti. 4 intellũs beati potens eſt ſuſcipere eſſiã Dei, per q̃ vniantur in eſſe intelligibili, & in rõne obiecti, ergo id nõ ꝓſtat lumen. 5 eſſia Dei immediatè in ſe viſibilis, & in ea præcisè ſumus beati, ergo non lumine vt ſpecie. Sequela, ſũt diſtincta principia, põa & obm̃, vt põa ſi eget ſupleri id per habitum; ita obm̃ per ſpẽm; Deus neq̃t ſupleri in viſione beata, vbi ſicuti ẽ videtur. 6 viſio beata intuitiua eſt, ergo ab intellũ & eſſia ꝑſente in propria exiſtẽtia nõ in lumine. Sequela, intuitiua viſio exigit concurſum obiecti in ꝓpria exiſtẽtia. 7 eſſia non modo viſionem terminat, & eſt ꝙ videtur; ſed mouet, & volens, & ẽ quo videtur; ergo nil ſupereſt ex parte obiecti, ꝙ ſupleat lumen velut ſpẽs. 8 ſi lumen fæcundat intellũm ad Deũ, vt ſpẽs imꝑſſa: ergo non

ſe

ſe ipſo mouet Deus, ſed per lumẽ. & abſtractiuè, nèc videtur Deus in ſe. 9 virtute creati luminis, vt mediũ cognitũ, attingeremus Deũ; in aliquo creato virtute eſſet Dei eſsĩa vt ẽ in ſe, & intuitiue viſa. 10 eſsĩa p̃ſens p ſe agit, & mouet põã in rõne obiecti, ergo ad id non eſt lumen. Seq̃la, obm̃ ex ſe completũ nõ eget alio à ſe diſtincto, vt ſpẽ compleri; põa incompleta imbecillis eget lumine, vt videat. ℞ De' p̃ſens indiſtantia; at in eſſe intelligibili per lumen. C. ex ſe intelligibilis, & viſibilis, ergo per modũ obiecti. 2 ex ſe eſsĩa rõnem habet ſpẽi, & obiecti; ergo nil dat lumẽ. 3 indiſtantia obiecti viſibilis in ſe, ſufficiens ad cauſandã ſui viſionẽ. 4 eſsĩa ſuplet rõnem ſpeciei, non per accidens inhærens, ſed ſeipſa; ergo nõ rõne inhærentis luminis, ſed verè p̃ſentiæ, & efficientiæ. 5 ideo lumẽ vt compleat lumen innatũ reſpũ obiecti altioris, ergo non ad obiectum.

Arguent Vaſquez, *S*miſing. Ferrara, Soto alij, lumen eſſe ex parte obiecti. 1 lumẽ vt ſpẽs perfectè fœcũdat intellũm vt videatur, ergo cum eo integrũ principiũ. Ant. nõa ſatis ſi fiat à põa, & concurſu obiecti p ſpẽm. 2 lumen ſubit vicem ſpẽi determinantis põam ad tale obm̃ Ant. Deus non agit, nèc mouet p ſe immediatè ad ſui viſionẽ, ità vt mouent creata, ergo per lumen vt p ſpeciem. Antec. creata vt entia ſunt mouent, Deus quia vult. 3 ideo lumen, q̃a Deum, qui eſt gloria noſtra manifeſtat; ſed id nõ formaliter, q̃a nõ eſt viſio; ergo efficienter, & ad modũ ſpẽi p̃ſẽtando obm̃. 4 ſaltim neceſſariũ ad recipiẽdũ eſsĩam loco ſpẽi, & diſpoſitionis præuiæ. 5 ſpẽs albi determinat põam ad obm̃, ad viſionem ſub tanta, & tanta claritate juxta claritatẽ ſpẽi; ergo lumen reſpicit Deũ, non aliud obm̃, & eo creatura fit deiformis. *S*eq̃la, per lumen Beatus videt ſub tanta claritate; ergo vt ſpẽs munus exercet. nã ſpẽs eſt ſimilitudo obiecti. Ad 1 lumen nèc ſpẽs, nèc Deum rep̃ſentat, ſed eleuat ad videndum *D*eũ; ſpẽs ſuplet vicẽ obiecti, lumẽ eleuat põam ad obm̃. Ad 2 lumen ſubit vicem inſtrumenti eleuantis põam ad obm̃; nõ vicẽ obiecti, & ſpẽi. 2 reſpicit obiectiuè Deũ nõ rep̃ſentat Deum. 3 rão ſpeciei ex parte obiecti determinat intellectum, lumen & habitus ex parte põæ. C. Deus mouet per lumen. ℞ vt inſtrumentũ põæ, nèc rão effectus reſpondet vni, vt põæ, alteri vt obiecto. C. mouet nõ p ſe, & immediatè, ſed lumen p̃ducit ad Dei ſubĩam ℞ voluntas ẽ rã, mouens ad videndũ vt quo, eſsĩa rão quæ & res q̃ videtur, nõ lumẽ, aut ſpẽs. 12 Deus exhibet videri eſsĩam, nõ lumen, ꝙ ſit ſpẽs eſsĩæ; lumen nõ ẽ ſimilitudo Dei, claritas ducens ad Deũ. 3 ſi eſsĩa voluntati ſubeſt in hoc ꝙ eſt videri ad extra; fit vt ipſa voluntariè videtur, nõ lumen. C. voluntas mouet ad videndum voluntatẽ. ℞ nõ rão q̃; vt qua mo-

uet ad videndũ q̃cumque vult; & qa eſt formaliter infinita, & pfectè idem eſsĩæ mouet ad viſionẽ eſsĩę. Ad 3 manifeſtat, nõ vt ſpẽs, ſed vt habitus eleuans; ſpẽs pſtat cõcurſũ obiecti in nõa abſtractiua, ſi ſit extranea obiecto, & res viſa; habitus ẽ ad opandum circa obm̃. Vel ſpẽs ſuplet vbi obm̃ ſeipſo nõ mouet. Ad 4 Deus ex ſe p̃ſens, eſsĩa vnita p modũ ſpẽi, vt volens mouet pximè, quo ad exercitiũ actus, in rõne obiecti. Ad 5 ſpẽs albi manat ab obiecto ad ſuplendum defectum materiæ; eſsĩa in ſe obiectũ intelligibile. 2 lumẽ eſt ad videndũ colores, vt forma prior tam in medio, q̃ in organo, imo in obiecto, qa obm̃ non ẽ in ſe lux; Deus ſumma lux, hinc ratione obiecti nõ exigitur, ſed rõne põæ. 3 eſsĩa nõ ẽ intellũi lumẽ, & quo, ſed obm̃, & q, & ad id intellũs eget diſpõne ſublimiori, vt eleuetur; eſsĩa eſt ex parte actus primi, vt ſpẽs: lumẽ in ordine ad actum ſecundum.

An lumen gloriæ tribuat intrinſecè actiuitatem intellectui ad vidẽdum; an tantum ſit diſpoſitio, & mediũ ſub quo eſſentia illi vniatur, & Deus videatur. 6

PVtant alij lumen requiri vt tribuat intellũi creato virtutem viſiuã ſimpliciter ex parte põæ ad Deũ videndũ; ſecus gradus viſionis poſſet dari actiuitati naturali intellectus, & alius lumini, ità Hẽricus, Aluarez, plures Thomiſtæ. Vel requiri in genere potius cauſæ materialis, & vt eſt diſpoſitio põæ ad hoc vt eſsĩa vniatur intellectui, & vt ſit medium ſub quo videtur Deus, vt Capreolus, Caetanus, Soto, Ferrara.

Dico. Nèc lumẽ eſt tota virtus, & actiuitas ſimpliciter ad vidẽdũ; nèc diſpoſitio tm̃, vt eſſentia vniatur intellũi, & ſit medium ſub quo diſponatur in actu primo ad vidẽdũ Deum. Scoti 1.d.17.q.2. E habitus principiũ tm̃ ſic agendi, nõ ſimpliciter. 3.d.14 q.1.C. cæcus supernãraliter illuminatus naturaliter videret; lumen inter intellũm, & Deũ, non vt cauſa principalis. 4.d.49.q.11. K ſufficiens in ordine ſuo ad videndũ Deũ; nõ à lumine ſimpliciter recipit. Quodlib. 14. DD. Deũ immediatè vt causã principalem, vt cũ eo efficiat viſionẽ, nõ per medium, vt principiũ totale, qa nõ virtute continet totã rõnẽ, nèc in aliquo creato põt cõtineri; 2 pars Scot. 1 prol.3. põa receptiua actuũ ſupernãraliũ tm̃ rõne agentis, à quo nõ recipit nãraliter, naturaliter tã capax. 3.d.14.q.1. ex ſe ſuſceptiua viſionis, nèc neceſſaria diſpoſitio ad recipiendũ. 4.d.49.q.11. ſufficienter capax, ad viſionem paſſiuè recipiendam.

Prob. 1. viſio actus vitalis, ergo à põa vitali nõ à lumine. 2 intellũs hẽt nãralem vim attingendi viſionẽ Dei, ſaltim remotè; videbimus eũ ſicuti ẽ; q videt me, videt & Patrem meũ; Angeli eorũ vident faciem Patris; ergo nõ à lumine ſimpli-

Digitized by Google

pliciter actiuitas videndi. 3 nãralis habitus non eſt principiũ ſimpliciter agendi, tm̃ ſic agẽdi; Ant. põa ẽ qua ſimpliciter, & per ſe primo poſſumus, nõ habitus. 4 lumẽ eſſet põa intellectiua, qua ſimpliciter beati viderent, nõ intellũs. 5 Deus viſibilis ab intellũ, ergo in eo, & ab eo virtus videndi, non à lumine. Ant. Deus vt viſibilis ſub obiecto intellũs; quodlibet .n. ens eſt adæquatũ obm̃ eius ex natura põæ. 6 Beatus p accidens ſibi inhærens videret, vt aqua calida per accidens, & calorẽ ſibi inhærentẽ calefacit. 7 viſio nõ eſſet act' beati; ſed luminis, & lumen eſſet virtus viſiua. 8 viſio nõ eſſet pfectio videntis, nèc actus elicitus ab eo, ſed p accidens ſibi ineſſet. 9 cum plura ad vnum effectũ per ſe concurrunt, nõ ẽ diuiſa actiuitas, ad eundem effectum plura principia in vnũ totale conueniunt; ſic intellectus ex ſe in ſuo ordine, non à lumine vim retinet ex parte prĩcipij effectiui.

Prob. 2. forma nõ exigit diſpoſitionem in ſubiecto niſi informet ſed eſsĩa Dei neqt eſſe forma, ergo vt vniatur intellũi nõ reqritur lumen vt diſpoſitio. 2 eſsĩa Dei ſeipſa, & ſua p̃ſentia immediatè præſtat id q̃ ſpecies, ergo non per lumen debet diſponi intellectus ad vnionem obiectiuã. 3 Deus ſe ſolo pducit lumen ſine præuia diſpoſitione; cur non vnionem obiectiuã in actu primo? 4 quãto obiectũ in ſe magis lux eſt, tm̃ minus exigit lumen, vt diſponat viſibilitatem obiecti. 5 Deus immediatè vt cauſa principalis vnitur intellũi, vt cũ eo viſionem efficiat, ergo non eſt rão, & mediũ p q̃ viſio fiat. Seq̃la; à vidente. & obiecto, nata eſt fieri viſio 6 mediũ ducens in cognitionem alteri', eſsĩaliter, & virtute illud continet; nullũ creatum continet viſibilitatem, & cognoſcibilitatem Dei intuitiuã. Demũ; intellũs in ſe per Dei viſionem fit videns, non videt Deũ lumen; ergo intellect' recipit viſionem, nõ lumen.

Arguent Aluarez, Cabrera, Herice. Lumen eſſe põam effectiuam intellũs in ordine ad viſionem. 1 viſio eſt Dei donũ, ego vitã æternã do eis; ergo à principio collato deſuper, & à lumine. 2 viſio ſupernãralis, ſic nõ niſi lumen. 3 omnis actus virtutis infuſæ ſupernãralis, nõ tam in ſubĩa, q̃ in modo, ergo multo magis viſio beata; ergo prĩcipiũ quo ẽ ſupernãrale vt lumen. 4 aliter in habitu infuſo, & acquiſito; hic ẽ pfectio nãræ, p̃ſuppoſitæ in rõne principij actus, & eſt ex actibus; infuſus tribuit eſſe gratuitum, & ab eo elicitur actio, ergo à lumine vt à principio ẽ viſio. 5 ſi nõ eſt à lumine tota viſio; ergo cõpoſita ex entitate nãrali, & ſupernãrali, nèc ſimplex viſio. 6 ſi intellectus actiuè ad viſionẽ, ergo perfectior intellũs cũ æquali, vel maiori lumine intẽſius videret, & ſic viſio eſſet nãræ, non gratiæ. Seq̃la; intellũs ſua nãrali virtute agit; ergo

go pfectior pfectius agit. 7 intellũs ſi hẽt vim, & fundamentũ videndi; virtus formalis proxima ad beatè videndũ tota eſt à lumine; nã lumen eſt cauſa intellũi vt fiat potens ad videndũ; vt & gratia in anima, vt ſit potens ad merendũ. 8 Conc. Viennenſe, lumen eleuat intellũm ad videndũ; videre eſsẽtialiter, vel connaturaliter importat efficientiã, ergo lumen eleuat ad efficiendũ. 9 lumen, vt põa cõnaturalius agat, ergo complet ad agendũ, & vt aĩa ad videndũ. Ad 1 donũ, qa ex Deo libere volente; qa non condignæ paſſiones huius temporis ad eam; qa cum lumine deſuper infuſo; nõ qa anima tãtũ vt ſubm̃ concurrat, & virtus ſit à lumine, & ſit virtus, qua aqua calida calefacit tota à calore. Ad 2 vt ſit ſupnãralis ſatis lumen inclinans, vel actiuè coefficiens, & cõcurrẽs. Vel ad actus ſupernãrales, intellũs hẽt põam, at ꝓximè expeditã ꝑ lumen. Vel ſm̃ totã ſubiam actus ſupernaturales non dantur Ad 3 ſupernãralis, qa ſm̃ inclinationẽ habitus; aut cũ eius efficiẽtia; non qa totaliter ſit ab habitu; nam credere, ſperare, amare, videre, frui ſunt à potentijs informatis habitibus, nõ à ſolis habitibus. Vel elicitio actus à põa eleuata lumine; aut agente cum lumine; nõ toto actu luminis; ſecus lumen eſſet intellũs videns, non inſtrumẽtũ intellũi ad videndũ. C. calor eſt igni inſtrumentũ agendi; ergo lumen videndi. ℞ calor calefacit, nõ eſt agens vt ignis, ſed vt calor; nèc lumen intellũi vt videat; quo videt, cũ quo, nõ ſimpliciter cui viſio, nèc inſtrumentũ videt. Ad 4 ſi acquiſitus ꝓcedit actus ex quibus eſt; in ordine tñ ad ſubſequentes verè inclinat, aut efficit illos cum põa, & in hoc par eſt ac lumen. Verũ tamẽ, ꝙ habitus infuſus, adhuc reddit opꝰ dignũ ad meritũ; ex ſolis .n. principijs nãræ nõ eſt meritũ; ſed ſine agente nèc eſt; hinc ad meritũ eſt actus põæ agentis, ſm̃ inclinationẽ gratiæ; ſuo modo ẽ lumen gloriæ. Ad 5 vnius actionis eſt vna cauſa, in vno ordine, in alio ordine põt eſſe alia, & alia cauſa; habitus, & põa faciunt vnũ vnitate ordinis. Ais ergo viſio eſt compoſita. ℞ habitus non eſt põa, ſed inclinans põam; vel comproducẽs cũ põa; & agunt ſubordinatè ad inuicem intellũs, & lumen; nèc viſio pars eſt à lumine, pars ab intellũ: ſed tota ab intellũ cũ lumine; nam vbi plura principia in diuerſo ordine agendi comproducunt, ſunt vnum principium vnitate ordinis reſpũ actus. Ad 6 poſſet perfectior intellũs cũ æquali lumine intenſius videre: at beatus iuxta inclinationem luminis collati, & iuxta exigentiã meritorũ videt. Vel in ordine ad viſibilitatẽ Dei, nõ põa potior cauſa, ſed Deus volens, qui nõ plus q̃ mereamur ſinit nos videre. Ad 7 vt proximè intellũs videt, ſic ꝓximè elicit viſionem; vt formaliter videt, formaliter elicit; nõ radicaliter. Ad 8 lumen eleuat ani-

animã ad videndũ,& fruendũ;hinc viſio ab anima cũ lumine eleuãte, aut coagente, nõ totaliter causãte. Ad 9 complet, eleuat, vltimo diſponit põam, nõ ẽ tota põa. 2 vt anima videat; non videt lumen.

Arguent Riccard. Maior. Marſil. Capreol. Caet. Ferrara; lumen eſſe diſpoſitionẽ, vt eſſia vniatur cum intellũ. 1 intellectus nõ eſt ꝑximè potens elicere viſionẽ, fit potens per lumen; ergo lumẽ ponit in actu primo intellũ,& vnit cũ obiecto. Seq̃la, vt ſit ꝑximè potens debet habere eſſentiam vnitam in rõne obiecti,& in eſſe intelligibili. 2 lumen eſt, vt intellectus cũ Deo ꝑportionẽ habeat in modo eſsẽdi, ergo eſt diſpoſitio, q̃ vnit põam cũ obiecto. & idoneã reddit. Seq̃la, vbi obm̃ excedit modũ eſſendi põæ debet proportionari illi, vel eget diſpoſitione, q̃ põam eleuet ad obm̃. 3 vt põa agat, requiritur vnio obiecti cum ea, ſed intellũs creatus neq̃ ex ſolis viribus habere hanc vnionẽ, ergo per lumẽ. 4 viſio non eſt beato nãralis, ergo vt connãralis fiat illi, datum eſt lumen, ꝙ eſſiam vnit intellectui, ac vires videndi præbet. 5 intellectus ſiue ponatur actiuus, ſiue paſſiuus; ſemper in eo vt diſpoſitio ad vnionem cũ obiecto p̃cedit lumen; vt paſſiuus q̃a actus actiuorum in patiente diſpoſito; vt actiuus, quia actus ſecundus ſupponit perfectã vnionem põæ cum obiecto in actu primo. Ad 1 eleuat vt põa eliciat actũ, nõ vt obm̃ vniatur, & illapsũ habeat in eam; hoc .n. Deus ſeipſo præſtat. Vel eſt neceſſe põæ ad actum ſecundum; non vnibilitati obiecti ad potentiã in actu primo. Ad 2 proportio obiecti, & põæ nõ eſt in modo eſſendi; ſed ordinis, & latitudinis obiectiuæ. Vel lumẽ nõ eſt, vt ꝑportionetur paſſiuè, ſed vt actiuè eliciat. Vel ſeipſo Deus fit indiſtans, & in eſſe intelligibili ſe ꝑbet; lumen adiuuat põã pro actu ſecundo, circa tale obm̃. Ad 3 hẽt vnionem Deo volente, & ſe exhibenre; actus, & elicitio põæ eſt inſufficiens, ad hoc lumen eleuans. 2 vnio cũ nõ fiat p informationẽ, ſed virtualem coniunctionem, ad eam Deus. Ad 4 vt connaturalius ſit actus circa obm̃; nõ vt obiectũ vniatur põæ; ad hoc enim ſeipſo Deus. Adde, viſio beata intuitiua eſt, ab obiecto ex ſe mouente, & terminante eſt. Ad 5 vt paſſiuè recipiat ſeipſo intellũs eſt diſpoſit', quia immediate capax omnis formæ, & actus; vt actiuè agat, adiuuat lumen, vel inclinans, & eleuãs, vel vt coefficiens cum põa. hinc ꝑ cauſalitate obiecti non eſt lumen, ſed pro eleuatione, vel actiuitate potentiæ.

An lumen gloriæ ſit vt præſentia obiectiua Dei fiat in poteſtate videntis; nèc ad videndum, ſed ſolũ intenſius videndum. 7

VVlpes duo numera cõſtituit luminis gloriæ; inſeruire intellectui vt inſtrumentũ ſupnãrale

ex ordinatione diuina, vt in eius poteſtate ſit præſentia obiectiua Dei; & ad viſionem intenſius, & p̃fectius attingendam. Ad hanc reduci poſſent Thom. 1.p.q.12.art.5 vt eſſia fiat forma, & ſpẽs intelligibilis, oportet vt diſpoſitio, & lumen ſuperaddatur.

Dico. Vt præsẽtia obiectiua Dei fiat debita, & in poteſtate intellũs nõ eſt lumẽ gloriæ.C.Vulpiũ.Scot. 2.d.3.q.9.in fin.ſpẽs infuſa, q̃ ſe tenet ex parte obiecti, eſt vt obiectũ ſit in poteſtate videntis; ergo non lumen, ꝙ ſe tenet ex parte potẽtiæ. ꝙlib.14 ar.2.N ex Auguſt.præſentiã obiectiuã eſſe in poteſtate videntis ad ſolam Dei voluntatẽ refert, qui videtur ſi vult, nõ videtur ſi non vult.ſubdit, nèc quicquã creatũ, etiã ſi ſit actiuũ, põt eſſe cauſa huius p̃ſentiæ. ibi, nèc in notitia abſtractiua hanc præſentiã concedit. imò ibi nec verbum de de lumine; in quodã dubio poti' tollit lumen q̃ ibi tendat effectum luminis.4.d 49 q.11.C. ſi ſupernãtale ponitur in beato prius operationibus, illud vt eliciatur actus, & operatio. Infra; obm̃ ex ſe ſufficit ad actũ viſionis cauſandæ, qm̃ eſt ex parte præſentiæ obiecti. ſi ibi lit. F bis dicat, nãrã humanam nõ habere Deũ in ſe, & ex ſe præſentẽ ſibi in rõne obiecti, id tamen fieri per lumen non aſſerit; nèc in alio in quo eminentius cõtinetur; imo docet nõ eſſe ſufficienter actiuã ex nãralibus ad actũ videndi; & propter operationẽ poni formas ſupernãrales. Lit.A impugnat Hẽricum, & Thom.in hoc; ſi excedit modus eſſendi rei cognitæ, debet æquari naturæ cognoſcentis in modo eſſendi; & inter alia ſubdit, nèc cũ lumine gloriæ, vel quouis habitu Deus in poteſtate intellũs, qa totũ hoc intellũm, habitum, & lumen excedit Deus. H poni ſi eſt neceſſe pp operationẽ eliciendã.

Prob. obm̃ p̃ſens eſt ꝙ voluntarie ſe exhibet põæ videnti, & ſe cõſtituit ſub noſtra facultate, ergo id nõ facit lumẽ.2 p lumen Deus nõ eſt in facultate, & poteſtate intellectus. Antec. lumen nõ eſt inſtrumentum ſimpliciter dans poſſe. 3 vbique Scot. lumen eſſe ob actum videntis, nõ ad poſſe videntis. 4 ſi obm̃ eſt p̃ſens nõ per illapſum, ſed in rõne obiecti; & põa inclinata, ac potens videre, iam eſt in facultate ſine lumine. 5 facultas videntis nõ ẽ lumen, nèc p̃ſtatur à lumine; ergo per lumen non fit in facultate videntis. 6 habitus luminis, nõ eſt ad actũ primũ, ſed ſecundum, ergo nõ vt ſit in facultate videntis, ſed vt fiat actus videntis. 7 nèc intellũs pfuſus lumine habet in ſui facultate vt attingat obm̃, niſi Deus velit; ergo lumen nõ eſt huius effectus inſtrumentum. 8 habitus non conſtituit intellũm in actu primo, & in põa accidentali ad actũ ſecũdũ; id .n. ſpẽi eſt, ergo non luminis. 9 *Deus* de ſe viſibilis, ſeipſo mouet, nèc intellectus eget lumine vt poſſit actũ, ſed vt edat actũ, nèc vt ponat obm̃, nèc neceſſitate

obie-

Digitized by Google

obiecti, & pōæ, quia ipſum eſt lux ex ſe præſens. 10 ſi intellūi nō vnitur eſsía vt forma intelligibilis niſi illuminato, tm̄ quia præparat ſubiectū ad receptionē formæ, lumē eſſet diſpoſitio ad receptionē formæ, & diſpoſitio ad vnionem cum eſſentia per modum ſpeciei.

Arguent. Vulpius 1 tunc potētia elicit actum circa obm̄, cum infunditur lumen, ergo conſtituit in facultate pōæ. 2 poſito lumine videt, ſine lumine non videt, ergo luminis ē ponere obm̄ ſub ditione pōæ. 3 tunc Deus vult videri, cū pbet lumen, ergo in hoc facultas pōæ. 4 videre eſt intellūs, nō habitus, ergo nō ad videre, ſed ad intenſius eſt lumen. 5 quodlib. 14. art. 2. impōa intellūs ad videndū Deum, qa non eſt mobilis ab eſsía motione nārali; ergo ſignū neceſſe dari lumen, vt moueat, & ſit pſens. 1. d. 17. q. 2. I habitus infuſus pſertim ad perfectius, & intenſius operandum; ergo ad hoc lumen.

Ad 1 elicit, qa eleuat, & vltimo diſponit pōam ad agendū, nō quia præſentiā obiectiuā pſtet lumen; ſed eſsía ſola medio actu voluntatis. 2 voluntas pfectè idem cū eſſentia, principium motiuum ad videndū eſsíam, vt eſsía eſt, ex qlib. 14 AA. C. voluntas motiua ad videndū voluntatē, vt voluntas eſt. Rx vt pfectè idem cum eſsía, formaliter infinita, identicè, & vnitiuè cōtinet perfectionē fundamēti, poteſt eſſe principiū communicādi eſsíam. Ad 2 videt non qa præſentiā obiectiuā præſtet lumē: ſed qa pōa iā eſt eleuata, & pxime diſpoſita ad agēdum per lumen. Ad 3 ſignum q pōa ſit expedita ad videndum, & Deus videri velit; non q lumen cōſtituat Deū viſibilem; vel eſt cū quo pōa videt; non quo obm̄ ſe prebeat videnti. Ad 4 videre eſt quidem intellūs, ſed inclināte habitu; vel ſimul cū intellectu comproducente. Ad 5 motiua eſſentia motione nārali tantum ſui intellūs, in quantum pōt, & à ſuo obiecto, vt à prima forma, & nil aliud immediate, & nāraliter mouet; creatum intellūm medio actu voluntatis, nō lumine; imo Deus in ſe lux, nō eget lumine, vt obiectiuè eſsía Dei ſit in noſtra poteſtate, quo ad actum primū, ſed ob actū ſecundum. Ad id ex 1 ibi potius oppoſitū; non ait, q pōa ſit cauſa ſubiæ actus, & habitus intēſionis; ſed qa ambæ pducunt effectū pfectiorē, q̄ altera tm̄; & vnus effectus eſt à duobus per ſe in diuerſo ordine cauſandi 2 ibi, ſi habitus cauſa act⁹, ipſa pōa erit prior & abſolutè nō eget habitu; minus tm̄ perfectè ſine habitu, quā cū habitu; ex eo qa duæ agunt, vna ſola nō poteſt ita perfectè effectum, vt ambæ ſimul.

An lumen ſit diſpoſitio intellectus ad receptionem viſionis. 8.

ANima immediatè ſuſceptiua nō ſufficienter actiua viſionis beatæ; capax non per aliud ab ea

nam accidens, & habitus nèc ſuſceptiuum ē, nec ratio recipiendi; intellūs, & voluntas perfecti amoris, & nōæ capaces. hinc lumen nō requiritur ad ſuſcipiendam viſionē; nā habitus nō diſponit pōam ad recipiendum actum, imo actus natus eſt prius recipi; imo in nobis ex actibus natus eſt gigni. & ſi actus eſt permanens reſpectu eius non eſt habitus, qa actus habet pfectionem actus primi, & ſecundi; viſio Dei forma permanēs, & perpetua, rōne formæ receptæ non eſt habitus.

Dico. Lumen nō eſt diſpoſitio intellūs, pro receptione viſionis. Scot. 3. d. 14. q. 1. B. C. 4 d. 49. q, 11. E. Prob. actus ex ſe prior eſt ſui nāra, q̃ habitus, q eſt natus fieri ex actibus; ergo nō diſponit pōam ad recipiendū actum; Sequela; actus natus ē prius recipi. 2 intellūs ordinatur ad plures viſiones, ergo maximè ad beatitudinē, q̃ eſt perfectiſſima; ergo ſi alterius ē immediatum ſuſceptiuum, & huius; nèc propter pfectiorē viſionem, ſecus anima pficeretur ſm̃ quid, & habitus ſimpliciter; ergo ſi hæc forma potius erit vt eliciat actum. 3 intellectus eſt immediate ſuſceptiuus luminis, abſque diſpoſitione præuia; ergo & viſionis, ſecus vt ad viſionē diſpoſitio recipiendi, ita ad lumen; vtrumque ſupernārale. 4 viſio immediatè reciperetur in lumine, mediatè in intellectu, vt ſubiectum colores media qualitate; vt habitus non eſt receptiuus, nèc ratio recipiendi; hinc forma ſupernāralis in beato, nō ob receptionē, ſed actionē. ℞ Suar. Recup. habitus ſupernārales priores actibus. 2 ſtant loco potentiarū, & ſūt priores. imo habitus nāralis ſi ex actu, tñ adhuc eſt ad actus ſequētes, & ſemper perfectior actus cum habitu. 3 viſio nō recipitur in lumine, ſed in ſubiecto diſpoſito per lumen. C. habitus nō pōt ex ſe ſuplere vicem pōæ; nā in eo cauſalitas alterius rōnis; ergo nō ē ratio recipiendi. 2 habitus, & pōa, ſi principia per ſe vnius actus, nō tñ in eodem ordine, nèc pōt habitus vniri niſi vt forma; ergo rāo recipiendi eſſet pōæ. 4 lumen nèc ſuſceptiuū, nèc rāo recipiendi nōā; ergo nec diſpoſitio, nèc ſubiectū, Antec. intellūs ſufficiens, & capax oīs nōæ, & formæ. 5 habitus non pdicatur in quid de qualitatibus, & de ipſa nōa, ergo nèc diſpoſitio recipiendi illam. 6 habitus non eſt quo ſimpliciter poſſumus, ſed quo aliqualiter poſſumus; nā eſt tm̃ vbi pōa agendi, & patiendi; ergo non eſt diſpoſitio pro receptione. 7 intellūs immediatè in ſe recipit viſionem, & impoſſibile ē recipi in lumine; ergo nō ē diſpoſitio. *Se*quela; impoſſibile eſt viſionem nō recipi in eo ſubiecto, q tribuit effectum formalem videndi; nam ſic actus vitæ poſſet recipi in alio ſubiecto, quā non vitali; imo poſſet recipi in eo, cui non eſt actus. 8 ſi viſio per lumen fieret capax totaliter, intellūs tm̃ videret denomi-

natiuè

natiuè, p accidens ſubiectando lumen : at videre ē pōtiæ viſiuæ; nec partialiter, quia actus vitalis eſt in eo , cui tribuit effectū formalem, lumen nèc totaliter , nèc partialiter habet effectum formalem videndi, ergo nèc partialiter recipitur in lumine . 9 in nāralibus forma quæ eſt terminus; nèc totaliter nèc partialiter recipitur in diſpoſitionē, ſed in materia ; ergo viſio beata nō recepta vt per diſpoſitione in lumine . ℞ ex his ſequi, nèc actiuè lumen ſe habere ad actionē, & viſionē beatā, & ſic nō eſſe neceſſarium : nā omnia, quæ p̄bet lumen non ſunt neceſſaria ad recipiendū, nèc ad producendum; vt .n. lumen nō eſſet potens videre paſſiuè, nèc ad videndū actiuè. 2 vt lumen eleuat ad agendā viſionē, & nō videt, ita ad recipiendā , & ſi nō ſit ſubiectum , aut ratio recipiendi. C. capax paſſiuè, & receptiuè eſt ex ſe anima oīs formæ ; at nō actiue ſe habet ad omnem formam, & actū . 2 pōa obedientialis in creatis, reſpicit tantū pōam actiuā, quæ à *Deo* ſupletur; nō capacitatē, q̄ lumine creato ſupleatur. 3 pōa nāralis ad charitatem ineſt nobis; poſſe habere gratiā naturæ ē hominum, habere gratia ē fideliū, Aug. 4 pōa comparatiuè ad actū nulla eſt ſupernāralis: tantū in ordine ad agens; ſi non eſt nāraliter impſſiuum illius formæ in paſſum; nulla cognitio, & viſio ē ſupernāralis in ordine ad receptionē, quia ad oēm nāraliter inclinatur; ſi tū ē ab agente , q̄ nō eſt natū mouere nāraliter ad talē actū , tunc ſupernaturalis ; ideo actio ſupernāralis . 4 pōa paſſiuè capax. pōt impediri ne exeat in actum, ex parte pōæ , q̄ non ē ꝓximè expedita ; ex parte medij, nō ē rectè lumen; ex obiecto, nō nāraliter motiuū; hæc præ alijs, propter q̄ intellūs habēs pōam nō pōt exire in actum. 5 pōa ad receptionē ē ſola capacitas; ad actionē eſt ex medijs, diſpoſitione, obiecti, & pluriū; nāra recipit animā, nō creat animā. 6 receptiua ē tm̄ paſſiua, indirecta, ſatis vt amoueatur prohibens, vt lapis ad deſcenſū ; actiua ē poſitiua, directa, determinat ad agendū, ita lumen illuſtrat pōam , non obm̄ de ſe lucem habens, vt lux corporea, quæ præbet lumen obiecto . Item ſicut determinat ad agendū, eleuat, applicat virtutē, coexigit cū intellū, & hīc modus pōt competere lumini, vt comprincipium ad eundem effectū . 7 ꝑparatio nō ē ad pati , & recipere viſionē; ſed ad producere ; imo hæc perfectio vidēdi Deū poſſet dici naturæ , qa nāra capax ſuæ vltimæ perfectionis ; nāra inclinat ad finē ; infima nāra capax gloriæ eſt anima ; nèc lumen dat poſſe, aptitudinē, eſſe ſubiecti; ſed actum, eleuat ad videndum, non ē ſuſceptiuum, nèc rāo recipiendi .

Arguent Riccard. Maior, Marſil. Carthuſ. Suarez Cabrera, Recupit. 1 lumen ſe habet ad efficiendam, ergo ad recipiendā viſionē; Seq̄la nō minus intellūs inſufficiens ad

Digitized by Google

receptionē, q̃ ad actionē; ergo vt cum lumine efficit, medio lumine recipit. 2 lumen ē diſpoſitio ſubiecti; nā viſio recipitur in pōa medio lumine; ergo magis viſio beata in intellū per lumen. 3 vt viſio efficitur ab vtroque, ita recipitur in vtroque. 4 vt forma ſubālis in materia diſpoſita per accidentia, ita viſio in intellectu diſpoſito ꝑ lumen. 5 nō minus improportionatus eſt intellectus ad recipiendā viſionē, q̃ ad eliciendam; ergo diſponi dēt ſubm̄. C. materia eget diſpoſitione vt recipiat formā, quę ē vltimus terminus nāræ; ergo magis anima ad receptionem viſionis beatæ, q̃ ē vltimus finis ſupernāralis. 7 lumē eſt diſpoſitio ad vnionē intentionalē cū eſſia, vt ſpecie impſſa; ergo ad vnionē realē per ſpēm expſsā in intellū receptam. Sequela; vnio cū eſſia per modum obiecti ordinatur ad viſionē: magis proprium eſt diſponi ſubm̄ ad vnionē realem cum forma intrinſeca, q̃ ad intentionalem cum forma extrinſeca.

Ad 1 lumen nō ad recipiendum actū; nā habitus nō diſponit pōam ad receptionē; accidens, aut habitus nèc ſuſcipit, nèc eſt ratio recipiendi viſionē. 2 ad recipere eſt immediatè capax; ad agere, & cauſare, qa nō ē ſufficiens actiuū, nèc mouens nāræle; ideo lumen vt eleuet. 3 vt nāra ſit capax nō additur aliud à ſua eſſia, habitus nō ratio recipiendi actū: at vero actiua nō ē ſufficienter ex nāralibus ad viſionem; qa nō ē actiuus intellect⁹, niſi habeat in ſe obm̄ cognitū, ex ſe pſentē Deū in rōne obiecti motiui, id autem nō ex puris naturalibus, qa non ſummè diſpoſitus ad eā eliciendū; vt ad recipiendum nāra dedit pōas paſſiuas, & receptiuas; nō tn̄ vt conſequeretur niſi ꝓxime habitis diſpoſitionibus. C. ſemper intellūs eadē pōa, & cauſa actiua vt paſſiua. ℞ actiua, vt paſſiua remotè, nō ꝓximè; nā agere ē cū medijs, diſpoſitione requiſita, & adhuc obiecti; poſſe tm̄ pōæ. Ad 2 lumen diſpoſitio nō pōæ vt paſſiuę & receptiuæ, aut obedientialis: ſed tm̄ actiuæ, q̄ nunc ē remota, tunc propinqua cū lumine; intellūs ita hic & ibi, eadē pōa, & potēs recipere, ad hoc non eſt lumen. C. Conc. Viennenſe, ꝑ lumen eleuari ad videndū; videre, aut formaliter formari viſione; aut efficere, & recipere. ℞ ad videndū, ꝙ notat actionē, non receptionē. C. ad videndū eſt actiuè, & paſſiuè, participium. ℞ adiunctū cū eleuatione habitus, qui datur ad actionem. 2 habit⁹, & diſpoſitio ſunt ꝓpter actus, vel ex actibus. Ad 3 recipitur in vtroque, & in intellectu lumine pfuſo; at nō neceſſitate vtriuſque; ad recipere natura ſufficit, ad eleuari ad illam, & tendere in eam; lumen ſimpliciter illuſtrat, aut efficit cū pōa. 2 quicquid ſupernaturaliter ineſt, in nāra pōt ineſſe; at ꝙ ſupernāraliter fit, ſine lumine, aut auxilio, aut ſola nāra non fit. Ad 4 forma eget diſpoſitione, vt agens in-

inducat eã; nõ vt ſubſtentet eam, immediatè ſuſceptiuum formæ; vt anima receptiua viſionis, & omnis actus. 2 formã recipi, & induci, nõ rõne ſui, ſed qa vna perfectior, alia minus perfecta ad agendũ, datur alia, & alia diſpoſitio. Ad 5 ad agẽdũ concurſus plurium, ad recipiẽdũ ſola capacitas, eſt capax beari, hinc nõ aliqd vt recipiat; vt edat, efficiat. 2 quia recipere ſupponit agere, hinc p̃cedit habitus, vt eleuans aut rão agendi; nõ vt ratio, aut ſubm̃ recipiendi. Ad 6 forma organica ſupponit ſubm̃ diſpoſitũ ad organa; viſio beata in ſubiecto diſpoſito ad recipere, eſt ſola anima, q̃ fit beata, non fit beatum lumen. 2 recipitur viſio in anima cũ lumine; non propter lumen eſt receptio, ſed eleuatio ad videndũ. Ad 7 lumen nõ eſt ob p̃ſentiã obiectiuã; nèc vt ſpẽs imp̃ſſa; qa obm̃ in ſe ſumma lux, ſeipſo volens eſt p̃ſens ſed ob ſpẽm expreſsã eliciendã; nõ vt receptam; nõ elicit actũ niſi vt eleuata anima p lumẽ; at nõ recipit ꝓpter lumen. C vnio p modũ obiecti ẽ ad receptionem actus ℞ duo sũt in vnione ad obm̃, exprimere, & cauſare actũ; & ipsũ recipere; exprimere ꝓpter lumẽ, & ordinis ſupernãralis: at recipere, & eſſe ſubm̃ actus ẽ nãræ hoĩs. C. ꝗ ſupernãrale ẽ, ſupernãrale ſe hẽt ad recipi ℞ ſupernaturale eſt reſpectu agẽtis Dei, mouentis; nõ ex natura, & concurſu luminis infuſi: at non ipſa receptio actus eſt ſupernaturalis; ad omnem actum, & formam inclinat, & eſt capax natura.

An lumen gloriæ tantum eleuat, inclinat, & illuſtrat põam, ad Deũ videndum; an vero ſit ratio actiua vt cum intellectu inſtrumẽtaliter coefficiat, & coagat tam ad ſimpliciter, quam ad intenſius & perfectius videndum. 9

EX his, quæ variè Scotus de lumine, & habitu infuſo. Probleme eſt lumen dari, vt eleuet, illuſtret, inclinet, & vltimo diſponat intellũm ad videndũ Deũ. Aut eſſe rõnem actiuã, vt inſtrumentũ intellectus ad eliciendã actionem, & claram Dei viſionem, cũ eſſentia cauſante vt obm̃, ꝗ ſui excellentia eſt cauſa præcipua, & potior in viſione, & fruitione Beata. ita continens ſua profert, nihil damnans. Dico 1. lumẽ, ſeù habitus datur vt ꝓximè inclinet, eleuet ad videndũ, & ꝓportionatè agẽdũ circa Deũ clarè viſum. Scot. 1. prol. M. omni nõa natus eſt pfici, & ad eam inclinat: in ordine ad agens, & Deũ qui non mouet vt obm̃ nãrale imprimit, & reuelat, infundit habitũ, q inclinat ad Deũ diſtinctè. X non habemus põam, q̃ ſola ſufficiat ad actũm; ex ſe ſola ordinatur ad actũ circa Deũ, non ex ſe ſola attingit. in fin. oportet proportionari obiecto p aliud ad actũ. 1. d. 17. q. 2 M. habitus inclinat, eleuat, diſponit põam reddit expeditã ad actum; etiã ſi nõ ſit actiuus. 2. d. 3. q. 10. L. in-

intellûs ſi ſuum nè habilis de ſe, in eo ratio pōæ actiuæ, & obm̄ ſufficienter p̄ſens; adhuc deficit inclinatio ſumma ad actū pfectiſſimū. 2 d. 23. q. vn. G eſto pōtæ pfectione creſcerent, intenſius, & perfectius agūt cū habitibus, q̄ ſine eis; & perfectiſſima omnium viſio beata. 3 d. 14. q. 1. C. ad eliciendū actiuè beatam viſionē, intellûs prius pficitur lumine, vt voluntas prius caritate, vt fruatur. 4. d. 49. q. 6. E pōa nō habitus eſt quo ſimpliciter poſſumus, sm̄ quid, & inclinās vt inſtrumētum. q 11. L præter habitum, tunc magis imperfecta, cū magis apta ad maiorē perfectionē, ſi eo illa careat. ibi; propinquè pōa lumine. q. 12. A ſi diſpoſitio p̄uia nō reqritur ad eſſe beatū, vt lumen gloriæ: tunc agenti vt agens eſt, nō repugnat modo dare beatitudinem; ſi requiritur poteſt primo dare diſpoſitionem 3. d. 35. eſt vt pōa rectè, aptè, delectū cū habitu.

Prob 1. Conc. Viennæ ſub Clem. 5. Anima eget lumine, vt eleuetur ad videndum Deū, ergo ad eleuandū lumen; nā luminis re vera eſt eleuare, illuminare, proximè expedire, claram reddere pōam, & ſubleuare ad obiectū. 2 cum lumine de facto anima videt, ſine lumine non videt; in via lumē fidei, ergo in patria lumen gloriæ; ergo ad videndum lumen. ſi quo maius lumen fidei, ad plura reuelata inclinat; quo maius lumen gloriæ ad plura clare videnda inclinat, habilitat, & illuſtrat animā. 3 quo mai⁹, aut minus eſt lumen eo intenſior, & remiſſior eſt viſio, ergo ad vidēdū, & intenſius, ac perfectius videndum confert lumen. 4 lumen nō ē pōa, aut facultas phyſicè viſiua, & cognitiua; ergo nèc ad viſionem, nèc ad intenſiorem viſionē; nèc ipſum ſe habet vt potētia, ſed vt eleuans, & inclinās ad actū; ſecus lumen additū pōæ, non adderetur habitus: ſed pōa pōæ. 5 à quo phyſicè viſio, ab eo intenſio, & perfectio phyſica viſionis; ex obiecto & pōa effectiuè eſt viſio; ergo ex his phyſica pfectio; ergo luminis nō ē videre; ſed eleuare, inclinare, illuſtrare pōam ad videndū, & perfectius videndū 6 habitus ſupponit pōam ſimpliciter poſſe; nèc eſt niſi vbi pōa agendi, & patiendi adeſt: ē quo ſic, et ſic poſſimus; ergo lumen nō agit effectiuè ad viſionē, ſed eleuat, p̄xime diſponit, inclinat, illuminat ad vidēdum. 7 habitus ſupernālis fidei inclinat, vt ſupernāraliter in via actū circa credibilia eliciamus; ergo magis habit⁹ ſupernāralis gloriæ, vbi pōam imbecillem eleuat, vltimo diſponit, illuſtrat vt videamus. Ant. ad actus credendi fides inclinat, eleuat vt credamus. 8 quo obm̄ magis in ſe lux, eo pōa actiua perfectiori inſtrumento debet attolli, et eleuari vt agat; qa lux Dei ſumma ē, vis intellûs roborari, et eleuari dēt; ſecus imbecillis, cæcutiens pōa ad tm̄ lumen obiecti, niſi Deus adderet claritatem luminis

minis

minis. 9 viſio Dei actus ſupernaturalis eſt, non rõne intellũs,qui eſt põa nãralis, & omni actu nãraliter pficitur; ſed rõnẽ mouẽtis,& agẽtis Dei, qui non mouet mõdo naturali, nèc ſubeſt cauſalitati agentis nãralis; ergo viſio ſupernãralis ex parte põæ, quia nõ ſine lumine infuſo ſupernãraliter agit. 10 omnes concedũt habitus in potẽtijs, quas inclinant, reddũt expeditas; ergo magis in ſupernaturalibus actibus,ſummè inclinãt, ac ſumme eleuant. 11 lumen non ẽ põa, ſed habitus, aut forma, q̃ non agit videndo: ſed eleuando,ſubleuando, roborando, clarificãdo; vt fulgor, & lumen immutat, & diſponit viſum; lumen gloriæ animã ad Deũ. 12 Sacramenta inſtrumẽta gratiæ, eleuãt nos, vt eis poſitis Deus ex pacto mouetur ad gratiam cauſandã; lumen ſuo modo eleuat intellũm, vt inſtrumentũ, quo poſito, & quo illuminante, Beatus videt.

Dico 2. Adhuc Scoticum; habitũ luminis eſſe rõnem actiuã, vna cũ intellũ, tàm ad videndum, quã ad intenſius videndũ.1.d.17.G.habitus ẽ cauſa partialis actus pfecti, pcedentis à põa,& habitu. N. põt ſuſtineri via, q̃ tribuit cauſalitatẽ actiuã habitui;& q̃ tm̃,vt ſit forma inclinans ad vlteriorem; nõ tamẽ rão recipiẽdi, vt grauitas inclinat deorſum, ſed corpus recipit vbi. GG. habitus pter hoc, ꝙ ẽ decor ſpiritualis, & inclinans, ſiuè non actiuè; ſiue ꝙ magis videtur, actiuè. 3.d.13.q.4.O. gratia cauſa partialis reſpũ fruitionis. P. habet rationem cauſæ efficientis ſecundæ; idẽp totã:vt intellũs ita ſe hẽt actiuè vt eliciat viſionẽ, ſicut volũtas fruitionẽ.d.14.q.1.D.voluntas actiuè ſe hẽt ad viſionẽ, vt gratia ad fruitionẽ. 4.d.49 q,11.GH lumẽ, aut forma nõ propter ſolã receptionẽ, vt nèc charitas ob paſſiuam receptionẽ fruitionis; nam anima capax, vt paſſiue oẽm forma recipiat: ſed neceſſe ob actus elicitionem; lumen intellũi, vt voluntati charitas reſpondet: At obm̃ p̃ſens ex ſe cauſat, nõ ſpẽs, ipsũ eſt lux, hinc non propter ipsũ lumen, ſed ob formalem operationem. L eadẽ põa, & intellũs hic,& ibi; nunc remota,tunc ppinqua propter lumen, non vt paſſiuè recipiat, ſed propter operationem eliciendam q.12.A,ſi diſpoſitio p̃uia nõ requiritur ad eſſe Beatũ,vt lumẽ gloriæ, tunc agenti vt agens eſt, nõ repugnat beatitudo in hac vita, vt in alia vita.

Prob. 1. nequit intelligi habitũ eſſe actiuũ, pcedere actum põæ, & actiuè non elici à põa cũ habitu, ſed viſio beata naturaliter ſeqtur infuſionem habitus; & habitus ẽ actiuus; ergo nõ tam ad intenſionẽ, q̃ ad elicitionẽ,põa concurrit, & habitus. Maior, põa ſola cauſa ẽ actus præcedentis habitũ,1.d.17 q.2.G. in fin.ſed viſio beata eſt poſt infuſionẽ habitus, ergo actiuè ab habitu, & põa. 2.Conc.Viennenſe; eleuat ad videndũ Deũ; eleuatio luminis neceſſaria ad viſionẽ,ergo

ſi

Digitized by Google

ſi habitus concurrit ad vidēdum, actiue ſe hēt. 3 eleuare ad efficiēdū, non eſt complere actiuitatem pōæ intra idem genus;nam lumen eſt alterius rōnis ab intellū; ergo eleuat, vt vnitus cū intellū ſit coefficiens viſionē. Seq̄la; diſpoſitiones,& inſtrumenta nāralia ad certā formā, ſunt actiua reſpū illius; ergo magis habitus, & diſpoſitiones ſupernaturales ad actus ſuos erunt actiui reſpectu viſionis, & fruitionis. 4 vnde res eſt hæc in actu, inde eſt certus gradus intrinſecus illi; ergo ab habitu luminis, poſito ꝙ ſit actiuus, & à pōa, tam gradus viſionis, q̄ viſio. 5 intenſio nō ē forma extrinſeca, vel accidēs actui; ſed gradus intrinſecus illi, ergo à quo eſt actus, ab eo eſt gradus intrinſecus actui,ergo ſi lumē influit in gradū actus, etiam in ipſum actum;vel ad nihil influit. Antec. actus intenſus ē quodā per ſe vnum indiuiſum in ſua ſpecie; ergo nō ē aliud principiū per ſe act' & intenſionis actus; à quo res eſt hæc, ab eo eſt intrinſecus gradus eius;nèc res eſt hæc,& ſignata natura, quin ſit in certo ſuo gradu, ergo nō eſt viſio,qn in aliquo gradu viſio, ergo vel ad viſionem nō ē lumen. 6 ſi potētia magis pfectè operatur cū habitu,q̄ ſine habitu; tamen effectus viſionis in ſe, eſt p ſe vnus à pōa, & habitu ſimul. Ant. pōa vtitur habitu, vt inſtrumento, & cauſa ſecunda. item viſio ē actio pōæ habituatæ; ergo ſi actiue agit ad viſionem agit. 7 non eſt dabilis viſio elicita, ſine efficientia habitus, poſito ꝙ ſit actiuus; ergo ad viſionē concurrit habitus. Antec. viſio Beata ē intrinſecè,& eſſentialiter intenſa viſio, quo obm̄ ē perfectius, ergo nō ē dabilis viſio ſine efficientia luminis; vt ſimpliciter ad ſimpliciter,ita magis ad magis, & maximū ad maximū. 8 vt ſe habet optimū ad optimū, ità bonū ad bonū; ſed optima viſio beata ē ab habitu, & intellū, ergo & viſio; nā vt habitus pficit pōam in rōne optimè agendi, ergo in rōne agēdi, ſi præcedit actū pōæ; ſi de quo magis, & de quo minus, magis eſt efficere cū intellectu intensè, quā efficere. imò neceſſitas luminis, vt intellectus connaturalius agat.

Quod habitus poſſit eſſe actiu'. Prob. 1. habitus eſt quo, quis vtitur cum vult 3 an.com.18. mouere ad actum, non eſt pati. 2 habitus eſt propter agere, ergo agit. Sequela; agenti nō fit conueniens actio, niſi in quantum ē agens; ſed propter habitū fit conueniens agenti actio ergo agit. 3 habitus eſt quo poſito agens habet in facultate actionē. 4 habitus nō inclinat vt pōa paſſiua, ergo vt principium actiuum. 5 anima ante ſcientiam eſt in pōa eſſentiali; poſt habitum eſt in pōa accidentali 3 phyſ.32. 2. anim. 51. ꝙ reducit de pōa eſſentiali ad accidentalē, vel de pōa ad actum eſt actiuum. 6 vt anima viuimus, ſentimus, intelligimus, ità ſcientia qua ſcimus; ſed anima agit, ergo & habitus. 7 prudentia ē habitus

pra-

practic' actiu';ars habit' factiu', & vndè mot',1.eth.erō rāo agēdi ē hī t'.8 virt'pficit hēntē, & op' reddit bonū 2 eth.5.nō reddit bonū paſſiuè,ergo actiuè.9 ex habitu,& virtute iuſtitię eſt opari iuſtè,ergo actiuè.10 Aug.de lib. arb. gratia ſe hēt ad arbitriū,vtſeſſor ad equum,ſeſſor agit,& mouet actiuè.

Ad Argum.1. concluſ. vbi lumē tantū inclinat;fauētOccam,Maior Dur.Aureol. Ad 1 Conc.ait eleuat ad vidēdum;nèc inclinādo tātum, ſed coagēdo;perfectius .n. agit pōa cum habitu,quā ſine habitu : hinc in viſione beata perfecta, pōa agit cum habitu.Ad 2 videt lumine inclinãte,& coagente effectiuè. C. vt meritum tātum merentis, ita pręmiūm ſolius Dei retribuētis, & nihil luminis coagentis. ℞. vt nèc meritum ſine gratia,nèc viſio ſine lumine; gratia cum qua meremur ; lumē cum quo videmus. 2 ſi entitate phyſica opus nō ex gratia; ſed in genere moris,&acceptabilis;ità in rōne pmij obiectiue à Deo,effectiuè à pōa clara lumine. Ad 3 lumen nō ē pōa, ſed cū quo pōa agit pfectius in actiuitate ad pmium. Vel nō eſt eiuſdē rōnis cauſalitas pōæ,& habitus;ideo nō eſt pōa,ſed actiuus cum pōa. Ad 4. ex obiecto, & pōa fulcita lumine eſt viſio. C. nulla creatura beat effectiuè. ℞. vt obiectū, & cauſa præcipua; ſed ad effectum,vt inſtrumentum, intellectus pōa,lumē inſtrumentum coagēs illi.Ad 5 habit' ſupponit poſse pōę, tn̄ eſt quo vtitur pōa ad agēdum,& cum quo agit.Vel pōt actū, qui pręcedit infuſionē,vel acquiſitionē;nō qui eſt poſt habitum. Ad 6 ſupponit poſſe incompletè reſpū viſionis Dei ſupernālis;lumē infuſum lumini innato additur, & proximè cōplet vt eliciat & eo vtitur, vt inſtrumento ex Dei ordinatione. 2 pōa eſt diſpoſita ad receptionē;ad actionē per lumen. C. diſpoſitio , nō vt amotio impedimēti,vt qui remouet prohibēs diſponit lapidē ad deſcēſum , nèc per aplicationē agentis ad paſſum ; vt virtus motiua imperio voluntatis ad exexercitiū: nèc vt cōplemētum virtutis vt calor diſponit ignē ad productionē ; quia vt lumē intellectū eleuat ad viſionē,nèc recipit viſionē;ita ad agendū diſponit,nèc agit ℞. obiectū pręſens ex ſe cauſat viſionem,intellectus,& obiectū ſatis ad agendū, remotè, proximè cum lumine;nō q lumen applicet ad videndū; ſed complet, & cōiungit ſe intellectui,vt habitus adiuuās pōā ad videndū effectiuè. C. lumen nō videt. ℞. vt receptū in intellectu, ē cōprincipiū, & inſtrumentū intellectui ad vidēdū. 2 idē accidēs ſubſubſtentatur à ſubiecto,& concurrit cū ſubiecto ad actus. Ad 7 fides non pręcisè inclinat , ſed eſt ob pfectionē actus credendi,& aſſenſus. 3.d 23. H ſic ſuo modo lumen. Ais abſq;fide infuſa pōt quis oībus articulis credere,ſolo teſtimonio reuelātis,ibid. lit. C. ℞. ex hoc ſequi tantū, fidē infuſam nō eſſe ſimpliciter neceſſariā , vt ſine ea nequiret

dari aſſenſus; non tñ quin ſit neceſſaria vt aſſenſus ſit ſupernaturalis; & q non poſſit demonſtrari in eſſe poſita fide, vt credas ſcripturę & Patribus; ait Scotus. 2 vt ſpectata Dei pôa ſola reuelatione extrinſeca poſſet quis credere; ſic abſque luminis habitu, ſolo auxilio extrinſeco videre. Ad 8 eleuari ad perfectè eliciendã viſionẽ; non ad inclinationẽ, quã ex ſe habet. Ad 9 ſupernaturalis non rõne intellectus precisè, qui õi forma mõ nãli perficitur; ſed rõne obiecti, non mouẽtis modo nãli, & rõne inſtrumenti, qđ nèc nãliter infuſũ; hinc inſtrumentũ ſupernãliter agẽdi. Ad 10 lumen non modo inclinat, ſed eſt inſtrumentum, & diſpõ agentis ad agendũ, applicat virtutem actiuã; & vltimo cõplet, & coniungit ſe illi ad effectũ, vt lumen fidei ad actũ credẽdi in via; ita lumen glorię ad viſionem patriæ. C. ſi ſunt vt duæ partes intellectus, & lumen, non ſe inuicẽ diſponunt, ſed in ordine ad effectum, ergo ſi lumen agit, non eleuat, & diſponit. ℞ lumẽ ẽ qualitas recepta, vt ſic diſponit; vt iſtrm̃ coagit illi; partes, quę ſunt per ſe non ſe diſponũt niſi ad effectũ; anima non diſponit corpus ad receptionẽ, ſed ad operationes vitæ; at lumen, quia accidẽs inclinat ad actũ elicieudũ, & inſtrumentũ ẽ agẽdi; hinc eleuare animã ad videndũ, ait Conciliũ. C. eſt anima ex ſe ſufficiẽs. ℞. ad recipere. 2 ad agere remotè; proximè, & vltimo cũ lumine. Ad 11. agit nõ vt pôa, ſed vt habitus, eſt quo pôa vtitur ad agẽdũ. Ad 12 Sacramenta, quia ſigna ſenſibilia, & mãlia, proportionem nõ hñt vt grãm producãt ſpiritualẽ: lumen glorię ſpũale, habitus eſt in pôa, & cũ ea ſuum effectum pręſtare põt. C. et Sacramẽta poſſunt eleuari ad gratiã, vt eã producãt. ℞ eleuari, vt vltimum de pôa, vt ſint diſpões ex pacto neceſſitãtes Deũ ad grãm nõ vt faciãt; grãm dat De' C. etiã gloriã; nã grãm, & gloriã dabit Dñs. ℞. vt grãm, ita lumẽ poſtat Deus. 2 vt data grã, opera elicita p eam ſunt à nobis; ita viſio per lumen; & ita rectè eſt par.

Ais relatio nõ agit, habitus eſt relatio 5. met. 20 ℞ ẽ qualitas primę ſpẽi, includit reſpũm per identitatem; ſi vt relatio habitus non ẽ actiuus; habitus cui relatio eadẽ, eſt actiuus; reſpũs creaturę ad Deũ non agit, ſed creatura; nèc relatio in habitu, ſed habitus. C. unius actũs vna pôa. 2 phyſic. 37. ergo pôa qua agimus, habitus tm̃ perficit. ℞ habitus non eſt pôa, ſed quo vtitur pôa; vnius actus vnum principium in vno ordine; plura in diuerſo, & ſubordinate eſſe poſſunt ad vnũ effectũ. C. aggregatũ ex pôa, & habitu facit per accidẽs, ergo nõ ẽ quo. ℞ eadem rõne agendi agregatũ nõ agit: ſed alia rõne; imo habitus ineſt ad vnitatẽ perfectę pôę, ac principij formalis agendi. C. actus recipitur in pôa; ſed accidens non eſt principiũ agendi in ſubiectum propriũ, ergo nèc habitus. ℞ accidens põt eſſe principiũ effectus receptibilis in ſubiecto; ſpẽs princi-

pium

piũ intellectionis receptę in intellectu; forma principiũ quo tranſmutationis ſui ſubiecti. C. in ſenſu eſt habitus, & appetitus, qui non ẽ actiuus; nã ſenſus ducitur, non ſe ducit, Damaſ. l. 2. c. 22. ℞. ducitur, q̃a non liberè, nèc perfectè actui dominatur; nõquin ſit ſuo modo actiuus cũ ſenſu. 2 de ani. C. ſi põa intẽſius agit cum habitu; ergo tm̃ eſt ad intẽſius. ℞. actus intẽſior à põa, & habitu; nõ ꝙ põa ſit cauſa ſubſtãtię actus, & habitus cauſa intẽſionis. quia ſi cauſato reſpondent duę cauſę, ambæ cõcurrẽtes producũt perfectiorẽ, q̃ ſi ab altera tm̃, & effectus per ſe vnus eſt à duobus in diuerſo ordine cauſandi. C. ſi habitus eſt actiuus ſuplẽs gradũ cauſalitatis, qui deeſt põę, ergo poſſet intẽdi habitus, qui ſupleret oẽs vires põę, ſequela; põt intendi. ita virtus põę, & vnius agẽtis, vt ęquet duobus. ℞ ſi eſſent eiuſdẽ rõnis, & ordinis, vt duo ferẽtes lapidem; at hic diuerſę rõnis; nã habitus eſt cauſa ſecunda, qua vtitur põa; hinc ſi infinitè augeretur, nũquã fieret põa, vt vis gñatiua Patris eſto augeatur, nũquã virtus fit Solis. C. habitus eſſet perfectior in agẽdo: quia determinaret põam ad agere, moueret, & inclinaret illã. ℞. põa principalior, quę vtitur habitu vt inſtrumẽto, quę illimitata in agẽdo; quę virtus eſt agẽtis; quę cauſat habitum acquiſitũ. C. actus ẽ cauſa habitus, ergo ſi viciſſim actus ẽ ab habitu; ergo cauſæ æquiuocè diſtinctę ſpẽ ſibi inuicẽ cauſæ; at cauſa æquiuoca, qui cõtinet totã perfectionẽ effectus, nõ mutuo cũ effectu inuicẽ cauſæ: itẽ habitus eſt cauſa perfecti actus, & actus eſt cauſa habitus; ergo põa ſola ſatis; quod. n. eſt cauſa cauſæ, eſt cauſa cauſati. ℞. cauſæ æquiuocæ nõ ſunt ſibi inuicẽ cauſæ totales; poſſunt eſſe partiales, vt ſpẽs intelligibis cauſa act⁹, q& ſpẽm intendit. adde, habitus eſt ad actum qui ſequitur perfectiorẽ; non qui pręcedit habitũ, & ſic nõ inuicem cauſæ. Ad aliud actus nõ eſt rõ gigendi quo põæ, vt habitus, ideo nõ eſt principiũ reſpũ cuius habitus eſt principiũ; vt virtus ſolis non eſt principiũ reſpũ cuius forma genita à ſole põt eſſe principiũ. Vel in cauſis præciſis, propõ vera; põa ſola, & põa cũ habitu non ſunt cauſæ præciſæ. Ais ſæpè ſenſus docet habitus non eſſe quo poſſumus, ſed quo aliqualiter; nèc eſſe ad actum, ſed ad agere intẽſius. ℞. id quia, nõ agit ſimpliciter, nèc vt cauſa totalis, nèc dãs poſſe, ſed ſimul cũ põa. Vel ad agere intẽſius, quia põa intenſius, & perfectius agit cũ habitu, non quia non agat actum.

Ad argumenta. 2 concl. quæ probãt habitum agere. Ad 1 implicat habitũ pręcedere, & eſſe actiuũ: ſed in hac ſententia habitus nõ eſt actiuus. Ais põa eſt habituata, ergo cũ habitu ãgit. ℞. habitu inclinãte vt forma priore ad poſteriorẽ, ſicut grauitas ad deorſum, ſed non per ſe agente. Ad 2 eleuat, quia inclinat, illuminat; dat facilitatẽ ad videndũ; non quod videat, & cau-

ſet viſionem. Ad 3 eleuat quia dat intellectui facilitatem ad actū, non quia faciat actū; nouiter diſpoſitus ad actus, nō ita facile elicit actus, quouſq; ex frequentia actuū acquirat habitus; ita habitus luminis dat inclinationem, & illuminat, vt expeditè, diſpoſitè, clarius intellectus videat. C. habitus infuſus non dat facile, vt pōa ſit ad actū; nouiter conuerſus ad fidem, non facile actus elicit, quouſq; ex frequentia actuū acquirat virtutem. ℞. dat inclinare fides in via, vbi obiectū latens: at in patria obiectū præſens mouet, coagit; hinc lumen diſponit, inclinat, dat facile eſſe diſpoſitū ad actus. C. rectè pōt quis agere ſine habitu; malus nouiter conuerſus ad bonū, malus habitus dictat inclinat; nō tñ promptè, & nèc delectat. ℞. nūc habitus malus opponitur dictamini rectè, & inclinat ad oppoſitū m: at in patria intellectus inclinat cū habitu, & eſt conſona inclinatio habitus ad actum, quem elicit pōa, & mouet obiectū. 2 diſpōnes quæ ſunt, vt formæ actiuæ agūt, quæ tñ materialiter nō agūt; & ſi agunt nō ad formā per ſe primo intentā; nā tñ vt diſponāt pōā agendi: lumen diſponit pōam, vt clarius, applicetur vis intellūs; vt virtus motiua ex imperio volūtatis applicatur ad motū; ſuo modo intellūs cū lumine diſponitur, & applicatur ad videndū. Ad 4. probat, poſito ꝙ habitus ſit actiuus. 2 contra Goffredū, quod ſubia ſit à pōa, intenſio ab habitu. 3 contra Vulpiū, ꝙ phyſicè influat ad intēſionē, non ad actū. Ad 5 probat lumen ad actū, & intenſius; aut agendo, aut tñ inclinādo. Ad 6 pōa pſectius agit cū habitu. quia inclinationē, & prōptitudinē dat, ac pōam eleuat; non quia habitus agat: Sacramenta vltimæ diſpōnes neceſſitātes Deū ad grām, proximè inclinātetiā eā; nō influūt, & faciunt phyſice eā. C. actus eſt vnus à pōa, & habitu. ℞. non agente vtroq; ſed habitu inclinante, pōa faciente. 2 à pōa cū habitu; non pōa, & habitus, vterq; in recto, vt cauſæ agētes. Ad 7. ſupponit eſſe actiuū, & ꝙ agat ad actus ſequentes, & ad intenſionem eorū. Ad 8 pficit in rōne proximè agendi cū habitu; nō agente habitu; ſed diſponēte, & inclināte; lumē eleuat ad videndū, non videt. 2 cōnālius, quo ad modū agēdi, nō quo ad agere, in obliquo cadit habitus cū anima vidente. Ad alia quod habitus actiuè, & in recto. Ad 1. habitus eſt quo quis vtitur, nō vt forma actiua ad agere: vt forma prior inclinās ad poſteriorē. Ad 2 eſt propter actionem inclinās ſūmè ad eā; non efficiens eā. Ad 3 in facultate, quia expeditè, prōptè, & facillime agit cū habitu, nō quia agit habitus. Ad 4 inclinat vt forma prior ad poſteriorē, non vt agens. Ad 5 quo anima reducitur de pōa eſſentiali ad accidentalē eſt ſpēs intelligibilis obiecti, & hæc principiū actiuū; non habitus qui eſt qualitas relicta ex actibus frequenter elicitis. C. ſpēs dicitur habitus, ℞. non

pro-

Digitized by Google

propriè vt nunc ſumitur habitus. Ad 6 ſcia pro habitu non eſt; quo actiuè ſcimus; ſed id quo vt principio actiuo ex parte obiecti eſt ſpēs intelligibilis; nec habitus agit ſed inclinat. Ad 7 praxis, & ars ſunt ipſius habitus, nō vt principij actiui, ſed vt termini inclinationis ei9. a à pōa, & obiecto, vt principio actiuo; ab habitu vt inclinante. Ad 8 phyſica influentia reddit bonū per modū inclinationis, quia habitus cū virtute prudētiæ inclinat; nam eadē qualitas poſſet gnari ex actibus ſimilibus ſine virtute; imo cū rōne erronea; vt habitus abſtinēdi genitus ex actibus exceſſiuis, virtus non eſt, quia nō conformis, & iuxta inclinationē habitus moralis, q eſt prudentia. Ad 9 iuſtè, quia promptè, facilius, delectabiliter ſm inclinationē eius. Ad 10 voluntas pediſſequa gratię, nō pręuia reſpū actus in quātū meritorius eſt; non in quātū actus in ſubſtātia eſt: magis. n. acceptat Deus actū, quia elicitū à caritate, q̄ à volūtate; & ſi vtrūq; neceſſario requiratur; ſonus ex percuſſione corporū, vt armonicus, tn̄ magis ex percuſſionis ordine, quā ex efficientia pōæ agentis. C. inclinat natura ex ſe. R. ad recipere, non ad agere. a ad agendū remotè, non proximè.

An poſſit Deus ſuplere efficaciam luminis, & ſine lumine videri. 9.

THomiſtæ, qui volūt viſionē pcedere effectiuè vt quo à lumine, & illud intrinſecè præbere actiuitatē in actu primo intellectui, ſicut aqua vim calefaciendi ſuſcipit à calore, cōſequenter negant intellectum poſſe videre Deū abſque lumine. Alij, inter quos Vulpes, qui nō ad videndū ponūt lumen, in aliud extremū declināt; nihilo ſuplente Deo ex parte luminis poſſe videri. Nobis cū Scoto medio modo dicendū; ſuppoſito, nos loqui de viſione, vt elicita ab intellectu.

Dico. Lumē poſſe ſupleri à Deo: at nō ſine auxilio, ſeu extrinſeca eleuatione. Primū ex 3. d. 13. q. 3. & 4. ſine gratia poſſet voluntas frui. idē de intellectu reſpū luminis d. 14. q 2. C. d. 31. q. vn. 4. d. 49 q. ij. Prob. pōt Deus ſuplere habitū caritatis ad actū fruitionis; ergo habitū luminis ad viſionem. Seq̄la; vterque actus eſt vitalis, & ſupernālis. Ant. gratia ad fruitionē ſe habet rōne cauſæ efficientis ſecundæ, vel inclinātis; ergo pōt fieri ſine ea. 2 lumē ſe habet vt concauſa ſecūda coefficiēs. aut velut inſtrumētū eleuās, ſed quicquid pōt Deus facere per cauſā efficientē mediā, pōt ſe ſolo facere; ergo viſionē, quā producit cū lumine, poſſet abſque lumine. Min. cū cauſa ſecunda non eſt tota virtus, & intrinſeca forma agentis, quod cū cauſa ſecunda Deus facit pōt ſe ſolo facere; lumen nō eſt tota virtus, & intrinſeca forma vidēdi; nā intellectus per ſuā pōtm vitalē. 3 intellus neceſſitate intrinſeca viſionis non eget lumine; eadē. n. pōa vidēdi eſt hic, & in patria

lumen

Digitized by Google

lumen inclinat,& eleuat, vel é quo vtitur intellũs ad hunc actũ perfectũ; ergo non implicat fieri viſioné abſq;lumine.Sequela;nõ qua vitalis,nã ſic eſſentialiter exigit põã vitalem,non concurſũ luminis;nõ qua ſupernãlis, quia id p ordinem ad agens,ad q ſatis concurſus effectiuus Dei ſupernãliter agẽtis, aut mouentis.4 ex obiecto, & põa vnitis verè actio eſſe põt;ergo ſi Deus vellet videri,& fieret pſens intellũi mouẽdo per modũ obiecti, nõ eſſet cur põa non poſſet in ſuũ actũ. Sequela;Deus viſus ſub obiecto intellũs; ergo defectus luminis coagentis,poſſet ſupleri à Deo concurſu æquali, aut maiori. 5 lumen nèc eſt tota virtus videndi, nèc forma qua fit viſio, ſed eleuat; vel eſt id quo perfecta Dei viſio;ergo põt ſupleri; ſequela; forma intrinſeca, &principiũ formale,q eſt eſſentiale ſubiecto,nõ ſuplet Deus.℞.Caetan.Aluarez; viſio beata, vitalis, & ſupernãlis eſt intrinſecè à lumine. ℞.Soto ſine lumine non integra virtus. C.vt vitalis eſt intrinſecè à principio vitæ,ergo ab anima nõ à lumine. 2 lumen non eſt ſimpliciter põa, ſed habitus, ergo non dat poſſe; nèc eſt id quo poſſumus, ſed quo vtitur põa, vel quod inclinat põam. 3 adhuc viſio ſupernãlis eſſet mouente, & concurrente Deo, non modo nãli.4 dato,quod non integra,nèc ita perfecta virtus ſine lumine, adhuc pars virtutis agentis, minus præcipua poſſet ſupleri, dumodo non eſſet tota forma intrinſeca.5 intellũs viſioné agit per põam nãlem, non obediẽtialẽ, ergo adhuc ſine lumine virtus, & facultas ad videndũ. Autec. viſio eſt actus vitalis.itẽ ſeuſus, & voluntas ſi per obedientialẽ, æquè poſſent eleuari ad videndũ,ac intellũs.Recupit. non approbat Scoti argum. põt Deus ſe ſolo facere, quod cũ cauſa ſecũda facit; ita ſine lumine, quod cũ lumine.1 vt ad effũs vitales eſt eſſentialis põa vitalis;ita ad effũs ſupernãles principiũ ſupernãle.2 ſi põt ſine cauſa ſecunda agere;poſito quod agat cũ illa, non põt eſſe ſine virtute agendi, quæ ẽ per lumẽ ſupernãle.3 ideo põt ſupleri, quia non eſt tota virtus, ſed intellũs à quo actus vitalis;vt ſupnãlis reſpũ ſubiecti, ſatis cõcurſus agentis ſupernãlis,non inſtrumẽti Ad 1 forma vitalis intrinſecè à principio vitæ;ſupernãlitas eſt extrinſeca ſubiecto,& põt ſupleri.Ad 2 non põt ſine virtute agendi,quę eſt in ipſa; poſſet ſine virtute iuuãte, & complente ipſã. 2 nõ tollitur concurſus põæ videntis,ſed inſtrumenti coagentis,vel iuuantis; nèc tota virtus,ſed concurſus alterius quod ex Dei ordinatione eſt ordinatũ ad effũm. Ad 3 actus vitæ vt forma intrinſeca, non niſi à principio vitæ; vt effũs poſſet abſoluta põa fieri æquiuocè:at non ad rem. 2 ſupernãle non eſt reſpũ ſubiecti, oĩ n.formę anima eſt capax; ſed reſpũ agentis, mouentis,& cauſantis modo ſupernãli;hinc quod per lumen,& abſq lumine.

Prob.

Prob. 2 aliquo extrinſecè eleuāte, roborante, ac ſuplente. 1. prol. 4 d. 49. q. 1 1. quodl. 14. attingentia viſionis beatæ ſupernālis, ergo oportet ſupleri aliquo ſupernāli cōcurſu. 2 ſi abſq; eleuatione, vel cōcurſu ſupernāli, viſio beata eſſet nālis. 3 nālia ſufficerent ad vltimā perfectionē. 4 intellūs ex ſe non proximè accinctus, & expeditus ad agendū, ſed eleuatur per lumen; ergó vt ſine lumine videat, neceſſe eſt ſupleri. 5 quod à ſecunda cauſa fit, vt ſine illa fiat, neceſſe ē id ſupleri; ergo ꝙ præſtat lumen, vt ſine lumine fiat, neceſsè eſt ſupleri.

Arguent c. 1. Durādus Capreol. Caet. Ferrara; Zumel, Bann. Ripa; Deū videri nō poſſe niſi per lumē. 1 ſine habitu fidei nō pōt eſſe actus credendi in via; ergo nèc ſine lumine viſio in patriā. Sequela; viſio perfectior eſt. 2 viſio ē finis ad quē habitus, & actus viç referūtur; ergo vt ad actū credendi fides; ad viſionem lumen; ſecus ex nālibus actus credendi, nèc fides infuſa neceſſaria; & quod magis viſio beata nālis. 3 intellūs cū lumine fit in actu primo ad viſionē, ergo nequit ſupleri. Ant. viſio formaliter ſupernālis; ergo à lumine vt forma ſupernāli. 4 poſita extrinſecā eleuatione, intellūs eandē intrinſecā virtutē hēt vt prius; at prius non poterat videre; ergo nèc poſtea videret. 5 ſi intellūs poſſet abſq; virtute infuſa videre, eadem rōne oculus noctuæ nulla virtute recepta poſſet ſolem; aqua ſine calore calefaceret. 6 ſic intellūs non ageret, & videret p virtutē ſibi inhærentem ſed Deus videret. 7 anima eſſet in ſe nāliter beata, abſq; lumene eleuante. 8 nequit dari actus ſecund' ſine primo; lumen ē actus primus & pōa agendi in ordine ad viſionē. 9 non eſt poſſe ſine pōa; lumen tota pōa, & uis agendi. Min. non eſt actu ſine lumine intellūs noſter. 10 viſio vt vitalis eſt intrinſecè ab intellū; ergo vt ſupernālis exigit neceſſario luminis concurſum.

Ad 1 ſine habitu fidei poſſe dari actū credendi ſola Dei reuelatione, & extrinſeco concurſu; imo fide acquiſita. Nèc fides infuſa ſimpliciter neceſſaria, vt quis firmiter credat; ſed potius ponitur vt perficiatur pōa deformata per peccatum; & vt actus ſit pfectior, & intēſior; quia ſcriptura, & patres illam ponunt. Credimus ergo fide infuſa: ſed non ita non vt ſine ea poſſimus credere; ſed tm̄ vt oportet, vt iuſtificationis gratia conferatur, Trident. Scot. 3. d. 23. Ad 2 nō vt rō, & forma intrinſeca; ſed vt perfectè, vt eleuās; vel coagēs intellūi vt inſtrumentum, quod pōt ſupleri. Ad 3 in actu primo per lumen non vt forma, qua ſimpliciter agat: ſed qua eleuetur vt agat. Vel qua perfectè agit. Vel vnio obiecti cū pōa conſtituit in actu primo. C. viſio ſupernālis, ergo à forma ſupernāli. ℞. adhuc ſupernālis, quia obiecto ſupernāliter mouente, & pōa extrīſecè eleuata, & roborata agit. 4 intrinſecè eandē haberet; ſed ex

trin-

trinſecè eſſet eleuatus ab imperio Dei, & eius concurſu ſupernāli à quo non prius. Vel extrinſecè ſupleret Deus, quod nūc lumen. C. lumen inhæret, Deus non ſuplet inhærens. Ad 5 ſe ſola Noctua non videret ſolē; ſpectata pōa *Dei*, & influente Deo, non eſt cur non poſſet, nā viſiua eſt. Vel impar; ſol excellens viſibile, quod corrumpit ſensū, Deus perfectiſſimè intelligibilis, qui perficit. Virtus noctuæ inſufficiens ad paſſionē tā lædentis ſenſibilis: intellūs pōt perfici quouis perfectiſſimo intelligibili. Vel ſine lumine infuſo non habet maiorē vim inhærentē intrinſecè; habet maiorem adiuuātem extrinſecè. Ad 6 viſio actus videntis, in intellū facultas per virtutē propriā, non per lumen 2 dato; vt viſio tota eſſet à Deo, & intellūs paſſiuè, ſe hēret; adhuc viſio non denominaret Deū, ſed recipientē, & hēntē; quia videre non ē à quo, ſed in quo non eſt actio, ſed qualitas, quę ſupponit actionem Ad 7 abſq; lumine intrinſecè inhærente, nō extrinſecè adiuuāte; vt pōa vt duo ad pondus vt quinq; adhuc adiuta extrinſecè pōt. Ad 8 lumen eſt pōæ, non pōa, adiuuat, eleuat, coefficit non vt quid eſſentiale viſionis, & forma intrinſeca; vt inſtrumentum ordinatione extrinſeca. C. eleuare, cōfortare, aut coefficere eff̄us formalis luminis; ergo vt nō pōt ſuplere eff̄um formalē viſionis abſq; intellū, nèc abſq; lumine. ℞ videre ē formā intrinſeca, quæ ſubiecto eſt inhærens; eleuare vt inſtrumentum pōt ſupleri extrinſecè. 2 eleuare ad videndū pōt eſſe ex ſolo decreto Dei de concurrendo cū intellū ad eff̄um; & à Deo nō formaliter, ſed effectiuè. 3 daret concursū ęqualē, quē pberet lumen; lumē eleuat vt duo, intellūs deſertus lumine eleuatur à Deo ad concursū vt quatuor, ita attingit eff̄um abſq; lumine. Ad 9 pōa ē intellūs, vis intrinſeca videndi, per lumen proxime diſpoſitus, vt exigit diuinū decretū ad concurſum dādum cū lumine vt videat: poſſet abſq; lumine id pſtare. Ad 10 intrinſecè eleuatur ad videndū per lumen; extrinſecè per decretū Dei, pōt fieri actu videns, & applicari immediatè à Deo C. vt aqua non fit calida, niſi calore; ita nèc viſio abſq; lumine, quo videmus. ℞ ſatis lumen obiecti. 2 calor tota vis ad calefaciendū, lumen non tota cauſa viſionis, ſed intellūs cū lumine. 3 calor eſt forma recepta, & intrinſeca calefaciendi; lumē ex Dei ordinatiōe, & diſpō ad videndū, hinc pōt ſupleri. C. Deus ſēper æquè indiſtās ab intellectu; ergo per aliquā vnionē, & applicationē, quę non ē niſi cōnotatio luminis ex parte intellūs. ℞ tunc ſine lumine, eſſet decretum de concurſu ad actū. 2 ſe ſolo pōt Deus actū ſupernālem, ſine efficientia alicuius ſupernālis. C. non pōt eſſe actus vitæ niſi à viuente; ergo nèc ſupernālis viſio, niſi lumine ſupernāli. ℞ eſſe viuētis eſt eſſentialiter à principio vitæ, & forma dās eſſe,

& efficere; eſſe ſupernãle ẽ modus, & eleuatio ad agẽdũ. 2 viſio ẽ à ſuo principio concurſu vitali; non põt eſſe à Deo, vt põtẽ vitalis Dei, ſed creaturæ cuius ẽ actus immanẽs: & eſſe ſupernãle eſt à Deo, non mouente motu nãli; hinc lumen põt ſupleri, per augmẽtũ concurſus. at vt eſſe vitale eſt intrinſecè à principio vitæ; ita ſupernãle à principio creato ſupernãli. ℞ ſupernãle ẽ pfectio, & eleuatio actus; nõ ſubia actus; ideo quod *facit* per lumẽ vt inſtrumentũ, põt ſuplere; at eſſe formæ, & vitæ creatæ non ſuplet; id. n. non eſt effice. e, ſed eſſe creatũ m.

Arguent c. 2. partẽ. 1 ſatis vt De' ſe exhibeat videnti, ergo cõcurſus luminis non eſſet ſuplendus. 2 natura humana non eſt ſufficiẽter actiua ex nãlibus ad actum viſionis, quia non hẽt Deũ in ſe, & ex ſe pſentem ſibi in rõne obiecti 4 d. 49. q. 11. F, ergo cauſalitas luminis, poſito ꝙ Deus per ſuã põam videri velit, ſuplenda non eſſet. Sequela; pſentia Dei non eſt effũs Dei, ſed ipſemet paratus, vt concurrat cum intellũ ad viſionẽ. 3 intellũs nãliter vim hẽt videndi Deum, ergo nulla cauſalitas ex hoc addẽda. 4 ſi Deus oſtenderet ſe intellũi, non dãdo habitum põt hẽre actum ex nãlibus, nẽc actus excederet facultatẽ põæ, 1. d. 1 q. 4. ar. 4; ergo nulla eleuatio neceſſaria.

Ad 1 exhibitio, volũtas volens, imperium Dei, concurſus ad actũ, ſupleret efficaciã, & reuelationem luminis; quod. n. alio præſtat, ſeipſo põt Deus. Ad 2 non hẽt Deum, in rõne obiecti præſentẽ, vt attingibilẽ, niſi cũ lumine; ſed nõ vt cõcurs' luminis nequẽat ſupleri. 2 nõ hẽt in rõne obiecti; nõ ꝙ lumẽ faciat ad præſentiã obiecti, & non ad attingentiã; ideo attingentia ſuplenda. Adde cum ſe præſentem, & viſibilẽ exhibet, vult videri, beatos efficaciter mouet, concurrit; iã extrinſeca eleuatione ſupletur lumẽ. C. pſentia nõ eſt effũs Dei. ℞ pſentia in ſe; ſed exhibita, & concursũ præſtãs; cur. n. ſic cõceſſa facultati videntis, non eſt effũs? Ad 3 non ex ſolis nãlibus; ſed eleuãte, & cõcurſu Dei. Vel quãtũ ẽ ex parte põę; ſed vt expeditæ, diſpoſitę, proximè ad actũ; eleuatio vel intrinſeca per lumen; vel extrinſeca ẽ neceſſaria. Ad 4 eſſet ex nãlibus, quia nullum ſupernãle eſſet infuſum põę; non ꝙ intellũs ex ſolis nãlibus abſque extrinſeca ſaltim eleuatõe videret. Vel eſſet nãlis, quia intellectus tm̃ põã nãli ageret, non quia actus nõ excederet facultatẽ põæ, q̃ ſupleret extrinſeca eleuatio; ſec' ex nãra eſſemus beati; ad gloriã natura eſſet ſatis; & in caſu quod damnat Concilium.

An poſſit creari intellectus, ita excellens, qui ex ſolis naturæ abſq; lumine videret Deum. 10.

INtellũs creatus non põt cognoſcere, quæ dependent ex ſola volũtate Dei, niſi ex reuelatione; hinc quouis ſtatu, ſiue creato, ſiue crea-

bili, nequit ex ſua nāli perfectione qbuſuis cauſis nāliter motiuis attingere immediatā *D*ei notitiā, nō modo intuitiuā, & beatā; imo nèc abſtractiuā; hinc Auguſt. de videndo Deū, cuius nārę nō eſt videri, ſi vult videtur, ſi non vult non videtur. & Scotus eius nārę non eſt videri, qa non cauſa naturaliter actiua viſionis, quia volūtarie mouet; nèc vlla creatura vt nāliter actiua pōt eſſe cauſa huius viſionis, vel pfectę p̃ſentię huius obiecti.

Dico. Impłe eſt creari intellũm cui eſſet connāle lumē ad vidēdū Deū vt eſt in ſe. Scot. q. lib. 14. ar. 2. motio Dei ad extra neceſſario eſt cōtingēs, & libera. 4. d. 49. q. 11. impōle eſt intellũm ex nālibus eſſe beatū. 3 d. 13. q. 1. & 2. natura creata entitate finita, & virtute agendi; vt vltra ſpēm, eſſet in termino, & non intermino; ſumma, & non ſumma.

Prob. viſio beata neceſſario eſt ad Deū, vt eſt in ſe; ergo impłe eſſe nālē creaturę. *S*equela; eſsētia Dei eſt tm̄ motiua nāliter ſui intellũs, creata oīa mouet volūtariè; ergo nulli pōt eſſe viſio cōnālis. 2 eius obiecti non pōt eſſe viſio nālis, cuius eſt videri ſi vult, non videri ſi non vult; ita Deus reſpū cuiuſuis creati, aut creabilis; ergo nequit nāliter videri. Maior; actus nālis contradicit actui libero. Min. Ambroſ. ſuper Luc. Auguſt de videndo Deū; eius naturę eſt videri ſi vult, non videri ſi non vult. 3 eſſentia Dei non eſt motiua nāliter, niſi primi intellũs, quem immediatè mouet, & nil aliud natū eſt ſic moueri; ergo reſpū intellũs creati ē impoſsibis viſio nālis. *S*equela; eſſentia Dei niſi formaliter volens, non mouet ad extra; nā ꝙ extra Deum eſt, formaliter poſſibile eſt; ego à *D*eo, nō niſi cōtingēter eſt. ℞ Molina nālis rōne intellũs creati, libera rōne obiecti. C. vbi duę cauſę eſſentialiter ſubordinatę, effũs nō eſt nālis reſpū vnius, ſi concurſus alterius non eſt nālis; ſed viſionis beatę cauſa principalis eſt Deus volūtariè mouens, ergo nō ē nālis reſpū intellũs. Maior, vbi cauſa principalior nālis non eſt, effectus nālis non dicitur; itē ſi intellũs creatus nāliter quędā creata intelligit, id qa hēt ſufficientē virtutem ex parte pōę, & ēt obiecta, nāli motione mouent; at intellũs creatus neqt habere ſufficientē virtutē nālem ad attingendum Deū, ſed p lumen eleuatur; & impłe eſt Deum nāliter mouere; ergo numq̃ viſio eſſet cōnālis. Maior, ex pōa, & obiecto nālibus pēdet actus eſſentialiter nālis. 4 repugnat creaturā nāliter eſſe impeccabilē; ergo & nāliter beatā. *S*equela; ad beatitudinē nālem ſequitur impeccabilitas nālis. Antec. eo ipſo ꝙ creatura eſt, defectibilis, & nāliter pōt peccare. R. vt dono gratię pōt eſſe beata, & impeccabilis, cur nō dono nārę? C. impeccabilitas, ex grā, donū *D*ei eſt; ex natura effũs noſter eſt; & ſic creatura bona, & per eſſentiā perfecta, & indeficiens. Itē impeccabilitas natura tollit deficientiā, & defectibilitatem;

Digitized by Google

bilitatem; ex gratia aufert tm̃ defectũ; implicat creaturã eſſe, & non defectibilem eſſe; ergo ex naturã impeccabilẽ, atq; beatã. 5 ꝙ in ſuo conceptu aliquod infinitũ admittit, repugnat eſſe ex ſolis principijs naturæ; viſio clara Dei aliquã infinitatem admittit, ergo nequit fieri ex ſolis principijs naturæ. Maior, eſſe actum purũ, hẽre eſſe à ſe, eſſe infinitæ pfectionis nequeunt participari à creatura. Min. habere Deum infinitũ in ſua facultate nãli vt attingibilẽ, quãdã præfert infinitatẽ. Videri Deũ in ſe, ordinis diuini, & ſupernãlis eſt. Deus nãliter inuiſibilis, quẽ nullus hoĩm videt, nèc videre põt; 1. Tim. 6. viſio ẽ eiuſdem ordinis, cũ cæteris habitibus infuſis fidei, ſpei, charitatis, qui ſupernãliter ſunt, & deſuper infuſi. grã ſupnãlis eſt, ſecus grã non eſſet, ſed natura; ergo & viſio quæ eſt effũs gratię; grã Dei vita ęterna Ro. 6. 7 quãta eſt negatio in termino à quo, tãta eſt affirmatio in entitate, & virtute in termino ad quẽ; ergo capacitatem intenſiuè infinitã, ad formã actu intenſiuè infinitã hẽre non põt, vt nãliter capax ſit intellũs infinitæ pfectionis. 8 eſſe animæ, & eius creatio, neqt eſſe à natura, ergo nèc q ties, & finis. Sequela, principio reſpondet finis; nãli principio nãlis finis, in cuius facultate neqt eſſe principiũ, nèc finis. Arguent Molina, & alij, nil eſſe, ꝙ pbet impoſſibile. 1 Aggregatum ex intellũ, & lumine adhuc finitũ eſt, & limitatum; ergo põt Deus creare intellũm, q nãliter haberet tãtã vim, quãtã hẽt hoc coniunctum, imo maiorem; ergo nãliter Deum videret. Sequela prior; data quauis finita virtute põt pduci maior. Poſterior; æquaret ſola pfectione nãli imo excederet perfectionem intellũs cũ lumine. 2 Deus pducit accidentia ſupernãlia, grãm, caritatẽ, lumen; ergo põt producere ſubiã, ex qua fluãt nãliter lumẽ, & alij habitus infuſi. Sequela, nõ minus potens eſt Deus in creandis ſubijs, q̃ accidẽtibus. Item ſi põt dari lumẽ accidens ſupernãle, ergo põt dari vt proprietas nãlis. 3 accidens cõmune põt eſſe pprium, & connãle alicui; vt calor eſt accidens commune; ſed in igne eſt pprium, & nãliter dimanat. 4 Deus clarè viſus non eſt extra latitudinẽ obiecti intellũs, ergo non repugnat nãliter videri. Sequela, obiectum adequatum, & quoduis contentum ſub eo põa nãlis reſpicit, & nãliter attingere põt. 5 non repugnat attingi ab intellũ, vt intellũs eſt; quia intellectus diuinus attingit; nèc vt creatus, qa vt ſic participatio luminis diuini eſt, ergo non repugnat pduci intellectum, qui eſſẽtiali pfectione excedat coniunctum ex lumine, & intellũ, cui connãlis eſſet viſio. 6 grã, & gloria fuit ſemper connãlis animæ Chriſti; ergo videre Deum clarè põt eſſe connãle. 7 vnio hypoſtatica ordinis diuini, & modus ſublimis eſt: non repugnat cõmunicari creaturæ; ergo multo minus, vt lumen ſit alicui connãle.

Digitized by Google

Sequela; lũmen eſt accidens, ꝙ dicit eſſentialem ordinẽ ad ſubiectũ, ergo põt dari ſubiectum cui nãliter inhæreat. 8 eſſe, & exiſtere ꝓpriũ Dei eſt; ego ſum, q ſum. exod. 3 & adhuc connãle eſt oĩbus eſſe; ergo non repugnat vt viſio, quæ cõnãlis eſt Deo poſſit nãliter participari à creatura. Sequela; nã ſatis vt à prima cauſa, & à Deo eſſe, & agere recipiat. 9 datur diuinus intellectus altior lumine gloriæ; datur humanus, & angelicus inferior, ergo põt dari medius, cui eſſet connãle lumen, ac Deum videre.

Ad 1 haberet eſſe, & maiorẽ vim intelligendi nãliter; non attingendi ex nãlibus viſionem Dei clarã; qa Deus reſpũ nullius creati, aut creabilis, põt eſſe obiectum attingentię nãlis: ſed liberum, & voluntarium. Vel excederet ordine nãli, non ſupnaturali; Deus eſt obiectũ, ꝙ nõ mouet nãliter ad extra; ideo ſemper ſupioris ordinis. Ad 2 accidẽtia inſunt, nõ per ſe ſubſiſtunt non hẽnt ꝓ, vt ſubĩæ, ideo poſſunt eleuare ſubĩam ſupernãliter; nã hæc eſt gratuita, & accidẽtalis participatio: at ſubĩa ꝑ naturã ſupernãlis repugnat; quia eſſet, ꝑ ſe ordinis diuini. Aĩs non minus potens in ſubĩjs, q̃ accidentibus. ℞ repugnãtiã non Dei, ſed rei; vt ſubĩa nãlis fiat ordinis diuini; & ex natura, non Dei gratia, conſortes diuinæ naturæ. Ad id ſi lumen eſt ſupnãle, cur non vt nãle. ℞ vt ſupernãle eſt donum Dei, diuina participatio; vt nãle penderet à creatura in genere cauſæ nãlis, efficientis, vel formalis, ideo numq̃ eſſet cõnãle. Deo Ad 3 accidens commune ꝓportionẽ hẽt, & conſimile eſt cum eo cui fit ꝓprium, qa ambo ordinis naturæ; ſupernãle nullã ꝓportionem hẽt, vt fiat connãle, qa ordinis eſt diuini. Vel vt accidens adueniens commune, nequit eſſe ꝓprium; ſed cui aduenit, vt accidens cõmune aduenit; ſic lumen Dei qa aduenit ſupernãliter, nequit alicui fieri ꝓprium, & connãle. igni calor non aduenit, dimanat. Ad 4 intra latitudinem obiecti nãlis inclinationis, nõ attingentiæ nãlis. vel obiecti ꝑſcindentis à motiuo nãli, & supernãli. Vel õe ens eſt ꝑceptibile ab intellectu: ſed nãliter tm̃ illud, ꝙ nãliter mouet; Deus non mouet nãliter. Ad 5 intellectui huic creato, circa Deum increatum, q neqt eſſe illi obm̃ nãle, vt nec creatura põt hẽre connãlem attingentiam creatoris. C. ſi obm̃ nãlis inclinationis, ergo attingentię; natura nõ ĩclinat ad impoſſibile. R. inclinatio eſt ſola capacitas, & ſubiectum receptiuum; põt recipere oẽm formã, non põt oẽm ꝓducere. Ad 6 cõnãlis, non qa ex principijs nãæ: ſed quia cum natura humana Chriſti, ſemper fuit, & ſummè congrua Chriſto ob vnionem Ad 7 vnio hypoſtatica, nec ẽ, nec eſſe põt cõnãlis alicui. 2 Vnio eſt relatio, & dependentia naturæ ad perſonã; vel modus ſublimis, qui vnit naturas in perſona. Ad 8 eſſe, & viuere abſtrahunt à finito, & infinito; ideo

poſ-

poſſunt cōmunicari nāliter creaturæ;viſio Dei nequit abſtrahere à Deo;ideo nulli creaturæ pōt eſſe cōnālis. Ad 9 eſſe cōnāle Deum videre, ꝑprium Dei eſt; qa Deus tñ mouet nāliter intellectum, quem immediatè mouet.

An poſſit creari intellectus, cui ſit connaturale lumen; & vnitè lumen, & pōa reſpōdeant actiuitati naturali. 11.

SVpernālitas nō eſt ꝑfectio abſoluta debita nāræ, in genere entis intrinſeca entitati; nā perfectio entis nālis,eſto ſuprema in genere creato, aut creabili, implicat vt ſit, & ſubſiſtat, indigentia nāræ, aut eſſentię,& non ſit intra ſuū genus ſubſtātiæ,& entis eſſentiali perfectione conſtituta; tñ ergo eſt ꝑfectio relatiua,aut reſpū agētis ſupernālis à quo ſupernāliter infundūtur habitus, aut efficiuntur; vel reſpū obiecti ſupernālis cui pōam copulāt,& vniūt;ſiç habitus infuſi, charitas, lumē vniunt pōam obiecto,& vt inſtrumenta ex Dei beneplacito. hinc ſupernālitas nequit eſſe nāræ;ꝙ n.eſt ſic perficiens nārā,eſt creaturis indebitū, & ſupponit eſſe illius;hinc neqꝫ eſſe natura creata ordinis diuini,& ſupernalis; ꝙ ſi gradus entiū ſpiritualiū ad ordinem vniuerſi ꝑtineāt; tñ vt Deo vniantur ꝑciſè ex beneplacito, & Dei voluntate pendet; hinc non nāræ,ſed gratiæ, & extrinſecè, nèc gradus abſolutus in eſſe naturę;nā dona gratiæ non ſunt à nāra, ſe in nāra;poſſe hēre,& capacitas,nā. ræ eſt;hēre,gratia,& dona Dei ſūt ſecus ſi dona eſſent nālia, grā non eſſet grā;creatura eſſet eiuſdē ordinis cū Deo,& deiformis. Per naturā creatura poſſet eſſe beata, vt Deus. à nāra creatura impeccabilis,ꝙ non pōt Deus facere,vt non pōt eā Deum facere,Auguſt.c Maximin. Creatura eſſet ſuimet regula agendi, contineret ꝑ identitatē perfectionem habitus, quo eſſet indefectibilis.

Dico. Non pōt creari intellūs, cui intrinſecè,& nāliter conueniat perfectio luminis,& ſit ei connālis virtus luminis, & viſio beata Scot. 1.d. 17.q.2. PP. volūtas infinita cōtinet eminenter, & per idētitatem totā perfectionē habitus; finita nō pōt 2. d.23.G. quātumuis creſceret pōa perfectione;nūꝗ poſſet eſſe in ea vnitiuè perfectio charitatis, ſed grā ſemper eſſet grā,nèc nālis.3.d. 13.q.1 K minima ſubīa in perfectione nāræ excedit ꝙcumq; accidens: eſto aliquod accidens perfectione ſupernāli,ex hoc ꝙ coniungit immediatè Deo excedat; & hinc ſupernālitas ſolis accidentibus cōuenit,non ſubijs;quia perficiūt ſupra ordinē naturæ 4. d 49.q 11.in fin.voluntas ſumma eodē modo ſe hēret ad beatitudinē vt infima;tñ illa maioris eſſet capax; nèc perfectio,quæ eſt ab habitu poteſt vnitiuè contineri in ſuperiori, quia id impoſsibile.

Prob. perfectio luminis eſt intrī-

ſecè

ſecè ſupernãlis; ergo nulli creaturæ pôt fieri connãlis, nèc vniri vt perfectio nãlis. Antec.totaliter eſt ab agente ſupernãli,&ordinata ad actū ſupernãlē. Sequela;forma cõnãlis ex intrinſecis principijs nãlis nãliter emanat; eſt nãliter debita ex nãli conſtitutione, ſupra ordinē nãræ non eleuat; nullū ex his pôt hēre lumen, ergo nequit vniri connãliter. 2 minima ſubiā ſui rõne formali excedit omne accidēs, tum nãle, tum ſupernãle; eſto hoc perficiat in ordine ad Deum; ergo ſubīa,quæ connãliter hēat lumen, & vnitiuè illud contineat ē impoſſibilis. Antec.ſubīa toto genere eſt prior, & dignior ōi accidente. Sequela;accidens nequit attingere perfectionē nãlem ſubīæ,&cum ea vnitiuè,& per identitatem cõtineri,& eſſe vnum. item accidēs, ēt ſu ſupernãle nequit intēdere perfectionē intrinſecā nãlem ſubīæ;niſi tm̄ extrinſecè,& accidentãlr: ergo numq̄ erit cõnãle. 3 q̃ ſui rõne formali eſt pfectio nãlis, & aliud perfectibile nãliter, hæc ſunt ita primò diuerſa; vt quãtumuis vnū creſcat perfectione nãli ſui generis, aliud eſſentialiter, & vnitiue euadere eſt impoſſibile; ergo multo minus entitas nãlis quãtumcumq: creſceret in perfectione nãli, & eſſentiali rõne;nūq̄ poſſet vnitiuè, & ſubſtãtialiter cõtinere perfectionē luminis,Antec.entitas nãę eſto magis, & magis creſceret in perfectione,numq̄ per identitatē,& eſſentialem cõtinētiam,perfectionem formæ hēret; ſolū eſſet magis capax; ergo ſubiā nãlis eſto pfectior fuerit,numq̄ intrinſecè eſſentialē perfectionem luminis nãliter cõtineret. Sequela; perfectio luminis intrinſecè ſupernãlis ē, perfectio eſt, accidēs eſt;ergo nõ nãle eſſe, perfectibile eſſe, conſubãle alicui eſſe. Adde; quo magis creſceret in entitate ſubīa, &perfectione nãli, eò magis perfectibilior fieret ab accidente,nūquã tñ euaderet accidēs. 4 nãliter, & per idētitatem vnū nõ eſt natum cõtinere perfectionē alterius ſibi diſtincti, niſi ſit formaliter infinitū, formaliter ſi perfectio ſimpliciter; virtute, & eminēter ſi perfectio in genere; at nulla creatura pôt eſſe nãliter infinita; ergo nulla pôt cõtinere perfectionem luminis,vt cõſubãlem,& nãlē. Maior,cõtinere nãliter,& per idētitatē perfectionem primo diuerſam,& realiter diſtinctā ē entis formaliter infiniti;cui' eſt oīa realiter ſibi idētificari;ſed natura perfectibilis,& lumen perfectiuū ſunt primò diuerſa, ergo neutrum perfectionē alterius nãliter,& per identitatem poſſet cõtinere,& niſi eſſet formaliter infinitū Min.oīs creatura eſſentialiter eſt ens participatū, & depēdēs, ergo formaliter finita; ergo nulla pôt cõtinere per identitatem perfectionē luminis. 5 nãliter creatura eſſet ordinis diuini; nãliter eſſet beata; nãliter impeccabilis;grã eſſet natura; creatura eſſet cõnãlis creatori; Deus ad extra aliquid ageret nãliter, & cõnãliter

liter cōcurreret. Deus ſe oſtenderet beatis nāliter, & neceſſario. Supernāle nō eſſet ſupernāle, ſed natura nèc ineſſet naturæ, ſed ſubeſſet; nèc grā, & gloria Dei dona, ſed debita naturæ; & grā nō eſſet grā.

Arguent Molina, & plures Thomiſtæ. 1 totum ꝙ dicit intellūs cū lumine finitum eſt, ergo non repugnat eſſe vnitiuè in natura creata. Sequela; oīs rāo finita pōt nāliter participari. itē nullū finitū repugnat nāliter creaturæ. 2 pōt creari intellūs cuius actiuitas nālis, ſit æquè perfecta, imo perfectior, quam cōiūctum ex intellū, & lumine; ergo illi cōnalis eſſet perfecto luminis. Antec. in puris nālibus pōa perfectior pōt actū intenſiorē elicere, q̃ pōa cū habitu, 1. d. 27. qu. 2. V. 3 ſi Deus cōcrearet alicui lumen gloriæ, eſſet illi cōnālis viſio. 4 ꝙ reſpōdet lumini gloriæ in intellū inferiori, poſſet ꝑportione eſſe cōnāle intellūi ſuperioris; ergo ſuperior nāliter videret ſine lumine, ꝙ inferior cum lumine. Antec. intellūs perfectior elicit nāliter actum ita perfectum ſine lumine, vt inferior cum lumine. 5 perfectio inferior pōt cōtineri eminēter in ſpe inferiori; perfectio luminis eſt inferior perfectione intellūs, ergo poſſet nāliter eſſe in ītellū, & cōnāliter Deū videre. 6 ꝙ naturale eſt Deo in sūmo, pōt eē cōnāle remiſsè alteri; ergo lumē participatū pōt eſſe cōnaturale rei creatæ; Maior; calor qui in ſummo cōnalis ē igni, in gradu minori pōt reddi cōnalis alteri. 7 ſi nequit fieri cōnaturale præſertim, quia ordinis diuini; ex hoc nō repugnat. Min. ſit ordinis diuini per gratiam, & lumē, ſeū accidēs infuſū; ergo ꝑ naturā, & ſubſtantiā. 8 viſio connālis eſt intellūi cum lumine; ergo pōt eſſe cōnālis abſq; lumine. Sequela; ꝙ Deus cum cauſa ſecūda facit, pōt ſe ſolo facere. 9 lumē eſt ſupernāle, qa ſupra naturam, nèc debitum homini, vel Angelo; ergo poſſet eſſe sm̄ naturā alicuius ſubīæ, q̃ Deus creare poſſet. Sequela; lumē ex ordinatione Dei ē ſupernāle; ergo pōa Dei non tollit, qn fiat, aut poſſit eſſe alicui naturale.

Ad 1 finitum eſt: ſed cōplexum inhærētiam dicit, & rōnem perficiētis, & perfectibilis; ideo nequnt fieri vnius eſſentiæ, & nāræ phyſicę quia perfectio nō eſt in ordine naturæ, ſed gratiæ. 2 finitas nō repugnat creaturæ in ſuo gn̄e, & ordine cōpoſſibili: at ordine incompoſſibili repugnat; vt ſubīa ſit accidēs; ſupernāle nāle; grā natura; creatura cōnālis creatori. Ad 2 pōt creari intellūs perfectior, q̃ ſit totū cōiūctum, ꝑportione actus ſimplr̄, & abſolutæ pfectionis, aut intēſionis: nō ꝑportione act⁹ cōpoſſibilis habitui relato ad Deū. Actū sm̄ ſubīā in ſuo gn̄ē pōt hēre pōa pfectior; natura tn̄ effectū habitus luminis non pōt. Adde eſtò pfectiſſimè ſit pōa, nāliter habitū nūquā cōtinet. Ad 3 eſſet donū gratuitū, & ſupernāle, nō nālis perfectio; vt de facto gratia, & lumē in anima Chriſti cō-

crea-

Digitized by Google

creata, naturalia nō ſunt, ſed cum natura ſemper fuerūt. Ad 4 nō entitatiua vnitate: ſed ꝑportione intellectiuitatis pōę perfectioris ſine habitu, ad imperfectiorē cū habitu. Vel ꝑportione cogñis ſimpliciter; nō ꝑportione attingētiæ Dei iuxta merita; nam Deus nō obiectum attingētiæ naturalis, eſto naturalis perfectio creſceret. Ad 5 perfectio inferioris pōæ naturalis, pōt eminēter cōtineri in ſuperiori; lumē ē ordinis ſupernaturalis. Vel vbi eminēter, & virtute ē tale: ſicut ſenſitiua ē in intellectiua; tale nō ē lumē, ꝙ ſolius Dei ē virtus. Vel ſi perfectio eſt debita, & cōnaturalis; lumen nēc debitū, nèc naturale. Ad 6 ſi ſunt eiuſdē ordinis, & ſp̄ēi, vt maximo igni maximus calor, paruo igni remiſsus ineſt calor naturaliter; Deus & creatura, lumen Dei increatū, & lumē creatū nō ſic. Vel ſi emanant ex principiis naturæ, aut ab agente naturali inſūt, lumē tm̄ ab autore gratiæ, & ſupernaturaliter natū eſt infundi; & cū eſſe, ꝙ eſt debitū naturæ, cōnexionē nō hēt. Ad 7 hēre cōnaturaliter ordinē ad Deū, vt obiectū attingētiæ naturalis, repugnat; *D*eus nō niſi obiectū volūtariū, excedēs debitū creaturæ; hēt id ex gratia, & lumine. Vel *D*eus nō debetur naturæ; ſed gratia, & ſe volūtē datur. Ad 8 per lumē eleuatur natura ad viſionē, nō fit cōnaturalis viſio. Vel lumē nō eſt vt intellūs recipiat: ſed vt eliciat viſionē; ideo pōt *D*eus ſine lumine viſionē cauſare; ſed nō ꝙ creatura cauſet Vel pōt *D*eus cū natura. Ad 9 ex ordinatione *Dei*, lumen ſupra naturam eſt eleuans; ideo pōt ſupleri auxilio extrinſeco, & eleuatione. Vel ſupernaturalis eleuatio intrinſeca per lumen inhærēs; aut extrinſeca ex volūtate *D*ei ſemper eſt neceſſaria.

An intellectus perfuſus lumine naturaliter ſe habeat ad viſionē beatam. 12.

INtellūs ēt lumine perluſtratus ad obiectum beatificū; nèc nāliter, ſed supernāliter ſe hēt; qa nūq̄ obiectū natū mouere nāliter; quia viſio nūquā eſt nālis perfectio, ſimpliciter debita ex natura illius, ſed tm̄ ex ordinatione *D*ei; quia ſi viſio immediatè à cōiuncto ex intellū, & lumine; tn̄ obiectū liberè, & ſupernāliter mouet, tm̄ ſecūdū quid ex ordinatione *Dei* exigit viſionem; quia viſio nō eſt debita ex ſui natura luminis: ſed ſpeciali concurſu obiecti, nō tm̄ gñali ad viſionē ſui. hinc ſemper concurſu libero, ſupernaturali, & ſpeciali motiuo; nō naturali neceſsitate.

Dico. Nèc intellūi lumine perfuſo, adhuc naturalis eſt illi dicenda viſio: ſed ſupernaturalis, & libera. 3 d. 14. q. 1. C. non eſt poſsibile per aliquam formam creatam naturaliter videre *D*eū, ſed ſemper ſupernaturaliter motiuū eſt obm̄ beatificū. q. 1. 15 T. nullū creatū intellūm eſſentia mouet per modū naturæ. AA. voluntas principiū ad vidēdū

eſſentiam.BB.viſio beata nō eſt nā lis ſimilitudo obiecti , nec nāliter genita, qa immediate p volunta- tē.C.Caiet.Molin. Suar.alios; ad q̃ teneretur Vulpes,quia dat lumen, vt obm̄ ſit in facultate videntis.

Prob.poſito lumine adhuc obm̄ ſupernāle,liberū, & volūtate mo- uet; ergo adhuc viſio nō ē connā- lis habenti lumē.Sequela;ab obie- cto ſupernāliter, & libere mouēte effectus nō cōnālis.Antec. ad viſio nē nō ſatis intēllus cū lumine,ad- huc obm̄ liberè mouēs.2 eſto ſup- nāliter ſit lumine perfuſus,&in eo forma ſufficiēs advidendum;tn̄ ob iectū beatificum,nō vt motiuum nāle,ſed vt liberum, & voluntariū cōcurrit ad viſionem,ergo adhuc viſio nō eſt cōnālis.Sequela;cæcus ſupernāliter illuminatus,inde nā- liter videt,qa hēt formā creatam, qua nāliter vtitur , &obm̄ eſt ſibi cōnāle,&nāliter mouet;in caſu nō ita euenit.3 actio ſimul cauſatur à cōiuncto ex intēllu , &lumine , ac obiecto immediatè , & liberè mo- uente , ergo eſto lumen cōnāliter agat,& incliner; qa obm̄ non nāli- ter, ſed liberè mouet, viſio nō eſt dicēda nālis;ſed ſupernālis,& libe ra.Sequela;vbi duę cauſæ ad com- munē effūm cōcurrunt; ſi vna libe rè agit,& ſupernāliter,effūs ſuper- nālis,ac liber eſt dicēdus:nam de- nominatio effūs à totali coordina tione cauſarū dēt accipi. Itē obm̄ beatificū agit vt cauſa magis p̄ci- pua,& lōgè ſuperans facultatē in- tellūs,ergo denominatur actio , 4 eam facultatē potius agendi, vel eleuationē p̄bet lumen,q̄lē in ſe hēt; ſed in ſe forma ſupernālis eſt, & non nālis ;ergo cōcurſus eius , quouis modo expectetur , ſemper ſupernālis,nūq̃ nālis pōa.5 concur ſus luminis ſpecialis eſt, ordinis di uini, ſupernālis, indebitus creato intellūi ; ergo numq̃ cōnālitatem agendi p̄bet ; ſed ſupernāliter ele- uat.6 nullus eſſet actus ſupernālis, quia poſita quauis forma ſupernā- li,connāle eſſet agere ſecūdū eam 7 natura luminis eſt ſupernāle eſ- ſe;ergo & ſupernāliter agere,& o- perari. 8 ad ordinē gratiæ ſpectat, eſt ſimpliciter gratuitū,nō eſt cum habitudine ad nālem cōſtitutionē intēllus;natura totis viribus, nūq̃ ad lumen vel beatā viſionem per- tinget; ergo viſio beata numq̃ cō- nālis intellūi,ēt perfuſo lumine.

Arguent Vaſq.Suar.Caet.1 intel lūs pfuſus lumine ita connāliter videt ,vt impōle ſit ſtante lumine non videre ; ergo connaturalis eſt viſio. 2 ſi lumen ſupernaturaliter infundatur, eo tn̄ infuſo, naturali- ter operatur. 3 lumen ideo neceſ- ſariū , vt cōnaturalius Deū in pa- tria videamus , ergo nō eſt ſuper- naturalis toti cōiūcto viſio beata. Sequela,lumen eſt cōnaturalis ha- bitus Deū videndi. item, cū intel- lectu, eſt adæquatū principiū viſio nis.4 Aquæ ſi nō eſt naturaliter ca- lefacere,vt calida tn̄ hēt connatu rale principiū;ergo ſi ſupernāle ē intellūi in ſe videre Deū , tn̄ cū lu- mine eſt ei ſimpliciter connāle.5 ſi

viſio Dei reſpū intellūs eſt ſuperna turalis; & cū lumine adhuc intellūs ſupernaliter agat; tñ in ordine ad lumen effūs connaturalis eſt. 6 viſio vt ab intellu, & lumine nō voluntaria quoad ſpecificationē act' nèc quo ad exercitiū, ergo naturalis. Antec. eſt viſio clara, euidēs; nèc aliter eſſe pōt, q̄ ſit; ergo non libera in ſpē actus. beatus circa vltimū finem neceſſariò fertur, & eius viſio immutabilis; ergo nèc exercitè actus eſt liber. 7 lumen intellūs naturaliter determinat ad ꝓpriū obm̄, & lumen Dei naturaliter determinat ad videndū Deum. Antec. ideo Angelus naturaliter ſe cognoſcit, & Deus naturaliter ſe cōꝓhendit, quia lumen reſpicit ſuum obm̄, luminis gloriæ eſt Deus, imo iuxta exigentiam, & naturam luminis Beat' videt. 8 ſi viſio cōnaturalis nō eſt, quia *Deus* liberè, & volūtate concurrit, ergo nulla actio creaturæ naturalis eſſet; quia ad oēm effūm extra concurſus Dei ē liber. 9 ſi Deus extra liberè agit, motus tñ cauſarū ſinit; ergo cū cauſis naturalib' agit, ac ſi eſſet naturalis cauſa, & cōcurſu determinato ad vnū; ergo totū ex intellu, & lumine ē cauſa nālis viſionis actiua 10 ignis in paſſum pręſens ſic nāliter agit, vt ſine miraculo De' non tollat concursū; ergo quia nèc ab intellū, & lumine ſuſpēdit cōcurſū, ne fiat viſio, connālis, vt ignis ad agendum. Seq̄la, intellui fuſo lumine concurſus eſt naturalis, ac debitus. 11 lege cōmuni cooperatur volūtati habituatę per gratiā qua aſsiſtit cauſis ſecūdis ad ſuos actus, 1. d. 17. QQ; ergo & concurſ' quem ꝑbet intellui luſtrato lumine eſt gnālis, debitus, & connaturalis viſio: nam vt voluntas ſe hēt ad ſuū actum, ita intellūs. 12 prol. q. 1. 3. d. 14 4. d. 49 ad actum ſupernaturalem eſt pōa naturalis vt paſſiuè recipiat, vt agat requiritur eleuatio; ergo pōa eleuata connaturaliter agit, vt connaturaliter recipit.

Ad 1 connaturaliter non vt lumē tribuat actui eſſe naturale: ſed vt ſupernālis forma, ſupernāliter infuſum, ſupernāliter eleuans, ſupernāliter agens, cum eſſentia liberè mouente. C. impōle ſtante lumine nō videre. ℞ non neceſsitate naturali; ſed ſuppōne, vi decreti, quo voluntariè exhibet eſſentiam, ad q̄ infundit lumē; hinc actus liber, ab eſſentia liberè mouente; ſupernaturalis, quia eleuatus lumine intellūs agit. Ad 2 lumen vt forma ſupnālis, ſic ſupernāliter eleuat, & ad actum ſupernālem inclinat, vel cōcurrit. Ais connaturale eſt lumini ſic agere. ℞ ipſius eſt eleuare ad agendū ſupernaturaliter. Vel coagere ad actū intellūs ſupernaturalem. Vel connaturale eſt eſſe habitū ſupernaturalē, nèc vmq̄ ad actū naturalem cōcurrere. C. ſuo modo cōnaturali agit. ℞ ē donū ſupernaturale, nō naturale. 2 cōnaturale ei ſic agere; nō intellūi hēre lumen, vel agere ſm̄ lumen. 3 nèc principiū ſimpliciter, & ſufficiēs; ſed intelle-

tellectus,& obm̄.Ad 3 vt connaturalius agamus;non quia actiuitatē naturalem videndi tribuat, & cōpleat:ſed quia naturam eleuat, & conſtituit in gradu ſupernaturali. 2 non eſſe habitū nālem,ſed ſuper naturalem intellūs, qui nō proximè ſufficiens, & expeditus ad vidēdū,niſi per lumen. Ad 4 aqua naturaliter calefacit,calor forma nālis eſt,ordinē naturæ nō excedit; lumen deſuper ad ordinem ſupernaturaliter eleuat; numq̄ connaturalitatē p̄bet. Vel intellūs, qui pōa naturalis,cū lumine agit, ꝙ eſt ſupernaturaliter agere.C intellūs eſt naturaliter agere,& videre.℞ videre naturale eſt: ſed nō videre Deū clare.Ad 5 adhuc lumen forma ſupernaturalis, & eleuat ad agēdum ſupernaturaliter; nèc lumē totale principium viſionis,ſed intellūs,& obm̄. 2 naturale eſt lumini coagere ad effūm ſupernaturalem intellūs. Ad 6 viſio actus liber quoad exercitiū; ſi nō rōne intellūs,rōne volūtatis cōplentis; rōne eſſentiæ liberè,& volūtariè mouentis. Ais ē immutabilis.℞ ex ſuppōne,nō ſimpliciter:ab extrinſeco, nō intrinſecè.C.actus intellūs eſt naturalis. ℞ at obm̄ mouet liberè. imo ipſemet actus ſequitur electionē rectam,& merita,hēt volūtarij Ad 7 ſi ſit naturalis;at lumen forma ſupernaturalis. Vel ſi determinat ad vnū obm̄ liberè mouet,& principalius,nō influit naturaliter. Vel determinat nō vt forma naturalis,debita principijs naturæ, ſed vt ſupernaturaliter infuſa.Ad 8 cū liberis concurſus Dei non eſt determinatus ad vnū modum agendi;cū naturalib⁹ determinatus ad vnū, at liberè cōcurſum p̄bet. Vel cum liberis ita ad vnū,& poſſit eſſe ad oppoſitū;cū naturalibus ita ad vnū, vt ſalua natura nō concurrat ad oppoſitū. 2 naturalibus præbet concursū debitū naturæ cōſtitutæ à Deo; liberís cōcursū paratum,indifferentē; ſi exhibitus ſit ad actū vnū,vt volūtas eſt indifferēs, tn̄ cum vult,actū indifferentē non elicit. Ad 9 mot⁹ ſinit agere; quia cauſis naturalib⁹ reſpōdet mod⁹ agendi cōnaturalis; cū liberis liberè,nō ꝙ Deus naturaliter extra ſe agat,ſed quia concurſus eſt ꝓportionatus agenti,& modo agendi naturaliter; cōcurs⁹ verò luminis,nèc agenti intellūi ē cōnaturalis; nèc modo agēdi connaturali reſpondet;ſed ſupernaturale. 2 cū cauſis naturalibus vt autor naturæ cōcurrit, cum lumine vt autor gratiæ.Ad 10 ignis,& paſſum ſunt adæquatū actus naturalis; intellectus, & lumen nèc adæquatū viſionis; magis eſſentia volens. nèc intellūs, & lumen vnū ex parte pōæ naturæ;ſed ordinis gratiæ,& ſupra naturā Ad 11 ibi nō de actibus,quibus anima in patria attingit Deū immediatè, vt viſio, & fruitio;ad quos non ſufficit pōa cū habitu,& concurſu gn̄ali Dei: ſed obm̄ adhuc ſpecialiter mouēs: ſed tm̄ de actibus quibus in via,pōa cū habitu elicit actū quo ad ſubſtiam & moralē rectitudinē,ac perfectio-

nem merentis, ſic pōa cū habitu, & cōcurſu Dei ſufficit; eſto vt cōpleta ſit rō meriti, adhuc ſpecialis acceptio Dei, & ordinatio ad vitā æternā, vt meriti de condigno ad p̄miū eſt neceſſaria; nam vt fiat actus cōdignus, lib. arbitriū gratia, motio Spus Sancti concurrūt; ita Scot. lit. SS. & II. Vel ibi ꝙ cum pōa, & habitu cōcurrit Deus de communi lege, vt ad actū ſuū, non vt ad actum naturalē 3 non vt pōa cum habitu ſit cauſa prior, mouens ſpū S ad cooperandū; ſed quia ſecūdæ cauſę gnāliter cooperatur De⁹ ad actū eius. 4 gnālis quia nulli deeſſe pōt, non quia influētia ſpecialis nō ſit ad actum ſupernaturalem. Ad 12 in nobis naturalis pōa receptiua; nō adęquatè naturalis actiua; pōa creata immediatè ſuſcipere pōt, ꝙ Deus imprimit: ſed vt agat in Deū vt eſt in ſe ex gratia. Datur pōa obedientialis paſſiua, nō actiua; lapis vt videat; oculus vt audiat; aſinus vt ſapiat, nō obediūt Deo; impoſſibile nullius eſt pōæ.

An æquali lumine in duobus, intellectus natura perfectior poſſet intenſius Deū videre. 13.

INtellūs actiuè ſe habens ad viſionē, vt cauſa intrinſeca eliciēs cū lumine; nèc lumen tribuit totā vim agendi ſimpliciter intellūi, vt calor inhærens aquę tota vis calefaciendi, vt plures Thomiſtæ: ſed p̄ ſe ſupponit actiuitatē pōæ; eſt quo intellūs eleuatur ad agendum; vel quo Dei dono vtitur ad perfectam Dei viſionē. Ad q̄ principalius eſt obm̄, ꝙ vt p̄mium voluntariè ſe exhibet, iuxta mēſurā, & exigentiam meritorū; cuiq; sm̄ opera. Reddet Deus mercedem. Hinc ſi intellūs cū lumine ſuā efficientiā hēt; perfectio in effū, & viſione, an poſſit eſſe tam ab inæqualitate luminis, q̄ intellūs; ita vt perfectio aliqua in actu reſpondeat intellectui, & non lumini.

Dico. Intellūs perfectior rōne pōæ poſſet intēſius Deū videre cū lumine æquali: at ſimpliciter perfectio viſionis in patria eſt iuxta menſurā, & meriti ꝓportionem. Scot. 4. d. 10. q. 6. E ſiue pōa æqualis, & habitus inæqualis; ſiue è contra, habitus æqualis, & pōa inæqualis pōt eſſe actus inæqualis, & perfectio tam ab vna cauſa, q̄ ab alia 3. d. 13. q. 3. O. vna voluntas non pōt elicere actum fruitionis ita perfectū, vt alia; eſto. n. poſſet hēre ſūmā grām, quæ vt cauſa partialis æquè cauſaret fruitionem in ipſa, tn̄ alia cauſa partialis erit inęqualis; & altera cauſa partiali deficiente deficit effectus prima pars ēC. Thomiſtas, Medinam, Bannes, Zumel, Aluarez; item Suarez, Vaſquez, alios; qui vel totā actiuitatem dantes lumini; vel p̄cipuā; nèc intellūm ſupremi Angeli cū æquali lumine putant, poſſe perfectius, & intenſius Deum videre.

Prob. tn̄ 1 intellectus ſui actiuitate nāli, ac vitali verè cū lumine efficit viſionem, & partialiter agit;

ergo

ergo quo maior virtus,& actiuitas eius,eo perfectior eſſe pōt viſio ex parte intellūs,eſto lumē eſſet ęquale.Ant.viſio intrinſecè,&per ſe actus vitalis,&pōæ cognoſcētis.Sequela; maior virtus eſt intellectus pfectior cum lumine æquali,q̄ imperfectior cū eodē lumine; ergo magis actiuus erit,ergo perfectior viſio pōt eſſe. Ant.deficiēte altera cauſa partiali actiua deficit effūs, etſi reliqua eſſet æqualis;ergo excedente altera cōcauſa, pōt eſſe p fectior effūs.℞ intellūs nāli virtute proximè non videt,ſed eleuatus lumine,& iuxta menſurā eleuationis viſionē magis, aut minus efficere. C.intellūs cum lumine verè ꝓximè,& intrinſecè ſuā pſtat efficientiā; ergo pfectior intellūs cum lumine pfectiorē actiuitatē præbet. Seq̄la,ſicut ſimpliciter ad ſimpliciter,ita magis ad magis. 2 habitus ſupernālis actiu' non eſt, niſi pōa intrinſecè actiua non ſit; ergo quo maior eſt actiuitas pōæ cū eodē habitu,eo perfectior pōt eſſe actus. 3 lumen nō eſt ſimpliciter pōa viſitua,& quo proximè fiat viſio;ſed intellūs ꝓprio influxu cū lumine videt;ergo perfectior intellūs cū lumine magis pōt videre. Seq̄la; vbi cauſa in ſuo ordine agendi eſt perfectior, effūs natus ē eſſe pfectior, intellūs perfectior cū æquali lumine cauſa dignior, ergo effūs pōt eſſe dignior.Minor; æquale lumē in intēllu perfectiori facit totū perfectius;nam exceſſus alterius,concauſæ influit ſuā perfectionē in effectum. ℞ viſio beata ſupernālis tota menſuratur à lumine,nō à natura intellūs.C.melior intellūs, cū æquali habitu fidei, melius penetrat,quæ ſunt fidei,& actū intēſiorem pōt ꝓducere, ergo melior intellūs cū æquali lumine pōt meliorē viſionē ꝓducere.Sequela,vterq; actus ſupernālis eſt, cū habitu ſupernāli.Antec.euidens ē perfectiorē intellūm cū habitu fidei perfecti' agere poſſe.2 melior virtus pōę cum æquali grā pōt cōducere ad maiorē quātitatē meriti, in actib' elicitis,q̄ non melior;ergo melior virtus intellūs cum ęquali lumine pōt exire in actum perfectiorē, q̄ non melior. Ant. vbi intenſior vis agēdi cū æquali eleuatione,ibi vis maior ad actum,& ad merendū eſſe pōt, niſi aliud impediat. 3 volūtas inferior cum perfectiori grā intenſius agit,q̄ ſuperior cū minori; ergo intellūs perfectior cū æquali lumine pōt intēſius,q̄ inferior. Antec. voluntas humana Chriſti, natura inferior q̄ Angelica, cum ſūma grā,ſūmā frutionē attingit.Anima Virginis non vnita intēſius, & perfectius eſt operata cum gratia maiori,q̄ non poſſet ſupremus Angelus. Sequela; cauſa potior ē intellūs,q̄ habitus,in actibus elicitis.plus pōderat intellūs maior cū grā æquali,q̄ minor.item,cū æquali grā non deeſt,vt fiat effūs ſupernālis; ergo ſi in alia concauſa eſt exceſſus virtutis, effūs erit perfectior.℞ diſpar eſſe;nā defectus naturæ pōt ſupleri per grām,defect'

gra-

gratiæ non p nām.C.defectus gratiæ nō ē,vbi grā eſt; ergo vbi ęquale lumen eſt, virtus diuina ad agēdum eſt; ergo ſi alia partialis cauſa maior eſt, efficacia in effū maiori virtuti rēſpondens ēterit. 2 ab eadē ſpe intelligibili, vbi intellūs ſunt inæquales pōt ſequi cogño inęqualis;ergo ab eodem lumine, ſi pōæ erunt inæquales pōt ſequi viſio inæqualis.Sequela;ſpes obiecti nō minus neceſſaria ad cognoſcēdū abſtractiuè,q̄ lumen ad videndum intuitiuè;eſto aliter,& aliter. 3 implicat duas cauſas concurrere ad effūm,& vnā eſſe maioris virtutis ad agendū, & perfectius non poſſe agere; ſic intellūs dignior, & lumen ęquale.Maior,implicat duo lumina applicari eidē medio, & ꝙ perfectius eſt nō agere magis; ergo & duos intellūs cū æquali habitu,&q perfectior eſt cū eo nō magis agere.4 incrementum vni' cōpartis totius cauſæ in ordine ad effūm ſēper coagit,eſto per ſe ſola non ageret; ergo eſto intellūs ſe ſolo non videret,& cum lumine videat,ſi tñ in ſe eſt perfectior,cum ęquali lumine pōt perfectius videre.Antec.ex duabus concauſis agētibus, q̄uis præſtat effūm. 5 quātitas in effū eſt à quātite cauſæ,perfectior cauſa intellūs dignior cum lumine,q̄ indignior, ergo hac rōne viſio perfectior elici poteſt.

2 Pars. viſio Patriæ ſit ad menſurā meritorum Apoc.22. merces mea mecum eſt, reddere cuiq; ſm opa ſua.1.cor.3 quiſq; ꝓpriā mercedem accipiet ſm̄ laborē ſuum.2. cor. 9 qui parce ſeminat, parce & metet.Rōne. Deus iuſtitia præmiū ordinat,ergo iuxta merita. Antec. repoſita eſt corona iuſtitiæ,q̄ reddet Deus in illa die iuſtus iudex. Sequela;extra iuſtitiā eſſet æqualibus meritis nō dare æquale præmium, & melior intellūs videre pluſq̄ meruit.2 ſępe q habuit nobiliorē pōam in via, nō viſus eſt cognoſcere,ac diligere Deum, quantum potuit,ergo nec in patria, vbi Deus reddet mercedē laborum. 3 dum pōę ſunt inęquales,& lumen, & grā ęqualis; pōa inferior fortè toto conatu aget,ſuperior ſola ꝓportione actus eliciendi iuxta con dignitatē meritorum. 4 in patria non accipiunt beati, quātum abſolutè poſsēt pōa nāli;ſed quātum De' diſpoſuit,& digni ſunt ex grā, ergo abſolutè eſto pōę ſint inęquales,qa digni ęqualiter ſunt, ęquale premiū reſpondet. 5 ſi eſt ęqualitas quātitatis in ſpecie actus, eſt inęqualitas ꝓportionis;nā inferior toto conatu ageret, ſuperior iuxta luminis, & concurſus Dei rectā diſpoſitionē. 6 intellūi cum ęquali merito in his,quę eſſentialia beatitudinis ſunt, cōpenſat Deus influendo tāto efficacius in alium, quā ū ſatis eſt,vt effectus ſit ęqualis 7 lumen glorię eleuat intellūm ad videndum pro meritis; vbi intellūs dignior minor neceſſitas luminis ad eandē viſionem attingēdā,cum eo qui nō ita efficax, & potens ad cognoſcendum.8 vbi ęqualia

lia ſunt merita, in quo vnus excedit alium facultate nãę, in eo ſupplet auxilium, voluntas, concurſus Dei ad aliud iuuãdum; nã gloria ē ordinata vt pręmium meritorum; nõ eſt facultas ſolius nãę, eſto agat nãra 9 ſi ad vltimum ꝙ poſſet intellũs cõcurreret Deus cum ęquali lumine, põa nobilior perfectius videret, ergo ſi non videt non ex parte põę, ſed meritorum; ꝓ quib' Deus reddit pręmia. 10 ſi nulla regula eſſet pręſcripta à Dei voluntate, quiſq; beatus pro vt magis, ac magis acutus, magis eſſet beatus; quia ingenium in terris, viget in cęlis.

Arguent Thomiſtę, Vaſq. Suarez alij. 1. Duobus cum ęqualibus meritis reſpondet ęquale lumen; ergo ſi intellectus naturaliter perfectior melius videre poſſet; exceſſus glorię eſſet à nãra, non ex grã. Antec. lumen in intellectu, & caritas in voluntate dantur in gloria ꝓpter merita. Sequela, gradus ille intenſior eſſet à facultate nãrę. id falſum; grã Dei vita ęterna Rom. 6. 2 viſio animę verè ſupernãlis, ergo ſequitur proportionẽ virtutis, & luminis ſupernãlis. Sequela; aqua quę nõ hẽt vim actiuã calefaciẽdi, ſi calefacit, proportione caloris recepti calefacit, ergo intellectus ſi ſupernãliter videt, proportione ſupernãlis luminis videt. 3 actus merendi in via eſt ab arbitrio, tñ perfectio actus, & intenſio tota ē à grã & auxilio Dei; ergo viſio patriæ ſi ab intellũ, perfectio eſt à lumine. Antec. quo magis actus ē grã elicitus, eo magis meritorius. Sequela; gratię in via reſpondet pręmium patriæ. 4 viſio Dei non eſt abſque concurſu Dei, ſed Deus nõ plus cõcurrit, q̃ ſit quãtitas luminis Min. lumen eleuat proximè, ac põam actuat, inclinat; vel concurrit cum põa ad actum. 5 nulla perfectio eſt in viſione, quæ ex grã non ſit, ergo vbi grã, & lumen ſunt æqualia, ſemper viſio æqualis. 6 intellũs videt nõ vt nãlis ē: ſed vt eleuatus per lumen; ergo poſito lumine æquali intellũs ęquè videt. Sequela; vis naturæ nèc addit, nèc tollit à facultate proxima videndi, q̃ eſt intellũs eleuatus lumine. 7 principali' agit lumẽ, q̃ intellũs, ergo à lumine ſpectãda perfectio. Ant. viſio ęſt ordinis ſupernãlis, ergo magis à lumine. Item lumen agit magis, q̃ ſpẽs impꝛ̃ſſa; nã hæc nõ eleuat, nèc agit in intellũm, ſed ab eo mouetur, & applicatur ad agendum. Sequela; à cauſa prĩcipaliori metiẽda ē actio 8. intellũs vt cauſa magis vlis, & lumen, vt magis ſpeciale ſe hẽnt ad viſionẽ, ergo à lumine modificãda perfectio. Seq̃la; cauſa vlis limitatur ad ſpeciẽ actionis à ſpeciali; ſol indifferens ad oẽm gñationem, ab hõe determinatur ad gigẽdũ hõẽ. Ant. intellũs eſt indifferẽs ad oẽm viſionẽ. 9 ſi non tm̃ à lumine pfectio, ſed ab intellũ digniori, ergo cũ merito, & lumine inæquali intellũs dignior æqualiter videret; qa defectum luminis ſupleret intellectus. quia beati oẽs conãtur, quan-

quãtum poſſunt ad videndum. qa ſi Deus non ſineret beatos agere vt poſſunt, fruſtra dediſſet nãrã pfectiorẽ ad actum. 10 ſi duo ęquales in meritis, inęquales intellectu æqualiter tñ viderẽt, ex eo, qa maius lumẽ daretur minori põæ; ſequeretur 1 lumen non dari propter meritum. 2 aliquis gradus viſionis reſponderet nãræ. 3 ſemper q minus perfectus eſſet, hẽret in patria maiorẽ ornatum ſupernãlem. 4 ſi minus lumen in intellectu, ẽt minor caritas in voluntate. 5 viſio Dei; q̃ ẽ ordinis diuini poſſet intẽdi à cauſa nãli. 6 hẽntibus æqualia merita, præmium eſſet inæquale; nã iuſtus meretur vt Deus actuali auxilio, & lumine influat in actum; ergo ſi cum intellectu minori influeret maiori lumine, & auxilio, maius præmium; & melior conditio eius, q naturaliter impfectior.

Ad 1 reſpondet æquale lumen proportione ad intellectum, & actiuitatẽ põę; nã lumen eſt medium ad præmium, & æqualiter confertur, vbi æqualitas põæ, & meritum; hinc ſtãte æquali merito cõdigno in Angelo, & hõe, fortè plus luminis ſuſciperet hõ, ſed non plus in ordine ad actum beatitudinis attingendæ. Vel vbi merita æqualia eſſent, & lumen ęquale, facultas nãliter poſſet, excedere ab intrinſeco, ſed ab extrinſeco, & rõne concurſus Dei non excederet. Vel ſinit Deus agere in ordine ad ſui viſionẽ pro meritis cuiuſq; non toto conatu. Vel ſi melior, quia intellectus poſſet de poſſibili, non tñ de facto; cõcurſus Dei eſt ad meritorum mẽſurã. Ad 2 verè ſupernãlis, non qa actiuè nõ agat intellectus, vt videat; ſic vires põæ intenſioris iuuãt, nã agunt cum lumine; aqua non hẽt vim calefaciendi niſi receptã à calore, intellectus hẽt in ſe facultate vidẽdi; ſimilitudo non ẽ ad rem. Ad 3 ſi meritum principalius eſt à grã, non tñ abſq; cauſalitate arbitrij; & ſi ordinauit Deus vt anima non pficiatur actu ſecũdo, ſine primo, & perfectior actus à pfectiori grã, & auxilio ſit; tamen poſſet Deus ſuplere actionẽ cum minori grã, & cõpenſare cum actu arbitrij. Vel cõplet meritum volũtas Dei acceptãs, & ordinãs actum ad præmium; ex ſolis. n. principijs merentis tamen eſt vis obligandi Deum ad pręm:ũ. Ais ſi meritum cõplet Deꝰ, ergo Deus meretur. ℞ meritum eſſe põæ liberè elicitum sm̃ inclinationẽ gratiæ acceptum Deo, vt præmiabile beatitudine; hinc aliud eſt mereri, aliud eſt cõplere id. ꝙ eſt in merito; agere noſtrũ obligat ex pacto, & pręcedit vt diſpõ, vt organizatio præcedit animæ infuſionẽ, ait Scotus. Ad 4 concurſus Dei de facto eſt proportione meritorum; de poſſibili adhuc poſſet eſſe proportione ad conatum põę. Vel proportione actus eliciẽdi ẽ cõcurſus Dei; nõ virium intellectus. Ad 5 nulla, quia ſẽper põa cum grã, & lumine agit; ſemp Deus ex grã, & volẽs ſe præbet; ſẽper vltra cõdignum noſtrum; non

quia

quia viſio ſit tm̃ à lumine. Ad 6 vt eleuatus per lumẽ, nõ q̃ intellũs nõ agat,& actiuitatẽ nõ p̃beat ſed qa cũ lumine agit. Ad 7 principalior intellũs; nã potior põa omni habitu; viſio ſupernãlis, quia nõ ſine lumine, nõ qa neceſſario ad æqualitatẽ luminis,ſed meritorũ;ſuppoſita cõpenſatione ex parte põæ;vel cõcurſus Dei. Id de ſpecie;hæc ptinet ad notitiã abſtractiuã,lumẽ ad intuitiuã;ſpẽs ſupplet vicẽ obiecti,lumẽ eleuat põã ad obiectũ; nec vnq̃ lumẽ rõnem hẽt ſpeciei. Ad 8 ũlior, & indifferẽs,nõ tm̃ paſſiuè,ſed actiuè; ideo effũs ab eo. Vel qa ſine habitu,vel ſpecie determinãte eſt in põa ad oẽm intellõnẽ, nõ quia actiuè nõ pficiat actũ ſuũ;ſol cauſa æquiuoca;intellũs vniuoca viſionis Ad 9 viſio reſpondet meritis,nec concurrit Deus niſi ꝓportione ad merita; hinc vel minus lumẽ præberet,vel nõ ſineret toto conatu agere;ſicut gloria reſpõdet meritis,nõ præciſè tñ reſpondet ſẽper gratiæ habituali;nã quis poſt lapſũ reſurgẽs,reuiuiſcunt eius merita,quæ erãt in acceptatione Dei ſed nõ prior grã;hec.n.datur maior,& minor iuxta diſpõnẽ, & deteſtationẽ peccati, magis intẽſã, vel remiſſam;ita æqualibus meritis reſpondet æqualitas beatitudinis;ſed põt eſſe inæqualitas proportionis,quæ ẽ à maiori,vel minori conatu, & nobiliori põa. Vel ex maiori perfectione habitus,q cõpenſet imbecillitatẽ põæ . Ais Beati conãtur quãtũ poſſu m. Rñd mẽſurã meritorũ 2 quant ũ cũ lumine, & concurſu Dei 3 infimus gradus gloriæ , excedit ſupremũ ex his ad quos poſſet ſola natura. 4 natura pfectior ad accidentalẽ gloriã adhuc confert. Ad 10 ſiuè maius lumẽ ſuſcipiat minor põa; ſiue nõ toto conatu naturæ agat põa dignior;ſemp æquale p̃mium reſpõdet meritis æqualibus. Ad 1 abſurdũ, gloria eſt propter merita,lumẽ datur,put ſufficiẽs mediũ ordinatum à Deo,ad beatitudinẽ magis,& minus iuxta exigẽtiã viſionis eliciẽdæ ab intellectu. Ad 2 formalitas viſionis eſt ſimplex, & ſpuãlis,tota ab intellu, & lumine; nec eſt vt partim reſpõdeat nãæ; quia intellũs vt eleuatus videt. Ad 3 in eſſentiali beatitudine idẽ ornatus viſionis,& gloriæ. 2 ex imp̃fectione, & indigẽtia eſt maior neceſſitas luminis; & pfectio vt nãa dignior minori egeat auxilio pro eodẽ actu Ad 4 nõ minor caritas, & amor ; ſed minori eleuatione ,c habitus perfectior volũtas ẽgeret pro eodẽ gradu amoris. Vel ſi idẽ lumẽ, & eadẽ caritas ; minor vſus luminis,& caritatis ſufficeret ei,q eẽt pfectior. Ad 5 nõ à forma nãli ſola: ſed vt eleuata per lumen. Ad 6 perfectior eſſet, qui plus de ſuo ad bonum patriæ confert ; ideo non deterior ; ſed longè dignior, qui naturam habet præſtantiorem; diſcamus in terris, vt hoc bonum perſeueret in cælis.

D E QVALITATE, PERFECTIONE, Comprahenſione in Viſione Dei.

Titul. XXXIII.

An intellectus agens conferat ad viſionem Dei. 1.

POtentia actiua, quæ naturæ inferiori eſt perfectio, à ſuperiori non aufertur, ſi cōgruētiæ ratio adeſt intellũs agēs perfectio animę, & intellũs cōiũcti, nec deeſt rō ꝓpter q̃ debeat eſſe in Angelis, & beatis; ergo in illis. Si.n. intellũs agēs, & poſſibilis extrinſecè, à poſteriori, ex effectibus diſtincti; tñ ſeipſis primo, & formaliter sũt nō idē; ꝓtima diſtinctio eſt per intrinſeca. Agens ſi nequit eſſe in beatis vt abſtrahat à ſenſibilibus, vt trãſferat ab ordine in ordinē, non eſt cur ad alios effũs debeat denegari. Scot. quodl. 14. ponit intellũm agentē ob duo, vt abſtrahat proximè ſpēs à ſenſibilibus ad ordinē intelligibiliũ; & vt intellectionē cũ ſpē ꝓducat; huic duplici actioni reſpōdet duplex paſſio in intellectu poſſibili; ſpēm impreſſã ſuſcipere; & notitia iã producta informari; ſm̃ q̃ intellectũs dicitur intelligere, ꝙ ē pati. Vel iuxta aliũ modũ intellũs agēs datur, vt ſpēs impreſſas à ſenſibilibus abſtrahat, phantaſmata illuſtret, eleuet ad intelligēdũ, & ꝓparet ac diſponat paſſibilē vt ſpēs impreſſas recipiat, & cũ illis notitiã exprimat, & producat, eaq; informetur. Quæritur ergo; ſiuè intellũs agens ſit actiuus intellectionis, ſiue tm̃ eius ſit trãsferre, & ꝓparare, nrũ habeat locũ in Beatis ad videndum Deum.

Dico. Intellũs agēs ſiue ponatur actiuè efficere viſionē, ſiuè nō actiuè; ſēper ſuo modo ſpectat ad vidēdũ Deũ. 2 pars cōtra quoſdã Scotiſtas, & Vulpes, ſi nō agat ad viſionē, nullũ effectũ hēre. ſimplr cōtra Thomiſtas, q tollũt à Beatis, & Angelis intellũm agentē. Eſt ex Scot. 3. prolog. & 4. later. quodl. 14 V manet in patria perfectio nãlis. q. l. 15. ar 3. 2. d. 3. q. 11. B. Prob. 1. intellũs agēs, eſto viſio eſſet à poſſibili, adhuc locũ hēt in patria; nam tota anima eſt beata, ergo tã facultas agēdi, q̃ patiēdi ſuũ hēt effũm. Sequela; ſecus intellũs poſſibilis formaliter beatus, nō agēs, 2 ſi in patria, nō abſtrahit à ſenſibilibus, nèc facit pōa intelligibilia actu intelligibilia; tñ proximè eleuat cũ lumine intellectũ poſſibilē, vt intelligat, 3 eius eſt oĩa facere; ergo ſi nō trãsfert obm̃ de pōa ad actũ, trãsfert de actu primo ad secũdũ. 4 ſi nō eſt abſtractio à ſenſibilibus, poſſet eſſe à ſuppoſitis, ab vno actu ad aliũ, ab vna nōa in aliãs 5 agit vniendo, ꝑſentãdo obiectũ intellũi poſſibili, & ſuo modo illuminãdo. 6 tã agēs, q̃ poſſibilis ſunt perfectiones intrinſecè intellũs, ergo vbi ꝑfecta actio intelligēdi, ibi vſus intellũs agētis;

ſi nõ abſtrahendo; ſaltẽ vniendo, applicando, eleuando, pſentando; & ea oĩa agẽdi, quæ præreuirit intellũs poſſibilis vt intelligat. 7 duæ põæ æquè radicatæ in vno, quæ ſe hẽt vt prius, & poſterius ad effectũ; ſecũda nõ agit ſine prima; ſic intellũs agẽs, & poſſibilis; ergo aliquẽ effũm ſuo modo hẽnt, ſi nõ eliciendo actum, diſponendo vt eliciatur actus.

Prob. nunc concluſio; ꝙ viſio poſſit eſſe ab intellũ agẽte. 1 intellectũs agentis eſt oĩa facere, poſſibilis oĩa fieri, ergo agẽs, & poſſibilis inuicẽ cõparantur in eo, vt agẽs eliciat, poſſibilis recipiat; ergo viſio beata elicitione ab agẽte, receptione à poſſibili. 2 cũ forma actiua ineſt ſubiecto, actio ſm illam formã p accidens cõuenit illi; ſed viſio eſt formaliter qualitas recepta in intellectu poſſibili, quæ præſupponit actionẽ, & pductionem eius, ergo intellũs agẽtis, & poſſibilis. Maior; calefactio ſi eſt à calore p accidẽs ẽ à ligno, ꝙ calefacit, & in quo ẽ calefactio. 3 duplex actio intellũs agẽtis cõcipi põt; facere põa intelligibile actu intelligibile; & exprimere, ac cauſare nõã; ergo ſi primũ nõ ẽ in viſione beata, ſm negari nõ põt, pſertim cum viſio præſupponat actionẽ. 4 duplex paſſio in intellũ poſſibili reſpondet actioni intellũs agentis; receptio ſpẽi productæ prima actione intellũs agentis; & receptio intellectionis in ſecũda actione; ergo intellui agẽti cõuenit agere 5. intellũs agẽs, & poſſibilis; nèc re, nèc ſubiecto diſtincti, ſed põe equè in anima radicatæ, ergo non eſt, cur dici nõ poſſit, vt actus gignendi nõam cõueniat vtriq; agẽti elicitione, poſſibili receptione; agenti vt min' potiori, poſſibili vt magis prĩcipali; agẽti cui' eſt oĩa facere; poſſibili cuius oĩa fieri; ad hãc Scot. inclinat, ꝙ rõni, & probabile, ac conſentaneum.

Argument ex Scotiſtis c. 1. quodl. 15. Q reſpũ ſpũaliũ, nullã actionẽ hẽt intellũs agẽs. Si præciſè reſpũ ſenſibiliũ eſt agẽs in poſſibilem. 2 agens tm̃ abſtrahit, ad Deũ abſtractio nõ neceſſaria. 3 tũc agẽs cõcurrit, cũ obiectũ pparari dẽt; Deus in ſe eſt lux, ac ſummè viſibilis. 4 viſio eſt actus immanẽs, ergo eius eſt in quo manet, & recipitur in poſſibili; & nil facit agẽs. 5 poſſibilis cũ ſpẽ obiecti, vel cum obiecto exprimit, & pducit notitiã; ergo poſito ꝙ nõa ſit à poſſibili, nõ cõcurrit agẽs Ad 1 nulla actio abſtrahẽdi; ſi obiectũ eſt ſpũale; benè pximè vniẽdi; applicãdi, vltimo diſponẽdi. Vel nulla vt obiecta de ſe actu intelligibilia; bene vt obiecta luce intellũs agẽtis fiãt intellecta. Ad 2 nõ agit abſtrahẽdo obm̃; ſed applicãdo, pparando, deferẽdo, lucẽ præbẽdo. Vel ſi nõ lux obiecti; eſt lux aĩæ vt agat. Ad 3 non vt fiat Deus actu viſibilis; ſed vt à nõ actu viſo, fiat viſus agẽs eleuat poſſibilẽ ad obiectũ; ſi. n. lumẽ ſupnãle agit, & eleuat, cur nõ lux agẽtis intellũs ſuo modo aget? Ad

 4 eius

Digitized by Google

4 eius eſt in quo manet ſm̄ rē, nō ſm̄ oēm formalitatē; quia formalitas agēdi nō ē formalitas recipiēdi, nec formaliter ē agere. Vel dato, ꝙ agēs nō producat intellōnē, poſſibilis pertinet ad memoriā vt recipiēs, & vt exprimens noām & ſic eius eſt in quo manet. Ad 5 ſi nō agit formaliter noā, ſaltim agit quia illuminat, diſponit, vnit applicat, præparat, eleuat.

Arguet Thomiſtæ. 1 Agēs eſt in aīa, vt lumē, ꝙ facit colores pōa viſibiles actu viſibiles. 3 de anim. 18 ergo quia Deus ex ſe viſibilis, nulla actio intellūs agētis. 2 Auerr. ibi, ſi res ſeparatæ eſsēt, vt ideæ Platonis, nō eſſet opus intellūs agēs. 3 ꝓpriū agētis ē abſtrahere ſpēs à rebus; ad Deū vidēdū nulla abſtractio neceſſaria. 4 ex cognoſcente, & cognito eſt noā, Aug. 9. trin. cap. vlt. tm̄ intellūs poſsibilis cognoſcit; ergo tm̄ poſſibilis ꝓducit noā. 5 ſi diſtinctio agētis, & poſſibilis, id qa vbi ē pōa actiua, & paſſiua, ibi diſtinctio inter agens, & patiēs; ſic sēs* volūtas agēdi, & patiēdi. 6 viſio ab eo eſt, cui inexiſtit; ineſt poſſibili; ergo ab eo. Maior, eſt actio immanēs. Ad 1 Ariſt. de prima actione intellūs agētis reſpū ſenſibiliū. 2 vnā actionē inſinuat; aliam nō negat. 3 ꝙ intellūs intelligat ſupponit Ariſt. ſed ꝙ mālia fiant intelligibilia, ex lumine intellūs agētis, nō ꝙ agēs non agat. Ad 2 ſi res ſeparatæ eſſent, intellectus agens abſtrahēs obm̄, & faciēs intelligibile nō eſſet; ſed eſſet faciēs intellōnem, vt ſenſus ē faciēs ſenſationē. C. ſæpe Scot. vult ſenſū, & intellūm nō eſſe actiuos. R. in recipere; reſpū effūs iā ꝓducti. Vel vt ſunt quib⁹ ſentimus, & intelligimus; non quib⁹ cauſatur intellectio. Vel vt forma ꝓducta, nō vt ꝓductio. Ad 3 ꝓpriū ſtatu iſto, & reſpū obiecti ſenſibilis; nō depurati & facti iā in eſſe intelligibili. Vel propriū in actu primo intelligibili, nō in actu ſecūdo intelligendi. Ad 4 vt cognoſcēs, actiuè eſt agēs eliciēdo; paſſiuè recipiēdo patiēs; vel Aug nō diſtinguit pōam agētē à poſſibili; ſed intellūm ab obiecto. Ad 5 maior rāo diſtinguēdi intellūm agētē à poſſibili, vt abſtrahat ſpēs à rebus, & faciat intelligibitatē in eis; nō ita ſenſus, qui hēt obm̄ cū ꝓportione. 2 in ordine ad actū, vt datur intellūs agēs, & patiens, ſic & ſenſus. 3 intellūs agens præcipuè dicitur ab eleuatione obiecti mālis in ordinē ſpiriāliuum; & ſub hoc reſpū volūtas agēs nō datur; nā intellūs ꝓparat obiectū vt ſit actu intelligibile, voluntas nō præparat obiectū vt ſit volibile; hoc ipſo n. ꝙ cognitū eſt obm̄ volibile eſt, nec actio pręparatiua requiritur. Ais, Ariſt. dat ſemper intellūm agentē, vt pręparet obm̄; ergo ad Deū, vbi nulla ꝓparatio ad intelligi neceſſaria, nullus intellūs agēs. R. id quia ſpeciale eſt intellūs ſic agere, vt eleuet, & abſtrahat; at in eo ꝙ agat ſuppoſito obiecto, eſt conformis ceteris pōijs, hinc nil ſpeciali addi

Digitized by Google

oportebat. 2 Ad Deũ, nulla ꝑparatio vt ſit ipſe intelligibilis; vt eum intelligamus, & videamus lumen, & ipſa mẽtis eleuatio, elicitio, exitus ab actu primo in ſm̃. Ad 6 ab eodẽ ſm̃ rẽ, nõ firmaliter. Ab eo inadæquatè, vel adeqnatè Vel ab eo p ſe ſecũdo, cui inexiſtit ſubiectiuè; nõ formaliter, effectiuè, per ſe primo.

An viſio Beata ſit diſcurſiua, & iudicatiua.

VIſio eſſentiæ, cuius virtute formaliter omnia ſunt cognita, ſpualis, indiuiſibilis, & vnico actu in Deo, qui ſimplex infinitus, virtute, & eminẽter imbibit, quicquid pfectionis eſſe põt in actibus noſtris cõpoſitis, diuiſis, & cum diſcurſu; nèc effũm in cauſa, nèc cõcluſionẽ in principijs; ſed oĩa pfectè exprimit, & repñſentat act' Dei infinitus: at Beata viſio Angeli, & Animę, quia actus finitus, ſi quo ad nõam quidditatiuã, & Dei intuitiuã pfectè exprimat, & repreſentet obm̃, nèc iudiciũ, & diſcurſũ exigat vt cognoſcat; tñ quo ad obiecti formalitates, quarũ vna ex alia hẽre põt euidẽtiã, & quo ad actus reflexos, verè eſt diſcurſus in Beatis, & iudiciũ, quo affirmãt, & negãt vnũ ſequi, & nõ ſequi ex alio, tamq̃ ex cauſa; nèc ad formalẽ rõnem diſcurſus exigi tẽporis ſucceſſionẽ, vt vna noritia ſit poſt aliã ſatis prioritas nãæ, vt vna ſequatur alia, aſſenſus vnius ſit ab alio.

2 Dico. Viſio Beata intuitiua directè, & quo ad quidditatẽ obiecti primarij eſt expreſſio, & ſimplex repreſentatio; quo ad ſubiectũ, & repreſentata in eſſentia, ſeù prædicata, formalitates, & actu reflexo verè ẽ actus ſciæ, cum diſcurſu naturæ, nõ tẽporis. Primũ, Scot. q. 3 prol. §. nũc aũt viſio eſt incõplexa apphenſio obiecti. 1. d. 2. q. 7. FF 4 d. 49. q. 2. & 3. Prob. Aug. 15. trin. c. 16 ſciam noſtrã vnico intuitu videbimus, nõ ab alijs in alia euntes, & redeũtes. 2 viſio beata ſemp cõformis obiecto, q exprimit, & repreſentat; obiectũ ſimplex indiuiſũ, ergo ſimplex nõa; perfectio cognitionis beatæ pcipuè eſt à perfectione obiecti. 3 vident Deũ ſicuti eſt, ergo formaliter, & quidditatiuè ſimplici intuitu. 4 iudicium ſupponit apprehenſionẽ, ergo prima pceptio beati ẽ apprehenſio ſimplex, nõ iudiciũ. 5 vidẽt, quæ p ſe, formaliter, & primo mõ inſunt, vt eſſe viuens, Spũs, ſubĩa; quæ ſimplici intuitu attingũtur. 6 cognõ intuitiua, quæ eſt à re exiſtẽte, ad exiſtiam terminata, quidditatiua eſt, ſimplex repñſentatio, vt & quidditas Dei ſimplex eſt. 7 eſſentiam, & eſſentialia Dei penetrãt, & immediatè reſpiciunt.

2 Pars. 3. prol. 3. d. 13. qu. 3. & 4. quodl. 6. ar. 2 prob. ſi à Beatis tollenda ratio diſcurſus, prout eſſentia de ſe facit vnũ cõceptũ in intellũ Beati; quia ſimpliciter, aut ſcitur, aut nõ ſcitur. qa imperfectio nõæ, & progreſſus à magis no

Digitized by Google

ſo ad minus notū, tolli dēt à patria. Viſio beata immediatè circa Deū; vbi vnico, & ſimplici actu eſt iudiciū de obiectis; tñ eſſentia viſa à beatis virtute ē multiplex; actus beati infinitus nō eſt; vt eminenter admittat quicquid pfectionis eſt in actib' cōpoſitis, & diſcurſu. 1 Deus vnico actu oīa videt effūm in cauſa; ergo Beatus cuius actus finitus, nō ſimplici intuitu ex parte ſubiecti. 2 anima Chriſti videt oīa, quę verbū videt; at cū hoc vt Verbū oīa ſimul; anima Chriſti potuit ab vno obiecto in aliud. 3 ſcīa per diſcursū eſt perfectio ſuplēs imperfectionē nō obiecti, de ſe ſcibilis; ſed pōæ rōne ſcīæ, quæ à pōa ad actū, ab vna nōa ad aliā pcedit; ergo tm à ſcīa Dei impoſſibilis pōa tolli dēt, nō à Beata quo ad aliquas veritates circa Deū. 4 effūm, & cauſā videt Beat' nō tm ſimul; ſed effūm attingit eſſe per hāc cauſā, q̄ ignorabat; ergo p diſcursū. 5 Beatus ſi nō hēt euidētiā vnius poſt euidentiā alterius, tñ euidentiā vnius ex euidentia alterius; ergo diſcurſus nāę non tēporis. Antecedēs eſt, ſi vnū ſequatur ex alio, & ſciatur p ipſū; non ſi ſciatur poſt ipſū: ſed multa à Beatis ſciuntur p cauſā; ergo verè ſcīa p diſcursū. Min. quiditas obiecti, virtute, vel formaliter cōtinens veritates, pōt notas facere veritates, cuiq; intellū paſſiuo ab illo obiecto; eſſentia Dei quidditas nota cōtinet plura formaliter ex nāta rei, aut virtute diſtincta attributa, notiones, perfectiones; & eminenter creata; ergo pōt cauſari notitia vnius per notitiā alterius. 6 Beatus ſi videt eſſentiā intuitiuè, & vnico actu ſimplici; plura tñ in eſſentia mediatè videt; cōponit diſcurrit; & ex vno cognito hēt euidētiā alteri'; ergo vere diſcurrit. Ant. videt q generat, & ſpirat, qa fecundus intellū, & voluntate; infinitus, qa à ſe independens in rōne entis; eſt immutabilis qa æternus, & neceſsō ſēper eſt; ab ipſo oīa, quia prin.ū independēs; ergo verè formāt diſcurſus. 7 non pugnat diſcurſus in eis, ob ſucceſſionē; nā ſatis prioritas nāræ, & deductio vnius ab alio; nec ob actuū multiplicationē; qa creatus intellūs finitus, non vnico attingit oīa; nec ob cauſalitatem; nā verè in Deo ſunt rōnes intrinſecę, qbus oīa ſunt, & Beati eas vident. 8 vident quæ ſunt in Deo, & rōnes ppter quas ſunt; nec vnico actu, ergo diſcurrūt. 9 infinitas, & ſimplicitas actus cauſa eſt, cur intellūs Dei nō cōponat, nec formaliter diſcurſu pcedat, ſed eminenter cōtinet, quicquid pfectionis eſt in actibus noſtris cōpoſitis, & p diſcurſū; at intellūs creatus, nec infinit', nec vnico actu attingit oīa; ergo verè mobilis à rebus ſm proprias rōnes earū, & diſcurrit. 10 viſio beata formaliter finita, & limitata; ergo non cōtinet eminenter quicquid perfectionis eſt in actib' cōpoſitis, & p diſcursū. 11 nāliter diſcurſiuus eſt intellūs noſter, vnū

O3 ex

ex alio deducit; ꝓpter ꝙ appetit ſcire; ergo maximè in patria vbi oīs appetitus expletur; ergo non tm̄ nōa cauſę; ſed ſcit per causā.

Arguũnt Molina, Suarez, Soto 4 iij c. 1 viſionem eſſentiæ eſſe actũ iudicij 1 viſio beata pfecta non eſt niſi iudicatiua; Beatus nō mō videt; ſed iudicat qualis, & quātus Deus. 2 viſio reſpondet fidei; fides nō tm̄ pbet aſſensũ, ſed fert iudiciũ; aſſenſum præbet, & iudicat. 3 Deus vnico actu apprehendit, & iudicat de obiectis; ergo magis Beatus. hæc pfectio negari nō dēt 4 notitia rei ſimplicis eſt eius cōprehenſio, nequit eſſe cōpoſita ex partibus; Dei quidditas nequit cōprehēdi à Beatis; ergo nō eſt ſimplex, & quidditatiua. Mai. quidditas ſimplex cognita, nō hēns partes totaliter eſt cognita; qa ſimplex. 5 notitia qdditatiua eſt immediatè in ꝓpria exiſtentia, Deus non immediatè, ſed in lumine videtur, ergo nō quidditatiuè, & intuitiua. 7 de rōne iudicij, eſt ꝙ verſet circa plures terminos ſaltim ſm̄ rōnē; qua vnus affirmetur, aut negetur; ſed plura in Deo ſm̄ rōnē; imo formaliter, ergo iudiciũ, & connexio aſſenſus, & diſſenſus. Ad 1 viſio Beata pfecta, quia pſentatio, & exp̄ſſio; nō quia iudicat, & cōponit in obiecto ſm̄ ronem; & ita aſſensũ, aut diſſensũ formet, ſic imperfectio. 2 viſio pfecta nō fert iudiciũ, vt vniat terminos, neq;.n. appræhenſio perfecta, vbi iudiciũ eſt neceſſariũ. Ad 2 fides vt circa Deũ, in euidēs imperfectioni ſubeſt, quia nō in Deũ, vt in ſe; ſed diſtinctis conceptibus, & inadæquatis. Ad 3 vnico actu apprehendit, & iudicat nō actu formali cōpoſito; ſed tm̄ virtute, & æquiualenter at Beatus iudiciũ nō fert in uiſione Dei intuitiua, & actu recto, nèc eſt ex parte obiecti, ꝙ iudicet, ſed ſubiecti. Ad 4 nōa qdd tatis Dei, q̄ ſit à pōa adequata obiecto. Vel vbi quāta intellectiuitas tanta ſit intelligibilitas; vel cōmenſuratio rei cognitæ ad pōam cognoſcentē; nō ſi tm̄ ꝓportio gnica. C. ſimplex quidditas tota ſcitur. ℞à pōa adæquata. Vel tota: non totalis ꝑfectio, & immenſitas quidditatis. Ad 5 cogno in ſpē abſtractiua, in ſe ipſa intuitiua; lumē nō vt ſuppleat obm̄; vt eleuet pōam Ad 6 in obm̄, vt in ſe exiſtēs eſt intuitiua. Vel quidditas pōt abſtractiuè cōcipi; vt tn̄ ad eā terminetur, & inſeipſa eſt intuitiua Ad 7 iudicium formale, cũ diuidit, aut cōponit in obiecto, eſt cōceptus, & actus rōnis, ꝙ eſt imperfectio; nèc inuiſione beata: ſed vt in Deũ abſtractiuè. 2 tm̄ in actu reflexo. C. copulat beatus, & vnit prædicatũ cũ ſubiecto; vnit intellũs Beati plura ꝑdicata, & formalitates quę ſunt in Deo. ℞ iudiciũ addit ad apprehēſionē, & viſionē obiecti vt ē in ſe; ſed fertur in obm̄ apprehensũ, & cognitũ: vnio ſēꝑ eſt ex parte ſubiecti, nō obiecti; nihil.n. deeſt primæ apprehenſioni perfectæ viſionis, ꝙ ſuppleri dēat per iudicium.

C ca-

Digitized by Google

C. eadē rōne, nèc per diſcurſū. Re diſcurſus in Beatis, non vt pgreſſus à magis noto, ad minus notū; nèc quo ad viſionem eſſentiæ, & primo actu; ſed quo ad viſa in ipſa; reflexioneq; nèc vt viſio beata ē perfecta, & incōplexa apprehēſio obiecti.

Arguent c. 2. nècèſſe ſciām per diſcurſū in Beatis, quo ad aliqua. Suarez, Vaſq. Recu, alijs 1 Auguſ. 15 trin. c. 16 fortè non erunt ibi volubiles cogitationes noſtræ ab alijs in alia euntes, & redeūtes; ſed ſciā noſtrā vnico intuitu videbimus. 2 ſcīa per diſcurſū eſt cōplexa, & formaliter cōpoſita; viſio beata oīno ſimplex. 3 indiſcurſu prīcipia magis euidentia, in viſione beata vnū nō euidentius alio 4 vbi diſcurſus ibi iudicium, Deus nèc ſubeſt, nèc pōt ſubeſſe iudicio Beati. 5 ſcīa ppter qd vbi eſt, per causā ē, Deus nō hēt causā. 6 viſione beata nulla perfectior, ſcīa aliqs habitus perfectior; ergo viſio non eſt ſcīa. Min. nōa principiorū oī ſcīa ſdignior. 7 ſimplex apprehenſio nō eſt ſcīa, beati ſimplici intuitu tendunt in Deū 8 oīs habitus, quo determinatè verū ſcimus, vel certè quid videmus eſſet ſcīæ. 9 altioris ordinis eſt viſio beata, q̄ ſit ſcīa; nā ſine cōpoſitione, ſimplici actu, eminenter continet perfectionē ſcīæ, potius ſapīa; nā eſt viſio cauſæ, nō effūs per causā. Ad 1 Auguſt. dubiè, nō affirmās 2 non erut cogitationes volubiles, imperfectæ, mutabiles; ſed ſcīa permanēs, cui non pōt ſubeſſe falsū. 3 viſio ſimplex apprehenſio, pvt reſpicit eſſentiā, & primū obiectū; non quo ad ea, quæ mediatè, & rōne ſubiecti diſcurrit de his, q̄ in Deo, & à Deo videt. Ad 2 nōa ſimplex vt ſola apphenſio deitatis; cōponit, & diſcurrit de viſis in eſſentia. Ad 3 vbi ſcīa eſt imperfecta, principia magis euidentia; in Deo vnū ex alio, nō vt res diſtincta, nèc vt cauſa; vt rāo, & formalitas per ſūmā identitatē, & infinitatē. 2 nil alio euidentius eſt in ſe; ſed vnū pōt eſſe rāo beatis ſciendi aliud. Ad 4 iudiciū de Deo non ad libitū: ſed q̄ ſunt Dei cognoſcit. 2 iudiciū non cum formidine oppoſiti: firmum, certū, à veritate obiecti, tamē ab actu pōe cognitum. Ad 5 ibi nō cauſa, aut principia eſſendi; rōnes, & formalitates, qbus ſeipſis ſunt, & beatis euidenter cognoſcendi. 2 ſi non cauſa; eſt rāo in ſe q̄ æquiualet cauſæ. Ad 6 ſcīa cauſata ex principijs eſt imperfectior; non ſcīa primæ cauſæ, 2 non in Deo, vbi res q̄ ſcitur, non res diſtincta à rōne ſciendi. 3 ſcīa beati certior, rōne obiecti, rōne luminis, rōne euidētiæ oīa alia. Ad 7 ſimplex apprehēſio rōne obiecti, & actu recto: nō rōne ſubiecti, vt reflexè iudiciū faciūt, & affirmāt vnum ſeq ex alio; gñat intellectus, ſpirat voluntas; filius non eſt ſpiritus ſanctus. Ad 8 verè cognitum, & viſum pōt dici ſcitū. 6 eth. ſcimus cū determinatè verū cognoſcimus: ſed ſi adhuc euidens, neceſſarium, & propter quid

obm

obm̃ propriè ſciæ. C. quicquid in Deo, de ſe hoc, in vltimo actu, nil cauſa alterius. ℞. nõ cauſa, qua aliud eſt; rão ipſa qua eſt, non p aliud à ſe; eſt ipſa noã cauſæ eminens, perfectior, ſublimior oĩ ſcĩa cauſæ, quę noſtro modo eſt illatiua. Ad 8 altior oĩ ſcĩa naturali; nõ vt perfectionẽ ſcĩę non admittat. 2 ſapientia addit ſcĩæ perfectionẽ, nõ tollit. 3 ſcientia Dei ſimplex, actus purus: beata finita, plures actus. C. in patria videbimus Deum ſicuti eſt, Deí nõ eſt, nec ſcĩa per causã ℞ non neceſſitate obiecti; ſed limitatione põę; nec vt ſciatur p aliud: nam oĩa æque euidentia: ſed rão, & formalitas vna videtur ſequi, & inferri ex alia. C. ibi non progreſſus à noto ad ignotum, ergo nõ illatio. Ant. oĩa æquè nota & viſa. ℞. illatio nõ quo ad viſa actu recto; ſed quo ad deducta, quæ rectè infert ex viſis. 2 quę in Deo ſunt videt, & concipit ſuis rõnibus; non re diſtinctis, vbi omnia vnum: ſed formalitatibus; aut virtute pluribus. C. ibi oĩa euidenter cognita ex terminis vt ſunt eius. ℞. diſcurſus, nõ qa cauſa in Deo pro ſui eſſe; qcquid ibi de ſe hoc: ſed qa eminens virtute, aut actu ibi plures formalitates, infertur ſcĩa primæ cauſæ, cũ perfecta euidentia; vel eſt ſcĩa cauſæ; nõ quod Dei ſit cauſa. 3 cuius eſſe eſt ratio in Deo, & vnum, non ita diſcurſus; at vt in nobis plures actus ex vno in aliud; formalitas vna ducit in aliam, hinc diſcurſus.

An viſio Beata ſit, aut poſſit eſſe comprehenſiua Dei. 3.

VOx cõphenſio à corporeis translata. Corpus, aut quãtitas cõphendit aliã, cũ adequatè includit illam, nèc qd remanet extra latera continentis. Quoad ſpiritualia; tunc cõphenſio cũ vna res adęquata rõne, aut notitia attingit aliam. Poſſet accipi latè, vt aſſecutio & obiecti poſſeſſio ſic beati verè cõphendunt; ſunt cõprehẽſores, & poſſeſſores 1 cor. 9 currite vt cõphendatis. Philip. 3 cõprehendã, in quo & cõprehẽſus ſũ à Chriſto. Colloſ. 1. ſequor, ſi quo modo cõprehendã. At ꝓpriè rigore, ſi perfecta, & adæquata cognitio rei, vt viſæ nil lateat videntẽ; Aug. epiſt. 112. c. 8. tunc cõphenditur, cũ ita videtur, vt nihil eorũ, q̃ in ipſo ſunt latet videntẽ, nunc cõphẽſio, nõ vt quæuis aſſecutio finis, ſic oẽs Beati cõprehendunt; ſed adæquata, extẽſione, intenſione cõmenſurata obiecto; ex parte viſionis, & rei viſæ; vt æqualis, & totalis commẽſuratio viſionis, & modi videndi cũ obiecto viſo.

Dico. Nullus Beatus adæquatè cõphendit, nèc põt cõphendere Deum. 3. d. 14. q. 1. F. eſt communis; cenſent de fide. Vaſquez & aliqui mitius in hoc. prob. tamen Conc. Later. ſub Innoc. 3. C. firmiter de ſum. trin. & fid. cathol.

ſide credimus; vt vnus ſit Deus æternus, immenſus, incomp̄henſibilis, omnipotens, ineffabilis; at non incomp̄henſibilis à ſe, ergo à creato intellectu. 2 ſcripturæ 1. Thimot. lucem habitat inacceſſibilem. Rom. 11 incomp̄henſibilia iudicia eius. Ierem. 32. incomp̄hẽſibilis cogitatui. Eccle. 43. ne laboretis, nõ n. cõprehendetis. 3 Patres Greg 10. mor c. 10. Deum in ſui claritate conſpiciemus, nõ tñ eius eſſiam plenè viſuros. lib. 18. c. 39. longè diſpariter videt creator ſe, q̃ videt creatorẽ creatura; immẽſitate nobis modus figitur, pondere quo creaturæ ſumus. Beda in Ioan. videbimus ſicuti eſt; promittitur nobis videre, nõ cõp̄hẽdere, qa nõ p̄ot. Nazian. orat. 4 Theol vt nemo eſt, qui totũ aerẽ auſerit; nulla mens Dei naturam prorſus concipiet vnquã. Auguſt. epiſt. 112. ſi attigit oculus cordis, nõ tñ cõp̄hẽdit. queſt. de tri. tom. 2. plenã diuinitatis nãram, nec Angelus, nec Sanctus aliqs p̄fectè videre poterit; incõp̄henſibilis enĩ Deus. Cyrillus Ieroſol. catechiſ. 6. vident, & capiunt Angeli non ita vt eſt, ſed ita vt poſsũt ℞. hæc poſſe exponi, in ſtatu viæ. 2 viribus ſolis naturæ. 3 comp̄henſione iudiciorũ Dei, q̃ reuelantur ijs, qb⁹ Deus vult. Contra. 1 cap. firmiter, definitur incõp̄henſibilis, vt æternus, & immutabilis. 2 de fide ęternus immutabilis; ita incomprehenſibilis; nèc refert ibi dici ineffabilẽ; nam ineffabilis eſt Beatis, quo ad oẽm p̄fectionẽ. Nèc ſi immutabilis æquè, ac incomp̄henſibilis tam reſp̄ũ ſui, quã beatorũ, vt immutabilis, ita incomp̄henſibilis; nã immutabilitas eſt Deo intrinſeca, incomp̄hẽſibilitas reſp̄ũ noſtri. 3 definit Conc. ea oĩa in Deo; non vnũ de fide, & nõ aliud at pro vt nata ſunt eſſe in Deo, 4 ſi Patres, & ſcripturæ poſſent exponi in ſtatu vię, viribus naturæ. tamen vera comp̄henſio, & viſio Patriæ à pluribus eſt expreſſa; & Deũ incomp̄henſibilem enunciant. 5 de fide creatura finita, & inadæquata creatori; nèc p̄ot illi adęquari, ergo de fide non poſſe comp̄hendi Sequela, cõp̄hẽſio adæquatio obiecti ad intellũm; actus p̄oę ad intelligibilitatẽ obiecti. ℞ ſeipſa non p̄ot, eleuata poſſet. C. vt eleuata p̄oa creaturæ adhuc inadequata; ergo nèc p̄ot comp̄hendere. Ant. vt eleuata finita, & limitata

Prob. rõne nõ poſſe comp̄hendi. 3 implicat Deũ cognoſci, quãtũ noſcibilis eſt ab intellũ creato; ergo & cõp̄hendi. *Ant.* Deus eſt infinitè cognoſcibilis; intellũs creatus neqt eſſe infinitè cognoſcitiuus; virtus finita neqt comp̄hendere, & adæquare infinitũ. 2 qcqd ſcĩa comp̄henditur, ſcientis cognitione finitur. Aug. 13. ciu. c. 18. Deus obiectũ infinitè cognoſcibile; ergo nequit finita cognitione comprehendi, & finiri. 3 tunc res comprehenditur, cum nil eius videntem latet. Aug. ep. 112. modus obiecti infinitè cognoſcibilis

eſto

Digitized by Google

eſto nō lateat; non tamen cōprehēditur, nèc actus adæquat obiecto. 3 ſi Deus ſimplex, nèc aliquid eius latet; tamen finita virtus, & actus nequit cōmenſurari obiecto infinito, nèc cōprehendi. 4 vbi cōprehenſio, ibi adequatio actus videtis, & rei viſæ, inter Deū & creaturā impōlis adæquatio act' pōę ad rē viſā, ergo impōlis cōprehēſio. 5 ſi poſſet cōprehendi à creato intellū, preſertī ab anima Chriſti vnita verbo, cū ſumma gratia, qua videt oīa, q̄ videt verbū, tum ſcīa viſionis, vt Thom. tū ſimplicis nōę vt Scotus: at Chriſti anima ſi oīa videt, non tñ cōprehendit, ergo nequit cōprehendi Min. 1 ſi videt infinita, nō tñità perfectè, vt Deus videt; nèc vno actu, ſed pluribus; nèc adequatè. 2 infinitas extenſiuè circa infinita, nō concludit infinitatem intenſiuā intellūs; vt nèc pōa receptiua infinitarū formarū concludit infinitatē materiæ. 3 poſſibilia non ſūt actu in Deo, ſed pōa; ergo nèc infinitus actus, vbi obm̄ non hēt eſſe actu. 4 viſio animæ Chriſti nō ſui intrinſeca pfectione eſt oīum; vt viſio ipſa Dei eſt neceſſario oīū. 5 ex nōa oīum effectuū, nō ſequitur comprehenſio cauſę. effectus ſēper cadunt à cauſa.

Vrgent Anomæi; Deum comprehendi etiam hac vita; 1. cor. 9. ſic currite, vt comprehēdatis. ad coloſs. 1 ſequor, ſi quo modo cōprehendā. 2 eſt ſimplex, nèc hēt partem, ergo totus, & quo ad ſe totus. 3 ita incomprehenſibilis, vt inuiſibilis; pōt videri, ergo cōprehendi. 4 tunc res cōprehēditur, cū nil rei latet videntem; nil eorum, que actu, & formaliter in Deo Beatos latet. 5 Anima Chriſti ſaltem; nā trinitas eſt ſibi nota & homini aſſūpto, Iſid. 3. de ſum. bon. c. 3. ergo hæc cōprehenſio; ſecus nō tm̄ Chriſtus, ſed quiſque beatus videt. Ad 1 cōprehēſio, vt aſſecutio finis, & poſſeſſio: non adæquata. Ad 2 totus quo ad eſſe obiecti; non quo ad actū videndi nèc commēſuratio actus ad obm̄ Ad 3 vt viſio nō eſt adæquata obiecto; nèc comprehenſio. Ad 4 nil latet pro capacitate videntis; latet iuxta exigentiā rei viſæ. Ad 5 trinitas ſibi, & homini aſſumpto; quia tm̄ anima Chriſti Beata in hac vita. 2 tm̄ anima Chriſti videt, q̄ verbū videt; at non eadem intēſione, & infinitate Aliqui legūt, eſt trinitas ſibi nota, & humanitas aſſumpta; qa ſoli Deo eſt nota comprehenſiuè trinitas, & vnio hypoſtatica.

Arguēt plures, inter quos Vaſquez, non eſſe vt fidei, non poſſe cōprehendi. 1 ſcripturæ, Patres, concilia nō definiūt; poſſent exponi, cōprehenſione iudiciorum Dei. in hac vita. viribus nāræ; vel qa inuiſibilis. 2 Aug. tunc res cōprehenditur, cū ſic videtur, vt nil ſui lateat videntem. nil Dei latet Beatos, qa ſūmè ſimplex, & totus videtur. 3 nō eſt de fide, vt comprehenſio ſit à pōa obiecto adæ-

quata; ſecus doctores non eſſent varij in explicāda cōprehenſione 4 de fide eſſet, vt Angel' inferior nō poſſet cōprehendere ſuperiorē, nulla adęquatio intereſt. 5 iuſti in hac vita laborant, vt in alia *Deū* cōprehendant. Paul. currite vt cōprehendatis. ſequor, vt cōprehendā. 6 vident oīa, quæ *Dei* ſunt, & à *Deo*; quid eſt quod non vident, ſi vidētē oīa vident? 7 cōprehendi, & non cōprehendi cōtradicūt; Beati cōprehēdunt ſuo modo; ergo nequit eſſe de fide, vt non cōprehendant. Ad 1 ſi quædā explicari poſsēt, de adeptione, & poſſeſſione; aut cōprehenſione iudiciorū; tñ conc. later. firmiter *Deū* incōprehenſibilē definit, tutius cū multis, vbi etiā ratio ſuadet. Ad 2 nil latet, quia ſummè sīplex, nec impfectè ſe exhibet: at latet vt exprimit actum videntis. Ad 3 de fide Spiritus ſanctus nō ē genitus; & ratio dubia. Thom. quia intellect' facit ſimile, nō voluntas Suar. volūtas cōſequēs ad cōſtitutiuū intellectuale naturæ *Dei*. Vaſquez, quia nō procedit vt ſimilis, & imago. Scotus quia productio per voluntatē non eſt naturalis, & generatio eſt naturaliter ſimilis. ità *Deū* non poſſe cōprehendi eſt de fide; ſed vnde id, inquirimus. Ad 4 ſi nō eſt adęquatio in eſſe naturæ, poteſt ēē in eleuatione: at circa *Deū*, nèc eleuatione nōæ adequatè creatura ꝑtingit. vel inferior Angelus vt nō cōprehendat ſuperiorē nō eſt ex fide, & definitū; ſicut ꝙ creatura nō poteſt cōprehēdere *Deū*. Ad 5 prout cōprehenſio eſt aſſecutio, attingentia, & poſſeſſio *Dei*: non adæquata adeptio; & totalis cognitio, quę eſt impoſſibilis. vel cōpræhēſio adequata ex parte vidētis; nō rei viſæ quæ infinitè viſibilis. Ad 6 vident eſſentiā, attributa, & quæ actu sūt in *Deo*, nō adęquatè. vel vident, nō cōpręhēdūt cōpleta cōmenſuratione. Vel iuxta proportionē potentiæ *C*. concilia, & decreta vident reuelatione; poſſibilia in Verbo vbi relucent. ℞ reuelatione vident decreta libera, vt *Deus* vult, & iuxta ꝓportionē meritorū, magis, & minus ſecundum mēſuram gratiæ, poſſibilia, nō tot quin plura; Anima Chriſti oīa videt; at non vno actu, non ita intēsè; nèc vt *Deus* nèc à ſe; nèc adequat in eſſe, & intēſione viſio cū re viſa. Beati dicūtur videre omnia, quia vident *Deū*, qui cōtinet perfectionē omnium. Vel non formaliter: ſed in cauſa: nā *De'* cauſa eſt omnium. Ad 7 contradicto ſecundum idē: cōprehendunt quia poſſident; nō cōpræhendūt, quia nō adęquatè.

An rationes incōprehenſibilis Deitatis, vnde oriatur, ſint rectè traditæ 4.

DEus nequit cōprehendi, non eo tantū, quia non videtur optimo modo, & omni claritate qua videri poteſt, vt Nominales, Occā,

Occã, Riccar C. ſic omnis creatura eſſet incõprehenſibilis, nã nulla cognoſcitur, nec cognoſci poteſt ea claritate, qua *Deus* cognoſcit, ergo tantũ *Deus* cõprehendit creaturã. 2 maior claritas cognoſcẽtis eſt extra rẽ cognitã, & cõprehensã, ergo non facit ad cõprehenſionẽ: 3 iſti volunt, alijs modis Beatos *Deũ* cõprehẽdere; pro vt nihil obiecti eos latet; pro vt totũ, & totaliter vidẽt pro vt viſio *Dei* proportionẽ habet cum alijs cognitionibus; hæc abſurda; nã vllo modo Beati *Deũ* perfectè comprehendunt.

Nèc 2 incomprehẽſibilis, quia nõ poſsũt videri in Verbo creaturæ vi viſionis Verbi; ad cõprehẽſionem Dei pertinet, vt videãtur oĩa vi rationis Dei, vt Vaſquez, nã vlla creatura põt repſẽtari in Deo. C. eſsĩa Dei eſt cauſa, & exẽplar oĩum, ergo põt repſentare oĩa. 2 ſi eſsĩa Dei vt ſpẽs repreſẽtat ſibi creaturas, cur nõ põt preſentare Beatis; nèc repugnat videri creaturas in *Deo*. 3 eſto pugnaret viſio creaturæ in Deo, nõ pertinet ad comprehẽſionẽ Dei. 4 dato ꝙ videret Beatus oĩa, adhuc nõ cõprehenderet; nã ex cognitione oĩum effectuũ, non pertinet cõprehenſio cauſæ. 5 Dionyſ. de diu. nom. c. 2. Aug. 1. ciuit. c. 7. & Patres ſæpe diſtingunt cognitionẽ beatã matutinã, qua vident creaturas in verbo, & veſpertinam in genere proprio.

Nèc 3 quia non vident oĩa, q̃ virtute, & eminenter ſunt in Deo, vt poſſibilia; comprehenſio attingit Deũ quo ad oẽm continentiam formalem, & eminẽter; vt Suarez. C. cognitio poſſibiliũ nõ adæquat perfectionẽ Dei, ergo eſto videret, nõ cõprehẽderet. 2 oẽs effectus ſimul nõ adæquant pfectionẽ cauſæ, ſed cadũt ab ea. 3 viſione intrinſecè finita poteſt præſentari obm̃ infinitũ; ergo viſione intrinſecè finita poſſunt videri poſſibilia abſque cõprehenſione Dei 4 præciſis poſſibilib⁹, in ſola eſsĩa Dei eſt cõprehenſio ab intellũ Dei: nam actus infinit⁹ ad infinitũ obiectum, ergo nõ ex poſſibilibus cõprehẽſio. 5 poſſibilia in infinitũ actu cognita faciunt actũ extenſiuè, & ſincategorematicè infinitũ; ad cõprehẽſionẽ actus infinitè intenſus, vt eſt *Deus*. 6 poſſibilia ſunt concomitanter ad *Deum* viſum.

Nèc 4 quia nõ penetrant ſecũdũ omnẽ formalẽ gradũ perfectionis, & intẽſionis *Dei*, & attributorũ, vt Victoria, Caet. Ferrara. C. hoc quæritur, vnde non penetrãt totã Dei immẽſitatẽ. 2 viſio Dei ſĩplex qualitas, nec cõpoſita ex gradibus, quorũ vnus ſit extra alium, 3 in infinito ſimplici nõ ſunt gradus, nec ſimplex infinitũ penetratur per gradus. 4 quod formaliter in Deo, Deus eſt; ergo ſi aliquid Dei latet, Deus latet. 5 tota ſapientia, tota bonitas, tota eſſentia Dei non per gradus. 6 infinitum ſi in ente nequit commenſurari

rari intellectu finito,cur nõ poteſt in genere intelligibilis ? Deus vt-n ſc viſione beata, ſi non in entitate,poteſt proportione intelligibilis.7 qui admittunt poſſibile infinitũ in ente creato,etiã poſſibilis eſſet eis viſio infinita,& adequata 8ſi viſio finita adæquat extenſiua perfectione : cur non intenſiuè ? vtraque commenſurari nequit cum infinito in genere entis .

Nèc 5 quia infinita Dei perfectio eſto ſimplex , habet tñ gradus virtuales,quibus penetrari nõ poteſt à creatura,nèc totaliter ſecũdũ omne modũ ſuæ perfectionis ex parte obiecti:vt Albertin. Bãnes C.1 eſſentia , & attributa Dei ſimplex entitas ; ergo repugnat quo ad vnũ gradũ penetrari,non aliũ. 2 attingunt Deũ infinitũ, vt infinitè perfectio eſt, ergo non gradũ infinitũ ; ſecus nõ videret Deũ infinitũ.3 quoduis attributũ Dei ẽ infinitũ, ergo penetrũt infinitũ 4 ſimplicitas facit , vt tota nãra Dei videatur,nõ per partes, vel gradus.5 vnde eſt,quod ad infinitatẽ Dei ſm̃ totã immenſitatem creatus intellũs nõ pertingat ? niſi inadæquatio põæ ad obm̃; nec tantus poteſt eſſe actus põæ ,quanta eſt cognoſcibilitas obiecti .

Dico.Nequit Deus comprehẽdi à creato intellũ , quia non põt eſſe tãtæ perfectionis creata cognitio, & repreſentatio , quãtæ ẽ obm̃ in eſſe cognoſcibili,& repreſẽtabili.Scot.3.d.14.q.1.&2.Prob Aug.13.ciu.c.18 quod cõprehẽditur,ſcientis cognitione finitur; ergo cõprehẽſũ æquatur cognoſcenti; ergo intellũs cõprehendit cuius tanta eſt perfectio intelligẽdi,quanta in obiecto intelligibilitas 2 cõprehenſio eſt commenſuratio adequata,& pfecta põæ, & obiecti; ſed creaturæ ad Deũ clare viſum nèc eſt, nèc eſſe põt cõmenſuratio , & pfecta adæquatio põæ ad obm̃: nã infinitũ obm̃ , vt infinitũ, neq̃ niſi actu infinito , vt infinitum commenſurari. 3 id per quod Deus cõprehendit ſuã eſſẽtiam eſt rão formalis cõprehẽſionis,ergo negatio huius à creatura eſt rão formalis negandi cõprehenſionẽ ab ea : ſed adequatio intellũs infiniti cum infinito obiecto eſt cauſa comprehenſionis ; ergo negatio adequationis tam de facto, quàm de poſſibili , eſt cauſa negationis comprehẽſionis; quod affirmatio affirmat ; negatio negat. 4 cõprehenſio eſt ęqua,aut excedit exigentiam cognoſcibilis, vt Deus reſpũ creaturæ;ergo nõ creatura reſpũ Dei. 5 comprehenſio eſt ita adequata aut excedens obm̃, vt nihil ſit cognoſcibile in obiecto,q̃ cognitione nõ exprimatur;ergo tunc cõprehenſio , cum cognoſcitiuitas põę , æqua eſt,aut excedens eſſe cognoſcibile obiecti.Sequela;effectus formalis eſt à cauſa formali;cognitio adequata eſt à potẽtia adęquata, aut q̃ excedat adęquatam

Digitized by Google

quatã. 6 cognitio cõprehenſiua eſt adæquata expreſſio, & repreſentatio rei cognitæ; ergo ab hac tm̃ cauſa eſt cõprehenſio, qua act? pōç eſt adequata expreſſio, aut excedens, vt poſſit repreſentare rem viſã, & cognitã. *S*equela; effectus comprehenſionis eſt adęquatio actus pōç ad attingẽdũ obm̃; ergo cauſa comprehenſionis eſt actus pōæ, adæquatus, cõmenſuratus, aut excedens cognoſcibilitatem obiecti; nam ita effectus ad effectum, vt cauſa ad cauſam. 7 perfectio obiecti excedens cognitionẽ, non ſe hẽt materialiter in ordine ad cõprehẽſionem; nam ea exigit obiectum formaliter in rõne intelligibilis, q̃ competunt formaliter intellectiuo in rõne intellectiui; intellectiuũ enim & intelligibile ſibi formaliter reſpondent; ergo cõmẽſurata pfectio cognitionis vt nõ excedatur in ronẽ cognitionis, à cognoſcibili in rõne cognoſcibilis facit cõprehenſionẽ. Ais Deus excedit, & comprehẽdit creaturã. ℞ exceſſus in actu non tollit: ſed defectus. 2 cognitio Dei formalis eſt excedens; vt terminus ad obm̃, etiã eſt adæquata; ita cognoſcit, vt eſt, nèc vltra quam ſit, & viſibilis ſit. 3 comprehẽſio, quia videntis cognitione finitur, & terminatur obm̃; non ex cognitione Dei ſit finis.

Arguent Nominales, & Thomiſtæ contra hunc modũ 1 viſione beata totus videtur Deus, quicquid formaliter in eo; ergo cõprehenditur. Sequela; tunc res comprehenditur, cũ ita videtur, vt nil eius lateat videntẽ; Auguſt. epiſt. 112. c. 8. 2 vnum corpus tũc comprehenditur à manu, cũ nil eius extra manũ; ergo ſi nil eorũ quæ ſunt formaliter in Deo eſt, qn poſſit pertinere ad noãm beatam, vere Deus põt cõprehendi à Beatis. 3 Angelus ſuperior non poſſet comprehendi ab inferiori, qa numq̃ adæquatio, & cõmẽſuratio cognoſcentis ad cognitũ, imo nèc ſuperior inferiorẽ; quia cognitio Angeli ſuperioris exceditur à ſubſtantia Angelica inferiori; ergo nèc adæquata cõmenſuratio. 4 nulla res, nulla realitas nullus modus latet Beatos; ergo totaliter vident, & comprehẽdũt. Ant. ſimplicitas Dei facit, vt tota natura diuina infinita cũ ſuis attributis, nõ per partes diſtinctas videatur. 5 *D*eus cognoſcit ſe, & creaturas poſſibiles, ſed non cõprehendit ſe propter poſſibilia: ſed propter ſeipſum tm̃; & ſi poſſibilia non eſſent adhuc comprehenſio Dei eſſet; ergo quia Beati vident, q̃ ſunt in Deo realiter, & formaliter verè poſſunt comprehendere.

Ad 1 cognoſcitur totus Deus, nõ adæquata cognitione, nèc infinito modo, vt viſibilis eſt: ſed inadequate, & finita viſione. Vel totus, quia tota nãa Dei infinita ſimplex, nõ per partes attingitur plenitudo; tñ infinitas facit, vt nõ

tota-

totaliter; nèc infinito modo exprimatur viſione finita. C. nil latet Beatos. ℞ nil quod ſe tenet ex parte obiecti: ſed ex parte actus videntis; cuius cognitio non eſt expreſſio, nèc repreſentatio Dei infinita, vt infinitè videri poteſt. Ad 2 ſolum ſimilitudo, & ꝓportio metaphorica inter has cōprehēſiones; vna res quanta cōprehēdit aliā, cū totā continet, intra ſe claudit, & continens adæquat contentū: ſic obm̄ tunc eſt comprehenſum, cū cognoſcens exhaurit totam eius intelligibilitatem; nō tñ eſt vniuoca, & phyſica cōparatio; ſi totū corpus eſt manu cōprehenſum; ſic totus Deus eſt viſus, & cōprehēſus; corpus manu adequatè clauſū; Deus nō adequatè viſus, nèc cognitione ſcientis finitur. vel vt corpus ſit verè cōprehenſum, non ſatis vt ſit intra manū, & nil extra: ſed vt ita claudat; vt manus cōſtringat, & illud cōprimat; vt ſit cōprehenſio, nō tm̄ vt videatur, & totus cognoſcatur: ſed vt videntis cognitione finiatur, & totaliter exprimatur. C. nèc cognitione Dei finitur *Deus*, qui non habet finē. ℞. finiri eſt adæquatè, & plenè cognoſci, non infinitum exhauriri. Vel finitur cōparatiuè, ſic cognoſcitur ab intellectu infinito, ac ſi finitus eſſet, & infinita cognitio Dei exhaurit, & adequat infinitā eius cognoſcibilitatē. Ad 3 inferior poteſt eleuari ad attingendū adæquatè omne finitū: non ad attingēdū adequatè Deū, quia nèc per ſe, nèc per aliud ad perfectā cū Deo adæquationē vnquā perueniet. Ad id, nèc ſuperior cōprehendet inferiorē. ℞ non cognitio debet adæquari ſubſtātiæ rei cognitæ: ſed eius cognoſcibilitati; vt cognitio non ſit maior, quam repræſētatio per cognitionē. 2 modus cognoſcēdi, vt repreſentandi, ſequitur modū eſſendi: ſi eſſe cognoſcētis excedit ēē obiecti, cognitio excedit cognoſcibilitatē. 3 ſi nō excedit cognitio obiectum, eſſe cognoſcentis excedit eſſe obiecti, & cognitio cognoſcibilitatem obiecti. Ad 4 nil latet ratione rei viſæ: ſed ex parte actus vidētis. vel eſto nil lateret, adhuc cōpræhenſio nō eſſet, quia nō ita perfectè cognitio vt cognoſcibilitas; nèc commēſuratio actus ad obiectū, nèc infinito modo; nèc actu infinito. Ad 5 quia ab infinita poteſt, infinito actu, & ad infinitū obiectū, viſio præcisè eſſiæ in priori nāræ ſigno eſt comprehenſio; eſto nō dū vt terminata ad poſſibilia; viſio creata, nèc eſt, nèc eſſe poteſt adęquata eſſiæ viſæ. 2 poſſibilia cognita à Deo, ſi non intenſiuè, ſaltē extēſiuè ſuo modo pertinent ad cōprehenſionē; ſi hęc viſa eſſent à Beato, non ita, quia non vi viſionis, ſed extrīſeca reuelatione, vel non vno actu, pluribus, vel habitu. vel actu finito in infinitum.

Arguent pro ſingulis modis. 1 Nominales, non comprehēditur quia nō omni claritate; compre-

henſio non tm̄ dicit, vt nil lateat cognoſcētem ex parte obiecti: ſed & modū cognitionis circa obm̄, ergo vt videat cum omni claritate, qua exigunt videri. Sequela, ſciens concluſionē modo opinatiuo, q̄ cognoſcibilis eſt adhuc demonſtratiuè, nō comprehendit, qa non omni claritate, qua exigit. 2 Vaſquez nō cōprehēdit, quia nō poſſunt creaturæ videri in Verbo. cōprehenſio dicit aſſecutionē oīum, quæ ſunt formaliter, & eminēter: ſed creaturæ non poſſunt videri in Deo, ergo nèc cōprehēdi Deus Minor; eſsīa Dei abſoluta, viſio creaturæ reſpectiua; eſsīa Dei neceſſario, & æque oīa repreſētat; ergo à Beato neceſſario viderentur oīa. 3 Suarez, ex cognitione poſſibiliū in Verbo, ſequitur cōprehenſio Verbi: ſed viſio beata eſt finita in ſui eſsīa, & ſpe actus; ergo nō pōt eſſe poſſibilium, ergo nèc comprehenſio. Maior, tunc comprehenſio, cum videtur obm̄, cū omni continētia formali, quam eminentiali; Minor; viſione beata neqt Deus attingi, quo ad ſui totā immenſitatē, & ea q̄ ſunt in Deo formaliter, atque eminenter. Item res tam factę, quam poſſibiles fieri infinitæ ſunt; vel in infinitū; ergo ſimul cognoſci nequeūt, niſi infinitis viſionibus; vel vna formbliter infinita. 4 Victoria, Cae. Ferrar. Ad comprehenſionē; vt Deus infinite penetretur, quoad omnes grad' ſuæ pfectionis; ſed Deus eſt intrinſecè infinitus, & cōſtat gradibus perfectionis infinitis, ergo ob id nequit cōprehendi. 5 Deus obm̄ infinitū formaliter, ergo nequit penetrari adæquatè ſm̄ totā perfectionē; qa non totaliter videtur, quo ad oēm perfectionis modū. Demū contra nos. 1 nō explicamus in quo poſita ſit inadæquatio cognoſcentis ad cognitū. 2 nō aſſignamus quid eſt, quod nō cognoſcant in Deo, rōne cuius nō cōprehendunt. 3 ſi non eſt adæquatio cognitionis, & cognoſcibilis; ergo nō penetratur tota intenſio Dei. 4 ob ſimplicitatem Dei tollimus gradus intēſionis; ergo ſi totus videtur, totaliter videtur, & compræhenditur. 5 ſi videntur attributa, & perſonæ, magis totaliter perfectio cuiuſuis attributi; magis idem perfectio cū ſuo attributo, quā vnum attributū cum alio: nam gradus ſunt intra latitudinē attributi.

Ad 1 dicit modū cognitionis, q ſit eius pfectio intrinſecè cum re cognita; non vt cognoſcatur maiori claritate denominatione extrinſeca cognoſcētis; ſic enim nil poſſet cōphendi niſi à Deo. ſciens topicè concluſionem demonſtrabilē, non cōphendit eā, quia natura eius intrinſeca exigit cognoſci per verā cauſā. Ad 2 creaturæ non addunt, nèc tollunt à perfectione Dei, & ſine eis adhuc Deus incōphenſibi-

lis 2 comp̄henſio eſt adæquatio
actus pōæ ad obm̄; ideo tām cir
ca ea, q̄ formaliter in Deo, quã
eminenter creatura nō compre-
hendit Deum. 3 falsũ; in Verbo
non poſſe videri creaturas. Ais
eſsĩa eſt abſoluta. ℞ eminenter,
& virtute dicit reſpũm, & exem-
plar. 2 poſt nōam creaturarũ, eſt
exēplar formale, & rep̄ſentat il-
las, & poſſunt in ea à beatis vide
ri. 3 ſi nō dicit reſpũm prædica-
menti; ſaltem habitudinē trãſ-
cendentem ad creaturã pōt ha-
bere. Ad id; ſi vi viſionis verbi,
oĩa viderentur, pro vt verbũ eſt
omniũ. ℞ ad extra Verbũ liberè
mouet. 2 eſto videret oĩa; non
eſſet adæquatio actus ad obm̄ in
tenſione, ſed extenſione; nèc ab
intrinſeco, extrinſecè, & reuela-
tione. Ad 3 ex nōa poſſibiliũ nō
eſt comprehenſio Dei; creaturæ
nèc addunt, nèc demunt à per-
fectione Dei intrinſeca; imo ex
effectibus notis non eſt comp̄-
henſio cauſæ; ſunt extra rōnem
cauſæ, & cadunt ab ea. C. tunc
comp̄henſio, ſi videtur obm̄ cũ
continentia tām formali, quàm
virtuali. ℞ actu adæquato, & in-
finito; nō inadæquatè, & actu fi-
nito. 2 vt per nōam finitã vide-
tur Deus infinitus; ita & infinita
poſſibilia videri poſſunt in Deo,
abſque eo quod comp̄hendatur
Deus. C adæquata comp̄henſio
eſt nōa exp̄ſſiua eorũ, quæ tam
formaliter, q̄ eminenter ſunt in
Deo; tũc nil Dei latet; tunc ſciē-
tis cognitione finitur. ℞ adæqua
ta extrinſecè, nō intrinſecè. Vel
nil latet; finitur extenſiuè, non
intenſiuè, nō tanta perfectio co-
gnitionis, quanta eſt cognoſci-
bilis; vel tota perfectio creatura-
rũ cognita, non adæquat perfe-
ctionē *Dei*; nèc immensã cogno
ſcibilitatem Dei. Ad 4 neq; pe-
netrari, quo ad totã perfectionē
adæquatã, q̄ conſtet gradibus di
ſtinctis, nã ſumme ſimplex: ſed
qa noſtra cognitio nũquã adæ-
quat, & exhaurit immenſitatem
Dei. Ad 5 nō videtur, quo ad to-
talem perfectionē ex parte act',
qa nō adæquata rep̄ſentatio, &
exp̄ſſio Dei, eſto totus Deus vi-
deatur; nō commenſurata p̄fe-
ctio cognitionis cũ exigentia co
gnoſcibilis, vt non excedatur
cognitio in ratione cognitionis
à cognoſcibili in rōne cognoſci-
bilis. Ad vltim. iam ſatis tradi-
tur, qa actu inadæquato, & finito
non exprimitur, nèc comp̄hen-
ditur res infinita. Vel ſi actu to-
ta eſsĩa viſa; nō totaliter, qa mo-
do finito. vel toto actu ex parte
pōæ; nō adæquato obiecto. Ad 2
infinitam plenitudinem eſſendi
nō comp̄hendunt; concipiunt, &
apprehendunt illam inadequatè
Ad 3 nō penetratur ex parte ac-
tus noſtri, q inadæquatè ſe hēt;
nō quod in Deo ſint gradus, & in
finitas Dei nō ſit tota ſimul. Ad
4 ob ſimplicitatē, & actiuitatem
Dei tollimus gradus in obiecto
viſo; nō gradus in actibus vidē-
tis,

Digitized by Google

tis,quib⁹ magis,vel minus Deus exprimitur.C.quid ẽ quod nõ vident,ſi totũ vident.℞ vident totũ quod poſſunt,infinitũ;at modo finito; hinc inedæquatè.Ad 5 vt ſint viſa plura attributa, aut perſonæ,nõ requiritur viſio intẽſior ad vnũ;quàm aliud; vt compræhẽdatur immenſitas vnius attributi,actio infinita;vt videantur, quæ ſunt in Deo ſatis vt Deꝰ ſit prẹſens,& velit videri; vt infinitas penetretur infinitas actus. Ais eſt magis idẽ. ℞ diſtĩctio formalis vnius attributi ab alio:vel realis vnius perſonę ab alia,facit vt poſſit videri ſine alia; ſed vt adęquatè nõ penetretur vnũ,inadæquatio, & improportio actus eſt in cauſa.C.ſi nõ adæquatè penetrat,poſſemus diſtinguere in Deo quod videmus de vno attributo,ab eo quod nõ videmus de eodẽ ℞ in re viſa nõ eſt hęc diſtinctio;in actibus noſtris imbecillitas nõ ſinit;nã viſio,nõ totaliter exprimit Deũ,ſed quod videt de Deo.Vel ſi nõ diſtingunt,non ob id cõpræhendunt. vides à longe albũ, & nõ aſſignas gradus viſos à nõ viſis,& totũ vides,nõ totaliter, nèc omni intenſione. Vides ſphẹrã ſolis,vt tripalmarẽ, totã vides, partẽ viſã à non viſa non diſtinguis, totalẽ ſolis amplitudinẽ nõ cõprehendis. Speculum exprimit totã imaginẽ,&omnes tui corporis partes, & colores; non totalẽ perfectionem.vt quãtitas molis in Sole, gradus in albo,figura in ſpeculo;ſic ſuo modo quantitas virtutis, & perfectio ſimpliciter,ſine gradibus,ſeù intẽſio videtur;nõ cõprẹhẽditur

An Beatę viſiones hominũ,& Angelorũ ſint eiuſdem perfectionis eſſentialis. V

Angelus, & anima vt naturæ, in ſe ipſis differunt per ſe primo,vt ſpecies,& pars ſpeciei; anima enim pars quidditatis, & eſſentia vnius nõ eſt alterius; nõ tamẽ oportet vt intelligere vniꝰ eſſentialiter differat ab intelligere alterius; quia ſi naturæ abſolutę in actu primo differunt ſpecie;non tamen ſecundum illam perfectionẽ:nã virtualiter continent,& proxime ſunt principia actuũ,&operationũ;continentia differunt ſæpe ſpecie, & tũ contẽta ſunt idẽ ſpecie;paſſiones entis per idẽtitatẽ ſũt in entibus, vnitas lapidis, quę non eſt realiter diſtincta à lapide, & vnitas hominis eadẽ homini,nõ ita diſtinguntur,ſicut homo, & lapis; nã videntur differre numero; cõtentũ vnũ ſpecie poteſt eſſe in pluribus ſpecie; eadẽ albedo in pluribus;viſio leonis, & aquilæ, diſtinctę numero in diſtĩctis ſpecie;identitas contentorũ nõ infert identitatẽ in cõtentis; nèc diſtinctio infert ſemp diſtinctionẽ cõtẽtorũ;maximè ſi ſint circa obiectũ eiuſdẽ rationis. hinc viſiones Angelorum, & hominũ

eiuſdem rationis. ſeù viſiones Angelorũ, & hominũ eiuſdẽ perfectionis eſſentialis: nam Angelus, nèc anima tota cauſa: ſed eſſentialius ab obiecto: hinc ſi eſſẽtialiter alterius perfectionis, q̃libet indiuiduum Angeli excederet eſſẽtialiter in perfectione videndi, quãlibet beatitudinẽ cuiusuis Animæ, etiã Chriſti, & Virginis *D*eiparæ.

*D*ico. Viſiones Beatæ nõ modo hominũ interſe, & Angelorũ interſe: ſed hominũ, & Angelorũ ſimul, eiuſdẽ ſpeciei ſunt, & perfectionis eſſentialis 2 diſt. 11 q 6. *D*.4.d 49.q 8.50.q 6. Contra Maiorẽ, Paludanum; & Thomiſtas. q tantũ ob lumẽ eſſe eadem. Prob. Matt.22. erunt ſicut Angeli *Dei* in cęlo, ergo pares in gloria. Luc 20. æquales Angelis Dei, & filijs Dei, æquales non natura, ſed gloria; nec gradu indiuiduo, & perfectione numerica, ergo eſſentiali, & ſpecifica 2. Aug 3. de lib. arb. c. 13 Angelus, & anima natura pares; eſſentia, & ſpecie impares; ergo fine, & beatitudine pares. 3. potẽtię à priori, ſi vt actus primi ſe ipſis diſtinctę: vt principia in ordine agendi ſunt diſtinctæ per actus, & actus p obiecta ex 2 de an. 33. Angeli, & hominis eſt idem obiectũ, eiuſdem rationis, & ad actum eſt idem habitus luminis; ergo eadẽ proximè eſſentia notitiæ, & viſionis. Maior; potẽtię, & actus emanãt ab eſſentijs cũ ordine intrinſeco ad obiectũ, quod reſpiciunt; vbi obiectũ intrinſecè, & formaliter idẽ, actus potentiarum erũt eſſentialiter idẽ. 4 eſſentijs ſpecie diſtinctis ſæpè inſunt potẽtię, & facultas eſſentialiter eædem: ergo ſi Angelus, & anima ſpecie diſtincti, verè eis poſſunt ineſſe facultates, & operationes intelligendi Deũ, quæ ſint eſſentialiter eædem. Ant. bos, & leo ſpecie diſtincti, viſio tamen in eis eſſentialiter eadẽ; lapis, & Equus nèc genere idem, & affectio vnitatis numerò tantum diſtincta in illis. 5 vni eſſentiæ inſũt potẽtię ſpecie diſtinctæ, ergo naturis diſtinctis põt in eſſe põa agendi, eſſentialiter indiſtincta. Ant eidem *animæ* põæ agendi diſtinctæ *ſenſitiua*, & vegetatiua. Sequela, nõ repugnat contenta alterius rõnis eſſe in vno; ergo nec vnũ cõtentũ eſſe in pluribus. 6 ſi viſiones Angelorũ, & hominũ eſſentialr̃ diſtinctæ, quę vis Angelica viſio eſſẽtialiter eſſet perfectior quacũq; viſione hominis; etiam animæ Chriſti, & Virginis. *S*equela; vbi ſpecies inter ſe habent eſſentialẽ ordinẽ, quodlibet indiuiduũ ſpeciei perfectioris excedit omne indiuiduum alterius: nã infinitũ ſuperioris ſpeciei eſſentialr̃ excedit ſupremum ſpeciei inferioris. 7 viſiones intrinſece, & eſſentialiter sũt à potẽtijs eiuſdẽ virtutis intelligendi; eſſentialiter reſpiciunt idẽ obiectũ, ſub eadẽ ratione, quod principa-

Digitized by Google

cipali us ſe habet; ergo intrinſecè, & eſſentialiter eiuſdem rationis ſpecificæ : ſequela; actus potentiarum ſumūt diſtinctionē ſpecificā à potētijs vt à quibus, & ab obiectis vt cum quibus, & ad quæ tendunt. Ant. intellectiuitas eadem, & idem obiectū vt in ſe, Deus clare viſus. 8 media; fides, gratia, meritū eiuſdē rationis eſſentialis in Angelo, & hominibus; ergo lumē, charitas viſio, fruitio, præmiū eiuſdē eſſentiæ erunt. Ant. vtraque natura intellectualis eſt, vim intelligendi habet, vtraque promeretur, & capax eiuſdē præmij. 9 eſſentia eadē in ſubiectis ſpecie diſtinctis: eadē natura albedinis in lapide, & papyro; ergo eadē eſſentia viſionis Angeli, & animæ in Deū. ℞ Maior, & alij. viſionē Angelorū eſſentialiter excedere ſecundū quid, quo ad gradus indiuiduos, interdū viſio hominū excedit. C. pfectio eſſīaliter ſupior neqt excedi à pfectione indiuidua, q̄ eſſīaliter eſt inferior; ſed viſio Beata Animæ Chriſti eſt eſſīaliter inferior, ergo pfectione iudiuidua nūq̄ eſt ſupior. Maior indiuiduū determinatæ ſpeciei neqt ita perfici, vt ſuperet eſſētialiter perfectionē ſpeciei: ergo ſi viſio Beata animæ Chriſti, aut Virginis ſumma in ſui ſpecie, nunquā attingeret eſſentialem perfectionē Angelicæ viſionis; infimū enim ſuperioris ſpeciei excedit ſūmū inferioris ſpeciei: maximū infimi nō attingit infimū ſupremi. ℞ excedit natura ipſa viſio; nō gratia, & donis. C. abſurdū, viſionē beatā animæ Chriſti, & virginis in eſſentiali pfectione viſionis beatæ excedi, & ſupari ab eſſentiali, vel accidētali pfectione beata oīum Angelorū. perfectio eſſentialis beatæ viſionis Angelorū neqret cōpēſari, p intēſionē accidentalē inferioris viſionis eſſīalis; nūq̄. n. eſſīa inferior qm̄uis eleuata attigit eſſīā ſuporē; nūq̄ argētū auri nārā ptīgit. 3 viſio beata intrīſecè ſupnāralis, nō pfectio nāræ, ergo in donis exceſſus eſſētialis. ℞ Suarez, & Vaſq. viſiones eſſe eiuſdē rationis: nō ex eo q uis intelligēdi eadē: ſed qa nō agunt pōæ diſtinctæ, ſolū vt cōueniūt in lumine, & circa idē obiectū. C. idētitas obiecti ē extrinſeca, & ſm̄ qd; ergo ſi pōę eſſentialiter eſſēt diſtīctæ, act⁹ eorū nō eſſēt idē ſimpliciter. 2 q̄uis drīa ſatis vt diſtīguat, ſed nō q̄uis idētitas ſatis ad pfectam vnitatem; ergo identitas obiecti, & luminis, cum diſtincta eſſīa ſpecie, & virtute intelligēdi non faceret eandem intellectionem. 3 pōæ eſſentialiter diſtinctæ habent actus eſſentialiter diſtinctos, eſto obm̄ formale idem reſpiciant. Ant. actus ſua nāra à pōa habet eſſe. 4 intellectiuitas An. & animæ differūt ſpē; ergo & intēllo quę dependet ab hac, & illa differunt ſpecie; nam intellectio talis, qualis intellectiuitas cuius eſt. 5 viſio increata

Dei

Digitized by Google

Dei, & creata beatorũ eſſentialiter differunt ſeipſis; cauſaliter ex eſſentiali diſtinctione intelle ctuũ, ergo ſi viſio Angeli,& hõis beata ẽ eſſentialiter eadem,cauſaliter à potentijs eſſentialiter eiſdẽ.Sequela; vt diſtinctio à diſtinctis, identitas ab his, q̃ ſunt idem . 6 intẽllus nõ ſe hẽt paſſiuè ad viſionẽ,ſed actiuè,ergo ad eſsentialẽ identitatẽ viſionis,nõ ſatis idẽtitas luminis: ſed eſſentialis identitas intelligendi. 7 in tellectiuitas Angeli in quantum intellectiuitas nõ differt ſpecie ab intellectiuitate animæ in qm̃ talis: nam eſto Angelus,& Anima ſpecie differant, vt abſolutè ſunt in ſeipſis; quoad hanc perfectionẽ, quam virtualiter continent, & vt ſunt principia horũ actũ videndi Deũ, & fruendi nõ diſtinguntur . 8 intellectus Angeli,& hominis, vt principia agẽdi hos actus circa talia obiecta, eſto emanent ab eſſentijs ſeipſis diſtinctis, tñ ſunt põæ ordinatæ ad actus eiuſdẽ rõnis, cauſæ ſũt eiuſdem rõnis; põæ enim intrinſecè habitudinẽ habẽt ad actus; hinc viſio beata hominis, & Angeli eſſentialiter eadẽ,non p̃cisè qa eodem lumine, ſed qa eſſentialiter eadem facultas intelligendi in idem obiectum.

Arguent Maior, Paludanus, q̃dam Thomiſtæ ſpecie differe. 1 ſunt actus eſſentialiter à potentijs ſpecie diſtinctis; intẽllus Angeli, & animæ põæ ſpecie diſtinctæ . Ant. intẽllus non ſe hẽt ad viſionem Dei; vt aqua calida ad calefaciendũ ; vel vt ſubiectum deferens lumen, & vehiculũ,ſed vitaliter, & actiuè;ergo eſſentialis diſtinctio intẽlluum;diſtĩguit actus eſſentialiter. 2 intẽllus Angeli, & hoĩs ſunt põæ eſſentialiter diſtinctæ, ergo actus,& viſiones eorũ eſſentialiter diſtinctæ. Ant. ſunt põę quæ fluunt ab eſſẽtijs ſpecie, & nãra diſtinctis. Sequela, à cauſis eſſentialiter diſtinctis effectus eſsĩa diſtincta . 3 vnus Beatus eſt alio eſſentialiter beatior ; ergo beatitudo vnius eſt eſſentialiter perfectior beatitudine alterius. Ant. eſſentia beatitudinis, viſio eſt, & fruitio Dei; at in hac eſſentiali perfectione vnus differt ab alio; ſtella differt à ſtella in claritate 1 cor. 15. ergo in eſsẽtiali perfectione. 4 viſio vnius beati eſt formalis repreſentatio, & expreſſio rerũ eſſentialiter diſtinctarũ à viſione alterius; ergo viſio eſt eſſentialiter diſtincta. Sequela; rerum eſſentialiter diſtinctarũ ſunt imagines, & ſimilitudines eſſentialiter diſtinctæ. Ant. res viſæ in Verbo ſunt diſtinctæ. 5 põa intellectiua Angeli eſt eſsẽtialiter à nãra perfectiori, ergo act' viſionis eſſentialiter p̃fectior; Seq̃la; à nãra eſſentia p̃fectiori effectus eſſentialiter p̃fectior. 6 ad beatitudinẽ ſummam poſſibilem eſt nãralis inclinatio, ſed nãra nõ eſt eſſentialiter eadem, ergo nèc

in-

inclinatio ,& beatitudo 7 Dioniſ.de cæleſt. hier c.4 rõnalis põa animæ infra põam intellectiuam Angeli. 8 Scot.3.d.13.q 3. O voluntas aïæ Chriſti non ita pfectè actiua, vt voluntas Angeli ; ergo non eiuſdem eſſentialis perfectionis.

Ad 1 ſunt põæ eſſentialiter diſtinctæ per ordinem ad fundamenta pcisè ; non ad obiecta , & actus quos poſſunt exercere , & in quibus eſt rão põę. 2 ab eſſentijs diſtinctis , vt conueniunt in aliqua rõne formali, aut virtute fluunt põæ,& actus eiuſdẽ rõnis; calor ignis , & ſolis; à leone , & equo facultas videndi. Ad 2 põę diſtinctæ,ſi tm̃ in ſeipſis,& ad ſe; vel ad diſtincta ordinẽ habent ; nã quo ad pfectionẽ quam hẽnt communem, idem obiectũ, vna tendentia, ſeu modus aſſequendi, æquiuocè vel vniuocè ; idem calor à ſole, & igne . vna humiditas, & ſi maior , aut minor ex aqua, & aere . Ad 3 inæqualitas graduũ eiuſdem beatitudinis eſſentialis; non qa vna beatitudo ſit eſſentialiter diſtincta ab alia . Ad 5 non à rebus viſis , diſtictio viſionis, & fruitionis ; ſed à primo obiecto,vna eſsía viſa,perfectio viſionis, & quidditas. 2 viſio beata vt talis tm̃ repſẽtatio Dei; ex vi obiecti reuelantis ẽ ad res. 3 etiã ad res generatione diſtinctas nãra viſionis ſemper eadẽ:à ſecundis obiectis tm̃ extrinſecè, & denominatiuè. Ad 5 quod manat à nãra diſtincta eſt diſtinctũ in quo eſſentialiter diſtingũtur nõ in quo conueniunt; Angelus & homo , in virtute intelligẽdi conueniunt, eſto eſsía differant. 2 à cauſis diſtinctis tam ęquiuocè , q̃ vniuocè ſępe idem ; calor à ſole æquiuocè, ab igne vniuocè; eadem nãra albedinis in Cygno, & niue: nã ſi diſtincta ſubiecta, ſub hac rõne formali indiſtincta ; & ſi alias gñel, & ſpẽ diſtincta. Ad 6 quo ad inclinare in beatitudinem, & vim intelligẽdi, conueniunt eſſentialiter: differunt tñ perfectione accidẽtali, & indiuidua. Ad 7 Dionyſ. eſt infra quo ad nãram,non in beata pfectione.vel pfectione indiuidua, & gradu intelligendi; nõ in ſui elicitione. Ad 8 ibi non de pfectione eſſentialiter diſtincta: ſed tm̃ intenſiua, & extenſiua in eodem genere , aut ſpecie fruitionis ; ait enim non ita perfectè actiua;vt cum ſumma gratia, quæ accidentaliter perficit.

Arguẽt Suarez, Vaſquez,Thomiſtæ plures ,identitatẽ viſionis ex lumine. 1 intellectus hominis, & Angeli , vt põæ naturales differunt, vt ſupnaturales, & eleuatæ per lumen tendunt in idẽ obm̃; ergo à lumine, & obiecto eędem viſiones. Sequela, effectꝰ à principio , & cauſa vna habet idem eſſe . 2 identitas in ſpecie ob identitatem principij proximi petenda; lumen proximè ſe hẽt, intellus remotè . 3 intellũs Angeli

Angeli, & hominis differũt ſpecie, ergo ſi conueniunt in viſione beata ob vnã rõnem agendi conueniunt, q̃ non niſi lumẽ, & obiũ. 4 viſio eſt ſupernãralis, ergo à ſupernãrali principio vnitas, & diſtinctio. 5 põa paſſiua ſpẽ diſtincta nõ eſt ad pfectionẽ eandem in ſpecie; ergo nõ ꝓpter intellectum Angeli, & hõnis viſio Dei eſſentialiter vna. Ad 1 rõne fundamenti differunt ſpecie, nõ vi intelligendi, & cognoſcendi. 2 vt põæ narãles ſunt per identitatem in ſubiectis ſpecie diſtinctis; nèc ſpecie diſtingũtur; ita nèc tm̃ à lumine cognitio eſt eadem. Ad 2 ꝓximè, viſio eſt ab intellectu, quinimo principali, q̃ lumine; lumen eſt quo vtitur & eleuatur intellectus. Ad 3 differunt ſubiecto, nõ formalitate intellõnis; materia ſub formis diſtinctis ſpecie ſemper eadem. Ad 4 ſupernaturalis quo ad efficientiã, non quo ad totã ſubſtantiã, qa intellũs adhuc agit, eſto adiutus lumine. Vel ad pfectã identitatẽ viſionis, non ſatis identitas obiecti, & luminis; ſed virtutis cognoſcentis; nã quæuis diſtinctio facit diſtinguere; identitas oĩs cauſę requiritur ad identitatem actus. C. identitas intellũs nõ eſt; ergo nèc eadem viſio ſpeciei eſſet. ℞ eſt in vi cognoſcẽdi, nã quæ ſubiecto diſtincta vim accidentaliter agendi, poſſunt habere vniuocam. C. natura, & ſubiectum eſt principiũ agendi. ℞ operatio eſt à potentijs immediatè, quæ non ſemper ſumunt diſtinctionem à naturis, eſto ſint ab eis. Ad 5 inclinatio, capacitas põę paſſiuæ ad viſionem etiã eadem in Angelo, & homine; vel rõne fundamenti remoti diſtinctio ſpecifica, nõ proxime, eleuatione põę; mente enim, & intellectione hominis ſolus Deus eſt maior. Aug 3. C. Maximin. c. 21.

An Viſiones, & fruitiones ſint eiuſdem perfectionis in gradibus indiuiduis; an vt impares merito, impares præmio. 6

Viſiones, & fruitiones beatę ſi æquales pfectione eſſentiali, quidditatiua, cũ eiuſdem nãræ, & ſpeciei; nèc vna beatitudo alterius eſſiæ. non tñ æquè perfectè accidentaliter, vt vnus non videat, nèc fruatur perfectius, quam alter; nèc oẽs partes ſub forma indiuidua; nèc vna ęquè intenſa, & extenſa beatitudo in omnibus. ſileat Iouinian. oẽs beatos pares in præmio, vt damnatos in ſuplicio; virtutes, & vitia inter ſe æquales. Obmuteſcat Luther, pares Virgine in gloria, gratia, & meritis Apoſtolos fecit, paria p̃mia iuſtorũ vt in oĩbus eadẽ fides, iuſtitia, ac meritũ Chriſti æquè imputatur.

Dico. In eadem ſpecie beatitudinis, eſt ſumma inæqualitas in gradibus indiuiduis, intẽſione, & perfectione viſionis. eſt de fide

eſt fides.& Scoti 4. d.45.q.5.& 6. Prob.Ioa.14 in domo Patris mã ſiones multæ.Cyprian.de habit. Virg.vt meliores percurramus. & Aug. multæ inæqualitate gra duum. 1 cor. 15 ſtella differt à ſtella claritate.2 cor.9. qui parce ſeminat, parcè metet.pſal.61 reddet cuiq; iuxta opera. 2 côc. Florent. in decret. fidei,beatos in patria clare Deum trinum, & vnum intueri, pro meritorum tamen diuerſitate alium alio perfectius. Conc. Telenſe epiſt. ad Siricium Papam, damnat Iouinian. meritorum gradus tollentē Tridēt. ſeſſ.6.c.10.Contra Luther. definit, homines cooperante fide, &gratia creſcere in meritis, ſanctitate, & iuſtitia; qui iuſtus eſt, iuſtificetur adhuc c. 16. vita æterna vt mercesDei ꝓmiſſione bonis operibus reddendã, vt corona iuſtitiæ. 3 Patres, Hierony. l.2. contr. Iouin. Aug.de S.Virginit.c.16.inEnch. ad Laurent.c. 111 in beatitudine ali⁹ alio præſtabilius. in Ioa. nulla inuidia diſparis caritatis, quia in omnibus vinculum caritatis.4 rõne.merita ſunt inæqualia,ergo præmiũ inæquale. Sequela,quiſque mercedem recipiet sm laborem ſuum. 1 cor. 2 gloria datur iuſtis ex Dei promiſſione, vt corona iuſtitiæ;repoſita eſt mihi corona iuſtitiæ, Apoſt.iuſtitia plena eſt dextera tua, pſal.ergo promeritis redditur. nam ſi reddit debitum, ſi reddit mercedẽ, ſi iuſtitia, ſi reſpicit merita, non neceſſitate ab ſoluta, ſed lege præfixa, ſui voluntate, non regula ſuperiore; Dei volũtas lex, & regula. 3 nõ oẽs damnati pares in pæna, ergo nec oẽs beati pares in gloria. Sequela, non minus bonus iuſtus,pius ad præmium,quam bonus, & iuſtus ad pœnam.Ant. apoc. 18 quantũ glorificauit ſe in delicijs, tm̃ date illi tormentum, & luctũ. 4 ſi appetitus nãralis ad viſionem Dei inclinat, tñ Deus ſua iuſtitia nèc æqualẽ oibus communicat, nèc infinitam, cuius non eſt capax; creaturæ concedit, ſed ad menſurã meritorum,nèc tantùm accipit beatus,quantùm capere poteſt, ſed quantùm natus eſt attingere, media diſpõne, quæ eſt per merita ſine quibus non eſt coniunctio Deo immediatè.5 non oportet vt appetit⁹ nãralis habeat oẽm perfectionem, cuius eſt capax in ſummo, ſufficit vt quietetur eo modo,quo nata ẽ eſſe principium illius;ſiue id ſit ab intrinſeco, ſiuè ab extrinſeco; ergo ſi appetitus nãralis inclinat ad ſummam viſionẽ;quia tamen iuſtitia diſtributiua Dei ordinat, vt hæc perfectio detur propter merita,non propter appetitum nãralem; vbi inæqualia erunt merita, inæqualis erit viſio. Ant. graue ſi capax ad eſſe ſũmè deorſum, & inclinatio, & ſi tollas obſiſtens, ibi eſſet; tñ

X facit

Digitized by Google

facit ſe deorſum quantum pōt, & ſatis ei, ſi quietatur eo modo, quo grauis eſt principium illi intrinſecum ad quietem, vt magis graue magis deorſum, & ſuperficie terrę; ergo ſatis vt quieſcat appetitus nāre, iuxta ponderis menſuram à Deo præſcriptam, & pro vt inclinat cum meritis, & ſumma quies eſt, dum conſona ſit Deo, & primæ regulæ, attingens quantū pōt, per diſpoſitionem immediatam, quæ vnit cum Deo. 5 in Deo eſt iuſtitia..., tum ad ſe, tum ad creata; ad ſe quia reddit ſuæ bonitati, & voluntati quod eam condecet, nō quod intellūs habeat rōnem regulantis, ſed tantum oſtendentis. nam proponitur diuina bonitas ab intellectu ſuper oībus diligenda, & voluntas ſua rectitudine nāali ſic diligit, & hoc ē iuſtum ſibi; non quia ſit ſimpliciter ad alterum, ſed quaſi ad alterum; ad creaturam verè eſt iuſtitia Dei ad alterum ſimpliciter; quia reddit præmia pro meritis, & ſoluit debito, ſi non abſoluta neceſſitate, ſaltim ſecundum quid, iuxta Dei leges à ſuo beneplacito poſitas, & præfixas; ꝙ ſi hæc non ſit perfectu iuſtitia cōmutatiua, quæ poſtulat æqualitatem quantitatis præmij ad meritum, dati, & accepti; & Dei cū creatura æqualitas: iſta non interſit; tn̄ eſt æqualitas proportionis, vt plus merenti maiora bona conferat, & magis peccāti magis puniat; ac dici pōt iuſtitia diſtributiua ſimpliciter, aliqualiter tantum commutatiua, sm̄ proportionem ſicut Domini ad ſeruum; decet dominum magnificè reddere maius bonū ſeruo, quam meruerit, ſi fecit quod in ſe eſt, & minus punire, quā culpa exigat, 4.d.46.q.1.G. tunc ſic, in Deo ad ſe, iuſtitia eſt rectitudo voluntatis in ordine ad cōdecentiā ſuæ bonitatis; ad creaturam in ordine ad coexigentiā eius, quod eſt in creatura; ſed in creatura merita maiora exigunt maius præmium; ergo beatitudo magis, vel minus intenſa ad meritorum menſuram, & proportionem.

Vrgent errores Iouiniani, Lutheri, Paria eſſe iuſtorum p̄mia. 1 Matt. 20 in vinea Domini laborantes, ſinguli acceperunt mercedem, & denariū, at labor inæqualis; ergo oēs pares in gloria, tam à prima, quam vndecima hora. 2 Aug. homil. 66 in Ioan. oīum erit par gaudium; ergo pares oēs in gloria; æqualis beatitudo æquale infert gaudium. 3 lib. 83. quæſt. q. 32 vnus non intelligit rem melius, quam alter; aliter intelligens quam res ſit, fallitur; beati vident Deum ſicuti eſt; ergo non vnus alio clarius. 4 in ſummo bono eſt gloria; ſummo nèc eſſe, nèc cogitari pōt mai'. 5 pœna malis æqua; ergo premium bonis idem; Seqla, æque iuſtus, ac bonus Deus.

Ant.

Ant. pæna damni carentia viſionis, & priuatio, quæ non recipit magis, aut minus. Senſus, eſt ignis, qui naturaliter agit. 6 ſi peiori maior pæna; maius bonũ illi; quia poſitiua, à Deo, ens, & bonum. 7 eo grauitas penæ, quo culpa, culpa infinita, qua nõ ẽ maius dare. 8 qui minor eſſet, beatus non eſſet; appetitus eius non eſſet expletus, capax maioris boni; ſupereſt appetendum ſub ratione boni maioris; ſi offertur poſſibile, quies perfecta non eſt. 9 appetitus nãralis eſt ad ſummum perfectionem poſſibilem in ſpecie; hic vnus in omnibus indiuiduis: ergo quies non niſi in sũma poſſibili, & hæc omnibus æqualis. 10 Ad indiuiſum bonum, & obiectum; actus, & perfectio vna pertingit. Ad 1 ſingulis denarius; omnes in vita æterna: at non oẽs æqualiter beati. 2 idem denarius, quia idẽ obm̃, ſe exhibet omnibus; at nõ æqualiter omnibus. C. murmur in eos, qui vna hora, & pares effecti ijs, qui tulerãt põdus diei, & æſtus. 2 in patria nèc murmur reſonat. 3 Pater familias, volo huic nouiſſimo dare, ſicut & tibi, ergo per præmium. 4 Chriſtus ibi multi vocati, pauci verò electi; ergo non de beatis ſermo. Ad 1 gratię effectus, vt vna hora dignus fiat aliquis, vt alij per diem, & tota vita. vel aliud diutius laborare, aliud plus meteri; nèc qui diutius, ſed qui intenſius, & ſæpè cęteris imparibus, dignior eſt. Ad 2 quæſtus non in patria, ſed in via de premio patriæ. 3 in parabolis non oĩs proprietas. 3 circa dona gratiæ, gloriæ, p̃deſtinationis, homo ſemper vult ſapere, plus q̃ oporteat; ob id Chriſtus licet mihi q volo facere. Ad 3 volo huic dare, ſicut & tibi, pro inæquali labore extenſiuè; maiori tamen intenſiuè. 2 videtur nobis inęquale, qui exteriora cõſpicimus; ſed *Deus*, qui bonus eſt, intuetur corda, ęquale meritum vnius horę, ac totius diei ſępe compenſat. Ad 4 reuera finis parabolę; Iudęos non ideo primos, & plus accepturos, quia priores, & ſub pondere legis Moyſi; nos verò in lege Chriſti nouiſſimos nõ modo pares, ſed primos eſſe; gratia Chriſti potentior, iuſti ob merita Chriſti exhibita breuius plus intenſiuè poſſunt. Vel ęqualiter, vt primi ſint nouiſſimi, & iſti primi; nèc ex eo dolendũ; Deo licèt quod vult facere; & ſi multi vocati pauci electi; cur non primi noui, & noui primi? Ad 2 principale; par gaudium quia de vno obiecto; at nõ pari affectu. 2 par gaudium, cum vnus de bono alterius lętatur. Ad 3 non intelligit melius, pro vt dicit modum obiecti; ſed melius pro vt maior eſt claritas videntis. Qui aliter intelligit quam ſit, vt alietas cadit in re fallitur; nõ vt varietas

actuum cognoſcentis; aliter videre ſe Deus, quam beatus; aliter ē cognitio Dei in nobis,quā ſit Deus in ſe, Deus ſubſtā, cognitio in nobis accidens. Ad 4 beatitudo obiectiua Deus,ſummum bonū,quo nil maius; formalis, viſio, & fruitio,quibus in Deum tendimus; intra eandem ſpēm perfectior in vno, quàm alio, iuxta meritum cuiuſq; vel formalis eſt ſummum bonū habentis, qui non magis dignus fuit, non ſimpliciter; vel alteri, qui plus meruit. Ad 5 nèc pæna æqualis;pro vt offenſa maior,ita luctus, & ploratus; Apoc. 18 tātum date tormentum,quantum in delicijs fuit. priuatio & carētia pro habitu quem negat,non maior vni quam alteri:vt malitia, & pæna, ac contraria bono quo priuat maior in vno,quā alio; vel pæna inæqualis, quia inæqualiter nolita, & inuoluntaria inæqualiter. Ad id ignis agit nāraliter. ℞ vt inſtrumentū Dei; vt obm̄ nolitū;vt diſconueniēs; & vt ſuo modo concurrens ad cauſandū dolorem,turpius hūc quam illum torquet. Ad 6 pæna vt ens bona non vt huic; & pęna, ſeu miſeria vt ens, nō vt hoc ens. Ad 7 exceſſus pænæ vnius præ alio eſt in intenſione; non extenſione; ſi Deus per inſtans puniret, adhuc rigore puniret; durat pæna, quia manet culpa; manente iniuſtæ affectionis malo permanet iuſtę retributionis damnatio, Aug. de fid. ad Petrū. 2 pęna eſt ex culpa; at hæc non formaliter infinita, & intrinſecè; quia tanta eſt, quanta bonitas, quæ fuiſſet in actu; actus circa obm̄ ſumit ſpēm ex modo tēdendi pōæ in illud. Ad 8 expletur,pro vt diſpoſitio media quę eſt per merita,ordinat ad eam. 2 pro vt conſona regulæ ſuperiori, & diuinę. 3 maioris præmij capax remotè, pro vt natura nudè inſpecta;non proximè, vt perfuſa grā,luminè,& elicit actū circa Deum. C. offertur poſſibile bonum maioris. ℞ Beati diligūt magis Deum, quàm ſeipſos, & ſua commoda; voluntas eſt Dei vt præmium ſit æquale merito, nèc plus deſiderant, quàm mereantur. 2 ſi inclinat appetitus; elicitus ſuperior ſatiat,& explet 3 maius bonum offertur, vt bonum alteri non ſibi, cui incōuenit: & ſibi quia tantum gaudet de bono alterius, ac ſi ꝓprium eſſet,ob vinculum caritatis. Ad 9 eſt poſſibilis; at de facto datur pro vt diſponunt merita, a cum eadem perfectione nāræ in ſpē, ſtat perfectio maior in indiuiduo, ſiue ab intrinſeco, ſiue ab extrinſeco; graue tendit deorſum, at magis vnum,quā aliud. iuſti eleuantur ad Deum, plus tamen meretur vnus, quam alter eleuari. C. iuſtitia inclinat ad reddēdum debitū. ergo ſi Deus iuſtè pro meritis reddit, ex debito reddit. ℞ debitor non ſimpliciter

pliciter,ſed liberalitate ſe debitorem fecit; Deus tantum ſuæ bonitati debitor vt diligat eā; creaturę ex voluntate, quia bonum volitum ab eo.

An omnes Beati tam merito,quā gloria ſint futuri inęquales, vt indiuidua inæqualia. 7

SVb eadē ſpecie ſtare pōt beatitudinis inęqualitas; ob inęqualia merita iuſtitia diſtributiua Dei ordinat hominē ad gloriam; ex iuſtitia, & principio extrinſeco, Dei voluntas agit inæqualiter, quia diſpō præuia eſt inęqualis. Abſolutè poſſet, nèc alia cauſa dare plus vni,quā alteri, niſi quia vult; ſi ergo voluntas æqualis, & chariras inæqualis; & è contra caritas æqualis voluntas inæqualis, poteſt in æqualem actum: etiam poterit eſſe æqualitas non modo in ſpē actus;ſed perfectione indiuidua ſeruare ęqualitatem; & vt Beati non omnes merito inęquales, ita nèc gloria impares.

Dico. Non neceſſe oēs Beatos eſſe gloria, & merito inęquales; imo vt plures ob inæqualia merita ad diſtinctos gradus glorię; ita ob merita ęqualia ad actum, & gloriam æqualem. Scot. 4. d. 50.q.5.Prob. 1 non eſt, quin plures poſſint æquè mereri; ergo pares in præmio. Ant.eadē gratia, æqua vis intellūs, eadem ſe ſe offerunt ad bonum. 2 gloria datur adultis, vt merces, corona; ergo ob merita quæ poſſunt æquè fieri intensè. 3 infantes, ſtatim poſt baptiſmum decedūt eodem Sacramento,Chriſti merito;congruè vt eis æquale prę-miū cęteris paribus potuit De' velle illis gloriam æqualem; ob merita parentum, & alias diſpoſitiones omnino ęquales. 4 innocentes ęque pro Chriſto interfecti, non eſt vt ſi ęqualis oīs alia rāo exterior, non potuerit reddere eis pręmium ęquale. R. merita miniſtri, parentum,eorū qui aſſiſtunt, exitum variant, & finem. 2 ex Deo prędeſtinante ad maiorem gloriam, adhuc diuerſitas in pueris,& innocentibus. C. non eſt cur eadem merita non poſſint applicari pluribus. 2 glorię gradus ſunt prę-mium habentis meritum proprium, non meritum alterius. 3 ſi meritis parentū poſſit impetrari bonum, nō tamen ſummum vt eſt gloria. 4 eſto pdeſtō ad gloriam, & ad gradus ſit abſque meritis, effectum tamen conferunt merita Chriſti; & in adultis etiam propria, ex gratia Chriſti, ergo non eſt cur pueri, qui ſine meritis proprijs ſaluātur ſolo Chriſti merito,non poſſint ęque ſaluari. 5 in patria ſumma ſocietas, vnitas, caritas omne bonū;ibi perfectio iſta ęqualitatis non eſt ab omnibus tollenda.

An

Arguent Paludan. Maior alij; Beatos futuros merito, & pręmio oẽs inęquales. 1 ſunt hoc aliquid, indiuidua diſtincta, ergo perfectione incommunicabiles. 2 vt ſtella differt à ſtel la, ita beati in gloria. 3 Patres multi volunt, homines aſſumptos ad ruinam Angelorum reparandam; Angeli eſsẽtia, & perfectione inęquales, 4 ęquales Angelis Dei, erunt Beati; ergo vt Angeli eſsẽtia diſtincti, & perfectione, ſic Beati. Ad 1 oẽs hoc aliquid, quia non idem eſſe; hoc non quin ſimiles, & pares in agere pati, mereri, & operari eſſe nequeant. Ad 2 vt ſtella differt à ſtella, quia imparibus meritis imparia ſunt pręmia. 2 vt exemplo viſibiliũ, ad gloriam inuiſibilem aſſurgamus. 3 ſi ſtellę differunt in claritate, non vt aliquę non poſſint eſſe in claritate ęquales; & ęque à ſole luminis fonte particepes eſſe. Ad 3 à priori, & prima electione homines nõ ſunt aſſumpti ob Angelorum ruinam; ſed propter ſe, ante pręuiſionẽ omnis peccati; ſecus gaudendum eſſet nobis quod peccauerunt Angeli; tãtum à poſteriori pręuiſo lapſu Angelorum, homines iam prędeſtinati reparant. 2 nèc Angeli oẽs perfectione inęquales, quia non oẽs neceſſario differũt ſpecie. imo merito, & pręmio Angeli poſſunt eſſe ęquales Ad 4 id potius æqualitatem etiã cum Angelis, quam inęqualitatem glorię inter homines inducit.

An viſio & fruitio Dei expleat, & perfectè ſatiet totaliter omnem animæ appetitum, & inclinationem.

APpetitus naturalis, inclinatio, capacitas, propenſio rei in ſuam perfectionem, lapidis ad centrũ, vbi quieſcit; materiæ ad ſuas formas, ſimultate põę, non actus; anima nãraliter inclinat, & propenſa eſt ad ſummam Dei viſionem, & gloriam. non tantum quia modo nãrali informatur quauis forma ſuper naturali à Deo impreſſa, nèc ſolũ quia Deus clarè viſus, & *beãs* ẽ finis noſtrę naturę, ſed *qua* capax ſummę viſionis, & fruitionis. Elicitus ẽ actus à voluntate ſeu potẽtia nãrali; voluntas eliciens actum ex plena cognitione obiecti amabilis. Nunc quęrimus; an omnis appetitus ſiuè elicitus, ſiue nãralis propenſio perfectè expleatur in patria.

Dico. Appetitus, & propenſio nãrę animę, quouis actu beatifico, totaliter non expletur. Appetitus elicitus proportione ad merita expletur, & ſatiatur. 1 c. Molin. Vaſqu. Beccan. negãtes appetitum nãralem ad clarã Dei viſionem in particulari; ſed ad verum in communi, & in viſione Dei clara etiã infima eminenter contineri totam latitudinem

tudinem veri, & boni; ob id expleri omnem appetitum naturæ. C. Thomiſtas, oẽm capacitatem, quouis gradu beatitudinis expleri. Scotus 2.d.1. q. 6 H nõ tota capacitas naturalis ſatiatur in patria: ſed proportione ad merita, & in hoc expletur appetitus elicitus, & deliberatiuus. 3 d.13.q.4 N appetitus naturalis cuius vis animæ eſt ad ſummam gloriam, quietatur tamen anima in minima, quia in ea non eſt principium intrinſecum neceſſitans ad illud ad q̃ ipſa inclinat; vt in graui ita eſt principium ad deorſum, vt eſſe ſurſum, vel non deorſum ſit ei violenter; & quia etiam fit conſona voluntati ſuperiori, & diuinæ, & vult quod Deus vult eã velle; quandoque enim Deus vult voluntatẽ velle, quod vult appetitum nãralem appetere velle; quandoque vult eſſe cõſonam ſuæ voluntati, & diſſonã appetitui naturali; natura odit mortem; ob fidem tamen non vult odio haberi. 4 d.49.q 10 inclinationem nãralem ad ſummam beatitudinem probat. A. docet appetitum nãralem non addere perfectionem ſupra naturam abſolutè, ſed ſolum eſſe inclinationem naturæ ad perfectionem, & manere manente natura. imo in damnatis ait ẽẽ appetitum nãralem ad beatitudinem.d.50.q. 6. A. ſi appetitus naturalis eſt ad ſummam beatitudinem, iuſtitia tamen Dei diſtributiua ordinat, vt detur meritis, nec propter appetitum naturalem.

Prob. pars prior. 1. Aug. 14 trin.c.18 eo anima imago Dei ẽ vt ipſius capax eſſe põt: ſed in omnibus perfectio imaginis eſt, ergo capacitas, & inclinatio naturæ eſt; ergo infimo gradu capacitas non expletur. de præd. SS.c.5 poſse habere fidem naturæ eſt hominum, habere grã eſt fidelium; ergo natura inclinat ad ſupernaturalem; ſed natura æquè eſt in omnibus, non tamen gloria æquè datur omnibus; ergo non æquè expletur capacitas nãræ omnium; Anſel. de Conc. prædeſt. cũ lib. arb. homo non põt non ſummè velle ſummè commodum; ſed beatitudo non in omnibus eſt ſumma; ergo non omnis capacitas expletur. 2 capacitas naturalis animæ eſt ad ſummam gloriam, quam Deus poſſet conferre, & creatura ſuſciperet ſi Deus cõferret; ſed non omnes ſummũ gloriæ gradum attingunt; ergo naturalis capacitas non expletur, nec exhauritur. 3 gloria datur ad menſuram operum, non iuxta proportionẽ ſubiecti ſimpliciter; ergo anima proportione ad merita ſatiatur, non capacitate naturæ. 3 non ita meruit homo in via, vt non potuerit plus mereri; ergo nec ita beatur in patria, vt non potuerit amplius

plius, ergo non omnis capacitas expletur in quouis gradu etiam intenſiſſimo, beatitudo eſt conueniens naturę hominum; imo quo intenſior, eo cōuenientior naturę ſimpliciter, & rōne recipientis; ſed nō omnibus ęquè intensè datur beatitudo, ergo nō omnibus capacitas expletur. 5 tantum homini aſſumpto, humanitati Chriſti, gratia, & gloria non datur ad menſuram; ſed quantum creatura vnita poteſt eſſe ſumme capax, tantum ſuſcepit; & ex gratia quantum pura creatura non vnita potuit recipere tantam ſuſcepit Virgo; ergo alijs gloria datur ad mēſurā non iuxta capacitatem. 6 etiam damnati manent capaces, & in eis inclinatio naturæ ad beatitudinem; ergo non eſt cur à beatis oīs capacitas ſit expleta. Sequela; non naturę reſpondet gloria, ſed gratię, vt nèc pæna tollit naturam, ſed punit defectus naturę. ℞ inclinatio nārę, non ad beatitudinem: ſed ad latitudinem veri, & boni nāraliter cognoſcibilis. C. quęuis natura habet ſuā inclinationē ad perfectionem, ergo magis natura intellectualis ad ſuam. 2 non eſt natura, quin ad perfectionē inclinet; maxima perfectio eſt beatitudo, ergo maximè inclinat. Maior, ſi tollis inclinationem, tollis naturam. 3 ſumma inclinatio naturæ eſt ad ſummā perfectionem; ſumma perfectio voluntatis eſt beatitudo; ergo ad eam inclinat. Maior, ſi hoēs ſcire deſiderant, ergo ſummam ſcīam Dei, maximè inclinant, & appetunt. 4 anima non tm̄ ſe hēt, vt ſubiectum capax, nec repugnans, vt aqua ad calorem; ſed vt perfectio ſibi conueniens eſt Deus finis noſter, feciſti nos Domine ad te. 5 appetitus liber ſequitur inclinationem naturæ; nec poſſibile eſt vt inclinet voluntas ad actum elicitum, quin appetitu nārali non inclinet natura. ℞ 2 viſio infima ſi non cōtinet ſummam; tamen Deus viſus continet eminenter totam perfectionem, nèc quicquam deeſt vt ſatietur appetitus. C. Deus obiectiuè ſatiat, quia per actum formalē viſionis, & amoris poſſidetur; ergo actu formali non ſummo, non poſſidetur Deus ſummè, nèc omnis appetitus expletur. 2 ſi Deus vt eſt in ſe, ſemper eodem modo ſe habet; tn̄ vt viſus, & amatus magis, & minus pro vt vult ſe exhibet; ergo perfectior viſio, & fruitio Dei non continetur in infima. 3 anima Chriſti nec ſummè, nèc eius capacitas omnino eſſet expleta vltra oēs creaturas ſed æquè capacitas omnium, at non æquè expleta in omnibus 4 omnes æquè inclinant ad Deū, at non æque poſſident omnes. 5 natura eadem in omnibus; at quia nō ęque potiuntur omnes, non æque expletur capacitas omnium.

omniũ. Qui te edunt adhuc eſuriunt, qui bibunt adhuc ſitiũt.

Prob. 2 appetitum elicitum perfectè expleri: 1 pſal 16 ſatiabor cum apparuerit gloria tua. 2 viſio patrię pręmiũ, & merces ergo iuxta merita, & vt exigit iuſtitia. 3 voluntas Beati actu elicito conformis, & cõſona Deo ergo perfectè expletur, ſi iuxta regulã præfixã, & cõnſonã rõni beatitudinẽ recipit. 4 amore amicitiæ, actu elicito ſunt beati cõformes Deo, magis Deũ quã ſeipſos diligunt, & ſua commoda; velle Dei vt prẽmiũ ſit ęquale merito; ergo ita appetũt, & amant, nõ plus recipere, quã meruerũt. 5 in patria principiũ intrinſecè actiuũ actus eliciti eſt ad determinatũ gradũ beatitudinis, pro vt inclinãt merita; ergo pfectè ſatiatur. 6 beatus poſſidet totũ, quod iuſtè põt accipere; quod Deus vltra cõdignũ retribuit; eſt eius voluntas conſona regulæ ſuperiori, unitur Deo ſummè vt poteſt, diſpoſita per merita. 7 appetitus elicitus ſupponit nõã boni in quod fertur, nèc plus exigit, quã ſit dign' 8 creata voluntas eget regula extrinſeca, ſeu cõrfomari debet vt agat rectè: at in patria eſt recta, ergo nèc plus vult, nèc agit plus quã voluntas Dei velit, eã velle, & ipsã agere; ergo vt præciſe voluntati Dei, ac ſuę iuſtitię & bonitati eſt cõformis in actu elicito, ita perfectè expletur.

Arguent Molina, Sua. Becan' plures Thom. expleri ẽt oẽm naturæ inclinatiõnẽ, & capitatẽ 1 appetitus nãæ nõ eſt primum ſimplr rectũ, ergo ſupremæ regulæ conſonus eſſe debet; ſecus rectus nõ eſſet; ergo expletur in patria, vel imperfectio in illo ſtatu. 2 appetitus, & inclinatio nã. is nõ eſt ad ſummã beatitu. inem nã nulla creatura eſt ſimpliciſſumma: nèc capacitas ad formã & ſummũ illius formę; aqua capax caloris, ſed nõ ſummè nec capax, & inclinat, aer nõ ſummè ĩclinat ad calorẽ. 3 ſi appetit' nãę nõ eſt expletus; beatus inquietus, & imperfectè manet in gloria. 4 appetitus nãę eſt ad verũ, & bonũ, quod põt nãliter cognoſci, & velle; in Deo clare viſo eſt eminenter oĩs perfectio veri, & boni, quod põt nãliter cognoſci; ergo expletur 5 ſi appetitus nãlis eſt ad clarã Dei viſionem, viſio Dei clara eſſet nãliter debita; nõ ſecus, ac animę creatio eſt debita corpori organizato; à Deo vt auctore nãę, nõ grã. 6 quouis gradũ glorię expleri appetitũ; nã Deus ab ęterno p̄deſtinauit hões ad tãtã gloriã; ergo appetitus eſt ad hunc gradũ nõ maiorẽ. 7 ſi nõ impletur oĩs appetitus; ergo iuſte poſſent appetere ſummè viſionẽ ad quam inclinant; ſaltẽ ſub cõditione; ſi Deus vellet, ſi iuſte cõſequi poſſet; nèc ſumma quies, & ſatietas.

Seq̃la 1 etiã animę in purgatorio

rio habent conſonã voluntatẽ iuſtæ Dei, qua detinentur volũtariè in pœnis, tamẽ hẽnt actum nolitionis ſub cõditione, nollent ſi fieri poſſet. Sequela 2. deſiderium ẽt ſub cõditione, quo nollent priuari summa viſione ſufficiens eſſet triſtitiæ cauſa. 8 in beatis verè maneret appetitus ad aliquid ſub rõne maioris boni, ad quod inclinarent; ergo non eſſent beati, nèc deſideriũ expletũ. 4 beatus inferior comprehenderet gloriã ſuperioris, cuius ſe capacẽ eſſe perciperet; & etiã appetitu elicito illã poſſet appetere. 10 appetitus liber conſonus nãli appetitui eſt rectus; ergo actu elicito poſſet appetere sũmã viſionẽ ad quã inclinat. Ant. cõſonũ per ſe recto, eſt rectũ. 11 beati in cœlo appetunt gloriam corporis, ergo patria nõ explet deſideria.

Ad 1 nãlia non eſſe in noſtra poteſtate; ob id bonitas, & malitia nõ ſola inclinatione nãæ; ſed in actu elicito iuxta inclinationẽ; hinc ſi vellet ſummã beatitudinẽ ad quã inclinatur, cõtra iuſtitiã Dei vellet, & imperfectè vellet; inclinat nrã ad turpe delectabile; quo vſque inclinatio, peccatũ non eſt, quia nõ in poteſtate: ſed in actu elicito, cuius eſt aſſentire, & nõ aſſentire. 2 appetitus nãæ eſt ſuo genere perfectus, ex eo præciſè quia inclinat ad perfectionẽ, ob quã datur à Deo, nõ quia beatus actu elicito ſe illi conformet. 3 vt rectè operetur voluntas creata nõ ſẽper conformari ſe debet appetitui nãli, ſed regulæ ſuperiori, & diuinæ; vbi duę regulæ ſubordinatæ, vna ſupior increata, alia creata, & inferior, ſi volũtas eſt conformis ſuperiori eſt pſecta ſimplr, ſi inferiori ſñ qd; hinc volũtas in patria conformis eſt volũtati diuinę, nèc plus vult actu elicito, quã diuina velit eã velle, nèc Deus concurſũ præbet. C. appetitus nãlis inclinãs eſſet malus. ℞ in nãæ inclinatione nõ eſt malitia. 2 adhuc nãa eſt ad Deũ. 3 nõ eſt contra voluntatẽ Dei inclinare naturã ſed velle id, quod nõ vult Deus conſequi ſola inclinatione nãę. Ad 2 nõ ẽ sũma perfectione entitatis, & fundamenti; ſed reſpũ ad ſummũ obiectũ. 2 põa obedientiali paſſiuè sũmè; inclinat nrã, vt recipiat quicquid Deus imprimere vellet; nõ vt faciat, & agat vltra vires; inclinatio ẽ paſſiua. Id de calore aquæ, & aeris, diſpar; aqua tñ caloris capax nõ inclinat; aer inclinat, nõ ad oẽm gradũ, ad eũ qui conueniens eſt naturæ, & exceſſu caloris deſtrueretur aer; ad gloriã inclinatio, & perfectio sũma non deſtrueret, perficeret animã. Ad 3 quiſque pfectè quietus in minimo gloriæ gradu; ſi inclinat natura ad maiorẽ, nõ eſt principiũ intrinſecum ad illam lapis ideo nõ quieſcit ſurſum

quia

Digitized by Google

quia principiũ intrinſecũ ad infra; materia quia nõ hẽt principiũ intrinſecũ ad formas, tñ capax, ſub oĩ nãliter quieſcit; in beato nõ ẽ principiũ intrinſecũ niſi ad gloriã, q̃ recipit. Vel expletur, quia attingit totũ, ꝙ põt, & iuſtè ei debetur à Dei iuſtitia diſtributiua, quæ reſpicit merita. Ad 4 appetitus attingẽtiæ, & inclinationis nãlis eſt verũ, & bonũ, ꝙ põt cõſequi nãliter: ſed ad Deũ clarè viſũ, eſt inclinatio vt ad perfectionem excedentẽ attingẽtiã nãlem, ideo non eſt ius naturæ, quæ ad actũ reducat illã à verum, & bonũ in cõmuni eſt obiectũ primũ adæquationis; Deus vt in ſe primũ primitate perfectionis. Ais appetitus iſte nãæ otioſus eſſet. ℞ ſi immediatè ordinẽ hẽret ad actũ, quẽ non cõſequeretur; ſed eſt ad actũ iuxta diſpõnem meritorũ. Vel eſt ad capacitatem paſſiuè, non attingendũ actiuè. Ad 5 eſſet debita, ſi nãliter attingeret vltimã diſpõnem ordinatã ad videndum, ſicut attingit vltimã diſpõnem ad receptionẽ animæ, quæ eſt perfecta corporis organizatio; Deus vt cauſa ũlis aſſiſtit cauſis ſecũdis ſuplet eorũ defectum, efficit vt auctor nãę, & cõplet id ad quod cauſa ſecunda hẽt virtutẽ diſpoſitiuã. Ad 6 prædeſtinat libere, non iuxta inclinationẽ; & p̃deſtinationi ad tñ gloriã reſpõdet in patria appetitus elicitus tantæ gloriæ, eſto capacitas ſit maior. Ad 7 velle ſub conditione nõ ẽ abſolutè velle, cum eo ſtat, vt abſolutè voluntas ſit expleta; vellet Deus oẽs ſaluos fieri, ſed nõ ſalui fiũt, niſi quos abſolutè vult ſaluos fieri. 2 beati omnia vident in Deo, vt in obiecto volito, & volunt, ꝙ Deus vult. 3 ſi ſub conditione vellet, forè magis dignos; hæc tñ volitio, & nolitio nõ cauſat eis triſtitiã, delectatio excellens p̃hibet in purgatorio volũtas illa ſub conditione non eſt cũ delectu; hinc nõ pellit triſtitiã. Ais in anima Chriſti dũ eſſet in via erãt ſimul delectatio, & triſtitia. ℞ ſimul comprehenſor, & viator, quia ex miraculo detenta delectatio in portione ſuperiori tñ. Ad 8 remanet inclinatio naturæ maior, & capacitas, nõ actus elicitus. 2 etiã expletur inclinatio, vt conformis regulæ ſuperiori, & diuinę. 3 pro vt attingit quantũ capere põt, per diſpõnẽ mediã; nõ abſolutè vt nuda capacitas eſt, quia gloria nõ reſpõdet nãæ. Ad 9 percipit ſub conditione ſi plus meruiſſet; percipit vt cõſonũ magis ei qui plus meruit. 2 non ſemper quod melius eſt magis diligendũ à ſingulis; ſed cũ eſt æqualitas, & proportio boni voliti ad diligentẽ. militi non ẽ melior ars medica, ſed armis pollere; nèc medico valor in armis, peritia medicinæ. C Bẽt. vult digniori bo-

nũ, ꝙ mai', & ſibi, ꝙ ẽ min', ergo pl' guadet de bono alterius, q̃ ſuo Ant. ſecus inuidus. Sequela; quale ẽ bonũ, tale gaudium. ℞ citra Deũ, quis plus diligit ſe q̃ã aliũ; vt minus tenetur odire ſe, quã aliud, ità magis vitare peccatũ in ſe, q̃ in alio; ideo ſi vult maius bonũ alteri, id tm̃ extenſiue eſt, nõ intenſiuè; nam intenſiori actu, ſibi vult ſuum bonũ, licet plura bona velit alteri Adde maius gaudiũ nõ ſẽper euenit ex volito magis bono, ſed ex intenſiori actu volẽdi; quare ex bono ſuo, vt magis intẽſe volitũ maius eſt gaudiũ. Ad o rectus ſm̃ quid, & malus ſimpliciter, ſi nõ conſonus recto ſimplr, vt ẽ regula diuina; ſi beatus vellet, ad ꝙ præcisè inclinat natura, nõ eſſet cõſonus recto ſimpliciter. Ad ii inclinat natura ad gloriã corporis: ſed actu elicito ſunt conformes diuinæ voluntati, nèc ꝓpenſio parit deſideriũ quia voluntas beati cõform is diuinę, plus Deum, q̃ ſe diligit; et vult quod Deus, & eius iuſtitia rectè vult.

DE OBIECTO BEATO, & viſis in obiecto. Tit. XXXIV.

An Beati actu videant eſſentiam attributa, & perſonas quæ ſunt formaliter in Deo.

Eſſentia Dei precisè entitas actu exiſtens, prima, abſoluta, actus purus, radix, fons vbi perfectiones eſſentiales, & attributa; in ea origines, & relationes, vt termini ſuæ cõmunicationis; hinc actu videntur eſſentia, attributa, perſonæ, quæ formaliter ſunt in obiecto Poſſibilia verò, decreta libera Dei, quibus res extra decernit, vt obiecta ſecundo relucẽt; plura decreta non formaliter ꝑ actu Dei in ſe, ꝑ termino, & rebus volitis à Deo; eſſe poſſibiliũ eſt eſſe eminẽs, ideale, intelligibile, volitũ. Beatis rõ videndi oĩa diſtinctè eſt eſſentia, nõ q̃d perſonale, aut reſpũs. eſſentia ſpeculũ volũtariũ; nèc quieſcũt ꝗn videãt obiectũ, ſub rõne infiniti formaliter, non quę comitãter. hinc ordine vident eſſentiã, & alia, neceſſaria, contingentia, futura; nã ſi quo ad obiectũ beati ficũ vident oĩa ſimul; tñ quo ad ea quæ vident in verbo, poſſunt ſucceſſiuè, nèc vna viſione, quia non ẽ formaliter infinita: tantũ Deus vnico actu ſimplicis nõę poſſibilia, viſionis futura, & vt ſubſunt decreto non vltimo, cũ Scoto attingit oĩa, quę vellet, cõſulit, ꝑcipit, permittit, ſi conditio, & voluntas noſtra coageret. Nũc de his, quę formaliter in Deo.

Dico. Beati de facto vidẽt eſſentiã, attributa, perſonas, quę formaliter in Deo. Scot. 1. d. 1. q. 2. D. G. 4. d. 50. q. 3. C. D. 3 d. 18. q. 2. M. H. quodlib. 14. G. H. Prob. 1.

Ioan,

Ioan. 3. ſimiles ei erimus, & videbimus eũ ſicuti eſt; à parte rei eſt vnus, trinus, bonus, iuſtus, ſapiens; ergo ſic videtur. 2 fidei ſuccedit viſio, credimus vnum; trinũ, bonũ, iuſtũ; ita viſio. 3 beata viſio eſt rei preſentis, & exiſtentis intuitiua: ergo perfectiones, quę ſunt Dei formaliter attingit. 4 vult Deus videri; ergo vt eſt videtur, & ſe exhibet.

Argues 1 infinitas Dei penetrari neqt; ergo nõ videt oĩa, quę ſunt formaliter in Deo. 2 quędã attributa dicũt intrinſecè reſpũm ad creata; vt omnipõa ad poſſibilia; ſcĩa ad res ſcitas; ergo videri non poſſunt, quin & oĩa illa; nõ videtur relatio, quin & terminus; ideo formaliter in Deo, nèc neceſſario videntur viſione *Dei*. 4 pfectiones Dei infinitæ ſunt; ergo non actu vidẽtur. 5 Dei viſio volunlũtaria; ergo nèc de facto oĩum, quę formaliter *D*ei ſunt.

Ad 1 viſione adęquata, & cõmenſurata infinita, nõ videtur; ſed in adęquatè; ſecus ſi non viderent infinitatem, quid maius appeterent, nèc quieſcerẽt. 2 vident infinitũ nõ infinitè C. Neqt videri infinitas, quĩ videatur infinita; ergo adęquatè & actu cõmenſurato rei cognoſcibili, ſic nõ videtur; nèc vt videatur infinitas, neceſſe eſt vt cõprehẽdatur. 2 vident infinitũ in actu primo, non terminatũ ad infinita; vident Deũ imẽnsũ aptũ replere oĩa, & infinita ſi eſſent, nõ tñ diffusũ per oĩa. Ad 2 vidẽtur vt perfectiones ſimplr, & abſolutæ à parte rei in Deo; nõ ſub reſpũ ad res poſſibiles, & ſcitas. Vel ſub reſpũ aptitudinis ad illa, non actuali. Vel quo ad continentiã eminenter: non quoad formalẽ terminationem: oĩpõa formaliter non eſt reſpũs. Ad 3 ideæ non ſunt formaliter à parte rei in Deo: ſed tm̃ in eſſe obiecti, & cognito. Ad 4 fortè; perfectiones ſi actu ſint infinitæ, ſimul actu non videntur oẽs. Vel attributa, q̃ ex creatis Deo tribuuntur, infinita non ſunt, & videri. 3 nèc mirũ, ſi nõ tot Dei videãt, quin plura ſupſint videnda. Si nèc tm̃, quin adhuc magis ac magis. Ad 5 volens ſe exhibet, de facto videtur vt ẽ; de poſſibili, vt perſona, & relatio, non formalitas eſſentię: vnũ attributũ, nèc formalitas alterius, nèc cognitio vnius abſoluta neceſſitate nõa alterius; Deus poſſet dare concursũ ad viſionem eſſentię, non perſonę.

An Beati videant decreta Dei libera ex intrinſeca perfectione viſionis. 2

DEcreta *Dei*, ſi non addunt actui neceſſario diuinæ voluntatis, aliquid ex natura rei; & eadẽ Dei eſſentia eſt rõ intelligendi ante, & poſt decretũ: tñ addit aliã tendẽtiam,

Digitized by Google

& ordinem rõnis, qua conſtitui tur in rõne decreti liberi; non quod hic reſpũs ſit ratio debita actui voluntatis; & viſo actu vo lũtatis abſolutè, ẽt terminatiuè res ipſa videatur; hinc bea ti actũ abſolutè voluntatis at tingũt, non tñ terminationẽ, & hunc reſpũm ad res futuras, & decreta libera, niſi ex reuelatio ne à diuina voluntate, vt per ra tionẽ motiuã in ipſa eſſentia. Quo fit vt eadẽ numero viſio abſolutè immutata ad decreta libera ſe extendat per nouum reſpũm extrinſecũ attingentiæ à Dei volũtate cauſatũ, quo vi ſio formaliter ſit expreſſio decretorũ Dei: nã nõa eſt expreſſa ſpecies obiecti; q̃ exprimit, & declarat: hic actus vidẽdi, vt vnitur formaliter huic veritati diuinę volũtatis obiectiuè, Deus vult, & determinat; eſt actus viſionis intuitiuę illius futuri reuelati, ſi non immediatè, ſaltim rõne noui reſpũs, qui cauſatur à cauſa efficaciter determinata vt verò vnitur ſingulari futuro ꝙ eſt obiectũ illius decreti; põt dici viſio abſtractiua; modus. n. cognoſcendi rei, ſequitur rem; & comitãtia eſt ſciæ, & rei ſcitę; viſionis, & rei viſæ.

Dico. Nõ neceſſario Beati vi dent decreta Dei libera, ex intrinſeca perfectione viſionis; ſi aliqua vident, reuelatione in Verbo; nec neceſsè, vt diſtincta viſione, qua vidẽt verbũ. Primũ 1 d. 1. q 2. D. ſola eſſentia obiectũ adequatũ, & eẽ põt ſine actuali tendentia. 4. d. 45. q 4. B non neceſſe vt Beatus videat orationes nr̃as regulariter in verbo, quaſi neceſſaria ſequela. 3. d. 14. qu. 2. M. quæ vident in verbo, ſucceſſi uè vident. Prob. 1 cor. 2. quę sũt Dei, nemo nouit, niſi ſpũs Dei Marci 13 de die illo, & hora nemo ſcit, neque Angeli cęlorum. Mat. 11 nemo nouit, niſi cui voluerit filius reuelare; ergo con ſilia non neceſſario viſa. 2 Beatitudo non excedit ea, quorũ eſſentia viſa, nõ eſt neceſſaria rõ vidẽdi; eſſentia non repreſentat neceſſario, ſed liberè decreta; ergo nõ videntur neceſſario. 3 ſola eſſentia eſt primũ, & adæquatũ obm̃ beatę viſionis; alia non pertinẽt ad quidditatem. 4 decreta libera non de eſſentia beatitudinis; ergo nècvidentur neceſſariò. Ant. ſi illa non eſſent adhuc beatitudo eſſet. 5 perſonæ prius natura actũ beatificũ circa eſſentiã terminãt, q̃ velint quid extra, & ſint decreta; ergo non pertinẽt intrinſecè ad illã.

Prob. 2. aliqua videri in verbo 3 prolog. AA. ſcĩa beata de tot, quot Deus voluntarie in eſ ſentia reuelat. |4. prol. 3. lit. 10. d 35. infine. eſſentia rão cogno ſcendi oĩa. Prob. Aug. 11. ciu. c. 23. lib. 83. q. 26. in Beatis nõa ma tutina, qua videntur oĩa in verbo, veſpertina ingnẽ ꝓprio. de cura ꝓ mort. agenda c. 15. Bea-

ti

tireuelatione multa cognoſcūt eorū,quæ apud nos fiunt. 2 iuſti viatores inuocūt ſanctos ; ergo congruè Deus reuelat in verbo & petita,& effectū orationis;ſecus nō poſſet beatus velle ſua merita illi prodeſſe,qui orat ex beneplacito Dei acceptatis.3 ſi Deus nō reuelat dignū eſſe orātē,exaudiri,p merita beati,fruſtra præces funderet viator . 4 plura decreta pertinent ad ornatū,& ſtatū perfectū beati;ergo congruè vt ſint nota in verbo ſequela;beatus qui habet,& ſcit qcquid vult. 5 eſſentia Dei poſt actū voluntatis eſt formalę exēplar creaturæ, & repræſentat decreta formālr;ergo nō eſt cur beatis ſint abſcōdita in verbo,ſi Deus vult.Sequela, eſſentia ſuo intellūi repræſentat formālr oīa;ergo ſi vult repræſentat beatis,quæcūq;vult,vt in ea videātur. 6 viſio beata de facto limites hēt ex voluntate Dei oſtendentis ſcibilia in ſua eſſentia..

Prob. 3 poſſe eadem viſione qua videtur Deus.1.d.1.q.2.F ibi non duo actus,ſed quicumq;eſt fruitionis,aut viſionis, vt obiecti primi ſub vna rōne formali; vt aliorū virtute primi obiecti. d. 39.N. decreta ex natura rei nil addūt actui neceſſario, ſolū tendētiā,& relationem rōnis in rōne decreti. N. O. eſſentia eſt rō eſſendi,pręſentādi,&cognoſcendi oīa, ac ſi eſſet,ppria cuiuſq;quia continet oīa 3.d 14.q. 2.M viſio animæ Chriſti pōt habere viſionē reſpū verbi vt primi obiecti,& relucentiū in verbo , ad quę tm̄ habet reſpūs diſtinctos.4.d.45 q 4 D beatos videre in eſſentia reuelatione facta à voluntate.Quod ſi Scot ēt ,pbabile tradat,beatos ſimul habere plures viſiones à Deo,qua cognoſcit eſſentiā , alia quibus cognoſcāt decreta. 3.d.14 q.2. M id tn̄ non de viſione vt beatifica,& in verbo.2 quia ſi nō ſimul,ſucceſſiuè;ſi quo ad actualē noām,nō habitualē Propoſitio contra Vaſquez,nèc decreta poſſe videri, nèc creaturas virtute viſionis.Suar alia viſione à beata cognoſci decreta. At nos hic non de viſione decretorum Dei in effectibus:nèc ex reuelatione facta ab vno alteri beato; ſed immediatè à Deo. Prob.1. Greg 4.dialog.quid ē quod nō vident,ſi videntē oīa vidēt; er- viſione Dei;ſecus non per Deū oīa viderent. 2 eſſentia Dei eſt rāo ſimplex eſſendi,& pręſentādi oīa formaliter poſt decretū; ergo non vt reuelante Deo, viſione eſſentię videri nō poſſint decreta.Sequela;nō eſt cur vna viſione nō videātur pſentata à ſpeculo,ergo:nec quin vnica viſione voluntariè pręſentata ab eſſentia. 3 eadē viſione vidētur eſſentia,& attributa, quę neceſſario,& formaliter ſunt in *Deo*; at poſito actu voluntatis ſunt forma-

formaliter decreta; ergo eadē viſione videri poſſunt, ſi velit Deus. 4 viſio qua videtur Deus, vt excedens oēm perfectionem attributorū; ergo vt excedēs, & vi intēſionis eius nō repugnat vt terminetur ad decreta, ſi reuelentur Beatis. Sequela, ſic intenſa, & perfecta eſt viſio Dei, vt à pluralitate decretorū neqat exhauriri, ſi Deus velit illa videri 5 viſio eadē ſubſtātiālr immutata cū ſolo reſpū, aut terminatione noua, pōt tendere ad id oē, ad ꝙ eſſentia tā reſpū ſui, q̃ aliorū mouet; ergo vnica viſione videri poſſunt decreta ꝑſentata ab eſſentia ex noua terminatione. Ant. eſſentia, vt volens eſt vnica ratio motiua ad noām oīū, vbi plures rōnes terminandi ſecundario. 6 vbi vnicum obiectū motiuū, & terminatiuū formaliter, & virtute cōtonens oīa, & repreſentans illa eadē viſione poſſunt cognoſci, ſola diſtincta terminatione, pro vt cognita ſunt diſtincta.

Argues contra 1 videri de facto oīa decreta. 1 vident quicquid eſt formaliter in Deo; decreta ſunt in *D*eo formaliter 2 poſſunt viſione beata videre decreta, & conſilia Dei; ergo neceſſario vident. Ant. anima Chriſti oīa videt. Sequela; viſio in Beato eſt neceſſaria, & nālis. 3 ſi Deus nō reuelat neceſſario beatis ſua decreta, fruſtra rogamus; nā nō reuelat *B*. Franciſco nos petere per eius merita, ac ſe vel le exaudire, vel non exaudire 4 viſio ſuccedit fidei. 1. cor. 13. videmus nūc per ſpeculū, tunc facie ad faciē; nūc credimus multa decreta Dei; ergo neceſſario videntur in patria. 5 quid eſt ꝙ non vident, ſi videntē oīa vident; ergo neceſſitate viſionis. 6 ſi non vident viſione diſtincta vt Vaſq nèc intenſiore viſione eiuſdem ſpeciei vt Suarez, quià intenſio dat ſolā claritatē eiuſdē obiecti viſi; ergo eadē viſione Dei; ergo cū Deū vident, decreta vident. nā poſito actu formali, ponitur terminus.

Ad 1 vident, quæ ſunt in Deo formaliter, & ſub rōne abſoluta; nō ſub oī reſpū, & quæ includunt habitudinē; vt pōa, ſcīa, decreta, quæ ſi ꝓ reſpū eſſent viſa, oīa poſſibilia, ſcibilia, & volita à Deo eſſent viſa. Vel quę ſūt formaliter in *D*eo neceſſario, nō quę liberè, vt decreta, niſi velit Deus. Ad 2 poſſunt videre facta reuelatione. 2 eſt neceſſaria & nālis viſio rōne intellūs non obiecti ſe liberè exhibentis. 3 viſio patrię ſemper libera ſimp̄lr, ex appetitu finis. Ad 3 de facto, & sūma congruitate; non abſoluta neceſſitate noſtras præces audiunt; Deus pius non patitur amicos ſibi intime coniunctos ignorare, quæ apud nos fiūt, & aliquo modo ad eos ſpectāt: reuelat ſe velle exaudire per merita beati; vel ob de merita orātis

tis nō eſſe dignū exaudiri;vel de meritis non expedire. Ais ſi ad Deū ſpectat ſi velit, nolit ; ad qd præces ſanctorū ? ℞.vt p merita eorū dignæ ſint præces.2 ſi vult per merita beati, ēt vult vt per media;ſi nō vult,nec ſanctus me diat orādo pro eo, ſi Deus non vult;poſito non reuelet, ſi velit, ꝙ de facto nō accidit,adhuc bea ti orāt,expectāt reuelationē,vel effectū iuxta petentis deſideriū Ad 4 quo ad obm̄ primū,vt eſſē tia;nō sm̄ vt res viſæ in ea,& decreta;niſi vt vult.2 videntur ſūma congruitate, nō abſoluta neceſſitate Ad 5 vident vt in cauſa pōt ea reuelare.qa dei viſio ęqui ualet perfectioni oīum.Ad 6 eadē viſione,ſed alia habitudine,& reſpū. vel eadē formalr̄; nō terminatiuè.Ais tēdentia,& terminatio nil addit reale ſubiæ viſionis;ergo ſi ſubia viſionis, ēt terminatio.℞.nil vt abſolutè viſio; aliquid vt reſpūs,& habitudo ad terminum.

Argues nec reuelatione videri in verbo. 1 decretū vltra actū voluntatis dicit ſolā terminationē ad rē volitā ; terminatio ē relatio rōnis, nō realis in Deo,ergo nō viſibilis.2 relatio rōnis nequit eſſe mediū cognoſcēdi; ſed obm̄ volitū , vt in Deo eſt rōnis, ergo non obm̄ viſum, vel rāo uidendi. 3 Deus uidet ſua decreta, quia percipit ſe velle. & tendere in obiecta volibilia;beatus id percipere non pōt ; quia tendentia nihil eſt à parte rei.4 beatus,ſi videt voluntatē dei tendentem in obm̄ volitum;ergo aliquid reale de nouo in Deo,videt eſſe de nouo.5 decreta dei multa, eſſentia vnica;ergo nō videntur in ea.Ad 1 decretū formalr̄ eſt actus volūtatis terminatus ad obm̄. Ais terminatio eſt reſpūs rōnis. ℞.,p vt nil reale addit actui neceſſario diuinę voluntatis; nō vt à parte rei decretū nihil ſit;nā ē formaliter actus voluntatis terminat• ad volibile. vel ad ſolā terminationē inſurgit reſpūs rōnis ; decretum non eſt ſola terminatio. Ad 2 ens rōnis nec mediū cognitū,nec rāo cognoſcendi pręcisè in ſe;ſed ſub actu voluntatis,& vt volitū in Deo.2 nō vt primū obm̄ ſed ſecundario, & virtute primi. Ad 3 tendentia non eſt à parte rei,vt qd reale,& neceſſario,ſed eſt liberè,vt quid volitū. vel non viſa neceſſitate viſionis extenſę: ſed pōt videri in eſſentia ſpeciali reuelatione.Ad 4 aliquid reale de nouo,nō formālr in actu voluntatis;ſed obiectiuè, vt qd volitū,reuelatū,reuelatione manifeſtū. 2 nouitas non in actu beatifico,& in obiecto primo;ſed in terminatione ad sm̄,ꝙ relucet in primo Ad 5 decreta multa, quo ad res volitas , non quo ad actū volentis;multa terminatiuè , nō formālr. ſi eſſentia vna in tribus perſonis increatis ; cur non res create, & creabiles poſſunt relucere in vna eſſentia dei infinita, & increata?

Arguent c. 3 nō poſſe eodē ac

Digitized by Google

tu viſionis.Suar.Vaſq.Thom.qui dã,ex noſtris.1 impoſſibile vt ea dẽ viſio interdũ repreſentet ſolã eſſentiã,interdũ alia quę in ea nã repreſentare ẽ effũs formalis viſionis.2 melius, vt Deus reuelet beatis ſua decreta, cauſando eis immediatè viſionẽ cuiuſq; quia tunc viſio de nouo cauſata præſentaret obm̃ volitũ tali tẽpore.3 nõ fit viſio obiecti de nouo,ſine mutatione in viſione de nouo,ergo non eadem viſione.4 non eſt mutatio cũ reſpũ ſine mutatione fundamenti, vel aliquo abſoluto de nouo; ſed viſio decreti eſt ad terminũ de nouo viſũ; ergo viſio de nouo. 5 nullus actus videndi creatus põt per ſe plura obiecta formãlr diſtincta præſentare;ergo alia,&alia viſione.Ant.perfectio intẽllus diuini eſt vna viſione videri plura;nam qua rõne eſt pluriũ,ẽt infinitorũ potentię vt diſtingũtur per actus, ita actus, per obiecta; ergo ad plures terminos, non eadem viſio. 6 viſio beata immutabilis, interrupta; viſio decreti de nouo variabilis, ergo non beata viſio. 7 progreſſu tẽporis beati multa vident, & eis reuelãtur, q̃ non viderãt;at viſio beata nõ augetur,nec minuitur, ſemp æqualis 8 quiſq;beatus videt, quæ ad ſui ſtatũ pertinẽt; duo æq;digni æq̃ hñt viſionẽ dei; at poſsẽt plura,&diſtincta videre,vt exigit ſtatus vtriuſque, ergo non viſione dei eadẽ,ſed alia viſione.9 viſio dei eſſentiãlr beatifica, viſio decreti beatifica nõ eſt;quia eo nõ viſo,adhuc beatitudo eſt,ergo viſio decreti nõ eſt eadẽ. 10 beati nõ neceſſario vident decreta, & tñ Deũ clarè vident, ergo non ẽ vt viſione dei videãtur decreta. Sequela, viſio beata non eſt ad obm̃,ꝙ non ſit eſſentiãlr beatificũ.11 Scot.3. d.14 M. poſſet Deus plures viſiones immediate cauſare reſpectu alterius cogniti in Deo; ergo non eadem viſione, qua videtur Deus, videntur decreta. 12 Quodl. 15 E eodẽ actu videret eſſentiã,& creaturã,ergo vnus actus finitus poſſet eſſe infinitorũ obiectorum;vt.n põt eſt duorum, & trium, eadem ratione infinitorum.

Ad 1 imple ex intrinſeca perfectione viſionis, ſic nequit eſſe pluriũ,nã perfectio finita, & limitata:ſed actione extrinſeca, ſpeciali reuelatione ab obõ primarie viſo,iuxta placitũ ſuæ volũtatis;ſic intrinſece viſio eadẽ;reuelatio,& manifeſtatio tm̃ extrĩſeca. 2 tendentia in obm̃ primũ, eſt intrinſeca;in ſm̃ relatio extrĩſeca,motio dei vt reuelans C. effũs formalis viſionis eſt repreſẽtatio,ergo intrinſecè. ℞ idẽ act' remanet,ſola terminatione in obm̃ primũ: ex termino ad reuelata in obiecto,quia non virtute ꝓpria,tm̃ ordo rõnis,& tendẽtia extrinſeca,virtute alterius. Ad 2 non eſt viſio de nouo,quia obm̃ primũ idem,tm̃ noua terminatio maior extenſio ad plura,quę relucent

lucent in eſſentia. 2 eſſentia eadē repreſentat obm̄ volitū, ſola reuelatione,& beneplacito. Ad 3 abſq; mutatione formali, vel terminatiua tm̄; ſi ſit primi obiecti mutatio actus eſt de nouo; ſi tm̄ eſt alicuius viſi in eodē obiecto, non eſt actus de nouo, tm̄ extenſio,& terminatio. vel vbi obiecti eſt limitate repreſentare; eſſentia beatis repreſentat quæ vult; hinc vna viſione cū reſpū terminante plura in eodē obiecto. Ad 4 in reſpū reali, non rōnis, noua terminatio eſt rōnis. 2 in reſpū intrinſeco, nō extrinſecè, vbi ſolo beneplacito, actus beati terminatur ad decreta, quę relucēt in eſſentia. Ad 5 non pōt in obiectis diſtinctis, non in vno vbi relucent oīa; in ſpeculo eodē actu plura videntur. vel non plura ad modū pluriū, bene ad modū vni⁹ in prato plura,& vt vnum, ſeu ad modū vnius oculis obiecta. C. pfectio intellus diuini. ℞. vt virtute ſui actus; intēllus creatus virtute diuini obiecti ſimul præſētat, ſimul oſtendit. C. cognō infinitorū ℞. de poſſibili,& extenſiuè; nō de facto,& intenſiuè, nam de tot, quot Deus vult. imo aīa Chī, quæ de facto oīa videt; nō infinita intenſione vt Deus videt. C. actus in obiecta diſtincta ſunt diſtincti. ℞. à poſteriori actus ex obiectis diſtingūtur; à priori ſeipſis 2 per obiecta prima, nō per quæ relucent in primo, & tm̄ termināt. 3 vt vnū obm̄, vnus actus. Ad 6 immutata formālr,& intrīſecè; variata tm̄ terminatiuè p aliū reſpūm,& tendētiā. Ad 7 nō augetur quo ad primū obm̄, & eſſentiam beatitudinis; ſed quo ad reuelata,& relucentia in eo; quæ addunt no iā terminationē vel nō formālr,& intenſione act⁹; ſed extenſione ad plura reuelata in obō eiuſdē actus. Ad 8 non eſt diuerſitas in viſione dei formālr, vt obm̄ primū: ſed vt terminata ad ſecundo reuelata in eſſentia: vel diuerſitas extenſionis, nō intenſionis actus. Ad 9 formālr eſt viſio beata; at extenſio ad illa nō eſſentia beatitudinis; nec pp illa beati, ſed pp Deū tm̄. Ad 10 non quia actione diſtincta à viſione beata; ſed qa noua extēſione ad illa. vel videntur in verbo eadē viſione, qua verbū: at nō neceſſario, Deus ſpeculū voluntariū. Ad 11 id vt probabile dat *S*co. at nō approbat, tot viſiones erūt, quot decreta; tot quot res viſæ in eo. hinc videntur in *D*eo viſione dei ſecus de his quæ videntur in ſeipſis,& in proprio gn̄e; vel reuelatione vnius alteri facta A is De⁹ plura reuelat de nouo, ergo nō a eſt de nouo. ℞. in eodē obō, ex ſola voluntate dei, qui plura reuelat nunc, q̄ prius; nō quia alia viſio ſit neceſſaria circa vnū obm̄. A is ſaltē mutatio in Deo, qui de nouo, quæ nō prius reuelat. ℞. ſi relucerent de nouo in Deo ſimplr, nō quia tm̄ in acto beati. vel ſi actu de nouo in Deo vellet; at Deus actu æterno voluit, nūc videri decretū, non prius. 3 muta-

Digitized by Google

tio potius in actu beati, nunc ad plura extendentis actũ, non pri°. Ad 12 beatus põt videre oĩa quę videt verbũ, et ſi ſint infinita, hęc aũt viſione vna, quę nõ eſt forma lr̃ infinita, vt ſit quædã infinitas cauſata à verbo; imo nec intell'; hinc reddit dubiũ. 2 non eodem actu indiuiſibili, ſed continuo.

An beati videant omnia poſſibilia in verbo, & neceſſitate viſionis beatæ. III.

ESſentia dei ad intel̃lum creatũ eſt ſpeculũ nõ motiuum nãle, ſed voluntariũ; hinc ſi poſſibilia ſuo intellui nãliter repreſentat; tñ in ordine ad creaturã, tm̃ vt idẽ cũ voluntate; eſt extra ſe oĩa voluntate mouet, & efficit. creaturæ poſſibiles, quo ad eſſe ꝙ hñt in Deo ſunt Deus, & tm̃ ẽ eſſe eminens, ac vita creatrix; quo ad eſſe propriũ formale, & actuale, ꝙ hẽre poſſunt in ſeipſis ſic obiectiuè in Deo, cũ actu cognoſcuntur virtute eſſentię, quę eſt exẽplar virtuale; at nõ relucent actu imagines rerũ, quia nõ formãlr lapis, leo, creatura; hinc tm̃ ſpeculũ virtuale, & eminẽtiæ, ſeu in ordine ad producẽdum, & repreſentãdũ in eſſe cognito, cũ actu cognoſcit, ad quæ ſe extendit ſua oĩpõa circa quodcumq; poſſibile, quod non repugnat.

Dico. beati de facto vident q̃dã poſſibilia in verbo, nõ oĩa, vt ſola aĩa Chĩ, & virgo ex grã: nec neceſſitate abſoluta viſionis beatæ, ſed reuelatione in verbo, & eadem viſione, qua & verbum.

Primũ quod videãt aliqua poſſibilia. 3. d. 14. 2 H. veriſimile, aĩas viſuras in verbo, ipſũ poſſe creare aliquid, ꝙ non creat, & id diſtinctè 2 de facto vident Deũ oĩpotentẽ; ergo ſi non vident oĩa poſſibilia fieri; congrũ eſt, vt aliqua videãt; ſecus oĩpõam pro vt dicit reſpũm ad poſſibilia nõ attingerent. 3 aĩæ Chĩ datũ eſt, vt oĩa tum futura, tũ poſſibilia videat; nã ſpũs, & ſciã non ſunt ſibi data ad mẽſurã; ergo alijs datũ, vt ad menſurã videãt, & quædã poſſibilia videãt. 4 ad nõam dei diſtinctã pertinet, vt videãt, nõ mõ quid faciet; ſed ꝙ poſſet, ſi nõ oĩno, quo ad aliqua 5 vidẽt multa quæ ſunt, & erunt; ergo & multa quę poſſent eſſe, & nõ erũt. Sequela, hic in via multa poſſibilia apprehẽdimus, ergo in patria videntur, vbi perfectio ſtatus. 6 ſciunt reprobos potuiſſe ſaluari; Deũ potuiſſe hões lapſos non ſaluare, & plura, quorũ nõa pertinet ad decorẽ, & illius ſtatus perfectionem.

Prob. 2 nec oĩa Sco ꝫ prolog. AA viſio beata de tot, quot voluntariè Deus in ſua eſſentia oſtendit. 3. d. 14. q. 2 oĩa poſſibilia videri ſolius aĩæ Chĩ. 2 poſſibilia nõ ſunt obm̃ beatitudinis, nec de pfectione beati eſt vt videat oĩa. 3 quiſq; beatus videret qñtum aĩa Chĩ, & eſſent beatitudine pares. 4 ſi oĩa, Deus nõ ſpeculũ voluntariũ, ſed nãle, & neceſſariũ. 5 viſio

Digitized by Google

ſio oĩpõæ in Deo eſt viſio virtututis,& cauſæ potẽtis, non viſio effũum neceſſario. 6 vident om̃ni põam, non pro conceptu relatiuo vt terminatur ad poſſibilia, ſed vt perfectio abſoluta in Deo & in eſſe formali præciſe; ergo nõ neceſſe, vt oĩum poſſibilium.

Prob. 3 nec neceſſitate viſionis beatę. Sco. 1 d. 1 q. 2 obm̃ beatificũ dei patris p̃ciſe eſſentia dei intrinſecè. 2. d. 1. q. 1. nec productio verbi exigita, ut ſupponat nõam poſſibilium, ſed ſolius eſſentiæ, & eorũ, q̃ formãlr in Deo 2 obm̃ beatificũ eſſentia præciſe in ſe, abſque reſpũ ad creata, vel poſſibilia; ergo neceſſitate beatitudinis ſola eſſentia videtur. Sequela, reſpũs ad creata nõ includit rõnem ſummi boni, & vltimi finis. 3 pater prius or gine, q̃ generet filium perfectè beatus, nã eſſentialia ad intra priora, & immediatius q̃ notionalia; ergo eo ſigno intelligitur beatus in ſola eſſentia, ergo hæc tm̃ ad neceſſitatẽ beatitudinis. 4 nulla creatura poſſibilis, vel futura ẽt vt viſa in Deo ptinet intrinſecè ad beatitudinẽ; ergo neceſſitate viſionis beatæ nõ videtur. Ant. Aug. 5 confeſ c. 1 beatus qui te, & illa nouit, ſed nõ beatior propter illa; ergo poſſibilia, & creata non neceſſitate beatitu finis. 5 eſſentia dei abſoluta ab oĩe poſſibili vel futura, verè obm̃ beatificũ. 6 ſi nulla eſſent poſſibilia, vel futura ęq; perfectè Deus infinite bonum eſſet. 7 nõa beatifica, quę p̃- exigitur in patre ad productionẽ verbi, nõ eſt poſſibiliũ, & futurorũ; ergo minus viſio beata intellus creati eſt neceſſario illorũ. Ant. prior neceſſitas eſt verbũ eſſe in Deo, q̃ poſſibile creaturã. habitudo ad verbũ eſt ad terminũ infinitũ, ad creaturã poſſibilẽ ad finitum, ergo illa prior; qa infinitũ non pendet à finito. maior neceſſitas verbum in Deo. ex verbo creatura poſſibilis, oĩa p ipſum; non ex poſſibili creatura verbũ. 8 res poſſibiles ſi relucẽt in eſſentia dei nãliter, & actu intẽllus sũt expreſſę; tñ nõa in creato intellu, nõ motione nãli eſſentiæ immediate, ſed libera, & voluntate; ad nihil extra in cognoſci, & agere ſe hẽt neceſſario. 9 eſſentia non dicit reſpũm ad poſſibilia, & creabilia; ergo vi intrinſeca nõ videtur; nec eſſentia cõtinet illa formãlr, tm̃ virtute, eminenter; hinc eſſentia rão vidẽdi, & obm̃ primũ vt abſoluta, non ſub reſpectu.

Prob. 4 ſola reuelatione in verbo 4. prol. AA. viſio beata ad tot, quot voluntarie reuelat. 2 eſſentia beatis ſpeculũ voluntarie. 3 in via Chũs reuelat, Ioan. 15 quæ audiui a patre, nota feci vobis; ergo magis in patria, vbi perfecta viſio, caritas, & amor. 4 in eſſentia relucent obiectiuè poſſibilia ſolo actu ſimplicis nõæ; poſt decretũ futura; actu viſionis, ergo ſi vult, reuelat beatis, ſufficiens potens, vt exprimat, quæ vult in verbo. 5 extra verbũ multa ſcire

poſ-

poſſunt,reuelatione ab Angelis, per hões,qui ex hac vita trãſeũt; ergo magis in Deo,viſione beata,matutina in verbo.

Prob.vlt.eadem viſione beata poſſibilia videri.Scot.1.d.1.q.2.F nõ duo actus in intẽllu beati,ſed vnus per ſe primi obiecti,cuius virtute alia.3.d.17.q.2.M.vna viſio reſpũ verbi,& relucẽtiũ in eo 2 in eſſentia relucent, ergo viſione eſſentiæ videntur. 3 viſio rerum in verbo, non eſt in ſeipſis, & gñe proprio. 4 ſi viderent in verbo diſtincta viſione, quodlib. poſſibile eſſet obm̃ mouens, nec vnũ virtute cuius oĩa. 5 aĩa Chi infinitas eliceret viſiones ſucceſſiuè, nec vnico actu oĩa intuitiuè.6 nec intenſio, cõprehenſio, & infinitas in actu; quia nõ propria virtute, ſed reuelatione à verbo;& tm̃ extrinſecè,non infinito actu,& intenſiuè. 7 intẽllus beati natus eſt immutari à quidditatibus creatis,& à rebus vt in ſe ipſis,nõ vt viſis in eſſentia;at illa nõ eſt nõa matutina in verbo,ſed veſpertina in ſemetipſis, & proprijs gñibus;erga inconſonũ aliqua videri in eſſentia, motione eſſentiæ,& alia viſione,q̃ eſſentię vbi videntur.

Arguent nominales,nulla poſſibilia videri 1 viſio beata non ẽ ab obõ non beato ; poſſibilia nõ obm̃ beatificũ.2 qua rõne vnum poſſibile videretur,ea rõne,& oẽ æq;relucet,& ita cõprehenderetur Deus.3 nõa intuitiua eſt à re in propria exiſtĩa,poſſibilia non dum exiſtũt;ergo non videntur. Ad 1 non vt primũ obm̃, ſed ſecũdo, terminatiue , virtute primi; nec propria motione,ſed eſſentiæ vbi relucent.Ad 2 æq;relucẽt reſpũ intẽllus, q̃ nãliter,& adæquatè mouet,non creati intẽllus ad quẽ voluntarie,& inadæquate ſe habet.2 dato,vt videret oĩa ſicut aĩa Chi, nec eſſet comprehenſor, qa nec infinito actu,nec adęquatè,nec à ſe primũ; nec intrinſeca perfectione.Ad 3 exiſtũt in eſſe obiectiuo,& ideali, ſi non in propria exiſtẽtia; q̄ ſat cognitioni.vel quia nõ ſunt in ſeipſis, non videntur immediate,ſed per eſſentiam in qua relucent,vt per medium cognitum,& rationem cognoſcendi.

Arguent Goffr. Dur. Baſſ.de facto videri oĩa.1 Greg. quid nõ vident,ſi videntẽ oĩa vident?2 videns ſpeculũ,neceſſario videt, q̃ relucent in eo;futura,& poſſibilia relucẽt in Deo.3 eſſentia dei nãliter repreſentat poſſibilia,tm̃ futura liberè, poſt decretũ. 4 intẽllus beati nãliter appetit ſcire oĩa;ergo videt oĩa; ſecus beatus non eſſet,nec haberet,quicquid vellet. 5 obiectũ eſt nãliter repreſentatiuũ,intẽllus nãliter cognoſcitiuus; hæc debitè applicata. Ad 1 vident oĩa non actu formali, qui eſt terminatus ad oĩa; ſed eminenter,quia videt Deum qui eſt cauſa oĩum.vel quia viſio dei,æquiualet oĩbus , & quietat, ac ſi viderentur oĩa. Ad 2 eſt ſpeculũ nãle,& neceſſariũ ſibi, beatis

tis liberû,& voluntariè. Ad 3 nâliter repreſentat intellui diuino quê immediatè, nâliter, & adæquatè mouet: non intellui creato, ad quê ſe hêt liberè. Ad 4 nudè ſumptus; non pro vt conformis regulæ ſuperiori, diuinæ, & vt beatus. vel quoad inclinationê; nô actu elicito, rôali; ſic iuxta merita quieſcit, & pro vt ſcit Deû velle. Ad 5 nâliter repreſentatiuû reſpû ſui intellus, quê nâliter mouet. intra ſe; non extra. in actu primo non ſecundo, niſi reſpû ſui. C. viſibile nâliter videtur. ℞. viſibilis eſt volens ab omni alio à ſe. C. idem actus quo videtur eſſentia, & alia in eſſentia; ergo ſi videtur, oîa videntur. ℞. idem actus formalis, nô terminatiuè. idem obm primû, non ſecûdo. re, non ratione.

Arguent Suar. Vaſq. Albertin. neceſſario videri poſſibilia conceptu cômuni poſſibilium. 1 oîpôa intrinſecè eſt ad poſſe efficere oê poſſibile; ergo râo poſſibilium in cômuni concipitur. Sequela, intrinſece eſt ordo realis oîpôæ ad terminû. 2 oîpôa eſt ad res poſſibiles, & creabiles, ergo ſaltê ſub rône creabilis, & poſſibilis. 3 res poſſibiles ſunt virtute & eminêter in Deo; ergo nô videtur diſtinctè eſſentia, quin videatur illud eſſe virtute, & eminenter; ꝙ eſt conceptus poſſibiliû. 4 non videtur diſtinctè cauſa quin côcipiâtur effûs ſaltim in cômuni, qui poſſunt cauſari. Ad 1 oîpôa quo ad eſſe relatiuû ê poſſe efficere cauſabile, quę non videtur intrinſeca neceſſitate viſionis; quo ad eſſe formale eſt abſoluta perfectio in Deo, & nullû reſpûm dicit ad poſſibilia. 2 fundat reſpûm non vt obm viſionis beatæ; nã obm reale, res; hic reſpûs rônis Ad 2 oîpôa vt perfectio abſoluta in Deo nô fundat reſpûm realê ad poſſibilia, & futura, tm rônis; nec neceſſario vi viſionis videtur. vel videtur oîpôa, quæ virtute, & eminêter côtinet poſſibilia, non ſub formali, conceptu continentiæ. Ais neceſſario dicit reſpûm rônis ad poſſibilia; ergo neceſſario viſa eſſentia videntur: ℞. ab eo ad quem ſe hêt eſſentia neceſſario vt res viſa; nô à beatis quibus nec neceſſô ſe exhibet, nec adęquatè. 2 ab eo cui reuelata oîa, vt eſt aîa Chi Ad 3 videri quod virtute, & eminenter continet poſſibilia, non ê videri poſſibilia, ſed cauſam eorû sm ſe. 2 videtur eſſe ei⁹, quod eſt eminens. & uirtus cauſandi: reduplicatiuè ſub reſpû ad hoc, uel illud Ad 4 in côceptu cuiuſuis ſecundæ cauſæ eſt ordo realis ſaltim trâſcendens ad ſuos effûs: Deus abſolutus eſt ab oî reſpû; nec dicit neceſſario ordinê ad aliud extra ſe in rône uiſibilis. Adde, ut eſſentia dei ex ſe ab oî re poſſibili, uel futura eſt abſoluta; ita eius uiſio beata.

Arguêt Thom. Caet. Capreol. Sot. Mol. quidã Scotiſ. neceſſario vi uiſionis uideri aliqua tû poſſibilia, tû futura. 1 Aug. 11. ciu. c. 29.

4 ſu-

Digitized by Google

4 ſuper Gen.23. beata nõa matutina uident creaturas in uerbo, & melius,q̃ in ſeipſis.2 idẽ 15 trin. c.16 forte ibi uolubiles non erũt cogitationes noſtræ,ſed oẽm ſcientiã unico intuitũ,ergo ui beatæ uiſionis. 3 quicquid uidetur in Deo, uirtute uiſionis dei uidetur.4 Deus uidet ſe,& alia a ſe vi ſuæ pfectę viſionis;ergo quicquid videt creatura in Deo, uirtute uiſionis uidet.Antec.oẽs dicũt, Deũ uidere oĩa per eſſentiã ſuã.Sequela, lumen participatũ eſt à lumine per eſſentiã.5 poſſibilia non ſunt numero infinita, ergo põt dari actus ita perfectus q̃ oĩa repſentet. Ant. Scoti 3 ꝑl. AA uiſio in beatis põt eſſe de oĩbus,quia ſcibilia nõ ſunt infinita 6 Angelus pfectè uidens ſuã eſſentiã,oẽs videt proprietates, q́ ſunt virtute in ea;ergo beat⁹ dũ uidet eſſentiã, neceſſario uidet, quæ relucent in ea. 7 in eſſentia relucent creaturæ, ergo uiſa eſſentia uidentur. 8 poſſibilia nãliter eſſentia repreſentat,ergo uidens eſſentiã, uidet illa. Ant. in hoc differunt à futuris,quæ non nãliter ſunt ab eſſentia p̃ſentata. Seq̃'a, uiſione beata uidetur qcquid ab eſſentia neceſſariò præſentatur.9 Angeli, qui nouerunt in uia eſſẽtiã dei abſtractiuè per ſpẽm impreſſã,ẽt nouerunt pri⁹ creaturas in uerbo, quã in gñere,ꝑprio.2.d.3.q 9.G.ergo magis nũc dũ intuitiue uident. 10 ſpẽs impreſſa dei repreſentat creaturas,ergo magis expreſſa,ut ẽ uiſio.Abſurſũ uideri creaturas uiſione beata, & non pręſentari beata uiſione.

Ad 1 uidẽt creaturas nõ intrĩſeca neceſſitate uiſionis beatæ: ſed reuelatione facta in uerbo.2 Aug.nõa matutina,non ſẽper accipi beata uiſio,ſępe uiſio uerbi, habita p ſpẽm,anteq̃ Angeli eſſent beati,2.d.3.q.9.F.3uident in uerbo,non ut obm̃ formale; ſed qa res uiſæ,& reuelatę ab obõ cõſecutiue,& comitãter,Ad 2 unico intuitu, quia fortè uident oĩa ſimul,uerbũ,& q̃ in uerbo; nõ ut neceſſitas uiſionis id exigat: ſed qa uoluntaria reuelatio in eodẽ obõ.uel oĩa ſimul, qa nõ diſcurrunt tẽpore. uel aliud uideri uiſione beata formali neceſſitate; & reuelatione conſecutiuè.Ad 3 non formãlte uiſionis beatę; ſed reuelatiua;nec eſsẽtiali ratione beatitudinis.Ad 4 nec Deus neceſſitate ſuæ beatæ uiſionis, uidet alia a ſe;nã pater priori ſigno originis,& nãc uidet ſe,& eſt beatus,abq;eo,intelligatur actus terminari ad alia à ſe. 2 eadẽ uiſione beata alia a ſe;at nõ ut beata; quia beatitudo nõ eſt ob poſſibilia.3 diſpar;nã eſſentia ẽ ſibi prę c.ſa rão motiua nãliter ad cognñem oĩum: ſed intellui creato, ut uolẽs,& liberè; nec adæquatè rão mouens. Ad 5 poſſibilia ſub eadẽ ſpẽ,ſaltim in accidentibus & ſucceſſiuè poſſunt cõcipi infinita;cogitationes, & uolitiones Angelorũ,& aĩarũ tota ęternitate.2 finita in infinitũ,hinc nec da

ri

ri propter id infinitũ. 3 eſto finita vel infinita cognita, vt in anima Chr̃i; actu viſionis beatæ non sũt neceſſario expreſſa; nã beata viſio eſt repreſentatio dei, non rei poſſibilis; niſi ſpecificatiuè, concomitãter; non formãlr, reduplicatiue, vt beata. Ad 6 proprietates formãlr in eſſentia, non virtute. 2 aliud videre, aliud actu beato videre; propria ſpectãt ad diſtinctã viſionẽ eſſentiæ; vt poſſibilia non faciunt ad actũ beatũ. 3 propria fluunt, ſe hñt nãliter ad eſſentiã, diſtinctè viſã; poſſibilia nãliter relucent, at non nãliter ſe hñt ad viſionẽ beatã. Ad 7 refulgent nõ vt obm̃ viſionis beatæ. 2 in ordine ad actũ beatificũ, vt terminatiuè tm̃, & voluntarie reuelata. Ad 8 nãliter reſpũ intẽllus, quem adæquatè mouet; imo nec id neceſſitate obiecti beatifice; nõ.n. beatitudo propter hæc. 2 poſſibilia nãliter præſentãtur in eſſentia: ſed non nãliter beatis; futura poſt actũ voluntatis, ſunt liberè volita, & libere fulgẽt beatis. Ad 9 præſentatione facta à verbo; nõ intrinſeca neceſſitates cognĩs ſubſtantiuę verbi; qa verbũ non includit intrinſecè reſpũm ad creaturas. 2 in ſpẽ expreſſa dei præciſe cognita; non cognoſcitur eſſe propriũ creaturæ: ſed eſſe eminens, tm̃ virtute, nã eſſentia vt eſsẽtia, quouis alio præciſo exẽplar tm̃ virtuale ante actũ intẽllus, non formale. Ad 10 ſpẽs dei impreſſa põt eſſe pricipiũ repreſentandi creaturas, quia pro vt eſt dei, virtute continet illas: at nõ neceſſario eſt medũ cognoſcendi illa; niſi ſit ordinate ad illas repreſentãdas intẽllui cui imprimitur: ſic ſpẽs expreſſa dei, non neceſſario repreſentat creaturas, niſi ſit viſio earũ; & in eo cui eſſentia reuelat, & exhibet creaturas. C. viſione beata videntur per nos creaturę. ℞. beata viſio, quia actus beatificus, & in eſſentia reuelãtur; non quia neceſſitate viſionis beatæ videantur.

An viſio beata ſit neceſſario omnium futurorum; & ad quæ ſe extendat. IV.

DEi eſſentia ex ſe ſufficiẽs rõ & principium cognoſcendi creaturas poſſibiles, tũ futuras: vt.n. infinita, & illimitata in rõ ſe primis entis, & cauſæ, ita eminẽter continet oĩa, & illimitata rão cognoſcẽdi omnia; ẽ: ſi nullum creatũ exiſtat. cum hoc quod ad Deum intẽllum eſt ratio nãlis repreſentãs oĩa poſſibilia; & futura ſuppoſito decreto, & velle abſolutè, aut conditionatè, pro vt abſolutè, aut conditionatè vult eſſe futurũ: at intẽllui creato vt rão volens, & liberè repreſentat, quia ad nihil extra ſe nãliter ſe hẽt; & nil creatũ, poſſibile, aut futurũ eſt neceſſario viſibile vi eſſentiæ viſæ, omnipotẽtiæ, aut infinitę perfectionis dei, quoad eſſe formale.

Dico. Beati nõ vident neceſſario om-

omnia futura. 2 multa tñ vident magis, & minus, vt perfecto ſtatui, cuiq; ſpectat. 3 myſteria fidei, quæ in via explicitè crediderāt, intuitiuè vident. 4 oē deſideriū ſciendi in via elicitū, expletur in eis. 5 numerum rerū viſarū, tunc ſciemus, cū beati erimus. 6 ſecreta, cordiū, hominū cogitationes virtute propria poſſent videre. 7 Chūs tm̄, videt oïa quę Deus ſcit quia vnitus Deo. virgo quot pura creatura non vnita capax eſſe pōt; imo vt grā plena, & ſcïa Chī 8 beati vltra cogñem q̄ habēt in verbo; poſſunt nōa nāli res ſcire, in ſeipſis, proprio genere.

Prob. 1 Marc. 13 de illa die nemo ſcit, neq; Angeli cęlorū, ergo nō oïa futura. epheſ. 3 vt innoceſcat principibus, & poteſtatibus per eccleſiā multiformis grā dei ergo vnio ad verbū, incarnatio multos Angelos latuit, & p eccleſiā, & Apoſtol. prædicātes didiciſſe. 2 ſcire oïa futura ad beatitudinē non pertinet; actu nō ſunt oïa ſimul. 3 probabile multa reuelari de nouo, pro vt fiunt; obiecta ſecunda à beatis videri in eſſentia ſola reuelatione. 2 prob. creaturæ exiſtentes, & futuræ, multum conferūt ad cognoſcendū eſsām dei, ſub reſpū communicabili, & participabili ab illis. 2 in via ex effectibus intuitiuè, videmus Deum abſtractiuè; ergo congruè in patria, vt prima cauſa intuitiuè viſa percipiāt eſfūs. 3 beatus hēt quicquid vult; multi volunt. & ꝑtinent eos ſcire, quæ apud nos fiunt, & fiēt; ergo cōgruè vt ſciāt 4 ſunt mediatores dei in ſalute electorū promouenda; ergo vident quæ hic accidūt, & futura. 5 oïa præſentia, & relucent in eſſe obiectiuo dei; ergo nil impedit quin videāt, ſi Deus velit. 6 in via de futuris ſuſpicamur, ergo in patria vbi tollitur imperfectio, videntur.

3 Prob. 2 cor. cum venerit, ꝙ perfectū ē, euacuabitur, quod ex parte eſt; ergo quorū nunc fides tunc viſio. 2 pręmiū fidei dei viſio, ergo quæ nunc credita, vidētur. 3 explicitè nō oēs credimus æq; alii plura; ergo congruè plura explicitè vt videāt; Hieron. ad Paulā, diſcamus in terris, quorū ſcïa perſeuerat in cęlis. 4 nec oēs æquali conatu credūt in via, ergo nec æquali intenſione actus dignierūt in patria.

4 Prob. viſio, & fruitio beata explet oē deſideriū; ſatiabor cū apparuerit gloria tua. qui replet in bonis deſiderium tuū; ſed nō pura capacitas nāæ expletur; ergo appetitus elicitus, & conſonus rationi.

5 Prob. nec oculus vidit, nec auris audiuit, q̄ pręparauit Deus bona illa exuperāt oēm ſenſum, & intelligentiā. Ibi menſura bona, conferta, coagitata, ſuperaffluens.

6 Prob. ea in verbo, quæ extra verbū poſſunt videri ſecreta cordiū. in verbo vbi relucent oïa, ergo poſſunt eis reuelari; extra verbū, quia cōſilia cordiū ſunt à parte

te rei, exiſtentia, extra finita, nāliter motiua intellus creati; ergo nō eſt cur ex nāta pōæ non impeditæ videri non poſſint, imo Dęmones vi nāæ poſſent in quoduis ens creatū, ſi Deus ſineret toto conatu agere.

Nec dicas, tm̄ Deus ſcrutator cordiū: id vniuerſaliter; à ſe, independenter ab alio; vt impoſſibile ſit, quin videat. 2 ſcrutator, qa tm̄ Deus, etiā cogitationū iudex.

7 Prob. Scot. 3. d. 13. q. 2. A. Aug. 3 de lib. arb. quicquid tibi digniꝰ occurrit, ſcias à Deo datū aīę Chī ſi rāo nō obſtat; dignius Chō habere ſcīam oīum poſſibiliū, & futurorum; & congruè, vt nil Dei, lateat eū, qui eſt Deus. 2 in cōmēdatione Chriſti, melius excedere, q̄ à laude debita, deficere, ſi ꝓpter ignorātiā in extremū incidere oporteret. 3 ſpūs non eſt illi datus ad menſurā, ergo nec vis ſciendi. 4 turpe, vnā eſſe perſonā cū Deo, & quæ dei ſunt ignorare

A is viſio eſſet infinita, & cōprehenſio dei. ℞. nō virtute ſua, ſed reuelatione à verbo. nec actu adęquato, intenſiuè, & extenſiuè; nec tāta cognoſcibilitas pōtæ, quāta cognoſcibilitas obiecti. nec ex oībus poſſibilibus, & futuris viſis in Deo, ſequitur comprehēſio dei. quia effūs nunquā adæquat virtutē cauſæ, eſto ſint oēs. de virgine deipara patet: ſupra choros Angelorū exaltata. Regina à dextris. indignū Deo in aliquo faciē à matre auertere. quod Chō cōgruit ex nāa, virgini cōcede per grām; ſi nō repugnat. Aug. 5 magni. to. 9 audacter pronūcio; nec ipſa plenè explicare potuit, quod capere potuit. Bon. in ſpec. ca. 16 quicquid in gloria pulchriꝰ hoc in Maria. Dam. ſer. 1 nat fecit in te magna, qui pōtes ē, & data eīs poteſtas in cęlo, & in terra. S. Frāciſcꝰ apud Bona. c. 6 vitæ, matris gaudium plenū poſt Deū. Arnol. Carnoten. trac de virg. c. 1 matris & filij glā, nō tā communis, q̄ ea dē. Suar. 3. p. d. 21. ſec. 3 videt virgo quicquid Deus videt, reuelatione, & conſenſu Chriſti ſcīa viſionis. Recupit. oīa eccleſię militātis, tum triumphātis vt mediatrix, & Regina, ei congruunt. Galat. 7 de arcanis. c. 2. amore Ieſu, & Mariæ leges cęlo, & terræ poſuit Deus, & mundū condidit; reciprocat ſapientiā, & charitatem in eis actiuè, & paſſiuè. Glo ſ Chaldai. amore virginis, quæ eſt mūdi ſapīa, & Ieſu meſſię filij, creauit Deus oīa. pro Sco. quod melius occurrit, ſi non repugnat nō debet ſubtrahi à viſione matris aduocata, & mediatrix oīum, fecit illi magna qui potens eſt, ergo ēt ad quę pōa ſe extendit. gyrū cæli ſola circu it, profundum abyſſi penetrat, in omni loco, & gente primatum tenet.

Prob. vlt. Aug. 1 ſuper Gen. Deum videri in ſua eſſentia, viſio eſt meridiana; videri creaturas in verbo matutina; in ſe ipſis, & genere proprio veſpertina. Hierony. c. vigilātiū animæ mira celeritate poſſunt eſſe vbiq; ergo

acquirere nōam extra verbum. 3 nāa non eſt ſine propria operatione ſpecifica. 2 cęli 13. anima pōt accipere notitiā à rebus iſto ſtatu; ergo non eſt cur in patria non poſsunt; beatitudo non deſtruit perficit naturam.

An viſio beata ſit ita neceſſariò omnium, quæ ſunt formaliter in Deo; vt impoſſibile ſit videre eſſentiam ſine perſonis; aut vnum attributum abſq; alio. V.

NVnc potentia dei abſoluta ſermo. ſupponit diſtincta ſeu non idē formālr, aut virtute à parte rei eſſentia, perſona, aut relatio; vnū attributū, & aliud: nā præciſo actu intēllus eſſentia dei nō eſt relatio; ſapīa non bonitas. ſecus à parte rei eſſentia eſſet generās, ad aliud, incōmunicabilis; iūſta à parte rei formālas ſapīæ; nec Deus ſapiens ſapīa. intēllus formālr vellet, ſpiraret, nec Trinitas in Deo, nec diſtinctæ proceſſiones à parte rei, ſed noſtri cōceptus: eſſentia abſolutè, eſt nāa vt prior attributis, quæ fluunt ab eſſentia, vt perfectiones eius ſimpliciter; q̄ ſi trāſeunt in vnū identitate; manent eorū rōnes formales. eſſentia vt prior nāra, fundamentū relationū, quę ſunt termini cōmunicationis eius; ipſa entitas oīno prima, realis, infinita, exiſtens, ſubſiſtēs, vltimo actu eſſendi ſimp̄lr, & quiditatiuè; fundamētū, radix oīum perfectionū quę ſunt in Deo. hinc cū ſit prima entitas infinita in vltimo actu de ſe hæc, ſe ipſa, vt præintēlla perſonis, & relationibus, eſt primum obm̄, ſimp̄lr motiuū, & terminatiuū viſionis beatæ, ſui præciſa rōne abſōluta, abſq; quo intelligatur vt cōmunicata; nā pfecta rāo obiecti fruibilis, vltimi finis, & boni infiniti, vt ſic continet; nec trinitas formālr per ſe primò addit ad infinitatē eſſentiæ obiecti primarij, boni infiniti q̄ ſua pręciſè rōne abſoluta in perfectione, actualitate, cōpleta rōne obiecti fruibilis; ſed ſe ipſa eſſentia eſt in vltima actualitate, vltimus finis obm̄ per ſe viſionis, & fruitionis; perſonæ, relationes attributa, vt viſæ in eſſentia, quæ vt non pēdet à perſonis in eſſe, nec in cognoſci, & frui; obm̄ per ſe primū abſolutè ſumpta; relatio vt in eſſentia. dei eſſentia tm̄ ad ſuum intēllum ſe hēt nālitcr, & neceſſario; alia à ſe mouet volēs, & liberè; ad nil.n. extra ſe, Deus ſe hēt neceſſario, quia nil nālitet & quātum pōt, p̄ter ſe mouet; ſecus ad alia à ſe, ſe hēret æqualiter vt ad ſe; eſſentia ſpeculū voluntariè oſtendens beatis q̄ vult ſi nāliter moueret extra ſe, non eſſet in ſui poteſtate ſe oſtendere volens, liberè Deus mouet, quæ extra ſe mouet.

Dico. Nō implicat beatos pōt dei videre, & frui eſſentia nō perſonis; vna perſona, non alia, & vno attributo aſq; alio Sco. 1. d. 1. q. 2. C. contra quē Thomiſ. & plures.

res. Prob. eſſentia dei abſolutè sũpta, non vt in tribus eſt per ſe adæquatè ſufficiens ad beandũ; & ſic de facto pro ſigno rõnis verè obm̃ viſionis, & fruitionis, ergo verè põt videri nõ viſis perſonis. Ant. eſſentia dei abſolutè ſumpta, nõ vt in tribus pro ſigno rõnis verè ẽ obm̃ beatitudinis dei patris; ergo perſonalitates non intrinſecè, neceſſitate eſſentiali, ſpectãt ad beatitudinẽ; ergo põt videri eſſentia, non viſis perſonis Sequela; ſi trinitas pro ſigno rõnis nõ pertinet ad obm̃ perfectiſſimæ beatitudinis patris; ergo nec per ſe, neceſsè, vt intrinſecè pertineat ad obm̃ beatitudinis creatæ. Ant. pater, & hic De' priori ſigno originis perfectè beatus quã generet filiũ; vel genitus ſit filius, ſed pro illo ſigno nõ intelligitur eſſentia, vt communicata tribus; ergo p eo ſigno pater beatus in eſſentia, non vt in tribus. maior; pater à ſe hẽt oĩum perfectionẽ ſibi intrinſecã, & priori ſigno, quã filius ſit genitus; ergo videt eſſentiã pro eo ſigno nõ vt in filio. item; primo ſigno in quo pater à ſe pater, & hic Deus ſubſiſtens, eſt perfectà pſona, & beata cũ oĩ perfectione ſibi intrinſeca; ergo pro eo ſigno rõ eſt beatus, vt in trib'. itẽ, eſſentialia, quę nullũ dicũt ordinẽ ad extra ſupponuntur notionalibus; ſed beatitudo eſt eſſentialis, ergo præſupponitur gñationi, & ſpirationi; ergo viſio beata nõ pendet p ſe primo, & eſſentialiter à perſonis. ℞. prius origine ẽ beatus qã à ſe beatus; filius vero à patre, nõ tñ prius creat pater, q̃ filius, nec pater ſine filio, ℞. 2 eo priori ſigno, quo pater præintelligitur filio, eſt perfectè beatus; nõ vt adęquatè eſt in ſe beatus; ſed vt noſtro conceptu inadæquatè concipitur: vt tñ à parte rei nõ eſt ſine filio, nec beatitudo patris eſt abſq; filio. C. pater vt pater cũ oĩ perfectione ſibi intrinſeca eſt à ſe, beatus à ſe; ergo eſſentia nõ vt in filio mouet ad beatitudinem patris. 2 pater cõmunicat filio eſſentiã perfectè beatã, & beantẽ; ergo non eſt intelligibile, qn eſſentia prius mouerit intẽllum vt in patre, q̃ filio cõmunicetur. 3 pater intelligit intẽllu vt in ſe, & à ſe, ergo eſſentiã vt à ſe, in ſe, non vt in filio. Sequela; ad intellõnem à ſe pertinet non magis intẽllus vt à ſe, q̃ obm̃ à ſe, & ut in ſeipſo. Ant. quicquid habet pater à ſe prius hẽt, quã intelligatur eſſe filius 4 à ſe pater, & hic Deus hẽt oẽm perfectionem verè à parte rei, ergo verè à parte rei in eſſentia beatus, quã vt communicata filio. 5 nihil eſt immediatius eſsẽtiæ, quã ipſa eſſentia; ergo immediatius eſsã mouet patrẽ ad ſui viſionẽ, quã perſona; ergo viſio eſſentiæ intelligitur vt prior, quã viſio perſonæ. 6 eſſentialia priora, & immediatiora notionalib', ergo eſſentia, vt prior, & immediatior mouet ad ſui viſionem, quã vt in perſonis. Ant. eſſe nãæ intelligitur vt prior, quã proprie-

tatum

tatū, & perſonarū; nā ab eſſentia fluunt relationes, nō è contra. ℞ Sua. pater à ſe beatus: at eſſentia non eſt in ſe tm̄, ſed vt in filio. C. eſſentia vt patris tm̄ non eſt adhuc cōmunicata filio; ergo eſſentia vt patris beat, nō vt cōmunicata filio. 2 eſſentia vt pręintelligitur patris eſt à parte rei, ergo vt præintelligitur patris, non beat vt in filio. 3 à parte rei eſſentia vt patris, non eſt vt in tribus; ergo à parte rei eſſentia vt patris, non beat vt in filio. 4 à parte rei pater hēt beatitudinē oī productione paſſiua ſecluſa, ergo à parte rei beatus in eſſentia, nō vt in filio. 5 à parte rei eſt, quod pater nihil habeat à filio, nec ab aliquo pro vt filij; ſed filiatio eſt filij, vt filius, ergo ad intrinſecā rōnem beatitudinis patris, nō pertinēt priori neceſſitate filius, & ſpūs ſ. ergo poſſet videri eſſentia nō viſis perſonis. ℞. eodē eſſentia ē in tribus, & vt eſt, terminat. C. terminus neceſſitate primi obiecti, eſt eſſentia in ſe; neceſſitate oīum q̄ ſunt in obiecto formālr, & identicè, vt in tribus. 2 obm̄ pro oī ſigno, quo eſt in trib⁹, in illis mouet, & terminat; at vt in patre eſt à ſe; & priori ſigno originis, quā filius. 3 beatus pater, non per aliquid quod eſt in filio, vt filius; nā vt à ſe pater, ita beatus à ſe; ergo eſſentia vt in filio nō eſt intrinſeca rāo; ergo poſſet eſſe ad eſſentiā præciſè viſio beata. 4 ad oēm actū extra ſe Deus liberè mouet ergo ad eſſentiā, & perſonas; ad vnū attributum, & non aliud; vt .n. eſſentia non eſt formalitas pſonæ; vnum attributū nèc formalitas alterius; nec cognitio vnius aut viſio quin poſſit eē abſq; alio.

Prob. 2 eſſentia dei, vt præciſa à perſonis, hēt vndè perfectè terminet viſionem beatā; ergo non eſt, quin abſoluta pōa videri poſſit abſq; perſonis. Sequela; vbi pfecta ratio beandi, vt res præciſè accepta, ipſa præciſè pōt beare; maximè ſi vt volens eſt, beatificat. Ant eſſentia præciſè ſumpta, formālr exiſtit per ſe, non exiſtit perſonis, nèc attributis; bonū infinitum à ſe, non à perſonis, & attributis; pelagus, fons, radix; ex ea pululāt attributa, pfectiones; ipſa cōmunicatur perſonis, non ipſa eſt à perſonis, vel attributis. ℞ ex quo idē re ſunt eſſentia, & perſonæ, videri nequit abſq; perſonis. C. ſi re vnū ſunt, formalitas à parte rei eſſentiæ, non eſt formalitas perſonę, realitas vnius attributi, nō eſt realitas alterius: ſed ad conceptionē vnius abſq; alio, ſufficit vt formalitas vnius non ſit formalitas alterius; ergo pōt videri formalitas eſsētiæ abſque formalitate perſonæ. ℞ ex quo intuitiua, neceſſario eſt dei viſio, & ſicuti eſt. C. ēt vt intuitiua, voluntaria eſt, vt Deus vult adhuc ē, ergo vt intuitiua adhuc pōt eſſe eſſentiæ, & non perſonæ. 2 eſſentia vt intuitiuè viſa non ē viſio perſonæ, ergo vt intuitiuè viſa, non neceſſario videntur perſonæ. 3 eſſentia vt formālr eſſen-

tia

Digitized by Google

tia à parte rei, non eſt formalitas relationis, nèc formalitas attributi, ergo à parte rei viſio pōt eſſe formalitatis eſſentiæ, nō relōnis, vel attributi. 4 conceptio, & cognitio, quæ reſpondet eſſentię poſita diſtinctione rōnis tm̄, aut virtute nō reſpondet attributo, nèc in noſtro conceptu formalitas vnius eſt formalitas alterius: ſed viſio beata eſt actus formalis noſtræ cognitionis, ergo pōt eſſe eſſentiæ, & non perſonæ. ℞. in noſtro conceptu eſſet, ſed nō viſio dei à parte rei. C. implicat eē conceptionē eſſentiæ, & non perſonæ, & non poſſe videri inadæquatè eſſentiā, & non perſonas. 2 quicquid dei videtur à beatis, in cōceptu beati formali videtur, & repreſentatur, ergo ſi cōceptio vnius nō ē conceptio alteri', eſſentiæ pōt reſpondere conceptio beata, nō relatio, aut perſona

Prob. 3 vbi actus reſpicit vnū vt obm̄ primum, à quo eſſentialiter pendet; aliud nō ita primum à quo eſſentialiter non pendeat; non repugnat terminari ad primum, & non ad aliud, nō ita primū: at viſio beata eſſentiālr reſpicit eſſentiā vt obm̄ primū, perſonas vt ita primū, ergo pōt terminari ad eſſentiā; & non perſonas. maior, actus ſumit vnitatē, & diſtinctionē à primo obiecto. minor; beatitudo eſt perfectio abſoluta, & eſſentialis, ergo non pendet eſſentialiter à perſonis; ſi per impoſſibile non eſſent perſonæ, adhuc perfectio vltimi finis in Deo. 3 eſſentia præcisè bonū infinitū eſt independenter à perſonis. ℞. Caet. eſſentia eſt vt quo, pſonæ vt quod; hinc vnū obm̄ per ſe primū. C. eſſentia nō exiſtit exiſtentia perſonæ, ſed abſoluta, independens à perſona; imo bonū infinitū, ac pſectio abſoluta abſque relatione perſonæ, ergo ipſa primū obm̄. 2 entitas infinita formālr, & radicaliter. 3 perfectio obiecti viſibilis in eſſentia, & deitate, non eſt à relationibus.

Prob. 4 nō implicat videri fundamentū non viſa relatione; videri colorē, non viſa ſimilitudine, aut reſpū ad prius actū; ergo nèc videri eſſentiā in eſſe abſoluto, non viſa relatione. ℞. ſi terminus eſt pręſens, viſo fundamētō videtur relatio, in Deo relationes præſentes, & ſubſiſtentes. C. præſentia dei, vt viſa eſt formaliter libera extra ſe. item viſione inadęquata pōt videri fundamētū abſq; termino; viſio beata non neceſſario eſt obō adæquata. 2 cū identitate eſſentiæ, & relationis, quæcumq; illa ſit, pater cōmunicat filio eſſentiā, non paternitate; ergo pōt concedere eſſentiā per modū obiecti, & non paternitatē ℞. cōmunicatio cōuenit pſonis vt diſtinctæ ſunt; viſio quatenus vnum ſunt. C. eſſentia, & relatio vt idem re ſunt, ita ſe hn̄t, vt eſſentia cōmunicetur, non relō; ergo eſto idē ſint in re, pōt videri eſſentia, & non relatio. item eſſentia vt viſa adhuc cōmunicatio eſt obiectiua; ergo ſi pōt cōmuni-

municari eſſentia, & nō perſona, ēt in eſſe obiectiuo pōt. 3 abſque repugnantia perſona filij terminat hypoſtaticā vnionē, nō pater ergo abſq; implicātia eſſentia poteſt terminare viſionē beatā abſque perſona. Sequela, vt perſonalitas eſt rão terminandi præcisè vnionē hypoſtaticā; ita eſſentia rão terminādi viſionē. ℞. ad viſionē eſt concurſus dei effectiuus, hinc neceſſario à trib⁹, & in trib⁹ C. ēt ad hypoſtaticā vnionē vni⁹ perſonæ efficiētia eſt à tribus. itē eſſentia vt abſoluta, bonū infinitū eſt, ergo vt ſic terminat. 4 viſio ſolius eſſentiæ eſt p ſe rei exiſtentis, & ſubſiſtentis, boni infiniti, ergo ad eā terminari poteſt viſio beata. ℞. eſt tamē eadem perſonis. C. formalitas vnius non eſt alterius, beatitudo perfectio abſoluta, ergo à relationibus eſſentialiter non eſt. 5 beatus pōt hre nōam, & conceptū eſſentiæ, & nō perſonæ; ergo & videre intuitiuè eſſentiā, & non perſonas. Sequela, viſio beata notitia eſt, & libera motione dei eſt. ℞. eſt dei, ſed ſicuti eſt. C. eſſentia dei non eſt à perſonis, ergo pōt eſſe dei abſq; perſonis. 1 viſio beata non neceſſario ē adæquata dei, ergo ad eſſentiā præcisè ex dei potentia eſſe pōt. 3 pater cōmunicat eſſentiā, non paternitatem filio; ergo beatis ſic obiectum eſse poteſt.

Arguent Thom Caet. Banñes, Mol. Vaſq. Suar. alij. 1 Ioan. 14 qui videt me, videt & patrem meum; vbi patres, quia vnum deitate; at magis eadem eſſentia perſonis, quā vna cū alia; ergo minus poterit videri eſſentia, abſq; perſonis. 2 viſio beata non pōt non eē perfecta, & diſtincta: at ſi eſſentię, & non perſonæ, non eſſet diſtincta, ergo nèc perfecta, & beata. min. viſio alicuius cōmunis pluribus confuſa eſt abſq; illis; ergo viſio eſſentiæ quæ eſt in perſonis eſſet confuſa ſine perſonis. 3 viſio intuitiua eſt rei exiſtentis, & præſentis, ſed Dei eſſentia verè, & neceſſario eſt in perſonis; ergo cū perſonis neceſſario videtur. viſio beata neceſſario eſt dei ſicuti eſſe; neceſſario eſt in tribus; ergo neceſſario videtur in tribus. 4 eſſentia, & perſona vnū, & idē ſimplex à parte rei; ergo nequit videri eſſentia, & nō perſona; ſimplex videtur ſicuti eſt à parte rei. 5 viſio eſſentiæ, & non perſonæ non quietat videntē; at beata viſio neceſſario quietat. maior adhuc appeteret videre pſonas, & attributa in Deo. 6 viſio actu dei nequit eſſe abſq; his, quę actu formaliſſimè ſunt in Deo. 7 Deus ſimplex oīno, habēs vnam rōnem formalem, quæ in ſe continet eſſe abſolutū, & relatiuum ergo ſub rōne abſoluta, & relatiua eſt obm̄ beatificum. Sequela, vt formalitas dei eſt abſoluta, & relatiua; vna, & trina ſic neceſſario terminat viſionē. 8 vidēs naturā intuitiuè, quę eſt in Petro, & non perſonā Petri, non videret intuitiuè Petrū; ergo vidēs nāam dei in ſuppoſitis, & nō pſonas, nō vide-

videret Deũ, qui eſt in perſonis. Sequela, magis idẽ eſt deitas, perſonis, q̃ humanitas ſit eadem Petro, imo magis eadem, quam ego ſim mihi ipſi idem; ergo ſi videri non poſſum diſtinctè, me non viſo, nec eſſentia perſonis non viſis. 9 eſſentia nãliter repreſentat ſe, ergo nãliter repreſentat, quæ ſunt nãliter in ea; perſonę, & attributa ſunt nãliter, & neceſſario in eſſentia; ergo nãliter, & neceſſario viſa eſſentia videntur. min. nãliter hẽt, quod ſit trinus. 10 eſſentia eſt intrinſecè, & eſſentialiter cõmunicabilis, ergo neceſſario videtũr cõmunicabilis; ergo neceſſariò in perſonis. 1. Sequela, implicat videri nãam actu communicabilem, & vt cõmunicatã, & non videri terminos cõmunicationis, vt ſunt perſonæ. Item ꝓ nullo ſigno eſſentia dei non eſt cõmunicata perſonis; ergo pro nullo ſigno põt videri vt nõ cõmunicata, & abſq; perſonis. 11 de facto vident eſſentiã in perſonis ergo de poſſibili neceſſario vident eſſentiã, & perſonas Sequela; ideo vident de facto, quia actu eſſentia eſt in perſonis, & eadem illis; at de poſſibili non põt non eſſe in perſonis, & non eadẽ illis; ergo de poſſibili non põt videri non viſis perſonis. 12 viſio beata neceſſario eſt intuitiua dei tã de facto, quã poſſibili; ergo neceſſario eſt eſſentiæ, perſonarũ, & eorũ, quæ ſunt actu in Deo. 13 nèc eadem viſione, qua videtur Deu cum perſonis; nèc alia viſione poſſet videri Deus, & non perſona; non primũ, nam implicat eſſe eãdem viſionẽ in intellu, & non eſſe effũm, ſeu expreſſionem eiuſdem termini viſionis; nèc ſecundum, quia viſio beata eiuſdẽ ſpeciei, & perfectionis eſt, ergo implicat vno actu prſentari eſſentiã, & perſonas; & alio eiuſdem ꝑfectionis nõ præſentari, nèc exprimi. 4 quid videret beatus, niſi videret eſſentiã dei ſapientẽ, bonam, iuſtã. Ad 1 Chũs ibi de facto, non poſſibili. 2 de viſione vnius perſonæ cũ alia, non de eſſentia abſq; perſonis; vna perſona neqt videri abſq; eſſentia, nèc diſtinctè abſq; alia, quia relatiuè ad illam, ſed eſſentia non eſt ad perſonas. 3 qui videt perſonã videt eſſentiã, quæ eſt in illa: ſed non qui videt eſſentiã, videt perſonã; nam perſona rõne eſſentiæ beatificat eſſentia non rõne relationis. Ad 2 viſio eſſentiæ eſt perfecta, & diſtincta; de ſe hæc, infinita, vltimo actu à ſe, nèc à perſonis recipit. C. viſio cõmunis pluribus confuſa ſine illis. ℞. ſi commune diuiſum in illis, & vltima actualitate recipit ab illis: non ſic eſſentia. 2 eſſet viſio diſtincta eſſentiæ, non relationum, quæ nõ eſſentia beatitudinis; ſecus in filio non paternitas, nèc perfecta rão beatitudinis in eo. vel cogño cõmunis abſq; ſuppoſitis eſt diſtincta; quiditate eſſentiæ, & nãæ, non in rõne incõmunicabili, vt in ſuppoſitis, q̃ nullã perfectionem addunt quiditati nãę. Ad 3 eſsẽtia exiſtit ſua

exiſtentia, non exiſtentia perſonæ; in ea ſolū eſſet viſio intuitiua, & dei præſentis. Ais neceſſario eſt in perſonis. ℞. vt ſubſiſtat, & exiſtat abſolutè, relatiuè; vt obiecto viſionis beatæ exiſtentia relatiua neceſſario non ſpectat. vel viſio beata eſt eſſentiæ exiſtentis in perſonis; non vt in perſonis; pōt præſcindi à viſione perſonæ. C. perſona intrinſecè includit eſſentiā ℞ at non è cōtra, eſſentia quiditatiuè perſonā; pōt eſſentia videri non perſona. non tamen perſona abſq; eſsētia. C. viſio beata neceſſario dei ſicuti eſt. ℞. de facto vti eſt abſolutè, & reſpectiue. quo ad obiectū primarium, & ſecundarium. de poſſibili ſicuti ē quo ad eſſe abſolutum, & vt primum obiectum. Ad 4 vnum re, nō formalitate; vnū vnitate ſimplicitatis, quæ excludit componere, & componi; compoſitionē cum his, & ex his; rōnem actus, & pōæ; non quod tollat multitudinem perfectionum, & formalitatum. Ad 5 viſio eſsentiæ quietaret, quia bonum infinitum, radix infinita eſsendi, & quia beatus videret id à quo oē bonum, nèc pſonæ perfectionem addunt beatitudini. Ad 6 de facto, nō de poſſibili. vel ſine his, quæ ſunt de eſſentia dei, non ſic perſonæ, & attributa, nā attributa perfectiones eſsentiæ; relationes termini cōmunicationis eius. Ad 7 habet vnā rōnem re, & identicè oīa; nō formalitate vna; quia abſolutum & relatiuum, non vna formalitas nec rōne relatiua eſt obiectum beatificū, niſi ſecundariū. Ais ſicuti eſt, terminat. de facto. quo ad eſsentiā beatitudinis. Ad 8 natura eſt diuiſa in Petro, nō de ſe eſt hæc, vt nāa dei. 2 nāa in Petro vt exiſtēs incōmunicabilis eſt pſona Petri; nāa dei exiſtit, & ſubſiſtit ſubſiſtentia abſoluta, nō relatiua. 3 poſset videri natura Petri abſque perſona; nam ſi potuit aſsumi humanitas Chriſti abſq; perſona; cur non pōt videri natura, & non perſona? Ad id, tam eadem eſt eſsentia perſonis, quam ego mihi ipſi. ℞. identitate, & ſimplicitate rei, magis eadem: non formalitate; mei ad me ipſum vna formalitas; eſsentiæ, & relationis alia, & alia. 2 ſi ego, mihi ipſi relatus, non pro eadem formalitate; vt poteſt concipi vna abſq; alia, ita in Deo; hinc ſimile cęteris paribus. C. in Deo perſonæ, vt modi eſsendi naturæ, non ſecus ac ſi eſset vna perſona; ſed ſi vna perſona, vt falſo Iudæi, non poſſet videri eſsentia, & non perſona; ergo nunc ℞ in hoc, quod eſt ſubſiſtere, eadem eſt ratio vnius, & trium; in hoc quod ſubſiſtere ad ſe, & ad aliud non eadem; vna perſona non eſset relatiua. 2 perſonalitas tunc non eſset modus ex natura rei diſtinctus, ſed ipſimet natura intellectualis, de ſe hęc, & incommunicabilis; ideo viſa natura indiuidua, videretur vt hęc. 3 poſito ſubſiſtentiam dicere poſitiuè diſtinctum à natura, poſset videri natura, nō ſubſiſtentia.

ſiſtentia Ad 9 in ordine ad creatum intellectum liberè repreſētat. 2 neceſſitate nāli eſt trinus; ſed non neceſſitate naturali videtur trinus; niſi à vidente adæquatè. vel naturaliter, ſed non eadem formalitas naturalis à parte rei ſunt Ad 10 intrinſecè communicabilis, non quia communicatio ſit eſſentia dei: ſed perfectio eſſentiæ. vel communicabilitas in actu primo, radix, origo omnis fęcunditatis eſt eſſentia; non actu ſecundo pro communicatione facta tribus; hęc enim dicit reſpectum, non pertinet ad abſolutum cōceptū eſſentiæ. C. pro nullo inſtanti eſſentia non eſt communicata; ergo pro nullo inſtanti poteſt cognoſci vt nō communicata. ℞. tranſitus à diuiſione ad pręciſionem; pro nullo inſtanti eſt non communicata diuiſa, eſt falſa; pro nullo inſtanti poteſt concipi vt non communicata, eſt pręciſio, & vera: homo pro nullo inſtanti non eſt riſibilis; at poteſt intelligi abſq; eſſe riſibili. C. videtur non communicata, ergo aliter quam ſit videtur. ℞ videtur non communicata; ſed non videtur eſſe nō communicata; diuiſio, & pręciſio in actu videntis, non in re viſa; non pręcipio niuem vt albam, ergo percipio non albam. Ad 11 non abſoluta neceſſitate viſionis beatæ: ſed quia Deus ſe exhibet ſicuti eſt, & nil ſui vult eos latere. 2 actu vident eſſentiam, & perſonas, quia Deus prębet quoad formalitatem abſolutè, & reſpectiuè: de poſſibili poſſet, exhibere eſſe abſolutum, quod ſatis ad beandum, quia bonum formaliter infinitum. 2 quia idem re, actu videtur eſſentia in perſonis: quia alia formalitas, poſſet formale eſſentię dare, non perſonę. Ad 12 neceſſariò intuitiua dei ſicuti eſt, quo ad obiectum primarium, non neceſſariò perſonarū, quę ſunt in Deo. de facto, non poſſibili. Ad 13 eadem viſio beata eſſet, non eadem terminatio; eadem expreſſio obiecti formalis; non omnium, quę in eo. 2 plura formalitate diſtincta, cum re vnum, & idem; ſi non habent aliā viſionem, poſſunt habere diſtinctam terminationem. Ad 14 eſſet viſa eſſentia, quę eſt prima entitas à ſe, formaliter, & radicaliter infinita; viſa deitate in ſui perfectione quiditatiua, nō attributa videntur: Deus, qui eſt ſapiens, bonus; non ſub hoc formali, & obiectiuo conceptu bonitatis, aut ſapientiæ, ſed præciſè.

Adhuc Henr. & Thomiſ. 1 vt Deus ens vnum omni genere, ità rōnum; ergo relatio in Deo verè per ſe fruibilis. 2 vnica vt cum ente eſt, ita bonū; ergo vt tres pſonæ, ita per ſe fruibiles. 3 actus non tendit in obm̄ vbi numerus niſi formale obiecti numeretur; ergo ſi fruitio ad tres perſonas formale trium, eſſentia fruitionis credimus Deum trinū, fruimur Deo vt trino. Ad 1 ens, & vnū omni genere identicè; aut quiditatiuè.

Digitized by Google

nè. 2 relatio non formalis rão vltimi finis, vt quid; vt idē. et terminus communicationis. Ad 2 vt in vno ratio efficiens, & finis; ita vna quies, nèc in rõnibus perſonalibus perſe primo. C. vt vna non poteſt creare ſine alia; nec finire actum quin & alia. ℞. vt vna non finis, quin alia ex natura rei, quia vnius eſſentiæ: at non quo ad actum elicitum à põa circa finē; ſic mēſura actus ē ab obiecto quod liberè ſe exhibet; & à conceptu formali quo põa tēdit in ipſum. Ad 3 formale obiecti quoad eſſe relatiuum, & ſecundum: non formalis ratio fruitionis in ſe, nèc p ſe primò trinitas prima ratio inhęrētię fruitionis ad ſubiectum: ſed eſſentia. C. videbimus ſicuti eſt, trinus. ℞. de facto vt eſt abſolutè, & relatiuè: de poſſibili, vt trinitas eſt ratio ſpecificans obiectum; non formalem rationē cognoſcendi, & fruendi; ſi ita, non prima. vt ordine eſſentiali vnum primum, ita vnus finis, vna ratio ue primo abſolutè terminat. C. vna non efficit, quin & alia; nèc vna terminat abſque alia. Reſp. ad agere ſimul; ad terminare obiectiuè per actum noſtrum, non adæquatè; nèc naturaliter; ſed liberè à Deo. C. Auguſt. res quibus fruendum Pater, filius, *S. S.* Reſp. ſub vna ratione formali deitatis de facto. vt in via vna fruitio triū habitu, non actu neceſſario, veni ſanctus ſpiritus. Pater de cælis. fili redemptor. actu non cogitas aliam, ſed habitu; ſi actus diſtinctus, non oppoſitus. *C.* vna viſio eſſentiæ in tribus. omnis ſcientia vna intuitu ibi erit. Reſp de facto viſio eſſentiæ cum perſonis de poſſibili ſi obiectum ſe manifeſtat; vt non in poteſtate intellectus ne videat oſtenſum; nèc voluntatis ordinatè in patria *frui* ſic, aut nõ ſic. nèc ordinatè fruēs non frui, ſub ratione qua poteſt frui. C. vt non in potentia dei, vt ſit in tribus, nèc vt actus ſit eſſentiæ, & non trium. Reſp in potentia vt obiectum creaturæ; non in potentia creaturæ; mouet, terminat extra ſe vt vult. conditio actus reſpectu obiecti ſecundi, eſt vt conſequens; ſubeſt voluntati dei; ſi non ineſt, nõ tollitur quin eſſentia. C. fruitio eſſentiæ abſq; perſonis eſſet confuſa. ℞. ſi diuiſum, & confuſum in illis, vt vniuerſale: at eſſentia ſe ſe hæc exiſtens, ſubſiſtens, ad ſe, infinitè bonum; nèc à perſonis vt completè ſit. C. nequit intuitiuè videri vbi plura, quin & illa ſint viſa. ℞. eſſē tia vt exiſtens, de ſe hæc, ſui rõne & conceptu non eſt relatiua; vt hæc põt eſſe terminus cõceptus viſionis, fruitionis. 2 ſi diſtincta, & confuſa in perſonis eſſet: at indiuiſa vna, in ſe, per ſe, abſq; relationibus. 3 in eſſe ad ſe, & per ſe non à perſonis: in eſſe communicato in perſonis; immediatè à ſe in patre; intēllu in filio; volūte in ſpū ſ. vt vna productio non eſt alia; poēt cõcipi vna, nõ alia. 4 ſi ad frui de facto, ſic vt in tribus; ad frui extra ſe liberè ſe hēt. Ad nil extra ſe Deus neceſſario ſimpliciter ſe habet.

An

Digitized by Google

DE VNITATE, IDENTITATE & formalitate obiecti Beati. Tit. XXXV.

An viſio Beata ſit ità neceſſariò vna rõne vnius obiecti realiter, & formaliter idem; vt nec formalitates diſtinctæ ſint à parte rei in Deo. I.

FOrmaliter diſtincta nunc, nõ quæ habent formas rè diſtinctas, aut eſſe diſtinctũ: ſed quæ habent aliã, & aliam formalitatem, q̃ neutra ſui rõne formali per ſe primò aliã includit. Formalitas. n. aliquid repertũ ex nã rei in obiecto. Cõmunis eſt ad formalitatem, quæ eſt ipſa quiditas, quæ de alio, vel de quo aliud prædicatur quiditatiuè. & vt ratio poſitiua vel negatiua in obiecto quantũ eſt ex conceptu proprio, nõ vt quid alterius. Attributa in Deo cõparata ad eſſentiã ſi ſunt vnitiuè, idẽticè in ea, ſunt tamen ſecundum proprias rationes formales, & ante opus intellectus formaliter in Deo; nõ vt formæ dantes eſſe, nec vt partes, ſed tm̃ vt quo aliquid eſt formaliter tale. aliquid dare eſſe Deo pugnat, quidquid ibi eſt, in vltimo actu; eſſe partẽ imperfectio; hinc ſolum perfectiones in Deo, quibus ſimpliciſſimè ſapiens, iuſtus, miſericors, intelligit, vult; ſic ratio eſſentiæ, qua Deus eſt; & rão qua formaliter Pater, & filius; at relationes, vt ſunt ad inuicem, & vna nõ eſt alia realiter; ad eſſentiam hñt diſtinctionẽ p̃cedentem oẽm actũ intellũs; nec ẽ diſtinctio, aut non identitas formata ab intellũ, ſed obiectum intellũs. hinc diſtinctio inter attributa; intellectum, & voluntatẽ, ſapientiam, & bonitatem, non eſt tm̃ obõrũ formalium in intellũ; quia non in intellectu cognoſcente intuitiuè, ſed in obiecto intuitiuè cognito, ſapiẽtia perfectio ſimpliciter ex nãra rei bonitas ex natura rei ſecundũ ſuã præciſiſſimam rõnem: viſio eſſentiæ, pſonarũ, attriburorum eſt vna realiter, & formaliter, quia vna repreſentatio de facto, nec diſtinctio viſionis: ſed vnico actu videt, quæ Deus repræſentat; tñ diſtinctio, ſeu non identitas obiectorũ formaliũ in intellectu cognoſcente vere eſt à parte rei, quia non eſt differentia formalis cognitionis ſapientiæ, & bonitatis, qn ſit in obiecto intellũs, nec intellũs videt ſuppoſitum incõmunicabile, & eſſentiã communicabilem, aut ſapientiã in Deo, & bonitatẽ; abſoluta, & reſpectiua notionalia tm̃ ſua cõceptione, & appͥhenſione; ſed quia in obiecto; ob id non eſt in cognoſcẽte intuitiuè nõ identitas rõnum formalium in viſione, & apprænhenſione, quin ſit in ipſo obiecto intuitiuè cognito, & viſo; ſecus videret vt rationes diſtinctas, quæ in ſeipſis non eſſent; Trinitatẽ, & vnitatẽ, quę re vera non eſſet, ratio ad ſe, & ad aliud, quæ non eſſet in obiecto; bonitas Dei parcens formalitas iuſtitiæ, intellũs generans, eſſet voluntas ſpirans. Ratio eſſentiæ non eſt attributũ, nec nomen attributi eſt eſſentia, ſed pfectio eſſentiæ.

Digitized by Google

Dico, verè attributa in Deo ante omne opus intellũs inter ſe, & cũ eſſentia, non hẽnt idẽtitatem formalem ex natura rei, nec relationes in eſſentia; ob id concipi poſſet eſſentia abſq; perſonis, & attributis. Scot. 1. d. 2 q. 7. N. d. 3. q. 2. d. 8. q. 1. 4. d. 26. cõtra ſunt Thomiſ. oẽs Suarez, Vaſqu. Præſertim Recup. iuſtè verbis Maurit. de 1 prin. irritatus, nihil ſubtilitatis hẽri niſi ex noſtris multa, & grauia molitur in Scotiſtas: at venia dignus Mauritius, hoc ſæculũ non viderat, in quo ferè nõ tot Vrbes, quot ſapientiæ Athenæ. Probatur ex Patribus. Damaſc. 1. fidei cap 4. ſi bonũ, ſi iuſtum, ſi ſapiens, ſi quid aliud dixeris, non naturã dicis Dei, ſed quę circa naturã. Aug. 15. Trin. ca. 5. ſi dicã ęternus, ſapiens, ſpecioſus, potens, ſpiritus; horũ nouiſſimũ, ꝙ poſui, tantum ſignat ſubſtantiã, cętera velut ſubſtãtię qualitates. Anſel. monol. 5. quodlibet, ꝙ eſt melius ipſum, q̃ non ipſum ponẽdũ in Deo, intellũs ſui ꝓpria ratione formali eſt perfectio ſimpliciter, vt diſtinctus à voluntate: intellũs non includit per ſe relationem; ergo non idẽ. Ber. lib. 5. de conſid. Deus amat vt charitas, nouit vt veritas, ſedet vt ęquitas, regit vt principiũ, tuetur vt ſalus, operatur vt virtus, reuelat vt lux, aſſiſtit vt pietas; hæc non rõne, ſed ſuis rõnibus in Deo. Aug. 7. Trin. c. 5. non eo Pater quo Deus, nèc eo Verbũ, quo ſapientia; vbi identitatem negat inter abſoluta, & relatiua. Hyl. 12. Trin. c. 5. Verbũ de Patre, ſapiẽtia, veritas, ęternus, ꝓprietates. Aug. 5. Trin. c. 6. non eo Pater, quo ingenitus, ergo ſi in vna perſona duę ꝓprietates, & notiones non cõponũt minus pfectiones eſſentiales; ſi non formaliter eędẽ: nã hæ infinitæ formaliter, & quęlibet eadem alteri; & ꝓprietates incommunicabiles nõ infinitæ formaliter. Dam. l. 1. c. 9. Ex his quę in Deo, qui eſt, ſeu eſſe quodã pelagus ſubſtantiæ infinitæ, cætera ſunt ea, quæ circumſtant nãrã ergo cõtinet actu, & formaliter in ſe oẽs perfectiones ſub ꝓpriis rõnibus. contradictio vnã formalitatẽ tot continere, ergo vnum idẽticèꝗ eſt Deus ſapiens, bonus, beat', vt poſſibile eſt cõtineri in vno, ergo eſſentia vt pelagus, alia vt formaliter in eſſentia, eſſentia vt fundamẽtum, pfectiones ſimpliciter vt immediatius eſſentiæ, relões vt immediatius emanationibus. Aug. 3. contra Maxim c. 10 ſi cõcedis Deũ Patrem ſimplicẽ, & eſſe ſapientem, bonum, iuſtũ, cur nõ vnus Deus ſimplex, & Trinitas? ergo ſine compoſitione, & parte perfectiones ſimpliciter, vt & Perſonæ in Deo.

Rõne. Perfectiones ſimpliciter ſunt in Deo ſecundũ rationes formales, ergo ſapientia in Deo nõ eſt formalitas bonitatis Ant. ex Anſel. monol. 15. perfectio ſimpliciter, formaliter in quouis vbi melior eſt ipſa, quã non ipſa. Sequela. Perfectio ſimpliciter eſt formaliter in ente perfecto; at formalitas bonitatis ex nãra rei non eſt formalitas ſapientiæ, ergo bonitas in Deo non eſt formalitas ſapientiæ, a ſapientia à parte rei ante intellũm, nõ eſt for-

mali-

Digitized by Google

malitas bonitatis, ergo ſapientia infinita in Deo nõ eſt formaliter bonitas. Sequela. Infinitas nõ tollit rationes formales. 3 pfectio ſimpliciter vt ſapientia creata, vbi per participationẽ formaliter eſt ipſa, & quæuis alia eſt non ipſa; ſecus perfectio ſimpliciter in aliquo eẽt formalitas per participationem, & nõ formaliter in eo, à quo participaret eã; imò perfectio in participãte abſq. participatione perfectionis à cauſa; nihil perfectio exiſtentis niſi exiſtens. 4 dũ cõcipis ſapientiam nõ reſpõdet à parte rei eadem formalitas, quæ reſpondet conceptui bonitas, ergo non vna formalitas attributi ſapientiæ, & bonitatis in Deo. Sequela, nõ eſt diſtinctio conceptuum formaliũ, vt intuitiuè cognita ſũt, & diſtincta, quin ſit in obiectis intuitiuè cognitis, conceptio ſapientiæ non eſt bonitatis; ergo formalitas ſapiæ non eſt bonitas. 5 tm̃ varietas conceptuum, non rõnũ formalium in obiecto, ergo diſcurſus circa Deum eſſent tm̃ varij cõceptus; productiones in Deo tãtum conceptus; intellũs nõ eſt voluntas, relatio non eſt eſſentia; hæc cõmunicabilis, relatio incommunicabilis Pa er generat, eſſentia non generat, ſolùm eſſent noſtri conceptus 6 Eſſentia Pelagus infinitum, vnde infinitæ perfectiones, ergo perfectionum extreitatẽ, & formalitates admittit, vt vna non ſit alia. ℞. Extreitas per rationem, & virtualis. C. ſũt perfectiones actuales, non virtuales 2 eſt infinitum non per rõnem, ſed à parte rei, & perfectiones à parte rei. ℞. Infinitũ non tollit rões formales, tollit diſtinctionem. C. Bonitas, & ſapĩa dicunt ſuas formalitates, ergo rõnes formales diſtinctas 2 Linea, & ſuperficies ſunt rationes diſtinctæ citra infinitatem, & infinitæ adhuc diſtinctæ. 3 Infinitas nõ extrahit à ſui ratione formali, eadem formalitas tantum extenditur appoſitione, aut additione partis, aut gradus; calor finitus, & infinitus intra eãdem ſpeciem, ergo infinitas perfectionis non extrahit à formalitate ſua, ergo ſi formalitas, & perfectio diſtincta, vt infinita ẽt diſtincta. ℞. Recup, infinitas accidentalis non deſtruit rõnem formalem, nec diſtinctionem, at eſſentialis transfert in eſſentiam, & identitatem, bonitas creata quia finita retinet ſuam diſtinctionem à ſapĩa; at eſſentialis tollit diſtinctionem, & eleuat rem, vt ſit idem. C. Deus, quo ſapiens non conſtituit eſſentiam, ergo ſapientia non eſt infinitas, & formalitas eſſentiæ. Ant. ſecus oĩs ſapiens Deus. ℞. ſi ſapiens per eſſentiam C. ſapientia nequit eſſe eſſentia vt eſſentia; ꝙ vni eſt aptum ineſſe, aut fluere ab eſſe alterius impoſſibile vt ſit primum eſſe, ergo ſi ſapientia in nobis ineſt, eſt participata; & in Deo connaturalis, impatticipata, non tñ eſt primum eſſe, ſed cum eſſe. 2 Attributa fluunt ab eſſentia, at ratio quiditatiua non fluit. 3 fluunt à parte rei vt perfectiones circumſtantes eſſentiam, non per rõnem, aut negotio intellũs, ergo à parte rei non ſunt eſſẽtia. ℞. vt vnus gradus eſſentialis nõ

Dico. verè attributa in Deo ante omne opus intellũs inter ſe, & cũ eſſentia, non hẽnt idẽtitatem formalem ex natura rei, nec relationes in eſſentia; ob id concipi poſſet eſſentia abſq. perſonis, & attributis. Scot. 1. d. 2 q. 7, N. d. 3. q 2. d 8. q. 1. 4. d. 26 cõtra ſunt Thomis. o ẽs Suarez, Vaſqu Præſertim Recup. iuſtè verbis Maurit. de 1 prin. irritatus, nihil ſubtilitatis hẽri niſi ex noſtris, multa, & grauia molitur in Scotiſtas: at venia dignus Mauritius, hoc ſæculũ non viderat, in quo ferè nõ tot Vrbes, quot ſapientiæ Athenæ. Probatur ex Patribus. Damaſc. 1. fidei cap 4. ſi bonũ, ſi iuſtum, ſi ſapiens, ſi quid aliud dixeris, non naturã dicis Dei, ſed quę circa naturã. Aug. 15. Trin. ca. 5. ſi dicã ęternus, ſapiens, ſpecioſus, potens, ſpiritus; horũ nouiſſimũ, ꝙ poſui, tantum ſignat ſubſtantiã, cętera velut ſubſtãtię qualitates. Anſel. monol. 5. quodlibet, ꝙ eſt melius ipſum, q̃ non ipſum ponẽdũ in Deo, intellũs ſui ꝓpria ratione formali eſt perfectio ſimpliciter, vt diſtinctus à voluntate: intellũs non includit per ſe relationem; ergo non idẽ. Ber. lib. 5. de conſid. Deus amat vt charitas, nouit vt veritas, ſedet vt ęquitas, regit vt principiũ, tuetur vt ſalus, operatur vt virtus, reuelat vt lux, aſſiſtit vt pietas; hæc non rõne, ſed ſuis rõnibus in Deo. Aug. 7. Trin. c. 5. non eo Pater quo Deus, nèc eo Verbũ, quo ſapientia; vbi identitatem negat inter abſoluta, & relatiua. Hyl. 12. Trin. c. 5. Verbũ de Patre, ſapiẽtia, veritas, ęternus ꝓprietates. Aug. 5. Trin. c. 6. non eo Pater, quo ingenitus, ergo ſi in vna perſona duę ꝓprietates, & notiones non cõponũt minus pfectiones eſſentiales; ſi non formaliter eędẽ: nã hæ infinitæ formaliter, & quęlibet eadem alteri; & ꝓprietates incommunicabiles: nõ infinitæ formaliter. Dam. l. 1. c. 9. Ex his quę in Deo, qui eſt, ſeu eſſe quodã pelagus ſubſtantiæ infinitæ, cætera ſunt ea, quæ circumſtant nãrã ergo cõtinet actu, & formaliter in ſe oẽs perfectiones ſub ꝓpriis rõnibus. contradictio vnã formalitatẽ tot continere, ergo vnum idẽtiꝯ eſt Deus ſapiens, bonus, beatꝰ, vt poſſibile eſt cõtineri in vno, ergo eſſentia vt pelagus, alia vt formaliter in eſſentia, eſſentia vt fundamẽtum, pfectiones ſimpliciter vt immediatius eſſentiæ, relões vt immediatius emanationibus. Aug. 3. contra Maxim c. 10 ſi cõcedis Deũ Patrem ſimplicẽ, & eſſe ſapientem, bonum, iuſtũ, cur nõ vnus Deus ſimplex, & Trinitas? ergo ſine compoſitione, & parte perfectiones ſimpliciter, vt & Perſonæ in Deo.

Rõne. Perfectiones ſimpliciter ſunt in Deo ſecundũ rationes formales, ergo ſapientia in Deo nõ eſt formalitas bonitatis Ant. ex Anſel. monol. 15. perfectio ſimpliciter, formaliter in quouis vbi melior eſt ipſa, quã non ipſa. Sequela. Perfectio ſimpliciter eſt formaliter in ente perfecto; at formalitas bonitatis ex nãra rei non eſt formalitas ſapientiæ, ergo bonitas in Deo non eſt formalitas ſapientiæ. 2 ſapientia à parte rei ante intellũm, nõ eſt for-

mali-

malitas bonitatis,ergo ſapientia in
finita in Deo nõ eſt formaliter bo
nitas.Sequela.Infinitas nõ tollit ra
tiones formales.3 pfectio ſimplici-
ter vt ſapientia creata,vbi per par-
ticipationẽ formaliter eſt ipſa, &
quæuis alia eſt non ipſa; ſecus per-
fectio ſimpliciter in aliquo eẽt for-
malitas per participationem,& nõ
formaliter in eo, à quo participa-
ret eã;imò perfectio in participãte
abſq. participatione perfectionis à
cauſa; nihil perfectio exiſtentis ni-
ſi exiſtens. 4 dũ cõcipis ſapientiam
nõ reſpõdet à parte rei eadem for-
malitas, quæ reſpondet conceptui
bonitas, ergo non vna formalitas
attributi ſapientiæ, & bonitatis in
Deo.Sequela,nõ eſt diſtinctio con-
ceptuum formaliũ, vt intuitiuè co-
gnita sũt,& diſtincta,quin ſit in ob-
iectis intuitiuè cognitis, conceptio
ſapientiæ non eſt bonitatis; ergo
formalitas ſapiæ non eſt bonitas.5
tm̃ varietas conceptuum,non rõnũ
formalium in obiecto,ergo diſcur-
ſus circa Deum eſſent tm̃ varij cõ-
ceptus;productiones in Deo tãtum
conceptus;intellus nõ eſt voluntas,
relatio non eſt eſſentia;hæc cõmu-
nicabilis,relatio incommunicabilis
Pã et generat, eſſentia non gene-
rat,ſo ũm eſſent noſtri conceptus 6
Eſſentia Pelagus infinitum,vnde in
finitæ perfectiones,ergo perfectio-
num extreitate,& formalitates ad-
mittit,vt vna non ſit alia.℞.Extrei
tas per rationem,& virtualis.C.sũt
perfectiones actuales,non virtuales
2 eſt infinitum non per rõnem, ſed
à parte rei, & perfectiones à parte
rei.℞ Infinitũ non tollit rões for-
males,tollit diſtinctionem.C.Boni-
tas, & ſapĩa dicunt ſuas formalita-
tes,ergo rões formales diſtinctas
2 Linea,& ſuperficies ſunt rationes
diſtinctæ citra infinitatem, & infi-
nitæ adhuc diſtinctæ.3 Infinitas nõ
extrahit à ſui ratione formali, ea-
dem formalitas tantum extenditur
appoſitione, aut additione partis,
aut gradus;calor finitus,& infinitus
intra eãdem ſpeciem,ergo infinitas
perfectionis non extrahit à forma-
litate ſua,ergo ſi formalitas,& per-
fectio diſtincta vt infinita ẽt diſtin-
cta.℞.Recup,infinitas accidentalis
non deſtruit rõnem formalem, nec
diſtinctionem, at eſſentialis tranſ-
fert in eſſentiam, & identitatem,
bonitas creata quia finita retinet
ſuam diſtinctionem à ſapĩa; at eſ-
ſentialis tollit diſtinctionem,& ele-
uat rem, vt ſit idem. C. Deus, quo
ſapiens non conſtituit eſſentiam,
ergo ſapientia non eſt infinitas, &
formalitas eſſentiæ. Ant. ſecus oĩs
ſapiens Deus; ℞. ſi ſapiens per eſ-
ſentiam C. ſapientia nequit eſſe eſ-
ſentia vt eſſentia; ꝙ vni eſt aptum
ineſſe, aut fluere ab eſſe alteri im-
poſſibile vt ſit primum eſſe, ergo ſi
ſapientia in nobis ineſt, eſt partici-
pata;& in Deo connaturalis, impar-
ticipata, non tñ eſt primum eſſe,
ſed cum eſſe. 2 Attributa fluunt ab
eſſentia, at ratio quidditatiua non
fluit. 3 fluunt à parte rei vt perfe-
ctiones circumſtantes eſſentiam,
non per rõnem, aut negotio intel-
lus, ergo à parte rei non ſunt eſſẽ-
tia.℞.vt vnus gradus eſſentialis nõ

eſt prior altero, ſed coincidunt in vna formalitate eſſentiæ, entis à ſe, ſubſtantiæ, indepẽdẽtis, ſpiritus, vitæ, ita attributa in vnã rationem attributi. C. Deus ſi gradus entis, ſubſtantiæ, ſpiritus, vitæ, formaliter diſtinctos hẽret non eſſet per eſſentiam ens, viuẽs, ſpiritus, & ratio primi entis non eſſet ens, & Deus. 2 cõpoſitus ex pluribus gradibus metaphyſ. 3 Si gradus entis, & ſubſtantiæ, Deus in genere; hinc non diſtĩa à parte rei niſi diſtinctis conceptibus, & vt concipi poſſunt inadęquatè. ℞. et plures conceptus formales inadæquatè cadere poſſunt in vna obiua, & ſimplici formalitate; ẽt plura attributa ſub vna formalitate obiectiua adunari poſſunt. C. Attributa ſunt perfectiones ſecundò fluentes ab eſſentia ex Patribus, vt poſteriores ad eſſentiã, non ſic gradus eſſentiales. 2 attributa fluũt ratio quiditatiua non fluit. 3 attributa non ſumũtur in eſſe quiditatiuo, nec à perfectione eſſentiali in re creata, quia ſi in natura creata habẽt gradum limitatum; tñ vt perfectiones ſimpliciter nullam limitationẽ importãt: ergo ſi in Deo nõ importãt eſſentiam, tñ perfectionẽ dicunt eſſentiæ non eſſentiam. 4 nõ ſe habẽt ad eſſentiam vt formæ informantes, nec in Deo potẽtia, nõ vt partes, quæ componant, ſed vt quo Deus formalr tale. 4 Attributa aliter infinita, quam eſſẽa; eſſẽa vt pelagus, & fundamentum, attributa vt formaliter perfectiones ſĩpliciter, originaliter ſunt ab eſſentia, & identicè in ea. 5 ratio attributi, vt poſterior, & veluti perfectio eſſentiæ.

Probatur ſecundò. Implicat cõtradictoria cadere in vna formalitate à parte rei; attributa inter ſe, & relationes contradictionem admittunt à parte rei, ergo attributa, & relationes diſtinctæ formalitates à parte rei. Maior. de quolibet formaliter à parte rei, verum eſt eſſe, vel non eſſe; ſi formalitates à parte rei in Deo non eſſent, & diſtinctę periret omnis via probandi aliquid eſſe in Deo. Minor. Filius à parte rei procedit intellectu, non voluntate, ergo à parte rei intellectus nõ eſt voluntas. Intellectus à parte rei intelligit, & non vult, voluntas formaliſſimè vult, non intelligit; intelligere non eſt velle à parte rei. Eſſentia communicabilis, relatio incommunicabilis; eſſentia ad ſe, relatio ad aliud; ad ſe, & non ad ſe, non ſunt idem formaliter à parte rei. ℞. contradictoria cadere ſuper idem formaliter, & diſtinctum virtute, non ſuper idem re. 2 Aureol. & Maior. per diſtincta connotata, & per id quod dicunt in obliquo, eadem perfectio, vt cõnotat verum intellectus, vt bonum voluntas, vt efficit potentia. C. formaliter à parte rei intellectus intelligit, non voluntas, nec tantum virtute, ſed actu ergo actu formaliter intellectus nõ eſt voluntas. 2 ſua ratione intellectus connotat verum, non bonum, ſecus non intellectus, ſed voluntas, ergo ſui ratione intellectus non eſt voluntas. 3 Verum, & bonum, quod connotant intellectus, & voluntas,

ſunt

Digitized by Google

ſunt verum, & bonum increatum, ergo in ſe nō idem. 4 Perfectiones in Deo abſolutæ, ſunt priores oī conceptu creato. ℞. Caie. Bānes, Zumel. Sunt vnum re, non ratione; contradictio non cadit ſuper idem re, & ratione. C. Fundamentum diſtinctionis realis neq; eſſe rationis; diſtinctio intellectus, & voluntatis eſt ad productiones reales; ergo nequit eſſe rationis. 2 contradictio præcedens intellectum, nō ſaluatur intellū; præciſa ratione, intellūs generat, non voluntas.

Reſp. Tolet. vt poſita identitate reali, generat, non voluntas; hæc ſpirat, non intellectus; nèc contradictio ſuper vno reali, nèc in vno formali. 2 Caietan. vt ex diſtinctione reali emanationum, non infertur diſtinctio realis. C. 1. contradictio à parte rei ſatis, ſi non cadat in idem omnibus modis à parte rei idem. 2 Infinitum identificat ſibi omnia realiter, ei nil deeſt entitatis, eo modo quo id haberi poteſt in aliquo vno; nō poteſt habere oīa per vnā formalitatem; eſt pelagus ſubſtantiæ infinitæ, in qua omnes perfectiones ſimpliciter, & cui omnia ſunt idē realiter. 3 Deus ſi realiter excluderet perfectiones, aliud ens ab eo eſſet infinitum; at ſi includit realiter, & retinet perfectiones formalr̄, nil deficit perfectionis, eo modo, quo poſſent eſſe in vno. 4 Attributa ſi infinita per ſe, & in ſe, non tamen à ſe; quia non prima radix, nec eſſentia, ſed circa eſſentiam, & perfectiones ſimpliciter in eſſentia, cui re ſunt idem. C. 2 emanationes actiuæ diſtinctæ formaliter in Patre, quia habent diſtincta principia formaliter. 2 ex diſtinctione formali emanationum, benè infertur diſtinctio in principijs. 3 Non ideo diſtinctio realis productionis actiuè à paſſiua; quia principia diſtincta realiter; ſed quia habent oppoſitionem realem; implicat idem producere ſe ipſum. Oppoſita ſunt relatiuè. Reſp. Capreol. non contradictio à parte rei, quia tātum eſt in re affirmatio; aliud nō in re negatio formaliter, ſolum fundamentum; vel contradictio in creato intellectu, qui deficit; nō in diuino, qui ſupereminet, & adæquatè ſe habet. C. etiam negatio à parte rei, cœcitas remotio pōtæ viſiuæ abſque intellū; ipſum non ens verè non eſt; ipſum nōn potens vere non eſt id, quod formaliter poteſt, ergo verè intellūs, qui non ſpirat, non eſt voluntas quæ ſpirat. 2 Non tantum negatione, quod intellūs non ſpiret, nō velit; ſed affirmatione quod generet, & intelligat. 3 Diſtinctio intellūs, & voluntatis præcedit actū intellūs diuini; nam ſi tantum diſtincta ratione, non formalitate in re, cōtradictio ſupra idē, & eādē formalitatē à parte rei. ℞ Granada diſtīo rōnis nō ſaluat cōtradictionē in obīo. vt ē i ſe, ſed quoad modū vt in intellū; generat intellūs nō voluntas; nā De⁹ vn⁹ in ſe æqualet multis in mouēdo, & termi-

Digitized by Google

minãdo intellũm C. non quia mouet, & terminat rationem, generat intellũs, & non ſpirat; intelligit, & non vult; ergo non idem à parte rei; nam ſecluſa oĩ rõne generatio non eſt ſpiratio. 2 ſi intellũs, & voluntas idem; contradictio formaliter à parte rei ſecundum idem 3 ſi ratio videt diſtincta, ergo extrinſecè, & idem indiſtinguibile intrinſecè; ergo contradictio ſupra id, quod eſt formaliter intrinſecè idem. 4 nec Deus, vt hæc non ſint formalitas ad noſtra figmenta deſluxit, ergo quæ fides diſtinguit, ſymbola, & Patres diſtinctè tradunt de productionibus, attributis, abſolutis, & reſpectiuis non ſunt vna formalitas, nec contradictio ſecundum idem. 5 eadẽ formalitas ad ſe, & ad aliud, abſoluta, & reſpectiua; generat, & non generat; vt quid concilia demonſtrãt eſſentiã non generare, ſi vna formalitas à parte rei eſſentia, & paternitas? ℞. Suar. Vaſqu. Becan. ſunt vnum formaliter, multa virtute, ſic diſtinctio, & contradictio C. diſtinctio virtualis excludit omnẽ actualem; ergo contradictio in eo, ꝙ eſt vna formalitas actu à parte rei. 2 diſtinctio virtualis ſi ẽ actu à parte rei, à parte rei actu formalitates diſtinctæ, ſi eſt virtus diſtinctionis, ergo diſtinctio virtute, & potentia; ergo effectus tũ potentia, & virtute, ergo non actu formali intellũs generat, nõ ſpirat. 3 Sol virtute calefacit, & exiccat, nõ quia formaliter in eo caliditas, & ſiccitas, ſed virtute: at Deus formaliter bonus, & ſapiens & in eo perfectiones ſimpliciter; quia melius eſt formaliter illas habere, q̃ nõ hẽre; ergo formalitates, nõ virtutes eorum. 4 ſi virtus diſtinctionis, ergo diſtinctio in virtute, ergo effectus nõ actu, ſed potentia in cauſa; qualis eſt cauſa eſt virtute bonus, ſapiẽs, ergo virtute perfectiones ſimpliciter in Deo ℞. eſt ſimplex multiplicitas, & multiplex ſimplicitas. C. ſimplex multiplicitas perfectionum ĩ actu, non virtute, ergo actu non idem. ℞. Tole. virtute in obiecto, & hinc intelligi diſtinctis conceptibus. C. ꝙ tm̃ virtute, & non actu, nequit in eſſe motiuo, & terminatiuo oppoſitè, cõtradictione actu intra ſe. 2 eminẽtia excludit continentiam formalem, ergo contradictio formalis non ſaluatur ex continentia virtuali. 3 diſtinctio virtute nõ ſatis ad prædicata obiectiuè à parte rei in intellũ, non voluntate; non minus eſſentiale intellũi, ꝙ ſit generans, & voluntati ſpirans; quã quod ſit intellũs, & voluntati, quod ſit voluntas; ergo ſi ex virtuali intellectus generat, à parte rei voluntas non generat ita à parte rei intellectus non eſt voluntas. ℞. æquiualentia formalis plurium, continet idem æquiualẽter, quod formaliter æquiualet pluribus. C. æquiualentia non tollit de ſumma idẽtitate actuali; ergo cõtradictio eſſet de eo, in quo vna formalitas actu; implicantia eſſet actu. 2 æquiualentia in plura, & plura non eſt formalitas illorũ;

Digitized by Google

in ſole virtus ęquipollēs exiccatiuę & calefactiuæ, nō eſt formaliter eſſe ſiccum, & calidum; at pfectiones ſimpl. formaliter in Deo, relōnes actu in Deo, ergo nō eadem formalitas. 3 Fides nō ponit, aut tollit aliqd in obīo, ſed reuelat id, q̄ eſt in obīo. Cōc. Later. ſub Inn. 3 eſſentia indiuidua, ſm̄ proprietates diſcreta. Tolet. 11 in relatione numerus, nō in ſubīa. Floren. in decretis fidei, Pater oīa dedit filio p̄ter paternitatē, ergo indepēdēter ab intellectu eſſentia nō eſt relatio. Diuerſa obīa formalia, ſeu formalitates, nō tātum ex modo cōcipiēdi idem, ſed quaten' à parte rei ſunt; eādem formalitatem nō dicunt; indepēdenter ab intellectu in eſſentia vnus, in perſonis, & in relatiuis Trinus; eſſentia communicatur, relīo nō communicatur; generari, & non generari non idem à parte rei. ℞. Valen. in creatis eadem entitas æquiualet diſtinctis vt diſtincta, idem ſol exiuat lutum, ſoluit glaciem; vnitas virtutis ſatis ad oppoſita. C. in Deo ad ſe, & ad aliud; generari, & generare ſunt per ordinē ad diuerſa munia intrinſecè. 2 ſi eadē formalitas ad cōtradictoria intrinſecè, in Deo regula cōtradīs nō eſſet. 3 Eo q̄ eadem entitas, & formalitas æquiualet plurib' in eſſe virtuali, nō ē formaliter tale, De' formaliter vnus, & Trinus; ergo formalitas vnitatis nō eſt Trinitas 4 Nō ideò iuſtitia & miſericordia in ſuis rationibus diſtincta, qa in creatis diſtincta, ſed ideò in creatis diſtā, qa ſuis conceptib' iuſtitia eſt iuſtitia, miſericordia eſt miſericordia; ergo in Deo. 5 Attributa, & perfectiones diuerſæ in Deo, non per reſpūm ad creata, potius qa differunt in Deo, diuerſa, in creaturis Tho. 1. 2. q. 22. a. 1. ad 3. 6 plura virtute, & quæ æquiualēt ſunt actu in Deo, & vnum actu eſt, & pręſtat q̄ non aliud formalr̄, ergo actu formalr̄ diſtinctum Ant. actu eſſentia non generat, actu Pr̄ generat. 7 Non virtute, & æquiualēter, paternitas refertur, ſed actu; & eſſentia actu non refertur, ergo eſſentia non eſt paternitas 8 Eſſentia non poteſt exercere ꝓpria relationis actu; vt non communicari, referri, generare, generari; ergo actu non eſt relatio. ℞. Recup. intellectus, & voluntas eſſētialr̄, & abſolutè ſunt idē, notionaliter ſunt diſtincta, ne dum formaliter, ſed in ſuppoſitis diſtictis realiter; intellectus notionalis inuoluit dictionē actiuā, & paternitatē, voluntas vt notio inuoluit Patrē, & filium ſpirātes, ſic intellectus generat non voluntas. 2 Non ſolum dicunt notiones diſtinctas, vt pricipia, ſed diſtictas in ratione terminatiua, Intellectus vt notio ad filium, voluntas ad ſpūm 3 ſatis virtualis ex parte principij; actualis ex parte termini; calor in ſole vt virtute calefactiuus, & exiccatiuus, non differt formaliter in ſole, ſed tātum virtute ratione pricipij, actu ex parte termini. 4 intellectus, & voluntas vna formalitas, intellectus vellet,

voluntas intelligeret; ex his ait quo ad id, ꝙ ſunt in recto, & propria entitate entitas intellũs eſt entitas voluntatis; eadẽ ad verum & bonum, intelligit, & vult; quo ad id, ꝙ cõnotat in obliquo, ſic eſt pfectio vt ęquiualet intellũi creato; ſic negatiua vera, intellũs eſt ad verum, non bonum; intelligit non vult; ſat diſtĩo virtute, æquiualenter, nèc Deus vno nomine põt explicari; vnius nominis, oĩũ nominũ Deus; vt diſtĩõ virtute ĩ ſole p ęqualãm ad diſtĩa ĩ inferiorib⁹. cõtra ꝗ ſunt in Deo intellũs, & volũtas ſunt ad diſtincta intrinſecè, & ad intra; ad generare, & ſpirare; formaliter ad intelligere, & velle; ergo nõ virtute, & æquiualẽter. 2 intellũs priori ſigno, vt in Deo intelligit, & nõ vult; voluntas vult non intelligit; nèc p æquiualẽtiam ad creatam voluntatẽ 3 prius vt pri⁹ abſolutum à poſteriori; ergo circũſcripto quouis creato, aut creabili, intellũs eſt intelligẽs, nõ volẽs. 4 intellũs vt notionalis, & in Patre generat; vt in tribus eſsẽtialis, communis, & nõ generat; ergo dictio notionalis non eſt intellõ communis, & eſsẽtialis. 5 Nõ tãtum ſub actibus notionalibus, intellũs nõ eſt voluntas; & generat intellũs, nõ volũtas; ſed vt ſub eſsẽtialibus intelligit intellũs, volũtas nõ intelligit, ergo intellũs non eſt formalitas voluntatis. 6 Intellũs, & voluntas vt dicunt notiones diſtinctas, vt principia ſunt in Patre, generat intellũs, nõ voluntas, ergo nõ eadem formalitas. 7 Pater oĩa dat filio, p̃ter paternitatẽ ergo paternitas, quæ in Patre, nõ eſt eſsẽtia, quæ eadem eſt in filio. 8 à parte rei Deus deitate nõ paternitate; ergo à parte rei deitas nõ eſt paternitas; Sequela, deitas à parte rei communicabilis, paternitas incommunicabilis; deitas ad ſe, relatio nõ ad ſe; eadem formalitas nõ eſt ad ſe, & non ad ſe. communicabilis, & nõ communicabilis; oppoſita, & non oppoſita ad aliud, & non ad aliud. 9 nõ virtute, & æquialẽter refertur, & eſt incommunicabilis, & oppoſita; ergo nõ virtute, ſed formaliter nõ eſt eſsẽtia. 10 vt vnum actu eſt, & pſtat, ꝙ non aliud formaliter, ita formaliter nõ eſt illud. Aſſump. eſsẽtia actu nõ generat, actu Pater generat; Paternitas actu refertur ad filium eſſentia nõ refertur; Paternitas incommunicabilis, nõ eſſentia; relatio multiplex, & oppoſita, nõ eſsẽtia, ergo eſsẽtia nõ relatio. hæc multiplicat Trinitatem, eſſentia continet vnitatem.

Prob. 4 ex his. 1. Deus nõ eo formali ſapiẽs, quo bonus; q̃a ſi realr̃, & formaliter oẽs pfectiones ſimpliciter, nõ tñ per vnã formalitatem, ſed per idẽtitatem; perfectiones. n. ſimpliciter per proprias formalitates ſunt pfectiones ſimpliciter; ergo ſunt in Deo sm̃ proprias rõnes, & re idem; q̃a ſi formaliter in ſe, & per ſe infinitæ; tñ in eſsẽtia, quę eſt fons, radix, & pelagus, à qua pullulãt, ſunt realiter idem. 2 Infinitas, vt non tollit formalitates in Deo intrinſecè, & formaliter

ma-

Digitized by Google

maliter; ita nèc multiplicitatē pfectionum, & formalitatū; in Deo formalitas ſapiæ, & bonitatis actu ergo perfectionū formalitates plures actu. vt implicat perfectiones eſſe, & non eſſe, ita plures eſſe, & vnā formalitatem eſſe; ſatis vt idē, & vna res cum Deo. 3 quæ infinita per intenſionem, retinent ſuas rōnes formales; vt calor infinitus, quātitas infinita; ergo bonitas infinita à ſapia infinita. ℞. infinitas accidentalis adhuc retinet diſtinctionē realem. C. infinitas ſubīe in omni genere, & in rōne entis, neceſſe eſt, vt includat realiter oēm perfectionem; ſecus infinitū ens excluderet realiter pfectionem infinitā. ℞. vt infinitū realiter nequit excludere realiter omnem perfectionem, ita deitas quæ infinita, realiter, & formaliter, nequit excludere formaliter omnem perfectionem. C. excludi realiter, & re, eſt non habere illud, diſtingui formaliter, eſt habere, & non eſſe eadem formalitas. 2 pfectiones ſimpliciter in Deo actu, & formaliter, non virtute; nā melius eſt illas habere formaliter actu, quā non habere; at formalitas vnius, non eſt formalitas alterius. 3 ſunt diſtinctæ rōnis formalis. ℞. at in Deo per vnā formalitatem. C. quod nequit eſſe vna formalitas, nèq in Deo eſt vna formalitas. 2 Infinitas formalis retinet ſuas rationes formales, & continet tantum per identitatem. 3 diſtinctio formalitatum in obiecto cognoſcitur ex diſtinctione conceptuum formalium, ſi proportio eſt adæquata, ergo diſtinctio obiectorum formalium non eſt, quin ſit in obiecto intuitiuè cognito; nā ſi vna ob infinitatem trāſit realiter in aliam, ſimplici identitate aliqua actuatione, non tū formaliter; nā infinitas formalis attributorum eſt alterius rationis ab infinitate eſſentiæ, eſſentia infinita ſimpliciter in genere entis; attributa in genere perfectionis, eſſentia vt pelagus ſubſtātiç, attributa vt ſapa, bonitas, non imbibit totalitatem eſſendi formalem, ſed ſapientiç, aut bonitatis. 4 ꝙlibet attributum perfectio formalis inde pendens à formalitate alterius; ergo ſatis identitas realis, non formalis. Ant. non imbibit totalitatē entis ſimpliciter, nèc eſt pelagus perfectionum, & radix vt eſſentia. 5 vt ſapientia non eſt formaliter bonitas, ſecus omnis ſapientia eſſet bonitas, ita nèc infinita eſt formaliter infinita bonitas; infinitas modus exigit, & ſupponit formalitatem, cuius eſt modus 6 ratio, qua obiectum facit in intellectu, ſi eſt vna in ſe, & in vno ſecundū rem; tamē circa vnā illā rationem obiecti, multæ perfectiones diſtinctæ; quia non eſt vna ratio formaliter bonitas, & veritas; iuſtitia, & miſericordia; ergo nèc vbi ſecundū ſuas rationes præciſas; nam ſi iuſtum, ſi ſapiens, bonum, aut quid aliud, non naturam dicis Dei, quæ circa naturam, Damaſcenus, & Auguſt. 7 perfectiones ſimpliciter, quæ ſunt formaliter

Digitized by Google

in ente perfecto ex natura rei; ergo plures erunt formaliter ſm̃ pprias rõnes, ſecus aliqua perfectio non ſm̃ ſe, & propria ratione, tãtum in eſſe cognito, & virtute. 8 perfectio ſimpliciter eſſet ybi formaliter per participationem, & non formaliter in eo, a quo participaret eã, ſed ſolum virtute. 9 melior ipſa formaliter, q̃ non ipſa; ſm̃ propriam rõnem formalẽ intellũs, quod vis attributum vt diſtinctum à voluntate. 10 ſi veritas in re præcisè illa perfectio in re, quæ bonitas; bonitas, & veritas formalr̃ ſinonyma: q generat, & producat intelligẽdo, aut dicẽdo; & voluntas ſpirando, aut volẽdo tãtum voces, & noſtræ formales conceptiones. 11 intellũs nullã diſtinctionem agnoſcit in obĩo, niſi vt exiſtẽs eſt: ergo ſi cognoſcit Deus ſe intellectione, non volitione. diſtinctio in obiecto alterius rationis formalis: nam diſtinctio obiectorum, & rationum formalium, p̃cedit actum intellũs. ℞. vt in obĩo natus eſt fieri vnus conceptus realis, ita vnus formalis, & vna formalitas. C. eſſentia nata eſt repreſentare oẽm conceptum realem, qui de ipſa fieri poteſt; & vnicus erit conceptus de Deo. at non includit oĩa in ſui ratione formali, & eſſentiali; ſapientia, & bonitas non natæ ſunt eſſe rei eſſentiæ, ſed perfectiones, & in eſſentia, ergo p̃dicatio eſt vera per identitatem, nõ formalitatem. 2 ſi formaliter infinitæ, & vt inuicem identificatæ perfectiones inter ſe, & cum eſſentia formaliter ſuſcipiunt prędicationẽ, Deus eſt ſapiẽs, & ſapientia; ſapientia eſt bonitas, tñ in abſtracto, & ſuis præciſis rationibus retinẽt pprias formalitates, prædicatio nõ eſt formalis, ſapĩa eſt bonitas, iuſtã eſt miſericordia; eſſentia eſt ſapiẽtia; nã ſapientia non eſt eſſentia formalis, ſed in eſſentia; nr̃a in Deo formalitas eſſentię, in obliquo nõ in recto, ſapĩa eſſentia Dei, niſi idẽticè. 3 Damaſc. 1. fid. 4 9 eſt pelagus pfectionũ; ſi continet actu, & formaliter in ſe oẽs perfectiones ſub proprijs rationibus, ergo nõ vna formalitas, niſi idẽticè, ergo nõ poſſibilis formalis identitas cuiuſcumq. ad q cunq. ſed tãtum realis. 4 nõ poſſent probare doctores vnum attributũ ex alio, vt eſſentia ſit fundamentum perfectionum; vt quædam ſint propinquiora eſſentiæ, quædam emanationibus; ſi Deus ſapiens, bonus, potẽs, & ſimplex, ẽt perſonæ, & Trinitas Aug. contra Maxim. quia perſonę non ſunt partes vnius Dei, ſed termini cõmunicationis eiuſdem eſſentię ſine compoſitione, & parte; ergo, & multæ perfectiones ſimpliciter Aug. 15. Trin c. 3. oĩa attributa æqualia; nihil idẽ formale ſibi ipſi æquale. 15. Trin. c. 6. non eo Pater, quo ingenitus; vt duæ proprietates in Patre non componunt, multi magis plures perfectiones in Deo, & ſimplex; nã infinitæ vna eadem alteri, at nõ formalitas alterius; ſic ſapĩa ob ſui infinitatem perfectè idem, vbi nata eſt eſſe.

Argu-

Digitized by Google

Arguent Gotfre. Henric. Tho. Duran. Baccon. Suar. Vaſq Molin. at Recup. acriter 1. ex phyſicis. Parmenides de verit. & opini Deus cui eſt eſſe oẽ id, quod eſt. Ariſ. 12. Meth. 39 vita, & duratio æterna exiſtit in Deo, & Deus. T. 51. mens, ſeu intellũs eius ſubſtã. Auicen. 8. Meth. c. vlt. in primo principio, non aliquo modo multiplicitas. Algalez. 3. Meth. c. 1. in primo neceſſe eſſe, non pluralitas, & quæ attribuuntur, nullam faciunt multitudinem, ſolis deſignationibus. Auicen 12. meth. 39 perfectiones in Deo reduci ad vnum in eſſe, & plura conſideratione 2 Concil. Remenſ. ſub Eugenio. 3 in Deo nõ ratio quæ inter naturam, & perſonas diuidat. Ber. ſer. 80. in cant. ſuſpecta viſa Patrib' expoſitio Gilberti, Pater eſt veritas, .i. verus, rectius dixiſſet Pater eſt verus, .i. veritas; nã attributa ne dum concretè, ſed abſtractè prædicãt, abſtracta predicatio eſt formalis. Conc. Floren. ſeſſ. 18. Subſtã, & perſona non re, ſola ratione differunt; magis idem attributa. ſeſſ. 19. Eſſentia, & perſona non re, ſolã intelligentia. Lateran. c. damnamus vna ſumma res Pater, filius, ſp̃s ſanctus & quælibet illa res, quæ eſt ſubſtã, ideo Trinitas, non quaternitas. 2 Patres, Dionyſ. de diuinis nom. c. 5 non aliud id quod eſt, aliud vita, aut ſapiẽtia; ſimplicitas ſine duplicitate. Nyſſen. 1. ad Ablau. ſimplex Dei nãra oẽm diuerſitatem reicit Cyrill. lib. 34. Theſau. nõ eſt aliud præter ipſum, cognitio in ipſo. Baſi. epiſ. 80. ad Euſto. quæ Diuin a protuleris, vnum eſt ꝙ ſignificatur. Hylar. 8. Trin. nõ humano modo compoſitus, vt in eo aliud ſit ab eo ꝙ habetur. Aug. 5. Trin. c. 8. Non aliud Deo eſſe, aliud magnũ eſſe. 7. c. 2. Nõ eo Pater, quo Deus, eo tñ magnus, quo ſapiens; vbi ſi quid inter eſſentiã, & relationem, tollit ab attributis. 15. c. 5. Nõ aliud Deo eſſe, aliud viuere, intelligere poſſe. Boet. 1. de Trin. nõ aliud eſt, ꝙ eſt, aliud quod iuſtus eſt. Anſel. monol. 16. Quid illius nãta, qd verius, q̃ iuſtia. c. 17 Summa natura eſt vno modo, & vna conſideratione, quidquid eſt eſſentialiter.

Reſp. Authoritates de vno eſſe rei, non formalitate. Secundò eſſe & exiſtere abſolutè vnum idem, & ſimplex. 3 Nil ei inhæret, & de nouo 4 Idem eſſe, non vna formalitas. Ad ſingula; Parmen. cui eſt oẽ quod eſt vt à cauſa, & primo prĩcipio; vel vnum, & idem eſſe non vna formalitas, ſecus non eſſet in eo, oẽ quod eſt. Ariſt. vna exiſtentia, & duratio æterna in Deo, & Deus idem, nõ formalitas eadem; duratio modus manẽdi, eſſe ratio infinitè eſſendi; illa extenſio, hæc intẽſio, illa ſi per impoſſibile raptim, & per inſtãs, adhuc infinita in eſſe. Id mens, & intellũs ſubſtãtia, cui nil inhæret, nec in potentia ad intelligere, ſemper in actu. Auicen. nõ multiplicitas rerum. 2 finxit à prima intelligentia eſſe ſecundam, tertiã à ſecũda ſic deinceps. Alga. nulla pluralitas vnione, aut realitate generis, & differẽ-

 tiæ;

Digitized by Google

tiæ; ſola deſignatione, conſideratis præciſè in ſuis rationibus formalibus. Auer. vnum in eſſe ſimpliciter, nã perfectiones non additæ eſſentiæ, nec componunt; non vt formalitates tollantur. à conſideratione non ficta, tñ formali, ſed verè obiectiuè. Ad 2 Concil. Remen. dãnat Gilber. qui aſſiſtentes, & affixas dabat proprietates, vt diuiſas. 2 vna rão ſimpliciter eſſẽtia, & perſona; vna identicè; nõ vt formalitas abſoluta ſit relatio. Bern. ait diſplicuiſſe, quia ſi verus, & non veritas, ſapiẽs, & non ſapiã; non eſſet vera prædicatio in abſtracto, & ſe hærent tãtum vt paſſiones, & proprietates inhærentes, & affixæ; at verè p identitatem in abſtracto, & in concreto; infinitas ratio vt oĩa ſint idem. C. prædicatio in abſtracto eſt formalis. ℞. p̃dicatio in Deo in abſtracto eſt identica, non formalis; nã abſtractum vltima abſtractione, eſt tantum ſua ratio formalis, præſcindit abſq; habitudine adquodcumque, ideo nequit eſſe formalis: tñ idẽtica ratione infinitatis extremorum, deitas eſt ſapiã: at in creatis, ſi abſtrahentur ab vnione, & à tertio non remanet ratio identitatis in abſtracto; homo eſt animal, eſt rationalis; non humanitas eſt rationalitas; nec animalitas rationalitas; homo verus, non veritas, quia non ſunt verè eadem, niſi propter vnionem; abſtractio tollit vnionẽ hinc non verè abſtractè; rectè Cõcil. Remen. non approbat Deus veritas, quia verus, quaſi ſint vnita, vt potentia, & non per ſummã identitatem, & ſimplicitatem. C. abſtractio facit vt res, non tãtum idem, ſed vna formalitas. ℞. abſtractio in creatis tollit cauſſam veritatis affirmatiuæ vnientis extrema, hinc animalitas non eſt rationalitas; at in Deo abſtractio ſi dicit præciſè rationem formalem, tñ ſic preciſè infinita, remanet rãtio idẽtitatis, propter infinitatem formalem vtriuſq; hinc ſapientia eſt bonitas. Concil. Floren. non re; ſola ratoine formali; Concilia dãnant diuerſa ſimpliciter ex natura rei; numerum rerum, vt vnum ſimpliciter non ſit aliud. 3 in diſtincta eſſentia ſub alia formalitate. 4 ratio, & intelligentia, tã formalis, quã obiectiua, tã in cognoſcente quam in obiecto cognito. Concil. Later. vna ſumma res eſt, vt excludat contra Ioachim, quaternitatẽ rerum, qua eſſentia non ſit Pater, Filius, Spiritus ſanctus. 2 diuerſitatem rerũ, non formalitates tollit. 2 imò in Patre, Filio, & Spiritu ſancto eſſentia ſola ratione, in Patre à ſe, in Filio à Patre, Spiritu ſancto ab vtroq. Ad 3 Damaſ. excludit aliud, & aliud, quod eſt rerũ ſimpliciter, & eſſentiæ diſtinctæ, ſic nec perſonæ ſunt aliud Pater, aliud filius, ſed alius. 2 vnũ quod fert ſimplicitatem, nec cõponit; non tollit perfectionum formalitates. Nyſſen. rerum diuerſitatem, & vnionem reicit; nõ ſimpliciter perfectiones per identitatem. Cyrill. Cognitio in Deo non aliud à Deo, nec inhærens, aut ac-

accidens: ſed ſubſtã Dei, actus purus, ſimplex perfectio, qua Deus ſapiens. 2 non vt forma dans eſſe, ſed quo Deus formaliſſimè talis, & ſimpliciſſimè; dare eſſe in creatis eſt per formã, in Deo per ſimplicẽ identitatem. Baſil. omnia vnum re ſimpliciter, plures formalitates, perfectiones pro vt poſsũt eſſe in vno; ſecus perfectiones nõ actu in Deo. Hylar. q̃ in Deo, nèc componunt, nèc ſe actuant, nèc aliud, quod eſt, & quod hẽtur; trãſeunt in idem re. C. tranſeunt sũ ſimpliciſſimã realitatem actualẽ; ergo non manẽt diſtincta ℞ non informãt, nèc actuant: at retinent formalitatem, ſecus nõ eſſet, quod eſt, & ꝙ habetur idem. Aug. vitat aliud, & aliud: non alietatem formalitatum, nã iuſtus, bonus, ſapiẽs potens. Aliud; eo magnus, quo ſapiens, quia attributa perfectiones ſimpliciter eiuſdem rationis formaliter infinitæ, hẽnt vndè idem: nõ Pater, & Deitas, non eiuſdem rationis, nèc paternitas infinita. ad id, non aliud eſſe, aliud viuere. ℞. vt aliud re. 2 vt viuere eſt eſſe, & quiditas: nõ vt rão attributi extra rationem eſſentiæ; vt ipſa Dei ſubſtã idem, non vt intellũs, & voluntas principia cõmunicandi naturam. Boet. non aliud quod, nèc aliud eſſe; alia formalitate eiuſdẽ rei. Anſel. idẽ realitate, & per idẽtitatẽ eſſentialem; non formaliter; ibi iuſtitia, & æquitas per eſſẽtiam, non participatè. vno modo, & conſideratione quoad eſſe eſſẽtiale, non formale; quo ad vnitatem ſimplicitatis, non formalitatum; hõ per aliud corpus, ꝑ aliud rationalis, aliud totum; Deus continet actu omnes perfectiones ſub proprijs rationibus ſuis formalib. vnitas ſimpliciter perfectionis eſt identica, quia ſimplex, & illimitata, non formalis; nam poſſumus concedere Deum ſimplicem, & eſſe ſapientem, bonum, iuſtum; multò magis Deus, ſimplex, & Trinitas in eo; vnã perſonæ nõ ſunt partes vnius Dei, ſed quibus ſubſiſtit Deus, ait Aug. eſſẽtia pelagus perfectionum, attributa circumſtant eſſentiam Damaſc.

Arguent Occamus, cõtradictio etiam infert diſtinctionem realẽ, ergo attributa diſtincta realiter. Añt; hõ non eſt leo, quia hõ rationalis non leo. 2 Aureol. Formalitas non eſt nihil, ergo res; ſi plures formalitates, ergo res. 3 multiplicatis formalitatibus, multiplicantur formæ; formalitas à forma, q̃ perfectio, & componit. 4 formalitas non niſi ratio, & quiditas, ergo plures eſſentiæ, & quiditates; quod uis attributum diſtinctũ eſſet eſſentia diſtincta. 5 Durand. omne ens aut reale, aut rationis; ergo diſtinctè ſi non realis, rationis, non formalis. 6 diſtinctio ſequitur ens, formalitas eſt à parte rei, ergo diſtinctio formalis eſt realis. 7 quod numericè ab alio diſtinguitur, realiter diſtinguitur, quod diſtinguitur formalr̃ diſtinguitur q̃ditatinè; ꝙ ſpecie, & q̃ditate, ẽt numero 8 diſtinctio formalis maior reali; nã per magis intima, formalis in

præ-

prædicatis, quæ inſunt per ſe in quiditate; realis penes exiſtere, & per ea, quæ minus intima. 9 Si datur, vt ſit perfectionum multitudo, ergo diſtinctio realis, quæ maior, & perfectior diſtinctio. 10 Zu mel diſtinctio ex natura rei eſt oppoſitio ex nr̃a rei, vt diſtinctio realis inter perſonas eſt in oppoñe reali, ergo attributa eſſent oppoſita. 11 Torres. attributa vt diſtincta ab eſſentia, non Deus formaliter, ergo creatura; quid creatum formaliter in Deo.

Ad 1 diſtõ realis eſt in rebus; nõ formalitatibus. 2 nec ſola cõtradictio, aut formalitas; ſed aliud eẽ & exiſtere. Ad 2 nõ eſt nihil, nec tm̃ intellũ; ſed à parte rei; at non res, aliquid rei. 2 ſi res pro reali, & formali trãſeat; at impropriè, qa non in eſſe primo, ſed pfectio rei, & formalitas eius; vel res vt extra nihil, non vt diſtã, & vt non idem eſſentiæ, ſed identicè vnũ cum eſſentia. Ad 3 formalitas hic non à forma, nèc vt res, ſed à perfectione formali eiuſdem formę. 2 vt eſſentialia nõ multiplicãt eſſentias; nec plura accidẽtia, aut prędicata in mã plures materias; formalitas non à re, & ab eſſe, ſed à perfectione, q̃ pullulat ſimpliciſſimè ab eſſe. Ad 4 eſſentia ſecũdum quid vt dicit tm̃ formalitatẽ, ſic attributa hẽnt formalitatem, & rationẽ, nõ vt radix, nr̃a, & eſſe ſimpliciter, ẽt riſibilitas ſuã hẽt rationẽ; oĩs eſſentia eſt qditas, non quiditas eſt eſſentia, niſi ſit ſimpliciſſima. Ad 5 pro vt reale includit rem, formalitatẽ, modum, quidquid eſt extra aĩam: non ꝓ vt eſt res tantum, & realis ſimpliciter, ſic mediat eſſe formale, & modale eiuſdem rei. 2 oẽ reale eſt extra aĩam, at non oẽ extra aĩam eſt reale pro re, & eſſe ſimpliciter. 3 vt res ſimpliciter, & ſm̃ quid, ita diſtõ rerũ, vel realitatum; attributa ſi nõ res, perfectiones rei; ſi trãſeunt ſm̃ realem entitatem, & identitatem, retinent ſuas formalitates à parte rei. Ad 6 eſt à parte rei pro vt formalitas non eſt tm̃ conceptio formalis, nec tãtum modus concipiẽdi idẽ formale; ſed quia verè vna formalitas non eſt alia, non quia rerum, & vt realitatum, quæ non trãſeãt in ſummã identitatem. 2 à parte rei quia non tãtum rõnum formalium præciſè in intellũ & ſolũ eminenter multiplex: ſed quia verè vna non eſt formalitas alterius. Ad 7 nõ oĩs quiditas eſt ratio ſpecifica niſi completa. 2 attributa non pertinent ad quiditatem; ſed radicaliter, identicè, & vnitiuè in ea, quæ pelagus oĩs perfectionis. Ad 8 realis maior, quę infert aliũ, & ſi per magis intima; minima formalis, quæ infertur ex alia, & ſtat ſine illa. 2 realis admittit extrinſeca, & intrinſeca, hinc maior; formalis in vno, & eodem, hinc minor. Ad 9 diſtõ nèc perfectio nèc imperfectio, ſed conſequẽs diuinas perfectiones, formalitates pfectionum in eſſentia, & ex eſſentia pullulant, cum qua re idem nõ formalitate. Ad 10 non vt oppoſitæ, & incompoſſibiles, vt relationes;

Digitized by Google

nes; ſed qa formalitates ſuas habent. 2 non oĩs diſtinctio fert oppoſitionem, ſed è contra oppõ diſtinctionem. Ad 11 ſunt Deus idēticè, & realiter; nec creatura, perfectio creatoris. 2 in concreto formaliter Deus ſapiens, bonus, & p̃dicatio eſt formalis; in abſtracto tãtum identicè vera, Deitas eſt ſapĩa, nam ratio ſapię non eſt eſſentia.

An verè identitas realis attributorum poſſit ſtare cum diſtinctione formali. II.

MVltis vijs præmit Scotiſtas Recupitus. 1. non ſtare idētitatem realem cum diſtinctione formali. 1 non idē realitate eſſentiæ; nã ita eſſentia res latè, vt formalitas; ergo diſtõ realis eſt formalis; ſi diſtõ realis, quæ inter extrema exiſtentiæ, vel ſubſiſtentiæ; ē t attributa includunt exiſtentiã. 2 relationes idem realiter cum eſſentia, diſtinctæ realiter interſe, ergo idem realiter cum eſſentia non impedit diſtinctionem realē. 3 ſi idem realiter, quia vna ſubſiſtentia, & exiſtentia abſoluta; ergo plures realiter ob ſubſiſtentias relatiuas. 4 ſi idem realiter, qa vna eſsētia; ſi plures formalitates poſſunt actuari vna exiſtētia; cur nõ plures formalitates poſſunt formalizari vna formalitate? nam vt pluriũ formalitatum vna realitas, cur non plurium realitatum vna formalitas? 5 hęc numero actualitas põt plurib' formalitatib' formalizari; ita hęc numero formalitas pluribus realitatibus, & ita diſtingui realiter. 6 poſſunt plura realiter diſtincta exiſtere vnica exiſtentia; materia, & forma; natura humana, & Dinã in Xp̃o, ex Thõ gradus eſſentiales, põt æ aĩæ vna exiſtentia cũ aĩa, & inter hos gradus eſt diſtinctio realitatis, & realitatis ex Scoto 7 exiſtētia eſt modus intrinſecus, ergo identitas realis non ab exiſtētia; nam realitas diſtincta à mõ. 8 ſi diſtinctio realis à diſtinctione exiſtentiæ, ergo quatuor res, tres relatiuæ, vna abſoluta; impoſſibile multiplicata realitate nõ poni diſtinctionē realem, vt impoſſibile non poni diſtinctionē formalem. 9 diſtinctio inter rem, & rē eſt realis; inter ſubſiſtentiam relatiuã, & exiſtentiam abſolutã res, & res, ergo realis. Ad 1 diſtincta realiter, quæ ſic ſe habent diſiunctiuè, vt vnũ poſſit eſſe ſine alio; vel vnũ p̃ducēs, & aliud productum; vel quæ ſint in pluribus realiter diſtinctis; perſonæ idē realitate eſſentiæ abſolutæ, nõ ſubſiſtentiæ, vel exiſtentiæ relatiuæ, ſic vt producēs, & productũ. Ad 2 idem realiter cũ tertio infinito, & communicabili admittit diſtinctionē realem terminorum cõmunicationis, qa ſe hēnt vt producēs & productũ. Ad 3 idem realiter ab vna eſſentia, exiſtentia, aut abſoluta ſubſiſtentia; non idem realiter in ſubſiſtentijs relatiuis, quæ incõmunicabiles ſunt, & extrema productionis, & cõmunicationis.

Ad

Ad 4 realitates ſumptæ à re abſolutè, quæ ponunt diſtinctionem realem, non hẽnt locum in Deo, quia ibi non ſunt extrema, quę habẽt aliam realitatem poſitiuā actualis exiſtentię, vel ſubſiſtẽtię abſolutę; infinitum eſt rāo identificādi oīa realiter; infinitum in entitate nequit eſſe realiter diſtinctum, ſecus nō infinitum: at formalitas eſt aliquid apertum in re; in vno poſſunt eſſe plures formalitates, quæ nō excludunt vnitatem rei; at nō realitates ſi ſumantur à re. 2 vt implicat plures res eſſe vnā; ita formalitates eſſe vnā; at nō eſſe in vno. Ad 5 actualitas eſt vt res ipſa, formalitas eſt quidquid repertum in re; & oē id ꝙ eſt aliquid eius; hinc vt nèc formalizari vna; minus realizari pluribus. Ad 6 materia; & forma, vt res diſtinctę; at incōpletè, ita diſtinctè exiſtunt vnā ex eis tota; nr̃a hoīs, & Dei in Xp̃o vt duplex, ita duplici exiſtentia creata, & increata, vna tm̃ ſubſiſtẽtia Verbi, quæ terminat dependentiam naturæ. Realitates metaphyſicæ, & gradus eſſentiales, non ſunt à diſtinctis rebus, à quibus ſumitur diſtinctio realis, & realitas nunc; ſed à formalitate reali exiſtentis; & à gradibus metaphyſicis, quę non diſtingūt realiter. Ad 7 exiſtentia in Deo eſt quidditas, non modus; eſſe à ſe in primo modo. 2 identitas realis ſtat cum diſtinctione modali, ideo ſi in creatis diſtinctu, ſumi poteſt ab eſſentia, exiſtentia, aut ſubſiſtẽtia; modus non variat rem realiter. Ad 8 diſtinctio realis diſiunctiuè, eſſentia in perſonis non ita ſe hẽt, eadem indiuiſa, nèc quarta res diſtīcta realiter. Ad 9 res non multiplicata, nèc diuiſa in illis, eſſentialiter incluſa in perſonis. C. realitas ꝓpriè, non niſi formalitas exiſtens, ergo quot in Deo formalitates, tot realitates, inter plures realitates diſtinctio realis, ergo quot formalitates exiſtentes, tot realitates, & reales diſtinctiones. ℞. ſi realitas à re exiſtente ſit, ēt formalitas diſtincta, quia maior diſtinctio includit minorem, non è cōtra; vt multiplicata formalitate ſit realitas multiplicata; at eſſentia ſi eſſet formaliter perſonalitas, multiplicata perſonalitate, ita eſſentia 2 formalitas exiſtens eſt realitas identicè, ſic attributa plures formalitates, vna res, vt vna exiſtentia; realizatur vnū ex realitate, & eſſentia, & abſoluta exiſtẽtia. 3 formalitas eſt rāo præciſa; realitas vt à re admittit plures formalitates. 4 realitates ſeparabiles & poſſunt eſſe in diſtinctis, vt reciprocè ſumuntur cum re; verum à formalitate reali exiſtentis, poteſt concedi realitas eſt formalitas.

An diſtinctio formalis neceſſaria ſit ad contradictionem inter eſſentiam, relationem, & attributa. III.

Recupitus, etiam identitatem formalē, in fauore Thomiſt. ait ſuffi

cere

cere ad oppoſita in eſſentia, attributis, relationibus. 1 ſol exiccat lutum, ſoluit glaciem, vna formalitate finita, magis Deus vna formalitate infinita. Ais ſol vno formali præſtat vtrumq: ratione materiæ extrinſecæ, extrahit, & ſoluit humorem. C. ſol vt illuminat, & calefacit multiplex virtute, quæ diſtincta in inferioribus adunari poſſunt cũ ſuperiori ſub vna rõne formali; ergo perfectiones diſperſæ in creaturis ſub vna formalitate in Deo. 2 Diony. de diuin. nom. ſi ſol eſſentias, & qualitates diſſimiles vnit, alit, fouet; magis Deus vna eſſentia oĩum exemplarium coniunctione. 3 ſolis differentia, atoma, & indiuiſibilis, non pluribus formalitatibus; ergo principiũ illuminatiuæ non eſt diſtincta formalitas à calefactiua; min' ĩ Deo attributa, intellũs, & voluntas. 4 Dei eſſentia in ſe ens, ſubſtã, ſemper viuens, ſummus ſpũs, intelligẽs infinitus, hi gradus in vnã formalitatẽ conueniunt; ergo & attributa in eſſentia in qua radicantur. Sequela, ſi eſſentia vt radix ſapiæ principium diſtinctũ à prĩo bonitatis, tot radices diſtinctę, quot attributa; ſi eadem eſſentia formalis, ergo eadem attributa formaliter; quæ eadem tertio, & inter ſe eadem; ſi radix ſapiæ coincidit in vna formalitate cum bonitate; ergo ſapĩa, & bonitas; nã in creatis non concidunt intellũs cum fundamento bonitatis, quæ eſt voluntas: at in Deo ſub vna formalitate adunantur ſapiã, & bonitas. 5 exiſtentia vnius attributi diſtinguitur formaliter ab exiſtentia alterius; ergo tot actualitates in exiſtentia, quot attributa; aut ſi coincidunt in vna exiſtentia, cur non in vna formalitate actualitatis, & attributi? 6 ſapiẽtia eſt ens, ſubſtã, ſpiritus, infinita; hæc ſi diſtincta, plures formalitates adhuc in vno; ſi concidunt, & tãtum terminant diſtinctos conceptus formales; ergo quod de pluribus rationibus in vno attributo, idem de pluribus in eſſentia; magis, & minus conuenire, non variant ſimpliciter conuenire. 7 attributum per ſe exigit vniri cum eſſentia; hæc exigentia non eſt diſtincta à formalitate attributi, ſi exiſtẽtia idẽtificatur formalr̃ cum ſapiã cur nõ cũ eſſentia & ſapĩa, & bonitas? nã iuxtã rationem formalem ſunt Deus. 8 põa productiua Angeli, & hominis fũdant diſtinctos conceptus formales, & adunantur in vna formalitate obiectiua omnipotentiæ; ergo & vnum attributum ĩn ratione alterius. nam attributa penes terminos, & intrinſecè in vna indiuiſibili ratione. 9 idem ex natura rei fundat extrema contradictionis, concretum, & abſtractum; homo cõſtitutus, humanitas conſtituit, exiſtẽtia, & eſſentia in Deo idem; exiſtentia cognoſcibilis, eſſentia naturaliter non cognoſcibilis. 10 ſingularitas, & deitas, quis poteſt eſſe certus de ſingularitate, dubi' an includatur deitate, vt Pagani, & Idolatrę. 11 intellectus in Patre fæcundus, in filio non fæcundus, &

idem generat, & non generat, voluntas ſpirat, & nõ ſpirat. 12 oĩa attributa vna exiſtunt exiſtentia; & actuatio vnius non eſt actuatio alterius, in vna exiſtẽtia indiſtincta tot actuationes, quot attributa.

Ad 1 virtutes, & qualitates inferiorũ non actu in ſole, ſed virtute, & eminenter: perfectiones ſimpliciter actu, & formaliſſimè sm̃ ꝓprias rationes in Deo; hinc plures ex natura rei: caliditas, & ſiccitas nõ in ſole sm̃ proprias rationes formales, ſed per aliquid æquiualens illis; at perfectiones ſimpliciter melius eſt illas habere formaliter. C. melius per vnã formalitatẽ ſimpliciſſimam. ℞. hẽre per ſimpliciſſimam identitatem melius; at non habere proprias formalitates eẽt illas nõ habere. Ad 2. Dionyſ. de his quæ uia eminentiæ cauſalitatis, & exemplaribus, quæ relucent in Deo ſola rõne diſtincta; nõ de perfectionib' ſimpliciter vel eſſentia oĩa continet vnitiuè, & idẽticè Ad 3 in ſole coincidunt in vnã quo ad ea, quæ virtute cõtinet; non quo ad ea, quæ actu, & formaliter: perfectiones ſimpliciter actu, & formaliter in Deo; meliores ipſæ q̃ nõ ipſæ, nõ vna perfectio æquiualens oĩbus, ſed quæ ſimplr̃ ſunt actu. 2 in ſole differẽtia vltima, atoma, indiuiſibilis; nõ quin admittat, & ſuas formalitates. Ad 4 eſſe, viuere, ſubſtã, ſpirit' per eſſentiam in Deo, & de quiditate, hinc vnã formalitatem eſſentialiter dicunt, virtute plures: at ſapientia, bonitas, nõ ſunt quidditas, nèc entitas, ſed perfectiones entitatis: nequit intelligi bonitas niſi in ente; nèc ſapĩa, niſi vt ꝑfectio entis, & fluens ab ente. C. in Deo ſapĩa eſt per eſſentiã non participatione; eſt ſubſtã nõ accidens, eſt quiditas non extra quiditatem. ℞. per eſſentiã, quia nõ per aliud ab ea; quia nõ aduenit, & accidit: ſed formaliſſimè vbi eſſentia oĩs perfectionis. 2 eſt per eſſentiã, quia non participatè, nõ quin formaliter sm̃ propriam rõnem. C. ſecundum ſe eſt accidens. ℞. accidens vbi inhæret, vt in creatis, & aduenit, nõ vbi connaturalis perfectio conſubſtãtialis per ſummã identitatẽ. Ad 5 exiſtẽtia eſt eſſe, cõcipitur vt actus eſſentiæ; attributa non ſunt eſſentia, ſed realitates, & perfectiones eſſentiæ; hinc nõ niſi eiuſdẽ exiſtentię; q̃ vt radix vera eſſendi, & exiſtendi ſimpliciter. C. vt coincidũt in vna exiſtẽtia, cur non in vna formalitate? ℞. eſſe, & exiſtere eſt vnũ, & ſimplex: formalitates manẽt in vno ſimplici; trãſeunt sm̃ realem entitatem; manent sm̃ ſimpliciſſimã formalitatem. 2 trãſeunt quia non componunt, nèc actuãt; nèc informãt: manẽt quia retinẽt ſimpliciſſimè proprias formalitates. Ad 6 ens, ꝑ eſſentia idẽticè; pro formali perfectio eſſentiæ. 2 ſi interdum dici plures res, aut realitates, tãtum ſecundũ quid, impropriè; non. n. res, niſi pro eſſentia, quæ per ſe exiſtit, aut ſubſiſtit vt perſona, nõ ꝑ formalitate. 3 eſſentia à ſe, per ſe infinita

nita

nita formaliter, & radicaliter in genere entis, natura per ſe exiſtẽs pelagus eſſendi, cõtinens oẽm ple nitudinem entitatis, à qua perfe-ctiones per veram identitatem cũ ea; & per communicationem eiuſ dem eſſentiæ relationes perſona-les. & per verã efficientiam entia creata ad extra; hinc attributa, quia perfectiones ſimpliciter, Deo intrinſecę ꝓpriã hẽnt infinitatẽ; at non radicalem vt eſſentia; quia nõ à ſe, nec oĩ genere, & in ratione entis. Ad 7 non vnitur, nec exigit vniri, ſed cum eſſentia eſt ſui nrã identificatum, vnitũ, & re idem, tã tum formalitate diſtinctum. 2 ſi vnitum non vt actus ad põam, vt perfectio ad perfectibile: ſed vt ꝑ-fectio, quæ pullulat ab eſſentia, & eſt in eſſentia. 3 exigẽtia nõ eſt for malitas attributi, eſt reſpectus ra-tionis noſtræ, quæ cõcipit vniri, ꝙ re idem eſt cũ eſſentia. Ad 8 põa ad Angelum, & hoẽm tantum ex-trinſecè, & pęnes connotata. 2 re ſpũs rõnis diſtincti, ratione cretu-ræ, quæ hẽt aliud eſſe diſtinctũ, nõ in Deo, vbi nil eſt ex ordine ad creata, ſic oĩpotentia eadẽ forma liter in Deo, nec reſpũs eſt forma-litas abſoluti. Ad 9 hõ, & humani-tas, vt diſtincta rõne ita cõſtituũt & poſſunt fundare contradictionẽ ſolius rationis, non ex natura rei exiſtentia, & eſſentia in Deo idem ſimplex re; & æquè nota, & ignota pro vt eſt in ſe; tm̃ penes noſtros conceptus inadęquatè diſcrimen. Ad 10 ſingularitas, & deitas non ſunt rationes diſtinctæ, vt à parte rei; quia nõ alio eſt, & alio hic eſt: at deitas, & perſonalitas vtiq; quia deitas abſoluta, perſonalitas rela-tiua; ad ſe, & ad aliud, communica bilis, & incommunicabilis. 2 con-ceptus eſſentiæ abſq: ſingularitate imperfectus. Ad 11. intellũs vt prĩ-cipiũ diſtinctionis, & productionis generat; vt principium intellectio nis, & operationis eſt eſſentialis, & communis tribus. 2 nec idem ge-nerat, & non generat, generat ſub actu notionali, non generat ſub eſ ſentiali C. ita intellũs, qui eſt volũ-tas à parte rei, generat vt intellũs, non generat vt voluntas. ℞. ge-nerat intellũs à parte rei; non ge-nerat volũtas à parte rei: at quod generet voluntas vt intellũs, abſo nũ. Ad 12 oĩa exiſtunt vna exiſtẽ-tia, nã exiſtentia eſt rei: at actua-litas attributi eſt formalitatis, & realitatis, quæ alia, & alia in eis, vt alia, & alia formalitas perfectio-nes.

An diſtinctio, & non identitas formalis poſſit ſaluare ſum-mam Dei ſimplicita-tem. IV.

Recupitus probat 3 non ſalua ri. 1 ſimplicitas inter attrib u-ta, ergo nulla diſtinctio. Sequela, vbi ſũma ſimplicitas, ibi verè vni-tas per ſimplicitatem, non ꝑ vnio nẽ plurium; inter plura nõ eſt vnũ vnitate, ſed vnione, & compoſite; vnio pluriũ in vno. 2 plura diſtin-cta formaliter; ergo plura forma-liter, ergo eſſentia nõ maximè vnq

ſed vna ex multis, & compoſita. 3 ſimplex opponitur duplicitati; duplex formalitas, ergo non excludit duplicitatem. Anſel. monol. oĩa vnũ, non plura. 4 non identitas eſt à parte rei, ergo diſtõ à parte rei; diſtõ inter poſitiua ingerit pluralitatẽ, pluralitas compoſitionem. ℞. eſt non identitas, non diſtõ. C. ens hẽt non identitatem ad non ens; non tñ poſitiuè diſtã. oẽ diuiſum eſt diſtũm, non oẽ non idem eſt diuiſum. 2 non identitas à parte rei eſt diſtõ à parte rei. 3 diſtõ inter poſitiua, non idẽ inter ambo negatiua, aut alterũ. 4 non eſt diſtõ formalis, quin ſint diſtã formaliter. 5 ſi eſt vnũ re ſimpliciter, non põt ſe habere multipliciter; ſi eſt vnum multa, & diſtincta, ergo componit. ℞. plura non vt actus, & põa, nèc ſapĩa informans, nèc pars. C. ex partibus homogeneis ſubſtãtiæ, aut quãtitatis fit totum integrale; nèc vt põa, & actus; ſi in quãtitate molis, & in quãtitate virtutis. 2 ex pluribus actũ magis vnũ ꝑ accidẽs, aceruus lapidũ; domus ex cale, lapide, tecto, ergo ſi non vt actus, & põa attributa, vt ꝑ accidens, & diſparatis. 3 ſi plures realiter diſtinctæ cõponerẽt, vt actus, & act⁹, ergo formalitates. 4 in Xp̃o perſona Verbi, & nã humana cõponunt, nèc actus, & põa. 5 Sc. d. 8 q 4. 5. in eſſentia contineri perfectiones, nõ tm̃ idẽticè: ſed vltrà virtualiter, quaſi in cauſa. ibid. ſapĩa in quãtũ eſt quo illud, in quo ipſa eſt, ſapiens eſt; ergo eſt id, quod perficitur, ad id quod ꝑficit, 6 eſſe vt põa ad actũ; non eſt poſſe cauſare actũ; ſecus ſol non in põa ad illuminãdum; materia non ad formã, quia nũq̃ ſine forma; eſſentia actu intelligẽs per aliud, ꝑ ſapĩam ergo in põa. ℞. ſapiã nõ quę inſit, ſed cum ea, & in ea. 2 nõ vt forma informãs, nèc vt pars, ſed vt quo eſt tale. C. perfectio hẽt rõnẽ actus, nèc perfectio eſt niſi perficiat 2 informare eſt ad diſt. effectum formalẽ. 3 plura vniri ad vnum, & non eſſe partes. 4 ſapiã in Deo nõ eſt totũ, ꝙ eſt in Deo, ergo pars. 5 tres vnitates ſigillatĩ ſũptę, vt ternarij, & non eſſe partes. 6 Deus, vt Deus dicit totã realitatẽ, ex eſſentia, & attributis, ergo ex his; eſſentia, & attributa cõſtituũt, ergo cũ his. ℞. nõ per cõpoſitionẽ, & vnionem cũ ſubiecto, vel quaſi ſubiecto, ſed per verã idẽtitatem. C. vbi perfectibile, & perfectiuũ, ibi rão põæ, & actus; eſſentia vt diſtincta formaliter ab attributo eſt perfectibilis. 7 exiſtẽtia de cõceptu formali eſſentiæ, qa actus purus nequit eſſe in põa ad exiſtendum. ſi extra conceptũ eſſet in põa; ergo ſi ſapiã extra cõceptũ eſsẽtię, hęc ẽet in põa. 8 põę aĩę formalr̃ diſtię ab ea, & cõponunt; genus, & differentia metaphyſicè, materia, & forma phyſicè. ℞. hæc ſe actuãt, ſunt ſeparabilia. C. relatio inſeparabilis à fundamẽto, ergo idẽ re, non tollit actum, & põam. ℞. gradus metaphyſici non perfectè idem, nam tãtum enunciant concretè, & ſimplex idẽtica; non abſtractè vbi perfectè idem, ratione infinitatis, vt

in Deo. C. eſſentia, & exiſtentia, creata idem prędicatione identica; ergo identitas non tollit actū, & pōam, ſi diſtincta formaliter. R. in metaphyſ. gradibus nō mutuò idem; rāo generis pōt contrahi. C eſſentia realis inſeparabilis, & tñ perfectibilis, ergo eſſentia, & attributum. R. componi vbi vna ſumma res non eſt: in Deo oīa vnū, & idem. C. in eo ꝙ non idem nō cōponit cum ſe ipſo, ſed cum alio. 2 plures realitates componunt realiter; ergo plures formalitates formaliter. 3 modus idem eſſendi rei nō tollit compoſitionē à re. 4 idētitas realis in eſſentia nō tollit formalitates, nèc diſtinctas entitates ergo nèc compoſitionē ex pluribus entitatibus formalitatū, prout includūt rōnem entis. 5 identitas à parte rei non eſt, ergo vera diſtinctio, & cōpoſitio ex pluribus 6 ſumma ſimplicitas excludit oēm pluralitatē; ex formalitate alia, & alia non tollitur oīs pluralitas. 7 ſi eſſentia eſſet trina non eſſet sūma vnitas in Deo, ergo ſi pluralitas nō eſt ſummè ſimplicitas, nèc vnitas; eo maior vnitas, quo minor ē pluralitas. Ber. l. 5. de conſ. tā non eſt ſimplex, ꝙ vni eſt obnoxium formæ, q̄ non virgo vni cognita viro; ergo oīs pluralitas violatio ſimplicitatis. 8 ſimplicitas per identitatē formalē, & realē maior. 9 poſſibilis ſimplicitas, quę excludit oēm multitudinem ab eſſentia. 10 minor ſimplicitas in Deo, q̄ in creatura; qa maior pluralitas attributorum, 11 ineuitabilis leſio ſimplicitatis ex ineuitabili multitudine reali attributorum. 12 hoc ipſo, ꝙ introducitur pluralitas, introducitur vnio, q̄ eſt pluralitas vnitorū.

Ad 1 in Deo ſimplicitas vbi nulla diſtō, quæ ſit mutua actuatio, & qua vnū nō ſit perfectè idē alteri. 2 plura attributa non vnione, & informatione, ſed vnitate identitatis, q̄ ſtat cum pluralitate formalitatū; ea dē formalitas non ē abſoluta, & relatiua, intellus nō eſt formalitas voluntatis: tñ vnū vnitate ſimplicitatis, inuicem nō ſe actuāt, vnū nō determinat aliud quęlibet formalitas perfectè idem alteri. Ad 2 plura abſoluta, & eſſentiæ ſimpliciter non in Deo, plura attributa, & perfectiones, q̄ trāſeunt in idem realiter; at vnū non includit formalitatē alterius. Ad 3 duplex ſimpliciter, ꝙ componit cū alio; formalitates non faciunt duplicitatē, sūmā vnitatē. Ad 4 pluralitas perfectionum, & formalitatum non per compoſitionem, & actuationē. 2 ſimplex eſt per excluſionem cōpoſitionis, non per excluſionem formalitatū. Ad id, ꝙ ſit non identitas R. ad 1 ꝓpriè diuiſa, q̄ ſeparata, aut ſeparari poſſūt, nèc perfectè idem; in Deo oīa eſſe vnum, & idem. tm̄ formalitatum multiplicitas, & perfectionum C. ergo non perfectè idē. R. vnum ſimplex excludit plura, q̄ cōponūt nō q̄ trāſeunt in idē. 2 sūmè ſimplex Deus vt excludat plura, quæ ſe actuent, vt cōponāt, nō ſimpl: ſimplex vt ſit nuda formalitas irreſolubilis in plures cōcept⁹. 3 ē nō

idem,

idem, non diuiſũ vt res à re. Ad 2 diſtõ ꝓpriè eſt rei à re, & ſeparatione vni⁹ ab alio; at latè ꝓ quouis formali nõ idẽ alteri; ſic attributa diſtã, ſeu nõ idẽ formalr; nũq̃ diuiſa, aut ſeparata; hęc n. ꝓpriè rerũ. Ad 3 diſtã formaliter, diſtõ non cadit ſupra res, ſed formalitates eiuſdẽ rei Ad 4 vniformiter, vt vnũ re, nõ ſimpliciter multiplex: vt vnũ re, multiplex perfectione, & formalitate eiuſdẽ rei per idẽtitatẽ, & ſũmã vnitatẽ, ſic non cõponit. 2 eſt diſtõ ſuper vnũ multiplex, non ſupra vnum multa abſolutè, & ſimpliciter. Ad id ſapientia non cõponit, qa non in põa, quia nõ actuat eſsẽtiã, ſed ſimplici mõ pullulat ab ea, & eſt in ea. Ad 1 in toto integrali vnum pars alterius, & componunt. in Deo nil põta reſpũ alteri⁹, eſſentia de ſe hęc infinita, in rãone eſſendi; attributũ in ſe infinitum, vt perfectio, & rão, qua eſſentia eſt ſapiens, cum qua eſt idẽ. C. perficit, ergo actuat. ℞. non actuat vt forma, vt inſit, adueniat; ſed q̃ eſt idem in ea, & cum ea. 2 non vt forma dãs eſſe; vt quo eſſentia eſt ſapiens; ſapientia formaliter ſapiens, non vt quid extra eã, ſed vt qd in ea, & cum ea Ad 2 non per accidens, nã vnũ per ſe idem alteri perfectè, ſi non ſe determinãt inuicẽ, nec actuẽt: tñ ſũt eadem res, trãſeunt in idem: eſſentia dat eſſe ſimpliciter, attributũ eſſe hui⁹ perfectionis, cum ſumma ſimplicitatẽ, & identitate. 2 non rão formalitatum facit vnum per accidens, ſed habitudo rei ad rem & non identitas ſimpliciter: hinc ſi manent rõnes eſſentiæ, & attributi, aut relõnis, tñ ſunt eadẽ res. Ad 3 vnitas ſimplicitatis excludit componere, & componi; non formalitates ſuas. 2 multiplicitatem rerum, non formalitatum Ad 4 in Xp̃o Verbũ, & nãra humana non componunt verè; qa Verbum nõ act⁹, nec forma, ſed termin⁹ depẽdentiæ nãræ. 2 fit vnum vt ex nãra, & ſuppoſito extrinſeco, ad ꝙ dependet in ſubſtentari⁹; non vnũ ꝓpriè compoſitè phyſicè, Verbũ, nec act⁹. ſi compoſitè, qa Deus, & hõ vn⁹ eſt Xp̃us, tm̃ ſuper nãraliter, per ſolã ſubſtentationẽ, & dependentiã nãræ terminatã ad verbũ. nec verbum pars, termin nãrę; attributa verò nec conſtituunt, qa nil extra ipsum ſunt. Ad 5 illa ſunt primò ex additis ad lit. Sc. 2 tunc tradit modos, qb dici poſſet eſſẽtiã continere, & ꝙ eſſentia eſt pelag⁹, & in quauis multitudine ſtãdum ad primum, ꝙ ẽ eſsẽtia, q̃ nõ tñ formaliter infinita, ſed virtute; tã reſpũ eorum, ad q̃ hẽt infinitatem formaliter primariã, q̃ reſpũ eorum, ad q̃ hẽt cauſalem, & virtualiter, continentiã; ſic ad ea, q in ſe hẽt formalem, extra ſe virtualem; oĩa flumina intrant in mare, vndè exeunt. 3 ibi diſtinguit continentiã formalem à cauſali, & virtuali in ordine ad eſſentiã ꝓpinq: aut remotè. C. vnitas formalis verior. ℞. non in ordine cuiuſuis ad ꝗcũq: nec poſſibilis formalis identitas cuiuſuis ad oẽ, ſed tãtum realis. C. identica, & formalis eſt ſimplex

Digitized by Google

plex, & illimitatior. ℞. non eſt pelagus infinitæ ſubſtātiæ, niſi diſſō inter ſapiam, veritatem, agnitionem. 2 vt quid vnum attributum ꝓbant ex alio? 3 vt quid eſſentia fundamentum, & q̄dā ꝓpinquius eſſentiæ, & immediatius? 4 Auguſt. cont Maxim. ſi De' Pater ſimplex, & ſapiens, bon', cur non Trinus? & ſi abſq. cōpone. Ad aliud; eſt quo ſapiens De', non vt forma, nèc vt pars, ſed quo formaliter talis per verā identitatem; cui ſapiētia ob ſui infinitatem perfectè idem, in quo nata eſt eſſe C. formaliter ſapiens Deus ſapiā, ergo forma eius ℞ formaliter tale dici poteſt ab eo, quod non eſt forma eius, ſed pōt eſſe pars; vel per identitatem cū eo, totus homo eſt eſſentialiter animatus, & aīa non informat totum: & dr̄ tale per animā; ſi igitur eſt identitas attributi, & perfectionis ad eſſentiā; abſq: eo quod informet, vel ſit pars; eſt ſapiēs ꝑ ipsā abſq: informatione, & ratione partis, ſola identitate reali perfectionis. Ad 6 non in pōa eſſentia; quia non diſtincta vt res, & res quia eſſentia in vltimo actu eſſendi identificat ſibi attributū, nèc ſe hēnt vt plura diſperata, ſed vt formalitates vnius ſimplicis entitatis. Ad id, perfectio hēt rationem actus. ℞. non vt inuicē ſe perficiāt & vnum pōa ad illam; quoduis in Deo ſummè in actu: quoduis ſe ipſo formaliter infinitū, & ſua formalitate ſimplex perfectio. 2 perficit, nō vt aliud ab ea, ſed vt ſua perfectio. Ais perfectionis eſt perficere. ℞. nō vt actus, & pōa; nō vt diſtinctæ res: nèc quia eſſentia in potentia ad illas: ſed quia ſecundę perfectiones ſimpliciſſimè pullulant ab ea. Ad 2 ad diuinā eſſentiā formalem, non per informationē, actuationem, compōnem, & depēdentiā, & exigentiam partialem; nihil. n. eſt actus alterius: ſed per identitatem. Ad 3 perfectio formę in Deo, qua ſapiens, bonus; nō ratio partis, actuatio, informatio, q̄ potentiā reſpiciunt; quoduis vltimatè perfectum in ſui rōne formali; nèc indigentia alterius. Ad 4 eſſentia infinitè perfecta in rōne eſſentiæ, & identicè continet oīa non formaliter eſt attributum. 2 totum pendet ab vnione, non ab eo quod eſt idem, & pullulat à ſe; vt propria perfectio. Ad 5 Tres vnitates, ſi vna conſtituit, actuat complet aliā; in Deo eſſentia ſe ipſa completa, attributum non ē vt aliud ab eſſentia; vt formaliter perfectio manās ab ea, & eadem ipſi. Ad 6 totā realitatem, non cōpoſitam ex his, quæ ſe actuant; ſed quia eſſentia infinita continet ꝑfectiones; conſtituunt quæ nō sūt idem. Ad id perficit attributum quo ad eſſe formale, quod eſt; at non eſt eſſentia potentiale ſuſceptiuum, quia non in potentia, ſed ipſum hēt per identitatem, & cōtinet perfectiones, eo modo quo poſſunt eſſe in vno, nō ſecluſis formalitatibus. 2 perfectibile quod non hēt, nèc includit, & in pōa cōponit; non quod eſt ſummè idem. C. ſummè vt vnū formaliter. ℞.

Ad

pugnat attributum eſſentiæ,ſeù p fectionem,quę manat ab eſſentia eſſe formalitaté eſſentiæ,Ad 7 eſſe,& exiſtere pertinent ad quidditatem: at perfectiones,& attributa non pertinent ad quidditatem. Ad 8 potentię,facultates,& principia agendi, diſtinctæ à ſuis actibus.2 ſunt vnitiuè in aïa, tum receptæ:ſi realiter idem,componũt, quia ſimplex creatum non agit p ſuam eſſentiam. 3 non continent perfectam identitatem, nèc de ſe inuicem pdicatur,eſtò re ſint idẽ. Ad id,relatio ſi inſeparabilis,quia eſſentialiter dependens à fundamento,& termino,& reſpectus;in Deo perfectè idem; abſq; dependentia; & infinitas rão vt idem. 2 relatio inſurgit; in Deo ſubſiſtit. Ad illud; vt non idem cõponit cũ alio.℞.idẽtitas,& illimitatio facit vt ſit ſimplex, & non componat cum alio. 2 vt ſit veritas vnionis non ſatis eſſe extra ꝓpriam rõnẽ; ſed vt vtraq;finita,nec eadem perfectè alteri, poã ad illam Ad 2 res componunt non formalitates eiuſdẽ rei, quæ perfectè idem ob infinitatem,quæ eſt rão identitatis.2 formalitates tranſeunt in ſũmã identitatem;quæ componunt ſunt partes; in Deo quoduis formaliter infinitũ, ſui rõne ſimplex perfectio.Ad 3 compoſitio non eſt vbi vna ſumma res, nec eiuſdẽ ad ſe;formalitates nõ ſunt res,ſed rei,& infinitas oẽs identificat realiter, vt vnum ſit ſimplex non tollit perfectiones, ſeù formalitates. Ad 4 formalitates non ſunt entitatulæ, ſed entis perfectiones, & vnius entis.entitatula potius conciperetur eſſẽtia, ſi vna tm̃ formalitas 2 formalitates non cõponũt in Deo,non ſe actuant,vnum non in põa, oïa idem ob infinitatem. Ad 5 identitas à parte rei vt oppoſita diſtinctioni verè reali, ſtat cum diſtinctione formalitatum, nèc infert cõpoſitionem; nèc rão partis, nèc actuatio, informatio, aut põa.Ad 6 ſumma ſimplicitas excludit pluralitatem per informationẽ,adhæſionẽ,non per idẽtitatem,ſimplicitatem, & ſummã vnitatem. 2 ſimpliciter ſimplex,irreſolubile in plures conceptus eſt tãtum vna formalitas; *Deus hẽt plures conceptus*, non t*m̃ formales* in nobis,ſed *in ſe ipſo*, per ſummam identitatem,& ſimplicitatẽ. Ad 7 ſi eſſentia eſſet trina,non eſſet ſumma vnitas; quia eſſet trina realiter,& formaliter;at quia eſt vna realiter, & formaliter; & Trína per ſolam identitatem realem cum perſonis; nõ eſt trinitas formalitas vnitatis. 2 in Deo ſũma vnitas realis,non formalitatum,& perfectionum;niſi identicè, & per ſũ nã vnitatem,quia continet oïa, non quia formaliter attributum. Ad Bern quod informat, actuat, eſt pars,derogat ſimplicitati;non pluralitas perfectionũ;nèc per informationẽ, aut quia adueniant: ſed identicè in ea,& ab ea. 3 vt vni cognita nõ Virgo; nèc vbi forma, quæ componit eſt ſimplex, attributa non cõponunt, ſunt in Deo, & pullulant ſecundũ proprias rõnes

Digitized by Google

nes formales; non vt formæ; non dat eſſe, cui eſt idem eſſe. Ad 8 per identitatẽ formalem, & realem non poteſt fieri oĩs perfectio in vno, infinitæ in oĩ ratione eſſendi, vnum eſſe, non nuda formalitas; ſecus nõ actu perfectiones in Deo ſed virtute. 2 pelagus, & radix oĩa cõtinet, & perfectè ſibi idem, & ſecundũ ꝓprias rõnes formales, ſi actu cõtinet; hinc attributa, & perfectiones nõ ſunt eſſentia, ſed in eſſentia, & ab eſſentia. Ad 9 ſimplicitas non maior vt oppoſita compõni, & actuationi rerum; ſed ſolum identitas maior: at in Deo non hæc identitas vbi trinitas, vnitas, perfectiones, productiones, attributa. 2 ſimplicitas concept⁹ ireſolubilis nõ eſt perfectio ſimpliciter, nec in Deo; ſed vt excludit cõpoſitionem, actum, formã, põam; perfectiones à Dei natura ſimpliciſſimè manãt. Ad 10 attributa nõ componũt, nõ accidunt, nec adueniũt, vt derogent ſimplicitati; plures perfectiones in Deo, nã pelagus ſubſtãtiæ infinitæ. Ad 11 ſi actuarẽt, aduenirẽt, informarent ad modũ partis; non mõ ſimpliciſſimo, p ſummã vnitatẽ, & idẽtitatẽ. Ad 12 vnio eſt partium ad eſſe totius, eſt rerum diſtinctè, nõ formalitatũ eiuſdẽ rei. 2 vnio vnibiliũ, in Deo oĩa vnum, non formalitas vna. C. maior vnitas ſi formalitas oĩum eſſet vna. R. formalitates perfectionum eſſe in Deo; nõ eſſe vnam formalitatem actu; re vnum ſimplex actu: at infinitum in ratione eſſendi, actu intelligẽs, volens, bonus, ſapiens, re vnũ; at non omnium formalitas vna; quia nõ virtus oĩũ, ad eminẽs intra, ſed formaliter, ergo ſuis formalitatibus in ente infinito ſimpliciter vno.

An cum diſtinctione formali, & formalitatum ſumma vnitas in Deo. V.

Recupitus vellet nos non ſaluare ſummam vnitatem. 1. Anſelmus, in Deo omnia vnum, quæ non ſunt oppoſita relatiuè; vbi vnitas, nec diſtinctio, nec pluralitas. Riccardus à Sancto Victore in Deo non aliud, & aliud, quia verè ſummè vnus. Reſpond. vnum vnitate reali, non formali. Cont. cum vnitate reali ſtat multitudo, & numerus formalis, ergo in abſolutis multitudo, quæ opponitur vnitati 2 cũ ſumma ſimplicitate non ſtat compoſitio formalitatũ, ergo nec cum ſumma vnitate pluralitas formalitatum. ℞. vnitate non excludi pluralitatem formalitatum. C. ſimplicitas excludit compoſitionem formalitatum, ergo ſumma vnitate pluralitatem, & multitudinem formalitatum; vt enim contradicit pluralitas vnitati, ita compoſitio ſimplicitati. Reſpõd. vnitas non perfectio ſimpliciter, ſecus pars perfectior toto, eo quod magis vna; ſic vnitas formalis cum attributis perfectio ſimpliciter non eſſet. Contra vnitas ſumma ſi non eſt perfectio ſimpliciter, poſſet non po-

ni in Deo vnitas realis; at vnitas formalis eſt perfectior vnitas, ergo magis in Deo. 2 ex eo quod ſapientia perfectio ſimpliciter, ſeqtur infinita ſapientia, ergo ex eo quod vnitas realis, etiã perfectio quę eſt formalis. R. formalitas perfectionum non tollit vnitatem; nã perfectiones in Deo adunatæ ſub vnitate, & ſimplicitate. 2 trãſeunt per identitatem ad eſſentiã cum qua eſt ſumma vnitas formalis, & denominari poſſunt ſummè vna, ſi non quidditatiuè, tñ identicè ob infinitatem; paries albus denominatiuè, albedo alba quiditatiuè; attributorum vnitas ratione vnius eſſentiæ quidditatiuè; ratione formali eſt identicà, & ſimplici vnitate, omnia trãſeunt imperfectã identitatem alterius, cum quo ſtat diſtinctio formalis. 3 eſſentia perſonis dat ſummam vnitatem naturæ, & eſſentiæ, non obſtãte diſtinctione reali, ita nèc obſtãte diſtinctione formali dat vnitatem attributis. C gradus eſſentiæ vt diſtinctæ ab attributis, ens ſubſtãtia, viuens, increata; ſi non idem formaliter, ergo diſtinctio formalis in eſſentia. 2 ſumma vnitas realis, & formalis eſſe debet. 3 vnitas opponitur pluralitati, ergo non identitas ſumma; vnitas non poteſt diuidi in duas vnitates; ergo nèc quod ſummè vnũ in Deo. nèc albedo eſt alba, ſed qua res eſt alba: 4 attributa non tantùm denominatiuè, & idẽticè, ſed qditatiuè vnitatẽ hñt. 5 eſſentia dat ſuã vnitatem perſonis, quia per ſummã identitatem, & vnitatem, ſed non haberet à parte rei cum perſonis, nèc cum attributis. 6 pluralitas in oppoſitione, in eſſentia idẽ ad ſe; in attributis nulla oppoſitio. R. pluralitas realis, non formalitatum. 2 diſtinctio non neceſſario inducit numerum oppoſitum vnitati; ſed in numero vt ſunt diſtincta, plura, & diuerſa; attributa ſi diſtã, non diuerſa, nèc propriè diuerſa: diuiſio, & diuerſitas aufert omnem vnitatem; hæc. n. in rebus pluribus, non in vnõ vbi formalitates plures. C vnaquęq; formalitas eſt indiuiſa in ſe; ergo diuiſa ab alia; ergo numerus ex plurium vnitatẽ. 2 vnitas formaliter non niſi indiuiſa formaliter. 3 vnum eſſe eſt indiuiſibile eſſe. 4 non põteſt eſſe indiuiſio ſine vnitate; ergo nèc diſtinctio ſine pluralitate, ergo non ſumma vnitas indiuiſa. 5 nequit intelligi indiuiſum in ſe, quod non eſt vnum in ſe, nèc diſtincta quin & plura; ergo ſi diſto formalis, duplex vnitas, oppoſita vnitati. ſi R. attributa vnũ ſimpliciter, diſtincta ſm quid. C. ſecundũ quid diſtrahit; ergo tollitur diſtõ; ſi diminuit non tollit verã pluralitatem, ergo tollit vnitatẽ. 2 pluralitati formalitatum opponitur vnitas formalis R. numerum induci diſtinctione reali. C. multitudo formalitatũ verè multitudo; duo attributa verè duo, & multa; ergo nõ vnitas R. diſtõnem induci pluralitate oppoſita alicui vnitati; nõ ſimpliciter vnitati; impoſſibile in ente infinito, claudente oẽs perfectio-

ctiones formaliter, excludi pluralitatem formaliter. C. vnitas identitatis in Deo verior, ergo nõ oĩs vnitas. 2 eſſet poſſibilis, & nõ poſſibilis formalis identitas cuiuſuis ad quodcumq. 3 vbi differentia, ibi non vnitas, ergo cuiuſuis ad quodcumq; 4 eam vnitatem dant Patres, quæ tollit oẽm multitudinẽ. 5 in vnitate, quæ eſt ſupra omnem ſubſtãtiam, non oportet quęrere multa. 6 in Deo maior pluralitas, quã in aliquo ente creato; pluralitas attributorum, perfectionum, in neceſſariis, & contingentibus; abſolutis, reſpectiuis. 7 tot formalitates, & formalitatulę; qdditates, & quidditatulæ dearticulãt eſſentiã Dei, ac ſubſtãtiæ vnitatem dilacerãt. 8 Ber. l. 5 de cõſ. niſi oĩa vnum in Deo, & cum Deo habebis multiplicem Deum; imò centenitatem, magnum, bonum, iuſtum, & alia.

Ad 1 oĩa vnum, quia infinitas nõ eſt componibilis alicui vt pars ſed põt eſſe realiter idem cuilibet infinito; hinc oĩa vnum vnitate identitatis, & ſimplicitatis, quia ſecundum perfectã idẽtitatem, & realitatem, quidquid ſibi competit, nihil hẽt rõnem põæ reſpectu alterius; omnia trãſeunt in perfectam idẽtitatem, alterius, at hęc identitas realis non concludit repugnãtiam exterminis, vt identitas formalis; ideo quia relatio trãſit in identitatem eſſentiæ, idem põt eſſe ad ſe, & ad alterum; ad ſe, & non ad ſe, non ſecundum eãdem formalitatẽ; at oppoſita relatiuè contradicunt, & opponuntur, ſic nõ vnum generari, & generare, Pater, & filius. 2 oĩa vnum, quia nil componit, in põa, aut actus alterius; ſimplex, & idem; nihil per ſe ad aliud, niſi oppoſita relatiue. Ad id cum vnitate reali multitudo formalis, ergo non vnitas. ℞. multitudo non ſimpliciter, quæ tollit vnitatem; ſed cum addito pfectionum, formalitatum, quę non derigãt. Ad 2 ſimplicitas opponitur compoſitioni per ſe, & vnioni partium; non perfectionũ formalitatibus per ſummã identitatem, & ſimplicitatem. 2 ſimplicitas oppoſita compõni; ita vnitas quę eſt perfectio ſimpliciter oppoſita diuiſioni, diſtinctio formalis non diuidit ſimpliciter, vt ponat numerum abſolutè, ſed cum addito perfectionũ, & attributorum. Ad id vnitas excludit compõnem, & pluralitatem formalitatum. ℞. vnitas q̃ importat formalitas nõ eſt res, & entitas in recto; tãtum in obliquo vt aliquid eius, ideò non tollit vnitatem. C. quid obliqua in Deo? ℞ id ſolum grammaticè, in re perfectio Dei. Ad id vnitas perfectio Dei. Ad id vnitas perfectio ſimpliciter. ℞. vnitas ſingularis, maxima, & perfectiſſima, quæ abiicit pluralitatẽ rerum ſimpliciter; non pluralitatem ſecundum quid, cum addito, ſeù perfectionum. 2 vnitas formalis perfectius quo ad formalè ſignificatũ, & quidditatiuum deitatis; non quo ad perfectionum formalitates; 3 vnitas idẽtitẽ, & per ſimplicitatem; ſummè

ſimplex, non ſimpliciter ſimplex, ita vt conceptus ſit omnium indiuiſibilis, irreſolubilis ſecundũ rem, & formalitatem; Dei eſſentia eſſet tm formalitas, non pelagus eſſendi infinitum, ex quo attributa, & perfectiones. Ad id gradus eſſentiæ, vitæ, intellũalis, entis. Rx. prædicata quidditatiua hñt modũ eſſendi, & pertinent ad eſſentiã Dei ideò vnã formalitatem à parte re; attributa ſunt perfectiones ſecundo, eſſentiã in Deo eſſe ſupponunt, nec comparatur ad eſſentiã vt prædicata quidditatiua. 2 conceptus ſubſtãtiæ, ſpũs, vitæ, entis à ſe, ſunt quidditas in Deo, nõ acceptæ à diuerſis realitatibus, ſed ab eadem ſimplici, nec Deus in genere, vt hẽat plures realitates, ex quibus quidditas à rõne generis, & differẽtiæ ſit accepta; ſed eadem ſimplex, infinita, vno modo, & cõſideratione prędicata quidditatiua in Deo; tã ũ vt ſubſunt noſtris cóceptibus inadęquatis ſub rõne entis, ſubſtãtiæ, ſpũs: at in Deo nõ eſt accipere illos à diuerſis realitatibus, ſed ab eadem vt inadequatè cõcepta; hinc Sco. d. 8. q. 3 F. S. prædicata quiditatiua non ita de Deo, vt de hõe, hic alia rão qua animal, & qua rationalis; in Deo vno modo. alia rão generis, alia dfiæ; Deus ſua quidditate realitates non admittit, hinc tantum virtute, & eminenter, quatenus reſpectu nři intellectus poteſt diuerſos conceptus inadequatè terminare, vt entis, ſubſtantiæ, ſpiritus, vitæ; hinc virtute diſtincta. C. vt à parte rei ens, ſubſtã, ſpiritus, ita bonus, iuſtus; ergo vt illa virtute, & eminenter. Rx. eo omninò à parte rei Deus ſubſtã, quo ſpiritus ens, & quidquid pertinet ad quidditatem, quia prædicata quiditatiua nõ importanṫ diſtãm à realitate alterius; ſic tota realitas, & quidditas infinita non eſſet, imò potentialis, & partialis reſpectu alterius, & eſſentia compoſita. C. eadem ratione attributa componerẽt, ſi vt realitates diſtinctæ actu ręnt eſſentiã. Rx. attributa diſt ab eſſentia à parte rei, quia non hẽnt modũ eſſendi, nec ſunt eſſentia, ſed circumſtãt eſſentiam, nõ pertinent ad eſſe quidditatiuum, ſed vt perfectiones ſecundariæ manãtes ab eſſentia; ſapĩa Dei nõ eſt eſſentia, ſed perfectio; attributa aliter infinita, quã eſſentia; hæc pelagus eſſendi, attributa formaliter ex ſe ſunt perfectiones ſimpliciter, originaliter aũt ſunt ab eſſentia; attributa trãſeunt in eſſentiã ob identitatem; manent ſm propriã rõnem, ideo plus quã intellũ, à parte rei. attributa non ſumuntur à modo creato in eſſe quidditatiuo nec à perfectione eſſentiali, ſed in eſſe ſecundò; & ſi in Deo nullam dicunt limitationem 1. d. 8. q. 3. D. E. Ad 2 ſumma vnitas realis, & formalis in eſſe quiditatiuo, & quoad vnitatem eſſentiæ, non perfectionum eſſentiæ; quibus ſatis identitas, & ſimplicitatis vnitas. Ad 3 vnitas oppoſita pluralitati rerum. 2 vnitas ſimplex oppoſita pluralitati per compoſitionem, non ratio-

tionum formalium, eſſentia in ſe nèc componit, nèc quaſi componit, tamen ratio eſſentiæ non eſt relatio, nèc attributum; ſed perfectè idem ratione infinitatis, quæ nō tollit rationes formalis: nèc ex eis compoſitum, quia non actu, & potentia: ſed ſimplex, vna rāo eſt perfectè eadem alteri, ſed non formaliter eadem. C. ergo vnū agregatione. ℞. perfecta identitas excludit agregationem; idem non agregat id cum quo perfectè vnū, & idem. Ad 4 habēt vnitatem eſſentiæ, & nāæ, quæ prædicatur de eis ſimul; non vnitatem perfectionis, & attributi. 2 eorum eſt vnum eſſe ſimpliciter, non vna perfectionis formalitas. Ad 5 tres perſonæ ſunt vnum, quia illud vnum, quod eſt nāra pædicatur de eis ſimul, & de quolibet eorum; vel vnum vnitate eſſentiæ non formalitate. Ad 6 in oppoſitione relatiua eſt rāo, & oppoſitio incommunicabilis, & perſonalis; in attributis eſt formalitatum diſt. quibus non repugnat infinitas, & communicabilitas, & formaliter hoc eſt, & illud formaliter eſt; identicè tñ re vnum. Ad illud, quęuis formalitas indiuiſa in ſe. ℞. eſt indiuiſa formalitas: at eadem vnitiuè, & identicè cum alia, hinc non numerus abſolutè, ſed cum addito formalitatum & perfectionum. 2 in identitate rei vnitas, nō formalitatum. 3 diuiſio ꝓpriè, quorum vnū m: poteſt eſſe ſine alio; in Deo ſi formalitas vnius nō includit rationem alterius; tamen eſt identitas ſimpliciſſima. Ad 2 indiuiſa formalitas, nō quia ſeparata ab alia, ſeparatio eſt eorum, quorum vnum poteſt eſſe; aut non implicat; aut pōa ad alterum. Ad 3 indiuiſibile per excluſionem rerum, non formalitatum. 2 indiuiſibilis eſſentiæ, non indiuiſibilis, & inreſolubilis conceptus. 4 ſi attributa mānēt formaliter, ꝓpter identitatem, & infinitatem eſſentiæ; trāſeunt in perfectā identitatem ad eam, abſq; diſtinctione rerum. ſic relationes ſi manent, & diſtinctæ formaliter ab eſſentia, diſtinctio non eſt informātium, ſed ſubſiſtentium; iſtud manere formaliter, non ponit numerum ſimpliciter cum eſſentia: ſed cum addito attributorum, perſonarum; q non vnitas formalitatum, ſed vnitas eſſentiæ ad 5 diſtō realis, itaq; concludi niſi per ſeparationē actualem, potētialem, vel proportionalem ad alia: at formalis ſtat cū vnitate ſimpli, ſolum infert pluralitatem formalitatū; quæ ſunt idē vnitiuè, & identicè. Ad aliud tollit vnitatem formalitatis; non vnitatem ſimpliciter. Ad 2 ſupponitur vnitas formalis, non à forma, & quidditate ſumpta; ſed à qualis ratione conceptibili, & obiecti formalitate, quæ non tollit vnitatem; ſed multiplicat perfectiones rei. 2 ſtante vnitate prioris, poteſt eſſe multiplicatas in perfectionibus cum vnitate eſſentię ſūt plura eſſentialia; eſſentialia poſſunt dici attributa, quia imitātur eſſentiā in mō eſſendi, & pdicādi: nèc vt vna pfectibilis, per aliam,

quodl.

quodl 1. nèc ſequitur ſi plura eſſentialia, plures eſſentiæ; à plurificatione ad pluritatem antecedentis. Ad id duo attributa non duo ſimpliciter, ſed vnius quidditatis, & eſſentiæ; duo cum addito attributa, perfectiones, nèc inferūt numerum, nèc derogāt ſummè vnitati: ſed exornāt. Ad id vnitas idētitatis verior; eo modo, quo pōt id fieri in aliquo vno; at realiter, & non per vnā formalitatem pōt eſſe; eſſentia à ſe, radix, & pelagus; attributa circa eſſentiā, & idem eſſentiæ, non eadē formalitas; ſecus eſſentia eſſet attributum; De⁹ eſſet perfectio, non hēns oēm perfectionem; eſſentia habet rōnem prioris, & pelagus infinitæ; hinc attributa infinita in ſe, & per ſe; tñ radicaliter ſunt infinita in eſſentia cui ſunt idem. Ad 2 eſt poſſibilis formalis identitas in quidditate, & eſſentia; non in attributis, quæ circūmſtāt, & ſunt in eſſentia. Ad 3 non per driām, quia nil actuat: ſed per ſummā identitatem, & ſimplicitatem; eſt quo aliquid tale, non vt forma, quæ informat; ſed vt rāo, quæ eſt in eſſentia, cum qua eſt idem, abſq; rōne partis; ſed realiter, & formaliter hēt omnem entitatem per identitatem, non per vnam formalitatem; formalitas eſſentiæ non eſt formalitas attributi, quæ fluit ab eſſentia. Ad 4 Patres vnitatem, quæ tollit multitudinem ſimpliciter rerum, quæ diuidit eſſentias: non auferūt formalitates. Ad 5 non eſt multa ſimpliciter; nec multæ res, multæ eſſentiæ: ſed plura attributa; plures proprietates, relationes, notiones; ad ſe, & ad aliud; communicabilis eſſentia, non relatio; attributum nèc eſſentia, ſed perfectio eſſentiæ. Ad 6 pluralitas perfectionum, infinitas ſcibilium, infinita attributa: at cum ſumma vnitate, & identitate. Ad 7 formalitates, perfectiones non lacerant, nèc dearticulāt trinitatem, imò articulū trinitatis iuxtà tradita in ſcripturis ſaluāt: miſteria fidei ſuis formalitatibus diſtinguunt. 2 potius vna formalitas reddit miſteria fidei ad intra, & ad extra; noſtra figmēta. 3 Deus non formaliter generat intellū, nèc formaliter ſpirat voluntate, ſed virtute; at non ab eo quod virtute in Deo, ſed quod actu, nec perfectiones ſunt virtute, ſed actu. 4 vna formalitas dearticulat infinitā dei ſubſtām, ex qua, & à qua oīs perfectio Ad 8 omnia vnum per identitatem vnus De⁹, perfectiones nō multiplicāt Deū. 2 non alio magnus, alio bonus; vt ponunt ſimpliciter numerum; formalitates nō ſunt diſtinctæ eſſentiæ, ſed eiuſdem eſſentiæ indiuiduæ. 3 Ber. rectè ait ſunt multa vnum; non diuerſa. admittit pluralitatem perfectionum, nō quæ rapiāt ad diuerſa, ſed ad vnitatem. 4 dat magnum, iuſtum, bonum, quæ omnia vnum ſimpliciter, & tamen verè in Deo.

(∴ ✱ ∴)

An

An infinitas ſimpliciter in Deo identificet ſibi omnia realiter, & formaliter. VI.

SIc probat non ſaluari infinitatem ſimpliciter in omni genere. 1 eſſentia à parte rei vt diſt. ab attributis, non eſſet infinitè perfecta ſimpliciter, non contineret pfectionem formalẽ attributi, ergo non infinita ſimpliciter. Sequela, infinitas ſapïæ nõ graduat niſi intra rõnem ſapïæ; ita ifinitas eſſentiæ illiminata in rõne eſſentię, nõ illimitata ſimpliciter. 3 infinitas eſſentię poſſet ex ſe limitari vt nõ ſe extenderet ad oẽm formalitatem: ita vnitas non ad oẽm vnitatem. 4 limitata per ſuã formalitatem, vt excludat perfectiones formales; ita per realitates, vt excludat perfectiones. ℞. de rõne infiniti vt includat identicè, & realiter, non vt excludat formalitates, & perfectiones formales. C. ſi non continet oẽm perfectionẽ formalem, nõ eſt infinita formaliter, nèc infinita in oĩ genere perfectionis formalis. 2 vt in illimitatione realitatis, realitates attributorũ trãſeunt in identitatẽ, & realitatẽ eſtiæ; ita ex illimitatione formalitatis formalitates attributorũ trãſeunt in formalitatem eſſentiæ infinitæ in oĩ genere? 3 pfectio ſimpliciter melior ipſa quã non ipſa; poſita eſſentia ſine hac formalitate minus perfecta erit eſſentia ſine ipſa, quã cum ipſa. ℞. de rõne eſſẽtiæ non eſt eſſe attributi. C. Deus, & omnia. ℞. identicè, vnum re, nõ vnitate perfectionis. confundis naturã cũ attributis. C. formalitates indiſtinctæ in Deo. 2 melior eſt ſapientia formalis ſit ipſa eſſentia; quã non ipſa. ℞. perfectio melior in ſuppoſito entis; vel in eſſentia, non vt ſit ipſa eſſentia. 2 ſatis ſi intra realitatẽ, & idẽtitatem eſſentiæ; nõ formalitatẽ 3 ſubſiſtẽs abſolutũ eſt eſſentia, in ea eſt perfectio; relatiuum eſt perfectum quia includit eſſentiã. C. non eſſet infinita formaliter in oĩ genere, quia non includeret formaliter perfectionẽ. 2 nèc ſubſtã formaliter, nèc gradũ entis; nã hic gradus formalis infinitatis eſſet modus diſtinctus. 3 formalis infinitas eſſentiæ ſecundum vltimã rõnem eſſet potius non ens. 3 aut ſecundum vltimã rõnem abſorbet oẽs rationes priores, & attributa. 5 ſi ſatis ad eſſentiã, infinitas in ratione eſſentiæ; ad ſapiãm in genere ſapię; ergo deitas, qua talis non tm̃ excludit infinitatem attributi, ſed oẽm; & ita nõ entitas. 6 Infinitas nãę intellũalis diſtincta eſſet ab infinitate intellũs, quæ eſt attributũ. 7 ab infinitate deitatis abſorbetur formaliter infinitas entis, quà ẽns, & omniũ pdicatorum eſſentialium, & ante ſe, ergo & eorum quæ poſt ſe; in Deo. n. nil prius, & poſterius. 8 viſio, quà Deus comprehendit ſe, eſt vna realiter, & formaliter, nèc hẽt gradus; ergo rõne vnius obiecti realiter, & formaliter; vt vna repreſentatio. ℞. viſionẽ ab eſſentia ſpecificari, quę vnũ obiectum ſimplex ſub vna rõne;

non

non precisè ex illimitatione: ſed quia actus illimitatus cõtinet plura formaliter, & virtute,quæ per identitatem ſunt vnum. C.ſi continet plura,ergo viſio eſſentiæ nõ habet repreſentare formaliter attributa. 2 ex eo quod illimitata ſimpliciter habet vt ſub vna formalitate repreſentet oĩa;vt ex eo quod ipſa infinita ſimpliciter ſub vna formalitate continet oĩa. 3 nèc eſſentia in ſuo conceptu eſſet infinita in gñe eſſentiæ,nã modus nõ eſt quiditas eius,cuius eſt modus.℞. infinitas non variat rationem formalem: ſed graduat intra rationẽ eſſentiæ.C.vt præſuppoſita ad infinitatem nõ eſt infinita. ℞.res nequit intelligi,& eſſe ſine ſuo modo;nã modus,qui ẽ vt gradus intrinſecus quidditatis,nõ eſt per ſe conceptibilis abſq. quidditate,cuius eſt gradus, vt ſic non hẽt formalitatem diſtãm, intellectus nequit ferri ad intenſionem albedinis,quin ad albedinem;hinc modus,qui nõ hẽt conceptum pręciſum à formalitate, cuius eſt modus, & eſt inconceptibilis per ſe, at formalitas eſt per ſe,&diſtinctè conceptibilis.C. modus inſequitur per Sço.nãram,& quidditatem. 2 modi realiter, & formaliter contrahibiles exiſtunt. 3 à quidditate ex nãra rei diſtinctè.4 non ingreditur quidditatem,cuius eſt mod⁹. 5 ſi dicit intrinſecè identitatẽ realem, ergo eſſentia tãtum identicè infinita. 6 identitas realis non eſt niſi ratio plurium formalitatum ſub eadem exiſtentia, ergo vt ſub non quidditate non eſt infinita formaliter,nèc in oĩ genere, nèc in rõne eſſentiæ.7 eſſet perfectibilis ab attributis perfectiuum ad perfectibile 8 materia,& põa imperfecta, quia perfectibilis à forma, ℞. perfectiones non extra eam, in ea,& manãtes ab ea.C vt formaliter diſtinctæ perficiunt, & caret illis, 2 vt diſtã formaliter non continet formaliter, ergo perfectibilis formaliter,ſic non formaliter ſapiẽs, 3 vt formaliter diſtã exigit illa, hæc eſſentialis exigentia dicit poſitiuè imperfectionem,4 ſi eſſentia exigeret in realitate eſſentię poſitiuã perfectionem eſſet in realitate poſitiuè imperfecta, ergo quia exigit formaliter,ẽ formaliter ſub carentia perfectionis.4 hẽt perficere formaliter eſſentiam, ergo forma.

Ad 1 continet eo mõ,quo põt id haberi in aliquo vno; per identitatem, at non poteſt haberi oĩs perfectio per vnã formalitatem; ſecus non pelagus oĩum perfectionum.2 eſſentia eſt in ſe,à ſe,radix, & fundamentũ oĩs infinitatis,ideo in oĩ genere attributa; & perfectiones per ſe,& in ſe,at non à ſe, quia nõ prima radix, ſed circa eſſentiã;ſi per ſe,& in ſe,tñ radicaliter infinita in eſſentia,cui ſunt idẽ Ad 2 infinitas eſſentię ſimpliciter in omni genere,quia quidquid poteſt eſſe in vno,eſt idẽ perfectè ſibi quia omnis perfectio ab ea; quia fundamentum neceſſarium omnium perfectionum,non quod formalitas vnius perfectionis ſit formali-

Digitized by Google

malitas alterius: ſubſtātiæ pelagus infinitum, & interminatum. Ad 3 nihil vnum, & idem vnius rationis multiplicatur ſimpliciter in Diuinis; quia vnum eſſe ſimpliciter. 2 infinitas eſſentiæ vt preciſè continet identicè, vt radix, fundamētū à qua fluunt. 3 infinitas attributorū, nō eſt quid, & ſimpliciter, nec formales niſi quiditate, & formalitate eorum, quæ inſequuntur; ſic talis diſtō inter ipſas infinitates, qualis eſt inter formalitates, quæ inſequuntur. 4 ſe extendit ad omnem formalitatem, quā continet, nec eſt extra ipſam; at non eſt ipſa formalitas. Ad 4 excludere formalitate non eſt excludere ſimpliciter, ſed eſt formalitates dimetiri; nec eſt eſſe extra eam, ſed eſt eam continere, eſſe in ea, & ab ea fluere; attributa non ſunt eſſentia, fluunt ab eſſentia Ad aliud. C. ſi non continet re, per idētitatem vt fons, & radix. 2 continet oēm perfectionem formalem; ſed formalitas non eſt ipſa eſſentia continens. Ad 2 ex illimitatione realiter excludere, non eſt eſſe infinitum in oī genere; quia eſſet re nō habere; at formalitate tātum non eſt diuiſiua, ſtat cum vnitate, identitate, ſimplicitate; vnus Deus ſimplex, non indiuiſibilis, & irreſolubilis conceptus. Ad 3 melior ipſa, q̄ non ipſa, vt dicit priuationem, excluſionem, & diuiſionem, non vt dicit formalitatū diſtinctionem. 2 ſine ipſa non eſt melior eſſentia, quia dicit diuiſiuam perfectam, & ſimpliciter, quę excludit identicā: at eſſentia eſt ſapīa vnum re; hēt formālr ſapiām, non eſt formalitas ſapię, ſapiā eſt ab eſſentia, non eſſentia. Ad aliud. C. includit formālr, non per vnam formāltem. 2 ſi includere debet habere has formāltes, trāſeat; nō ſi debet id eſſe per vnam formalitatem indiſtām re, & conceptu irreſolubili. 3 in oī genere quia re, idem, & ab ea fluit omnis perfectio formalis. 3 infinita in omni genere, quia habet formaliter, ab ea fluit oīs pfectio, includit identice; non eſt ſine illis. à diſtincta formalitate ad diuiſam, & excluſam re, eſt vt inferius ad ſuperius. Ad 2 infinitas ſi non quiditas, eſt modus neceſſarius intrinſecus, nāraliter poſterior, nec eſt proprie formalitas, vel quiditas; nā modus non ingreditur quiditatem; nec diſtinguitur formaliter poſitiue, quia non hēt diſtinctam formalitatē, ſed ē formaliter idē: at poteſt dici non idem, quia non de eſſentia, ſic modus eſt idem formaliter ei, cuius eſt negatiue, quia non habet diſtām formalitatem, non poſitiue quia non de intrinſeca ratione, ſic nec diſtinguit formaliter poſitiue ꝙ hēat diſtām formalitatē, tm̄ negatiue, quia non de eſſentia. C. ergo idē formaliter negatiue, & non idem, quę contradicūt. ℞. idē qa nō hēt diſtām formalitatem, non idem qa nō de eſſentia, contradictio non reſpū eiuſdem; hę ſūt rationes diſtię. C. non eſt idem formaliter; modus eſt A, cuius modus B ergo poſitiue; nam eſt conſtātia extremorū, cui

Digitized by Google

nata ſunt oppoſita ineſſe. ℞. idẽ, & diuerſum oppoſita abſolute ſumpta; nõ cũ determinatione aliqua, vt formaliter, aut poſitiuè; ſic mediata vt albũ, & non album oppoſita immediatè: at album formaliter, & quidditatiuè, & non albũ, non ſic immediatè; nã nèc q̃dditatiuè albus nèc non albus; ſecus negatio albedinis ineſſet ſorti q̃ditatiuè, ſanum, & ægrum ſunt immediata circa ſubiũ aptum, tam formaliter, & quidditatiuè, nèc ſanum, nèc ægrum idem, & diſtũm immediatè circa ens; at formaliter poſitiuè habent medium: eſſe de eſſentia, & habere diſtãm formalitatem, æquipollent identitati formali poſitiuè, & diſtinctioni & eſt medium inter hoc, quod eſt de eſſentia, & habere diſtãm formalitatem; nã modus inſequitur, nèc eſt quid, nèc formale niſi quiditate, aut formalitate eius; ita modus non eſt de eſſentia quia ſequitur; & res poteſt definiri, & cõcipi ſine hoc conſequente, nec hẽt diſtãm formalitatem; quia nõ eſſet quid, & formale formalitate illius; C. modus eſt non idem, ergo poſitiue diſtũm; non idem & diſtũm equipollent. ℞ in predicatis ſimplicibus, non compoſitis, vt non eſt album lignũ, ergo non album lignum. Sequitur. A. non eſt idem; & eſt, ergo eſt non idem; at non ſequitur nõ eſt formaliter idẽ poſitiuè, ergo eſt formaliter non idem poſitiuè, quia in affirmatione nõ affirmatur totum quod eſt à parte prædicati, vt eſſe formaliter, vel à non idem poſitiuè, ad diſtũm eſt à ſuperiori ad inferius. oẽ diſtinctum eſt non idem, nõ è cõtra; chimera eſt non idẽ ſorti, non tñ poſitiuè diſtincta, pro aliquo ſigno ineſt non idem: at nõ diſtõ; hõi in eſſe quidditatiuo nõ eſt idẽ aſino, nõ tñ diſtõ, quæ eſt paſſio, & ſequitur, ſic alicui eſſe idem, nec non idem prius, quã eſſe idẽ, vel diuerſum. Ad 2 ſi modus non eſt per ſe conceptibilis ſine re; q̃a quãtitas perfectionalis, & ſequitur nãram; nam perfectio albedinis, & eſt demõſtrabilis de ipſa nãra; nèc ſine eſſe quod conſequitur, nec habet proprie formalitatem diſtinctam, & coincidunt in eũdẽ conceptum formalem modus, & eſſe cuius eſt, C. neceſſitas, & infinitas variãt rõnem formalem entis, nã ens finitum, & infinitum eſſentialiter diſtincta per hos modos. ℞. formaliter procõceptu eſt aliquid repreſentãs, ſic finitum, & infinitum non diſtinguntur quidditatiue quia modo; in rõne formali entis abſtracta præſcindunt rõnem aliquã; nam quæ re coniuncta ſũt eſſe poſſunt diuidi conſideratione; ſic diſtincta modaliter, eſtò res, quæ ſubſunt eſſentia, & quidditate diſtincta: at ens infinitum pro fundamento; ſic ens infinitũ eſt ipſa eſſentia, & nãra, & Deus, cui ex ſe, & in ſe conuenit eſſe per eſſentiam; & cum infinitas ſit cõſequẽs neceſſariò ad eſſe; ſic ens infinitum nãę talis, ad quã immediate ſequitur infinitas intenſiua, habẽs oẽm perfectionem vt poſ-

ſibile

ſibile eſt eſſe in vno, oĩs perfectio non per vnam formalitatem. Ad 4 ſecundũ vltimam rõnem includit infinitatem vt radix, fons, origo non ſecundum oẽm formalitatẽ; etiam eſſentia non formalitas ſapientiæ: ſed à qua ſapientia. 7 in ſuis conceptibus ſimpliciſſimis, & abſtractiſſimis non ſe formaliter includunt, ſi conceptus non includit formaliter alium, manẽte propria rõne formali manet non idẽtitas ad alium conceptum, & formalitatem. Ad 5 eſſe, & exiſtere immediatiſſimè conueniunt eſſentiæ, in quibus enunciãtur prædicata quidditatiua, ens, ſubſtantia, ſpiritus, vita intellũ'is, quæ immediatiora eſſentiæ, & exiſtentiæ. Ad 6 ens infinitum in rõne entis nõ caret infinitate intenſiua, nèc eſt in põa ad actualitatem, & perfectionem attributi, quã hẽt; ſed non ẽ formalitas attributi, ſed formalitas rei, nèc infinitas attributi, quę ſequitur ſuã perfectionem, ſed includit illã, & eſt fons, vndè emanat oĩs perfectio. Ad 7 eſſentia abſorbet oĩa, quæ pertinẽt ad primũ eſſe per vnum formalitatẽ, quę pertinent ad perfectionem per vnam realitatem, & identitatem; vt ad nil ſit in põa, ſed oĩa in ea, ab ea, cum ea. 2 ſi poſſibilis, perfectibilis per aliud à ſe finita, & limitata; non ſi formalitas diſtincta. 3 eſſentia non actuatur, nèc perficitur, ſed in ſe hẽt oẽm perfectionẽ. dicuntur attributa in eſſe ſecundo, & non immediatius, quia non eſſentia, ſed in eſſentia, & ab eſſentia. 4 nil poſterius re; ſed ordine prædicãdi, & emanãdi ab eſſentia vna, non vt põa, & vt quid contrahẽs: modo ſimplici puriſſimo, vt eſſentia det eſſe ſimpliciter, attributum eſſe circa eſſentiã. Ad 7 viſio vna realiter, & formaliter quo ad actum, non quo ad terminationem in obiecto. 2 vt plura formalitate vno actu infinito, virtute multiplici. Ad 1. C. viſio eſſentiæ ſi comprehẽſiua, intenſiuè, & extẽſiuè, adęquatè repręſentat attributa. Ad 2 ex eo quod illimitata ſimpliciter, repręſentat oĩa ſub vna realitate eſſentiæ, & obiectiua; nõ ſub vna formalitate. 2 vna formalitas actus, alia formalitas terminationis. Ad 3 modus ſi nõ eſt eſſentia, & quiditas; ſequitur immediatè, nèc variat rõnem formalẽ eius, cuius eſt: attributa variãt poſitiuè formãltem. 2 datur medium inter hoc, quod eſt eſſe de eſſentia & habere diſtãm formãltem. modus, ſi non eſt de eſſentia non hẽt diſtãm formãltem, attributa hñt diſtinctam, nèc de eſſentia. Ad 1: vt ſuppoſita ad infinitatem, eſſentia nõ eſſet infinita. ℞ formãlr nõ diſtinguitur, quia non alterius rõnis formalis; fundamentaliter eſt ipſa eſſentia, ad quã ſequitur. Ad alia; modus ſequitur, pertinet ad ipſam, eſt ipſa realitas rei, non formalitas diſtincta; eſt quãtitas virtutis, hoc penes eſſentialem Dei perfectionem, nõ diſtã formalitas à deitate, ſed tñ modaliter. Ad 2 eſſe per eſſentiam, & à ſe immediatè ſequitur infinitas; nèc modi,

contrahunt vt differentiæ, nec variãt rõnem formalem, quia ens finitum, & infinitum diſtã quidditatiuè, & eſſentialiter, non per finitatem, & infinitatẽ, vt per principia diſtinctiua primò; nam modi terminant; tñ res quæ ſubſunt diſtĩctæ ſunt eſſentialiter. Ad 3 modus rei; at non formalitas diſtã. Ad 4 non eſſe de eſſentia, & habere diſtinctã formalitatem, ſunt rões diuerſæ; idem formaliter alicui, q̃ ſit eſſentia, & quod diſtingui poteſt. Ad 5 identitas realis, & formalis eſt infinitas eſſentiæ. Ad 6 identitas realis à re põt eſſe cum diſtõne formalitatum, & cum idẽtitate formalitatis; nã minor idẽtitas ſi nõ infert minorem, poteſt admittere. Ad 7 perfectio cum eſt eſſentiæ, vt põa, vt actuans illam, ex neceſſitate eſſendi; ſed ex ſimplici emanatione, & identitate naturæ cum omni perfectione poſſibili in vno. Ad id, materia imperfecta, quia nuda potentia eget actuari vt ſit, non continet formã vt idem; componit cum ea. Ad id C. vt diſtincta formaliter; eſſentia non determinatur attributo, ſed non dicit formalitatem attributi, niſi per identitatem, & ſimplicitatem. 2 ſi manẽt rões, eſt res vna ſimpliciter, nec habitudo rerum, formalitatum, ſeu perfectiones eiuſdem rei. Ad 2 non continet formaliter, quia non habet formaliter falſa; quia non eſt illa formalitas, vera. à præciſa ad diuiſam. 2 perficit, & actuat, quod nõ eſt ſumme idem, & in ipſo. Ad 3 exigentia, vbi carentia, & defectus; ſi eſſentia caret attributo perficiret cum eo; at ſi eſſentia nõ eſt formalitas attributi, nõ eget illo, ſed eſt ſummè idem cum eo; vt poſſibile eſt eſſe in vno per identitatẽ, non formalitatem, ſecus formale attributi eſſet eſſentia. Ad 4 exigere, & diſtingui realiter à re accepta realitate, eſt carere, non habere, eſſe extra eã: dicere diſtinctam formalitatem, eſt habere identicã vt vnum, & idem, ac ſimplex eſſe. Ad 5 perficit non vt alia perfectio, nec vt res alia ab ea: ſed formalitate ſui; admittere formalitates non eſt tollere identitatem, ſimplicitatem, ſummam vnitatem.

An ſaluent independentiam in Diuinis Scotiſtæ cum diſtinctione formali. VII.

Recupitus probat independẽtiam auferre omnem diſtinctionem formalem. 1 quodvis attributum formaliter independẽs, ergo non ſtat identitas realis, & non formalis. Sequela, ratio entis à ſe, conſtituit in vno eſſentiali, & formali; ego ſum qui ſum. 2 vt ſapientia non eſt formaliter bonitas, quia omnis eſſet formaliter bona, ita nec formaliter infinita, quia omnis infinita, infinitas modus ſupponit formalitatem cuius eſt modus. 3 infinitas, & independentia aufert formalitates diſtinctas, ſecus in genere; vnum attribu-

bu-

butum alio perfectius: nam infinitas graduat ſupra rationes, quas reperit; vt infinita ſapientia perfectior, quam infinitus calor. 4 eſſentia ens à ſe, non participatè; ergo ſapiens, iuſta, bona, ex ſe non participatione ſapientiæ, ſed eſſentialiter ſapiens, & quiditatiuè. 5 ſapientia, quà illud in quo eſt ipſa ſapiens eſt; ſi alia formaliter, ergo ſapiens participatè. 6 Anſel. monol. 15. natura creata iuſta per aliud, non per ſe; natura diuina per ſe, non per aliud; verius iuſtitia, quam iuſta. 7 formaliter diſtincta, ergo participatione formalitatis diſtinctæ. 8 diſfluit; etiam rationale eſt riſibile fluit, & eſt participatè, eſſent vt proprietates ex fluxu ab eſſentia, & vt virtute, & in cauſa, & à qua manant. 10 eſſent extranea ab eſſentia, & à ſua quiditate; ergo vt accidentia, & eſſentia ſapiens participatione ſapientiæ. 11 ſi conſequuntur eſſentiam, ergo vt poſterius, non tempore; natura, origine, emanatione; ergo rationes cauſatæ; habent ſuam formalitatem originatam; radix, & cauſa habet oppoſitionē ad id, cuius eſt; à parte rei eſſet oppoſitio. 11 ſe ipſis non ſunt formaliter rationes creata; ergo formaliter deitas increata.

Reſpondetur. ad 1 independentia eſt eſſe ſimpliciter, quod eſt vnum in Deo; formalitates ſimplices æquè independentes vt Deus. Secundò dependentia eſt in alio eſſe, attributa vnius eſſe cum Deo. 3 eſſe reale eſt eiuſdem rei; formale quiditatiuè vnū; attributa, & perfectiones non ſunt eſſe, & quid; ſapiā nō eſſe, ſed fluit ab eſſe; at neutrū in ſui formalitate p ſe primò dicit alterius formalitatem, niſi rei, identicè, per ſummam ſimplicitatem, & vnitatem. Ad 2 perfectiones ſimpliciter nō ſe includunt formaliter; at identicè, & realiter non ſe excludunt, quia non repugnant; at modi finitas, vel infinitas ſunt diſtincti, & oppoſiti; ideo ſui ratione ſapientia, nec includit, nec excludit infinitatem. Ad 3 in infinito ſimpliciter omnia ſunt idem; & quidquid poteſt eſſe in eo eſt idē perfectè ſibi, nec componit; at non per vnam formalitatem, quia verè attributa ſunt in Deo per ſe, & in ſe; eſtò perfectè idem in eſſentia. 2 in Deo attributa, & in quouis æqualis perfectio; nec plura excedunt idem bonum, vbi idem eſſe ſimpliciter eſt vnum, indiuiſum, & per ſummam vnitatem. 3 Infinita ſapientia perfectior quam infinitus calor, quia non eiuſdem generis; materiale, & ſpirituale; corporeum, & incorporeum: at ratione infinitatis non ſe excedunt; ſed ſubiecto, & materia; hinc non vnum. Ad 4 non participatè ſapiens, ſed per eſſentiam ſuam; at eſſentia ſapientiæ non eſt natura, ſed perfectio naturæ. 2 ſapiens non per aliud ab ea, ſed quæ fluit ab ipſa, nec eſt nata eſſe quidditas ſed perfectio quidditatis, non quæ ineſt, informat, actuet aduenitat:

ſed ſimpliciter per identitatem, & ſummã vnitatem abſq; dependẽtia, & imperfectione. Ad 5 eſt qua Deus ſapiens; nõ vt alia re, ſed tñ formãlr ſua, quę idem, ac Deus. 2 ſi eſſet aduenienss, inhærens, deficiens, participaret eam: at ſecundum rõnem formalem, modo cõnãtali, & conſubſtãtiali ſi non eſsẽtia, fluit ab ea Ad 6 per ſe nõ per aliud; quia non receptæ, ſed nãrali modo à ſe fluente. 2 p ſe quia nõ vt forma, nèc pars, nèc vt aliud; ſed vt quo formãlr tale, ſimpliciter, non per partes. 3 verius iuſtitia quã iuſta, quia non tãtum eſt ſapiens, bonus; ſed perfectè ſibi idẽ rõne infinitatis. Ad 7 perfectio ſi finita participat infinitam, in Deo infinita eadem illimitatæ: 2 non habet rationem partis ad totum, ſed perfectionis ſimpliciter quidditatiuę: Ad 8 fluit riſibile vt paſſio, vt accidens, attributa vt ſimpliciter perfectiones eſſentiales, conſubſtãtiales, infinitę perfectiones ſimpliciter quidditatiuæ; ob infinitatem quæuis eadem alteri; nèc eſt abſtractio in eis vt formę partis, aut à toto, aut ſubiecto; ſed vt quo aliquid eſt tale; id quod eſt tale per ipſum, & ob infinitatem vtrumq; eſt idem alteri, non tamẽ formalitas illius. C. eſt verè idem alteri, ergo formaliter idem illi. R. verè idem alteri, non eſt formalitas illius, ſecus non idem illi, ſed illud. 2 prædicatio in abſtracto ſapientia eſt bonitas, eſt per identitatem, non formalis; hinc alia per identitatem, alia formalis, ad formalem diſtinctionem, ſatis alia formalitas; vt vna ſit extra conceptum alterius. Ad 9 attributa non propriè principiata ab eſſẽtia: ſed eſſentia hẽt rationem perfectionis radicalis, & fundamentalis reſpũ eorũ. 2 trãſeunt per idẽtitatem, manent formalitate. 3 in eſſentia quæ ſunt, habent ab ea vt ſint talia, pro fundamento, & pelago eſſendi; tñ ex ſe formãlr talia 4 eſſentia primò infinita, & formaliter; attributa formãlr, ſed ab eſſentiã manãt, non vt cauſa, ſed vt fons, radix, pelagus. Ad 10 non vt accidentia, nec inhærent: ſed vt perfectiones ſubſtãtiales, & eſſentiales; re vnum, & idem, formalitate plura. 2 participat, ab eo, quod eſt ab alio, non in Deo vbi per eſſentiã ſuã, & illimitate ſunt. 3 extra formalitatem, non rem. Ad 11 ibi nil prius, aut poſterius tempore, cauſalitate; tñ nãlis præſuppoſitionis; perfectiones ſunt ab eſſẽtia: nõ eſſentia, niſi identicè. 2 illa fundamentum omnis perfectionis hæ immediatius in eſſentia poſitiuè, & notionali, & perſonali. Ad 12 ſunt Deus identicè; ſunt formalitates Dei, ſunt Deus formaliter, ſi ſumantur in concreto, Deus formaliſſimè ſapiẽs; in abſtracto deitas eſt ſapientia eſt ſolum identica, non formalis; formalitas deitatis eſt naturæ, ſapientię perfectio. Adde attributa fluunt ab eſſentia, ratio quidditatiua non fluit, eſt eſſentia.

An

An vitetur omnia abſurda cum diſtinctione formali à Scotiſtis. VIII.

Recupitus negat, ex abſurdis hinc indè 1 tunc nulla diſtō rationis, hæc circa obiectum indiſtinctum à parte rei; ſi attributa diſtincta à parte rei, quia de eis diſtincti conceptus; ex diſtinctione cōceptuum formalium, elici diſtinctos obiectiuè; ergo ſufficit diſtinctio conceptuum circa idem obiectum indiſtinctum; ergo nulla diſtō rōnis. R. formalis cauſat à realitate in obiecto; nō formalis cauſatus à ratione. 2 quæ idem re, & ratione habēt conceptū indiſtūm obiectiuè; ſed non ſemper vbi eſt diſtō cōceptus formalis eſt diſtō obiectiuè; hinc rāo in ſola conceptione; non in formalitate à parte rei. 3 conceptus obiectiuè in Deo, ſunt formalitates, ſapiā in Deo verè, non noſtra conceptio. C. conceptus ſapię, & iuſtitię in Deo sūt vna formalitas obiectiuè; nam cadūt in vna formalite obiecti. R. rōnis, quæ cauſatur ab intellū, nèc oportet eē obiecta diſtā intellūs; ſatis vt in obiecto ſumatur aliud, & aliud; grammaticè hō, & hōis; logicè homo, & humanitas concretum ab abſtracto; ſic cum idem concipitur diuerſo modo, & rōne eſt diſtō rōnis, ſortes eſt ſortes idē vt ſubiectum, & prædicatum. diſtō rationis cum fundamento in re; cum idem obiectum formale multiplex virtute, & eminenter; ſic virtutes in ſole in vna qualitate; prędicata quiditatiuā in Deo, ſubſiā, ſpūs, ens; virtute non actu diſtinctum, ſed virtute; nam ſimplex Dei quiditas, non pōt vnà formalitas, i virtute multiplex; at præter diſtōnē virtutis, eſt diſtinctio formalis, ex nāra rei, cum nō tātum virtute, ſed cōceptibus formalibus reſpōdet formā res, & realitates à parte rei quarū vna nonſit formalitas alterius; ſic pfectiones in Deo, quia non tātum virtute, & eminenter in Deo; & melius eſt hēre formālr has perfectiones, quā non habere. hinc actu ſine opere intellūs. attributa. n. perfectiones in Deo actu, nec habitudine ad intellūm creatum: ſed formālr pfectio intellūs, ſapiæ, voluntatis, bonitatis; intellūs à parte rei generāt, non voluntas. C. et inter concretum, & abſtractū, hō conſtitutus, humanitas conſtituit. definitio conſtituit, definitum eſt conſtitutum. R. conſtituta ſecundū rōnem præcisè, non rei, ex diuerſo mō ſignificādi, idē; at ex nāra rei, non ex diuerſo mō ſignificādi 2 quiditas creata, quia ex genere, & differentia habet diſtincta à parte rei; nō quiditas Dei vbi nil pōa ad aliud, ſimplex eſſētia vna formalitas. C. ſi datur diſtinctio rōnis pura ſine fundamēto, & ratiocinatæ cum fundamēto vt inter prædicata eſſentialia; cur non inter attributa? R. eſſentia rei, vna ſimplex formalitas à parte rei; tātum multiplex virtute; attributa ſunt ex nāra rei, nèc formalitas eſſentiæ, circa eſſentiā, fluunt ab eſſentia. C. diſtinctio rationis

tionis nec eſt ſub mõ repugnante naturæ, idem à ſe ipſo; ergo diſtinctio formalis eſt rõnis vere. ℞. rõnis eſt ſub modo vario conceptionis, formalis ex varietate rei conceptæ; vnum non de cõceptu alterius ſecundum rẽ, rão vnius formalis non in alia à parte rei; quod formalr ineſt vni nõ eſt alterius. C. hęc eſt diſtõ realis. ℞. realis, quorum vnum eſt, aliud poteſt non eſſe, non ſic in attributis, ibi exiſtere, aut ſubſiſtere nõ aliud; in attributis vnum eſſe, & idem in Deo. C. ſi damus diſtõnem rationis ſine fundamento, & rõnis cum fundamento in re; ergo poſita diſtõne formali, aufertur diſtõ rõnis fũdata in re. ℞. diſtinctio rõnis fundata in re, eſt quæ tãtum hẽt fundamentum in re: ſed formaliter ẽ in intellũ; vt cum duobus actibus concipis duo obiecta formalia, quorum vnũ eſt tãtum eminenter aliud, aut virtute: at in attributis concipimus obiecta formalia, quibus reſpondet realitates, quarum vna formalitas non eſt alia, non .n. virtutes attributorum in Deo: ſed realitates nec eminenter ſunt perfectiones ſimpliciter in Deo: ſed formaliter. C. diſtõ rationis non eſt intellectione alia, quã res ſit; ſed cum ſit rõnis non debet cõcipi ex parte obiecti; ergo ex concipi diſtinctis conceptibus, nõ recte arguis diſtinctionem plus quã rõne, ſecus nulla diſtõ rõnis. ℞. rõnis diſtinctio ſẽper, cum eſt in intellũ penes diuerſum modũ concipiendi idem obiectũ; rationis rõcinatę, cũ duobus actibus duo obiecta formalia, quorum vnũ eminenter aliud: at formalis à parte, cum vna formalitas, aut realitas non continetur; nec eſt formaliter alia.

Argues. 2. inter attributa, & perfectiones, non niſi minima diſtõ à parte rei; at diſtõ formalis nõ eſt minima; nã formalis arguit diſtinctionẽ ex nãra rei, non è contra; ergo inter eſſentiam, & attributa duplex diſtõ ex nãra rei, & formalis; nec minima oĩ parte rei; quia arguit aliam. ℞. diſtinctio ex nãra rei præciſè ex eo, quod contradictio abſq. opere intellectus ſumi poteſt; ſic vt precisè præcedit actũ intellũs eſt minima, nec eſt maior diſtinctione formali; põt eſſe inter duas formalitates, aut realitates eiuſdem rei; at diſtõ ex nãra rei vt genus ad oĩa diſtã à parte rei, & eius ſpecies, ſic põt eſſe inter duas res, actum, & potentiam, nec diſtõ formalis hãc infert. C. ſi formalis diſtõ, ergo & realis, nam ſi realis inter ſeparabilia; ſpecies diſtingũtur formaliter, & ſunt ſeparabiles; ergo diſtinctio formalis eſt realis. ℞. formalis ſumpta à forma, & quiditatẽ inter ſeparabilia; nõ formalis à formalitate, & realitate. C. aliqua diſtã realiter, & non formaliter; vt duo eiuſdẽ ſpeciei indiuidua, vnius quiditatis, & formę & realiter diſtã; ergo diſtõ realis non infert formalem. ℞. ſi non diſtincta ſint forma ſumpta à quiditate eſſentiali; tamen diſtã formaliter, vt inter extrema quorum ratio

tio non eſt præciſè adequatè alterius. C. hecceitates nō ſunt formalitates, potius modi, nec addũt nouā rationem formalem, ſed puræ determinationes eiuſdem rationis formalis, ergo idem formaliter, non realiter. ℞. non variant ſpeciem, quia non de gradu formæ ſumptæ à quiditate; at diſtinctæ diſtinctione reali, etiam formali, maior infert minorem. 2 hecceitas non propriè modus, qui nō variat rationem formalem conſtituti; differẽtia indiuidua ſi non variat quiditatem, conſtitut in eſſe hoc, quod eſt eſſe diſtinctum. C. materia, & forma realiter diſtincta in compoſito, & non formaliter, ergo non infertur diſtinctio formalis. ℞. non eſt diſtinctio realis, ſe totis ſubiectiuè, quia idē compoſito; eſt diſtinctio formalis, quia dicũt aliam, & aliam formalitatem.

Arguet. 3 ſi formaliter, etiam ſe totis obiectiuè; attributa quæ non conueniunt conceptu quiditatiuo ſe totis obiectiuè ſunt diſtincta: nam ſi non ſe totis aliquo conueniunt, & aliquo ſui non cōueniunt; conuenire, & non conuenire ſecundum idem non poſſunt, ergo ad aliquam rationem in qua totaliter diſtincta diſcōueniũt, & ſe totis obiectiuè. Reſpondetur diſtinctio ſe totis obiectiuè, quæ inter aliqua duo, quæ in nullo conceptu reali communi quidditatiuè conueniunt, imò etiam Deus, & creatura idem ſe totis obiectiuè exiſtunt; & decem prædicamenta. C. differentiæ vltimæ, & ea quæ ſunt primò ſe totis diuerſa, ſunt ſe totis obiectiuè diſtincta. ℞. & in nullo quiditatiuè conueniunt, attributa in vno eſſe eſſentiæ; exiſtentiæ tamen formalitate diſtincta: C. ſic conueniunt, & diſconueniunt; ergo aliquam compoſitionem habent; vel ad aliquam rationem, in qua totaliter diſconueniunt, & ſe totis obiectiuè. ℞. vt ſtat res, à quibus ſumuntur conceptus formales, & obiectiuè diſtigui realiter à toto animali, & rationale; & tantum conceptus formales, & obiectiue non diſtingui realiter, ſolũ ex natura rei; ita poteſt ſtare attributa ſecundum rem eſſe idem eſſentiæ ſecundum formalitatem diſtincta, & ob infinitatem, & actualitatem non componere. Secundo cum non ſint, vt differentiæ incommunicabiles, nequeunt eſſe ſe totis vt obiectiuè diſtincta, quia habent infinitatem, & realem identitatem, nec diſconuenire formalitatibus, eſt ſe totis diſconuenire; nec res, ſed tantum formalitates eiuſdem rei. Contra differentiæ vltimæ ſe totis, & in ratione entis ſunt etiam vltimatè abſtracta, in eo, quod addunt ad ens; ergo attributa in eo, quod ab eſſentia diſtincta adhuc ſe totis. Reſpondetur vltimæ differentiæ non includunt quidditatiuè ens, nam omnes differentiæ differentiũ vltimæ ſemper quæ ſint debent reduci ad aliqua primò diuerſa: attri-

Digitized by Google

buta ſi non includunt formaliter tñ identicè, 2 realitas obiectiua, p vt rão conceptibilis.; ſic attributa; & oīs formalitas poteſt dici talis: at diſtō ſe totis obiectiuè inter ea quæ nullo conceptu reali cōmuni conueniunt, nec per identitatem 2 attributa differunt ſimpliciter, quia non componunt, & ſimplicia trāſeunt in identitatē; at non differētia ſimpliciter ſimplici, quia habēt conceptū reſolubilem, & includunt eſſentiā idēticè; non ſic differentiæ vltimo indiuiduæ, quæ ſe totis obiectiuè. C. ēt ſingularitas eſſet formaliter diſtā; nec deitas de ſe hæc; & modalia vt neceſſitas, æternitas, non idem formaliter, quia modus nō intrat rōnem formalem rei, cuius eſt modus. ℞. modus extrinſecus nec quiditas, nec pertinens ad q̃ditatem, non tñ hēt diſtinctā formalitatem poſitiuè, ſic idem formaliter ſibi inexiſtit, nam quouis circumſcripto adhuc includitur in ipſa ſimplici, & vnica entitate: at non eſt quiditas; nam albedo vt tria, & quatuor hēt eādem definitionem; ſi modus eſſet quiditas; ſic etiam modus nec eſt formalitas diſtā, nam ſic diſtinctè, & ſeorſum eſſet conceptibilis abſq. eo cuius eſt; & obūm per ſe intellūs ac ſeorſum à re cuius eſt. attributa ergo ſunt perfectiones in Deo; ſingularitas, & exiſtentia eſt ipſamet eſsētia de ſe hæc, aut modus; hinc eſt quiditas, aut non formaliter diſtā à qaiditate. C. modalia, vt neceſſitas, æternitas non idem formaliter, quia modus nō intrat rōnem formalem; ergo ſingularitas, exiſtentia, & attributa. ℞. modalia conueniūt eſſentię p̃cisè acceptę, non ſub ratione attributi, vt infinitas, & æternitas ē magis intrinſeca Deo, quā oē attributum. C. modus non variat, infinitas variat, nam diſtinguit à finito, eſſentialiter, & quiditatiuè. ℞. ens talis nāræ, ad quā ſequitur finitas, vel infinitas, à quibus pōt abſtrahi vna rāo communis enti vniuoca; ſi ens vt determinatur formaliter per modos diſtinguitur modaliter: tñ entia, quæ ſubſunt, & ſubſternūtur diſtinguntur eſſentialiter, & quiditatiuè; vndè ens infinitum eſt eſſentia, & nāra, cui competit eſſe à ſe, & de ſe, & per eſſentiam; & cum infinitas ſit conditio requiſita ad perfectionem ad eſſe per eſſentiam, immediatè ſequitur; nam enti nō repugnat, in ente perfecto, & à ſe reperitur, ens verò creatum, cum non ſit à ſe, ſed participatè habet oēm conditionem requiſitam ad eſſe, hinc finitum, & limitatum in eſſe. C. exiſtētia eſt modus. ℞. exiſtere Dei eſt eſſe, & rāo formalis diuinæ naturæ; Deus eſt, prima, immediata, per ſe primo modo. C. ſingularitas, & exiſtentia eſt vt poſterio r ad quiditatem; ergo ſi poteſt concipi eſſentia non conceptis attributis, ēt eſſentia abſq. ſingularitate, & exiſtentia. ℞. prima rāo eſſendi, & exiſtendi de ſe hæc, non ab alio eſt, ſe ipſa formaliſſimè, & quiditatiuè. C. ēt præciſo

ſo attributo eſt imperfecta. ℞. ſi re, & formalitate vtiq at formalitas primi eſſe à ſe, non excludit formaliter eſſe hoc: at non dicit formalitatem ſapiæ, & attributi; ſed formalitatem huius eſſentiæ continentis infinitudinem ſapiæ.

Arguet 4 tunc relatio realis inter attributa, vt inter perſonas; nam inter perſonas eſt identitas, & diſtinctio: ſed inter attributa eſt vera vnitas, & diſtinctio à parte rei. ℞. non quæuis diſtinctio fūdat relationem; ſed cum origine, & oppoſitione reali. C. realis, quæ eſt à parte rei; realis ſi non ſubſiſtentiæ, tñ quæ ſufficit ad oppoſitionē, vt duæ formalitates oppoſitæ, rōnalitas, & irrationalitas, finitas, & infinitas, neceſſitas, & cōtingentia; ergo data diſtinctione eſt conceptus relatiuus inter attributa. ℞. ad relationem realem tria exigi extrema realia, realis extremorū diſtō & poſito vno ex nāra ipſius ad reliquū neceſſaria habitudo inſurgat; attributa nèc extrema diſtincta realiter, nec habitudo inſurgit in eis. 2 cum attributa à parte rei formālr, & quiditatiuè in concreto prædicētur, & in abſtracto identicè ob infinitatem: ſi diſtā, non tñ relata, quia relationes oppoſitę non prędicatur de ſe inuicem; vt attributa. C. nō eſt intelligibile quod ſit oppoſitio, & non ſit habitudo realis. ℞. diſtō, & oppoſitio eo modo cōpetit, quo competit ſibi eſſe res, ſe ipſis attributa ſunt abſoluta. C. ſi Patris ad filium eſt æqualitas, cur nō inter ſapiam, & bonitatē. ℞. nō ſunt extrema realiter diſtā, ſed tātum oppoſitio formalitatū. C. ita realitas, eſt ęqualis realitati, vt formalitas formalitati; ergo relatio ſatis eſt vt ſit ad aliud ℞. relatio propriè hēt entitatem ad alterū; attributa ſi diſtā non realitate, quę ad alterum, ſed realitate quæ eſt diſtincta ab alia vel vt diſtincta inuicē, & cōtradiçunt admittūt oppoſitionē, cōtradictionē aliquā relationis traſcēdentis, ſecundum quid; & quo ad dici, non quo ad eſſe.

Arguet 5 ſi vnum attributum hēt exiſtentiā diſtām ab alio; ergo plus quā formaliter; alia, & alia exiſtētia diſtinguit realiter, ſi nō habet, ergo vt eſt communis eſſētia, & exiſtentia vnica formalitas; nā exiſtētia formalitas eſt, vt inter formalitatem, & formalitatē eſt diſtinctio formalis, ita inter formalitatem, & formalitatem eiuſdem exiſtētiæ idētitas formalis, & realitatem, & realitatem diſtinctio realis. ℞. attributa diſtincta formaliter, ſunt idem realiter reātur vnica realitate eſſentię ſimpliciter, & exiſtentiæ; hinc nō res propriè à re exiſtente per ſe, ſed perfectio illius infinitæ entitatis. 2 res latè pro vt extra nihil; non ſtrictè vt actualitas exiſtentiæ diſtinctè. C. ſi ex ſe nō ens, nèc perfectio ſimpliciter; nā ſui cōceptu perfectio includit ens. ℞. ens idēticè, & formaliſſimè vt in Deo; nō ſolitariè vt exiſtat diſtinctè perfectio entis præſcindit formalitate,

 non

Digitized by Google

non entitate. C. omnis perfectio imbibit ens, nihil non eſt perfectio;ergo quæuis ratio ſi diſtincta, eſt ex ſe,& per exiſtētiam diſtinctam,& plus quam formaliter. ℞. imbibit idēticè. 2 attributa nō res ſed perfectiones,quę pullulant ab eſſe rei ſimpliciter . 3 realitates aliquid rei,& ab eſſentia ; non eſſentia vel imbibit eſſe abſque intellectu ; non eſſe,vt ſua formalitas ſit res diſtincta à re ; alia diſtinctio rerum, alia ex natura rei vt ſine intellectu. C. formalitas attributi,ſi à parte rei vt diſtincta ab eſſentia ; nequit præſcindere ab eo quod ſit res ens,vel nō ens. ℞. res à realitate; & res à re, quæ eſt rata,firma,à ſe eſſentię,& exiſtentiæ,& fundamentum. C. ſi ab eſſentia attributa;ergo principiata ab ea. ℞. tantum eſſentia radix perfectio, fundamētum reſpectu eorum. C. de omni verum eſt eſſe aut non eſſe. ℞. in perfectionibus; non oportet vt habeant eſſe ſimpliciter;nec alterum inſit, humanitas tantum humanitas. 2 eſſe ; non ineſt non eſſe; at pro formali,non pro re abſolute exiſtentię. 3 non eſt ſimpliciter , eſt aliquid perfectionis Dei. C. attributa ſunt à parte rei, ergo eſſe à parte rei. ℞. à parte rei,qa extra intellectū; non quia res,& res C. attributa vt vltimatè accepta,aut ens, aut nō ens; ergo vt res, & res. ℞. ens per identitatem ; formalitate perfectio entis. 2 de ſe entia pro realitate, non pro re in ſe,per ſe , & à ſe; ſic vna eſſentia . 2 omne quod eſt ſimpliciter; attributa nō dicūt eſſe ſimpliciter: ſed eſſe talis perfectionis;& infinitatem in ſua rōne formali ; non in genere entis ſimpliciter. C. formalitas ſapię, ſi nō includit ens per ſuam rōnem formalem; ergo ens per vnionē , & identitatem ; at oīs rāo diuina eſt formaliter ens non per vnitatem;&exiſtens non per vnionem ad exiſtentiā. ℞. non per vnionē, ſed per identitatem,& ſimplicitatem ; eſſe Dei imbibit identitatę reali perfectionem attributi : at non eſt formalitas attributi ; ſic diſtinctę formalitates attributorum,non vt res,& re ; vt rei:nā pfectiones;ab vna eſſentia,& vnitate Dei , pōt ſumi vnitas rei , & pluralitas formalitatum,quæ non opponuntur,nec vni repugnāt. C. identitas realis nequit explicari cum attributis diſtinctis formaliter,niſi per vnionē pluriū formalitatum; ergo vt formalitas vniatur,debet ſupponi cum pōa adeſſe; ergo in actuali eſſe per exiſtētiā. ℞. continētur vnitiuè in eſſentia;manent ſecundum formalitates,tranſeunt identitate; comparata eſſentiæ , non ſunt vt formæ informātes,nec partes totius: ſed quibus Deus eſt formaliter tale ; ideo plura in vno eſſe reali; at æterna, & exiſtentia vna æternitate exiſtunt. C. quoduis ens reale, & extra nihil per exiſtentiam. R. fundatam in eſſentia, cū qua idē, à qua pullulāt,in q̄ trāſeunt realiter. C. exiſtētia de conceptu formali cuiuſuis rōnis diuę. 2 ſi multipli-

Digitized by Google

tiplicatur vnũ abſolutũ,nõ eſt rão cur nõ aliud. 3 relõnes includunt formalẽ exiſtẽtiam diſtâm ab eſſentia Ad 1 vt attributa,nõ de cõceptu eſſentię,nec exiſtẽtię;pfectiones eius,idẽ illi Ad 2 ſimplr ab ſoluta, nõ plura in Deo; idẽ eſſe, & exiſtere ſimplr; attributorum multitudo, non eſt eſſe ſimpliciter; ſed perfectionum, & cum addito; quorum eſſentia radix, origo, fundamentum. Ad 3 relationes conſtituunt perſonas, ſunt incommunicabiles, ſubſiſtunt,pertinent ad origines, ſunt plures realiter diſtinctę: attributa nec diſtincta realiter, nec vnum excludit aliud in eſſe; ex quo.n ſe excluderent realiter non eſſent infinitæ; implicat plura realiter diſtincta eſſe formaliter infinita. Contra quodlibet quia formaliter infinitum includit formaliter aliud; vt realiter infinitum includit realiter aliud. Reſp. ſi excluderet aliud realiter, nõ eſſet realiter infinitũ: at excludere formaliter,eſt hẽre identicè,& habere formaliter,abſq.formalitatũ cõfuſione;ſapiã includit bonitatẽ nõ eſt bonitas;formalitates nõ ſe excludũt in vno ſũmè ſimplici;vt realiter diſtincta abſolutè; q hẽt realiter ſimpliciter hẽt, & excludẽs realiter,ſimpliciter excludit: at excludens formaliter, includit identicè,& ſimpliciter; & in Deo oẽs perfectiones ſimpliciter non vna perfectio;formalitates oĩum, non oĩum vna formalitas. Cũinfinitas ſi non tollit formalitates, tollit diſtinctionẽ.Reſpond.dare formalitates, eſt dare diſtinctionem formalem cum identitate reali.

DE OBIECTIS SECVNDO VISIS in Deo. Tit. XXXVI.

An Beatus videat,& qualiter alterius beati gloriam.

I.

SI vnus videt gaudia alterius; charitate quiſque tantum gaudet in bono alterius, quantum ſuo; & maius bonum magis volitum; plus gauderet Petrus de bono Virginis, quam ſuo; & magis beatus beatitudinę alterius quam ſua. imò Virgo plus gaudet de bono Petri, quam Petrus ſui gloria, cum minorem habeat caritatem.

Dico. Vnus poteſt videre gloriam alterius,reuelatione in Verbo, & in eſſentia illius beati: ſed non ita gaudet bono alterius, vt ſuo.Scotus 4. diſt 50. quęſt. 6. H. Prob. 1. in eſſentia Dei relucent vt ſpeculo per actum intellectus ideæ poſſibilium; poſt actum voluntatis omnia exiſtentia, & futura; ergo in Verbo relucet obiectiuè beatitudo omnium; ergo reuelatione videri poſſunt gaudia aliorum. Secundo Auguſt.83. qu q.46 idearum viſione anima beatiſſima; ergo amplitudine

bea-

beata ſpectat videri ideā in Deo, beatitudinem alterius. 3 Beati nō modo habent noām eorum quæ ſunt ſupra ſe, vt Deus; infra ſe, vt cęli, & corporalia; intra ſe, vt propria bono: ſed extra ſe, vt bona alterius; quid non vident, ſi Deum videntem prob. 2. quod in eſſentia alterius ſapīæ 9 corpus quod corrumpitur, aggrauat animā; ergo in patria, vbi anima ſeparata, & ſuo tempore corpus, graue nō erit, nec impedietur cognō in ꝓpria eſſentia. 2. 1. de ani. 12. ſi anima non hēt operationē à ſenſibus diſtām, nec habet eſſe diſtinctū, ergo ſi in patria hēt eſſe ſeparatū, poterit habere operationem, & cognēm diſtinctam in ꝓpria eſsētia alterius 3 oē ens creatum, finitum, actu exiſtens eſt obiectū propriè aptum intellūi ex nāra pōæ, niſi immoderata diſtātia impediat, ſed viſio in beato, & eius gaudium eſt bonum finitum actu exiſtēs debite præſēs; ergo pōt verè attingi ab altero beato.

3. Nec magis gaudēt ex bono alterius, quā ſuo. Prob quiſque citra Deū, plus tenetur ſe diligere, quā alium, magis vitare peccatū in ſe, quā in alio; ergo debet gaudere magis in bono ſuo, quā alio, ibi perfectus ordo caritatis. 2 viſio, & fruitio in quouis perfectio intrinſeca eſt; ergo magis delectat, & gaudium intenſius prębet, quā gloria alterius, quæ extrinſeſeca. 3 melius boni modicū in ſe poſſeſsū, q̄ plura bona videri poſſeſſa ab alio. 4 quiſq. ſui gloriā ꝑcipit diſtīctè, alterius nō ita diſtīctè.

Argues. 1 maius bonum magis diligendum; bonum Virginis maius, quā Petri; ergo Petro maius gaudiū in bono Virginis, quā ſuo. 2 quiſq. tenetur magis ſe diligere; inuideret alteri; ſi magis eā vellet ſibi. 3 dignior beatus maiorē gloriā, & caritatē hēt, quā inferior; ergo plus gauderet de gloria inferioris, quā ille. Sequela; viſio, fruitio, gaudium ſecuntur gratiā, & intēſionem eius. 4 etiam inferior beatus, ſcit alium plus meruiſſe, & magis eſſe dignū; & ſciām perfectam ſequitur gaudium; ergo magis gaudet de bono alterius. Ad 1 maius bonum diligēdum, cęteris paribus; vbi æqualitas boni ad diligētem; in ſe maius bonū eſt cōueniēs vni, nō alteri. 2 maius bonum magis diligibile, non ſemper magis dilectum; dilectio ſequitur ex capacitate diligētis. 3 bonum Virginis, quia maius, & continet plura magis diligitur à Petro extenſione gaudij, non intenſione; quia non bonum in ſe, ſed vt in altero. Ad 2 nemo alteri inuidet; ꝑfecta caritas non æmulatur. ſciūt quempiā iuſtè recipere, prout meruit, conformes regulæ ſuperiori, Deo ſic iuſtè volenti. Ad 3 propria grā magis facit ad intenſiorē actum, circa ſuum bonum, quā alterius. 2 magis per accidens, & extrinſecè, non per ſe intrinſecè, vt propria ſit beatitudo. Ad 4 vult maius bonum in alio, quem ſcit dignum; in ſe pro vt meruit. 2 citra Deum optimū ſimpliciter;

Digitized by Google

non ſemper gaudium ſequitur ex volito magis bono: ſed intenſiori actu volendi bonum; quiſq. intenſius gaudet ſuo etiam modico, q̃ multo, quod videt in alio.

An Beati audiant, & exaudiãt praeces fidelium viatorum. II.

VIſione tam beata, & reuelatione in Verbo, quã naturali, & genere proprio; tã intuitiuè, quã abſtractiuè; & præces tam vocales, quã mentales, ſi poſſint audire; ſi neceſſario, an congrue, & regulariter ſequatur orationũ reuelatio; & ſi proportio diſtãtiæ à cælo empyreo ad nos, impediat præſentiã potentiæ ad obiectum.

Dico. Viſione beata, & reuelatione in Verbo beati vident orationes eis directas: ſi non neceſſario, regulariter, & cõgrue ad beatitudinem, ſequitur orationum reuelatio, eſſe mediatores, & apud Deum interceſſores. Sc. 4. d. 48. q. 4 & q. 2. C. Prob. quod videant in Verbo, & pro nobis orẽt. 1. Greg. 4. dial. quid non vident, ſi videntẽ omnia vident? Hieron. C. Vigilãt. c. 3. ſi pro cæteris orabant, cum p ſeipſis ſolliciti eſſe deberent, quid poſt victorias, coronas, & triumphos? Bern. ſer. omn. SS. ſi potẽtes in terris, quãto potentiores in cęlis, vbi gratia auget caritatem? 2. pſal. in conſpectu Angelorũ pſallã tibi Deus meus. Iob. 12. quãdo orabas cum lacrimis, obtuli orationẽ tuã Domino. Apoc. 6. ſunt corã agno, habentes phialas aureas, plenas odoramentorum, quę ſunt orationes. Conc. Senonenſe in decr. fidei; per uſum illud deitatis ſpeculum, eſt in quo, quicquid intereſt, illuceſcit. Ratio. 1 cõgruit beatos eſſe mediatores, & ad Deum interceſſores in ſalute curanda; vt orationes eis oblatas Deus reuelet, vt beati ne dum habitu, actu, & mente pro iis orent, qui offerunt orationes; & quis cũ merita Sancti apud Deum inuocat, Sãctum velle merita ſua illi prodeſſe. 2 Sãcti coadiutores Dei sũt in curanda ſalute electorum; ergò ſpectat vt eis reuelentur orationes ſpecialiter eis directas. 3 in via iuſti ſciebant abſcondita cordis, cogitationes; magis in patria, vbi perfectio ſtatus. Ant. 1. reg Samuel, ò Saule, quæ ſunt in corde tuo indicabo tibi. 4 reg. Eliſeus reuelat ſeruo. Iezio, quicquid abſcõditè, & abſens acciderat cum Namaanſyro. In actibus, Petrus manifeſtat fraudes Ananiæ, & Zaffię; iu via ſciũt abſcondita, magis in patria. 4 ſunt amici Dei; ergò oĩa eis nota fiunt, præſertim, quæ ſpectãt ad eos. 5 hac vita parcit multis per merita iuſtorum; magis in patria ob orationes ſanctorum. Ant. Geneſ. promittit veniam ſi decem iuſti fuiſſent cum Loth. Iob promittit, ſi oraret, faciem eius Deus ſuſpiceret. Augu. ſi Stephanus non oraſſet, Eccleſia Paulum non haberet. 6 viatores orãtes, ſæpe impetrãt; Iacob. in ep. orate pro inuicem, vt ſaluemini.

Digitized by Google

Elias petit pluuiam,& exauditur. Moyſes orat pro populo. Cananea impetrat filiæ Centurio pius in ſeruum. Paulus ad connauigãtes:magis in patria,vbi claritate perfectiores, apud Deum potentiores,mente puriores.

Vrgent Hæret. Vigilant.Luth. Caluin. Vigleft,alij,vt tollant præces.1 multũ ſancti diſtãt à nobis, non audiunt.2 Chriſtus inuocandus;vnicus mediator Dei, & hominum.3 ſoli Deo honor, & gloria;non colẽdi ſunt ſancti.4 Aug. de cur.pro mort agen.animæ neſciunt,quæ hic agantur,niſi diſcãt ab Angelis. 5 ſunt extra ſtatum viæ, nec amplius mereri poſſunt, ac prodeſſe nequeunt.6 nec intuitiuè,nec abſtractiuè videre,audire poſſunt præces; notitia ex potẽtia applicata obiecto; præces, & voces non ſunt debitè præſentes. 7 intellũs, & voluntas põæ occultæ,tãtum Deo cognitæ,qui oĩbus intimè illabitur, & præſens. 8 viſione beata non vident, beatitudo non deſcendit ad creata; non ad plura obiecta; permanens eſt non fluens,præces ſunt de nouo, & fluentes. 9 ſi Deus reuelat; aut videt Deum velle exaudire, aut nolle; aut nec velle, nec nolle; ſi primũ fruſtra orant; sm̃ orant ꝓ nolito à Deo;ſi tertium, petunt, quod abſolute euenturũ neſciũt. 10 ſi reuelatione Dei, cur Eccleſia nõ petit,vt reuelet dilectis ſuis noſtras voces?

Ad 1 diſtantes vt ſciãt nõa pure nãli;nõ in Verbo,vbi relucẽt oĩa. 2 etiam nõa nãli,quia mira celeritate vbiq. eſſe poſſunt. Hieron. deferri poſſunt quo volunt, Aug. cogitationum velocitatem ſequi poſſunt Bern. Ad 2 vnus mediator Chriſtus redemptione; plures interceſſione;Chriſtus a ſe, ſancti per Chriſtum; vt per amicos, & ciues Deo fidentius petamus.Ad 3 ſoli Deo honor latriæ,ſuprem⁹ cultus; ſanctis dulia; Virgini hyperdulia, vt prima creaturarum. 2 ſumma Chriſti gloria non tãtũ in ſe,ſed in amicis,& ſeruis adhuc reuerentiam ſibi exhiberi. Ad 4 ibi non præciſè de anima beata, cui regulariter reuelatur in Verbo, quicquid ad eam ſpectat; vt nos adiuuet,ſed nõ oĩa ex natura põæ,quæ ob diſtãtiam poteſt impediri.2 fortè de animabus, quæ ſunt in purgatorio, quę ſciunt ab Angelis,quę illic aguntur,ſi Deus ad ſolamen ſinit reuelare. Vel ab animabus,quæ vadũt ad illos.Vel id arguũt,ex ſuffragijs,quæ ſibi ꝓdeſſe ſentiunt. Ad 5 ſunt in termino pro ſe ipſis: impetrãt eis pro quibus orant; quis in termino ꝓ ſe,põt alteri mereri. Rex ob præces amici dat alteri honorem, cuius non eſſet ita dignus,niſi rogaret amicus;nec ob id amicus vlteriorem amicitiæ gradum ſibi meretur.2 nõ merentur de nouo,ſed fructum meritorum petunt;orant pro meritis hic in via adeptis;merita Chriſti, & Sãctorũ,in Dei acceptione ſemper viuunt.Ad 6 vident viſione beata reuelatione in Deo; in genere proprio, ſi impe-

dit

Digitized by Google

dit diſtãtia; poſſunt fieri præſentes, vt Angeli ſi uolũt. Ad 7 actus intellũs, & voluntatis non poſſunt eſſe noti aīæ coniunctę, quę à ſenſibus pendet: at ſeparatæ poſſunt eſſe obiecta proportione: entia finita, creata, extra cauſas; hinc poſita diſtãtia, proportione obiecti ad pōam, poſſent cognoſci. Ad 4 actus non eſt ad creata vt viſa in ſeipſis, ſed vt viſa in Deo; nec vt obiectum primũ, ſed conſequens, vt congrua beatitudini; ſi plura obiecta terminãt, vnum eſt motiuum in quo videtur oīa. ſi præces de nouo, actus non de nouo, ſed tm̃ terminatio, reſpũs nouus ad idem obiectum. Ad 9 ſi Deus reuelat præces, non neceſſario reuelat ſaluãdos eſſe, vel exaudiẽdos, qui orãt; ſunt obiecta diſtincta. 2 ſi Deus reuelat, quod velit exaudire, orãt, gratias agunt, ſuplices sũt vt cito exaudiat; ſi reuelat, quod nolit abſolutè; non orãt vt exaudiãt, quia non contra Deum; orãt quid magis expediat; vt fiãt digni; peniteant; mereantur audiri: ſi non reuelat, expectant orantes effectum petitionis iuſtorum; sũt coram agno, habẽtes phialas aureas plenas odoramentorum, quæ ſunt orationes ſanctorum 3 reuelat Deus, nec abſcondit à beatis, ſi velit exaudire; & ſi exaudit per merita iuſtorum placuit, vt exaudiat. Ad 10 ſupponit certum, Deũ beatis reuelare 2 rogamus sãctos nõ pro ſanctis. 3 p̃cum noſtrarũ pro ſeipſis nõ egent. Ais plures præces ſæpe ſunt directæ minori beato; ergo in verbo eius viſio perfectior. ℞. perfectior sm̃ quid, nõ in eſſe gloriæ. 3 plura videt hoc genere; non omni genere. 4 forte digniori, etiam reuelata, quæ ad ſtatum inferioris pertinent.

An beati, animæ ſeparatæ notitia naturali extra verbũ poſſint noſtra audire. III.

EX Thom. tantum à Deo, ab Angelis, per ſpẽs infuſas animæ in ſtatu ſeparato ſumunt notitiã; nã ſi coniuncta pendet a sẽſibus, ſeparata ab intelligentijs. At Sco. ẽt ſtatu ſeparato poſſent in propriã operationem, & acquirere noã m prius ignoti, vbi obiectum eſt præſens reſpũ intuitiuæ, aut per ſpẽm abſtractiue. ſecus minor oīum eſſet anima, ſi non poſſet in ſuam operationem, niſi ſenſu, & ab Angelis plura ſine neceſſitatę. ſi nãra ad operationem nõ eſt recurſus Angelis. quod agit phãtaſma in organo extenſo, & aīa poteſt abſtrahere à phãtaſia pro ſtatu iſto, ẽt poteſt à re immediate ſi nõ eſt organum impediens, hinc ſaparata poſſent hẽre notitiã prius ignoti; vbi agens, & paſſum quæ ſufficiũt ſequitur actio; perfectio vt mens poſſi in corpore, & extra. ſpẽs pendent à phãtaſmate hoc ſtatu, intellũs ſeparatus cũ obiecto; tã agens quã poſſibilis cauſa ſpeciei, & actus.

Dico nõa nãli extra verbũ poſſent ſcire, niſi diſtãtia impediat; tã intuitiue q̃ abſtractiue. 4. d. 45. q. 2. 3. & 4. Probatur. 1. quæ prius

Digitized by Google

nouit ſenſus, & intellectus; poſt ſeparationē ſi nō manet ſenſus, manet intellectus, & habitus eorum, quæ fuerunt vſq. ad ſeparationē; ergo pōt vti ad actum memorandi. Aug. mortui habent memoriā, Luc. 16. recordare fili. 2 ſunt entia actu a parte rei, finita, intelligibilia; ergo ſub obiecto intellūs; nec obſtat quo minus videri poſſint. 4 in anima ſeparata habente obiectū proportionate præſens, eſt actiuum, & paſſiuum ſufficiens; ergo nil impedit quin poſsit; eſt intellūs agens, & poſſibilis. 5 quorūque intelligibilium proportionatè præſentium, poteſt anima ſeparata cogñem acquirere. Secus interior ſenſu eſſet anima. 6 res extra ens in actu ſaltē virtuali, quale formaliter intellūs in potentia. 7 vnio cum corpore eſt ob coniunctū; at perfectio eſt, vt poſsit cum corpore, & extra. 8 plura ſine neceſſitate nō cogimur dare; nam cum intellūs recipit ſpēm; ratio non eſt vnio aīæ cum corpore, ergo ſeparata poteſt ſpēs recipere. intellūs, & ſpēs memoria perfecta ergo ſeparata ob ſpeciem retentā, quod ante ſeparationem nouit poteſt cognoſcere. diſcamus in terris, quorum ſciā perſeuerat in cęlis Hieronymus.

Prob. 2. diſtantia poteſt impedire, ne noſtra nāliter cognoſcāt 1 vt nālis ſit notitia dēt eſſe fæcūdus intellūs, & memoria, vt emittat prolem, fæcunditas nō niſi ex præſentia obiecti cum pōa, vnio inter illa, ergo nimia diſtātia extra ſphærā, non eſt fęcunda memoria. 2 vbi plures cauſæ ad effectum, approximatio ſufficiens in prærequiſitis neceſſaria; ergo in oī diſtātia non eſt actio. Sequela, agens creatum, & finitum in omni diſtātia non agit; quia virtus finita 3 ad actionem ſubīę ſeparatæ requiritur determinata diſtātia. 8. phyſ. 84 intelligentia mouens orbem, in ea parte orbis vbi incipit motus; ergo ad actionem præſentia, & virtus agentis, ſi non localis contactus, virtutis. 8 agēs, & patiens ſimul ſunt, ſi non contactu phyſicè, ſaltem virtute, ergo diſtātia nimia poteſt impedire. 9 ſphera cuiuſuis creati agentis, mēſuram hēt cum virtute *illius*; ergo finitè, & limitatè actiuitatem hēt ergo impſe in oī *diſtātia* audire; auditio impreſſione ſpeciei, aut actu intelligendi fieri debet. 10 non oportet ad actū nālem agēs eſſe præſens paſſo contactu phyſico, cum medium eſt receptiuū actionis eiuſdē rōnis, vel alterius; at animæ ſatis virtutis præſentia, & in ſphera actiuitas eius, quam Deus perfectè comprehendit.

Prob. 3. poſſent ſcire, quia facile ad nos moueri poſſent. Hieronym. ad vigilāt. mira celeritate, vbique eſſe poſſunt. Aug. differri poterunt, quo voluerint. Bern. cogitationum velocitatē ſequi. Gen. 28. Scalā vidit Iacob Angelos aſcendentes, & deſcendentes; pſal. immittet Angelos Domini in circuitu timentiū eum. Sap. vt ſcintillæ in arundineto diſcurrent. 2 rela-

Digitized by Google

relationem eorum, qui ad eos vadunt, ſic Baptiſta reuelat animabus limbi Chriſti deſcenſum ex Greg. 3 cum inter pōā, & obiectū non eſt debita diſtantia, effectus non eſt niſi approximatione, & præſentia virtutis; ergo beati, & Angeli, qui moueri poſſunt, præſentia virtutis intra ſpherā poſſunt audire præces.

Arguent plures Thomiſtę, Vaſquez, Suarez, diſtātia non impediri actionē nālem. 1. Boet. de heb dom. incorporea non eſſe in loco; ergo operari nec exigit diſtātiā, agere ſequitur eſſe. 2 beatitudo aufert imperfectionē naturæ. 3 Luter, Samoſat, hęret. vitātes sāctos nō inuocādos, qa nō hñt por rectas aures, vt audiāt, illud Iob 5 voca, ſi eſt qui tibi reſpondeat, & ad aliquem ſanctorum conuertere; quaſi ludo exponunt. 4 notitia abſtractiua animę coniunctę poteſt eſſe per ſpēm, etiam ſi obiectum diſtet nimis; ergo intuitiua animæ ſeparatæ poteſt eſſe ad oē obiectum; nā ad actionē ſpiritualem propinquitas nil iuuat, nec diſtātia impedit, nec paſſum obſiſtit. 5 media corpora actum ſpiritualem non impediunt, nec per corpora actio ſpiritus trāſit. 6 diſtātia, & medium māle; ergo non impedit actionem animæ ſeparatæ, quæ immālis. 7 quāta debet eſſe diſtantia, quæ non impediat.

Ad 1 vt diffinitiuè in loco, ita hic quod non alibi; & præſentia diffinitiuè exigita ad agere; ac multa diſtātia actionē nāræ impedit. Ad 2 tollit imperfectionem nāræ, nō cōditionem, agere intra ſphærā, & non amplius non derogat beatis, qui in verbo ſciunt oīa Ad 3 hæret. negant abſolutè poſſe ſcire; nos abſolutè ſcire in verbo, & reuelatione; illi oēm virtutem à beatis, vt nr̄a ſciāt, nos diſtātiam, proportionem actiui, & paſſiui in notitia nāli volumus. & præſentes fieri poſſe, & cito adeſſe vt Angelos. Verba Iob ſub cōditione, Eliphas deſperans amici ſtatū, exceſſu dixit, voca ſanctos, ſi eſt, qui reſpondeat; oppreſſus ita iaces, vt nullus pro te videatur adeſſe. Vel conditio dubia cadit reſponſioni, nō auditioni. Ad 4 ſpēs in nōa abſtractiua eſt intimè præſens; obiectum nimiæ diſtātiæ abſens. 2 vt obiectum multum diſtās, & incognitū impedit ne abſtrahatur ſpēs, ita ne videatur intuitiuè; viſio eſt rei præſentis. Ad 5 corpora non impediunt, vt actio pertrāſeat: ſed diſtantia extra ſpherā. 2 corpora à longe, non poſſunt eſſe terminus actionis, quia non in ſphera agētis. Ad 6 mā nō impedit, vt actio debeat trāſire: ſed diſtātia, & vis agendi pōæ finitæ, quę non pōt circa abſens, in quoduis, nec vbique. 2 vis obiecti finita, mouens determinatè, nec à diſtātia fæcundat pōam. C ſeparata nō vti lingua, nec medio: ſed memoria, & applicatione volūtatis coagente Deo; ergo in oī diſtātia. R. intra ſphærā poteſt non vti medio, & audire diſtātē,

 non

Digitized by Google

non propinquũ, applicatione ſuæ voluntatis. Ad 7 quãta vis eſt nãræ; vt nãræ rerum, & dñiæ ignotæ, ita ſphærã virtutis determinare nequimus. C. à cęlo ad nos, an poſſit eſſe iuſta diſtãtia. R. vtiq. quia finita eſt, & vis agendi finito mõ creaturæ non repugnat. 2 ſol in quarto cælo ſua ſubſtã, in viſcera terrę adhuc generat aurum; cur ſpiritus beati intra limites finitos non poſſent hẽre ſphæram? 3 nec præciſe nunc, ſi è cęlo empyreo Angeli, animę ſeparate noſtra intra ſphærã pertingãt: ſed ſi diſtãtia poſſit impedire nãlem cognitionem animæ ſeparatæ.

An beati videant, audiant pœnas, & luctus inferorum. IV.

TAm viſione ſenſibili, in proprio genere, quã in verbo, vbi rão cognoſcendi eſt eſſentia, vt cõtinet virtute oĩa, ita rão ſciendi oĩa. Quoad pœnam damni, carentia viſionis Dei, & priuatio; & quo ad pęnas ſenſus, quæ poſitiuæ ſunt, ſi vident, volentes crudeles; ſi nolentes, & ſubleuare nequeunt triſtitia in eis.

Dico. Beati non vident pęnas, inferorum in proprio gñe intuitiuè; abſtractiuè tñ poſsũt. In Deo pęnã damni, quæ eſt carentia viſionis, & culpã, quæ eſt cauſa pœnæ non vident in ſui ſpecie: ſed priuatiue, per aliud. Triſtitia, dolor, pœna de culpa, ignis torquẽs, alia quæ poſitiua ſunt, videri poſſũt in propria ſpẽ, & idea in Deo ſi reuelet. Sco. 4. d. 50. q. 3. Prob. 1. non intuitiuè in proprio genere. 1 magnum chaos inter hos, & illos; nec proportio diſtãtiæ à põa in cælo empyreo ad obiectum in inferno; nõa intuitiua ẽ vnio põæ cum obiecto. 2. Iſai. vlt. egredientur, & videbunt cadauera virorũ qui præuaricati ſunt in me; ergo die iudicii ante Iudicẽ, vbi materię propinquitas, iuſti videbũt impiorum cruciatus. 3 cogño intuitiua eſt rei præſentis, & exiſtentis; pœna exiſtit, non eſt præſens; ergo non videtur.

Quod abſtractiuè. 1 poteſt imprimi à Deo ſpẽs in intellũ Beato. 2 poſſent de illis cogitare, vt re vera ſunt; quia entia finita 3 Hieron. in Iſ. non mirum ſi ſancti immortales, reprobos videant mentis intelligentia, quia & prophetæ adhuc mortales videre meruerũt; ſi prophetæ abſtractiue, beati ita poſſent.

Quod pœna, vt carentia viſionis, & culpa nõ videãtur in Deo. 1 hæc immediatè priuationes, ergo non hñt ideã in Deo; nec eſſentia rão cognoſcendi in ſe. 2 nõa per ſpẽm, & ideam, eſt eius quod poſitiue; carentia, & culpa poſitiua non ſunt. 3 priuatio cognoſcitur per aliud, non per ſpẽm ſui; ergo tantum videntur in Deo per formas poſitiuas eis oppoſitas, vt malum in bono; priuatio viſionis in viſione; culpa, & defectus in virtute oppoſita; in luce, & lucis abſentia tenebrę. C. in luce non vi-

des

des tenebras. ℟.in ſe,arguis. Vides,vt in oppoſito. vel in entitate poſitiua,quã ſequitur priuatio: mixtionẽ percipis in oculo cum qua non eſt viſio; potiris fruitione,quæ tantum bonum;menſuras habitu, quantum malum ſit priuatio. Intimius uidẽt pęnas in iuſto Dei uelle quo ſinit eas pati.

Quod pęnę poſitiuè poſſint in eſſentia videri.1 vere poſitiua, ergo hñt propriã ideã ĩ Deo;& Deo reuelante videri poſſunt. 2 eſſentia Dei ſui ratione illimitata, & continet virtute, eſt rõ ſciẽdi oĩa ita diſtinctè,ac ſi ꝓpria cuiq.eſſet 3 oĩa poſitiua virtute,& ibi,eminẽt & à Deo vt cauſa prima; ergo in ea videri poſſunt; ſi non neceſſitate viſionis beatę,reuelatione libera qua oſtendit quęcumq.vult. 4 ſi vident in verbo,in eis nõ gaudẽt; niſi ob iudicis ſententiã; nec triſtãtur,volũt ꝙ vidẽt Deũ velle.

Argues videri pęnas in gñe ꝓprio,nec impedit diſtãtia.1 Diues in inferno,eleuans oculos,vidit Abrahã,& Lazarum in ſinu eius,diſtãtia nõ impedit.2 pſal.lętabitur iuſtus,cum viderit vindictã peccatoris.3 vis ſenſus exigit indiſtãtiã & extremum nõ attingit niſi per mediũ;ergo ſpũs põt Ad 1 tũc Abrahã in limbo Patrũ non in cęlo. 2 fortè vidit mẽte,& ſpẽ iuſto Dei judicio imiſſa.Ad 2 id exponi põt die iudicii corã iudice,in confuſione reproborum 2 de iuſtis in hac vita.3 reuelatione à Deo C.damãti poſſunt videre gloriã beatã. R. non vidẽt,magnum chaos. in die iudicii videbũt,in gñe,nõ in ſpẽ; in magna gloria ẽe,non qualiter; de quo maior triſtitia ex inuidia boni alieni,& carẽtia proprii. Ad 3 ꝑentia phyſica, & virtutis reqritur in actione. 2 diſtãtia impeditſi extra ſphęrã potentię finitę. 3 quis poteſt agere, vbi non eſt ſubſtantia,ſed virtute,ſol in viſcera terræ.

Argues in Deo non videri pęnas vt poſitiuæ ſint. 1 nil cognitũ in Deo,niſi ꝙ hẽt ideã; hæ rões cognoſcendi Aug.83 q.46. pęna malũ,nec hẽt in Deo ideã. 2 nil niſi eſſentia in Deo eſt ratio cognoſcendi: at ipſa eſt indifferens ad omnia; ergo non repreſentat malum;ad quod non dicit reſpectum.3 ſi vident pęnas, & volunt crudeles;ſi nolunt,nec ſubleuant, miſeri,& triſtãtur;& aliud uolunt quã uelit Deus. 4 mali non vidẽt gloriã bonorum; ergo nec boni pęnas malorum; magnum chaos. oppoſitorum eadem ratio. hinc inde æqua diſtantia. Ad 1 pœnæ vt poſitiuę habent ideam in Deo effectus Dei, cognitæ, & à Deo uolitæ.Secundo pœnæ, vt carentia, & priuatio, ideam non habent; nec videntur in ſui ſpecie, ſed in oppoſito, pœna damni cognita in bono à quo recedit malum in bono, tenebra in luce quam priuat. Ad ſecundũ eſſentia vt volens ratio cognoſcendi omnia. Cont eſt indifferens. Reſpondetur non paſſiuè,actiuè; nõ vt potentia, vt efficax cauſa, vt virtus omnium repreſẽtat oĩa. C.

pœ-

Digitized by Google

pœna malum, in Deo nõ relucet. ℞. in eo quod ens effectus Dei; vt defectus, & priuatio in oppoſito. Ad 3 abſolutè volunt, quod Deus vult. 2 volunt eis pœnas, quia nolunt peccata. 3 gaudent in pœnis, non vt tales: ſed quia iuſtę. 4 non compatiuntur miſeris, quia ſua culpa miſeri. 5 de pœnis vt pœnæ ſunt non gaudent. Iſaias heù conſolabor de inimicis; nãra ſemper dilecta, culpa tm̃ obiectum nolitũ. Nec crudeles; ſub conditione nollent illas; nollent peccaſſe; nollẽt ſi iuſtè fieri poſſet; nollent ſpectata nãra ordinata ad gloriam. C. triſtitia in eis; hæc de his, quæ nolentibus accidunt, etiã de iis, quæ ſub conditione ſunt nolita; aĩę in purgatorio abſolutè volunt, quod iuſtũ; ſub conditione nollent, ſi Deus vellet, & poſsẽt erui ab illis ℞. vident in Deo, vt obiecto volito, abſolutè volunt, quod Deus vult. Si nolunt ſub conditione, & nollent pœnas ſi Deus vellet; nec ideo triſtitia; incapaces doloris, perfecta delectatio ingerit omne gaudium, impedit triſtitiam, non ſolum oppoſitã, ſed oẽm contingẽtẽ. non ita animæ in purgatorio. Ad 4 diſpar, in inferno tenebræ omne malũ, nec habent vndè lętentur: in patria lux Dei, eſt vndè poſſint omnia ſcire.

DE FRVITIONE AMORE DEI eſſentia beatitudinis. Tit. XXXVII.

An viſio Dei eſſentia, & perfecta beatitudo; an potius fruitio, actus amoris, & voluntatis. I.

BEatitudo ſummum hominis bonum, quo adepto quieſcit oĩs appetitus. Non ſtat in ſola virtute animi, vt Stoici; nam eſt accidens. terminat opus non in ſe, extra ſe quærunt. eſt via qua tendimus in bonum. niſi ad Deum referas vitium. etiã in hac vita, merces virtutis. Non in cognĩe veri, vt Ariſt. hæc cũ labore. non oẽs apti ad eã. Sola cogño caret aliis bonĩs. non vacat dubijs. ſapientia, ſi non eſt Dei, vbi inuenitur? Non in voluptate vt Epicurus; voluptas delectat ſenſum, non animum. triſtes hẽt exitus brutis communis. Nõ in diuitijs, vt Creſus, Craſſus; ſunt propter aliud; ad vſum; non ꝓpter ſe. Cum eis nõ omnia bona, vt ſapientia. diuites auari potius ſerui. Non in honore, fama, potẽtia, Alex. Cęſares, honor nil eſt in honorato. excellẽtia ab alio cognita. ſæpe falſa. obſequiũ & honor potius ſeruitus. non in noſtra poteſtate. fama fallax. à fęmina deturpatur; Regnũ potius cura, angor mentis, non quies, ſẽper cum timore. Non in fortitudine, & corporis bonis, vt vires, ſanitas,

nitas,decor.corpus eſt ꝓpter aiã. in bonis corporis vincimur à brutis. deficient tandem. Nec in alio aliquo creato bono:omne finitũ. cum defectu alterius boni. nec pfecte ſatiat. Deus tãtum, in quo oẽ bonum,infinitus genere entis, principium, & finis, vbi omnium ideę;vbi primum verũ intellus, & ipſa bonitas per eſſentiã propter ſe,& obiectum omnis appetitus ſe habet;ibi quies,ſatietas,& volũtas habet quicquid vult.pſal.tunc ſatiabor cum apparuerit gloria tua. Aug.inquietum cor noſtrum donec in te.obiectum,centrum, finis in quo nr̃a quies Deus. oĩa propter ſeipsũ operatus eſt Deus. Actus verò quo in Deum tendimus, quo Deus poſſidetur eſt beatitudo formalis; nunc de formali beatitudinis in quo actu eſſentialiter cõſiſtit. Thom.in viſione Dei quæ actus intellũs.Sco.in amore, & fruitione actu voluntatis. Aureol.in gaudio,vt ſequitur adhæc. Bonau.in oibus his.reuera perfectè,integro ſtatu rectè Seraph.beatitudo ſtatus oĩum bonorum aggregatione perfectus: at nunc de actu eſſentiali,& formali,quo beatificè formalius poſſidetur Deus; ſi viſio,an amor,caritas,&fruitio.

Dico. Beatitudo formalius, & principalius in actu voluntatis, q eſt amor,non in intellũ. 4 d.49.q. 4.& 5.C.Thom. eſſentiãlr in actu intellũs,in voluntate vt perfectio ne extrinſeca.Prob 1.cor.2.in cor hominis non aſcendit,quę prępa rauit Deus diligentibus ſe ; ergo præmiũ dilectioni.cap.3 tria manent fides, ſpes, chã, maior horũ caritas, ergo perfectior actus voluntatis.colloſ.3 ſuper omnia caritatem habete, quod eſt vinculũ perfectionis;ergo caritas,&amor perfectior.2.Aug.de doct.Chriſt. c.6 ſumma merces,vt eo perfruamur.1.Trin.c.5.beatus,qui habet quicquid vult;ergo in actu,qui eſt velle ; voluntas velut os hominis, attrahit bonum.Anſel 2 cur Deus hõ.c.1. ordo peruerſus amare, vt intelligas;rectus intelligere, vt ames;ergo viſio ordinatur ad amorem.idem lib.ſimilit. mallẽ infernum cum caritate,quã in cælo ſtare ſine caritate ; ergo amor finis, & perfectio. Iſid.l.Ethym.beatus in habẽdo quod vult, quia hẽt ꝙ vult,& nil male vult. Bern.de pręmio patriæ; præmium eſt aſpicere,perfrui;videmus Deum ad voluntatem,& amorẽ; ergo in amorem ordinata viſio.R. Thom.habet quæ vult, alio actu quã voluntate. C. habitio per actum intellũs eſt tm̃ viſio obiecti,expreſsio, & repreſentatio : at amor amatũ in amãte conſtituit,adeptio amoris eo perfectior, quo amor eſt obiecto magis vnitiuus ; amor amato configurat,trãsformat, cõuertit; Dionyſ.c.7.hier amãs extra ſe exit,& quod amat eſſe incipit.Vgo in c.7.Dion. voluntas ſic attingit amatum, ſic illi ſe copulat,vnit,appretiat, vt verius ſit amãs amatum.quã ipſe ; vnum facit cum amato ; incipit eſſe quod amat Aug.4.ciu.c.vlt. amor Dei,

vſq.

vſq. ad contemptum ſui eſt ciuitas Dei. ℞. viſio, fruitio, gaudium reddunt beatos; at viſio eſt eſſentialis, alia conſequenter; ſcripturę non in ſenſu formali, ſed cauſali veræ; nã cauſat beatitudo amorẽ, & fruitionem. C. id potius eſſentia beatitudinis, ꝙ immediatius, & intimius obiectum attingit; actus voluntatis immediatius intimius attingit Deum; ergo beatitudinis eſſentia. Min. obiectum ẽ finis extra, optimum ſimpliciter, ſummè uolẽdũ; ergo inter ea quæ ſunt ad ipſum actus voluntatis, q eſt circa proprium obiectum immediatior eſt, & intimior; beatitudo circa ſummè bonum, actus voluntatis immediatius adhęret bono, quã intellũs. 2 viſio non eſt vltima perfectio beati, per ſe; eſt in amorem, vt finem intrinſece; ergo intimior eſt amor. Ant. rectus ordo intelligere, vt diligas. intellũs ad velle ſe hẽt, vt miniſter, & ſubſeruiens; voluntas, vt imperãs, ſubordinat noãm vt famulã. libera voluntas in quo à brutis diſtincta, & propria operatio. ℞. nõa in amorem, vt cauſa ad effectum; radix, principium vnde amor. C. voluntas perfectius Deo vnitur, quã intellũs; caritas patriæ ipſa p ſe bonum, & perfectio amantis. 2 intellũs non cauſa, radix amoris; imo voluntas imperat, & mouet intellũm, vt intelligat; tñ intellũs præit, vt oſtendat, ꝙ eſt amoris obiectum. 3 caritas, & amor viæ perfectior omni cognẽ; ergo chãs patriæ, quæ numquã excidit. 4 ſupremus ordo in Angelis Seraphin amore feruent; inferior Cherubin cognẽ pollent; immediatius Deo ſunt amantes.

Prob. 2. formalis, & eſſentialis eſt aſſecutio, & poſſeſſio ſummè boni, vltimi finis; poſſeſſio, & aſſecutio immediatius, & formalius in actu voluntatis. Min. ad ſimpliciter optimum, & ſummè volẽdum, nil immediatius, & intimius ſe hẽt, quã ipſum velle, vt obiectum ſummè bonum, & maximè volendum. ℞ Aluar beatitudo formalis, quia obiectum voluntatis nequit eſſe actus eius elicitus; nã obiectum põæ non eſt actus põę. 2 Deus obiectum voluntatis, ſuppoſita aſſecutione, quæ fit intellũ. C. beatitudo formalis eſt actus voluntatis circa obiectum, non obiectum voluntatis. 2 obiectum põæ, ſi non eſt ab actu põę, attingitur per actum põæ; ergo ſi bonum obiectum voluntatis attingitur actu voluntatis 3 cognitio, & viſio obiecti nõ eſt perfecta poſſeſſio obiecti; ergo aſſecutio non in ſola cognitione. Antec. qui cognoſcit obiectum, non perfecte poſſidet illud; videns diuitias, non poſſidet eo quod videt. qui videt bonum non poſſidet bonum; ſæpe oculi augent dolorem. ℞. cognẽ obiecti abſentis, non eſt poſſeſſio: ſed præſentis. C. ſola perfecta cognõ obiecti, ẽt præſentis, non dicit perfectam quietem, & illius poſſeſſionem. 2 cognitio, & viſio boni pręſentis nõ eſt poſſeſſio boni; ergo a põa quæ immediatius

diatiùs attingit bonum, ut eſt uoluntas ſit poſſeſſio boni. 3 cogño potius uia, & motus ad poſſeſſionem; ergo amor, quo uitaliter attingit Deum, eſt perfecta poſſeſſio, & adeptio. R. quis cognoſcens obiectum adhuc mouet ſe, ut ad non dum habitum, & poſſeſſum; ergo cogño nõ perfecta quies. 5 in actu, quo perfectè poſsidetur obiectum, hæc unitiuè ſunt, aſſecutio obiecti quaſi p motum, & quies in illo: ſed aſſecutio per actum intellectus circa obiectum pręsẽs nõ ſic immediatè coniungit ultimo fini, ut in eo ſit quies perfecta, ergo nec perfecta beatitudo. Min. actus intellectus nõ ſic immediatè cõiungit fini, ut excludat oẽm aliã mediationẽ alterius propinquioris fini; nõ excludit actum amoris eliciti circa rem pręſentẽ; imo intimor unio, & coniunctio ẽ per actum amoris in obiectum p̃ſens. 6 in ordinatis per ſe ad finẽ, eſt ordo per ſe tãquã ad finẽ ſub fine; at intelligere eſt ꝑpter amare: non amare propter intelligere nec uoluntas eſt propenſio in bonum, ſed uis productiua uitaliter actiua, & elicitiua, nõ ſecus ac intellũs; ergo per amorẽ imediatè poſsidetur.

Prob. 3. ſumme bonum eſt obiectum uoluntatis, ergo beatitudo, q̃ circa ſummum bonum, perfectius, & intimius in actu uoluntatis. 2 beatitudo in perfectiſsimo actu; perfectior actus voluntatis; maior horum caritas. 3 ea operatio perfectior, cuius oppoſita deterior; amori opponitur odium, quo nil deterius; ergo amore nil perfectius. Maior, peſsimum optimo contrarium 8. eth. c. 10. 4 odiũ Dei, ſi ẽ, peius q̃ error circa Deũ. 5 uiſio non poſſeſsio rei uiſæ, cogño eius; nec amor poſſeſsio rei amatæ; at Deus neq̃t aliter poſsideri, q̃ cogñe, & amore; perfectior poſſeſsio erit amor, qa actus quo intimius, ac liberius Deo unimur. ℞. poſſeſsio Dei tm̃ in cogñe; amor ſupponit Deum iã poſſeſſum lumen non poſsidetur niſi uiſu; odor olfatu; ſonus auditu; Deus per uiſionẽ. C. Deus uiſus, adhuc poſsideri põt per amorẽ, & ſine amore nõ eſt quies. R. actus uoluntatis ꝓpenſio, & inclinatio, C. amor rei præſentis non eſt inclinatio, propenſio; verè actus elicitus; Aug. appetitus inhiantis, fit amor fruentis; nec volũtas circa finẽ præſentẽ inclinat, verè actũ pfectè elicit. 6 voluntas perfectius vnitur Deo q̃ intellũs; amor hẽt rõnem finis circa optimũ; nõa ſine amore beatitudo nõ ẽ; cogño neceſſitate ab intellũ circa obiectũ p̃ſẽs; ergo magis beatũ reddit volũtas, amor, caritas, qua hẽt qcqd vult. 7 viſio vt viſio nõ eſt obiecti cõſecutio, ſtat videre, & nõ poſſidere; ergo vlterius ſpectanda beatitudo. 8 actus amoris imbibit viſionem, & cognẽm; viſio nõ fert ſecũ neceſſario amorem; ergo eſſentialius actus amoris. Anteced. viſa poſſunt non diligi, dilecta non poſſunt eſſe quin cognita. ℞. imnio, quæ ſunt viſa neceſſario

eſſe præſentia; dilecta poſſe eſſe abſentia. C. viſa quæ ſunt præſentia, poſſunt non amari; Amor boni abſentis non eſt fruitio, deſiderium; amor ſummi boni præſentis beatitudo. 2 in oĩ beatitudine præfixa, finita, & extra Deum, ante actum amoris, non ſaluatur beatitudo, quã ſibi quiſq. præſcribit; ergo nec in vera Dei beatitudine: Ant. oẽ bonum creatum ſit cognitio, aut honor, diuitiæ, poteſtas, numquã quietat, eſto præsẽs ſit, niſi cõpleat amor; ergo amor perficit.

Arguent. Thom. Caiet. Bannes Vaſq. alii. 1. Ioan. 3 videbimus eũ ſicuti eſt. 14 oſtende nobis Patrẽ, & ſufficit. 17 hæc vita æterna, ut cognoſcãt te Deum. 1. cor. 13 videmus nunc per ſpeculum, tunc facie ad faciem. exodi 33 promiſſa gloria Moyſi; oſtendã tibi omne bonum, viſio intellũs. 2. Aug. 1. Trin. c. penul. viſio tota merces. Ber. de præmio cæleſti; præmium eſt Deum videre. 3 beatitudo formalis eſt aſſecutio, & poſſeſſio ſũmi boni; hæc eſt ſola viſio. Min. amor vt amor indifferens ad bonum poſſeſſum, & non poſſeſſum, æque ad abſens, vt præſens. 4 ſtatus viæ diſtinctus à ſtatu patriæ; ob viſionem, non amorem; nam chãs viæ, & patriæ eadem. 5 pęna eſſentialis in inferno, quæ eſt dãni, viſionis carentia; ergo gloria eſſentialis patriæ viſio. Sequelã; nã pęna damni eſt priuatio gloriæ. 6 cogño, & viſio perfecta obiecti comprehenſio, & adeptio; habita perfecta notitia obiecti mens quieſcit. 7 voluntas reſpectu obiecti p̃ſentis nõ hẽt niſi delectationem, ſequentẽ uiſionẽ intellũs; ergo conſequenter in uolũtate. 8 amor Dei nõ eſt poſſeſſio Dei, ergo nõ in amore. Ant. amor Dei eſt in via, nec perfecte poſſidetur Deus. 9 beatitudo formalis habet rõnem boni; ergo obiectũ uoluntatis, ergo uolitio nõ eſt: nã obiectum põæ non eſt actus põæ. 10 uoluntas amat ſummum bonũ & poſſeſſionem eius; ſed intellũs uere comprehendit, & poſſidet; nã ſi uoluntas deſiderat pulchrũ uiſibile, intellũs eſt qui poſſidet. 11 uelle nõ eſt primum uolitum, præſupponit aliquid aliud eſſe volitum; beatitudo eſt *volita*, ergo volitio non eſt. *Sequela*, actus reflexus ſupponit actum rectum terminatum ad aliud per actum põæ. 12 beatitudo eſt operatio p ſe coniungens fini; actus voluntatis non ſic. Min. actus voluntatis ante aſſecutionem eſt motus ad nõ dum habitum, poſt aſſecutionem eſt quies, & amor circa bonũ iã poſſeſſum per viſionem; per q̃ cognitum poſſidetur à cognoſcẽte; ergo perfectè attingitur intellũ. 13 beatitudo eſt potior animę operatio, ſic actus intellũs. Min intellũs eſt prima põa, ipſe dirigit voluntatem, eius habitus eſt ſapĩa; voluntatis iuſtitia, vel amicitia, quæ ſunt infra. actus intellũs ẽ vt cauſa ęquiuoca reſpũ actus volũtatis. poſita cogñe ẽ, ſine cogñe non eſt; eius obiectum circa ens,

Digitized by Google

voluntas circa paſſionem entis, & bonum.

Ad 1 ſcripturæ nunc viſio, nũc amor, nunc gaudium; qa hęc oīa vita beata. 2 ſi prius viſioni, quia initium: at perfectio datur ſemp caritati. Ad ſingula; id Ioa. videbimus, quia nõ fide vt in via, ſed viſio; non potior eſſentia. 2 ſummũ bonum patriæ videre vt ames non amare vt videas, ſic ſtatus vię non patrię, vbi Deus viſus fruitur. in via dilectio melior, magis in patria. id oſtende nobis Patrem. & ſufficit; non vt vita beata exponi poteſt: Chriſtus ſubdit, tanto tẽpore vobiſcum, & non cognouiſtis me, qui videt me, videt & Patrem meũ; iã viſione beata non viderant: hinc cognitio, & inſtructio circa fidẽ Patris, & filii. Vel ſufficit ad notitiã; non vt oẽ bonũ ſit notitia. illud, hæc eſt vita ęterna vt cognoſcant. verum cauſaliter quia initium, ianua, fundamẽtum. Vel nõa fidei, qua ducimur in amorem; Cirill. Criſoſt. Ambr. 3 vita æterna, quia actus intellũs eſt vita, & ſi actus æternus, vita æterna; initiatiuè, primitate originis; non vltimatè, primitate perfectionis, ſic amor formalius finis conſecutio, ſumma vnio, trãsfigurat. Ad id, videmus nunc per ſpeculum, tunc facie ad faciem: viſione quæ ſuccedet fidei, non formalitate primarię beatitudinis, & pfectione. oſtendã tibi oẽ bonum; quia viſio inchoat, nõ perficit; ſub rõne boni, quod obiectum voluntatis. Ad 2 viſio tota merces; nam vt videatur, Dei merces, qui ſe exhibet; quod perfruatur, & ametur bonum, & noſtra beatitudo. 2 tota merces; viſio initiat oẽ bonũ; vel tota intellũs, non ſumma totius hõis; amor bonum magis perficiens, quo adepto circa rem viſã, beatus hẽt quicquid vult. Bern. præmium Deum videre; ſubdit, & hẽre vt ſummũ bonum. 2 requies eſt amor, & viſio ob amorem. Ad 3 viſio aſſecutio obiecti prima; nõ perfecta, & quietãs; quies in perfecta boni aſſecutione, quę non ſine amore; amor boni pręſentis quies noſtra. C. amor ex ſe in bonum abſens, & præſens. ℞. beatus ſemper in bonum præſens. 2 in bonũ abſens, non eſt amor cum oĩ perfectione, & poſſeſſione; nec beatitudo. C. ſic poſſeſſio à præſentia eſt, quæ viſione habetur. ℞. aſſecutio prima origine; nõ perfectione, & quiete in bono; ſic amor rei p̄ſentis; præſentia in obliquo. C. voluntas vt voluntas tm̃ inclinat ad volitum; amor vt amor numquã poſſidet. ℞. non poſſidet prima attingentia: ſed perfectiori vnione, quæ ſecum affert quietem 2 viſio, & nõa obiecti hẽt apparẽtem poſſeſſionem; mobile aſſequitur terminum; non perfectè rõnem poſſeſſionis; nec oẽm imperfectionem motus in terminũ euacuat; viſio boni, nõ eſt quies ſine amore boni; ab amore formalitas qetis. C. nec amor ſine poſſeſſione eſt quies. ℞. poſſeſſio boni non ex viſione; potius conditio præuia, potius prima, & imperfecta aſſecutio.

Digitized by Google

cutio. 2 dilectio, & amor boni pręſentis eſt poſſeſſio, fruitio cũ quiete. 3 viſionem prerequiri vt primã poſſeſſionẽ, vt perfectã perfici ab amore, & fruitione; amore vniri Deo propter ſe. Spõſa; inueni quẽ diligit anima mea, tenui, nec dimittã; nil fuiſſet inuentio, & tentio; nõ è contra. Ad 4 diſtõ facit vnũ non eſſe aliud; nõ perfectius alio; hinc nõ ad rem, eſto res ſic eſſet. 2 fides non manet cũ viſione, contraria obiecta; præſens, & abſens: at caritas non contradicit caritati, niſi sm̃ perfectum, & imperfectũ, hinc manet quod perfectum eſt. 3 quia perfectior caritas, non excidit vt fides. 4 vt nõa viæ inferior caritate viæ; viſio patrię caritate patrię; & ſupremi beati ardent caritate. Ad 5 pęna eſſentialis intellũs abſentia, & carẽtia viſionis: voluntatis triſtitia, dolor, odium, inuidia, nolitio, quæ voluntatis; imo odium, nolitio, dolor, triſtitia formalius important pęnas; Aug. charitas diſcernit inter filios regni, & perditionis. 2 abſentia Dei, non vt pręciſe viſibilis potius vt amabilis, & diligibilis cauſat dolorẽ; parum. n. abſentia obeſſet, ſi bonitas, & diligibilitas obiecti non eſſet. Ad 6 eſt quies intellũs, non totius; poſſeſſio prima, non perfectior. Ad 7 voluntas in obiecto non tãtum habet delectationem, hæc paſſio ſequens; actus elicitus eſt amor, dilectio, fruitio, amore inhęrerę propter ſe Ad 8 vt caritas vię perfectior poſſeſſio Dei, quam cognitio viæ; caritas patriæ viſione patriæ 2 caritas conſummata, & perfecta eſt ſummè vnitiua, & poſſeſſiua obiecti. 3 ſupponit viſionem, quia pręuia, non perfectior. Ad 9 in noſtro conceptu obiectiuo habet rõnem boni; vt actus formalis eſt circa Deum ſummè bonum. 2 etiam cognitio Dei eſt cognita, ergo non eſt cognitio Dei, ſed obiectum cognitionis. 3 actu reflexo habet rõnem boni; actu recto, eſt quo in bonum. Ad 10 voluntas actu amoris perfecto, conſummato amat, fruitur ſummo bono, nec ſine perfecta poſſeſſione. Ad 11 velle non eſt primo volitum, ſed bonum cuius eſt velle. 2 beatitudo obiectiua eſt volita, formalis eſt volitio; tãtũ volita reflexè, & propter aliud. Ad 12 actus, ſeu paſſio quæ delectatio, ſequitur amorem, & perfectã aſſecutionem; actus amoris, fruitio, vnio perfecta eſt obiecti aſſecutio. C. ſi intellũs abſtractiuè mouet ſe ad non habitum, oportet vt intuitiuè cognoſcẽs, & videns quieſcat. ℞. quies intellectus, non perfecta vnio, quæ non in cognitione, ſed fruitione. Ad 13 intellectus prior origine, poſterior perfectione; volitio habet rationem finis; & finis pendet ad his, quę ad finem, nec ob id imperfectio. C. intellũs dirigit. ℞. vt ſubſeruiens, & conſilians, non imperãs; intellectus agit neceſſitate, voluntas domina, & imperãs. C. habitus intellectus ſapientia, perfectior ſupremo voluntatis. ℞. ſapientia acquiſita, non infuſa; in donis charitas

ſupre-

Digitized by Google

ſuprema. 2 etiã habitus voluntatis acquiſitus excedit ſapientiã, vt ſupremus ex infuſis in voluntate excedit ſupremum intellectus: melius eſt.n bonum facere, & bonum velle, quã bonum ſcire. C. in gñe moris bonitas excedit, non perfectione nãrę; metaphyſica dignior ethica, quę circa mores. ℞. in intellũ oĩum dignior ſapientia, non in anima; bonitas melior, quauis ſapia. 2 ſcia dignior, quia difficilis abditas hẽt cauſas, & hinc bonorum honorabilium. Vel ſapientia nobilis habitus, vt includit amórem; abſq; dilectione, & bono velle, ſeruitus, labor, ſine fructu; nec grata, nec delectabilis. Vel ſapiã dignior citra Deũ; in Deum praxis oĩum digniſſima. C. intellectio cauſa volitionis. ℞. nõ totalis, partialis. 2 ſubſeruiens, habens actionem primam ordine originis, non perfectione. voluntas imperat intellectui. ipſa mouet ſe contra iudicium aliarum põarum; ipſa vtitur aliis; hẽt rõnem finis. C. melius quod eligibilius; intellõ ſola eligibilior volitione ſola; nã hæc tãtũ inclinatio, & pondus naturæ eſſet. ℞. eligibilior voluntas, qua boni ſumus, quã ſcientia, quæ ſine bonitate nulla eſſet. 2 melior, qua oppoſitum peius; oppoſitum intellõnis non ita odibile, vt oppoſitum dilectionis Dei. C. actus intellũs purior, nullam contrahit maculã ab obiecto, vt actus voluntatis; intelligere malum nõ eſt malum, vt velle malum. ℞. ex hoc volitio melior, cuius corruptio peior. 2 proportio eſſe dẽt, circa intelligere corruptũ, quod eſt falſum, & velle corruptum, quod eſt malũ; & tũc id melius cuius malum peius. 3 ẽt ad malum obiectum põt voluntas habere actum bonum, vt intellũs, odire illud, vt intellũs percipere eſſe odendum. C. ens obm̃ intellũs, quod dignius, oĩ rõne ſuperaddita in obiecto voluntatis. ℞. intellũs, & voluntas habẽt ens obiectum; verũ, & bonum ꝓprietates in obiecto; in quo ratio boni melior, & perfectior; terminat, cõplet perfectionem intellũs. 2 actus volũtatis vnitur rei, vt in ſe: actus intellũs rei potius vt in cognoſcẽte; hinc intimior vnio ex voluntate, quã intellũ. C. potius oppoſitũ; viſio attingit Deum vt eſt in ſe; amor in Deum vt intellũ viſus, & cognitus. ℞. amor Dei eſt ad Deũ nõ in cogñẽ De itẽdit ad Deum, nõ in amorẽ cognĩs Dei: imo potius intellũs perficitur obiecto vt eſt in mente per ſpeciem expreſſio. 2 reuera; tã notitia intuitiua, quam amor, & volitio tendunt in obiectum vt in ſe exiſtens; abſtractiuè, & amor ſequens, in obiectum vt habet eſſe cognitum; amor patriæ non eſt circa obiectum in intellectu; ſed vt ſub actu perfecto fruendi, & amãdi Deum in ſe.

(: † :)

An actus intellectus noſtri vt naturaliter prior ita perfectione poſterior voluntate. II.

INtellũs,& voluntas in actus mutuã inuicem cauſalitatem exercent; voluntas imperans, intellũs ſubſeruiens; intellũs conciliãs, indicãs, dirigens; voluntas pręcipiens, determinãs, eligens; intellũs vt oĩs alia pōa actiua eſt nãlis, determinata ad vnum. ſola voluntas actiuè indifferens, quo ad exercitium, velle, & non velle, aut nolle; quo ad ſpecificationem, velle vnũ, aut oppoſitum; hinc plenè dominium in actus hẽt. oĩs actus intellũs ante voluntatẽ merè naturalis.

Dico. Nec intellũs, nec actus eius, nec indifferentia iudicii præeminet: ſed eſt inferior voluntate, & ita in actibus Scot. 4. d. 49. q. 4. M. 1. d. 1. q. 2. d. 8. q. vlt. B. d. 39. D. 42. B. 2. d. 6. q. 1. d. 38. 3 d. 36. ar. 2 4. d. 14. q. 2. art. 1. quodl. 17. art. 2. Prob. Ad res gerendas voluntatẽ frãgere non eſt honeſtum Plutar. voluntas euentibus accomodãda Euripid. ſic volo, ſic iubeo, ſit pro rōne voluntas, Iuuenalis. Voluntas teſtatoris lex, Iuriſconſulti. Voluntati, nec leges imperãt, nec principes dominantur; eſt libera, vbi ſpũs, ibi libertas, Bern. in volũtate meritum Aug. C. Pelag. affectus pretium imponit operi Ambr voluntas hõis eſt libera, Chriſ. voluntas mouet ſe contra iudiciũ aliarum pōarum, Anſel. nil tam in noſtra potẽſte, quam ipſa volũtas Aug. 3. lib. arb. voluntas vtitur aliis pōis, 19. ciu. c. 14. Imperat animus vt velit, nec imperat niſi velit, 8. cõfeſ. c. 9. voltãs imperat in regno animæ 8. ciu. c. 9. Tunc ſic, ſola voluntas pōa libera, imperat phyſicè ſuppoſita cognitione intellũs; actiue indifferens per eſſentiã, mouet ſe contra iudicium aliarum pōarum; ergo ipſa præeſt; Ant. oĩs alia eſt nãlis, determinata ad vnũ in ſui poteſtate non hẽt agere, & non agere; ſola eſt cũ pōa, & dominio intrinſeco ad bonũ, & malum; præuia cogñe mouet intellũm, eius placitum inſinuat, ergo voluntas vt domina. R. Thom. radix libertatis eſt voluntas vt ſubiectum: at cauſa eſt iudicium rōnis, ad diuerſa ſe habens, nec ad vnum. C. indifferentia iudicii eſt tñ oſtenſiuè; nec cauſa libertatis actu primo; quia non pōa libera; nec actu ſecundo, poſito obiecto neceſſario intelligit. 2 indifferentia iudicii tñ apprehẽſio, alliciẽs, non præceptiua ſui actus, & aliorum; ſola voluntas motus humanos imperat. 3 non perfectè, & ex actè diſcurrit, nec complet iudicium niſi voluntas, quod bonum velit, & quod malum reſpuat. 4 libertas eſt circa obiecta propoſita voluntati à ſimplici apprehenſione, abſq. iudicio indifferentiæ; & circa ea vbi nulla rão boni, & malitãtum incommuni; ergo nõ cauſa niſi voluntas. Ant. ſimplex apprehenſio ſatis volũtati ad agẽdum, & non agendum. imo volũtate complacentię ẽt poſſet impoſſi-

poſſibilia velle, & attentare; pōt ſuſpendere actum vbi nulla appa ret rāo mali; ergo ipſa fons libertatis. 2 ſtāte oī iudicio practico intellūs ad vnā partē, adhuc libera voluntas, poteſt flectere in aliam partem, ergo nō cauſaliter à iudicio, tātum oſtenſiuè 6 intellūs tūm diſcurrit, indifferenter obiicit; nō principatu diſpotico, qui ē domini ad ſeruum; potius è contra vt imperium voluntas diſpotice deliberat. ℞. imperium appetitus nō dominium ſuperioris in inferius; etiam ad nutum ſenſus obediunt concupiſcibili. C. actus voluntatis non tm̄ appetitus: ſed actus elicitus, rōnis, velle cum pleno dominio. 2 actus intellūs nec bonus, nec malus; nec meriti, aut demeriti, niſi formaliter volitus, à voluntate imperatus, eius placitum expectās, ergo imperat voluntas, nō intellūs. 3 nudè appetitus vt eſt in brutis, nō mouet, mouetur impetu paſſiuo ab obiecto. ℞. rāo dirigit, regit, ordinat, intimat. C. dirigit, ordinat oſtenſiuè, referēs, monens vt conſultor, & concilians. 2 voluntas obedit rōni, vt regulę directiuę, nō præceptiuę, nō in phyſica elicitione actus. 3 imperium morale vt conſilium, vt ſuaſio exercet intellūs; ſola voluntas dicere pōt, ſic volo ſic iubeo. ℞. ſic rō pediſſequa. C. rōnalis eſt voluntas, non ſenſus, vt in brutis; diſcurrit, vult, deliberat, elicit actus. ℞. quicquid ordinis, & rōnis in intellū. C. in actibus nālibus, non in liberis. 2 opus nāæ eſt intelligentiæ; electio rōnis vbi perfectus ordo pendet à conſilio; & rectitudo eſt à voluntate. ℞. voluntas mouet vt efficiēs applicās pōas ad agere; intellūs vt obiectum, & finis; motio finis perfectior. C. nō intellectus, nec nōa mouet, ſed bonitas obiecti cognita, notitia ē ſolum cōditio. 2 finis non eſt notitia, ſed dirigens in finē. 3 finis influēs in effectum, & finis cui⁹ ē velle; finis cui obiectum

Prob. 1. actus voluntatis perfectior; ergo voluntas. Sequela, ex effectu cauſa. Ant. chās, fruitio qua Deum amas, magis vnit Deo, cuius oppoſitum peius ipſum eſt melius, amori repugnat auerſio, & odium, peſſimum; cogñi error & ſtultitia. Amor intimè vnit Deo Seraph. ſcīa non ſic immediatè Cherub. Amor reddit bonos, dignos, ſcīa multi periērūt. ℞. Tho. voluntas, & actus in gñe moris; nō in eſſe rei; odium vt auertit peius quā error. imo veniale peius malum, quā carētia viſionis, primum malum. C. oī genere phyſicè, & moris, voluntas melior; amor magis unit Deo; maeſtas, & amor; cor unum facit; dominium neſcit; ſolidus, a uirtute profectus; actui amoris directè, & phyſicè repugnat auerſio à Deo, non ſic cogñi odium Dei peius in eſſe nāę, errore in Deum, carentia uiſionis elōgat à Deo priuatiuè, odium poſitiuè, & contrariè. priuatio illa nec nāra rei, ſed ordinatione Dei; & lōge grauius priuari fruitione, & amore Dei, quā uiſione; mallem infernum cum caritate, quam in

ca-

cælo eſſe ſine caritate.

Prob.3.finis vltimus eſt ſimplr̃ optimum,& bonum,ſummè volẽdum,& inter ea,quæ ſunt ad ipſũ, id quo magis volundum;nil immediatius ad volitum, aut volibile quã velle;immediatè tendit in ipſum;ordo inuerſus velle amare, vt intelligas; ordo rectus intelligere vt velis;ergo vt obiectum voluntatis perfectius Deus habetur; ita voluntas, & actus eius perfectior.2 perfectio entis,nõ verum, bonum,id perfectum quod bonũ 3 in verum inclinas,vt ſis bonus; verum amas, vt bono fruaris, ꝙ voluntatis.4 perfectio entis bonitate,nõ ueritate explicatur. veritas via ad bonum 5 habitus præſtantior datur voluntati, maior, caritas,vinculum perfectionis,ſupereminens caritas. nullum hoc dono excellentius. 6 intellectus abſtrahit ab exiſtentia,magis abſtrahit & velle;inuiſa diligere poſſumus.7nec verum abſtractius bono;imò falſum eſt verè falſum;at malum nõ eſt bono malum; abſtractio nõ ꝓdeſt,fingit.8 cõgno intuitiua nõ abſtrahit; abſtractio ducit ad figmenta. 9 & in hoc vt viſio tãtum rei præſentis, magis fruitio;amoris vſus abſtrahit,amore frui ꝓpter ſe,in ſe, & ad ſe non abſtrahit. 10 voluntas ad malum ſub rõne boni; intellectus in falsũ nil veri fingit. R. id perfectio nequit decipi.C.voluntas adeo recta,vt malum tãquã bonum, & nõ niſi vt conueniens.

Arguent Thom. Caiet. Caprc. Herue. Complut. & plures. 1. ab eſſentia animę fluit prius intellũs; quod intimius eſt alicui, magis ẽ tale.2 à brutis rão diſtinguit,quæ eſt intellũs; voluntas participatiue rõlis. 3 intellectus ſui eſſentia diſcurrens;voluntas cæca, nec diſcurrit, rõne ducitur. 4 in Angelis maior perfectio in cõgne,ſuperiores per ſpẽs pauciores; in velle nulla diſtinctio. 5 põa cognitiua perfectior appetitiua;hæc tãtum inclinat in bonum,illa iudicat regulat dirigit;felix qui percipit, & diſcurrit circa rerum cauſas; non diſcurrit voluntas.6 intellectus regulat opus voluntatis; hæc bene vult,quia rõni cõformis.7 intellectus non pendet in actu ſuo à voluntate;dependentia,& indigẽtia eſt voluntatis;obiectum eſt illi ꝑſens, huic nõ niſi ab intellectu ꝑoſtẽſum.8 actus intellus eſt vt cauſa æquiuoca ad velle;nil volitum, quin præcognitum, cauſæ æquiuocę eminent.9actus purior,ab obiecto nõ inficitur;ĩtelligere malũ, non eſt malum; at velle malum ẽ malum. 10 cõtemplatio perfectior politica;hæc in velle, illa in intellũ. Maria optimã elegit partem.11 ſapiã habitus dignior,quã iuſtitia,aut amicitia, quæ in volũtate. 12 lumen gloriæ habitus ſupremus, tãtum in patriã; caritas etiã in via,perfectum quod diſtĩguit ab imperfecto; caritas numquã excidit. 13 obiectum intellectus verum, quod eſt abſtractius; & ſimplicius quã bonum; veritas abſtrahit ab eſſe,& exiſtere;bonũ

&

Digitized by Google

& malum in rebus, veritas in intellũ. 4 vis intellus rem oĩ præciſione conſiderat; eſſentiã ab exiſtentia ſeparat,oĕm drĩam attingit; hæc arguunt immãlem rõnẽ: voluntas ſimplici mõ,vnica rõne. 15 oĩa penetrat,quæ ſunt in obiecto, quauis rõne; voluntas tãtum voluntas,tãtum ad propoſita ſibi inclinat,reſpuit,acceptat. 16 etiã actus voluntatis eſt neceſſitate in obiectum intellũ propoſitum; nil volitum quin præcognitum.17 intimat,inſinuat intellũs voluntati;hinc ſuperior. 18 Ariſ.1.eth.ca. vlt: appetitus obedit rõni, ergo hæc imperat. Nyſſen.l.4.c.9.imperium actus rõnis Ambroſ.1.offic. appetitus lege naturę rõni ſubeſt

Ad 1 prior origine, non perfectione; natura ab imperfecto ad perfectum.2prius fluit intellũs ex põiis extra ſe:intimius cor,& velle.imperſcrutabile cor hominis.3 fluit rõne pọ̃ç in aliud,intellũs eſt vt amemus. Ad 2 vt rão,ita velle liberè diſtinguit:libertas pars potior eſt voluntas.bruta ducuntur, trahuntur obiectis à delectabili: non liberè ſe mouent;rõne voluntas eſſentiæ rõnalis,rõne ducitur, & ſe ducit.3 volens vt ſpontaneè: at volens liberè eſt rõnis.Ad 3 notitia per diſcurſum intellũs: at libertas pro eſſentia,à ſe agens voluntas:2 non diſcurrit,molitur, & procedit ab ignoto, quæ cum labore:ſupponit diſcurſum,vbilocũ habet: at ipſa ferit imperium; vt ſubalternãs ſuperior: velle ex his quæ diſcurſus inchoat perfectio.3 cęca ad videre in ſe:non ad intendere,iudicium ferre,bonum velle libere ſe mouere.4 lumen intellũs vtprima pceptio:vt copulat,&vnit intentio eſt volũtatis,quę formaliter tendit in finem.Ad 4 intellõ prior:at vbi prima intellõ voluntas applicat memoriã ad actũ ſecundum, ut locutio, & auditio libera in Angelis.2 ſuperior intelligit nõ p ſpẽs pauciores;ſic una repſentaret multa, una quiditas eſſet uirtus alterius. 3 uoluntas ſe mouet,ut imperãs;ipſa tãtũ contra iudicium põarũ; ſola intentio uoluntatis quæ formaliter tendit in finem. Ad 5 appetitus ut pondus tm̃: ut actus imperii unit memoriã ad actum, applicat intelligere; elicit actũ, cauſa intellõnis in ordine ſuperiori,imperat intellũi ut cauſet, maneat ſub actu;intellũs ſubſeruit,inſinuat; uoluntas firmat eũ in actu ſi uult,auertit ſi diſplicet, complacet ſi non diſplicet. C. prima intellõ non ſub imperio.R.ordine in põiis, oportet obiectum eſſe aliquo modo cognitũ.tñ pfectè nõ niſi poſt uolũtatẽ ſi prius elicit ut nãra,non pfectè,& electione 2 iudiciũ intellũs puenit uolũtatẽ hẽt obm̃ à nãra oblatum, uoluntatis eſt ut indifferens. C. ẽt indrĩa intellũs in ſua obiecta eſtvtriuſq.partis.R.nõ electiuẽ,ultimatè iudicium ferẽs; tm̃ appheñſiuẽ,ueluti paſſiuẽ, defectu ſui luminis ſylogizat C. id oã agibilia ex ſe indifferentia, & ĩdeterminata.R.ſi iudicat ut à parte rei,nõ ſe determinat:indifferẽs

Digitized by Google

nāle, non liberum; indria eſt extrinſeca tota à nāra, nil à voluntate. C. etiā voluntas ſi non elicit iuxta rōnem. R. rāo ſemper boni fundatur in bono verè, aut præfixè, aut apparēter. ipſa inueſtigat bonum, etiā minus à rōne propoſitum. Ad 6 regulat oſtenſiuè, ſubſeruiens, miniſter: non dominus, imperās, volo, iubeo; nec præcipit niſi voluntas. C. tota bonitas à ratione, ab ea vt à termino, & obiecto dependet. R. ſemper indria iudicij defectu luminis, intēllus nequit vltimas differentias tenere, imperfectè, potius paſſiuè: velle rōnis in eſſe totali cōplet, manet ſola voluntas indifferens actiuè. Ad 7 non dependet, præexigit; & forma materiā, totum partes, finis à mediis, 2 pendens in creatis quo poſterius, eo perfectius ſi complet: tātum in ente primo prius, & perfectius abſolutè. 3 præexigens vt miniſtrum, aut cauſā, quæ ſubſeruiat non imperfectio; in aula principis ſerui, equites pendent ſimpliciter; princeps ab hiss m̄ quid. 4 pendet non vt inferior, vt cui imperet, præcipiat, ab obiecto auertit, aut inclinat, placitum concedit. præfert lumē intēllus: at dña, reginę. arbitrium dicit intēllui, vt eum rectè ducat, lucem ſeruus profert, Dñs imperat, voluntas præeſt, iubet. Ad 8 miniſter, ſubſeruiens, lucem præferēs dño: voluntas imperās. 2 dirigere auctoritate, præceptiuè dignum: non oſtenſiuè. Ad 9 ſtatim infici nobilitas; corruptio optimi peſſima; ex hoc libera, in ea arbitrium, & iudicium arbitrii in voluntate, non intēllu qui tātum potentia nālis; vbi meritum, & demeritum, ibi perfectio, & libertas. 2 intēllus actu ſuo impuris, intelligit falſum, decipitur, de rebus neceſſario iudicat: voluntas legibus ſoluta, liberè fert ſententiam, vt vult eligit. C. intēllus ſtat rōni, quod dignius R. electio uoluntatis rōnem ſupponit, examinat, eligit cum rōne. hinc lib. arbit. facultas rōnis, & uoluntatis, qua bonū gratia aſſiſtente eligitur, malum uitatur. Ad 10 melior ea, quæ circa actionē; non ea quæ circa dilectionem Dei, & amorem. 2 à contemplatione, nec excluſa dilectio, hæc perficit; ſine qua labor nulla quies. Ad 11 *ſapia qua ſapis* nobis Deus caritas, & amor perfectior, ſupereminens 2 pura, nude contemplatio perfectionem ſumit à bono uelle: accedēte actu uoluntatis contrahit puritatē. Ad 12 caritas perfectior lumine, uoluntas unit rei uiſæ ut in ſe: intēllus rei ut obiectum in cognoſcente: obiectum beatificum nobilius ut eſt in ſe. motus intēllus eſt rei ad animū: uoluntatis motus animæ ad Deum ut in ſe. 2 ut ſuprema caritas dignior lumine; optimum unius optimo alterius, ut genus gñi, & ſpecies ſpēi; un a ſuperior alteri, ſpecie tota. Ad 13 uerum nec abſtractius, nec ſimplicius bono in rōne entis: æquè ſecuntur ens eadem abſtractione 2 & voluntas æquè ferri poteſt in obie-

obiectum ab eſſe,& exiſtere: imò id arguit defectum; ab eo quod res eſt, vel non eſt conceptus verus,& falſus,ſi fingit deceptio. 2 intuitio clarior, perfectior attingit rem vt in ſe,ex hoc amor rei præſentis oium perfectiſſimus. 3 vis agendi abſtractiuè præciſa exiſtẽtia maior in voluntate,quæ præfigit bonum in obiecto; ſimplici affectu adhuc intellui præcipit impoſſibilia,vt intelligat. Ad 14 in totum quod apprehẽdit intellus, pōt voluntas actum elicere; imò ad quæ intellus neceſſario, voluntas non coactè, neceſſe vno relatiuo cognito,aliud noſcatur; volũtas amat vnum, non vult alium; vnit diſperſa,vnita diſpergit. C. viſus dignior aliis ſenſibus, ad plures rerũ drias ſe hẽt; intellus oculus mentis. ℞. vt videre ſenſus exterior; exiſtimatiua interior. videre oculus mentis; velle, proſequi, bonum & malum vitare arbitrii. 2 plures motus nec exigit voluntas vt ſe extendat ad quę intellus 3 motus intellus eſt rei ad animã; motus animæ ad rem, vt in ſe. 4 plurium; nã vt ſeruus, miniſter prę parat obiectum: grauius incedit regina imperãs voluntas: nec ob id, non circa oia ad quæ intellus. Ad 15 oſtenſiuè, directiuè, vt miniſter: non coactiuè, præceptiuè. 2 vt vis ſuperior in inferius, actu elicito voluntas imperat motus, mouet intellum; cui placitũ inſinuat. Ad 16 vt corpus ad animã, ſeru⁹ ad dominum; ſuo modo rão dirigens, oſtendens ad velle; cuius imperio ſubduntur oĩa. C. impetus in brutis,& ꝓpenſio. ℞. inclinatio non velle elicitum, rõne regulatũ; phyſico influxu. C. etiam intellus pōt eſſe bonus,& malus. ℞. non formaliter; voluntate imperatus. C. Sco. 2. d. 39. q. 2. conſcia actus intellus, qui ſtimulat ad bonum. ℞. actus practicè in intellu; habitus concluſionis practicæ, cuius actus nat⁹ eſt eſſe conformis electioni rectę vt ſit actus rect⁹, teſtificat, accuſat, iudicat ex conuenientia ad voluntatem, à qua pendet electio recta. imò contra cõſcientiã pōt agere voluntas. Ad 17 intimat miniſter; ſubſeruiens, præoſtendens: 1 ſola voluntas vis agendi,& non agendi. 2 ſola contra iudicium aliarũ; imperio mouet alia; vtitur oibus aliis. Ad 18 obedit electione, non coactione. 2 appetitus ſenſus obedit rõni, imperio voluntatis. 3 appetitus rõalis tm̃ ſuadetur rõne. Nyſſen. imperium rõnis claudit cognẽm, & rectã rõnem, qua ſcimus vitam,& mores componere. Ambroſ. appetitus ſenſus, aut cõcupiſcẽtię obedit rõni, quæ cognoſcit rectè, eſt ad bonum velle. 2 appetitus vt inclinat, non vt actus elicitus, quò voluntas ſe mouet contra iudiciũ aliarum põarum,& mouet eas ſuo imperio; Aug. 19 ciu. c. 14. C. intellectus vir, voluntas fęmina. ℞. vir in via, fęmina voluntas. Deo 2 ſapere nõn plus quã oportet; amare, minus Deum amat à quo non ſemper amat, nunquã ſatis. Sciẽtem oportet credere, ꝓ principiis à

terminis,his propter ſe: ſola volū tas ob bonum, quod eligit. C.ſæpe non eligit. ℞. præfigit,vult ſub rõne boni;ſi malum addit ei bonū.C. malum vt malum vult.℞.ex hoc libera;non illi lex;ex hoc imperat. C.intẽllus decipitur iudicio vt voluntas electione, & imperio. ℞.imperium ſub Deo, & à Deo; qui vult propter Deum,& àd Deum ſatis eligit. multum ſapit, qui ad Deum ſapit.ſapĩa Dei nõ ſcĩa ſpes, caritas in Deum.

An actus voluntatis,quo per ſe, ſimpliciter,immediatè quis beatus, ſit amor, caritas,fruitio Dei.

III.

BEatitudo obiectiuè in bono infinito,vbi ſimpliciter vltimus finis, ſummum, & optimū in toto genere entis, Deus intrinſecè: tñ actus formalis inhęrẽs creaturæ,finis quo in obiectum,mõ ſibi poſſibili eſt operatio.intẽllus, & voluntas aptæ ſummū bonū attingere,in eo qeſcere, pfici ſuis actibus perfectis, & ibi beatitudo vbi rão coniunctionis ad obiectum & immediata vnio ad illud: at pfectius, & immediatius obiectum attingit actus voluntatis, non intẽllus:natura fit vltimatè perfecta optimo, & intimo actu optim' ẽ amor,intimior,& fruitio, nõ viſio; ordo rectus intelligere, vt ames. Anſel. Beatus qui hẽt quicquid vult Aug.caritas vinculum perfectionis Apoſt. Beatitudo in ordine ad põas, quæ immediatè poſſunt in obiectum intẽllus,& voluntas; at ſi immediatè negat diſparem perfectionem, ſic in actu voluntatis; quo nil immediatius, intimius,& perfectius reſpicit obiectū: at ſi immediatè negat mediū attingẽdi,ſic in pluribus actibus intẽllus,& voluntatis, vtrūq.ſine medio,non per aliud.extenſiuè in vtraq; pfecta vnio ſm oẽm põtã intẽllus,q̃ voluntas mouetur in Deum; imò ſi voluntas intimius, & perfectius,tñ vtraq.immediatè attingit,neutra medium per q̃ alia,vtraq.ſuo mõ beatificabilis:at eſſentialis,intenſiuè, & formalius in actu voluntatis, qui eſt fruitio; ad Deum præſentẽ immediatè,& vltimi finis adeptio voluntate elicita. Velle propter bonum in volito amor amicitiæ;propter bonū & commodum volentis amor cõcupiſcentiæ; hic rõne ſui, non ex obiecto bonū; at eſſet ſi circũſtãtiis tenderet in obiectum,q̃& mihi bonum.Hinc beatitudo in velle,& amore propter bonum in volito,amor amicitię,qui rõne ſui,& obiecti bonus; hic actus tendit in obiectum vt in ſe bonum,ineſt voluntati affectu iuſtitię,ẽt ſi per impoſſibile caritas,& fruitio non eſſet ſummè cõmodum, & optimū fruentis. nobilius obiectum vt in ſe bonum,q̃ mihi;rão concupiſcẽtiæ minueret à perfectione obiecti, q̃ hẽt vt bonum in ſe; diligo bonum,quia concupiſco mihi bonum; beatitudo amor Dei propter ſe; ſolá caritas diſcernit filios regni,& perditionis.ſumma merces

Digitized by Google

ces vt eo perfruamur. frui eſt inhęrere amore propter ſe.

Dico. Tm̃ actus voluntatis elicitus fruitio, amor, dilectio Dei propter ſe eſt nr̃a formalis, & intenſiua beatitudo.4.d.49.q.3.4.5 Prob. Aug.5.doct.Chriſt.c.6.ſumma merces, vt eo perfruamur.c.1 frui eſt amore inhærere elicui ꝓpter ſe, ergo act⁹ amoris fruitio nr̃a formalis beatitudo 2 quo immediatius attingit beatus obiectũ, eo formalius beatitudo; actus voluntatis perfectior, im̃ediatius Deum attingit. Min. nãra vltimatè ꝑfecta, & beata optimo, & intimo actu, optimus eſt amor, intimior fruitio, non viſio; ordo rectus intelligere, vt ames; beatus, qui hẽt quicquid vult; ſupereminens eſt chãs. 3 actus quo voluntas obiectum beatificum vltimatè poſſidet non eſt nolle, obiectum huius potius malum, diſconueniẽs nõ bonum à parte rei. abſonum eſſet diſcõueniens; actus beatificus eſt circa finẽ immediatè elicitus; nolitio non actus circa finem, quia voluntas non refugit, niſi quia conſiſtere non põt cum obiecto, ꝙ vult, ergo volitionis obiectum eſt beatitudo. 3 in voluntate eſt amor, quo volumus Deum propter ſe bonum; & amor quia bonum cõmodum amãti; primus eſt amicitię, non vt hic ſit æqualitatis; Deus conſortes nos fecit diuinę nãrę dignos nos fecit; alius quo bonũ commodum concupiſcitur amãti; beatus ſi amaret Deũ, quia cõcupiſceret ſibi bonum, peruerſe tenderet in Deum, frueretur vtẽdis, & vteretur fruendis; ergo abſolute bonus ex obiecto, quia in ſe bonus; ergo in dilectione, & fruitione propter bonum in volito; non vt bonũ volentis, eſto hoc inde ſequatur. 4 actus amoris, & fruitionis affectu iuſtitiæ nobilius obiectum hẽt, q̃ affectu cõmodi; reſpicit obiectum in ſe bonum, eſt à voluntate vt libera, recto dictamine; affectu commodi, diligo bonum, quia volo mihi bonum; tão concupiſcẽtiæ minuit à perfectione obiecti; ergo beatitudo in actu fruitionis propter ſe, caritas diuidit filios regni à perditione; hęc ſolum ſit, & ſufficiat. 5 voluntas in patria hẽt actum circa obiectum qui non eſt actus deſiderii in abſens; nec delectatio ſequens: ſed actus, amicitiæ, qui eſt fruitio; Deum amare propter ſe; eſt ſibi præſens quod vult; reſpectu Dei habet actum amoris, qui eſt frui; ob bonum in volito, tendit in obiectum, quia in ſe bonum, 6 ſi in creatis actus amoris cõmodi, & amicitiæ realiter diſtingui ſolent, hic vt in ſe bonum, ille vt mihi bonum: fruitio tamẽ patrię includit virtute vtrumque; perfecte circa obiectum in ſe bonum, & nobis bonum; hinc totum dicit perfectionem amoris iuſtitiæ, & commodi, amicitiæ, & concupiſcentiæ; honeſti, & vtilis; propter ſe, & propter bonum volentis. Septimo ſummè honeſtum eſt bonum fruitionis, & charitatis, ac ſummè

vtile,

vtile,& commodum, vt ſi per impoſſibile commodum nobis non eſſet adhuc caritas, & fruitio Dei bonum ſimpliciter eſſet; ergo diſtinctio virtute, vt vtrãq; rõnem boni in ſe,& commodi eminenter continet. 8 amor Dei propter ſe communis beato,& non beato; in hac vita iuſti Deum propter ſe amant, actu charitatis; actus quo Deum concupiſcũt, vt bonum infinitum eſt actus ſpei, motus deſiderii; fruitionis,& patriæ nõ idẽ; ſeipſis formaliter differunt; cauſaliter ex principiis; vterque amor vult Deo bonum propter ſe habitu caritatis, amore iuſtitiæ, amicitiæ; at in via obiectum confusè, fide cognitum; in patria bonum pſens. diuerſa approximatio agentis ad paſſum, diſtincta vnio variat effectus, agẽs per lineã rectam opponitur effectui, qui eſt per reflexã, vel fractã i. ratio formalis in patria motiua, & terminatiua eſt pręſentia realis, in via rõnis, in via amor amicitiæ,& fruitio, qua cõplacet infinita eius bonitas, ut in ſe, vt ſibi inexiſtit, non actu deſideriis. hic.n. ſpes: at in patria, vt ppria rõne formali eſt obiectum præſens, aptum explere oẽ commodum amãti, in via Deus fruẽti præſens vt ſpeculum in enigmate; in patria præſens realiter in ſeipſo. in via actus imperfectus, ſola præſentia intentione fruentis, nõ re; in patria beatifica,& reali Dei præſentia, fruitio ſi amor vltimi finis abſolute; at beatificè exigit præſentiã realem amor vltimi finis realiter habiti,& obtenti.

Arguent multis Thom. Caeta. alii 1 2. q. 11. fruitio non actus vitalis potius paſſio, fructus ex bono poſſeſſo. 1 frui eſt fructum capere ex bono obtento; ergo paſſio; nec eſt verbum trãſitiuè, ſed intrãſitiue, deponens, ſignãs paſſionem in modum paſſionis, vt delector in Deo, ac delectat me Deus. 2 Aug. de mor. eccleſ. c. 3. quid aliud frui, quã præſto hẽre quod diligis. 3 prou. 7. venite fruamur cupitis amplexibus inuitãtur delectatione, non amore; Paulus Philemoni, ego te fruar in Domino; ſenſus, tui delectabor in domino. 4 quæuis natura fruitur ſuo fine, cuiuſuis põæ eſt actus; ergo nõ actus tm̃ voluntatis 5 ſi fęlicitas fruitio, hæc in ſpeculatione, quæ actꝰ intellus 10. etic. 10 6 *dilectio*, & delectatio idem realiter, in idẽ obiectum, ſub eadem rõne, in bonum ſub ratione boni. 7 immediate cõſecuntur idem, intellum,& voluntatem. 8 ſunt in eadẽ ſimplici põa & voluntate, differunt ſolum rõne; delectatio dicit quietem, eſt priuatio motus, dilectio vnionem non priuationem quietis. dilectio eſt per modum formæ egrediendis à voluntate in obiectum; delectatio per modum formæ egredientis ab obiecto. 9 Aug. 10 trin. c. 10.& 23. fruimur cognitis bonis in quibus voluntas propter ſe delectata quieſcit, ergo dicit vtrumque. 10 Egidius frui, vt actus quo finis non dum adeptus attingitur ſic intellus, qui prius attingit obiectum

ctum; vt actus quo fine adepto delectamur, ſic voluntatis; quæ dilectio conſequens actum intellus. 11 Henricus, Deus vt ſummè verus immediatè obm̃ intellus; vt ſummè bonus voluntati; vtraque pōa mouetur in Deum, & quieſcit in Deo. Ad 1 paſſiuè, & conſequenter; actiuè eſt actum amoris elicere; amore inhærere propter ſe. 2 frui eſt verbum, trãſiens actiuè, cõſtructum cum ablatiuo, quod notat obiectum in quod trãſit, fruor Deo, non in Deo; non eſt paſſiõ intranſitiua, vt idem ac Deus delectat; hæc actus cõmodi, nec beatitudo. Ad 2 pręſto, ac pręſens eſſe vt præexigitum, non vt ex hoc q̃es, & terminus motus, ſed amor & dilectio. Ad 3 frui cupitis; operatio imputabilis fruenti in laudẽ aut dedecus; non paſſio. frui vt q̃es ſequatur eſt actus voluntatis, & amor. C. fruor cantu, non ſenſus amo cãtum, delector cãtu. R. vtor cãtu, non amo; non eſt obiectum amoris, ſed accidens, vt quo, propter aliud; obiectum fruitionis, ꝓpter ſe amatur. Paul. non dẽt exponi de te delector in Domino; potius te diligã ex caritate in domino. frui eſt actu humano diſtincto ab vſu rei; eſt operatio, nõ paſſio. Ad 4 fruitione ordinata proprie tãtum Deus; vt intellus primo vero propter ſe, voluntas primo bono adhæret: at fruitionis in communi eſt actus cuiuſuis pōæ; imo voluntas reſpicit ſic commune bonum, verum, aut apparens, ſeu pręfixum. Ad 5 felicitas in ſpeculatione vt in præuio; ſupponit cognẽm, non eſt cognõ; formali in actu, quo beatus hẽt, quicquid vult. Ad 6 re actus diſtinctu; dilectio elicitur à voluntate ſuppoſita cognẽ obiecti, delectatio recepta in voluntate cauſata ex obiecto. duo actus ſubordinati poſſunt eſſe circa idem, ſub eadẽ rõne, quorum vnus perficit aliũ; dilectio Dei amor, delectatio ſequitur ex amore, addit paſſionem ſequentẽ hęc circa obiectum pręſens, amor non neceſſario petit obiecti præſentiã poſſunt ſeparari; demones ſe diligunt, non delectãtur, triſtãtur eorũ oppoſita diſtincta, odiũ, & triſtitia, beati nolunt peccata, nec triſtitia in illis. delectatio per ſe obiectum dilectionis non è cõtra: aduenit dilectioni vt accidẽs. Ad 7 non immediatè ſe hñt ad pōam; delectatio ſuperuenit dilectioni; & præſupponit illã. dilectio amor eſt actus amicitiæ qui ẽ fruitio, amare Deum propter ſe, ad quẽ ſequitur delectatio. Ad 8 duo actus ſubordinati in eadem pōa. rõne motus nec diſtinguntur; Beatus fruendo eſſentia hẽt dilectionem, & delectationẽ, quo ad motus volũtatis realiter in ipſa; rõne cauſę, & termini diſtincta realiter. Ad 9 cognitũ; quia p̃it cognõ; non quia fruitio ſit nẽa, 2 quia prior, non perfectior. extenſiuè vtrãq; intenſiuè amor; ſumma merces, vt eo perfruamur. Ad 10 actus prior generatione, non perfectione, aſſecutio prior, non perfectior, vt præmium fidei, nõ

ſum-

ma totius hoīs.Ad 11 immediatè quo ad intēllum,& ſine medio;nō quia intimius,& perfectius.C.vtra que pōa tendit in Deum, & quieſcit in Deo.℞.tendere propriè ap petitus,& voluntatis.intēllus non ſemper vt in præſens, nec ex ſe vt in terminum motus; ſola volūtas in finem tendit, liberè ſe mouet; nec pōæ nālis, quæ ducitur, non ſe ducit.C.intentio oculus,& lumen intēllus. ℞. poſita viſione voluntas eſt quæ ſe conuertit, & auertit ab obiecto. Vel lumen intēllus eſt prima præceptio obiecti:ſed copulat, & vnit intentio vo luntatis; intentio formaliter eſt actus quo voluntas tendit in finē. māliter áctus vtendi quo aliud re fertur in finem. Vel voliti, & eius propter quod eſt volitum, idem actus uſus, & intentio. C. fruitio Dei non diſtinguit beatum à nō beato ℞.amor iuſtitiæ, boni vt in ſe eſt volitum,& beatificus eſt ad Deum præſentem.C.præſentia,& intuitus formalizat. ℞.initiat rāo formalis motiua,& terminatiua realis;vt non præſens abſtractiua &rōnis;ex hoc nec nōa,nec amor eſſet beatificus.C.amor viæ,& patriæ adeptio, & circa idem obiectum,& vna chās. ℞. alia vnione, & proximatione,fruitio ex hac vnione in Deum; ex habitu caritatis, amore amicitiæ etiam in via: at in patria ex obiecti præſentia, &caritas perfecta.C.actus quo fit prima adeptio ſummi boni viſio, & præſentia. ℞ obiecti præſentia mouet ad amorem perfectè; elicitio in Deum obiectum dilectionis ſummæ; non vt formalitas viſionis ſit tota aſſecutio, tantum prima perceptio, præſentia obiecti rāo motiua, & terminatiua perfectiſſimę caritatis patriæ,vbi noſtra fruitio.

An fruitio Dei ſit actus elicitus à voluntate;an paſſio,gaudium, aut ſequens delectatio. IV.

FRuitio non actus neuter; non vſus;non formaliter delectatio ſequens actum, aut includens illum:ſed actus perfectus.nec dicit vtrumq.ſic ens per accidens, non vnum,multa.Aug.vitium fruendis vti,& vtendis frui.imo delectatio praua ſi actus prauus; delectatio in poteſtate delectātis,quia actus in poteſtate agentis;& peccatum aut rectè gaudium, quia in poteſtate peccantis,aut rectè agentis. frui ergo eſt amore inhærere alicui propter ſeipſum; inhæſio virtute amoris perfecti;non propter delectationem;delectationis cauſa efficiens, & finis eſt obiectum vt delectabile; & ita non tendit delectās in obiectum propter ſe. amor amicitiæ non diſtingueretur ab actu concupiſcentiæ.

Dico. Fruitio Dei eſt actus elicitus,trāſitiuè ſe habens in Deum; non delectatio ſequens, aut paſſio recepta in voluntate. Sco.1 d. 3.q.3.4.d.4 9.q.7.Prob.Aug.1. de doc.Chriſ.c.4.frui eſt amore inhærere alicui propter ſe. ergo frui ꝑpria

pria

Digitized by Google

pria bonitate amor,& tendentia, non delectatio.2 frui conſtruitur cum ablatiuo ſignãte actum circa obiectum vi trãſitionis, quod notat vere actum;non cum obiecto ablatiue, & vi cauſæ, vt ſunt paſſiones ſignatæ per verba purè paſſiua;non dicitur fruor in Deo ſiuè delector in Deo, vel Deus delectat me; ſed frui Deo trãſitiuè,vt idem,ac amare Deum;ergo actus nõ paſſio recepta.3 frui actus amicitię,nõ cõmodũ,& delectatio :& ſi ſequatur.4 ab omni po tentia primò cauſatur actus operatiuus,& elicitus ; deindè paſſio, ſicut ex actu amoris delectatio ; & actu odii triſtitia. 5 incontinẽs agit malũ,nec ita delectat; ebrioſus vincitur vino abſq. delectu, ſi delectatio eſſet dilectio,vt æq.diligunt,æq.eſſet delectatio .è contra cõtinens bonum agit cum triſtitia,& pugna paſſionum; temperatus,& moderatus benè agit delectabiliter;vterq odit malum; ergo vt triſtitia nõ eſt odiũ, nec delectatio eſt dilectio. 6 Dæmones ſe diligunt intẽſe in malũ,nec delectãtur;ſumma triſtitia pellit oppoſitum,& contingentẽ delectationem. Angeli boni odiunt malos,nec triſtãtur;nulla pena in eis Deo odio impius,& impietas,nec triſtitia . 7 paſſio aduenit operationi,non primò pertinet ad aĩã vt imaginem, ſed ad totum ; nec immediatè cõiungit optimo;nec reſpicit Deum vt obiectum , ſed vt cauſam efficientem , Deus delectat me; quod ſequitur vitam bonam . 8 multa amamus , & ſi delectationem non haberent, ſcire, recordari, cum virtute agere; ergo non primò, nec eſſentia eſt delectatio . 9 tantum operatio coniungit optimo, paſſio recipitur ab obiecto in potentia ; ergo conſequenter ſe habet. 1 Timot. vltimò De⁹ dat frui,quib⁹ ẽ benè agere;ergo frui agere,nõ tm̃ pati.

Arguent Thomiſ. fruitio ſola delectatio, & gaudium Auguſt.1. Trinit. cap.10. tunc plenum gaudium , quo amplius non eſt frui Trinitate.83 . qu.30. frui dicimur ea re , qua capimus voluptatem . 10.Trinit. cap.10. fruimur cognitis, in quibus voluntas delectata conquieſcit, ergo identicè delectatio eſt fruitio . 2 ſi ructus eſt vltimum,quod expectas ab arbore; ergo delectatio vltimum , quod expectas de obiecto.3 Gal.5.fructus ſpiritus,gaudium, pax,charitas;ergo non actus,ſed conſequẽter ad actum,& paſſiones. 4 fruitio vltima quies,delectatio eſt vltima,potentiæ in obiecto.5 ſi fruitio non eſſet delectatio,poſſet eſſe fruitio ſine gaudio , & delectatione . 6 maior perfectio ſi eſſentialiter actus,& delectatio.7 miſeria per ſe triſtitia,ergo fruitio per ſe delectatio,& gaudium.8 beatitudo per ſe operando , quieſcendo,delectãdo vnit.9 quies vltimũ bonũ;delectatio vltima,q̃ vt opere poſterior,perfectione eſt prior

Ad 1 vbi ampli⁹nõ ẽ frui ꝙ cauſet gaudiũ,tũc plenũ ẽ gaudiũ;ſic cauſãlr ẽ gaudiũ nõ formãlr. Ad

Digitized by Google

id frui de quo capimus voluptatẽ cauſaliter,& effectiuè; nõ idẽticè qdditatiuè formalr. Id, fruimur cognitis;quia voluntas exigit actum intellus; in quibus voluntas delectata quieſcit,vt conſequens & accidens illi.C.intrat definitionem.℞ non formalem, ſed quietatiuè; non vt dicit eſſentiã præciſè,ſed quicquid connotatur in ea.Ad 2 fructus, quem expectas in arbore nõ manus poſſeſſio; ſed guſtus per actum põæ, ad quem ſequitur delectatio:ſic fructus expectatur ſub rõne, qua attingendum obiectum à voluntate vt eſt frui;quæ fruitio delectat.Ad 3 fructus non actus,ſed paſſiones; nec frui eſt delectari; ſed frui eſt paſſionis vt obiecti,non paſſio; fruitio hẽt hos fructus, ſeu paſſiones proximas ſuo primo obiecto. C. fructu fruitur ſpũs.R.non in rõne formalis principii,vt ignis calore calet, ſed in ratione obiecti vt amabile amamus, delectabili fruimur. 2 authoritas non dicit, quæ ſequuntur actum eſſe fruitionem ſed fructus fruitionis paſſiones vt obiectis conſequenter ad primũ obiectum. Ad 4 vltima quies vt paſſio ſequens, non vt actus immediatè vniens obiecto Ad 5 potentia abſoluta; non ordinaria, quæ conſeruat viſionem, & amorem cum gaudio.2 neceſſariò ſequens nõ eſt idem. 3 voluntas reſpũ aliquorumnc auſatorum ab ea non contingẽs,vt reſpũ actus volendi;at reſpũ aliorum,quæ ſequũtur eſt cauſãs neceſſariò,vt ſunt illa, quæ cauſat primò actu cauſato ſic gaudiũ,m,triſtitia, actus imperati.Ad 6 ſi id eſſe poſſet; paſſio non cõiungit primò obiecto; vt ſapiã ſi in eſſentia hominis perfectior:at eſt accidens. Ad 7 miſeria per ſe culpa, non pœna, & triſtitia;culpa in actu voluntatis vt beatitudo,imò miſeria non eſſentialiter pœna, ſed pœna dirimit miſeriã, culpa quid boni recipit per pęnam.vel non ſimile;pęna inuoluntaria,præmium ſuo actu voluntarium. Ad 8 cauſaliter concomitãter;non per eſſentiam beatitudo cauſa quietis,& gaudii vel ſequitur operationem, quæ vnit Deo,ad quã quies.Ad 9 non oẽ vltimum, ſed optimum eſt finis,delectatio ſequitur operationem,in qua vita beata. *C.ſi poſterior perfectione prior.*℞.in eodẽ genere poſteriora perfectiora;in alio non ſemper ut accidentia; nec ubi poſterius eſt propter pri° gaudium,delectatio ab unionem cum Deo, nec tendit in obiectũ, ſed eſt ab obiecto,ut paſſio.C.intimius gaudium, an ſecuritas. ℞. gaudium delectatio ſuccedens amori,ſecuritas ſpei; gaudium boni ultimi realiter præſentis, ſecuritas in futurum;gaudium magis finis;ſi non intrinſece, propria ratione formali, ut fruitio; uirtutę conſequenter explet cõcupiſcentiam amantis.

DE

DE VSV, ET ABVSV HOMINVM circa ultimum finem. Tit. XXXVIII.

An habitus, & actus vtendi, & fruendi ordinate ſint diſtincti, & ad quæ ſe extendant. I.

ACtus quo uoluntas adhæret bono propter ſe, fruitio; ſic rãtum Deus obiectum, ubi ratio primi, & ultimi boni amabilis ꝑpter ſe. ubi quies æterna, perfectio infinita in rõne entis, omne bonum, primum, & ultimum ex nãra rei; cętera omnia dependẽt deficiunt, finita, limitata. Hinc ſi fruitio in communi abſtrahit a bono uero, apparente, aut præfixo; tamen fruitio ordinate perfecta reſpicit ſummè bonum, ultimum, propter ſe ſuper omnia diligibile. Sic Deus, ut Deus. Vſus uero eſt eius boni, quod eſt ad aliud. Hinc in uoluntate duplex actus, vnus quo adhæret bono propter ſe, alter bono propter aliud. intẽllus aſſentit vero propter ſe, primo principio, concluſioni propter aliud: at voluntas quia libera in poteſtate eius eſt referre, & non referre ad aliud; & poteſt ſibi præfigere bonum abſolutè apprehenſum, non propter ſe, nec propter aliud; ac poteſt abſolutè in actum volendi, nec relatiuè ad aliud, & ſic fruendis vti, & vtendis frui.

Dico. Frui actus perfectus volendi bonum propter ſe: vſus actus volendi bonum propter aliud in ordine ad vltimum finem, ad eundem habitum ſpectãt. 1. d. 1. 3 d. 28 Prob. Aug. 1. doct. Chriſt. c. 4 frui eſt amore inhærere alicui ꝑpter ſe. Vti amore propter aliud; quod in vſum venit, ad id quod amas, refertur gratia ſui, & gratia alterius; amor circa finem, & in ea quæ in finem eundem habitum habent. 2 charitas, & amor vnum habet obiectum Deum, alia media; vno habitu quo in Deum, vt primum obiectum, & proximum ordine ad Deum. 3 bonitas creata non prima rão terminãdi, ſed bonitas Dei quietat; in alia non tendit niſi reflexè, non debet ſiſtere, niſi vt ad Deum reducunt 3 diligo ex charitate amor Dei; volo Deum, & proximum ad Deum, bonitas Dei quietat, alia tendũt in Deum reflexè, non ſiſtunt, ad Deum adducũt, volo mihi, & proximo bonum, quod eſt tendere in Deum, vbi omne bonum. Volo, & amo Deum, & alia ob Deum; idẽ habitus recti, & reflexi. 4 chãs Dei perfecta, ordinata inclinat ad velle, in amorem Dei, & ad quoduis aliud, ſi ducat in Deum. Ad velle Deum diligi à ſe, & quouis alio, cuius amor gratus Deo; hinc vnº habitus, & amor; diligo vt condiligas. 5 Deus primum obiectum, proximus ad Deũ; qui diligit Deũ diligat, & fratrem. Proximus is cuius amicitia grata Deo, ejus amor ordinat perfectè ad velle eum diligi à ſe, & à quouis cuius

dilectio eſt ei grata.

Argues in Deo, & aliis à Deo alia formalis bonitas; ergo nõ eodem habitu. R. creata bonitas nõ prima ratio terminãdi actum, ſed bonitas Dei quietat: in alia tẽdit voluntas reflexè, nõ ſiſtit; ad Deum reducit; volo mihi, & proximo bonum, quod eſt habere Deũ oẽ bonum. ſi diligo Deum ex caritate, amo Deum, & diligo te amore Dei, & volo te velle Deũ; diligo vt condiligas. C. non eodẽ habitu ſcio Deum, & ſcio te ſcire Deum; nèc vno habitu voluntatis amo Deum, & volo te amare Deum. ℞. intellus eſſe põt tãtum veri abſolutè, abſque ſuppoſito; ſic ſcía actus recti, & reflexi in ſe; abſque eo quod ſciam actum alteri ineſſe: at amor Dei, & proximi, ẽ actus vt in ſuppoſito; nec reflectit quin ſit eius in quẽ tendit. C. vt vero propter ſe alius eſt habitus quã ad verũ propter aliud, ibi euidentia ex terminis, prima principia; hic euidentia ab illis concluſio ex principiis; ergo amor boni propter ſe, non ex amore propter aliud; nec vno habitu, nec voluntas referens amorem in aliud eodem habitu tendit. ℞. aſſenſus intellectus propter ſe, & propter aliud ex obiectorum natura, & alia euidentia in obiecto: at actus voluntatis ex obiectis, & actu potentiæ conferentis vnum ad aliud vel non referentis; id ſubſtat libertati voluntatis ad omne obiectum, vt referat in finem. C. etiam voluntas habet medium, quo in obiecta nudè abſque relatione ad finem, imò libera voluntas; ergo non vno habitu, vel actu. ℞. tũc abuſus, non vero vſus eorum, quæ ſunt ad finem. 2 tunc non finis verus vt Deus: ſed apparens, à ratione errante; Turcæ expectãt cibos & venerea. aut quẽ ſibi præſcribit auarus in diuitiis; Epicurus in voluptate; Alex. in poteſtate. C. vt bonum infinitum non eſt bonum finitum, nec amor aut habitus vnius eſt alterius. ℞. non ex natura rei, vel habitus dilectio, & amor Dei eſt proximi; vt nec effectus ẽ alterius: ſed ex ordine, & præcepto amandi vnum ad aliud; & ad actum vti illo habitu; nec trãſgreſſio deſtruit poſitiuè; tãtum demeretur vt Deus ſubtrahat habitũ; ſi proximum quem vides non diligis, nec Deum quem non vides. minus amat, qui proximum propter Deum non amat.

Quid ſit abuti, auerti à fine, & inordinatè frui.

SI vera, & ordinata fruitio eſt in ſummè bonum, primum ens, in Deum vt Deus oĩum finis; tamen fruitione inordinate voluntas poteſt abſtrahere à bono vero, ſibi præfigere bonum, & apparenti bono quieſcere; hinc abuſus, auerſio à fine, peruerſitas; ait Auguſtinus 83. quæſt. 30. fruendis vti, & vtendis frui; ratio recta dictat, vt intellectus primò vero propter ſe, ita voluntas primo bono; Vnus bonus Deus.

us. oſtendam tibi omne bonum. tunc ſatiabor cum apparuerit gloria tua. Res quibus fruendum Pater, filius, ſpiritus ſanctus. At vbi ratione errante ducitùr volũtas, ſibi præſtituit finem; vt ſubeſt voluntati velle, & nolle obiectum, ita & modus volendi; referre, & non referre; velle propter aliud, aut propter ſe. hinc bonum non vltimum non poteſt actum fruitionis terminare; nec ordinatè, nec ſecundum circumſtantias; nec reſpectu finis debiti. ratio finis ſi reſpectus, tamen reſpicit obiectum verè bonum: at vbi bonũ apparens, præfixum ſemper ſequitur actum voluntatis, cui voluntas tribuit rationem finis.

Dico. Vnum prorſus ſimpliciter obiectum, quo ad formale, & ſubſtratum; quo ad rem, & modum vbi quies; nec vlterius remanet appetendum, tantum Deus vnus, & trinus. Ad omne aliud à Deo, ſi ratio finis præfixa, eſt abuſus, auerſio, peruerſitas, inordinata fruitio. Scotus. 4. diſt. 49. quæſt. 10. in genere appetibilium vltimus finis. 1. diſt. 1. quæſt. 1. finis verus ex natura rei vnus. 2 prol. articul. 5. Deum vt finem vltimum ſuper omnia diligi, alia ad Deum. Probatur 1. quod tangit Thomiſtas, qui ad bonum vlterius ordinabile dant fruitionem incompletam. 1 nequit potentia vltimo quieſcere niſi in eo, vbi perfecta ratio primi obiecti, perfecta ratio entis, & ſummi boni; ergo tantum in Deo, in aliis ratio dependens. 2 potentia quæ reſpicit plura, non quieſcit niſi in eo, quod virtute continet omnia. 3 anima ſi capit aliud vt obiectum infinitè bonum; ſic errore beata; ſi vt finite bonum, poterit vltra, nec beata; ſi neutrè non beata, neſcit illud. 3 Bonauent. ad imaginem Dei creata eſt anima, nil minus Deo ſatiat eam; ſi ex creditis, nam reſpectus ad Deum trinum, non ex natura notum, nec extremum ad quod eſt; tamen notum, imò euidens nil citra Deum vbi quies. 4 Scotus vt intellectus primo vero, ita voluntas primo bono propter ſe adhęret. 5 tam pro formali Deus ſatiat, explet, quietat; & pro ſubſtrato res, vbi quies vltimus finis, non à ratione errante; non à voluntate quod ſibi præfigit; non appetitu potentiæ, quæ ordinate, aut inordinatè velit: ſed vt rectè à ſuprema regula propter quod amantur omnia, ipſum propter ſe, alia propter ipſum, Deus. 6 ratio finis non eſt propria ratio obiecti fruibilis, ſed comitatur; relatio rationis non eſt de rõne obiecti vere beatifici vt beatificum eſt: reſpectus non clauditur per ſe in obiecto, vt beatificum eſt. ſi per impoſſibile Deus finis non eſſet, nec creata eſſent; nec ordo in Deum adhuc ſumme bonus, & obiectum. Deus mouet vt in ſe, & ad ſe. ad nullũ actum creatũ eſt neceſſario finis: hinç rão finis comitatur: apphẽ

ſione

ſione præcedit fruitionem, vt rão obiecti alliciens, non vt rão obiecti qua eſt. imò & in fine præfixo, rão finis ſequitur actum, voluntas appetens quid propter ſe, pręſcribit illi rõnem finis.

Secundum Prob. ex q. 2. prol. Phyſici, & Gentiles qui politicè diſtinctos ſibi præſcribunt fines, & aberrãt à fine. Pagani opera manuum colunt. Saraceni à Maomet vt immundi felicitatem ingula, & coitu promittunt. Manichæi fabulantur primum malum: niſi ipſi eſſent valde mali, vidiſſent oẽ ens vt ens reduci ad primum valde bonum. Alii vt ſydera errantia: in fama, & põa Alex Ceſares; in diuitiis Creſus, Craſſus; in voluptate Epicurus; in ſcĩa, & cõtemplatione Pytagor. Plato Ariſt. In moribus, & quiete Socrates, Stoici: at nullum ex his, bonũ fortunę, corporis, aut animi perfectio, eſt homine ſimpliciter melius, ſenſibilia ſunt; brutis cõia; extra ſe beatitudinẽ quęrunt; ergo in melius bonum ſimpliciter tendimus. 2 ſi creata voluntas pro ſui libertate in aliquo creato bono, citra infinitum, tentat quietem; id sĩi quid vt fruitio in communi, bonum apparens, aut præfixum ex parte voluntatis; non ſimpliciter vbi q. es ex obiecto; per ſe vbi vltimum, & optimum; ſic tãtum Deus, infinitè bonus in quem noſtra voluntas, vt graue in centrum, nauis in mari donec ad portum; cælum ager fidelium Criſoſ Paradiſus patria noſtra, Baſil. Amor Dei vſq; ad contemptum ſui ciuitas Dei, Aug. mortalium nullus beatus, ſi diuitiis affluat, Euripides. Nulla ſine Deo mens bona, Seneca.

Arguent cont. 1 Thom. poſſe incompletè in alio ab vltimo fine fruitionem haberi. 1. Aug. 83. qu. 30. fruendum bonis inuiſibilius; multa inuiſibilia citra Deum. ℞. Deo, vbi oĩa bona, & perfectiones oĩum. 2 bonis non pluralitate eſſentiæ: ſed perfectionum. Vel frui bonis, extẽſiuè, pro amore honeſti, diſtinctè ab vtili, & delectabili. C. capacitas animæ finita, ergo ſatiari poteſt bono finito, & eo incompletè frui. ℞. finita formaliter, infinita participatione habitus, & ad obiectum; põæ ad obiectum proportio non entitate, ſed comparatione ad actum: ſpeculũ modice quãtum pręſentat magnũ obiectum; actus finitus attingit Deum. C quæuis forma ſatiat intrinſecè materiã, ſecus violenter ſub ea; quoduis bonum põt exple re voluntatẽ. ℞. forma non ſatiat appetitum materiæ, niſi quę eminenter continet alias; nec obiectum explet voluntatem, niſi continens oẽ bonum, vt Deus. C. ens non refertur ad finem, niſi ſit infinitum; infinitum non ſatiat niſi ſit illi adęquatum. ℞. proportione & ordine non in eſſe; ſed põæ, & obiecti. 2 exceſſus obiecti pertinet ad rem viſã; non ad actum videntis; qui quãtum põt totum videt. C. firmiꝰ inhæret intẽlius cuique vero, quã primo vero; ergo voluntas frui alio bono, quã primo

mo bono ℞.aſſenſus circa verum euidens; nec in ſui poteſtate firmius,vel minus firme aſſentiri,tãtum proportione veri mouentis: at in poteſtate voluntatis vt intenſius adhæreat bono, eſto im perfectè viſo, & cognito. C.ergo poteſt alio bono frui, quã primo bono.℞.id eſſet frui vtendis,& vti fruendis,quod eſſet abuti. 2 nunc quies intus,& extra;ſi in aliquo finito,recepto,non tñ extra vt terminus, obiectum ſimplr̃ bonum, quia vltra oẽ finitum põt eſſe melius,& ad perfectius ordinari põt. C. quod poteſt in ſe recipere formaliter finitum eſt,nec recipit niſi formã finitã. ℞.hẽt tamen obiectum infinitũ;& proportio non in eſſe,ſed põæ ad obiectum. nec adęquatio ſimpliciter:ſed proportione ad actum, quãtum attingi põt;ſecundum menſurã bonã,ſuperfluentem. Ratio finiens Deus vt Deus:bonus omnibus,non debet appropriari, & adæquari ſingulis;tantum ſibi adæquatus; alii participatè ab eo accipiunt. qui biberit ex eo nõ ſitiet in æternũ.

Vrgent Ethnici contra 2.rõne errante pręferunt Auari diuitias 1 pecuniæ oĩa obediunt.R vbi auarus animus nullo ſatiatur lucro. vbi ſordidæ merces venduntur.vbi melius emere,quam rogare. C. pecunia omnia poſſides. R. vbi plus,quã bos emitur piſcis.vbi publicum venditur.cum vrget inopia. res partium pecunia, amor Dei eſt omnium; bonum omnib⁹ nequit appropriari C.auarus ſemper ſitit,infinitè bonum. R.verè bonum,ſatiat, explet; non ſatiãt nummi ſtultos, bonum præfixe ob aliud,quod nec obtinent. C. 2 pro honore;præmium virtutis honor; nil honore optabilius.R qui honore mundi præeſt,dux ad grauia. honor alit artes, accendit ad ſtudia.magis in deferentes; non quibus datur,ſe trãsfert.Signum extrinſecè ob aliud,non verè propter ſe beat. ſoli Deo honor, & gloria.C.3 pro gloria,& fama;hãc ambiunt oẽs.R.quę à Deo vltimo redditur. virtutẽ ſequitur. honor ab homine fumus.ſine amore,nõ honor,adulatio. veræ virtuti magis,quã famę.fama ſępe fallax.C. pro põa,poteſtas impotentiæ oppoſita amabilis.R.quo maior, pl⁹ timori ſubiecta, Criſoſ.cupido regnãdi beſtia peſſima Aug. omnis poteſtas à Deo, Apoſt. poteſtas culminis tempeſtas mentis Greg. ſola virtute emitur Claudiã.vicina potentiæ ſuperbia Ambroſ.C. 4 ſalus,bona corporis,hæc ad hominẽ. R.animi bona præſunt. ſalus corporis vt ſubiecti,non obiectum beati.nõ corpus,anima gloriæ capax.à brutis vincimur robore. C.5 voluptas,delectatio bonũ, nec ordine ad aliud R.gaudium ſpiritus de infinito bono eſt conſequens amorem, & Dei fruitionem.voluptas corporis gula; fœda poſt ſe reliquit veſtigia.Ebrioſo aſinus melior. voluptas torrẽs omnia ſubuertẽs.mũdi luxus animo pio crux. C.6 hõ beatus vbi deſideria explet; anima hominis

fini-

finita, non boni infiniti habet obiectum. ℞. finita in eſſe, non participatione obiecti. C. capacitas finita. ℞. obiectiuè infinita; appetitus nullo creato exhauritur. C. finiti cum infinito nulla proportio. ℞. entitate; attingentia adæquatè: ſed relatione actus pōæ in obiectum, vbi omne bonum. ob. iectiuè extra ſe bonum ſimpliciter infinitum, ſummum, optimū in gnē entis; intrinſecè, formalis animæ inhærens, finis quo in obiectum tendit, operatio per quā beatus habet quicquid vult. coniunctio ad optimum, vnio ad illud, amor in eo, fruitio vltima pfectio, vnio ad Deum, à quo ſum⁹ ob quem ſumus, ibi oē bonum. C. creata voluntas in alia, citra infinitè bonum quieſcit, ad quæ propter ſe amando fertur. ℞. amore inordi natè, vtendis fruitur. finiēt tandem, tędio afficiunt, ſoluūt naturā. aliorum vſus deicit mentē, appetitu immodicè in plura fluit mala. in his, & aliis præfixè finis; trahit ſua quemq; voluptas. Vnū ſimpliciter explet. ſummè bonum vltimus finis ex natura rei Deus vbi optimum, & noſtra quies. Amor meus, pondus meum, eo feror quocumque feror.

DE SCIENTIA, ET VOLVNTATE Dei in ordine ad vltimum finem. Tit. XXXIX.

VIde in opuſculo, ſeorſim typis excuſo anno elapſo; vbi hæc quæſita fusè diſcuſſa ſunt.

1. An voluntas Dei ad extra, & ſua Decreta antecedentia ante præuiſionem, indifferentia ſint nobis, nec vltima determinatione reſpectu eorum, quæ vult, & pcipit libere nos velle.
2. An Deus præſciat futura ſub conditione, quæ reuelantur in ſcripturis, & illa præuiſa ſint ante vltimum decretum, & abſolutum ſuæ voluntatis; & hæc ſit ex Scoto.
3. An in Deo pręſcientia, & pręuiſio conditionata, voluntas antecedēs ſit nobis indifferēs; ſit conſona ſcripturæ, Patrib⁹, & ex S. Thoma.
4. An præſcientia, & decreta Dei ſub conditione futurorum à noſtra voluntate ſint conſona ſcripturæ, *Sanctis Patribus*, & rationi.
5. An præſcientia conditionata, ſit rectè explicata ex Patribus, & Scriptura.
6. An præſcientia abſoluta, præuideat Deus noſtra peccata; an præuiſione conditionata, quæ inuoluat permiſſionē, & noſtram auerſionem.
7. An *D*eus ſaltem antecedenter ad præuiſionem velit materiale peccati, vt actus eſt poſitiu⁹, & in quibus malitia reperitur.
8. An præſcientia futurorum ſub conditione ſit ante omne Decretum diuinæ voluntatis.
9. An futura, quæ ſub conditione præcipit, & reuelat Deus ſint cognita per ſcientiam naturalem,

lem,mediam,aut viſionis.

10.An præſcientia, & ſuppoſitio antecedens inimpedibilis tollat libertatem.

11.An velle Dei antecedens circa noſtros actus,poſitum ſit in noſtra poteſtate; an ſit ita efficax ad vnum, ante præuiſionem noſtri conſenſus ſub conditione, vt quæ ſcripturæ proponāt,nobis determinēt vnū.

12. An Dei præſcientia actuum noſtrorum ſit cauſa prior independens à futuris ſub conditione, & ſuppoſitio antecedens.

13.An ſcripturæ, reuelationes,ꝑcepta, Patres, quæ futura ſub conditione promittunt,ſint innixæ decretis antecedenter efficacibus,quibus phyſicè vnum abſolutè liberè voluerit Deus à nobis, ante noſtrū conſenſū,

14.An præſcientia Dei, Patres,& Doctores ſaltim ſub conditione admittant, vt referant infallibilitatem vocationis,conuerſionis,& ſalutis æternæ conſecutionem.

15.An ideo res ſint futuræ, quia præſciuntur à Deo ſaltem ſub conditione, an quia abſolutè volitæ.

16. An poſita in duobus æquali gratia; vnus conuertatur pro ſua libertate;aiter proprio pugnet arbitrio.

17.An gratia vt efficax ab intrinſeco,pendeat ab euentu;à phyſica prædeterminatione;à decreto;a præſcientia ſub conditione;à noſtra cooperatione.

18.An efficax voluntas dei ad agere noſtrum libere ſit ab extrinſeco decreto antecedente abſque vlla conditione,aut a phyſica prædeterminatione, aut motione, ſeu qualitate ad vnum.

19. An decreta dei ad dandum gratiam operandi ſint abſoluta,primo efficacia in nobis abſque connotatione præſcientiæ & conditionatæ præuiſionis; nec à congruitate vocationis, quā deus dare voluit congruā, cōcemperatam arbitrio, vt hō ſua libertate cōsēsū pręſtaret.

20. An conditionata præſcientia ſit noua; an potius media vt euertat errores, & extrema Caluini,Lutheri; Pelagii, Maſſilienſium.

DE PRÆSCIENTIA,ET VOLVNtate Dei vt auertunt à fine. Tit. XXXX.

An Deo conueniat præſcire, & reprobare homines.I.

IVſtitia,& miſericordia in *Deo* perfectiones ſimpliciter abſolutę formālr infinitæ abſq; vllo reſpectū ad creata; iuſtitia reddit ſuæ bonitati,& volūtati,ꝙ eā decet.eſt rectitudo volūtatis ꝑpter ſe ſeruata,vna in *Deo*, quæ decētiā bonitatis vt primū obiū;creaturā vt ſecūdū obiectum re[illegible]
At voluntas *Dei* contin[illegible]

alia obiecta, dempta ſua bonitate ; inclinat tantum reddere ſuæ bonitati,quod decet; iuſtitia Dei rectitudo voluntatis iuxta ſuę bonitatis decentiam; ad obiecta ſecunda contingens;nec inclinat iuſtè ad vnum , vt oppoſitum eſſet iniuſtum;voluntas Dei non eſt rectitudo regulata ab alio.Hinc iuſtitia,qua Deus punit reprobos , nō attinet per ſe intrinſecè ad iuſtum formaliter in Deo;Deus neceſſitate legis nulli debitor;Petrū ſaluari non intrinſecè ſpectat ad Dei bonitatem, & iuſtitiā, vt oppoſitum eſſet iniuſtum ; ita Iudā dānari ; vnde velle iuxta exigentiā creaturæ nō neceſſario in Deo ęquè iuſtè ſecundum eā, vt contra eā. Iuſtitia tamen Dei vt reſpicit non tātum decentiā Dei,ſed coexigētiā peccati. Malus continuat malum velle,vſq.ad terminum vitę,impenitēs,lapſus in peccatum ſi nō ex ſe;poſſet diſponi congruè cum grā Dei pro ſtatu viæ , ſine fructu pertrāſiit ; hinc iuſta punitio,& reprobatio.

Dico.Non intrinſecè Deo cōuenit reprobare, vt neceſſario aut decentia iuſtitiæ in ſe;ſed tātū extrinſecè, ſecundum quid iuxta exigentiā creaturæ impenitentis. Sco.1.d.41.B.cōgruit bonitati ſuę prædeſtinare:at velle dānare, nō niſi ratione obiecti, vt cogniti in peccato finali.4.diſt.46.q.1.iuſta Dei rectitudo voluntatis , ac ſuæ bonitatis decentia; nō vt reſpicit obiectum ſm̄,ęquè iuſtè poſſet ſe ... eā,& contra eā.iuſtum quod vis,non iuſtum quod nō vis; exigentia in creaturis tātum obiectum ſecundum quid iuſtitiæ.q.2.In Deo miſericordia,nō vt paſſio quæ notat triſtitiam;tātum liberās,&parcens;actus quo nollet alteri miſeriā;ſubleuat à pręſenti præſeruat à futura; quibus nō totā,partem dimittit,prohibet mala ne eueniāt.q.3. Punitio actio, obſtinare in malum , auferre bonum,ad hāc Deus,non cauſa poſitiua,negatiua,non remittens,nō cōferens;iuſtitia hæc nō decentia Dei ad reddendū ſuę bonitati;tm̄ reſpectu creaturæ; exigentia puniri.mali vſq.ad terminū vitę,nec ſe penitent;lapſi ſi non ex ſe,poſſent diſponi de congruo cū gratia,& inſpiratione,ſine fructu per trāſeunt,hinc iuſta punitio , & ut bonis congruit ubi dignū , & patria;malis locus infimus,ubi nolitio obiecti,ubi ſummę malū & nolitum abſq.libertate ad alia.d.50 imò ibi cū iuſtitia miſericors ; ſi nō liberās,parcēs;ſi non à toto à tāto;ſi dānat ad penā citra condignū;ſi reprobat nō annihilat;ſi nō parcit à pęna iuſta, parcit a miſeria nō eſſendi;ſi iuſtitia infligit aliquid,ꝙ dictat infligendum; miſericordia remittit aliquid ꝙ inclinat remittendū : ſi pęna adimit oē bonum beatificū, non adimit eſſe nāræ. nec ob miſeriā pęnæ quia bona,& iuſta,malis licitū appetere nō eē ; potius reprobis ſuſtinere,oē malū,q̄ velle peccare

Prob.1.ſap.11. Nil odiſti eorū, quæ feciſti,nec odiens aliquid cōſtitui-

ſtituiſti,aut feciſti Oſeę 13 Perditio tua Iſrael,in me auxilium tuū. 2 Tim.2. Deus vult oēs homines ſaluos fieri Rom.2 reddet cuique iuxta opera ſua. Gal.2 quę ſeminauerit hō,hæc & metet.Ioa.3 nemo vos ſeducat, qui facit iuſtitiā iuſtus eſt.Matt.6ſi oculus ſimplex totum corpus lucidum erit. Cor. 13 mercedem recipiet iuxta laborem ſuum.Hebr.6non eſt iniuſtus Deus vt obliuiſcatur operis veſtri Ezech nō eſt volūtatis meę mors impii;nolo mortē peccatoris, ſed vt conuertatur,& viuat;ergo non intrinſecè Deo, & eius prouidentiæ , vt abſolutè velit oſtenſione iuſtitiæ quoſdam non admittere in vitā æternā,ā fine deficere , reprobare,vt voluit Thomiſ. 1.p.q. 23.ar.3.2 Prob.Aug.83.q.3. nullus Deo authore fit deterior. ſuper pſal.5 cum punit, malum ſuū non infert, ſuis malis malos relinquit.Anſel.proſol.10. ſi punis malos iuſtum,meritis cōgruit,ſi parcis iuſtum, bonitati condecens;ergo rectitudo voluntatis in ordine ad condecentiā diuinæ bonitatis eſt iuſtitia ſimpliciter in Deo;in ordine ad exigentiam eius quod eſt in creatura , & punitio eſt ſecundum quid, & extrinſeca. proſol.11 illud ſolum iuſtum quod vis nō iuſtum quod non vis.ergo ſimpliciter iuſtum eſt condecentia Diuinæ bonitatis in Deo;obiectū ſecūdarium,& exigentia quod eſt in creatura , hæc ſimpliciter nec determinate iuſtum vt propter illud,& contra illud Deus iuſtè agere non poſſit;ergo reprobatio nō intrinſecè pertinet , & neceſſario ad iuſtitiam in Deo 3 ratione ad nullum obiectum extra, & ſecundū,Deus ita ē determinate,& inclinat volūtas per aliquā rōnem in ipſa,vt ſibi repugnet iuſtè inclinare in oppoſitum , ergo non intrinſecè ad iuſtitiā in ſe pertinet reprobare.Antec. vt ſine contradictione poteſt oppoſitum velle, ita & iuſtè velle;ſecus poſſet velle & non iuſtè velle,quod eſt impiū. 4 in voluntate Diuina nō pōt eſſe rectitudo regulata,ergo non rigore iuſtitię vt in Deo reprobatio. 5 iuſtum quod eſt exigentia creaturæ,non reſpectu Dei ita determinate iuſtum , vt oppoſitum eſſet iniuſtū ; ergo reprobatio nō eſt iuſtitia Diuina ſimpliciter,nec neceſſitate iuſtitiæ abſolutè , ſed tātum ex libertate contradictionis, vt reſpicit iuſta particularia , quia congruum punire malos ſuis demeritis;exigentia exorta extrīſecè ad iuſtum publicum 6 iuſtitia in ordine ad creaturas , non præuenit voluntatem Dei, inclinans eā ad actum,ſed ipſa ſe determinat,& actus non inducit debitum ex parte Dei; ſed tātum conſona voluntati Dei , cui adęquatur iuſtitia ſimpliciter ad ſe,nō ad creaturas. 7 iuſtum ex creaturis exortum,vt ponit congruum punire demerita,ita & cōgruum eis parcere , decentia Diuinæ bonitatis; vt.n ex parte creaturæ æquū ignē calidum,aquā frigidam,dari ignē ſurſum,& aquæ deorſum;terram

deorſum, & ſæpè teneri ſurſum, à Principe res vno mō diſponi, & tamē vſu ciuium, aliter iuſte accidere; ita nihil ex parte creaturæ ſimpliciter iuſtum apud Deum, vt determinetur intrinſecè diuina iuſtitia; tātum ſecundum quid, exigentia creaturæ. 8 iuſtum ſimpliciter reſpicit debitum neceſſario ſoluendum lege, cui iuſtus neceſſario ſubiicitur; Deo nulla lex ſimpliciter ab exigentia creaturę; ergo nec reprobatio ex neceſſitate intrinſeca iuſtitiæ. Minor, nil determinatè iuſtum extra Deum, ſed voluntate libera dei; Deus ſic iuſte extra ſe agit cum creaturis, vt verè poſſit oppoſitum; ſi pōa ordinata iuxta leges agit; abſolutè præter illas poſſet agere, vt, iniuſtum Petrum ſaluari; ſi vellet oppoſitum non eſſet iniuſtum. nulla perfectio ſimpliciter pendet à creaturis, ergo non rōne iuſtitiæ ſimpliciter reprobatio creaturæ. ℞. vna iuſtitia in Deo, ſi prima ē regula, alia regulata à prima iuſtitia, & ita reprobatio. C. in voluntate Dei nequit eſſe rectitudo regulata. 2 iuſtitia eſſet agere præter exigentiā puniri; nec implicat id Deum velle, & rectè velle. 3 iuſtitia non inclinat per modū naturæ, quia præter eā, & contra eā poſſet Deus velle. ℞. Thom. 4. d. 46. q. 1. & 2. in Deo iuſtitia vna, rōne diſtincta; quæ reſpicit decētiā bonitatis Dei, & coexigētiam creaturæ. C. miſericordia iūſtiæ pars, condecens bonitati Dei miſereri; ergo reprobatio non intrinſeca rōne iuſtitiæ. 2 iuſtitia vna in Deo, quæ decentia bonitatis vt primum obiectum, creaturā vt ſecundum; ſi prætermittit iuſtum, quod exigit creatura, adhuc perfecta iuſtitia Dei. 3 imo nec miſericordia in Deo, vbi ſic iūſtum eſſet quod exigit creatura, ergo formalr̄ diſtinctæ; ergo tātum ſecundum quid, iuxta earum exigentiā, & iuxta legem, quæ nō reſpicit debitū, nec verā iuſtitiæ obligationem cum creaturis, ſed extrinſecè iuxta leges ſui velle præfixas; vt .n. illis nō ſubtrahit bonum debitum, nec malum ſi nō inferret eſſet contra iuſtitiam.

Prob. 2. Tātum extrinſecè, sm̄ quid, vt iuſtum ex creaturis exortum, & exigētia impenitētis creaturæ eſt reprobatio *pſal. 3* iuſtitia plena eſt dextera tua. iudicabit orbem in æquitate. Hebreor. 6 non eſt iniuſtus Deus, vt obliuiſcatur operis veſtri. Eccl. 9. multi propter ſpēm mulieris perierunt, & reprobi facti ſunt. 1 cor. 9 caſtigo corpus meum, & in ſeruitutem redigo, ne reprobus efficiar. Mat. 25. ite maledicti in ignem eternū eſuriui, & non dediſtis mihi mādu care Malachię. 1 Iacob dilexi Eſau odio habui; ibi Hieron dilectio, & odium ex præſcientia naſcitur futurorum, vel ex operibus. Sap. 15 ſcimus, q̄ ſi nō peccauerim᷒, apud te ſumus cōputati. Oſeę 13 perditio tua Iſrael. 2. Aug. 5. Gen. li. 2. Deus nō prius vltor, q̄ hō ſit peccator. Itē l. 3 contra Iulian cap. 5 pōt ſine meritis bonis liberare, qa bo-

bonus eſt; nõ põt ſine meritis ma lis dãnare, quia iuſtus; ergo exigẽ tia puniti reprobatio. Idem de præd. & gra. c. 15 vaſis irę numquã Deus redderet interitum, ſi non ſpontaneum inueniretur hõ hẽre peccatum ibid. ſi obduratos, aut relictos legimus, magnis peccatis meruiſſe profitemur; nec iudicio Dei deſeri, niſi meritos deſeri. Rõ ne. Deus promptior ad miſerendum, quam puniendum; ergo põt miſereri ſine cauſa, non punire niſi exigentia creaturæ. 2 reddit ini quitatẽ Patrum filiis in tertiã, & quartã progeniem; at cuſtodit mi ſericordiã in millia millium. exod. 32 non eſt voluntas eius, vt pereat vnum de puſillis Matt. 18. 3 actus iuſtitiæ ad nos, eſt reprobatio, ergo ſupponit culpã in nobis iudex exigit, culpã, nec ſine rõne dãnat. 4 pęna ſequitur culpã, vbi nulla culpa, nec iuſta reprobatio. 5 Nabuc, & Pharao ambo flagellis admoniti, ille Dei manum ſentiens pęnituit, regnum accepit; alter durior factus periit. 6 De⁹ prius videt demerita, quã reprobet. 7 agens prius vult finem, quã media, & prius quę minus diſtãt a fine, quã totalis expulſio à fine, ergo prius pręuiſa culpa, & demerito, quã expulſio; peccata diuiſerũt inter me, & vos. 8 in Deo reprobatio non vt diſplicentia de alieno bono, ſeu triſtitia; Deus neminem odio hẽt; tantum negatiuè, non eligere, poſitiuè velle inferre pęnã pro culpa, ergo exigentia nr̃æ malitiæ reprobat, hinc Rom. 2 indignatio in animã operatis malum. actor. 13 repulit plebem ſuã, propter incredulitatem eorũ. Aug. q. 1 ad ſimplic. Deus nõ odit Eſau, ſed peccatorem. ep. 105 quibus Deus miãm non impertitur, merentur. Cõc. Valent. in dãnatione, meritum malum præcedit iuſtum iudicium. crudelis De⁹, ſi punire vellet abſq; culpa. demũ Petrus, & Iudas, æq; poſſibiles ſaluari; ambo Apoſtoli; moniti ne caderẽt; vni ter me negabis; alteri qui intingit manum; vhè per quẽ tradar. ambo lapſi, non noui; quid vultis dare; adiuti vt ſurgerent, reſpexit Petrum; amice ad quid veniſti? ille fleuit, hic laqueo ſe ſuſpẽdit; ambo fuiſſent ſalui ſi poſt culpã eſſent reuerſuri, in ſanctitate, & veritate mãſuri; bonitas Dei multis cauſa ſurgẽdi, nemini cauſa labẽdi, neceſſitatẽ nõ facit correctionis diuina prędeſtinatio, vel obdurationis pręſcientia: ſed boni cũ grã, mali arbitrio pereunt. nec p̃ter eius ſciã euenire poſsũt.

Arguẽt Henric. Thom. 1. p. pfectam rõne iuſtitiæ eſſe in Deo ad reprobos, & à Dei prouidentia quoſdã deficere, & eos reprobare. 1 ſemper ſcripturę prędicãt Deum iuſtũ; iuſtus dñe, rectũ iudiciũ tuũ, id nõ metaphora, ergo rigore, & ꝓpriè. 2 ſi nõ eſt debitũ ad creaturas, tñ rectitudine ſuę voluntatis, titulo ſuę fidelitatis; fidelis De⁹, q ſe ipsũ negare nõ põt; ergo vere iuſta. 3 ſtante lege operũ debitor Deus vt det gloriã Petro reprobet Iudã; ergo à Deo. 4 Anſ. proſol.

proſol. 11 ſi tãtum bonis, & non malis mala redderes, nequaquam iuſtior, quo non maior; iuſtior. n. qui bonis, & malis, quã qui bonis tãtum merita retribuit. 5 tenetur Deus reddere ſuis creaturis, quod nãra rei exigit, & quæ tanquã iure proprio ſunt debita, aquã eſſe frigidã, ignẽ calidum; reprobos puniri. 6 Dei prouidentiæ quoſdã à ſuo fine deficere; lapſis in culpã pęnã inferre. 7 vt miſericors prõptus ad tollendum miſerias, & cõpatiendum; ita ad pęnas, & inferendum malum pro culpa. 8 vt Deo nulla compaſſio de miſeria aliena, ita nulla paſſio de reprobatione malorum; nec eſt vt ſibi intrinſecè reprobare, ius non ſit.

Ad 1 iuſtus, qui inclinat reddere ſuæ bonitati, quod eam decet: non vt ad obiecta ſecũda non ſit contingens, nec inclinat iuſtè ad vnum, vt oppoſitum eſſet iniuſtũ. 2 iuſtus quia liberè ſtat promiſſis ad ſoluendum creaturis iuxta leges poſitas; non vt rectitudine eſſentiali iuſtitiæ ſubiiciatur creaturis; ex ſe nil eſt creatura, in eã qc quid Deus vult iuſtè vult. Ad 2 rectitudine voluntatis inclinat ad iuſtum, niſi vt condecens ſuæ bonitati: ad oẽ aliud, etiã reprobos eſt contingens, æquè iuſtè poſſet in hoc, vt in oppoſitum. C. reprobis reddit debitum, iuſtè exigit. ℞ non regula, aut lege, quæ præcedat ſuum velle; ſed quia non põt aliquid velle, quin rectum ſit velle. 2 velle iuxta coexigentiã creaturæ, non eſt in Deo, niſi ſecũdũ quid, extrinſecè, æquè iuſtè poſſet ſecundum eã, & contra eã. C. nihil rectum voluntati, niſi inclinet dictamini. ℞. in nobis, non in Deo, qui prima regula. 2 demeritum reprobi, exigentia noſtra eſt ſecũdum obiectum iuſtitię, vt relatum ad primã iuſtitiã, quæ eſt Dei voluntas. Ad 3 cum lex, & rectitudo in poteſtate agentis; ideo lex, & rectitudo, quia à Deo ſtatuta. æquè iuſtè poſſet abſoluta potẽtia agere vnum, ac aliud. illud iuſtũ quod uis Domine; ſi punis malos iuſtũ, meritis congruit; ſi parcis, iuſtum bonitati condecens. 2 in Deo iuſtitia vniuerſalis radix, virtus, regula, prout ex ea alia, non ab aliis. iuſtum ad extra, in ordine ad iuſtum publicum, nõ ita determinate ad vnum, quin oppoſitum poſſet ad idẽ. Ad 4 vt iuſtitia Dei agit ſecundum leges præfixas, ſua libertate; vt regulariter reddit, & potentia ordinaria, nõ iuſtitia in ſe, quæ nec magis, & minus recipit. Ad 5 extra Deum nihil determinate iuſtum niſi ſecũdum quid iuxta exigentiã creaturæ; non abſolutè, ad id tenetur Deus, ſed ſua voluntate; habemus Deum debitorem, quia ipſe debitor factus; non lege coactus, ſed iuxta promiſſa adimplens; ita iuſtè per eas, ac præter eas ſi ageret. Ad 6 pertinet ad prouidentiã; quia iuxta leges Dei, voluntate præfixas, dat cuiq; ſecundum opera; vbi exercet aliquem modum iuſtitiæ, ſecũdũ quid, in præmio, & pęna. 2 nec iuſtitia, qua Deus commutat & p meri-

Digitized by Google

meritis præmia,& demeritis promittit ſupplicia; eſt propriè iuxta æqualitatem dati, & accepti ex nãra rei; nec inter Deum, & creaturas hæc æqualitas; pmiat vltra; punit citra C. ē ſaltim ius ad reddẽdum ℞.nil Deus poteſt à creatura recipere, vt teneatur reddere; quis primo dedit illi,&retribuetur ei? 2 quod ex acceptis creatura Deo reddit, quæ de manu tua accepimus reddimus tibi; non inducit ex nr̃a rei obligationem retribuendi; nec formaliter meritum, nec connexionẽ habet cum præmio, nſi ex acceptatione Dei liberè ſe Deus cõſtituit debitorẽ, abſolutè pro meritis poſſet non dare gloriam; nec pro demeritis ſupplicia; id.n.non implicat agere præter legẽ; ſalua ſemper iuſtitia vniuerſali, generali,&radicali Dei voluntate. Ad 7 vt Deus ſemper habet velle antecedens reſpectu boni creaturæ, ita ſemper habet nolle antecedens reſpectu mali creaturæ prohibendi, & tollendi, vult oẽs ſaluos fieri; at ſi nõ hẽt conſequens, noſtra demerita exigunt, leges p̃fixas contẽnimus, finali culpa præuidetur reprobus; imò hoc malum imminens, ſi nõ tollit totalr̃, partialiter; ſi nõ parcit à toto, mitigat; aliquã partem miſeriæ debitã relaxat. 2 infligit penã eo mõ quo ſtatuit infligi, cũ miſericordia vt appareat iuſtitia Ad 8 ſi non eſt miſericordia quo ad paſſionem, & effectum remotum compatiendi; quo ad alium effectum ineſt nolle miſeriã in eſſe; & reprobis ſi nõ totã, partem debitã miſeriæ dimittit, C. miſericors prõptus tollere miſeriam; Deus poſſet, nec tollit. ℞. recta ratione non tollit. C. eſſet magis pius ſi abſolutè parceret. ℞. Deus nulli debitor niſi bonitati ſuæ vt diligat eã, creatura ex ſe nil eſt ei debitor ex liberalitate, vt communicet eis, quod nãra exigit; hec exigentia ponit quidem iuſtum ſecundariũ quãtum ex parte creaturæ, vt ſecundũ quid relatum ad primã iuſtitiã, quæ eſt in Deo: eſt iuſtè volitum à Deo propter coexigentiã creaturæ impenitentis.

An reprobatio actus diuinæ voluntatis; & quid formaliter ipſa ſit. II.

Reprobatio præſupponit nõ modò naturalem ſcientiã in Deo, qua Deus cognoſcit poſſibilia; nec ſolã præuiſionem, & permiſſionem actus, & certitudinẽ permiſſionis, qua Deus ſcit, ſe permittere Iudã peccare: ſed etiã quia malum præuidet in eo, propter quod reprobat eum; hinc reprobatio ſi præſupponit præſciẽtiã, & præuiſionem, nil volitum quin præcognitum; tñ formaliter inuoluit practicum iudiciũ, & ſtatutum particularis agibilis, quo oĩs finaliter malus damnetur.

Dico. Reprobatio eſt formalr̃ actus voluntatis, preſuppones ſcientiam,& præuiſionem; rectè deſcribitur. eſt practicum ſtatutum diuinæ voluntatis, quod oĩs præuiſus

Digitized by Google

uiſus finaliter malus damnetur. Sco.d.41.F Prob.q̄ ſupponat prę-uiſionem,præſcientiam, & volita dependēnter à peccatis,ob præui ſa demerita ſit reprobatio,debet eſſe cōmunis.Magiſt.ſent.eſt prę-ſcientia iniquitatis quorumdam, &præparatio damnationis eorū-dem. Durand.præuiſio ineptitudi nis alicuius ad vitam æternam cū propoſito excludendi ab ea.Tho mas,voluntas permittendi aliquē cadere in culpam,& inferendi dā nationem pro culpa. Molina,iudi cium æternum, quo creatura in-tellectualis à Deo iudicatur indi-gna vita æterna,& digna pęna æ-terna.2 reprobatio non eſt ſola permiſſio, nec tantum præuiſio, quavidet in lęthali culpa malos fi nire; ſed iudicium quoq;de parti-culari agibili,iuxta principia,& le ges; vt Deus repellat malos in fi-nem,qui ſemper peccaſſent,ſi ſē-per vixiſſent.4 iuſtum,ſi offeratur malus,& finaliter malus, vt illum Deus relinquat, permittat eum cadere, reſpectu eius non ſit vo-luntas conferendi gratiam,&pro pter peccata reprobet. 4 hoc di-ſcrimen inter prædeſtinatos, & reprobos. prædeſtinatio eſt præ-cognitione bonorum,& cauſalita te Dei: at pręſcientia eſt pręco-gnitio malorum, & cauſalitas ab eis;reſidet pęnes arbitrium. 5 effi-ciens deſerens,non conferens,per mittens voluntas Dei;materia,& obiectum creatura;forma,propo ſitum iuſtum noſtra exigentia;fi-nis pęna æterna.6 Deus videt ma los, non vult malos, fit quod eſt pręuiſum;offertur Lucifer pecca-tor,permittit peccare; non eſt ac tus poſitiuus reſpectu peccati. ſcit ſe permiſſurum,quia ſcit hūc pec-caturum.ſcit ſe cooperaturum ad ſubſtantiam actus; quia eſt iudi-cium,ſi non facti,iudicium in pre ſcientia Dei;neſcit homo in quod peccatum ſit in finem, propter quod præuiſus ſit reprobus,tamē condemnatio eſt iudicium de eis in pręſciētia Dei;inſcrutabilia iu-dicia Dei, quia iuxta rationes di-uerſas, ex parte ipſorum diuerſa iudicia. 8 in tempore neminem excludit à gloria,niſi propter pec cata,ita decreuit ab æterno.*ſi an* te culpā præuiſam, Deus *author* mali.

Arguent Thomiſt.1 p.q.23 ar. 2.& 3 eſſe formaliter actum intel lectus. 1 reprobatio præſcientia, & reprobi præſciti. 2 reprobatio oppoſita approbationi; hęc iu-dicium rationis de veritate,boni-tate,& merito alicuius.3 non hēt decretum voluntas circa repro-bos niſi inducta, & obligata iudi-cio intellectus.4 Aug. præſcientia iniquitatis quorundam.Ad 1 præ ſcientia quæ ſupponitur,& comi-tatur,non formaliter;ſic ordo ad pęnam ob culpam præuiſam.2 ex pręſcientia finalis culpę origo cau ſalis,& demeritoria;non *formali-ter*, nam lex iudicium, vt malus ſemper, & in finem tandem pe-reat. Ad 2 in nobis approbatio p ſe primo iuxta dictamen rationis. quo regitur:in Deo rectitudo eſt

ſua

Digitized by Google

voluntas, iuſtum quod vis domine; exigétia demeriti infert pęnã. Ad 3 iudicio intéllus, nõ vt regula dictãte, voluntas extra ſe prima regula, indifferẽs ad agere, & velle; vt oſtendente merè ſpeculatiuè, cauſã de meritoriã ex parte reprobi, ſi præuidet eueniet; illatio, nõ neceſſe. Ad 4 Aug. præſcientia iniquitatis, & præparatio damnationis, hinc nõ formalis, cauſalis. poſitiuè culpa vt cauſa; ex qua voluntas vt reprobet.

Vrgẽt Caluin. Luther. iudicio Dei reprobos pęnę addictos ſine vlla ipſorũ culpa. 1. Ro. 9 Iacob dilexi, Eſau odio habui. 2 cuius vult miſeretur, quẽ vult indurat. 3 Iſ. 64. facti ſum' vt immũdi oẽs nos, & quaſi pãnus mẽſtruatæ iũſtæ noſtræ. 4 pſal. 24 nõ intres in iudiciũ cũ ſeruo tuo, quia non iuſtificabitur in cõſpectu tuo oĩs viuẽs. 5 Rom. 7 ꝙ nolo malũ hoc facio ꝙ volo bonũ nõ facio. video aliã legẽ in mẽbris meis repugnãtem legi mẽtis meæ. 6 Mat. 24. Rom. 1 iuſtus ex fide viuit, itaq; nõ ex operibus. 7 indurauit Deus cor eorũ. orabat ſceleſtus Deũ à quo nõ erat miſericordiã cõſecuturus. 8 reprobatio oppoſita p̃deſtinationi; ergo ſimilis proceſſus, vt p̃deſtinat ſine meritis, reprobat quia vult. Ad 1 ſenſus ingratuitis nõ eſſe locũ iniuſtitiæ, ꝙ plura receperit Iacob, q̃ Eſau, nõ ex operib'. 2 vt excludat opera iã facta, nõ præuiſa. 3 quicquid faciat hõ nõ inducit debitũ iũſtæ in Deo. 4 negatiuè, & permiſſiuè, qua De' ſinit nos velle: poſitiuè cũ reiicit, odio Deo impi' & impietas. Ad 2 obduratio p̃miſſiue, qua Deus permittit mala, ſinit nos facere: Dei voluntas vt liberè agamus, dimittit nos libere: peccatũ De' nõ vult ſed p̃mittit: at obduratio, qua manet in culpis finaliter non obaudit ex demerito prę uiſo; Aug. nõ prius deſerit, quin deſeratur. Paulus repulit plebem ſuã, q̃ præſciuit, p̃pter incredulitatẽ, & duritiã cordis. Iob ſũt rebelles lumini. Rom. 2 ira, & indignatio in aĩam operãtis malũ. Ad 3 immundæ iũſtæ legis, relatæ ad grã euãgelii; legalis puritas euãgelio relata eſt impuritas. 2 Aug. iũſta noſtra ad diuinã eſt vt iniũſta; nemo bonus niſi De', noſtra bonitas ad Deũ, nõ eſt bonitas. Ad 4 nõ intres in iudiciũ. hoc eſt noli ita me iudicare ſm̃ te, qui es ſine peccato. quia nõ iuſtificabitur in cõſpũ tuo oĩs viuẽs, p̃fectio iũſtæ in hac vita nõ ẽ 2 ex Aug. 9 cõfeſſ. vlt. petit Dauid iudicari pia iũſta, nõ rigore iũſtæ. Ad 5 ꝙ nolo malũ facio, qã lex ſpũs (ait Apoſt cap. ſequẽti.) eſt vitę in Chriſto Ieſu, qui liberat me à lege peccati, & mortis. & qui mente ſeruiunt legi Dei; cõcupiſcentia carnis repugnãs legi mẽtis non eſt illis peccatum. 3 captiuitas in lege peccati iu-

Nn ſtis

ſto eſt pœna peccati,nõ culpa; vt Chrũs pro nobis peccatum factus eſt, quia peccata noſtra, pęnas peccatis debitas pro nobis pertulit ſuper lignũ. Ad 6 ex fide viuit, quia fides ſubſtãtia rerum ſperãdarũ,fundamẽtũ ſpũs,non tñ ſola fide:ſpe,charitate, operibus. 2 fides inanis, quæ ſine operibus; ſi quis dicat ſe hẽre fidẽ,opera nõ habeat, nũquid fides poterit ſaluare eũ? ſi nõ hẽt opera mortua eſt.ſi filii Abrahę eſtis,opera eius facite. Ad 7 obduratio hẽt causã in eo,qui obduratur peccata præcedunt:qui peccãdo deſeruit Deũ,meruit obdurari à Deo;nõ probauerũt Deũ hẽre in notitia; tradidit illos Deus in reprobationẽ ſempiternã. Ad 8 quia oppoſita; non eſt ſimilis proceſſus; à Deo incipiunt bona: at mala ex nobis. ſi congruit bonitati, ſine meritis parcere; nõ ſine demeritis damnare 2 præordinat ad gloriã,quia bonus,nõ punit ante præſciẽtiã offenſæ,quia iuſt' & miſericors.

An Deus ante præſcientiam mali vſus arbitrij velit nõ admittere reprobos in gloriam, & qualiter poſt præſcientiam nec immediate. III.

SEries,ordo,prępuiſio in prędeſtinatione,& reprobatione,ex Scot.1.d.41.B d.46 3 d 7 q.3.d 19.A 2.d.20.Deus intelligit ſe ſub rõne ſummi boni cõmunicabilis. 2 ſua bonitate ex oĩbus poſſibilibus, voluit oẽs Angelos,& hões ad gloriam, & grãm, quorũ caput eſſet Chriſtus,ſic volita virgo Mater ante præuiſionẽ lapſus; vt ſua libertate,& optione ad finẽ peruenirent. filii gehẽnæ ſi ſtatus innocẽtiæ duraſſet, nequaquã extitiſſent.3 prępuidit filios Adę caſuros ſua libertate,& vult pmittere eos eſſe de maſſa perditionis propter originale,ſiue propter actuale;vult permittere Iudã,& Petrũ; Cain,& *Abel*, Eſau,& Iacob eſſe de maſſa perditionis; & ſtatuit remediũ in paſſione, & morte filii,ita oẽs ſalui fierẽt,nullus periret;quãtũ ex parte ſui dedit nãlia, gratuita, ſufficientia,leges rectas, dona ad ſalutẽ, quibus poſsẽt benè viuere,& ſaluari 4 præuidens Iudã malũ finaliter,Lucifer ſe offert vt amator ſui vſq; in cõtẽptũ Dei; *Petrus non ita Michael*, quis vt *Deus? & vult* iſtis efficaciter bonũ vltimũ;in illis autẽ præuidens vltimum malũ; vult permittere, ſcit ſe permiſſurũ,& non prohibet, q̃ abſolutè nollet; hinc iudicium in Dei præſcientia,ex parte ipſorũ rão. & iuſtè vult punire, ac reprobare Hũc eundẽ ordinẽ tradunt,ſi nõ in oĩbus,& aliquibus recedãt,tñ in multis explicãt, ad methodũ clariorem reducunt Moli. Vaſq *Suar*. Valent.Bellarm.Becan.Leſſ Ruyſ.

Man-

Digitized by Google

Manto.aliiq;plures ex Patrib⁹, & ſcripturis. 1 Deus ſtatuit creare totũ genus humanum ad æternã beatitudinẽ,& affectu reali vt oẽs ad eã venirent. ꝙ & Sco.in 1.d.46 volũtate anteced. vult Deus oẽs ſaluos fieri, dedit dona,leges,adiutoria ſufficiẽtia ad ſalutẽ,quibus poſſent benè viuere,& ſaluari. 2 ex hac voluntate decreuit illis dare gratiã in ſtatu innocentiæ, cõcedẽs illis vſum liberi arbitrii; poſuit in paradisũ, vt cuſtodirent illũ;in manu cõſilii ſui;ante hoẽm vita, & mors, in quo ſtat permiſſio peccati;id &Sco. 2.d.20 filii Adę ſtatu innocẽtię ſi primæ tẽtationi reſtitiſſent, iũſta cõfirmati fuiſſent;&vt donũ liberũ primo parenti dedit ſic aliis;& vt Adæ confirmaſſet poſt victoriã primæ tẽtationis ita aliis.d.21 ſi ſtatus innocẽtiæ duraſſet, filii gehennæ non fuiſſent. 3 vidit primũ hoẽm cũ tota poſteritate labi; actuale peccatũ Adæ in quo oẽs peccauerũt,& facti sũt filii iræ; & actualia cęterorũ,totã maſsã corruptã;ꝙ & Sco. d.20 ſi accepit iuſtã pro ſe, & poſteris; & tota nãra, quæ eſt in eo, iuſtè Deus exigit à tota nãra, in quo illa ſit,& nudata debitrix eſt iũſtæ 4 volens remediũ, prædeſtinauit Chriſtũ,& merita eius,& ſtatuit diuerſo mõ applicare; matrẽ ꝑſeruauit ab originali per merita Chriſti, qui modus redẽptionis ſpecialis in matrẽ;reliquos in originali cõcipi. At Sco. 3.d. 7.q. 3 prædeſtinatio Chriſti, & aliorũ nãliter prior q̃ præſciẽtia peccati; Chriſtus abſolute ꝓdeſtinatus ad sũmã gloriã, & vnionẽ ante lapsũ: pręuiſa culpa, fuit volita paſſio, & merito Chriſti ordinata redẽptio 5 oblatos in finali,quoſdam in ſolo originali,lib.arb in finem iuſtè iudicium eis in præſciẽtia Dei; ꝙ expreſsè Sc.d.41 in fine, ſtatutũ per Dei voluntatẽ, & oĩs præuiſus malus finãlr dãnetur.

Dico.Deus nec ante pręſciẽtiã peccati habuit actũ poſitiuè vt excluderet,aut nõ admitteret aliquos in uitã ęternam; imo nec præuiſa culpa ſtatim abſolutè,& poſitiuè excluſit eos à gloria;ſed pręuiſis meritis Chriſti,data eis grã,auxiliis q. bus poſſẽt ſaluari:& poſt hęc iudiciũ practicũ,& ſtatutũ volũtatis,vt oĩs finãlr malus damnetur; ex hac permiſſione volitio,& iuſtũ iudiciũ reprobationis malorũ Sco. 1.d.41.A.dãnatio nõ bona niſi iuſta,nec prius Deus vltor,quã quis peccator. 3.d.19 A. præuidit caſuros, & prouidit remedium, vt paſſione filii ſalui eſſent. 1 d 41.B cõgruit Deũ prædeſtinare;ſed velle dãnare tm̃ reſpũ obiecti vt cogniti in peccato finali. præſcit offenſã fore perpetuam, & ita iuſtè punire.

Prob 1.Ezech.18 33 non eſt volũtatis meæ mors impii: ſed vt cõuertatur,& viuat;ergo ſui

volūtate neminē reprobat, aut excludit à regno. ibid. vnūquēque iuxta vias iudicabis; conuertimini, & nō erit vobis in ruinā iniquitas ſap. 1 Deus mortē non fecit, nec delectatur in perditione viuētiū. 7 tātūmodu in me auxiliū tuū. Gen. 1 fecit Deus hōem ad imaginē, & ſimilitudinē ſuā, Aug. intellu, memoria, volūtate, arbitrio, donis vt tot præſidiis adiutus, vitā æternā ſi vellet poſſet adipiſci. Gen. poſuit eū in paradiſo voluptatis, de oī ligno paradiſi comede; de ligno ſciētiæ boni & mali ne comedas, ne fortè moriaris; Aug c. 12. ciu. vt ſi obediēs eſſet, maneret; ſin aūt mortis ſententiā ſubiret. 2. conc Arauſic can. 26. Trid. ſeſſ 6. ſi quis dixerit Deū ad malū prædeſtinaſſe, & grām nō accipere, anathema. nec id de malo culpæ, ſed ad malū finē, ante præuisā culpā Cōc Valēt. ſub Lotario c. 3. in dānatione meritū malum præcedit iuſtū iudiciū. Aug 11. ſuper Gen. nō prius *Deus* ē vltor, q̄ aliquis ſit peccator. 3 crudelis ſi Deus vellet punire pri' quā videret peccare. Si nollet abſoluta voluntate admittere in regnū, refūdi deberet in Deum impiorū dānatio. 5 ſi vellet dānare Iudā, prout offertur in puris natalibus, & antecedēter ad prēuiſionē, fruſtra præcepta cōſilia, hortationes ad bonum, ante prēuiſionē iā decreto abſoluto excluſus. 6 ſi cōde cēs bonitati ſine meritis prædeſtinare, quia ſummè bonus; at velle excludere hēt rōnē pœnæ dāni; ergo præxigit culpā R. Aluar. 2 ſi pęna, aut ſenſus reprobatio ſupponit culpā; vt dicit actū poſitiuū quo voluit nō admittere in gloriā, & poſitiuum decretū excludendi ex regno, ē ante præuiſionē. C. Deus verè feciſſet mortē, delectaretur in perditione viuentiū. & carētia vitæ ęternę hēt rōnē pęnę dāni. 3 mors aīæ priuatio gloriæ Dei, ergo Deus, qui mortē nō fecit, nec priuationē glorię, quæ eſt mors aīæ. 4 excluſio, priuatio præcisè à gloria poſitiuè volita, verè mors, & perditio. 5 priuatio gloriæ eſt ex culpa, vt cauſatiua pęnę: ergo ex culpa, vt vermis cōſciētiæ. R. alii Thomiſt. 1 p. q. 23 ar. 2 & 3. *eſt* rāo extrinſeca, vt Deus de maſſa vitiata Adæ vnū eligat, aliū dimittat & nō velit, ad perfectionē vniuerſi, ſplēdor iuſtæ in reprobis; miſērdiæ in electis: permittit iuſtè mala, vt glōa Dei, ſic figulus ex luto vas honoris, & cōtumeliæ; in magna domo vaſa argentea, & aurea, ac fictilia: materia ſub igne, & ſub terra. pars lapidis in altari, & ſub pede; oīa ex intentione Dei. licet quod vult facere, nil Deo deb tū. C. nullus defectus culpę aut pęnę eſt de perfectione vniuerſi; ergo nō per ſe ad manifeſtationē diuinæ bonitatis. 2 de perfectione vniuerſi ſunt ſpecies nāles. 5

non

nō indiuidua in eſſe morali bonus, & malus; beatus & miſer; nam potius non eſſe, quā miſeria culpa. 3 magis eſſet ſplēdor miſericordiæ ſi glorificaret homines innocētes, ſicut Angelos ſine oī merito in ipſis, & maior perfectio bonitatis; nā pluribꝰ modis eſſet ſplēdor miſericordiæ. 4 ad oſtenſionē iūſtæ; ſatis fuerat dęmonū pœna; hōes, & Angeli nō differūt ſpecie in pęna, & culpa: tm̄ in eſſe morali, & indiuiduo, nec de perfectione vniuerſi. 5 nec intētione Deus fieri peccata pmittit, vt puniat. nulla eſt intētio vt ſint permittenda plura mala fieri, quā facienda. nec malum culpæ vel pęnæ pōt eſſe per ſe intentū, vt eſt malū; nec intrinſecè volita reprobatio. ℞. nō eſt intētio ſuper malū, ſuper permiſſione, vt intendat id fieri, nō rōne totiꝰ ſed partis. C. nō eſt notū, qualiter Deꝰ ex intētione velit vnū, & alterū. 2 nec ꝙ Deus ex intētione malum permittat, ſed tm̄ vt bonū eueniat, permiſit naſci cęcū non vt glorificetur in cęcitate, & defectu, ſed in miraculoſa illuminatione; ergo nec vt velit defectus. 3 Deus nō intēdit defectū, ſed ſi cauſæ ſecundę impotētes, permittit effectū quē poſſunt ꝓducere. 4 in hōibus, qui permittit, & vult aliquē peccare deficit ergo ſi permiſſio Dei eſſet actus poſitiuus, & volitio eſſet defectus, potius ē nolitio remiſſa, nō prohibet q̄ nollet; vel pmittit quia nō vult ſe nō velle mala fieri, & ſic actu reflexo, nō cohibet, nec impedit. 5 in materia nō eſt differētia; nec in maſſa reſpectu vaſorū in hōibus pōt eſſe diſpoſitio in vno, & non altero, in uino propinqua eſt diſpoſitio vt ſit ſub alia forma, vt fiat vinū vel acetū: vaſa fictilia magis diſpoſita in dedecus, lignea minus, argentea in honorē, aurea in maiorē; in domo Dei vaſa aurea, argētea, fictilia. Ais figulus poteſt facere vnū vas in honorē, nō aliud. ℞. ex parte finis, nō ex parte ſubiecti. maſſa nuda non eſt differētia ob q̄ ſit diſpoſita: at in hōibus pōt eſſe diſpoſitio in vno, & non alio; ob quā congruat huic: at nō in particulari; neſcitur quod malū præuidet Deus in iſto ob ꝙ reprobat Deus vult permittere iſtū cadere reſpū eius nō volitio conferendi pęnā, niſi offeratur finalr̄ malus; propter quod reprobetur. ob id cū metu, & tremore ſtādū. qui ſtat videat ne cadat. tene quod hēs, ne alius coronam accipiat.

Prob. 2. nec præuiſa culpa ſtatim abſolutè, & immediate excluſit à regno. 1 pro ſigno quo Deus vidit genus hōum obnoxiū culpæ Adæ, & filiorū, prouidit remediū, vt paſſione morte filii redimeretur, & ſalui eſſent 2 peccatū originale, & alia nō in oībus durāt in finē, ſunt remedia ſacramēta cū quibꝰ peccatores

catores, ſalui fiũt. infideles, idolatræ, *Iudæi*, Hæretici; qui crediderit, & baptizatus fuerit ſaluus erit. multi ab occidente, & oriẽte veniẽt, & recũbẽt in regno cælorũ ſi quis peccauerit aduocatũ habemus apud Patrẽ 3 Conc. Trid. ſeſſ. 5 de peccato originali c. vlt. in renatis nihil odit Deus, quia nihil dãnationis eſt in his, qui verè conſecuti in Christo baptiſmũ. 4 ẽt his, quibus vult permittere eſſe filios perditionis, & dignos punitione, vt præuiſos finãlr malos, dat leges, præcepta, antecedẽtia ad ſalutẽ, quibus poſſent bene viuere, & ſaluari, & parte ſui vult oẽs ſaluos fieri, quoties volui cõgregare, & noluiſti. vobis oportebat loqui regnũ Dei, ſed repuliſtis illud, & indignos vos feciſtis; hæc oĩa volũtas dei antecedẽs. 5 ſi paſſio Chriſti efficax pro electis, qui ſe diſponũt ad illã; tñ oblata pro oĩbus non pro noſtris tm̃, ſed totius mũdi 6 ſi primæ gratiæ collatio, quã oẽs accipiunt Chriſtus meruit, nõ cooperãte noſtra voluntate, tñ adultis baptizatis vbi requiritur bonę voluntatis diſpoſitio; ſi gratiæ penitentiæ præcipuũ meritũ Chriſtus; tñ de cõgruo eſt ex parte recipientis 3. d. 19. 6 voluntas Dei reſpectu alterius boni ab eſsẽtia ſua nequit eſſe rão amãdi, quia nõ eſt bonitas in eis, q̃ ſit ſibi rão amãdi; ideo præordinat ad bonũ per quod poſſet illi placere; at ſi præſcit offenſã fore ppetuã, iuſtè punire, ideo ex parte ipſorũ feruntur iudicia 7 Ambr. 1. off. c. 16 de *Iuda*; vt iuſtificaretur dñus plura cõtulit. Chriſoſ. hom. 5 de ieiun. ſi non ignarus, quod furaretur; voluit tñ eius mala mederi. 8 voluntas boni, & q̃ ſit excludẽdi repugnãt; præuiſa culpa voluit Chriſtũ pati, vt oĩs qui credet in ipsũ nõ pereat; ergo nõ immediatè præuiſa culpa voluit penã. Ante. voluntas boni, & abſoluta eiuſdẽ boni nolitio pugnãt Sequela, pugnãt ſimul dici volitũ, & nolitũ bonũ alicui. ℞. Aluarez voluntate antecedentem. quæ & ſm̃ quid, ſed abſolute ante præſcientiã vult nõ admittere in regnũ, quod nulli ẽ debitũ: nauta tẽpeſtate ſimpliciter proiicit merces, ſm̃ quid nollet. Deus ſecundũ quid vellet oẽs ſaluos fieri; abſolutè nõ vult ad iũſtæ oſtẽſionẽ. C. iũſtę oſtenſio eſt ex culpa præuiſa; non eſt iuſtũ, & malũ pœnæ niſi culpa. 2 nauta ex cauſa vult proijcere vt euadat periculũ; ſimpliciter nõ vellet. 3 ex prouidentia Dei abſoluta directos ad dãnationẽ, oſtendit Deũ atrocẽ, crudelẽ; imo Caluin. iniquitatis, & iniũſtæ arguit: Apoſ. retundit nunquid iniquitas apud *Deum*.

Prob. vlt. eſſe iudiciũ practicũ extrinſecè, & vltimo ſtatutũ à Dei iuſta voluntate, vt præuiſa culpa, & remedio; eſſet lex, &

præ-

Digitized by Google

præceptū; vt oīs finālr malus dānetur. Sc d. 41. F. ſi in particulari neſcitur, quod malū præuidet Deus in iſto propter quod reprobet, & in malis præuiſis, ſint iudicia Dei; nec hō ſcire poteſt, in quod peccatū Deus vult permittere iſtū cadere, reſpū cuius ſit volitio non conferendi grām, & offeratur finālr malus, ex quo reprobetur; tn̄ eſt iudiciū practicū in malis, vel malo præuiſo; & reprobatio eſt iudicium de eis in præſcientia Dei. Rationes, & malitię ex parte diuerſorū propter quæ iudicia apud Deū, in ſua ſcīa, hinc iudicia inſcrutabilia; hinc ex parte reproborū cauſæ. 1 Aug ep. 105. ad Sixtū, quærimus meritū obdurationis, & inuenimus. 2 Hæbr. 6 terra proferens ſpinas, & tribulos reproba eſt, & maledicto proxima, cuius cōſūmatio in cōbuſtionē. Rom. 1. cōmutauerunt veritatē in mēdaciū, ſeruierunt creaturæ potius, quā creatori, ꝓpterea tradidit illos Deus in paſſiones ignominiæ. infra vt nō probauerunt Deū hēre in nōtia, tradidit illos Deus in reprobū ſēsū 2 Theſſal. 2 eo quod caritatē veritatis nō receperunt, vt ſalui fierēt, mittet illis Deus operationē erroris. Iſai. dimiſi hæreditatē meā, quia facta eſt mihi, quaſi leo in ſilua. act. 13 Hæbreis; vobis oportebat loqui regnū Dei: ſed quia repuliſtis, & indignos vos feciſtis, cōuertimur ad gentes. Ratio reprobare eſt odio hēre, velle illi malū, neminē Deus odit, nec vlli malū vult, niſi ob culpā; ergo præſcientia culpæ. 2 ſi ante pręuiſa peccata, & ſuo ordine dirigit malū, ordinat ad mortē aīç Deus author mali. 3 Deus in tēpore neminē abſolute excludit à gloria, dānat ad mortem aīæ. ſi vis vitā, ſerua mandata. Reddet Deus mercedem; ergo ab ęterno neminē voluit excludere niſi peccato. 4 effectus in reprobato; obduratio, excluſio à regno, inflictio pęnę: oīū cauſa ex parte noſtra. Antec. quibus grā non datur, iuſtè nō datur, pęna præcedentis peccati, ſaltē originis. Auguſt. de cor. & grat. 3. c. gent. cā. 159 quod non inueniuntur à Deo, in ipſis cauſa, ſua culpa præſtāt obicē, ne cōuertātur. de bon. per. cap. 6. qui peccādo deſerit Deū, meretur à Deo deſeri. excluſio à regno ob culpā; Apoc. nihil coinquinatū intrabit regnū cęlorū pſ. reddet mihi Deus sm̄ iuſtitiam meam. Sap. iuſti in perpetuum viuent. Matt qui facit voluntatē Patris mei: nō qui dicit dn̄e dn̄e. ad Thim. corona iūſtæ his qui diligunt. ep. Iac. beatus qui ſuffert. Apoc. vincenti dabo edere de ligno vitę. inflictio pęne ob culpā Mat. 25 ite in ignē, eſuriui, & nō dediſtis māducare; ſitiui, & nō bibere. Rom. 2 ira et indignatio in aīam operātis malū Hieron. in c. 1. Malac.

Digitized by Google

eos ſuæ vendicat charitati, qui vitiorũ hoſtes ſunt; illos odit, qui à Deo deſtructa cupiũt rurſus extruere. ep Edibiã.qu.10. vaſa miſericordię ſaluat nõ irę alii receperunt, alii ſua ſponte recipere noluerunt. Fulgẽt. ad Monim. c.24 dãnauit ad ſuppliciũ, quos à ſe præſciuit vitio diſceſſuros. Proſper ad obiec. Vicen. reſpon. 12. quia pręſciti sũt caſuri, nõ ſunt prædeſtinati. demũ vt ad vitã ęternã per grãm & opera bona; ita niſi pęnitentiã egeritis oẽs peribitis. Trid. ſeſſ 6. can. 20, Euãgeliũ vt nuda promiſſio vitæ æternę, ſine cõditione mãdatorũ anathema. Can. 32 per bona opera mereri, ſi in grã deceſſerit. Matth. 19 vis ad vitã ingredi ſerua mãdata. Luc. 13 niſi pęnitẽtiã egeritis, oẽs peribitis, ergo reprobatio nõ ante pręuiſionẽ, nec vllũ Deus excipit à gloria niſi ob demerita. Adde; nõ relucet ęquitas, quãta ex præuiſis meritis, & demeritis. hõcs Dei poteſtate abſoluta eſſent prædeſtinati ad malum. ante præuiſa merita, & demerita, effectus abſolutè decreti, oẽm tollũt ſolicitudinẽ rectè viuendi; nullæ pęnæ vitiis; pereunt leges, ſtatuta, præcepta; quis imputabit Iudæ proditionẽ, quã ineuitabili decreto cõmiſit? Hierem. 2 arguet te malitia tua, & auerſio tua increpabit te.

Arguent Thom 1. p. q. 23. ar. 3. Durãd. Aluar. Cordub. Caiet. Bãnes, Zumel, ante præuiſionẽ peccati pro ſua volũtate Deus quoſdã reprobauit, ac permiſit cadere in peccatum, nec reprobatio ſupponit præuiſionẽ demeritorũ; permiſſio potius effectus reprobationis. 1. Rom. 9 non operibus, ſed vocãte dictũ eſt, Iacob dilexi, Eſau odio habui. 2 Thim. in magna domo ne dũ vaſa aurea, & argentea, ſed fictilia itẽ cuius vult miſeretur, quẽ vult indurat. ex eadẽ luti maſſa vaſa honoris, & turpitudinis fiunt. 2 Aug epiſt. 107 ad vitalẽ; nõ quia ipſi nolunt, ſed quia Deus nõ vult, vt in paruulis. de bon. perſe c. 12 nõ fato, aut fortuito dãdũ, quoſdã paruulos ante baptiſmũ decedere: ſed Dei prouidentiæ, & voluntati. in Enchiri ad Laurẽtiũ c. 95 Deus quęcũq; benè, & quę male ſinendo vt fiãt Tho. q 6 de verit. artic. 2 quare hos eligat, illos reprobet non niſi Dei voluntas. q. 23 ar. 3 vt prædeſtinatio includit volũtatem cõferendi grãm, & gloriã; ita reprobatio voluntatẽ permittendi aliquẽ cadere in culpam & ferendi pęnã pro culpa. Rão eodẽ mõ loquitur Apoſt. quo ad cauſã prędeſtinationis, & reprobationis; ergo vt nulla vni' nec alterius. 2 duplex cauſa reprobationis eſſe poteſt, originale, & diuina voluntas quę poteſt velle negare, quod alteri nõ debetur: at cũ originali multorũ ſalus, ergo Dei voluntas

vere

verè cauſa. 3 permiſſio peccati, ſiuè originale, ſiue actuale, ꝓpter quod reprobus dãnatur, eſt effũs reprobationis; nã permiſſio ſi non eſt, nec pectũ erit; nil fit niſi velit Deus, vel ſinendo, vel faciendo Aug. in Enchirid. ergo eſt propter ꝙ infert reꝓbo vltimũ effũm. 4 in Angelis permiſſio effũs reprobationis, ergo in hõibus. Ant. in Angelis nulla prauitas, niſi permiſſa 5 in quibus per baptiſmũ eſt remiſſio, peccatũ originis nõ eſt cauſa reprobationis; nec adultus baptizatus reprobatur ob peccatũ originale dimiſſum; aliter non vere remiſſũ, tm̃ abraſum, nõ imputatũ. 6 reatus pęnæ æternę manere nõ põt, niſi culpa maneat: at per baptiſmũ vere eſt remiſſum. 7 vt ſecundũ electionẽ propoſitum Dei maneret, non ex operibus; maior ſeruiet minori, Iacob dilexi, Eſau odio habui; ergo in electione, & expulſione non reſpexit ad merita, & demerita præuiſa; & voluntate abſoluta ſtatuit permittere peccatũ, & obdurationẽ in finẽ, & pęnã infligere propter illud; ſiue dãni vt paruulis & ſenſus in adultis reprobis; vt electione Dei propoſitũ maneret. 8 ſi nõ in Deo ante preuiſa merita, & demerita; nõ eſſet abſconditũ, inſcrutabile miſteriũ; cur figmẽtũ dicit Deo, quid me feciſti ſic? nil Aug. quare hũc nõ illũ trahat? noli iudicare, ſi nõ vis errare. ex duobus æque, cur iſte, non ille? Auguſt. epiſ. 105 ad Sixtum, quid in Iacob diligeret iuſtitiam, quam nullam fecerat; quid in Eſau odiſſet naturam, quam bonam fecerat? infra, & Moyſes ait, miſereor cui miſerebor, & miſericordiam præſtabo illi, cui miſericors ero; non eſt volentis, neque currentis: ſed Dei miſerentis. 9 prædeſt SS. cap. 18 pręſciebat, qui futuri eſſent ſancti, et immaculati per voluntatis arbitrium; quales futuros præſciuit, ait Pelagianus, elegit. ibidem electi ea vocatione, qua Deus, quod prædeſtinauit impleuit. 10 vt merita ſunt effectus prędeſtinationis, non ratio, nec conditio; ita demerita, & mala noſtra sũt effũs reprobationis. oppoſitorum eadem ratio. Antecedens. Auguſtinus de pręDeſtin. capit. 17. electi ea vocatione, vt eſſent ſancti, qua Deus id quod pręDeſtinauit impleuit; quos pręDeſtinauit, vocauit, vocatione quę eſt ſecũdũ ſuũ propoſitum. 11 non eſſent inſcrutabilia Dei iudicia, cum è duobus vocatis, vnus non alter ſequatur; cum è duobus, iuſtus vnus perſeueret, non alter; non defectus gratię, arbitrii libertas. ditioni Dei cũcta sũt poſita: prima volũtas nõ hẽt cauſã. cur facis? qa vis, & à Deo cur vocatio efficax in vno, & nõ alio? 12 reprobatio nõ eſt cauſa eius ꝙ eſt in pręſenti culpa, ſed derelictionis à Deo; eſt cau-

ior minori; nec odiū ait Auguſt. aliud, niſi quia nō vocatus. vbi de vocatis ad fidē, & gentes qui nō erāt in lege iūſtæ, ob fidem ſectātur iūſtam; Iſrael ad legem iūſtę nō peruenit, quia nō ex fide. c. 10 iūſtam facimus ex fide, & lege Chriſti. 2 nō eſt diſtō Iudæi, & Græci, & oīs qui inuocat nomē Dñi ſaluus erit; ad Iſrael tota die expādit manus, in populū non credentē, & contradicentē Aug. q. 118 ad *I*anuar. faciat quiſq; ꝙ ex fide pię credit, & miſericordiā conſequetur; Zacheus gaudens Dñum excepit, Cēturio nō ſū dignus, ambo peccatis miſeri, contrario mō glorificāt, & miſericordiam conſecuti. 4 Apoſ. ēt exponi pt de prædeſt. non ex operibus, vt excludat merita nātæ, non ex grā, ne quis glorietur. vel quia nemo credit niſi vocetur; at nō oīs vocatus credit; multi vocati pauci electi, & illi congruenter vocati, qui obtēperant vocationi; quia vocat eos Deus, quomodo ea vocari aptū, vt ſequātur. Ad id, vaſa aurea, & argentea arguit maiorē diſpoſitionē in ſubiecto; non. n. lignea æquè vt aurea. 2 diſpoſitio intrī ſeca fini nulla eſt; nō ſunt condignæ; t̄m extrinſeca rōne ſubiecti; pars lapidis in altari alia ſecus pedes, id ex artifice, ſic nulla rāo: at in electione, & reiectione pōt eſſe differentia in ſubiecto; ſi non meritū rōne finīs æquitas occulta, ꝙ huius, nō illius miſereatur. vult dare gloriā, & vult exigere quod iūſtæ debetur; nec odit in Eſau niſi peccatum; nec diligit in Iacob culpā, ſed grām; credere, & operari eſt cū Deo, ſic à Deo fides infuſa, eſt pietas Dei vt fidelis eſſes; obduratio impiorū precedenti impietati tribuitur. ad Auguſt. iuſtè aliquos vt infantes ſi non ſalui fiunt, non quia nolūt nec quia ſimpliciter Deus denegat; nō eſt voluntas vt pereant; ſed non dat nō ex directa intētione, ſed in pęnā ſaltim peccati originalis; & ordine cauſarū, ex maſſa infecta. 2 hic locū hēt illud Apoſt nūquid figmentum dicit Deo, cur me feciſti ſic? tolle quod tuū eſt. illud Aug. q. 2 ad Simpl ꝙ tibi debetur ex maſſa, luto Adæ, ſi nō accipias, habes ꝙ gratuleris; ſi aūt accipias nō habes, ꝙ quæraris. hinc neminē dānari, niſi ipſe culpabiliter deficiat. C. multi ſalui non fiunt, nō quia nolunt: ſed quia non vult Deus. ℞. nō vult, non quia poſitiuè reiiciat; ſed pmiſſiuè; quia non aufert impedimenta, quibus ſua pōa potuiſſet ſaluos facere; nihil eſt niſi velit Deus, aut faciendo, aut ſinēdo vt fiat. id prouidētiæ eſt, nō fatū; ſi paruuli aliqui decedāt abſq; lauacro; Deus oībus dedit remediū ſalutis, niſi obicē ponāt cauſæ ſecundæ, & parentes; quibus datur *D*eo volēte; quibus nō De⁹ permittit; ſic non fato, nec directa intentione Dei; iuſta t̄m per-

 miſſio-

miſſione; qua non tenetur cauſarũ curſũ immutare. Ad id ex S. Thoma; voluntas permittendi in reprobatione, nõ eſt abſoluta: nam permiſſio põt concipi abſq; prçuiſſione; ſecus abſolutè Deus vellet mala fieri. 2 de verit. q 6. ar. 2. ad 6. rão reprobationis eſt in hõibus. c 9 ad Rom. lect. 2 in fin. præſcientia peccatorum, rão ex parte reprobi. 3. Th. 23. ar. 3. & Caiet. præſcientia cũ voluntate permittendi culpã, & dãnandi pro culpa. C. ante permiſſionẽ primi peccati, nulla alia permiſſio, nec præuiſio ſupponit aliud peccatũ; ergo tm̃ quia Deus non vult hoc bonũ. ℞. permiſſio, aut nõ eſt ſine cõditione vt poſſimus ſi volumus, aut nolumus. 2 permiſſio non eſt actus voluntatis poſitiuus, quo vult res poni in eſſe: ſed vt ſignũ, quod vult Deus res fieri iuxta nãram cauſæ libere; ſic permittit, quia nõ impedit, nõ cohibet, ſinit nos facere, ꝙ ſemper inuoluit præuiſionẽ. Ad rões ad 1 æqua rão, qa vltima reſolutio in q̃ reduci debent, eſt Dei volũtas; cooperatio arbitrii nõ eſt vt rão ſiue p̃uiſa, ſeu præcognita; nec eſt vt cauſa, tm̃ conditio; nec propoſito hõis, ſed Dei. 2 æqua rão; ne quis glorietur, aut diffidat; ſed in Dño ſperet, & Deũ timeat. 3 non eſt niſi eadẽ rão ex parte finis, Dei voluntas; extra ſe nõ cogitur Deus; vna maſſa: at diſpoſitio ſubiecti vas fictile, aut aureũ, vel argenteũ. 4 nil boni, aut mali, quin permittat Deus; nulla rão in ſpeciali vt eligat, tñ eſt differẽtia, vt diſpoſitio ſit in ſe nõ vt obliget Deũ. Ad 2 originale vel actuale propter ꝙ reprobus dãnatur, vt præuiſus finaliter malus, verè cauſa motiua iudicii practici, circa hoc agibile, in Dei præſcientia. 2 originale, vel actuale remiſsũ nõ veniunt iterũ in iudiciũ; nec cadente grã redeunt, niſi nota ingratitudinis; adſtrictus propria voluntate amplius nõ peccãdi, cadit à pœnitentia, & ingratus magis. hinc reprobus pro peccatis in quibus ipſe ad mortem durat. 2 in pueris originale non remiſſum potuit eſſe motiuũ vt reprobarentur, & à gloria caderent, qui naſcuntur filii iræ. Ad 3 permiſſio in Deo nõ eſt actus poſitiuus, potius nolitio remiſſa, reſpectu eorũ obiectorũ, quę nollet; & tñ vt motus noſtros agere ſinat, nõ cohibet, nec ꝓhibet; vult ſe non velle malũ fieri, aut nõ fieri, & ſic ꝑmittit; hęc permiſſio nõ eſt effũs reprobationis, æq; erga Petrũ, & Iudã. d. 41. B. d. 47. C. 2 ꝑmiſſio vt includit malũ velle in eo, qui labitur ſuo, actuali, vel aliena culpa originali, ẽ effũs vt prçuiſus à Deo & certitudinẽ facit de euẽtu in Dei præſcientia, vt includit actum poſitiuũ peccati eſt effũs; vt volũtas tm̃ carentia, & negatio non hẽt cauſã, nec eſt reprobatio. 3 ex ſola permiſſione, qua

Digitized by Google

Deus vult ſe permittere peccatū Iudę, nō eſt certus Deus de *I*udæ peccato, nec offertur dæmonis peccatū; ſed poſitis negationibus ſe non velle malū fieri & oblato Iuda malo vſq; in finē Deus vult punire illū. Ad 4 in Angelis malis, vt in hōibus, permiſſio prima, qua poſſet actum edere vel nō edere, & prima morula, qua poterat mereri, & demereri. effūs prouidētię; potuiſſe eſſe in ſtatu innocentiæ, & ēt in prædeſtinatis; at vltima poſitiua permiſſio, poſtquā præuis' malus finaliter, & Angelus amore ſui vſq: ad contemptū Dei ꝓcedere, permiſſus eſt, hic effūs reprobationis, & carētia ſui iuſta reprobatio. Ad 5 originale dimiſſū non cauſa effūs reprobationis; ſed originale in ſe, eſt id rōne cuius totū genus humanū eſt de maſſa perditionis: nō tñ vt reprobatio eſt de particulari agibili iudicium; ſic vltimæ culpæ in quibus reprobus decedit. C. Aug. de cor, & grat. nō actuale, ſed originale cauſa reꝓbationis. ℞. quo ad initiū, in radice, rōne cuius maſſa infecta Adæ; à qua præſeruata virgo; ſāti in vtero Ioan. & Ierem. aliis quos De' ſcit. in baptiſmo multi ſalui; tñ ob actuale iudicium reprobationis, ſi finālr ſit pręuiſū. C. hęc eſt reprobatio quo ad vltimū effūm pęnę ℞. punitio, & reprobatio eſſet, ſi nullo demerito poſitiuè eſſet, quis excluſus à fine; nō negatiue, vt *S*cot. C. nō datur finis ſupernālis ad quē ipſe eſt aptus. ℞. poſitiuè nō dare, negare; nō velle eſt incōgruū bonitati, reſpū obiecti in puris nātæ. C. Deus videt malū, non prohibet, & poſſet videtur cōſentiens. ℞. dedit quibus poſſes. perditio tua; non ligatus ad prohibendū, ex quo voluit vt liberè poſſes, permiſit vt velles ꝓ tuo arbitrio, & poſſes Ad 6 in quibus peccatū originis dimiſſū nō eſt per ſe cauſa reprobationis, per accidēs cauſa vt reprobentur illi qui naſcūtur filii irę. *C.* nequit eſſe decretū, & volūtas reprobādi ob peccatū ꝙ eſſet remittēdū, vt peccatū originis Adamo propter Chriſtū. ℞. remittēdū iuxta exigentiam cauſarū, ad quas nō tenetur *D*eus ſuſpendere concurſum Ad 6 peccatū originis, & fomes cauſa vniuerſalis, vt reproba quātū ex ſe poſſet eſſe poſteritas Adæ; at præuiſo remedio, quibus remiſſū, actualia in quibus reprobi decedunt; remiſſo originali, propter actualia filii iræ. C. qui nil de Chriſto audiuit, inuincibiliter ignorat, originale ſibi remittendū. ℞. iuſtè denegat ob alia peccata; nec aliquē excludi, quin culpa ꝓcedat ſua, vel aliena, iuſtè exigita à filiis Adæ. Ad 7 electio nō ſupponit opera, vt cauſā; & ſi tm̄ præuiſa, opera nō condigna. 2 de vocatis ad fidē, & grām primā, quæ oībus, nō tñ æqualiter oībus. 3 maior ſeruiet minori, ſunt bene-

Digitized by Google

nec dãnatur niſi reprobus. ℞. vt cæleſtis medicus fureti phrenetico, & pater indiſciplinato, illũ ligãdo,hunc cedendo, ambos tñ diligendo. C ſi negligit, & perire permittat, hæc potius crudelitas. ℞. ex hoc vult Deus neminẽ perire;ſed diues in oẽs qui inuocãt illũ. Ad 12 reddetur in futuro,ꝙ prẹuidetur pro præſenti, vt phrenetici nolunt ligari,nec letargici excitari; ſi diligentia caritatis ſtimulat ambos ſanare; tñ moleſti, & ægri, quia non deſiſtũt,iuſtè à Deo indignãtur. C. plus prodeſt clemẽtia ad patiẽtiã, quã lapſo iũſta. ℞. iniuria propriæ perſonæ cũ patientia,& gaudio tolerare;iniuria ſeruitutis diuinæ,non inultũ relinquere; Beati eſtis cũ maledixerit vobis hões. Luc. 4 quoniã merces veſtra. Chriſtus increpat Apoſt. qui ignẽ deſcẽdere ſuper eos,qui eũ recipere noluerunt,cupiebãt: at iniuria ſeruitutis Dei vindicãda;Chriſtus eiecit ementes, & vendentes in tẽplo; fecit flagellũ. Phinees ſacrilegos interemit.Elias ignẽ de cęlo obtinet in vindictã;Ananias,& Sapphira ſpũi sãcto mentiti mortis ſentiãm ſubiere. Elymã qui credituros à fide retrahebat,cęcitate percuſſus.Corinthiũ fornicatorẽ, qui in Deũ peccauerat, Satanæ ad vexãdũ tradidit. Ad 12 derelictio à Deo eſt ob peccatũ,Deus neminẽ deſerit,quin deſerũtur permiſſio moriendi in peccato & excluſio à regno,nõ hẽt cauſã niſi demerita noſtra. C. in paruulis nullũ demeritũ. ℞. ſi non in ipſis;in primo parente; permittit contrahere originale , quia primus parens id meritus eſt ſua inobedientia,& præuaricatione;per vnũ hõem peccatũ intrauit in mundũ; inobedientia vnius, præuaricatores facti ſunt multi. C. nulla prẹuiſa malitia in pueris. ℞. hinc nulla pęna ſenſus 2 quo ad pęnã damni excluſi à gloria ob præuiſã culpã primi parentis, aut malitiã parentũ,& negligentiã; quibus applicari poſſet baptiſmus; ob præuiſã perſeruantiã in originali,ſi ſine culpa actuali. Ad 13 ex ſola permiſſione nõ habetur reprobatio, nec Deus ſcit certo actũ malũ Iudæ:ſed ex ꝑuiſione cũ volũtate permittẽdi,nec ĩpediendi libertatẽ. ſi permiſſio vt pura negatio qua nec vult, nec nõ vult Deus malũ fieri,nõ ſit in noſtra poteſtate,tñ in noſtra poteſtate grãæ gratis datę, & ſi paruæ,aut remiſſæ,aſſensũ, aut diſſensũ præbere,& vt ſic reprobatio includit præſcíam,& decretũ. Ad 14 ſi electio eſto ante præuiſa merita id congruit bonitati;at velle dãnare,inflictio pęnæ, poſitiue excludere à regno,pertinet ad iũſtam ex coexigentia puniti. 2 ẽt voluntas dãdi gloriã hẽt rõnẽ coronæ, iũſtæ,& põt ſupponere præſciẽtiã meritorũ 3 volitio anteced. Dei,efficax in effectu cũ noſtro con-

electio vnius pre alio ſupponit ꝑuiſionẽ. 2 ſi Deus punit malos ob demerita, ita voluit, permiſit ꝙ nos vellemus: ſic ꝑſcire ẽ ꝑmittẽte Deo, vt faceremus, quãtũ in nobis eſt. Ad 18 inſtãti reali numquã ſuſpenſa: ſigno rõnis ſi non videt, non rõne ſui, defectu noſtri, nec extra ſe videt qd nos vellemus, ſed in ſeipſo, in ſua ꝑmiſſione; & cooperatione. 1. d. 41. D. Ad 19 quæ Deus ꝑmittit in ſcript per modũ ꝑmii; & corone; bonũ certamẽ certaui; ſi vis ad vitã ingredi ſerua mãdata; per bona opa certã vocationẽ faciatis: poſſet abſolutã põa excludere, & dare ſine meritis: at cõſtituit dare cũ meritis, & pęnas demeritis; de ligno ſciæ ne comedas; ſub te appetitus; ſi bene egeris recipies; ſi male ꝑctũ in foribus; cuiq; merces ſm laborẽ; voca operarios. Ad 20 totus effũs iũſtæ punitio, quę Deo permittẽte, finit, cauſat, iuſtè exigit. ſi punit demeritis cõgruit, ſi parcit bonitati cõdecẽs. C. vita æterna indebita, ergo ante merita, & demerita. ℞. voluntate antecedẽte, qua voluit oĩbus dare; dediſſet quantũ ex ſe, niſi per nos ſtetiſſet; nec filii gehẽnę fuiſſent. 2 benignitas Dei ad pęnitentiã, & vitã nõ te adducit? ſto ad oſtiũ, & pulſo; ſi quis ſitit; vult oẽs ſaluos fieri. ſi quoſdã reprobat, indurat; dura ceruice; vocaui, & renuiſtis; voluit cõgregare ſub alas, & voluiſtis ſic iudicia ſua manifeſtauit eis.

An in Deo ſit reprobatio negatiua, ſeù non electio; hæc abſque præuiſis demeritis, vt licitè poſſit conquęri creatura, quod negatiuè ſe habuit ante præuiſa demerita. IV.

DEus ante decretum nouit creaturas poſſibiles, aut neutras; res oẽs intelligit iuxta ꝑprias rõnes, hoc vt neceſſariũ illud vt cõtingẽs. 1. d. 39. prima voluntas fuit cõmunicãdi gloriã creaturis, ex oĩbus poſſibilibus oblatis per nõam ſimplicis intelligentię. 1. d. 41 nec Deus antecedenter cũ aliqua creatura ſe habuit negatiuè; qui finxit ſigillatim corda eorũ, q intelligit oĩa opa eorũ; nouit Dñs viã iuſtorũ, & iter impiorum, nulla creatura inuiſibilis in cõſpectu Dei. ſi Sco ait d. 41. B nil voluit Iudę, & reꝑbis; nec vllo actu poſitiuo cũ eis; ibi ſubdit nõ reſpũ obiecti vt cogniti: ſed tm̃ reſpũ obiecti, vt cogniti in ꝑcto mortali finali. reſpũ præſciæ offẽſæ perpetuæ; reſpũ iuſtæ punitionis; prius ꝑſcit offenſã remittẽdam in aliis, & cõmutandam in bonũ, q̃ puniendã in reprobis. ita nullo actu poſitiuè cũ eis, imo ſoli electi geniti ſtatu innocentiæ. 2. d. 20. q. 2. nec inconuenit, vt Dei voluntas veluti ſuſpẽſa vt velle hões mortales, aut immortales ſtatu innocẽtię; ꝑuiſo lapſu Adę remediũ. 3. d. 7. q. 2. d. 19 hinc errãt Manichei vt cauſam damnationis referãt in

Deũ malũ. Priſcilli in fatũ, nãlẽ neceſſitatẽ, malã conſtellationẽ. Caluin. Luther. vt ſola Dei voluntas ad vitã, & mortẽ abſque merito, & demerito. At C. Scot. nulla reprobatio ante certã puiſionem demeriti. Molin. Suar. Vaſq. ſaltẽ per mediã, & cõditionate futurã. Aug 5. ciu. ca. 10 iuſta pmia bonis, pẽtis ſupplicia cõſtituit in ſui præſciã; & peccaturos pſciuit. 14 c. 11. sm id qꝫ præſciuit, diſpoſuit. nõ tñ vt præuiſio ſupponatur cauſa: Deus. n. paſſiuus non eſt; tm ex parte obiecti; vt morbus nãræ, in cuius remediũ venit Chriſtus paſſibilis, & vocat adiuti, at mali finaliter puiſi, iuſtè à gloria ſunt expulſi.

1 Dico. Deus antecedenter cũ nulla creatura ſe habuit negatiuè: ſi cõſequenter reſpũ obiecti in pcto finali vt cogniti, reſpũ præſciã offenſæ perpetuæ, reſpũ iuſtæ punitionis negatiuè ſe hẽt; nõ tñ datur reprobatio negatiua, nec carẽtia diſpõnis ad bonũ ex parte Dei circa reprobos C. Thomiſt. qui ne dũ reprobationẽ negatiuè: ſed abſolutè poſitiuè, quã Deus ſtatuit non dare vitã aliquibus abſque puiſione. G Vulpiũ d. 40 ar. 3. & ſæpe; nõ dari ex parte reprobi, ob q̃ noluerit dare: ſed referri in Dei voluntatẽ, verè noluiſſe dare, verè reprobaſſe negatiuè. At Scot. d 41. B nõ vtitur negatiua reprobatione, tm negatiuè ſe hẽre d 46 vltima determinatio, qua Deus ſic ẽ volẽs, aut nolens, & nõ ſit factũ, volueret cauſã in querimoniã. d. 47 nolitio q̃ eſt tm nolẽs impedit aliquid, & ſi poſſet deſtruit illud: at nolitio Dei eſt tm reſpũ eorũ, quæ ita nollet, q̃ non vellet, phibere præſentato Iuda finaliter malo Deus hẽt non velle ſibi gloriã, & nõ primo nolle, hinc nõ ẽ nolitio gloriæ in Deo. 2. d. 21. qu. 2. ſtatu innocentiæ nõ fuiſſent reprobi; q nunc à patre reprobo, idẽ ab electo. imo ſub materia à diuerſis agentibus diſponi p vna forma; hinc in Deo nolitio non ẽ reprobatio. 3. d. 19 elegit ad gloriã, & grãm, in quos ſi negatiuè, non eſt reprobare negatiuè.

Prob. antecedenter cũ nulla creatura, vltimo ſe hẽt negatiuè ad gloriã, ante noſtrũ velle. Deut. 31 dereliquit Deũ factorẽ ſuũ, & receſſit à Deo ſalutari ſuo. Deũ q te genuit dereliqſti, & oblitus es Dñi creatoris tui. Ioſu. 22 quę ẽ iſta tranſgreſſio? cur reliquiſti Dñum Deum Iſrael? 24 ſi dimiſeritis Dñum, & ſeruietis diis alienis, conuertet ſe, & affliget, vos atq; ſubuertet. 2 paralip. 12 vos reliquiſtis me, & ego relinq̃ vos in manu Saſac. pſal. 113 puerſæ cõgitationes ſeparãt à Deo. Iſa. iniquitates veſtræ diuiſerunt inter vos, & Deũ, pcta abſcõderũt faciem eius à vobis. Ierem. quid vultis mecũ iudicio contendere; oẽs dereliquiſtis me. oẽs qui te dereli-

Digitized by Google

reliquerũt confundãtur; recedentes à te in terra ſcribentur prou. 15 in oĩ loco oculi Dei cõtẽplantur bonos, & malos. Eccl. 24 nõ pterit Dñum oĩs cogitatus, nec abſtrahit ſe ab eo. 1. cor. ſi quis ignorat, ignorabitur. pſ. ſi eſt intelligens, aut requirens *Deũ*. Rom. reuelatur ira Dei de cęlo ſuper impietatem, & iniuſtitiam hominum.

Prob. 2 non cẽ in Deo negatiuè reprobare. 1 neſcire ad gloriã creaturas eſt poſitiuè expellere, excludere, nec ſine preſcia mar. 7 nõ noui vos; diſcedite q operamini iniquitatem. neſcio vos; qa nõ vigilaſtis. ſi quis ignorat, ignorabitur; hæc poſitiuè, non ſola negatio act⁹. 2 in quos ſe hẽt negatiuè volũtas Dei, nõ hẽt velle, nec malum velle põt, nec nõ velle prohibere: at non velle eis gloriã, vt negatio actus, aut nolitio glorię, ſupponit Iudã finãlr malũ, ergo reprobatio neqt dici negatiuè, vt Deus noluerit dare congruè ad ſalutẽ. 3 ſi cur hos eligat, illos non eligat, & reprobet; nõ rão niſi Dei volũtas; ergo poſitiuè eſt reprobare; nequit eſſe volũtas, ſine actu voluntatis. 4 vt prædeſtinatio dicit voluntatẽ cõferẽ di grãm, & gloriã; ita reprobatio volũtas pmittendi cadere ĩn culpã, & ferendi pęnã p culpa. 5 ſcriptura ſi Deũ negatiuè profert; nõ noui vos. neſcio vos ſẽper aſſumit demeritũ, nõ ſũpſerunt oleũ; aut nos pmouet, vigilate neſcitis diẽ, & horã; ergo nulla reprobatio prima Dei voluntate. 6 ante preuiſa demerita, ſunt vt poſſibiles reprobi, imo electi fuiſſent, ergo nõ prima voluntate. 7 defectus grãæ cauſa prima ex nobis, collationis cauſa in Deo; perditio tua Iſrael, ſalus ex me; ergo nõ Dei. 8 Proſper reſpõ ad Gallos, non neceſſitas puniẽdi, qa nõ prędeſtinati, ſed qa tales futuri, volũtaria præuaricatione pſcita. d. 41 ℞ non ſimilis pceſſus prædeſtinare, vt reprobare; bona à Deo mala ex nobis; reprobare negatiuè, quouis mõ malũ, initiũ oĩs mali. 10 ſi prædeſtinat ſine meritis, alios omittit abſq; demeritis, Deus acceptor perſonarum nec iuſtè ſuſpẽſio abſq; cauſã. 11 trident. ſeſſ. 6. c. 17 negat Dei poteſtate pdeſtinari ad malũ; q ne poſitiue, ſed negatiue dẽt accipi, grãm negare; hinc carentia, & negatio nõ ex Deo. ℞. negatio initiũ mali permiſſiuè. C. pmiſſio nõ niſi, nõ velle prohibere illud fieri, q eſt poſitiuè, vel ſi negatio actus, nõ eſt velle rectè, ſed reflexè circa q permittit. 2 id permitto, q ſcio ab alio malè fieri, diſplicet, ſi non prohibeo permitto, & ſi poſſem. 3 in Deo nolitio, & negatio gloriæ circa Iudã, verè reflectit ſe ſuper negationis actum, quare nõ eligat. 4 nõ dicor pmittere de quo nihil ſcio; vel illud q ita fit ab alio, vt nolim phibere illud fieri, q eſt negatio actus; er-

Digitized by Google

go nec Deus negatiuè reprobat, vbi nõ cadit nolitio, ſeu nõ volitio gloriæ. 5 negatio gloriæ aut grãæ hoc ſigno, non ẽ ſine velle poſitiuè nõ dãdi grãm, & gloriã, q̃ eſt reprobare poſitiuè 6 referre in Dei libertatẽ negatiue reprobare, eſt poſitiuè ſẽhere in reꝓbos ante præuiſionẽ; ita Deus prius vltor, q̃ quis pc̃tor 7 intuitu electionis grã p̃paratur electis, ergo intuitu reprobationis grã negatur. ita excludit vt eligit. oppoſitorũ æqua rão 8 melius vt intra limites poſſibiliũ mãſiſſẽt: nã creaſſet ad pęnã; ad finẽ ſine fine, p̃ciperet eis bonũ, nec vellet eis bonũ. 9 triſtari nõ poſſent, vt ita loquar, creaturæ poſſibiles, cur negatiuè cũ eis, geniti nõ fuiſſent; at reprobi nõ poſſunt dici incogniti, qa ad finẽ creati ſũt. 10 ſi Apoſt. cũ nec boni, aut mali egiſſent, *I*acob dilexi, Eſau odio habui; id quia nil erat Iacob & Eſau; figmentũ nõ dicit figulo, cur me feciſti? nihil creaturę nõ dicit Deo cur feciſti? at neſcire creaturas, reprobare negatiuè eſt nõ videre illas: nouit Dñs viã iuſtorũ, & iter impiorũ. ſua grã nõ deſerit, quin pri⁹ deſeratur Aug. oculi dñi cõtẽplantur vniuersã terram. fines mũdi intuetur. Stulti apud Iob, noſtra nõ cõſiderat. parat coruo eſcã, magis ad Deũ vagientes. iudicat populos in æquitate, æqualiter cura de oĩbus. diligit oĩa quæ ſunt. cũ ſit iuſtus iuſtè omnia diſponit.

Arguent Thom. ante p̃uiſionẽ poſitiuè reꝓbatio in Deo. 1 pmiſſio pc̃ti, quę primus eff̃s nullã hẽt cauſã in reprobo. 2 vt non datur cauſa cur prædeſtinet, nec vt reprobet; in oppoſitis vna rão. 3 duo eff̃s inflictio pęnæ, relictio in peccatis; in his nulla nobis rão. 4 reprobatio ante demerita, cõgrua bonitati: ſplẽdor mĩæ in electis; ſi ante demerita præuiſa nõ eligit dñs gloriæ, facit q̃ vult, placitũ ante te. 5 Aug. nullũ pc̃m facit vn⁹, quin & alter hõ faceret, ſi deſit adiutor per q̃m factus ẽ homo; tuæ mĩę deputo quę nõ feci; ingratuitis non locus acceptioni aut iniuſtæ. 6 ſuſtinuit in patiẽtia vaſa iræ apta in interitũ, vt notã faceret põam, oſtenderet diuitias gloriæ ſuę in uaſa mię. prou. 16 oĩa ꝓp. ſeipſũ operat⁹ eſt Deus, impiũ quoq; in diẽ malũ exod. 9 in hoc excitaui te ad Pharaonẽ, vt oſtẽderẽ in te virtutẽ meã; ergo mala pmittit, reprobat, vt oſtẽdat iuſtam, quæ maius bonũ. 7 Vulpi⁹, & alii negatiuę reprobationis cauſa Dei libertas, & voluntas. Rom 9 antequã boni egiſſent, aut mali, Iacob dilexi, Eſau odio habui. Auguſ. 26. in Ioa. cur hũc, non illũ trahat; noli iudicare, ſi non vis errare. ep. 105. cur hunc liberet, nõ illũ, in preparatione Dei nulla cauſa. 8. Sco. d. 41 Deus primo

inſtan-

inſtāti, quo vult gloriā, & grām Petro, Iudæ nihil vult, hoc eſt in vitā æternā; ergo negatiuè reꝑbat 9 inſtāti quo eligit, ordinat in finē; ergo quo nō eligit reꝑbat à fine. 10 intuitu prædeſtinationis grā, & gloria præparātur electis; ergo intuitu negationis reprobātur non electi, vt affirmatio cauſa affirmationis, negatio cauſa negationis. 11 poſitiua denegatio ſupponit pręſciā, negatiuè reprobatio nullā ſupponit culpā. 12 cū Deus negatiuè ſe hēt, nil ex parte reꝑbi cogitari pōt; ergo voluntas Dei, ſua libertas, dn̄s glorię quibus vult communicat.

Ad 1 permiſſio nō eſt actus poſitiuè in Deo : ſed ſignū voluntatis efficacis; prohibitio qua Deus vult ſe nō velle malū fieri. 2 permiſſio in voluntate *Dei*, nō niſi nōvelle prohibere id fieri, ꝙ abſolutè nollet, & negatio actus, nō poſitiuè actus. Ad 2 & ſi congruat ante merita ī bonū finē ordinare; nō ſine demeritis à fine excludere, quos pro fine fecerat. 2 vna rāo in his oppoſitis; bonitas Dei, q̄ nulli deeſt. Ad 3 nec inflictio, nec derelictio ſine culpa: qui malè in ignē: nam vocaui, & renuiſtis quoties volui cōgregare. ſto ad oſtiū Ad 4 tā parcēs, q̄ puniens ęquè iuſtè; ex hoc nō ſplēdet. 2 auferre finē quibus voluit finē, quibus promittit finē; pro quibus miſit filiū ne carerent fine, & voluiſſe abſq; demeritis reprobare à fine, nō cōſonāt promiſſis. 3 quod vult licet; dn̄s glorię: at promiſſa adimplet ꝑ merita, & demerita, ita voluit, & ꝓuidit. 4 ex poſſibilibus creaturis Angelis, & hībus quos voluit; ordine quo liberè nos poſuit, vt diſpoſuit ſi velimus, vt ꝓuidit nos velle; vt ſcriptura ſe Deus manifeſtat. ſi velis Deū ſequi; ſi ſerues mādata: ſi vocē dn̄i audieris. Ad 4 q̄a nō vt ex nobis. oīs ſufficientia ex Deo. iūſtæ noſtræ maculatæ. adiutor, & ꝓtector noſter Deus. 2 quia oīa bona per Chriſtū. 3 in gratuitis nulla acceptio, reſpū eorū quę diſpoſuit : at ſtāte ordine quo voluit ſaluos facere; iuxta ꝓmiſſa eſt Deus; merces operi tuo: qui ſeminat metet. q̄ facit iūſtam iuſtus eſt. qui malè in ignē; ſi iuſtus auertit ſe, numquid viuet? nec creauit vt pereat vnus. Ad 6 ſuſtinet vaſa iræ apta in interitū; nō vt prius Deus velit interitum. 2 in malis eſt mīa parcēs, ſi nō à toto, à tanto. alleuiat, citra condignū. 3 impiū in diē malū, ſupponit impietatē, q̄ deſtinat in malū: imo fecerat ob ſeipsū; nō dei poteſtate creata in malū, vt pereāt. 4 ꝑmittit nō cauſa, vt velint malū; infert malū pęnæ ob culpam. Pharao ait Aug. libero contra Dei mīam pugnat arbitrio: reprobi præſciti caſuri, eſſent ꝓdeſtinati, ſi eſſent reuerſuri. 2 mala præter ſui ſciam euenire non poſſunt. Ad 7 diligere, odio hēre, nequit exponi negatiuè.

2 Dei

2 Dei occulto iudicio nobis abdita opera, nō Dei præſciæ. 3 boni nō ante grām digni amore; nec mali ſine grā. 4 in electis, & reprobis nil ante grām, qua ſaluētur; nec merita nārarū Apoſ. vt frāgat ſuperbiā tollit opera ante grām, non ex grā. Aug. ep. 105 prima grā, donū fidei, quo vocat, ante merita, fides gratia, dei donū: mīam cōſecutus vt eſſem fidelis, nō quia fidelis. Ad 8 nil Iudę cōſequēter: at ſemper vult quātū ex ſe. propoſitū vt iuſtificet credentes, ſi opera bona quę iā eligat in vitā. 2 nil velle Iudæ nō eſt negatiue reprobare: ſecus præuiſa culpa non dediſſet remediū: ſed eius penitētiā expectare, Iudas vocatus, electus Apoſt. vocationē reſpuit effūm vocationis nō conſequitur. C. cur nō ſic vocati Eſau, & Iudas, vt Iacob, & Petrus ℞. eqtas occulta; humano modulo ne inueſtiges; nō defuit vocare, quo Eſau, & Iudā ad fidē applicaret: quot ſigna *Pharaoni*, vt eū excitaret? nec Deo, quo quis deterior, ſed quo melior. ſi non exigit ita ab vno, vt vides ab alio. ô hō tu quis es? iuſta *Dei* iudicia. nō deſerit, quin deſeras. inuitat, expectat, relinquat impiꝰ viā ſuā C. odit Eſau. ℞. pctorem. Iacob diligit, nō quia bene ante grā: ſed quia vocatus incipit cū gratia, nec prima electio meritorū; beneficia donorū. Eſaū odit ad correptionem; odit impietatē. hinc ſi iuſtè exigit, non triſteris: ſi donat habes vt graturleris. iudicia occulta, at iuſta. Adde 3 nihil velle Iudæ, eſt non futurū Iudā vi pdeſtinatio nis petri, eo ordine quo Petrꝰ: nō tn̄ vt ex maſſa perditionis eſſet ſi fleuiſſet vt Petrus. 4 ſuſpenſio illa nō hēt cauſā in malū; iūſta ſupponit meritū, & demeritum. Ad 9 prædeſtō nō opponitur ita reprobationi; vt ſi vnum, detur aliud; poſſet oēs iuſtè ſaluos facere; nullū ſaluū facere. 2 oppoſita quo ad bonū, & malū: non quo ad eſſe. 3 ſi nō eligit, potuit deſerere in eſſe nārę, expectarę vt faceret; nō ſtatim pęnæ quos vellet p gloria, ſic negatiuè ſe hēt Deus. Ad 10 prædeſtō Dei donū; gratis datur, ſi meritis datur, ēt merita gratis dātur, nèc ante grā dātur: reprobatio ſi negatiuè eſſet, mors eſſet, carentia vitæ, ſtipendiū pcti. 2 in cauſis precisè, & contradictoriè affirmatio, & negatio ſe inferunt; vt nō prædeſtō ſimplr ſit reprobatio; negatio vnius poſitio alterius. Ad 11 reprobatio eſt poſitiuè, & reſpū obiecti vt cogniti in pcto finali, ex preſciā offēſę ppetuę iuſta punitio: at ſuſpēſio, negatio actus, tarditas, iuſtę punitionis sētia, eſt quaſi expectatio, nō ſtatim reprobatio; bona à Deo, mala ex pcto. Ad 12 creaturę æquè poſſibiles, æque capaces; cur tot nō plures? cur tot Angeli, non alii poſſibiles creari, & ſaluari, bonitas *Dei*, nulla rāo debiti; ex ſe creatura

fig-

Digitized by Google

figmentũ,libere donũ Dei, dñs gloriæ.nulla neceſſitas ſe cõmunicãdi p modũ obi.hinc filii gehennæ nõ fuiſſent, niſi culpa extitiſſet,p peccatũ mors;aĩa quę peccauerit morietur.

Quæ vt à Deo,& quæ in nobis ratio , & cauſa poſitiuæ reprobationis.V.

NOn in Deo, nec ei' præſcia eſt cauſa , & rão propter q̃ Deus effectiue reprobat, vt actio à Deo.ſic Deus eſſet paſſiu'; tm̃ cur ſit in hoc obũm,nõ illud offertur Iudas malus in finem, impenitẽs,iuſtè vult eũ punire. Petrus , & Iudas pręuiſo lapſu ex maſſa pditionis,Abel,&Cain Nabuc,& *Pharao*.oĩbus prouidit remediũ, neminẽ neceſſitate cogit,boni recordatione ꝓpriẹ iniquitatis,mali libero pugnãt arbitrio . in bonis volũtas cũ grã;mali ſi obdurati, ſi vt relicti, deſideriis traditi, magnis p̃ctis demeruerunt; nõ prædeſtinati,qa receſſuri ab obedientia præuidit,& præſciti ſunt caſuri, eſſent prædeſtinati ſi eſſent reuerſuri,sãctitate,& iũſta mãſuri 23.q 4.can.vaſis iræ. nec cauſa rão,opus pręuisũ bonũ,aut malũ actus *D*ei in eſſe abſolutè, vt à parte rei eſt, nã actus improductus;nec vt finis, creatũ nequit eſſe finis: tm̃ bonitas ſibi præciſa rão,mouẽs;bona Deo, mala nobis;prædeſtinat,non vt cauſa, & rão ex nobis; bonitati condecẽs; at dãnat rõne obiecti à ſe præuiſi in culpa lęthali in finẽ. hac vita zizania à frumẽto diſcerni nequit, mali cũ bonis ſubſiſtunt; in altera diuidet Deus;nouit Dominus. iter impiorum peribit.

Dico. Nec vt efficiens,nec vt finis cauſa eſt in Deo , quæ moueat,vt effectiuè reprobet:tãtũ culpa lęthalis præuiſa in rõne obiecti eſt præexigita. Nec vt finis iũſtæ in reprobis ſplendeat facta reprobatio. Cont. Thom. vt ſplẽdor miæ in electis,& oſtẽſio iũſtæ in reprobis, Deus permittit p̃cta,& reprobat:at Scot. d.41.A.4.d.46 q.3.nõ ẽ cauſa ob q̃ Deus effectiuè reprobat , ſic De' eſſet paſſiuus . defectus culpæ nõ eſt pfectio vniuerſi ; nec p ſe diuinæ bonitatis manifeſtatio. iũſta Dei rectitudo volũtatis, & tm̃ ſuæ bonitatis decẽtia: ad obiecta ſecunda eſt cõtingẽs nec inclinat iuſtè ad vnũ,vt oppoſitũ eſſet iniuſtũ.illud iuſtum ꝗvis,nõ iuſtũ ſi nõ vis;vna in ordine ad aliũ,& aliũ effũm;volũtas Dei nõ regulata rectitudo, nec quid põt velle,quin rectum ſit velle. iũſta reſpicit decẽtiam bonitatis,miſericordia miſeriã creaturæ , & prætermittit iuſtũ ꝙ exigit creatura.Punitio actio obſtinare in malũ , auferre bonũ,adhæc Deus nõ cauſa poſitiuè,priuatiuè;pmittens,nõ conferens beatitudinẽ, paſſio,triſtitia,detentio igne,carentia gratiæ effũs poſitiuè, & à Deo. hæc iuſti-

rannis. 5 Deus neminē creauit vt pderet quos condidit; ergo nec vt eis oſtenderet iūſtam, excluderet à regno, & à Deo. ordo in mortē obūm p ſe malū, nequit à Deo per ſe primo intendi. ℞. Caet. Deus nō permittit peccatū vt puniat: pmittit, & punit, vt ſit iūſtæ ſplēdor. C. iūſta reſpicit bonitatis decētiā, mia miſeriā creaturę, ergo ſi pętermittit iuſtūq́ exigit creatura, nō tollitur, quin intrinſecè iuſtū ſplēdeat. 2 ſi prętermittit iuſtū, q́ poſtulet creatura, nec miā in *D*eo, vbi ſic iuſtū reſpū creaturæ, ergo nō vt ſplēdeāt attributa, punitio. 3 permiſſio pc̄ti, & punitio in ſe. nec hēnt, nec poſſunt hēre rōnem finis, vnde ſint appetibiles; ergo nō pūidentię, & iūſtæ oſtēſio. 4 Deū creaſſe reprobos, vt dānet, nō eſt vnde appetibile; ergo nec permittit pc̄tā, vt oſtēſio iūſtæ. 5 vt libere ſinat motus, vt pueniāt in finē; mereātur vitā; in obedientia creatoris; nec exigit à creatura facta pp finē, niſi pergere in finē. eſt ſui imago. pp noſtrā ſalutē. ℞. Aluar. vt excluſio poſitiuè, nō ſplēdor iūſtæ: at formālr vt pęna dāni. C. excluſio à regno reprobatio à Deo eſt ipſa pœna dāni. 2 nō pręſcindit in re à dāno, nec ſine pęna. 3 nō eſt formālr bona, ſed carētia perēnis boni; ergo nō oſtenſio iūſtæ bona. 4 oſtēſio iūſtę sm̄ quid bona, vt ſupponit culpā. 5 nequit ante culpā manifeſtari iūſta puniēs; ſine culpa non eſt exercitium punitiuæ iuſtitiæ.

Arguent Thom. Caet. Aluar. Ferra. ſola volūtas Dei poſitiuè cauſa efficiens, & oſtenſio diuinæ iūſtæ finalis cauſa, qua reprobet, & peccata puniat. 1. Rō. 9 *P*haraoni in hoc ipsū excitaui te, vt oſtenderē virtutē meā in te. prou. 16 propter ſemetipsū vniuerſa opatus eſt Dn̄s, impiū quoq; in diē malū: at nequit īntēdi pfectio de nouo in Deo, ergo manifeſtō diuinæ iūſtæ. 2 permittere malū culpę eſt abſolutè bonū, vt inflictio pęnę ſuppoſita culpa; ergo oſtēſio iūſtæ vt maius bonū, finis ūl or, & vltimus reprobationis & pmiſſionis. 3 potiſſima rāo, finis, efficiens cur Deus permittat peccata, & reprobet, vt ſplēdeat iūſta: nā vt rāo cur eligat bonitas Dei parcēs; ita in re pbis iūſta puniēs. imo ſi nulla alia eſſet, niſi ſplēdor iūſtæ mala nō eſſet. 4 vt redēptio gn̄is humani ſufficiēs rāo incarnationis; victoria finis iūſtæ belli. oſtēſio iūſtæ cur permittit peccata, & punit; ſi nō finis pcipuꝰ gloria Dei eſſet, ad nos vt ad finē, non oīa in Deū, & ſplendor iūſtæ 5 ſi reprobatio, vt prædeſtō non eſſet ante preſciam, nō eſsēt iudicia Dei abyſſus; non, oīa quę voluit Dn̄s fecit. nō dictū Apoſtoli, volūtati eis quis reſiſtet? nō Aug. ſuper Ioan. ſi hunc trahit nō illū, noli iudica

Digitized by Google

re ſi nō vis errare. de bon. perſeu. è duobus originali infectis cur vnus, nō alius aſſumatur; judicia Dei Rom. 5. nō ex operibus, ex vocante Iacob dilexi Eſau odio habui. 6. Scot. 1. d. 41 B primo ſigno nil vult Judæ, nec ſecūdo, cū vult Petro gloriā, & grām: ergo volūtas ante quid ꝑuisū. 7 ibi permittit Petrū, & Iudā eſſe maſſa perditionis, hic eſt primus poſitiuꝰ vniformis; poſitis illis negationibus ꝙ non voluit dare grām, & gloriā; ergo Deus cauſa poſitiua; nā cauſa cauſę eſt cauſa cauſati; ſi Deus cauſa per negationē gloriæ, & gratię vt Iudas finaliter peccaturus; ergo ſi poſitiue reprobatur, quia finālr malus; Deus prima cauſa. 8 ſi cauſa ex parte hīs, ergo in noſtra poteſtate eſſet reprobari, & nō reprobari; & prædeſtinari, ac non prædeſtinari; nā hæc immediate ſe hnt; ſi non ſunt reprobi, nec eſsō prædeſtinatiꝯ permiſſio peccati, ipsū met vltimo malū; & punitio æterna sūt effūs; hō non eſt cauſa permiſſionis, q eſt primus effūs, ergo nec cauſa reprobationis. Sequela; vt qs nō ē cauſa p̄deſtōnis, quia nec cauſa primi effūs; nec reprobationis, quę nec primi effūs, qui ē permiſſio. 10 ſtāte negatione ex parte Dei, & nō electione, neqꝫ intelligi nō eſſe reprobū; ergo in ſolā Dei, voluntatē, vt oſtēdat libertatē & manifeſtet iuſtitiam ſuam.

Ad 1 ſi ſuſtinet vaſa irę aptaꝰ interitu; nō in Deo ex ſe reprobatio; ſed quia erāt vaſa iuſtæ indignationis, & interitus. 2 ſuſtinet, quia expectat vt miſereatur, vt oſtēdat diuitias, & fiant vaſa miſericordiæ, & electionis 3 qa ex vaſis iræ, ſæpe boni, & electi naſcuntur, ſuſtinet in patientia. Exod. excitatus Pharao vt virtus Dei in filios Iſrael, & eius pugna cōtra Deū nulla. 2 vt electis oīa in bonū, ēt peccata, in quibus humiles, cauti, penitentes euadunt; ita reprobis oīa in malū, & Pharao ſuo arbitrio cōtra Deū; fiat menſa eorū corā ipſis in laqueū. Prouerb. ꝑp ſe ipsū Deus vocauit hōem. ēt impiū in die malo, & iudicii, ꝑp Deū erat. 2at in dies malos, qa impius. Ad 2 permiſſio in nobis eſt nolitio remiſſa mali, ꝙ ſcitur: at alio fieri, & nō prohibetur, cū poſſit prohiberi: at in Deo ſi permiſſio nō eſt certa niſi includat concurſū in actū, quē permittit; tū ſi actus poſitiuus eſt nolitio remiſſa, qua diſplicet nolitū, ꝙ nō ꝓhibet; vel nolitio qua ſinit noſtros motus agere, & ita permittit; quæ nollet. Vel actus negatiuus, hoc eſt nō velle prohibere illud fieri; nec voluntas diuina pōt velle hōem hēre peccatū, ſed tm̄ eſt volens ſinere, & voluntarie permittere, ꝙ ſemper fertur ſuper præſciam, qua p̄ſcit malū fieri à Iuda, & eſt nolitio remiſſa qua nō prohibet

quæ

Digitized by Google

quę nollet: vel reflexè vult vt nos libere ſinat agere; ſe non velle malũ fieri, aut nõ fieri; & ſic permittit. nec permiſſio mali vt ſuper obm̃, eſt ſimpliciter bona, niſi sm̃ qd. Ad 3 permittit peccata, permiſſio volita à Deo nõ vt peccet, & ſit reprobus; præciſe vt liberè, & meritorie agat. 2 non fecit, vt ſplẽdeat iŭſta, reprobos; nulli Deˀ dẽt, neceſſitate iŭſtæ: in eis qcquid vult recte vult; tm̃ iuxta exigentiã creaturæ, q̃ nihil eſt in Deo, niſi reſpũs rõnis, & ęq; iuſtè sm̃ eã, & poſſet extra eã. 3 Deus fecit hõem ad imaginem creatoris rõnis participẽ, gloriæ capacẽ, in ſpe retributionis; nec bonorũ noſtrorũ indiget. Ad 4 vt redẽptio bonũ sũmũ in remediũ p̃cti, vt oĩs caro ſalua fieret; & nullus periret; nõ eſt vt reprobatio ſit volita ante lapsũ. 2 Chriſtus abſolutè, vt caput electorũ, & prędeſtinatorũ volitus ante lapsũ Adę; hinc electi ad gloriã, ſine peccato; peccata diuiſerũt nos à Deo; id exigentia peccatorũ 3 ſplendet iŭſta, manifeſtatiuè quo ad nos; nõ intrinſecè, creatura ex ſe nihil, quicquid hẽt ex Deo hẽt, in ea quicqd vult iuſtè vult. Ad 5 abyſſus, iudicia; quia ſi incõmuni nota; perditio tua Iſrael. mẽritũ malũ pręcedit iudiciũ; tñ in particulari latet, malum ꝓp quod reprobat; qualis ſit finis 2 ſi Deus p̃ſcit futuros malus, & dãnãdos cur illos creauit? abyſſus. Aug. q. ciu. 18 nullũ malũ præſciuit, quin pariter, quibus bonorum vſibus accomodaret: at ſplendor iŭſtæ eſt exigentia puniti, à deſtris, & ſiniſtris; infamia, & bona fama, nec culpãdus Deus creans illos, qui dãnari debebãt; non propterea dãnati qa creati; ſed ſua voluntate facti mali. imò bonitas immenſa, tã grãde beneficiũ eis, quos præſciebas futuros malos, & ingratos. Ad Aug. de paruulis; permiſſio moriendi in peccato, & excluſio à regno eſt ipsũ peccatũ ꝙ in eis eſt contractũ. idẽ Aug. quibus denegat, iuſtè; in pęnã peccati ſaltẽ originalis. 2 multos pręſidio baptiſmi deſtitui, parentũ, & negligẽtia noſtra, ſinit nos agere: hinc illud punit peccata parẽtũ in filios. Paulus ait; Eſau odio habuit; nõ dilexit ſupponit maſſam Adæ corruptã. 2 ſi de reprobatione poſitiuè p modũ diſpõnis ante opera, nõ præſcita, ſed in re ꝓducta Ad 6 *S*cot. nõ dixit negaſſe gloriã, ſed negatiuè ſe hẽre, nil poſitiuè circa multos; imo p̃uiſa culpa, præordinaſſe remediũ. 2 ex negatione non hẽtur reprobatio, vi illius nõ hẽtur malitia finalis Iudæ; imo æq; de maſſa Petrus, & Iudas. C. Scot ibi non vult dare grãm, & gloriã. ℞. nõ vult; hoc eſt ſinit nos velle, aut nolle; & obſerua Scot. permittit *P*etrũ, & Iudã ſimili mõ ſe hẽt Deus,

Digitized by Google

&vniformiter;tm̃ ex hoc,quod Deus,ex quo nõ eligit: at poſuit oẽs Petrũ,Iudã;Abel,Cain in manu cõſilii.3 ex hoc vt prę deſtõ à Deo, & bona à Deo; at velle à ſe reicere non ex puris nãlibus,ſed ex p̃ctõ finali præuiſo.C ibi Scot.ex quo vult pmittere offendere, p̃ſcit offenſã eius, quẽ nõ vult ad illud, p ꝙ illi placere poſſit. 2 ex duobus æq; liberè nõ vult bonum cõmunicare.3 Sco. ex quo Deꝰ præſcit, non ſcit certo: niſi p̃ſciat,&velit ſe coopaturũ: ergo à Deo oĩa,& reprobatio. Ad 1 ibi Scot.nũq̃ permittit offenſã Iudæ Deus,qn & Petri. 3 velle permittere,eſt ſinere nos velle 3 pmittit,qa non cohibet, nec impedit,q̃ abſolutè nollet; hic non reprobat.Ad 2 ex duobus nõ vult,vt actus cõtrariè falſũ; vt actus nõ tranſit niſi ad hoc poſſibile,verũ;nec Deus tenetur infinitos ſaluare,nec alium mundũ cõdere.2 id nõ vult pꝙ poſſit; ſẽper Scot. annectit cũ pmiſſione, ꝙ notat libere nos deficere. 3 cũ præſcĩa offenſæ in perpetuũ,& in finẽ, ac iuſte punire. Ad 3 vult ſe cooperari, qa non ſcit ex nuda permiſſione; q̃ inſinuãt integram ſinere noſtrã libertatè; ſed qa ſcit ſe cooperari; quod notat malũ à nobis incipere, à Deo tm̃ permitti. 2 permittere nõ ẽ actus poſitiuus reſpũ peccati;ſed reſpũ actus permiſſionis; qa non cohibet q̃ nollet,vt ſinat nos libere.Ad 7 nõ ex poſitis negationibus in Iuda, ſeqtur cauſaliter,ꝙ peccet;quia Petrꝰ quoq; peccat:ſed permiſſione libera, vt vterq;ageret.C.iã Petro voluntas gloriæ ex Scot. ℞ ex hoc tm̃ eſſet vt Deus ſine meritis prędeſtinat;nõ ſine demeritis reprobat;ꝙ cõſonat bonitati; nõ iũſtæ vt ante demerita excludat à regno. Ad 8 p̃deſtinari eſt bonũ indebitũ, à Deo, reprobari punitio debita demeritis.2 inter p̃deſtinari,&nõ prædeſtinari p modũ intentionis nõ datur mediũ;at nõ prædeſtinari nõ ẽ reprobari; quia p modũ diſpoſitionis ab ęterno,ſunt opa;ſi nõ producta p̃uiſa.C ſi nõ reprobi, prædeſtinati;ſi ex nobis fieri reprobos ex nobis prædeſtinatio. ℞. ex quo Deus præordinat ad bonũ oẽs miſericors; p̃uidet malũ,quia iuſtus,in nobis eſt effũs vtriuſq;at media à Deo diſpoſita cũ nobis,in nobis eſt agere iuxta media ad finẽ, aut auerti à fine;nec in nobis eſt ſcire an amore,vel odio digni:ſed ſi talia ſint,qualia apta p fine, ſi in ſtatu grãę. 4 ſi tẽpus ipſũ eſt,vt trahi à Deo ſinamus Ad 9 nõ permiſſio quęuis eſſũs;nã & iuſti cadũt, ſed quæ iuncta cũ perſeuerãtia in malũ 2 qua Deus pręuidet pctũm,& non impedit, eſt vt noſtros motus ſinat; qua tollit grãm quę ſufficiat ad vitãdum culpã; hæc à nullo duro corde deficit.Ad 10

ſtan-

Digitized by Google

ſtate q neget ſufficientia, neceſſaria eſſet reprobatio: ſtāte quod in puris nāræ ſe offerāt; nō eſſent reprobi. 2 nūq̃ reprobi niſi præuiſa culpa; dato remedio per grām Chriſti; & obduratione, cęcitate, culpa finali præuiſa.

An peccatum originis ſit cauſa, & ratio cur reprobatio cadat in adultis, aut infantibus non ſuſcepto baptiſmate. 6.

REprobatio ex præſcientia iniquitatis; propoſitū vt oīs finālr malus dānetur; hinc ex parte obī rōnē hēt in nobis diſcrimē inter pdeſtōnem, & reprobationē; exigit ad finem, ſi qd ex nobis grā, & beneplacito, nō ſumus cōdigni: ordināt ad penā demerita. Si ſcitur in cōmuni iuxta leges, & principia practica, vt malus, deſpūs, obduratus in finē, reprobus; tñ neſcitur in pārli, quod malū præuideat Deus in peccatore pp q reprobat; diſpar oīum exitus. Non ſcit, nec ſcire pōt hō, quod malū puideat, & vult pmittere vt cadat, reſpū cuius nō ſit voluntas cōferēdi grām finālr ſit malus, & reprobus. Si permiſſio primi peccati nullā hēat causā in eo qui labitur; & æq; eſt in Adā, & Cain; Petro, & Iuda. Si debitū habendi iūſtam originis, q̃ accepit Adā pro ſe, & poſteris, & actualis carentia in oībus lege cōmuni; excepta Virgine, grā preuenta; imo mater volita, præelecta ſine labe Adæ cum Chriſto; ſi baptiſmus noua lege delet originale, in veteri circūciſio Abrahę filiis; lege nāre fides, vis ſacrificii, poteſtatio exterior valuit, vt apud nos aqua; oī lege poſt lapsū remediū, vulnus, & medela; tñ noſtra sūt perfectiora remedia, & grāæ hūt plenitudinem. Si in multis peccatū originis baptiſmo deletum tñ illud peccatū ſiue vnū, ſiue multiplex; originale, aut actuale in quo, vel quibus peccator decedit, rectè motiuū, rāo cauſa reprobationis. vbi ceciderit lignū illic erit. vermis nō morietur. Nec reprobi ſunt à Deo pordinati ad culpā, oēs preſciti, nec ſunt grām adepturi, quia in Deū nō erant reuerſuri.

Dico. Si originale radix, origo in hoībus, vnde maſſa perditionis, vt iuſtè potuiſſent reprobari: tñ Deus prouidit remedium, morte Chriſti, vt oēs ſurgerēt per Sacramēta ab originali, & actuali: at inobedientia Adę, maſſa infecta, negligētia parētū; ſi propria deſint, & alia iuſtę cauſę vt infantes, qui nō ſuſcepto baptiſmate finiūt ad ſolā penā dāni reprobētur. Scot 3. d. 19 A præuidit caſuros in Adā, præordinauit remediū & Chriſtus meruit nō coniunctos cōiungi, tota cauſa apertionis ianuæ oībus qui grā decedunt;

Digitized by Google

cedũt;obſtaculũ tulit, & aliud. 2.d.30 q.1 ſi Adã accepit iũſtam pro ſe,& tota nãra,q̃ in eo;iuſtè Deus exigit à nãra in quo ſit illa,vt nudata debitrix iũſtę. diſ. 33.nulla in eis pęna ſenſus, dolor,nec exterior ignis,tantum carentia viſionis.

Prob.1. originale radix reprobationis. Gen. 2 ſi comederis morte morieris. pſ.in iniquitatibus cõceptus, & in peccatis cõcepit me mater mea. Rom.5 per vnũ hoẽm pc̃tũm intrauit in mundũ,p peccatũ mors.c,6 ſtipendia peccati mors. c. 7 ego nõ opor, ſed habitat in me peccatũ, in quo oẽs peccauerũt,& egẽt gloria Dei. 2 vt ars eſt factiua eorũ,q̃ arte fieri dñt atque à regulis.deuiãt tm̃ cognoſcit;ita ſcia Dei,& voluntas eſt cognoſcẽs, & faciens bona In electis,at in malis, q̃ legi deuiãt,videns eſt,nõ cauſãs, niſi exigentia obĩ. 3 inobedientia Adæ iũſtæ debitæ nuditas,ergo iuſtè Deus exigit à tota nãra 4 ſi Deus hõi lapſo in Adam dedit remediũ Chriſti: finalis culpa abſq;remedii applicatione ſufficiẽs rão reprobationis; niſi qs renatus aqua, & ſpũ ſãcto non intrabit regnũ cælorũ 5 infantes ob originale dãnãtur,ergo eo reprobantur;cauſa dãnationis eſt cauſa reprobationis,q̃ ponit effũm in eſſe mouet efficiẽs vt det eſſe; finis executione primũ intentione. 6 originale cauſat maculam in hõe,conſtituit filios irę;Epheſ. 2 eramus nãra filij irę.3 Ambr. in pſ.48 iniquitas calcanei mei circundabit me; alia iniquitas noſtra alia calcanei in quo Adã dente ſerpentis vulneratus vt oẽs illo vulnere claudicemus. Aug. 6 hipogn. paruulos nõ renatos,p̃deſtinatę pęnę ob noxios, qui ſunt præſciti peccaturi non propriis volũtatib' ſed Adæ p̃cto, in quo manẽtes ſoluerunt tẽpus vitæ præſentis.13 de ciu. c. 14 Deus rectũ, & iuſtũ creauit Adã, ſpõte deprauatus,& dãnatus,oẽs damnatos,& deprauatos genuit,ex radice corrupta: nec hẽt finẽ, niſi per grãm baptiſmi liberentur.de conſe.d.4.C.nulla infãtes,ſi p Sacrãm fidei in credẽtiũ numerũ nõ trãſeunt perfecto in tenebris manebũt.Cõc' Milleuit. can.2.C. placuit de conſ.d.4.Florẽt. in decretis ſi dei.illorũ aĩs, qui in ſolo originali decedũt in limbum deſcẽdere paruulos nihil ex *Adam* cõtrahere,q lauacro expietur anathema.Trid.ſeſſ.4 ſi quis Adæ pc̃tũm ſibi,& nõ eius propagini nocuiſſe,& pœnas corporis nõ mortẽ aĩæ transfudiſſe, anathema:nec regenerõnis lauacro neceſſe expiari in vitam æternã,anathema. 8 ex Gen.17 infans octo dierum circumcidetur in vobis;maſculus cuius caro præputii circũciſa non fuerit, delebitur aĩa illa de populo Dei,quia pactũ meũ irritũ fecit;

Digitized by Google

fecit; at id præſtat dignius in eccleſia Chriſti baptiſmus, ꝙ circumciſio in ſynagoga. 9 hñt pueri culpã originalem, aliena ꝑuaricatione contractã, Deus miẽ inſtituit remediũ, vt & aliena volũtate cooperãte ſanarẽtur. hinc Aug. ſer. 7. de verbis dñi; infantes ſuis operibus innocẽtes, nihil niſi quod de primo parente traxerunt habentes, & Chriſti grã neceſſaria, vt inquinati generatione purgẽtur regeneratione. Chriſtus; ſinite paruulos venire ad me. baptizare omnes gentes.

Vrgent Heretici Pelagius Iulia. Armen. Albigẽſ. Zuinglus Occolãpadius, alii negãtes originale; aut baptiſmũ puerorũ. 1 Marci 16 qui crediderit, & baptizatus fuerit, ſaluus erit; ergo ſoli credentes baptizãdi. 2 Mat. 18 euntes docete oẽs gentes, baptizãtes eos; docentes ſeruare oĩa 3. Eunucho, Cornelio prius nũciatũ Euãgeliũ q̃ fuerint baptizati act. 8 & 10 4 peccatũ quia volũntariũ, pueri ante vsũ rõnis, nil hñt voluntatis nec ſatis vt volũtate primi parẽtis. C. originale verè auertit voluntas parentis nil addit intrinſecè, ergo nec vt voluntas pueri auerſa. 5 nemo dat quod nõ hẽt Adã non hẽt originale; nec parentes ſi baptizati, ergo nõ trãsferunt in poſteris 6 parentes actu coniugii licito generãt; ergo nõ traducunt malũ vi originis. 7 aĩa nõ ex traduce, ſed à Deo; ergo nec iuſtè, vt hodie ꝑducta, tã antiquũ peccatũ alienũ portet; & Deus qui propria dimittit peccata imputet aliena. 8 nec phyſicè, qa nõ acta, nec virtute, nã Adam et peccatũ eius, nõ eſt actu; nec virtute ſeminis, quæ non cauſat peccatũ, materiale non ꝑbet effũm ſpũalem; nec moraliter demerii; ſi Adã ſtetiſſet, nõ trãſmiſiſſet in poſteros per modũ meriti iũſtã, ſec⁹ nõ gratis; nec culpã vt demeritũ; oppoſitis vna rão. 9 non phyſicè; peccatũ non eſt poſitio, priuatio, aut cauſã phyſicè non hẽt. nec virtute ſeminis vt inſtrumentũ, aut propagatio; ſemen nõ hẽt realẽ virtutẽ, vt tranſmittat cũ nãra peccatũ. 10 nõ contrahit inſtãti quo aĩa creatur à *Deo*; ſic peccatũ tribueretur Deo; actio quę incipit cũ eſſe rei, eſt ab agente à quo hẽt eſſe; lumẽ à ſole; moueri ſurſũ in igne, à generante; nec cum vnitur corpori, peccatũ nec deriuatur à corpore in aĩam. 11 hęc nãra numero cũ filiis non fuit in Adã, ergo nec debitrix iũſtæ originalis Adæ. 12 non ẽ iũſta voluntate alterius accepta, & ammiſſa.

Ad 1 pueri credunt, ſi nõ actu; habitu infuſo. fide parentũ. adultus p eo. 2 credunt, actu fide eccleſiæ; Lucas, at Matth. loquuntur de adultis. 3 Chriſtus non modo ꝑcipit credere, & baptizari: ſed ſeruare mandauit;

uit; at mãdatis nõ obediũt hęretici. Ad 2 credunt paruuli p parentes, & alios, vt per alios contraxerunt. 2 vt pueri abſq; vſu rõnis, in eccleſia nõ per ſe ipſos; ſed per actũ eccleſiæ ſalutẽ ſuſcipiunt: & fides aliena parentũ, aut patrinorũ ſufficit in ſalutẽ, expiandũ q per alios contraxerunt. 3 fides centurionis obtinuit puero ſalutẽ. Cananeæ filiæ à demone poſſeſſę liberationẽ. offerentiũ paraliticũ reſpexit Deus fidẽ, vidẽs fidẽ illorũ. Ad 3 Eunuchus, & Cornelius erãt adulti. 2 ex Dionyſ. de eccl hier. c. 7 pueris, qui ne dũ poſſunt intelligere diuina, ſacri baptiſmatis fieri participes cũ patrinis, aut parentes abrenuntiationẽ, fidẽque fateãtur. Ad 4 pueris voluntate primi parentis, qui caput totins nãræ. C. voluntas Adæ eſt extrinſeca paruulis. ℞. nõ vt mẽbris Adæ; nam partes nãræ, quę debitrix eſt iũſtæ, voluntas peccat, & totus hõ ẽ peccator. C. ſenſus tñ extrinſecè; vt ad actũ voluntatis peccat; ergo puer q nec eſt actu liber. ℞. oĩs pœa, vt ſubeſt imperio voluntatis, & in malũ finẽ malitia põt eſſe in ſenſu, & voce, vt inſtrumento voluntatis: at pueri ſunt capaces grãæ, & carentiæ, virtutis, & vitii. 2 ſenſus incapax vt habitus inſit quo ad virtutes; puer ſi ante vsũ rõnis nequit actũ hẽre, põt hẽre nuditatẽ iũſtæ, q̃ acceperat Adã p ſe, & poſteris, & actu ſuo amiſerat. Ad 6 iũſta in Adã accepta, & actu ſuo amiſſa, eſt actuale; accepta in alio, & actione alterius amiſſa eſt originale. ſi nõ hẽt ſm̃ eſſe formale, hẽt virtute, & cauſaliter; vt caput totius nãę accepit iũſtam, amiſit pro illis. Ad 6 baptiſmo ſoluitur debitũ habendi donũ in ſe, in ęqualens, & grãm; nõ debitũ in aliis. 2 non ex puris nãræ peccatũ Adæ: ſed vt ex pacto, quod irritũ fecerũt in Adã. vas aureũ vel argenteũ, ſi ex fonte accipit aquã turbidã; ita dat. triticũ, & ſi purgatũ paleis, & ariſtis, dũ ſeminat agricola; tñ generat aliud nõ purgatũ, quia & ipsũ ita ortũ, habuit. ſi parẽtes baptiſmo purgati, generant filios labe in qua, & ipſi erãt nati. Ad 7 ex generatione non ſm̃ ſe, & vt ex proximis parentibus, ſed vt ex Adã, qui vt caput nãæ iũſtam accepit, & actu ſuo amiſit; nuditas iũſtæ ex inobedientia Adæ. *Sequitur* ad actũ non vt à Deo; nã voluntate antecedente Deus dediſſet iũſtam, niſi impedimẽtũ fuiſſet, & nudata mãſit cũ Adã. C. anima nõ eſt ex traduce, ſed à Deo. ℞. aĩa contrahit mediãte carne, nõ vt caro quaſi p quãlitatẽ contrahat originale, & in ſtãti infuſionis à carne infecta maculetur: ſed quia caro cõcupiſcentia ſeminata, formatur corpus organicũ, cui infunditur anima conſtituẽs perſonã

filium

filiũ Adæ, qui eſt debitor iũſtæ, q̃ Deus Adę, & poſteris dono dedit, & pro ſe, & poſteris amiſit. Ad 8 ſi nõ eſt formãlr, eſt cauſãlr, & virtute: nã Deus regulariter dediſſet iũſtam, vbi aĩam creat, & organa ſunt perfecta. 2 nõ cauſa phyſica, vt Henr. & Thom. ita vt caro, quaſi p qualitatẽ cauſet originale, & inſtanti infuſionis aĩę. aĩa maculatur: ſed quia ex demerito Adę filii priuãtur iũſta originali, ſicut & Adã. C. Adã caput phyſicè influens. ℞. carentia iũſtæ, inobedientia, nuditas, & macula pertinent ad deordinationẽ moralẽ. C. peccatũ manet in ſemine, fomes eſt in nãra, virtus relicta traducit peccatũ ℞. ex carne, cõcupiſcẽtia ſeminata, formatur corpus organicè, cui infunditur aĩa, cõſtituens perſonam, q̃ eſt debitrix iũſtæ, q̃ Deus Adę & poſteris dono dedit, & amiſit ſibi, & aliis. C. materia non agit in formã, nec caro in aĩam. ℞. nõ agit caro, tñ ex ea relatio vt ſit filius Adę, ex qua debitũ. Ad 9 ſemẽ nõ cauſa, inſtrumẽtum; cõcupiſcentia eſt pæna, ad peccatũ Adæ, at pro vt cũ ſemine eſt actiua producẽdi filiũ Adæ q eſt debitor. Ad 10 nõ vt creata à Deo, ſed infuſa corpori, & corpore, & aĩa fit pſona, q̃ vt filius Adæ debitor iũſtæ, datæ à Deo pro ſe, & filiis, & caret illa C. aĩa inficitur carnę. ℞ ex vnione ad carnẽ eſt filius Adę obnoxius. C. voluntas non ẽ parata, nec infici poteſt à carne. ℞ aĩa filii Adæ, non caro contrahit; nã ineſt corpori, cũ quo eſt pſona debitrix iũſtæ. C in innocentia fuiſſet hęc vnio. ℞ non q̃ vis propagatio maculat: ſed q̃ cũ carentia iũſtæ in propagãtibus, q̃ cauſa libidinis. Ad 11 ſi non formãlr, fuit cauſaliter, et virtualiter. Deus regulariter dediſſet iũſtam propagatis, vt aĩam creat, vbi perfecta sũt organa, niſi actione Adæ amiſſa fuiſſet. Ad 12 iũſta in ſe accepta & actione propria amiſſa eſt actuale; accepta in alio, & actione illius amiſſa eſt originale. debitrix ẽ aĩa iũſtę datę à Deo adę, pprio filiis, & caret ea peccato Adæ. C. culpa nõ remittitur niſi iũſta oppoſita. carẽti a iũſtæ formale peccati; ergo deleridẽt p oppoſitũ formale, ſeù p iũſtam. ℞. ſi nõ eſt formale, eſt oppoſita virtute ipſa grã ſoluit debitũ habendi iũſtam, ęqualet, imo quo ad alia excellit remittit culpã, reatũ, cõmutat in debitũ habẽdi aliud donum C. iũſta nõ eſt formãlr gratia; ſi grãę datur, manet debitũ iũſtę: ℞ includit virtute ęqualens, & data grã, reſtituit perfectioni ſupernãli; nec repugnãt carẽtia iũſtæ, & grã. ſi carentia iũſtę vt auerſio à fine culpa; conuerſio nata eſt ineſſẽ. filius Adę per grãm, ſine dono iũſtæ. Ais; quæ pęna, pro his qui decedunt in ſolo originali. ℞ ſola carentia viſionis Dei. nulla ſenſus interior

rior nec exterior , vt ignis vel leuis; vt nec delectatio ſenſus fuit in eis:imo Deo volenti cō-formes,ſcientes ſic Deū diſpoſuiſſe,erunt illo ſtatu contenti; nec ſuo demerito accidiſſe.

Quod peccatum ſit ratio,& cauſa,vt adulti iam baptizati reprobentur. VII.

PRincipiū practicum ex Dei volūtate,vt oīs prœuiſus finār malus dānetur;vermis eorū non morietur;vſq;in ęternū nō videbunt lumē.Greg.4 dialog iuſtū ſine fine puniri,q nūquā vellent viuere ſine peccato;ſi nō eſt inopia reddē dę rōnis in cōmuni;tñ in pārli neſcitur,ꝙ malū ꝓuideat in iſto Deus ꝓp ꝙ reprobat eum;iudicia Dei iuſta; hō nec ſcit, nec ſcire pōt in ꝙ peccatū,vult Deus ꝑmittere vt cadat,reſpū cui',nō ſit grā,remiſſio,pęnitētia; ſic ꝓuiſus finālr malus reprobetur. hinc Deū time ; ſerua mādata ; q ſtat videat nè cadat . tene ꝙ hēs,ne alius accipiat coronam

Dico. Adultis adæquata reprobationis cauſa , oīs finalis culpa; cumulus peccatorū in qbus mali vitā finiunt; originale,actuale,vnū,aut multiplex,ſi lęthale,de quo nulla pęnitētia. Scot.1 d 40 A ſtare in peccato finālr,& iuſtè dānari d.41 B,offertur Iudas finālr malus , iuſtè vult punire; & reprobare. F.finālr peccator,ꝓp ꝙ finālr prę-uiſū reprobatur Prob.Hierem. 2 arguet te malitia tua. Gen. 4 nonne ſi bene egeris recipies, ſin malè peccatū in foribus aderit Hiere. 5 eligēt magis mortē, q̄ vitā. ecclē.15 autē hōem vita,& mors. Oſeę. 13 perditio tua Iſrael.1 adęquata cauſa reprobationis,eſt ēt adęquata dānationis; at non tm̄ originale, imo vbi remiſſū, nō dānat; ergo tā originale , q̄ actuale excludit à vita,&adiudicat morti.3 adultis, qbus remiſſū originale perfectè, ſacramento remiſſū,in eis nec cauſa; nec reprobationis rāo; ergo peccata q̄ remanēt formālr, nec remiſſa,nec pęna relaxata. 4 adęquata rō ex toto peccatorū cumulo inſurgit,cū qbus è vita decedunt,& de quibus viuentes pęnitentes non fuerūt, ergo non originale tm̄ vbi nō eſt remiſſū ſed actualia ꝓpria voluntate cōmiſſa rāo,& motiuū vnde reprobatio. ℞ Thom. Aluar.alii, origīle poſt baptiſm̄ remanet,vt fons origo radix aliorū;ſic motiuū vt De' iuſtè deneget grām & corruāt in actualia . C.Trid. ſeſſ.5.decret.de pecc.orig lauacro regenerat.reatū originis remitti in vitā æternā.2 cōcupiſcētia, & fomes peccatū nō eſt, ſed ex peccato,& in peccatum inclinat. 3 hæc non hēnt rōnē culpę, ſed in agonē relicta, ergo nec cauſa reprobationis, vt Deus deneget grām. 4 vbi culpa remiſſa nulla eſt pęna;remittit

tit

Digitized by Google

tit peccatũ, ordo ad pęnã nõ ẽ 5 in renatis nihil odit Deus, nihil dãnationis ex his, q conſepulti ſunt Chõ per baptiſma in mortẽ; ergo ſi pfecte remiſsũ, nulla cauſa, aut rãoꝫ vt reprobi ſint, & Deus neget grãm, qua ſalui fiãt. 6 De' puiſo lapſu hõis tm̃ abeſt, vt reprobarit, quin potius remediũ per Chriſtũ prouiderit. 3 Chriſtus obtulit paſſionem pro hõibus cadentibus cũ Adam; ergo peccatũ Adæ vt ſic præcisè nõ rão reprobationis, ſed finale; & qbus remiſsũ, actuale in quo quis recedit. Ad de; in effũ macula peccati manet in morte; ergo & pęna 2 Damaſc. ꝙ Angelis fuit caſus, hoc hõibus eſt mors, vt illi reprobi poſt lapsũ in primis morulis; hõ viator per lapsus in oĩbus morulis, cũ qbus vitã finit. 3 hõ peccauit in ſuo ęterno, merito eius punitio in æterno Dei. 4 peccatũ eſt cõtra Deũ infinitũ intenſio pęnę infinita non põt eſſe, ergo extẽſio iuſte infinita; ſi nõ acerbitas infinita, diuturnitas. 4 cũ quis peccat, finitum ꝑponit infinito; ſe ad creaturã cõuertens, auertens à creatore iuſte à creatura finita, ſine fine puniatur. 5 mala volũtas repbi eſt æterna, ita pœna. 6 venditio rei inſtãti, ius & poſſeſſio perpetua; qui finit in malo; aĩã venalẽ dat demoni. 6 vulnus cicatricẽ perpetuo infert. 7 caſus in foueã, detentio ppetua. 8 effuſio oculorũ operatur cęcitatẽ manentẽ. 8 crimẽ lęſæ maieſtatis, mors, exiliũ perpetuum. 9 potio veneni in momento, & mortẽ infert; aĩę peccatum in mortẽ, verè eſt mors, & damnatio.

Arguent Thom. q. 6. de verit. ar 2. ad q. ad Rom c. 8 lec 3. reprobationis cauſa ſolũ peccatũ originis. Rom. 5 per vnũ hominẽ peccatũ intrauit in mũdũ, per inobediẽtiã vnius hões peccatores ſunt multi. 2 Aug. de peccat merit. & remiſſ. c 8. per vnũ hõem intonuit peccatũ; id non niſi propagatione, qua maculantur oẽs originali, quo oẽs morti adſtricti ſunt; lib. 1. ad ſimplic q 2. epiſ. 10. ad Sixtũ. ep. 137. ad optatũ, de prędeſt & grã c. 3. Deũ mĩa, quoſdã de maſſa perditionis liberaſſe, quoſdã iuſto iudicio reliquiſſe; ergo ex eadẽ maſſa fuerunt ob peccatũ Adę, ante quã electi, vel repbi. 3 Chriſtus Dñs caput electorũ occaſione peccati primi parentis. 4 eiuſdẽ rõnis eſt reprobatio in oĩbus; at multi pp peccatum originis, & oẽs. 5 Iacob, & Eſau ex eadem maſſa cũ originis peccato, Dei volũtate, Iacob dilectum, Eſau odio habitũ. ℞ in Eſau, & aliis originis peccatũ iã circũciſione, aut baptiſmo deletũ; & ſemel remiſſũ, nõ redit, nec cauſa reprobationis in illis. C. non eſt peccatũ originis in ſe ipſo, ſed in effũ, cuius occaſione, Deus non cõtrahit media, quibus

Digitized by Google

ad vitã perueniant; & permiſit aliis ne ab illo ſurgerent; aliis vt in actualia caderent.

Ad 1 permiſſio contrahendi peccatũ originis nullã hẽt cauſã in paruulis, ſed in primo parente; rõne cuius permiſſi ſunt contrahere, quia primus parẽs demeruit ſua inobediẽtia; hic nõ adæquata rão reprobationis. 2 Deus poſt p̃uisã Adæ culpã ordinauit remediũ, p Chriſtũ; vt in eſſũ ſalui fiãt. 3 permiſſio moriendi in peccato originali, & excluſio a regno, nõ aliã hẽt causã, q̃ ipsũ peccatum, ꝙ in ipſis cõtractũ eſt; nec baptiſmo expiatũ Ad 2 ibi Aug. contra eos, q peccatũ originis imitatione, non propagatione cõtrahi; ſic paruuli non contrahei ẽt, cũ adhuc nõ poſſent diabolũ imitari carentes vſu rõnis. Ad alia; ex eodẽ Aug ca. 21 de pecc meritis. cur grã baptiſmi ad hos veniat, non illos; occulta cauſa, ſed iniuſta eſſe non põt; cur vnus poſt baptm̃ ſtatĩ ad gloriã, alter longius viuens impiè agit dãnatur; mĩa præcedit meritũ bonũ; opus malũ iuſtũ Dei iudiciũ. 2 ſi infantes q in ſolo originali decedunt, eſt cauſa adæquata peccatũ Adæ; in aliis quibus remiſsum, ipſo mortali reprobi facti ſunt; ex eo ꝙ in hac vita propriũ contraxerunt, nõ ꝙ ex Adã traduxerũt. Ad 3 Chriſtus caput electorũ, nõ occãſe peccati; redẽptor, ſaluator ob peccatum, vt morte, & Chriſti merito nullus periret Ad 4 eiuſdẽ quoad excluſionẽ à ??ne; nõ quo ad obiectiuã causã. 2 vt paruuli non ſunt obnoxii p̃ctis ſuę propriç vitæ; ita fideles baptizati obnoxii p̃ctis de quibus penitẽtiam nõ egerũt. Ad 5 Dei voluntate, qua præparat p̃deſtinatis maiora benificia. 2 par cauſa in Iacob, & Eſau; & Deus vnũ alteri prætulit in benedict. & primogenitis; iudicia Dei, cuius vult miſeretur. Volũtas Dei iniuſta eſſe non põt, & occulta nobis; nec iniquitas apud Deum. 3 ad peccãdũ nõ iuuamur à Deo; iuſtè agere, iũſtæ p̃cepta implere niſi à Deo iuuemur; & conuerſos magis adiuuat, auerſos tãdẽ deſerit. Adde ex Aug c 8 de lib. arb. non ex op bus, tãq̃ tuis ex te ipſo; tan q̃ his in quibus te Deus adiuuat, in nobis operatur; & in bonis q̃ pręparat, vt libere ambulemus.

An Deus reprobis, & obduratis det ſufficientia ad ſalutem, quibus poſſint ad gloriã & reipſa peruenire ſi velint. VIII.

MEdia, & ſufficientia nõ tm̃ extrinſeca, lex paſſio Chriſti, Sacrãta, exterior prædicatio præcepta; ſed intrinſeca, vt p̃dicta iuuent, motiones, adiutoria fides, ſpes, charitas, quibus poſſimus, aut actu accipere; aut demereri nè mali accipiant.

Dico.

Digitized by Google

Dico. Deus offert ſufficiẽtia ad ſalutẽ, tã prędeſtinatis, q̃ reprobis; tũ intrinſeca, tũ extrinſeca: & quibus non dãtur dona maiora, iũſta non dãtur, in pœnã prçcedentis peccati ſaltem originis, aut ſi dona ſubtrahit, & cadit hõ, ſuo arbitrio præcipitatus. Scot. 1. d. 46 dat cõmunia antecedẽtia ad ſalutẽ oĩũ, quibus iſte põt bene ſufficienter viuere, & ſaluari; ex parte ſui vult oẽs ſaluos fieri. 47 D. ſi offertur Deo aliqs peccaturus, vel peccare; Deus circa hũc nõ hẽt velle, velle. n. ipsũ hẽre peccatũ nõ põt. tm̃ volens ſinere, & viuere permittit. Sivolens non eligit Iudam finãlr malum; nec hẽt nolitionẽ glorię, ſed nõ nolitionẽ. 3. diſ 19 prçuidit caſuros in Adã. prçordinauit remediũ. Pro electis ꝓuidit paſſionẽ offerẽdã Patri in effũ, & ita obtulit; hinc præuiſio sẽper quo ad efficaciã meriti 4. d 2 q. 1. ad 3. 5 grã ſi non hẽt meritũ in eo cui datur; hẽt meritũ extrinſecè. 4. d. 2. q 1. ad 3. G grã nulla data ſine meritis cõdigni hõi, niſi incarnatio 1. d. 17 q. 2. I habitus, aut grã cauſa actus, cum põa; nec vna ſola põt ex ſe ita imperfectũ, vt ambæ ſimul. 4 d. 14 q. 1. 4. d. 45. q. 4. E nec in dãnatis obſtinatis, & priuatio glorię eſt à Deo niſi negatiuè; tm̃ detentio localis, & cõſideratio ignis poſitiuè. F nec obſtinatio nis niſi permiſſiua, & quia Deus iuſte delerit.

Prob. Deus oẽs inuitat; ſto ad oſtiũ, & pulſo. pro oibus Sacramẽta inſtituit. docete oẽs baptizãtes eos. q crediderit, & baptizatus ſaluus erit. vocati ad fidẽ, & pçnitẽtiã; pçnitẽtiã agite vt deleãtur peccata, ad legis obſeruãtiã ſerua mãdata; facultas ad agendũ liberè, ante hõẽ vita, & mors, bonũ, & malũ Quãtũ ex parte Dei oẽs vult ſaluos fieri. & Deus quãtũ ex ſe eſt; oĩbus dat media; ne dicatis per Deũ abeſt; pro oibus Chriſtus mortuus eſt, Saluator eſt oĩum ergo ſufficientiã ad ſalutẽ hñt oẽs; ergo non Dei volũtate deſtinatos ad malum, ſed prçuiſa eorũ culpa finali, & impenitentia. 2 ẽt obduratis, & excęcatis offert grã; Ioſue vltimo, data ẽ optio Iudęis, an Deũ ſequi velit libertas. act. 7 dura ceruicę, & incircũciſis corde, & aurib' vos sẽper ſpũi sãcto reſiſtitis; interna inſpiratio, Vocaui, & renuiſtis. volui cõgregare filios tuos & noluiſti; vocatio, vobis oportebat loqui regnũ Dei, & repuliſtis illud; feciſtis malũ, qa potuiſtis, ſi in tyro, & Sidone factę eſſent virtutes q̃ factæ ſunt in vobis, olim in cinere, & cilitio pçnitentiã egiſſent. ergo ẽt obdurati grãm habuerũt, q̃ ſufficiẽs erat ſaluti, & ea bene vti noluerunt; qd potuit Deus facere aiæ, & nõ fecit; expectauit vt redderet fructus, dedit labruſcas 2 Aug. de prçdeſ. & gr. c. 9. nec Deus peccãti hõi iuſtè in-

inferret iram, ſi hõ ex prędeſt. Dei cecidiſſet in culpã. ibidẽ. Nabuc, & Pharao medicamen vnius medici manu cõfectũ alii ad interitũ, alii valuit ad ſalutẽ; hic manũ Dei ſentiẽs in recordatione ꝓpriæ iniquitatis ingemuit, alter liberè cõtra Dei mĩam pugnauit arbitrio Proſper ad obiect. Vicẽtian. & Aug. ad art. ſibi falſo impoſitos. 12 voluntate exierũt, volũtate ceciderũt; qa pręſciti ſunt caſuri non ſunt ꝑdeſtinati, eſſent aũt ꝑdeſtinati, ſi eſſent reuerſuri, & in ſãctitate, & verit. remãſuri. Aug. ex lib. ad propoſit. epiſ. ad Rom. 60. ante opa ſiue bona, ſiue mala duorũ, ne dũ naſcẽtiũ vnũ dilexit, aliũ odit habuit; ꝑſcia Dei, qua nouit, ne dũ natis, qualis quiſq; futurus; at dilectio ꝑ donum ſpũs sãcti nec ex opibus tãq̃ ſuis, quæ per donũ Dei hẽt. noſtrũ ꝑ arbitriũ volũtatis, datũ per ſpũm fidei, & charitatis. de grã, & lib. arb. c. 6. grã nullis meritis noſtris datur; ſi illã ſubtrahit caderet hõ ſuo arbitrio; ſi relictus nihil boni valet perſe; at quãdiù hõ eſt in hac vita põt pęnitere; ergo ei nõ deſunt neceſſa ad ſalutem. Min. Matt. 3 agite pęnitẽtiã Ezech. 18 ſi impius egerit pęnitẽtiã, cium iniquitatum nõ recordator, viua viuet. Trid ſeſſ. 6. ſi qs grãm nõ niſi ꝑdeſtinatis, reliquos vocari, at grãm nõ accipere, & diuina poteſtate ꝑdeſtinatos ad malum, anathema.

Cõc. Senonẽſe; grãę neceſſitas non ꝑiudicat arbitrio, sẽper in prõptu, nec momentũ ꝑterit in quo Deus nõ ſit ad oſtiũ, & pulſet. 4 quiſq; peccator dũ eſt in via, põt ad Deũ cõuerti, per verè pęnitere, nec vllus deſperãdus; ergo hẽt ſufficientia ad ſalutẽ; ſecus neceſſaria ad ſalutẽ viatori deficerẽt. 5 cũ eſt via, ſi peccator non adimplet ꝑceptũ penitę peccat; ſi deſint neceſſa ſaluti, & ad penitendũ, pręcepta Dei impoſſibilia; nec vllus peccat in eo ꝙ vitare, non põt. 6 quiſq; pertingens vsũ rõnis, poſt baptiſmũ lapſus põt per Dei grãm ſurgere; iũſtam recuperare, ſacrãto penię, & reatum pęnę æternę deleri; & ſi exoluẽda pęnę tẽporalis reatus ſoluatur hic, vel ĩ purg. nulli ſufficiẽtia ad ſalutẽ poſſunt intrinſecè deẽe. 7 quãdiù hõ ẽ in hac vita valet penitẽtia, vt deleãtur peccata; ergo neceſſaria nõ desũt 8 Deus abſolutè nec gẽtes dimiſit ſine vllo pręſidio grãę; ſi nõ tãta ſubſidia, quãta Iudeis, in veteri lege, & Chriſtianis in noua; qa nõ lege ſcripta, nec ꝓphas vt Iudæi; nec legẽ gratiæ, Chriſtũ, Apoſtolos, vt nos. 9 extrinſeca; mors Chriſti, ſacrm̃ta, Euangeliũ oĩ creaturæ; in oẽm terrã exiuit ſonus. intrinſeca; lumẽ Dei oĩbus inſitũ, ſignatũ eſt ſuper lumẽ vultus tui Dñe. viuere sm̃ rõnem; ꝑcepta nãræ quod tibi non vis, nec tu alteri gẽtes q̃ legem non hñt nãliter

quæ

Digitized by Google

quæ ſunt legis faciunt,appetitus boni,fuga mali. ſi faciat qs quod in ſe eſt, Deus reuelat neceſſa;inſpirat,mittit docentes; hæc nõ ſine interna inſpiratione,quæ oĩbus loco.& tempore data ſunt.10 Aug de cor. & gr. c.11.ſi Angelo,nec hõi vbi primũ,in eſſe poſiti ſunt,deeſſent; nõ vtiq;ſua culpa caderẽt, Dei dona defuiſſent, ſine qbus manere non poſſent;da dñe quod iubes,iube q̃ vis;nec ſua culpa eſſet impotens ad pręcepta ſol quãtum ex parte ſui oẽs illuminat. Deus in ſe paratus oĩbus grãm dare. ſi nõ poſſent immediatè,ſaltim mediatè,obicem prębent

Arguẽt Bãn. Alu.alii Thom. Deũ nõ dare oĩbus ſufficientia quibus poſſint in Deũ cõuerti. 1 Rom. 10. quo mõ credent ei, q̃m non audierũt? multi nil de fide; pueri inter barbaros; nutriti in ſiluis: ergo nec ſufficiẽtia eis,vt credant. 2 Aug hom. Matt.5 eſtote miſericordes;ex dãnatis exit pęnia,at infructuoſa;pęnitentiã agentes, præ anguſtia ſpũs.3 Hierony de pęnit. d.3.nihil Iudæ profuit , egiſse pœnitẽtiã, per q̃ ſcelus emẽdare non potuit;ergo reprobi nõ hñt vt poſſint.4 ideo dicuntur obdurati,qa propter peccata à Deo deſeruntur;ergo eis grãm denegat,ne poſſint reſipiſcere vt eccleſiaſt.7 nemo põt corrigere,quem Deus deſpexerit 5 multi nõ poſſunt credere,quia dixit Iſai.indurauit cor eorum 2 Machab. 9 orabat ſceleſtus Deũ, à quo non erat mĩam cõſecuturus.6 ſi dat neceſſaria, q̃ ſufficiant,cur negat fidem,ſine qua ſalui eſſe nõ poſſunt. 7 act. 14 p̃teritis gnãtionibus dimiſit Deus oẽs gẽtes ingredi vias ſuas: at neceſſaria ſaluti,nõ cuique ad libitũ;ſed iuxta legem, & Euãgeliũ 8 nemo põt venire niſi q̃m Pater traxerit; ſi nõ veniſsẽ,& locutus non fuiſsẽ pęccatũ non hẽrent ; nec oẽs trahit,nec apud oẽs loqtur. Ad 1 reſpõdet Apoſt.nũquid nõ audierunt?in oẽm terrã exiuit ſonus eorũ.nũquid Iſrael non cognouit? inuentus à non quærẽtibus ; palã apparui ijs qui me non interrogabãt; ad Iſrael tota die expãdi manus,ad populũ non credentẽ , & contradicẽtẽ.2 puer in ſiluis ductu nãrę ſi in fuga mali, appetitu boni ; certè Deus interna inſpiratione illuminaret; mitteret docẽtẽ,aut Angelũ,vt Cornelio 3 vocati ad fidẽ nõ merito,ſed Dei dono;qbus datur,gratis datur, qbus negatur ex iũſta, in pęnã. peccati;ſaltẽ originis de cor.& grã.cap 5.delicti pęna facta eſt mortalitas , quaſi ſecũda nãra q.2 ad Simplic. Ad 2 dãnati nõ verè pœnitent,nec pœnã tenẽt ibi non voluntariũ:ſed remurmuratio. nec à voluntate iuſte acceptãte ſequẽte ãffũ iũſtę.C. nolunt peccaſſe nõ vt eis diſpliceat peccatũ, quia iniuſtũ , ſed

quia

quia eis diſplicet pęna iuſta. Ad 3 nō quiſq; actus pęnitēndi ſatis vt deleat peccatū: ſed ſi act° ordinatè circūſtātia finis, quæ prima inter morales; Iudas nō ſic pęnituit, ex dilectione Dei offenſi. C. peccaui tradēs ſāguinē iuſtū. ℞ ore, non corde. cucurrit ad laqueū, non ad fletū. C. Dauid ſtatim poſt confeſſionē audire meruit Dn̄s trāſtulit ℞ ſi peccato parcit, nō ſine pęna laxatur; poſt multis afflictus, fugiens, reatum culpę exoluit. Ad 4 obdurati nō inhabilitate ad ſuſcipiendā grām, quātū ex parte Dei: ſed rebellione diuinarū inſpirationū, & mandatorū Dei. 2 Deo vocāti nolunt obedire, indurāt cor inſpirationes reſpuunt, vocaui, & renuiſtis. C. Deus deſerit ℞ nō negando cōmunia, & ſufficientia; ſed quia ſubtrahit aptiora, q̄ bene agentibus dari ſolent. 2 libere contra Dei pietatē pugnant arbitrio. 3 boni per grām corriguntur, mali lib. arbitrio pereunt. Deus cauſā ſtādi, nemini cauſa labendi. Ad 5 ſi deſideris ſuis traditos, aut obduratos legimus, aut relictos, magnis peccatis meruiſſe; talia peccata præceſſerunt, & ſibi pœnas deberi, vt ſupliciū verterēt in reatū 2 quos deſerit, meritos deſerit; cū receſſuros ab obedientia præuidit, in malis præſcia; peccator neqt corrigi, qa malitia nequit credere, & conuerti. 3 Antiochus petebat non grā, aut remiſſionē peccati: ſed libertatē à cruciatu corporis. C. Aug. epiſt. inchoata ad Rom. propo 60 & 62. obduratos non amplius peccare, ſi non ſentiāt quia nō hn̄t ſufficiētē grām, vt obediāt. ℞. quādiu hō in vita ſēper cum libertate ad bonum, & malū; dānati ſi in termino: obſtinati nolunt obedire, obdurant cor, reſpuunt. 2. non peccare, vt pſcia Dei ſit cauſa labendi; ſed quia ꝓprio pugnāt arbitrio 3 qa Deus offert grām diſpoſito, ſi non reſiſtat grāæ; nec pōt cauere ne reſiſtat dum eſt in peccato 4 Aug. 1. retract. c. 23 de ꝓdeſt. Sāct. c. 15 Pharao ſuo pugnat arbitrio, ne Deo obedīat, & populū dimittat. Iudęi ne Chriſti fidē; ſi nō veniſſent, & locutus non fuiſſē, pc̄tū non hērent. 5 noſtrū eſt, & Dei donum, vt quis credat in eū, & in fide maneat, vtrūq; datum ꝑ fidei, & chātis ſpū. Ad 5 Aug. de queſit Paganorū, fides Chriſti nulli defuit, q dignus fuit, & cū deeſt dignus nō fuit. 2 fides ſufficienter per orbē prędicatur; quibus datur ex mīa, quib° negatur ex iūſta in pęnā pc̄ti ſaltē originalis. 3 ſi fides impetrat grām, qua lex impletur, grā ſanat; arbitriū ſacrificat. fides vt aliquid credamus, Deus eſt fidelis nobis oībus paratus; qua Deo ſeruamus fidē, & damus ꝙ pollicemur, & ſic homo liberè pōt velle. C. Deus præcipit, pagani non hn̄t fidē; ac ſi præci-

ci-

cipiat volatũ, nec p̃beret alas. ℞. inuicibiliter non hẽret fidẽ, non peccato infidelitatis re℘bus, ob alia; at ſi Deus offerret alas, ſi impediret ne lex Chriſti ſibi eſſet propoſitã, à culpa nõ eſſet immunis. 2 Deus nõ tñ dedit arbitrio vt ſit, ſed vt bonũ ſit, excitat exteri⁹ iteri⁹, iſpirat, fugiat ad Deũ; doleat de malis; ad legẽ nãræ; ad opa rõni conſona; ad Deũ ſup oĩa; ad proximũ pp Deũ; ſi in his pius es, Deus præparat ad maiora; Iob in lege nãræ, Cornelius ſeruat legẽ nãræ, inuocat Deũ, mittit Angelũ, ab Apoſtolo inſtructus, vt verã fidẽ, & baptiſmũ pertingat. Ad 7 ingredi vias ſuas non ſine vllo præſidio grãæ: ſed qa nõ tãta vt Iudęis in veteri lege, non fecit taliter oĩ nationi; & nobis in noua, vt De⁹ noſter adeſt nobis. 2 ingredi vias ſuas, conſtituit hoẽm in manu conſilii ſui, ante hoẽm vita, & mors optio data eſt Iudęis, an velint ſequi dñm. Ad 8 reſpõdet Aug. oẽs trahi, nõ inuitos, & coactè, ſed amore, & volũtate; ideo nõ oẽs venire vocatos. 2 vocat amãtes, & poſt odorẽ currũt. vocat frigidos, nõ ſentiunt; ramũ oſtendis oui, & trahis illã. 3 fide iuſtificat; at non credis niſi libera voluntate; & fidei voluntatem futuram præuidit qu. 2. ad Simplic.

An Deus abſoluto decreto ſtatuerit non dare reprobis ſufficientia ad ſalutẽ, ante præuiſa demerita. IX.

Vt vita ęterna, quę ſine fine erit, meritis pręcedentibus datur; & merita quib⁹ redditur nõ à nobis parata ſunt, p noſtrã ſufficientiã, ſed in nobis per grãm; imo vita ipſa grã dicitur, grã Dei vita ęterna, quia gratis datur, nec ob id meritis non datur, ſed qa data sunt, & ipſa merita qbus datur; ita ex oppoſito Dei pietas lapſib⁹ ſubuenit humanis, pręſidiis ordinatis nõ ſolũ p grãm baptiſmi: ſed p pęnitẽtię medicinã ſpes vitę ęternę, & q proprio ſe iudicio cõdemnãt ad remiſſionem criminũ peruenirent. Nemini Deus aditũ vitę pręcluſit, Vt electi, & p̃deſtinãti ad vitã ex p̃uiſis meritis arbitrii, non ſine Dei grã perueniũt. ita reprobi dãnati ad mortẽ ex p̃uiſa culpa, & peccato; demeritũ nõ eſſet, niſi ſufficientia ad merendum eſſet.

Dico. Nec Angelis, nec hoĩbus reprobis De⁹ abſtulit, imo dedit ſufficientia ad ſalutẽ; nec ſuo decreto ſtatuit auferre, aut nõ dare, quę ſufficiant; multo minus ante p̃uiſa demerita. Sc. 1. d. 46. in fi. & ſi Deus non vellet ſaluare hũc, tñ dat iſti adiutoriũ ad ſalutẽ, qbus poſſet bene viuere, & ſaluari; & ex parte ſui

Digitized by Google

gatiuè ſe hēant, & ignorantia inuincibili, ꝓp peccata parentū tm̄ priuātur nōtia fidei, non peccāt ipſi contra fidē, qa non hn̄t, quę ſufficiāt, & neceſſa vt credāt; fides ex auditu, auditus p verbū Chriſti. quomō credent ſi non audierunt; audient ſine ꝑdicāte? ergo ſi abſolute Deus non dat ſufficientia reprobis; nullo ꝑcepto obligari poterūt ad legē; pręcepta Dei impoſſibilia, carent neceſſariis ad ſalutē. 8 reprobatio nequit refundi in abſolutā Dei voluntatē; nec prima pmiſſio peccati pōt eē volūtas Dei efficax, non dādi neceſſaria ad vitādum peccatū aſſumptū; Deus non dicitur pmittere illud de quo nihil ꝑſcit; vel illud malū, ꝙ ita fit ab alio, vt abſolutè velit illud; ſed illud pmittit, ꝙ ſcit ab alio malè fieri, & ſi abſolutè nollet, nō tn̄ vult iſta prohibere, ita vt nolitio Dei, eſt permiſſio eius, & ita pmiſſio in Deo in quātum trāſit ſuper obm̄ pręuiſū eſt in voluntate Dei. 9 pmiſſioni reprobi, & peccati reſpōdet in effū aliquid quidē cōtra ꝑceptū diuinū; ergo nō reſpondet actus in volūtate Dei, vt velit abſolutè; ſed tm̄ non velle prohibere illud fieri, ꝙ eſt negatio actus diuini, non actus poſitiuus in Deo; ergo non eſt abſoluta volūtas circa reprobos, ſed ob malū pręuiſū, & actu noſtro mō reflexo. 10 ſi offertur Deo, hūc peccare; Deus circa illū nō hēt velle; velle.n.ipſū hr̄e peccatū non pōt; tm̄ volens ſinere, & voluntariè permittere; nec hēt ei nolle gloriā; ſed finālr malum reflectit ſe, nō velle prohibere hūc peccare, ſic pmiſſio Dei actus voluntatis. 11 volūtas antecedens, qua præcipit, prohibet cōſulit, permittit impletur ſm̄ quod eſt ſignū conformę volūtate beneplaciti; ſed ē vt ſignū ꝙ ꝓuidet, ſe non velle prohiberę; ſed cōcurſū dare ad ſubſtām actus ſi ſit cōmiſſio, vel nō dare ſi ommiſſio, ergo ſemper velle Dei eſt, vt det ſufficientia, & antecedentia quātū ex parte ſui. 12 Deus non prius hōem deſerit, q̄ ipſe à Deo recedat, & declinet; maledicti, q declinant à mādatis ſuis. ſpreuiſti oēs decedentes à mandatis tuis. pditio tua Iſrael, ne dicas per Deum abeſt; & trident ſeſſ. *6*. ca. 11. Deus impoſſibilia nō ꝑcipit, ſed iubendo monet, & facere quod poſſis, & petere ꝙ nō poſſis; at poſito decreto, vt non velit dare neceſſaria, neq; hō conuerti nec petere vt cōuertatur. Seq̄la implicat Deū abſolutè velle non dare, & hōem conuerti, ꝙ Deus abſolutè vult, illud erit; ſecus poſſet impediri, mutari ab alio voluntas Dei. Adde vti Deus in tēpore, ita ex æterno decreuit; quibus negat in penā ꝑcti, & ab æterno; in tēpore grā priuātur, q in ſeipſis impedimētū pręſtāt, ita ſtatuit ab ęterno.

Arguent Bannes, Aluar. Zu-

Digitized by Google

mel, Thom. Deū volūtate abſoluta, & cōſequēter ſtatuit nō dare ſufficientia reprobis, q̄ verè non recipiunt, ante pręuiſionē 1 permiſſio peccati prima, ꝑp ꝗ reꝑbus dānātur, eſt ſola Dei voluntas; nec aliud peccatum intelligi pōt ꝑuideri; ergo pri' q̄ intelligatur peccatū in hōe eſt abſoluta voluntas pmittendi illud, nec neceſſaria ad illud vitādū; ſi daret, iā hō non peccaret. 2 nō datur ex nobis cauſa primi effūs prędeſt. ergo nec reprobationis; vt affirmatio eſt cauſa affirmationis, vt homo ad Deū conuertatur; negatio & excluſio à grā, vt à Deo reꝑbetur; vtraq; ex parte Dei. 3 voluntas abſoluta non dandi neceſſaria, vt hō vitet primū peccatū, eſt ex prima permiſſione, vbi nil ex parte arbitrii. 4 Negatio ſimplr eſt prior priuatione at negatio qua Deus nō eligit eſt ante ꝑuiſionē; ad negationē ſequitur peccatū; dare nulli debitū, vt ēt Scot. ergo pro ſui voluntate cui vult dat; nō dat cui non vult. 5 anteq̄ voluntate abſoluta ſtatuit non dare ſufficiētia ad vitādū primū peccatum & ante pmiſſionē eiuſdē pc̄ti, iā eſſet aliud peccatū; ſic nō eſſet primū, & ante illud aliud, & ꝑceſſus; & aliqd eſſet malū, Deo nō pmittente; imo actus Deo non volente; fieret actus ab homine, anteq̄ Deus velit illum. 6 Deus voluntate cōſequente, et abſoluta voluit non admittere reprobos in regnū ante oēm preuiſionē; ergo & non conferre ſufficientia qbus peruenirēt. Nā hęc voluntas includitur intrinſecè in voluntate, q̄ non admittat ad regnū. 7 voluntas antecedēs fertur in bonum in ſe, qua vellet oēs ſaluos fieri; at hæc, hēt adiūctā priuationē alterius maioris boni, ſplendor iūſtę in reprobis; mię in electis ſic voluntate conſequente nō vult oēs ſaluos; ergo nec oīb' dare ſufficientia, nā ſi abſolutè bonū illa hēre, tn̄ eſt cū carentia maioris boni, iūſtæ, & miæ in reprobis, & electis, ideo volūtate abſoluta, & conſequēte nō vult oībus dare necēſſa ℞. ſiais voluntas cōſequēs in Deo noſtra viſione ortū hēt, & vſu ꝑuiſo. C. Deus Angelis, & hōibus ad ſalutē prędeſtinauit, non ex vſu preuiſo; ergo & reprobauit non prædeſtinare eſt reprobare. 8 voluntas conſequēs ſēper impletur, ſi ſtatuit vt oēs reciperent; nullus eſſet infidelis negatiuè; quiſq; habens quæ ſufficiunt, vt credat, tenetur credere, peccat cōtra fidē ſi non credat 9 ſi oēs reciperent, voluntate conſequente, & antecedēte pro loco, & tēpore; oēs crederēt, & Deū diligerēt; voluntas Dei ſēper impletur, quę uoluit fecit Voluntas mea fiet; ergo abſolute ſtatuit nō dare. 10 Deus ante præuiſa ſtatuit non dare negatiuè; nā nulli debitū; ex abūdantia pietatis, ſępe indignis

dignis dat dona, auertit a malo aliis nõ confert vt ordinationẽ iũſtę manifeſtet. ex duobus infi delibus in eiſdem peccatis, vnũ prępuenit; mittit docentẽ, excitat ad fidẽ; ſimplex Dei volũtas artifex ex eadẽ mãa luti, uas honoris, & aliud nõ decoris. Ad 1 ex ſola pmiſſione Dei, nullus ẽ re ꝑbus; niſi ex malo finali quo impenitens pręuiſus eſt homo 2 nõ permittit hũc peccare, niſi pſciat hũc velle peccare, vt .n. repugnat Deo velle hũc hẽre peccatũ abſoluta volũtate; ita nõ reprobate ſine peccato. 3 nec prima pmiſſio reſpũ cuius ſit volũtas non conferendi grãm; imo ex pmiſſione culpæ Adæ voluit Chriſtũ, qui meruit efficaciter eis, q ſe diſponũt ad grãm; Thom. 3. p q. 10. Ad 2 grã ex Deo; mala ex nobis; De⁹ põt prædeſtinare ſine rõne, qa bonus, velle dãnare non põt tribui niſi pręſciat offensã fore ꝑpetuã, & iuſtè punire; hinc exigentia puniti. 3 in cauſis pciſis quæ oppoſita phyſicè ſunt, affirmatio, & negatio pariter ſe hũt; non vt pertinent ad decẽtiã bonitatis; ſi vult dare grãm ant gloriã, ante quã præuiſũ grã eſt non debita: at poſitiuè nõ reprobat ante culpã, dãnatio non bona niſi iuſta, nõ pri⁹ vltor Deus q̃ qs peccator; velle dãnare Iudã ſine culpa; non velle ei grãm voluntate abſoluta, poſitiuè, negare antecedẽtia, quibus poſſet bene viuere, contra ea, q̃ oĩbus præcipit. Ad 2 prima permiſſio, & oĩs, ſẽper eſt cũ voluntate dãdi, quæ ſufficiunt ad bene agendũ, ſecus non eſſet libertas agendi, nec noſtrũ agere, & non agere peccare, & nõ peccare. 2 numq̃ Deus negauit neceſſaria, vt vitetur peccatũ; Angeli in grã p bonũ, aut malũ velle diſcreti. Adæ ne comedas; Caino, ſi bene egeris recipies. Ad 4 negatiuè ſe hẽre circa Iudã, ante demerita trãſeat; id Scot. non dãnat: at nõ velle Iudę bonum nõ velle rectũ; velle ipsũ reprobũ eius peccatũ, nolitio gloriæ ſemp quia puiſus malus finaliliter. 2 cui vult dat, cui nõ vult non dat, qa neſcit hõ, in ꝙ peccatũ cadere debeat, pp quod ſit malus in fine, & tãdẽ reprobus; & qa in prædeſt. non eſt iudiciũ de facto in exiſtentia; neque in præſcia, qa ſũmè bonus ſe cũmunicat: at in malis, non iudicium circa factum, tñ iudiciũ de eis in præſcia Dei, ſic inueſtigabiles viæ eius, ꝙ peccatũ ſit pręuiſũ, aut quę vt dãnẽtur; nulla in prædeſtinatis propriè ratio, & in reprobis ex parte ipſorũ d 41. in fine. Ad 5 prima permiſſio ſupponit Deum negatiuè ſe hẽre; velle hõem liberũ; dare ei ſufficientia; ſi bene egeris recipies, ſin male pctũ in foribus aderit. mãdatũ non ẽ ſupra te, ſed iuxta te, vt facias illum. ante hõem vita, & mors, bonũ & malum. 2 nec ex

per-

pmiſſione Dei cadit hõ;ſed qa potuit. feciſti mala, & potuiſti. Ad 6 volũtate antecedẽte vult oẽs bene viuere,& ſaluari, dat ſufficientia, & oẽs ſaluos fieri.; voluntate beneplaciti,q̃ eſt vltima determinatio, qua illud erit reſpũ cuius eſt ſic volẽs ad iutor noſter eſt, adiutor meus eſto ne derelinquas me;ſi nihil agis,quomodo adiuuat;Reuertimini,& viuite. ſi impius egerit penitẽtiã à peccatis vita viuet.Ad 7 ſplẽdor iuſtæ ex coexigẽtia puniti, & repbi.2 Deus ſimplr oẽs antecedẽter voluit; mali dederũt obicẽ 2 iuſtaDei eſt ad ſe; sm̃ qd ex malo, quod co exigit creatura.Ad id de Angelis, ſi prædeſtinet ſine meritis bonitati condecens;non reprobat ſine demeritis,qa iuſt⁹. Ad 8 oẽs recipiunt cõmunia antecedentia ad ſalutem,dona nãlia leges rectas,ſufficiẽtia ex Deo,ſi non oẽs ęq; immediatè vocati ad fidẽ;eſt apud oẽs ſufficiens euãgelii p̃dicatio;&gẽtiles legẽ nãtæ ſeruare ſi velit; ſi ſeruent,vitent peccata faciãt q̃ in ipſis eſt, cũ Dei grã, Deus p̃parat ad maiora,& fides Chriſti cui deeſt,ex culpa,aut parẽtũ,pena peccati ſaltẽ originis. Ad 9 non oẽs credũt, quia nõ oẽs obediunt.2 nũqd non oẽs audierunt?in oẽm terrã exiuit ſonus. 3 vltima determinatio ſẽper impletur,quæ eſt ex parte oĩpotentis volentis ponere effũm in eſſe; at non eſt vltima determinatio ad ea, quæ vult Deus vt liberè à nobis fiãt;cõuertimini,&conuertar.poteſtatem hĩs ſuæ voluntatis. Volui cõgregare filios,& noluiſti.reddite p̃uaricatiores ad cor. vn⁹quiſq;nõ ex triſtitia,aut neceſſitate. Ad 10 non oẽs credunt; nec opum meritis, nemo gloriari dẽt: nec grã euangelica opibus debetur. 3 ſi bene ſcritura fidẽ,grãm opibus preponat, ait Aug. non vt opera extinguat;ſed vt oſtendat nõ eſſe opera p̃cedentia grãm. C.nemo bene operatur niſi p grãm ergo reprobi ſine grã. ℞. nemo glorietur, q̃ percipit grãm primã,quia bene operatur,grã nõ eſſet grã. nã incipit percipere grãm, ex quo incipit Deo credere,interna inſpiratione,&externa, motione Dei ordinatio ad fidẽ. 2 imo quãdoq; non tãta,q̃ ſatis ad regnũ,vt ſi tñ ſit cathecumenus Cornelius ante baptiſmũ,&lapſis ante penitere.C.non oẽs immediatè,q̃ ſufficiãt recipiũt.℞.q̃ congrua, vt ſufficiãt,ex Deo,& nobis insũt at defectu noſtro non hñt effũ; nõ eadẽ entitas indiuiſibilis ẽ quæ ſufficiat; plura, & maiora reſpuunt dura ceruice, q̃ fideles;at oẽs ad ſufficientiã. ſecus non peccarent, carerent primõ neceſſario ad credendũ, & poſſent nõ agere ſine culpa.C. pietas vt det bonis; iuſta vt indignis ſubtrahat. ℞. id ſupponit merita,& demerita. 2 ex abun-

bundātia pietatis agere, cœcū illuminat, mortuū reuocat; donis præuenit auertens à malo; indignis dat, nō negat dona vt reducat in bonū. C. vnū ꝑuenit, aliū nō trahit. ℞. Aug. occulta ſunt merita, iuſta Dei volūtas, nec iniuſta eſſe pōt. 2 hęc cauſa cur hūc nō illū? cur hic, & nunc prodeſt vni, non alteri in pārli, nota Deo; ſi non diſtinctè nobis, in cōmuni eſt diſpō, at nō cauſa niſi Dei voluntas; quæ iniuſta eſſe non poteſt.

An permiſſio peccati, & obduratio ſint reprobationis effectus. X.

NVlla permiſſio peccati reuera effūs reprobationis cadit tā reprobis, q̄ prædeſtinatis. ad permiſſionē peccati, & præuiſionē Deus voluit remediū Permittere, nō eſt niſi Deū non velle ꝓhibere peccatū fieri, aut non fieri; negatio act⁹ poſitiuè, quo poſſet, ſi vellet, impedire ne fiat. ex permiſſione non rectè infertur peccatū fore; nec Deus ordinat permiſſionē ad peccatū, ſed vt hō ſua vtatur libertate, cū vera imputatione actus ad præmiū, & laudē; aut in culpā, & pęnam; nec Deus præuidet certo peccatū forè, eo ꝙ permittit: ſed qa pręſcit, & ſcit ſe velle concurrere ad actū ſi cōmiſſio, vel negare ſi ommiſſio. *Permiſſio* peccati non ſupponit culpā, nec demeritū, hinc nō effūs reprobationis q̄ non eſt ſine culpa. ſi reꝓbatio hēt ex obō rōnē eſt peccatū m finale pręuiſū, hinc permiſſio præcedit reprobationē, nec diçi pōt effūs illius. ſic reprobationis vt à Deo; nec prima peccati permiſſio, qua permittit aliquē labi in peccatū. nec vt peccator pſeuerat dum eſt in hac vita pōt ſimplr abſolutè dici effūs infallibilis reprobationis Dei, vt peccator deſperet de ſua ſalute; ēt ſi ſit obduratio, excecatio, induratio aggrauatio, reprobus ſēſus; nā eſto ſit ſubtratio grāę, tunc aptę, & cōgruæ vt conuertatur; non tn̄ tollit neceſſaria, & ſufficientia, quibus ſi vellet poſſent nō peccare. ſigna quidē reprobi, & effūs ſunt ſm̄ præſentē iuſtitiā: at nō abſolutè neceſſitatis, quādiu hō viuit vita mortali, vbi viator ſēper in ſtatu merendi, & demerendi.

Dico. *Permiſsio* peccati nō eſt effūs reꝓbationis; imò nec obduratio peccatoris eſt infallibilis in ſtatu viæ, vt reprobus ſit deſperādus, dānatus adiudicādus in æterna Dei electione. Scot. 1. d. 41. B. pmiſsio pc̄ti tum Petri, q̄ Iudæ vniformis. 47. C. permiſsio non velle prohibere peccatū fieri, aut nō fieri, quod eſt negatio actus, nō reprobatio. 2. d. 7 aīa dū eſt in corpore apprehendit, vult mobiliter, & cauſa mobilis eſt ſuæ obſtinanis; ſi Demones, & aīę dānatę in ter-

termino, non neceſsitate ſimplr ſunt obſtinati, ſed legis ſtatutæ, cogentis ex vehemẽte inclinatione ad malũ ſemp deordinãt actus; grã expertus, præterit eis tẽpus viæ; finit tẽpus à morte, ꝙ Angelis caſus, hoc hominibus mors, hinc obſtinatio in malis non eſt effectus.

Prob. 1. permiſſio non eſt neceſſario includens reprobationẽ, & dãnationẽ; ergo nõ effũs eius. Sequela, effũs ſi eſt, cauſa eſt. Ant. prima permiſſio peccati, nullã ſupponit culpã, nec demeritũ; ergo nec reprobationẽ; q̃ bona quia iuſta; nec Deus prius vltor, q̃ qs peccator; nec vult dãnare Iudã ſine culpa. 2 nulla permiſſio peccati eſt intentione æternæ dãnationis; nã Deus primaria intentione potius vult oẽs ſaluari, nõ dãnari; Deus mortẽ nõ fecit, nec Deus permittit peccatũ, vt directè, & infallibiliter fiat; ſed vt hõ ſua libertate vtatur, cũ laude, merito, aut demerito; ergo non effũs reprobationis. 3 ad peccati permiſſionẽ, & præuiſionẽ Deus voluit remediũ, & ex peccatis Deus nouit elicere maiora bona; Deus inuitat ad pœnitendum non puniẽdũ; reddite pͬuaricatores ad cor. ſi ingemuerit nõ recordabor amplius 4 ex intẽtione Deus fieri peccata nõ permittit, vt ea puniat, nullũ malum culpæ, vel pęnæ põt eẽ ꝑ ſe intẽtũ in quãtum malũ. Deus nõ intẽdit deſectũ; permittit ſępe mala, vt eueniãt bona; permiſit naſci cęcũ, vt gloria ſalutis magis elucẽret. 5 permiſſio peccati nil aliud eſt in volũtate Dei, niſi negatio actus poſitiue, quo Deus nec vult, nec non vult actũ fieri, ſed ſinit nos facere nõ negãs ſufficientia, qbus põt hõ vitare, legẽ implere; nec Deum mala opera, ita vt bona velle, ita vt ꝓpriè opus Dei proditio Iudæ vt vocatio Pauli; ergo ꝑmiſſio, q̃ eſt ex parte Dei, nõ eſt reprobationis effectus. 6 in ſola permiſsione nõ rectè peccatum erit, nec Deus ordinat peccati permiſsionem ad pęnã, ſed ipſum peccatum; ergo reprobatio ſequitur peccatum, non ꝑmiſsionẽ, qua põt vitare peccatum, 7 vt Deus permittit iuſtos peccare, vt in eis oſtendat eſſe vaſa pietatis, & exaltetur Deus parcens; ita ſi reprobos ſinit agere ex ſua permiſsione nõ hẽtur reprobatio ex ſola ꝑmiſsione; ſed quia male agunt, & pęnitere nolunt. 8 permiſsio peccati, qua Deus pręuidet peccatum eſſe futurum niſi imnediat; at nemini in hac vita ſubtrahit concurſum, q̃n poſsit à peccato ſurgere; ergo permiſſio peccati nõ eſt effectus reꝓbationis. Min. Nequis dixerit hõem lapſum non poſſe Dei gratia ſurgere; Trident.

Prob. 2. præſciam nõ ponere neceſsitatẽ, nec effectum infallibilem obdurõnis in peccatore.

tore.1.23.q.4.Can.vaſis iræ;nõ neceſſitaté facit correctionis, aut obdurationis prędeſtõ,aut pſcia,cum boni grã corrigantur,& mali libero arb.pereãt.2 Aug.de prædeſt.& grat.c.14.15 q̃m vult indurat;non quaſi Deus in hõc duritiã cordis operetur, in eis qui nolunt obedire mãdatis,& cõtra Dei miã pugnãt arbitrio de bon.perſeu.c.6.in eũ, qui obſtinatè dicebat, talis ero, qualé me Deus futurũ eſſe præſciuit, nec proficiebat in bono,relicta monaſterii ſocietate, vt canis reuerſus ad uomitũ,ſubdit Aug.adhuc qualis futurus incertũ.Greg.nobis lãguentibus medemur, delinquentibus adhibenda correptio,nec malorũ negligenda diſciplina.Proſper;ſi negligas,& perire pmittas crudelitas.Auguſ.peccatoris ſtatus qa immobilis ad penitendũ, & moriens ſui obliuiſcitur,q dũ vixit oblitus eſt Dei.Criſoſt.Ierusalem quoties volui cõgregare filios luctata contra miãm tuis peccatis,nũc ipsã ſuperaſti,hoc niſi in fine. 2 ecclés.21 fili peccaſti,ne adiicias iterũ,de priſtinis depcare, vt tibi ſoluãtur. ibid. c.4. cor ſapiens abſtinet à peccatis , ne in nouiſſimo duriora patiatur;ergo nemo addat peccata peccatis;nemo tã amens, vt huius vitæ noctis delectabile capiat ſomnũ, ęternã eligat amittere gloriã,& ęternas ſubire pęnas.4 beneficia oĩbus cõmuniter impẽdit , ergo nemině obdurat, nec deſerit dũ eſt in hac vita, q̃n poſſit ad Deum redire.Antec. creatio,ad imaginé,& ſimilitudiné Dei factus eſt hõ;ergo quãd.ù viuit adDeum tendere põt hõ. 2 dona de ſuper,dat eſcã oĩ carni;oĩa ſub ieciſti ſub pedibus;minuiſti eũ paulominus ab Angelis; ergo oés poſſent reduci cũ Angelis. 3 Angeli ad cũſtodiã hõũ deputati vſq;ad mortẽ, vt cuſtodiãt in oĩbus viis tuis;ergo ſẽper in finé promouent.4 conceſſit tẽpus vitæ vſq;in finẽ,quo poſſim' mereri, fili cõſerua tẽpus, & deuita à malo ; ſi dedit tẽpus pęnitentiæ,ne abutaris eo in ſuperbiã 5 nec deeſt locus;nati inter fideles, baptizati:chãs Dei diffuſa in cordibus noſtris;iugiter vocat , inſpirat ad bonũ,ſtat ad oſtium,pulſans; ne ſimus ingrati.Solé grãæ oriri facit ſuper bonos, & malos; pluit ſup iuſtos,& iniuſtos; nec ſolé , q̃m tm̃ cernimus oculis ; ſed inſpirãne , & grã , quas videt animus.6 redẽptio,æqualiter Chriſtus quãtum in ſe fuit oés bonos,& malos redemit;p ſalute oĩũ ſãguinem fudit cum inimici eſſemus ,p nobis mortuus eſt. 7 bonos ,& malos ad beatitudiné creauit;voluntate antecedente vult oés ſaluos fieri;Bernard. numq̃ creatus eſsẽ nec ego , nec qſquã alius niſi Deus ab beatitudiné ſuam me creaſſet.8 oés effũs ad ſuã cau-

Digitized by Google

ſā nāliter conuertitur.Ariſt.1. top.An Deū vēerari oporteat. ſi quis dubitat indiget pęna;vt ſi quis an nix alba indiget ſenſu.imo Tull.in Philipp.breuis à nāra data ē vita, ſed memoria bene actæ vitę ſēpiterna.

Arguent c.1.Suar. Caet.Zumel,Bannes,Aluar.plures oēm peccati permiſſionē eſſe reprobationis effūm.1 ꝙ ad vitā ęternā ducit eſt effūs prædeſtinationis; ita quæ ad mortē effūs reprobationis; vt ſunt permiſſio peccati, peccatum, æterna punitio.2 permiſſio p̄ctī auertit fine,ergo effūs; Antec. ſi Deus nō permitteret; nec ab vltimo fine peccator ſe auerteret.3 pmiſſio pertinet ad Dei prouidētiā,vt ſplendor iūſtæ in vaſa irę 4 permiſſio remouet id ꝙ poſſet peccata auferre,p̄fert negationē concurſus; ergo nō prohibet effūm reprobationis;ergo vere effūs.5 nēſſario præexigitur,vt ſequatur vltimus effūs niſi.n.permitteret hō non peccaret;nec pęnā peccati hō ſubiret. 6 in Angelis pmiſſio effūs reprobationis,ergo in hōibus. Ant.elapſo termino viæ,& prima morula,iā in termino; ergo prima permiſſio effūs. 7 Becanus alii; ſi prima pmiſsio nō ſupponit culpā, tn̄ aliæ ſequētes in pęnā;ergo effūs reprobationis.Ant.Rom.1.pp quod tradidit illos Deus in reprobum ſenſū. 8 permiſsione fiunt rep̄bi,& mittet eis Deus operationē erroris.2.theſal.2. 9 oīs permiſsio ſequens priorem pertinet ad obdurationem peccatoris,& ad perſeuerantiā in p̄cto; ergo effūs 10 permiſsio quę eſt ad p̄tū finale ordinata, eſt effūs verè;nā directa ad dānationem;nec ſeparari pōt, cōiuncta cum vltimo reprobationis effū

Ad 1 q̄ ad vitā ducunt ex Deo potius; hinc effūs prædeſtinationis Dei,vocatio,iuſtificatio, gloria;mala non ex Deo,ex nobis,ideo effūs in viatoribus,nō reprobationis.2 permiſsio p̄cti ſtat cū electis.3 permiſsio peccati,vt & p̄cūm pótius cauſa, nō effūs,nā ordinat ad dānationē;nec permiſsio p ſe,& directè cauſat malum,ſed mala voluntas.Ad 2 permiſsio nō auertit formaliter,nec per ſe,aut directè;ſed eſt nolitio remiſſa,qa nō prohibet,q̄ vellet.C.niſi Deus permitteret, hō nō ſe auerteret.R. in velle creato eſt auerſio;in velle Dei eſt tm̄ nō cohibere,nec impedire;defectus in creatura q̄ tenetur conuerſioni;Deus quantum eſt ex ſe dat antecedenter,& daret cōſequēter ſi hō coageret; ſi cauſa inferior cauſaret ſuā cālitate, & ſe cōuerteret, ſuperior parat᷒ cū cauſis ſecūdis libere coagere. Ad 3 ad Dei prouidentiā,& motus noſtros agere ſinat.2 ex pmiſsione nō eſt oſtenſio iræ,nā in electis ēt; ſed ex libertate praua,& malo affū creatæ volūtatis.Ad 4 permiſsio nō ſubtrahit

hit dona grāę, quibus poſsint vitari peccata, & legis præcepta impleri. 2 ex permiſsione Deus vult nos liberos eſſe ad bonum, & malum, ad merendum, & demerendum. Ad 6 præexigitur non vt directè, per ſe ordinet ad peccatū; ex malo velle creaturę; imo boni reſiſtunt & ſe p̄cauent. 2 ſi De' permittit nō ob id peccatum, nec priuatio grāæ ex obliquitate Dei. Ad 7 obduratio, cęcitas, reprobus ſenſus, nō Dei pōa cōpellēte p̄ficitur; potius Dei remiſſione, & indulgentia; ſic pharao r.ē Dei patiētia obdurauit; cū Dei plaga percurſus toties pęnituit, iterū in ſuperbiā elatus ſe erexit. C. indurabo cor pharaonis. ℞. ſuſpēdo plagas, & flagella, & indulgentia contra me obdurari p̄mitto; hinc cauſa probationis nō eff̄us. 2 patientia Dei ad pęnitentiā adducit, tu aūt sm̄ duritiā cordis theſaurizas tibi irā. C. Iſai. 53. ex p̄ſona populi ad dm̄ clamat; indurasti cor noſtrū ne timeremus te. ℞. Aug. tot ſacrilegiis populi Iudęorū deſerunt Deū veritatē Dei in mendacium cō mutauerūt, vt & viciſſim à Deo deſeri meruerunt. C. cur Deus nō oēs ita piè flagellat, vt nullū contra ſe obdurari permittat. ℞. iniquitati eorū, qui obdurari merentur adſcribendū. 2 quoties flagella à Pharaone remota ſunt, & contra Deū ſe obduratus erexit. C. Apoc. 2 dedi ei ſpūm, vt pœnitētiā ageret, nec pęnitere vult, ego eā mittā in lectum; ergo à Deo; ad Achab è lectulo ſuper q̄m aſcendiſti nō deſcendes; ergo Deus deſerit. ℞ Aug. lectus eſt voluptas corporis, & delectatio ſecularis, in quibus Deus in pęnā peccatorū deſerit, Rom. 1. tradidit illos Deus in deſideria cordis. C. Ierem. 17. peccatū Iudę ſcriptum ſtylo ferreo, in vngue adamātyno, ſuper latitudinē cordis indelebiliter; ergo neq; deleri. ℞ Bern. cor durū ipſum eſt, quod nec cōpunctione ſcinditur, nec pietate moll tur, nec præcibus mouetur, minis nō cedit, flagellis duratur; hinc defectus duritiæ noſtrę. Greg. vt importabile pōdus, poſtea nō ita ſentitur inde minus, tādē ſuauitate portatur; hinc onus cū portāt p̄ctū Ad 8 indurat, imittit ſpūm erroris; cū Deus ſuſpendit plagas, flagella, monitiones p̄ indulgentiā contra ſe obdurari permittit. 2 qa Iudæi, pharao, p̄fixo numero peccatorum; nō tāq̄ filii ad emendationē correpti; ſed vt hoſtes permiſſi ſūt obdurari. Ad 9 permiſſio finalis peccati, & cuiuſuis nō eſt per ſe cauſa obdurationis, aut reprobationis; nō. n. ex ſola permiſſione hētur peccatum, quatenus nō impedit, nec priuatio eſſe pōt ex obliquitate Dei. nec Deus aufert rectitudinē à volūtate creata, & actu ſuo abſq; demerito. 2 vult antecedenter, &

vellet cōſequenter, niſi impedimentū voluntatis creatæ; nec aufert rectitudinem, ſed parat᷒ ad illā. Ad 10 permiſſio ēt finalis p̄cti, per ſe nō eſt directè cauſa illius, pōt ab eo ſeparari; defectus in actione eſt ꝓp deficere cauſæ ſecundæ. C. prius deficit Deus nō agendo, permittēdo. ℞. permiſſione nō vult De᷒ malum fieri; tm̄ vt voluntas ſit cauſa ſui actus. 2 defectus non ineſt actui vt à Deo, tm̄ vt in poteſtate creaturæ, q̄ obliq; agit. 3 permiſſio finalis culpæ potius cauſa fine qua nō reprobationis, q̄ effūs; ꝓp ipſum finale peccatum p̄uiſum Deus reprobat; dānatio nō bona niſi iuſta; De᷒ nō prius vltor, q̄ qs peccator.

An permiſſio perſeuerantia, obduratio, ſaltem ſint effectus reproborum, qui experiuntur in hac vita & an hæc duo exclusio à regno celeſti, & pœna ſenſus inflictio ſint verè effectus reprobationis. XI.

QVandiù hō hac vita mortali viator, & nō dum attingens terminū ē in ſtatu merendi, & demerendi; inſtans in quo vita hoīs definit per primo ſui nō eſſe, nūc nō eſt, antè immediatè erat, eſt termin᷒ viæ quo amplius mereri, nec demereri, vbi ceciderit lignū erit; q̄ Angelis caſus, hoc hoīb᷒ mors; quo ſtatu vita hoīs deſinit, ſic iudicatur; & à Deo q nil de nouo vult ab æterno præuiſū eſt iudiciū. Quod ſi aīa hāc eſſe ꝑmanens, informat per primum eſſe, recedat per ſeparationem in non eſſe in corpore; id in actu primo, non ſecundo, quo ad operari, agere, mereri, ſic ſucceſſiuè, in motu, & fluxu viæ; quo ſtatu receſſit, iudicatur. Hinc nil in via effūs reprobationis, & cū ſemp in motu ſit hō, null᷒ deſperādus, eſto obduratus, excęcatus, perſeuerauit. Verū tn̄ ꝙ ſi permiſſio peccati, non hēt quādoq; cauſā in eo, q labitur; vt q originale cōtrahunt, ſine ipſorum culpa; pōt hēre cauſā cur baptiſmo nō abluātur malitia parentū; obdurati ad obediendū fidei; poſt culpā nō corrigi pęnitentia. Hinc obdurari, nō pęnitere, pſeuerātia in culpis, ſi nō poſſit ex hoc iudicari reprobus, iudicia Dei abyſſus; neſcit hō nec pōt ſciri in q̄ pec catum permittat Deus hōem cadere reſpū cui᷒ ſit finālr malus, & ꝓp illud præuiſum reꝓbetur. tn̄ in ūli, & in cōmuni effūs reproborū ſunt obduratio excecatio, aggrauatio, deſpectio, reprobus ſenſū, ſi nō neceſſario in occulta Dei præſcīa; tn̄ ex parte malorum, ponitur rāo & demeritū in eis. Duo tamē ſimplr ſunt verè reprobationis effūs; excluſio à gloria, & pęnæ ſenſus inflictio, quorū cauſa eſt peccatum finale vnū, vel plura, originale, aut actuale in quibus homo recedit.

Dico.

Digitized by Google

Dico. Permiſſio peccati; perſeuerãtia, obduratio, dum hõ ẽ in ſtatu vię, nõ ſunt abſolutè reprobationis effũs; tm̃ conditionatè. Sco. d. 41. F ſi ꝓuidetur ſic finãlr malus, ex hoc indicatur reprobus iſte ꝑp hoc, ille propter aliud 2. d. 5. q. 1 E. mora viæ ꝓfixa Angelis æqualis; hõi vſq; ad inſtãs mortis, cum boni meruerũt, tũnc mali demeruerũt, nec inſtãs viæ eſt termini, aut ꝓmii; ſi ille q̃ põt ponere obicẽ, & irrationabiliter ponit, eſt in via. d. 7 H lex eſt ꝑ dãnatis, nõ aũt malis q̃ ſunt via, eſto finãlr inde remaneãt mali. Infra. lex eſt de illo, qui eſt malus in termino; ſed pro malo qui ẽ in via nõ ẽ iudiciũ per legẽ, ſicut nec lex in cõmuni, ſe extẽdit ad viatorẽ, diſpoſuit non darẽ grãm eis, q̃ ſunt in termino; quomodo non diſpoſuit uiatoribus.

Prob. 1 Regula, & lex ſcripturæ vt malus in termino permaneat: at viatores vt poſſint reſilire ab obiecto, in ꝙ inordinatè ſe inclinarunt. Primũ eccleſ. 11 vbi ceciderit lignũ illic erit. Iſai. ignis eorum nõ extinguetur, vermis nõ morietur. Matt. ibunt in ſupplicium æternum. Damaſc. l. 2. c. 3 18. ꝙ Angelis eſt caſus hoc hõibus ẽ mors. Aug. 21 ciu. c. 23. in ſcriptura nil certius, q̃ ſeñta ſcripturę 2 pars. cũ tempus habemus operemur bonum; tẽpus faciendi diſsipaturunt legẽ tuã. ecce nunc tẽpus; nunqd qui cadet non ſurget? 2 ſũt regulæ prædeterminatæ à diuina ſapiã, aut voluntate, quoad creaturã beatificãdã aut puniendã; & regulę iuſtę ordinatæ; lex ẽ pro dãnatis nõ aũt pro malis dũ ſunt in via. 3 lex prouiatoribus eſt de illo, q̃ eſt malus in fine de quo iã iudiciũ per legẽ; niſi ſub cõditione, niſi pęnitẽm egeritis oẽs peribitis. quare auerſus eſt auerſione contentioſa? vt quid dilectus fecit ſcelera multa? ſi peccator ingemuerit nõ recordabor amplius. 3 obſtinatio malæ voluntatis, nec à voluntate; nec vt à Deo deſerente eſt cauſa, quin poſſit viator in oppoſitũ reſilire; ergo nõ abſolute tm̃ cõditionatè Ant. vt potuit voluntas quãtum eſt ex ſe malum male velle; & qua volũte ſe mouit ad malũ, eadem quieſcit in illo, & ęquali dum ẽ in via põt ſe retrahere ab illo: imo moueri in aliud magis inclinãs, vt eſſet oppoſitum illius. nec vt obduratio ſit ex Deo, ſi nõ poſitiuè volente, deſerente; nã ſi non ſit alia cauſa permanẽtię in malo, niſi derelictio Dei; ſeu q̃ Deus diſpoſuit eis nõ dare grãm; id tm̃ eſt in Angelis malis, in his q̃ ſunt in termino: nõ in viatoribus, quorum volũtas põt in oppoſitũ, nec Deus voluit auerſionẽ voluntatis in malum ſemper manere; vt Deus nõ eſt cauſa mali vt malum, in prima electione, nec in continua, ſed mala voluntas eſt cauſa; cur ſit ob

ceca-

cecatio, perſeuerantia in malũ tm̃ à Deo pęna ignis, q̃ eſt malum puniens.

5 Dico 2 verè reprobationis eſfũs ſunt obſtinatio, non huius vitę: ſed in altera, excluſio à gloria Dei, & inflictio pęnæ ſenſus. Scot. 4 d. 46. q. 4. F. dãnatoriũ obſtinationis Deus cauſa, nõ niſi permiſſiua; eos Deus iuſtè deſerit E obſtinatio, & priuatio gloriæ eſt à Deo negatiuè; detentio localis in igne, & conſideratio poſitiuè. d. 49. q. 9 H. impediuntur à cõſideratione Dei vt obm̃ beatificum, & detinẽtur in cõſideratione ignis, & fortè hæc eorũ maxima pęna. d. 46. q. 4. G. priuãtur beatitudine iuſtè, in quãtum iuſtũ, & eſt à Deo ibid. culpa ordinatur per pęnã d. 50. priuatio viſionis Dei pęna, q̃ eſt inæqualis. diſ. 49. q. 7. F. eorum miſeria eſt culpa nõ pęna: niſi pęna, q̃ eſt culpa. d. 50 q. 4. E ignis nõ oĩbus æqualis. D. vermis non æqualis oĩbus. 1. d. 41. F offertur finãlr peccator 1 et pp illud puiſum reprobatur G iudicium de malis in pręſciã Dei. A. reprobare eſt velle damnare, hẽt rõnem in obõ pc̃tũ finale præuisũ. B Iudas offertur finãlr malus, & iuſtè vult punire, & reprobare.

Prob. 1. vtriuſq; pęnę cauſa ẽ peccatũ pſ 10 pluet ſuper peccatores laqus, ignis, & ſulphur. pſal. 20. pones eos vt clibanum ignis, & in ira ſua conturbabit eos. 48. ſicut oues in inferno poſiti, mors depaſcet eos. Matt. 8 filij regni eiicientur, ibi fletus, & ſtridor dentiũ Luc. 13. diſcedite à me oẽs operarii iniquitatis; vbi fletus, & ſtridor dẽtium, 16 vidit Abraã à lõge, excluſio à gloria; crucior in hac flãma inflictio pęnæ. Iſa. 66 vermis nõ morietur, ignis nõ continguetur. Matt. 25 diſcedite maledicti in ignẽ æternũ. Apoc. 14 ſi qs adorauerit beſtiã, & imaginẽ eius, hoc eſt culpã; bibet de vino iræ Dei. 2 reprobatio nõ bona niſi iuſta, hẽt causã ex parte reprobi, finale peccatũ; cum definit vita p primum ſui nõ eſſe & incipit mors per vltimum ſui nõ eſſe; ergo ſola pęna æterna, q̃ poſt hãc vitã infligitur eſt reprobationis eſfũs. 3 in peccato eſt auerſio à Deo, conuerſio in creaturã, & ita finit peccator; iuſtè in alia Deus auertit ſe à reprobis, & punĩetur à rebus ipſis, & igne corporeo. 4 hõ peccauit in ſuo æterno, merito peribit in æterno Dei 5 peccator ẽ cõtra Deũ infinitum, nec eſt capax intenſione, ergo extenſione, & duratione 6 vt mala voluntas reproborũ manet, & iuſta reproborum dãnatio. Aug. de fid. ad Petr. manente eis iniuſtæ affectionis malo, permanet iuſtæ retributionis damnatio.

Arguent cõtra 1 plures rep̃bi, quibus nil profuit hac vita penitere, Cain maior iniquitas mea, q̃ veniã merear. Eſaũ, ob ſecro vt benedicas, eiulato magno

gno fleuit. *Pharao*, peccaui, rogate Deũ, vt auferat ranas, deſinãt tonitrua, tollat mortẽ iſtã Saul peccaui: ſed nunc honora me corã Iſrael. Antioch. ſubditũ eſſe Deo, & mortalẽ non paria Deo ſentire. Iudas peccaui tradens sãguinem iuſtũ In felle, & amaritudine dixit *Petr*. Simoni Mago video te eſſe. multi pœtãm agẽtes ꝑ anguſtia ſpũs gementes. alii nec inuenerunt locũ pœtẽę q̃uis cũ lachrimis quęſiſſent illã. ℞. hæc falſæ pœnitentiæ exẽpla. 2 diſplicuit eis peccatum nõ vt iniuſtũ: ſed qa diſpliceret eis pęna iuſta. 3 nemo ex his verè pęnituit. Cain cõtra ſpem in Deũ. Eſau fleuit amittere bona terræ, manet odio in fratrẽ. Pharao vt auferat Deus mala huius vitæ, finit inimicus perſequens Iſrael in mari rubro. Saul timore populi, ſuperbia vt regnaret in Iſrael. Antioch. barbarus, blaſphemus, radix p̃cti Iudas poſcit iũſtã, currit ad laqueũm Simõ magus nõ habebat cor rectũ cũ Deo, rogat vt alii, non ipſe orat, ne ſibi accidãt mala. Sapient. mortui iuſtè cõdẽnant impios; cũ ſpes impiorum periit; laſſati in via iniquitatis, in inferno poſiti, ꝑ anguſtia ſpũs gemẽtes. Qui nõ inuenerũt, nec veniã cõſequuti, qa non recto corde q̃ſierunt non defectu grãæ, q̃ nulli deeſt q̃ dignus fuit, nec lachrimæ vt p̃ctum diſpliceat eis vt iniuſtũ: ſed vt vitarent pęnã iuſtã. aſſũ cõmodi, non amore in Deum.

Arguent Thom. obduratio, permiſſio p̃cti imediatè à Deo eſſũs reprobationis. permiſſio cõtrahendi p̃catum originis ex ſubtractione grãæ, permiſſio moriendi ſubtractione neceſſarii concurſus; obduratio Dei voluntate; cuius vult miſeretur, q̃m vult indurat. par cauſa in Pharaone, & Nabuc huius miſeretur, illũ obduratum deſerit. ℞. reꝓbatio ſupponit eſſũs in pręſcia Dei, nec bona niſi iuſta, exigentia puniti, ex peccato finali præuiſo. 2 ſola permiſsio nõ eſt reprobatio, cadit ſuper iuſtos, & iniuſtos; nec qa permittit ſcit De' certè: ſed qa præſcit, præuidet lapſum, permittit nos agere, non denegat cõcurſũ ad actus vt actũm; ex quo nos liberè agere finit, & in poteſtate hõum vias malas facere. 3 ex 24. q. 4. c. Nabuc vnus manũ Dei ſentiens, recordatione ꝓpriæ iniquitatis ingemuit alter contra Dei miam libero pugnauit arbitrio. C. tã Iudæi, q̃ gentiles repulſi à grã Euãgelii; æquè ambo increduli. ℞. quib' denegat, iuſtè denegat. 2 rão occulta nobis, nõ Deo; voluntas eius iniuſta eſſe nõ põt. 3 cui vult miſeretur, q̃m vult indurat; qa è duobus, qui luto viliores, vnũ aſſumat ad grãm, aliũ iũſta relinquat ob peccatum, in cõmuni eſt rão; in ſpẽali, ꝙ ſit hoc vel illud; iudicia Dei inueſtigabiles viæ eius, altitudo diuitia-

uitiarum ſapię,&ſcię.4 cur De' repellat à iūſta, & gloria; vera cauſa ex nobis,qa impi',& peccator:cur repulit plebē ſuā? Apoſt.propter incredulitatē eorum.Cur odit Eſau? Aug.nō odit Eſau,ſed Eſau peccatorem. cur dimiſit hæreditatem ſuam? Iſai.facta eſt mihi in crudelem. cur hui',& illius nō miſeretur? Aug. vt non miſereatur merētur.cur maledicti,in igne?Chriſtus eſuriui,& nō dediſtis manducare,ſitiui & non bibere.

Vrgent Caluin.Luter, *Priſc.* prædeſtinatio ad vitā,& mortē Dei decreto,ſine præuiſione, ſola volūtate,placito,citra meritū,&culpā ex parte hōis.Caluin.3. inſtit.c.21.§.7. circa finē æterno conſilio ſemel cōſtituit quos aſſumi vellet in ſalutē, & quos exitio deuouere. c.23 nudo Dei arbitrio,citra meritum in ęternā mortē deſtinatos; à Deo creatos, quos in exitium ituros qa ſic voluit.cap.24 orat Chriſt' pro electis,in Chō iūſta noſtra qua Deo recōciliamur, non in nobis:idē lib.2.c.11.vide non in nobis,ſed in Chō;in antidoto Trid.ſeſ.6.c.8.nulla iūſtę pars,q̃ ſit actu qualitas,aut habitus in nobis.1 vocauit nos vocatione ſua ſācta nō operibus, q̃ fecimus. 2 iuſtificati gratis p fidem grā ipſius.3 elegit nos in ipſo:4 cuius vult miſeretur,quē vult indurat.5 hō Dei impulſu agit,ꝙ ſibi non licet.6 pęna dāni carentia ē, priuatio nec hēt cauſā. 7 Deus ſua volūtate efficaci intēdit finē,ordinat media citra vllum bonum,aut malū ex nobis. 8 vt ordinauit bona media electorum ad vitā,ita media reproborū ad mortē. 9 miſere reprobos decipit; ſimulat velle eos iuuare,cum velit eos perdere;vocat vt minus audiāt;lumē accendit, vt min' videāt; remedium exhibet ne ſanentur.Ad 1 vocati non operibus vt ex nobis: Dei grā. 2 ſi non meremur fidē,q̃ donū primū;meremur præmium. 3 vocatione qua in Chūm credim'. Ad 2 gratis,qa non ſine iuſtitia Chriſti,qui nobis meruit iuſtificari,aut ea formaliter,q̃ ē caritas in cordibus,& grā. 2 quia fides,q̃ iuſtificat non eſt ſola fiducia, vt pc̃ta ſint remiſſa per Chūm.3 nō ſatis vt credat, nec hæſitet pc̃ta eſſe remiſſa:ſed cōditione vt ſeruentur mādata.4 nec vt Chūs redēptor cui fidāt ſed legislator cui obediāt.Ad 3 elegit in ipſo,cui cōformes,nō tm̃ vt credamus:ſed vt cum ipſo patiamur,& operemur. 2 in ipſo,vt nobis exēplū;ſi ipſe fecit,ita & nos.Ad 4 indurat,non negat,q̃ ſufficiāt;mortuus pro oībus; dedit ſacramenta; vult oēs ſaluos;inuitat oēs;inſpirat dat media. 2 obdurat ex parte reproborū, q vocati non obediunt; inſpirationes reſpuunt; vocaui,& renuiſtis;ſpūi S.reſiſtitis;oportebat nobis loq regnū Dei:ſed indignos vos feciſtis.ex parte

parte Dei, qui ob peccata deſe rit, non negās cōmunia, & ſuffi tīa; ſubtrahit maiora, q̄ bene a gentibus cōferri ſolent. præbe cor tuū; conuertimini, & cōuer tar ad vos. ſto ad oſtium, & pulſo. ſi qs diligit me, ad eū veniemus, & māſionē faciemus C. ob duratis negat Deus gratiam ne poſſint. Ecclē 7 nemo pōt corrigere, q̄m De⁹ deſpexerit. Mac. 9. orabat ſceleſtus à quo nō eſſet mīam conſecuturus. ℞. obdurātis in termino, vt dānatis, & dęmones Deus ſubtrahit, lex nō ampli⁹; at ſi in via qa ob p̄c̄ta deſeruntur, ſpūi s. reſiſtunt; voluit congregare vt filios, & noluṅt; nolite obdurare corda veſtra. 2 orabat ſceleſtus, vt talis miām non erat accepturus; malus in agendo, malus in orādo vt phariſęus. C. qui à Deo deſeritur nequit corrigi, nec ſpes ei reuertēdi. ℞. niſi Deus p grām iuuet: at peccator ſua nequitia obicē dat. Iudęi non poterant credere, non defectu grāæ, ſed malitia: nā ſi Tirij, & Sidonij tot ſignis, & tāta grā pęnitētiā egiſſent. Antioch. nō petebat grām & remiſſionē: ſed liberari à cru cruciatu corporis. Pharao non vult Deo obedire vt populum dimittat. *Ph*ariſęi Chriſti fidem nō recipiunt, ad quos Chūs venit, locutus, miracula fecit; ob id ſine excuſatione. Ad 5 Cōc. Trid. ſeſſ. 6. c. 7. non in eſſe pōte hōis vias ſuas malas facere; Dei opus nō permiſſiuè ſolum, ſed propriè per ſe proditionē Iudę anathema. can. 17. diuina pōta hōes deſtinatos ad malū; anathema. Ad 6 pęna dānj non ſolū carentia, ſed boni apti ineſſe vt cōuenjēs nāræ bonum; hinc niſi nolita, non eſſet pęna. inæqualitate culpę, qs hēt carētiā maioris ad q̄ erat ordinatus. 2 quo magis hic affūs commodi magis ibi priuatur affū. iūſtæ. magis hic volens malū, magis ibi erit nolens p̄c̄tum, vt cauſa pęnę, nō vt iniuſtū; infirmus carens ſanitate, q̄ nō pōt obtinere triſtatur; in damnatis pęna, vermis, remorſus maior, & minor proportione culpæ; p̄c̄to grauiori, grauior pęna. Ad 7 voluntas Dei efficax, qa ſic volitū erit; ęterna electione præparata, & diſpoſita per media; vt oēs niſi meritis ad finē, aut demeritis auerſi à fine. 2 nō neceſſitatē facit correctionis, aut obdurationis prædeſtinatio, & præſcīa: ſed boni grā corriguntur, & arbitrio mali pereunt. 3 quia prę ſciti ſunt caſuri, nō ſunt prędeſtinati; eſſent ſi fuiſſent reuerſuri; prædeſtinatio cauſa ſtādi, nemini cauſa labendi. Ad 8 ante hōem vita, & mors poſuit Deus hōem in manu cōſilij ſui. dicere grām non niſi p̄deſtinatis ad vitā, alios diuina pōte deſtinatos ad malū, Conc. Trid. dānat. Ad 9 impiè tot proferunt. numquid iniquitas apud Deū? ne dicas p Deū abeſt, quid potuit facere, & nō fecit? Deū au-

 torem

torem culpę, aut mali. Deū velle fallere; q̄ nec falli, nec fallere pōt. iuſtificatum nō poſſe cadere, nec eū qui labitur ſurgere, anathema ſeſſ. 6 c. 32. eſſent oēs prędeſtinati, ſi eſſent reuerſuri, in sāctitate, & veritate māſuri. 24. q. 4. can. vaſis iræ. ibi Nabuc, & Pharao diuerſi: vnus manū Dei ſentiēs, memoria ſuę iniquitatis ingemiſcit; alter contra Dei miam libero pugnat arbitrio.

An intuitu prædeſtinationis, & reprobationis liceat bonis vt declinēt benefacere; & malis peruersè agere ne deſiſtāt. 12.

SToici, Ethnici, Poætę Patū, Tull. Fato oīa fiunt. Ouid. rāo fatum vincere nulla valet. Seneca regitur fatis mortale genus; mutare fata nō poſſum' ſtāt dura, inexorabilia. Lucan. p̄ceps agit oīa fatum. Iuuenalis miranda pōa fati; ſeruis regna dabunt, captiuis fata triūphos. Ab his Gnoſtici, Manichei, Caluin. Luter, Melāčō, Occolāpad. Zāc hius, Bezza, Billican. plures hæretici; p̄deſtinari ad vitā, & mortē, ęterno Dei cōſilio, abſq; præuiſione citra meritū, & culpā ex parte hoīs: quos ad vitā, ait Caluin. eis dat fidē, q̄ amittere nō poſſunt; grām q̄ tollit arbitriū; peccata ſi grauia, eis nō imputat; tegit iūſta q̄ in Chō ē; beatus cui non imputauit dñs peccarū. beati quorū tecta ſunt peccata. quos morti addixit, negat eis fidē, oēm grām, impellit, neceſſitat peccare, miſerè in æterna ſupplicia præcipitat: vtraq; in vitā, & mortē anterior præuiſione cuiuſuis bo ni, aut mali; vbi hoc placitum nulla merita, in exitiū reprobos ituros, q̄a ſic voluit. E contra Pelag. Cęleſt. 1 oīa dabāt arbitrio; poſſe hoīem viribus nāę ſeruare legē, iūſtam mereri, pſeuerare, gloriā cōſequi. c. hos Aug. ep. 90 ad Innoc. extollunt arbitrium; nec relinquūt locū grāę, qua Chriſtiani ſumus. 2 ad vitāda peccata, mādata Dei ſeruāda ſufficit nāra. C. ep. 95 ad Innoc. ita ſuæ confidunt virtuti, vt creatori dicere poſſint, tu nos feciſti hōēs, iuſtos ipſi nos fecimus. 3 nec iuuāte grā extingui cupidines, tētationū victorias Dei adiutorio, ſed arbitrio dabant, vt refert Aug. ep. 106 ad Paulin. 4 nec grā qua voluntas iuuetur ad ſeruādū legē, & iuſti corā Deo ſimus, etiā negāt, vt de grat. Chriſti ſcribit Aug. ca. 30 grām qua iuſti, qua Deus in cordibus, in Cæleſtij ſcriptis q̄ legere potui, nūq̄ inueni; nec grām qua iuuamur, vt declinemus a malo, & faciamus bonum: ſed nāra, arbitriū, lex & doctrina. de grat. Chriſti C. Pelagiū c. 5. 6. 8 gratia qua Deus reuelat, qd agere debeamus; nō qua donat adiuuat vt agam'; ſi Apoſ. grā p Chūm; Pelagius non virtute, auxilio,

ſed

ſed imitatione, & exẽplo refert Aug. c. 39 imò & hęc meritis noſtris. coactus Pelag. in conc. Paleſtin. id reuocare, vt grã interna adiuuãs eſſet ex meritis: dolosè nomine grãę ſenſiſſe nãrã arbitriũ gratis cõceſſa; cõtra id Aug. ep. 105 ad Sixtũ, nec anteq̃ eſſemus mereri potuit vt eſſemus. Abſit à corde tãtus error nõ grãm cõmendat Apoſt. qua creati, ſed qua iuſti ſumus. Itẽ Pelag. hõ põt ſuo labore iuſtè viuere ſine grã: eſſe tñ vtilẽ ad facilius implere præcepta; at sẽper de ea, quæ lege, & doctrina. vt Aug. de grat. Chr. c. 26. dari legẽ, grãm, doctrinã, vt q̃ à Deo præceptũ, facilius impleatur, ſic vita eterna, prędeſt. gloria eſt ab arbitrio. At Semipelagiani Maſſil. vltra grãm, & dona externa dabãt internã, internã inſpirationẽ ſaluti neceſſariã; ſto ad oſtium, & pulſo. ſine me nil poteſtis; at in nobis eſſe initia vt ſine interna poſſimus incipere, & bene conari; ſic arbitriũ incipere bona, gratiã ſubſequi, dari ad menſurã boni vſus. Cõtra ait Aug. grã incipit, p̃cedit vsũ; bonus vſus pẽdet à grã; ep 107 ad vitalem in pſ. 36 à Dño greſſus hoĩs diriguntur, vt viã eius volet; vt intelligas boni voluntatẽ qua incipimus velle credere, dei via. qd eſt niſi fides recta eius donum. ſic dirigit primitus vt velimus; non qa volumus dirigit ſed quia dirigit volet. Infra; Deus operatur in nobis velle. & perficere, non meritis datur, dat merita, præuenit voluntatem At Caſſian. collat. 13. c. 12 nec grã sẽper prior, nunc præuenit; mĩa eius preueniet me, nũc præuenta, manę oratio mea p̃ueniet te; nũc inuitat, tota die expãdi manus meas; nũc inuitata, expãdi manus meas ad te expectat vt miſereatur noſtri; expectatur, expectãs expectaui Dñm c. 15 quidã petunt prius Zacch. Latro: alij p̃moti Matth. Paul. cogitur Paulus; precibus, eleemoſinis orat Cornelius; ita Caſſian. initia ex nobis, ne dũ quo ad actus internos, ſed opera externa, propter q̃ grã detur, 12 inſtit. Cęnob. c. 11. 13 ad fin. Sed Aug. ſemper à grã Dei, qua incipimus bonum, & à Deo ſperamus; ep. præſertim ad Vital. quo incipis velle credere, Dei via; fides eius donũ, dirigit primitus; non quia vis dirigit; ſed dirigit vt velis, o͂patur velle, quia præuenit, nõ prius inuenit in corde. Dei grã non negatur, ſine vllis meritis, vt humilitate ſolidetur, in Deo glorietur. grã prima, nec paruulis nec maioribus sñ merita dari An à Deo detur, qa volumus, an Deus faciat vt velimus; Deo grãs, verè non agere niſi grã Dei: at q̃ grã? de pręd. 15 quæ pertinet ad fidẽ, qua credere cępimus, ad opera incipienda ne arbitriũ inciperet ſine grã. fides Dei donum, videte ne vacuè

cuẽ grãm Dei recipiatis.Conc. Arauſic.c.4 ſi voluntas vt purgari velit,non à Deo; ſp.s.reſiſtit;præparatur volũtas à Deo. dirigit voluntatẽ in bonũ;exigit conſenſũ,vt miſereatur. expectat vúas,damus labruſcas. Vltra præuenientẽ dat adiuãtem,conatus arbitrij nulli, niſi Dei grã ſubſequatur.mĩa præuenit,adiuuat.aſpirãdo præuẽnit,adiuuando proſequitur; at ep. Proſp. ad Aug. Semipelag. profiteri, vt q ad fidẽ accedere voluerint ſalui eſſent: at id nõ per grãm: ſed abſolutè per vires nãræ. ꝙ ſi vt refert Proſper,& eſt de pred 55.in ea fide q̃ deinceps p Dei grãm iuuãdi & in ea mãſuri; ſi deinceps iuuãda fides,dei grã iã dabãt viribus arbitrij acquiſitã;ſi p eos pſciuit ante mũdi conſtitutionẽ in eis fidẽ, & prædeſtinaret; iã prima fides nõ Dei dono:ſed abſolutè meritũ per vires nãrę ſi vt ait Proſper; ipſi putabant credere eſſe ex nobis, & fidem deinceps grã iuuari, vt ſubſequens,& pediſſequa; & Deũ pſciſſe q ſuis viribus crediturі,& pdeſtinaſſe:ſecᵒ tolli induſtriã, virtutes, & fatalem induci neceſſitatẽ;ſic per eos grã ad mẽſurã arbitrij pcedentis.ſi interdũ preſſi,vt grã Dei pręueniat; neminem poſſe incipere à ſe, tñ sẽper negarunt de fide,imo fidẽ rectè in Chũm poſſe viribus nãrę,nec opus grã,vt quis credere incipiat: diſtincta rão fidei,& aliorũ operũ;ſi ad hãc dabãt grãm;at fidẽ in noſtra põte; qua vt merito, alia dona à Deo dentur.ita ex ep. Hilarij ad Aug.& de predeſt.55.c.1.de bon.perſeu.ep Proſp.Hilarij in eo vt ad nullũ opus incipiendum, aut perficiẽdum ſibi ſufficere rectè Semipelag. à Pelagianis ſe diſcernunt: at negãtes exigendã fidẽ beneficio cõditoris.ſic error.vt Aug.de pd. 55.c.2 prius fidẽ,qua Chriſtiani ſumus donũ Dei eſſe debemus oſtendere,hinc error Pelagij arbitriũ incipere ſine grã Semipelagian.grãm sm̃ merita dari; quaſi non pertineat ad grãm,ꝙ credere cępimus, ſed vt plenius,& perfectius.Hic de conſec.diſt.4. c.vlt. grãm dari tm̃ ad facile, anathema. Trid. ſeſſ.6 c.2.arbitriũ ſine grã poſſe: ſed egre, & difficulter anathema.can.3 ſine inſpiratione, & adiutorio,credere,ſperare, diligere vt oportet,anathema can.4 vt ſe diſponat,ac pręparet ſine Deo excitãte, mouente,anathema. can.17 Dei põte deſtinatos ad malũ,anathema. c.14 pter fidẽ alia indifferentia nec pręcepta:ſed libera:nec legis præcepta ad nos pertinere anathema 19 Chũs Redẽp. cui fidãt,nõ cui obediant, anathema.c.23 cũ qs peccat,ſine grã ſurgere; iuſtũ nõ poſſe cadere nec grãm amittere,anathema c.24 25 iuſtam per bona opera nõ augeri corã Deo. iuſtũ per ope-

Digitized by Google

opera bona potius pęnas mereri,anathema. c. 26 iuſtos per bona opera,& cuſtodiā mādatorū vſq; in finē nō expectare, nec ſperare vitā ęternā,anathema.can.32 bona opera ita Dei dona,vt nō ſint iuſtificati merita,& cū Dei grā,cuius viua mēbra nō mereri vitā æternā, & gloriæ conſecutionem,& augmentum;anathema.

Dico. Ne dum oēs hōes conari dñt ad gloriā per bona opera, qa Deus verè vult oēs in gloria:ſed tàm electus,& prædeſtinatus ēt ſi certus reuelatione,tenetur operibus ; q̃ is q pctīs inuolotus totis virib'dēt virtuoſe ita ſe gerere;vt ſi vn' tm̃ ſaluādus mereatur eſſe ille vn'. Hęc cōmunis ēe dēt apud Catholicos.1.d.40.& 41.& 1.p. Alenſ.& Thom.q.23.

Prob.1 oēs vult Deus in gloriā.oēs ad Dei imaginē,& ſimilitudinē,oibus dedit media neceſſaria ad ſalutē. oibus tēpus merendi,& demerēdi.oēs vult ſaluos fieri.Neminē vult perire.oēs inuitat;trāſite oēs;venite oēs. pro oibus mortuus eſt. oīum Redemp.& Saluat,ne dicas p Deū abeſt. quoties pctor ingemuerit, non recordabor amplius. expectat vt miſereatur noſtri prædicate euangeliū oī creaturæ. multi ab oriente, & occidente venient, & recūbent in regno cælorum. Portæ Ieruſalē duodecī.virgines oēs pro regno cælorū:at fatuę excluſæ.per hoēm mors,per hōē reſurrectio. in Adam oēs mortui,in Chriſto omnes in vita.

Prob. 2 oēs teneri ad opera non tm̃ finis ſub intentione, & prædeſt.ſed media à Deo pręordinata quibus in finē : ergo vt præuidet ſaluādos, ita medijs operibus;ſic ab æterno p̄uidit. 2 eſto gratis præordinarit, magis conari dēt in bonū vt gratis reſpōdeat.3 nō ita abſolutè decreuit,qn poſſis oppoſitum ſi facias malum.4 ſcía de futuris non ita determinatè vt in nēſſarijs:ſed conditionatè ; promiſſio Abraæ ambula corā me;eſto perfectus.ſi feceritis q̃ præcipio vobis ſi vis vitā ingredi,ſerua. bonū certamē certaui,repoſita corona.5 vt pręuidit ſalutē, ita prænouit merita,quibus ſalui eſſent.6 præuidit annos,menſes,cuiq; dies ; ſtultus,quicqd faciā vixero;vita ſub cōditione, vt egeas alimento,vites nociua; magis ad q̃ vita aīæ. 7 mortis ſignum, ſi egrotus cibū renuit. nec ob id vt mori, aut viuere debeat, vir prudens abhorret medelā,cur negligis viā vitæ,& diſciplinę? 8 ſi vinea dabit vuā, ager frumētum,prænouit Deus;ſi dux in prælio victor;tn̄ conditionatè ſi dimicet fortiter;qui ſeminat, metet; ſi aptè culturā feceris,ligone fodias,nec parcas labori ; ita corona glorię ſub cōditione,ſi legitimè certes; ſi diligis,ſerues mādata,præcep

tor

tor vult docere, Pr̄ filium educare; Deus hōes ſaluare, quātū ex ſe; ſi ſa uti ſolliciti per bona opera certa fiat electio.

Prob. 3 ad ſemper profici. 1 nāra appetit pfici magis; materia ſub forma perfecta magis appetit: animus ſub ſcia, laborat pro alia; magiſ viator vt pgat i 1 patriā; iuſtorū ſemita, vt lux ſplēdēs procedit ad perfectum. ibunt à virtute in virtutē, & videbitur De⁹ in Syon. 2 hac vita diſcretio operum, in alia diſtributio pmiorū Greg. 3 pctōr ſi incipiat bene, pœniteat, perſeueret, ſaluus erit, Ezech. 33 ſi dixero impio morieris, & egerit pœnitētiā fecerit iuſtam, vita viuet, nec peccatū erit ei. prou 3 benefac, & inuenies grām, & gloriā corā Deo. act. 14 acceptus Deo, q iuſtam operatur. 4 opera bona proſūt ad vitā; opera illorum ſecūtur illos Apoc. qui operatur terrā ſuā ſaturabitur, prou. 12. Aug. ad Heremitas ſemper vos occupatos deſidero, fratres, vt brauiū ſalutis grā Dei mereamur accipere. Hierony. in Iſai. ſudore, & labore adybertatem veniemus. Iſidor. in Sinonyma cedet libido rebus, cedet induſtriæ, cedet operi, & labori.

Prob. 4 opera in pctis, ſi non proſunt ad vitā, quia ſine chāte, tn̄ vtilia. 1 vt nullū malum impunitē, nec bonū inremuneratè; Aug. de lib. arb. 2 numq̄ ſine pœna vitia, numq̄ ſine premio virtutes Amb. 3 delectat & mens iucūda; nullus nō gaudet bonis operib⁹, Ariſ. 4 ethic. rerū honeſtarū pretium in ipſis, & mentis letitia, Seneca gaudium ex virtute, vt fonte è domo propria naſcens. pictor de turpi imagine à ſe facta triſtatur, gaudet in formoſa. ſagitta infixa corpori dolorē exhibet, pctūm cordi iugiter excruciat Berna. 5 opus ſi in peccato ſatisfacit pręcepto Dei, eccleſię, & vi obedientię malum deuitat Alex. Bonau. 6 vt vitentur iudicia Dei; vidit Deus opera eorum, & miſertus eſt populo ſuo Ionę. 3 modicum lumē in nocte pręſeruat, ne pręceps incedas, modicè bonū in nocte pcti à ruina multorum malorū Aug. è cōtra ſi eritis ex aduerſo mihi, ego quoq; contra vos incedā, & percutiā ſepties ob pctā veſtra, Leuit. 26 Augentur et huius vitę bona; ſi volueritis benefacere, bona terre cōmedetis, Iſa. 1. 7 liberat a demonis poteſtate, nec ita pręualet; magna vis boni operis, vt audaciā inimici reprimat; ſuper aſpidē, & baſiliſcum ambulabis pſ. 90. eleemoſina ſuper ſcutū potentis, & lācea contra inimicū tuū eccle 29. 8 diſponit peccatores ad pœnitentiā, Greg. de pœn. d. 5 c. falſas; non deſperet, quicquid pōt faciat, vt De⁹ cor illuſtret ad bonū. 9 vt aſſueſcat in via bona, quomodo in bono perſeuerare valet, qui bene-

Digitized by Google

benẽfacere numq̃ didicit. 10 ſi ob finalẽ culpã puniendus, virtute boni deuita illã; ſi incidat fortius, & leuius ferres pœnas, Bonau. 11 voluntas non ita intenſè ad malũ; ſi abſtines peccare, pro quibus aducta eẽt pę na; bonum trahit ad bonum, vt malũ ſuo pondere in aliud trahit Greg. 12 ẽt minuis vitiũ ingratitudinis, & bonum facis vt tolerabilior ſit pœna Aug. 13 ſi peccator decedit in ſtatu ſalutis, quo plura bona, maior erit illi gloria; gaudium in cęlo ſuper peccatore pęnitẽm agẽte. opera illorũ ſecuntur illos.

Prob. 5 oẽs ad bona opera teneri. 1 ad imaginem, & ſimilitudinẽ ſuã oẽs cõdidit; dedit, præcepta, legẽ vitę, fecit hõem, vt ſummè bonũ intelligeret, amaret, poſſideret, frueretur. 2 oẽs nutrit, paſcit, veſtit, dat eſcã oĩ carni; quo ad corpus oĩa ſub pedibus; magis aĩę memor vt gloria, & honore ſuper oĩa opera eius. 3 Angelos in cuſtodiã deputauit, non in ruinã. 4 tẽpus vſq; ad ult. valens vitam promereri; fili conſerua tẽpus deuita à malo eccl. 4 dedit tẽpus, tu abuteris ſuperbia Iob. 24. 5 locus nõ deeſt, inter fideles natus; baptiſmo lotus; non inter hoſtes fidei, chãs Dei diffũſa in cordibus noſtris Rom. 4. iugiter vocat, inſpirat bonũ; ſtat ad oſtium, pulſat, grã nul li deeſt, ſolẽ oriri facit ſuper bonos, & malos; pluit, & influit grãs. 5 redemit æq; oẽs, pro oĩbus sãguinẽ fudit; dilexit nos, lauit à pc̃tĩs in ſãguine ſuo, ap. 1. cum inimici eſſemus pro oĩbus mortuus Rom. 5. 6 vult oẽs ſaluos; nũq̃ creatus eſſem, nec quiſq̃ alius, niſi ad beatitudinẽ me creaſſet Bern. oĩs effũs in ſuã cauſã reduci; ſi dubitas ait Ariſt. an Deus venerari? plectẽdus; nõ ſecus ac ſi nix alba, hic ſenſu, tu mente cares. 7 breuis à nãra vita: at memoria benè actæ ſempiterna, Tull. 8 malos cũ bonis fulgere virtutibus laus; nil hac vita virtute amabilius, Ariſt. 9. nil magis allicit in amorẽ, q̃ vitę probitas, ẽt quos vidimus vnq̃. curã habe de bono nomine, pderit magis, quã theſaurus eccl. 10 mali in vita, & poſt mortẽ infames. malus malè peribit; viuens, & mortu' punitur. qui ſibi neq̃, cui bon' Bern. ſibi & alijs prodeſt malis vt faciant benè; malę acta retractent.

Prob 6 pc̃tõres teneri ſe cuſtodire. 1 Deus dedit aĩæ tres põas vt reſiſtat inimicis. imputatur ſibi, nõ Deo, qui neminẽ cogit peccare; qui fecit hõem rectũ, ipſe ſe infinitis immiſcet reliquit eũ in manu conſilij ſui Princeps ſi daret militi caſtrũ tuendũ, vbi nil deeſſet, & ipſe ſpõte hoſtibus ſe ſubijciat. 2 Deum inferre violentiã arbitrio, ſtoicorũ ſtultitia; malorũ eſſet author, & malę voluntatis: non poſſet eſſe rão; cur è duobus

ſub eiſdẽ ſignis, æq; præmoti, vnus ſapiens, alter ſtultus, ille bonus, ille malus 3 ſi prædeter minat ad vnũ Deus; neceſſitate bonus, aut malus; nemo dignus pena, aut præmio, vbi vni neceſſitas nemo liber; iniuſtè leges, pœnæ; ſecus non poſſent actu ſecundo. 4 vana conſilia hõum; prudentia in agendis; vt quid ſtudia, labores, ſi ſtellę influunt neceſſe vnũ arbitrio. ſi vnum eſt abſolutè decretũ ante arbitriũ, vt qd ſapiens dominabitur aſtris? aĩa cogi non põt 5 ſenſus, & appetitus neq̃t cogere rõnem in malũ, vt nõ poſſit actu ſe abſtinere à p̃cto. nulla paſſio, ita vehemens vt inuitos trahat, concupiſcentia ſenſus ſi à nãra, ætatem nõ cogit, nec ita impellit, vt rõne vinci non poſſit, ſub te appetitus tu⁹ ingeſta ſunt, nulli vitium nãra, integrè liberè nos genuit, Seneca. 6 non eſſet liber, ſi poſſet cogi, impelli in malũ. libertas ingenita ſui nobilitas cogi non põt. 7 cauſa deficiens, cõplens peccare voluntas; Hieron. hões arbitrio relicti, vt quiſq; benè; ſin male ſpõte voluntas, Aug. tolle voluntariũ, nec erit p̃ctũ; facile agere bene, à malis abſtinere; hæc noſtra volũtate. 8 noſtræ ſunt volũtates, ipſæ faciũt q̃ volentes facimus benè, aut malè; nil magis ſub poteſtate q̃ voluntas; ergo noſtrũ eſt benefacere; aĩa mea in manibus meis ſẽper; qui fecit te ſine te, nõ ſaluat abſq; te. 9 q̃ magis nãlia, magis facilia ad agendũ; facili⁹ hõ incedit, q̃ retrocedit; facili⁹ hõi q̃ bona, viuere sm̃ virtutẽ, & dictamen rõnis, noſtris ingenijs innata ſemina virtutum.

Prob. 7 tenemur ad bonũ: nam odio ſunt Deo impius, & impietas. 2 odit oẽs q operãtur iniqtate. 3 nihil hẽt Deum auctorẽ ꝙ hẽt Deum vltorẽm. 4 permittit p̃cta, iuſtè ſinit mala: at bona ſui grã, & iuuãte Deo; mala iuſto iudicio permiſſa; ſanctus ſãctorũ, in ipſo eẽ nõ poſſunt. Ais odit malũ, oĩpotens, cur potius hõ non conditus impeccabilis ℞. Bon. ſi creatus hõ, vt peccare nõ poſſet, nemo iuſtus eo, ꝙ non peccet; dignus laude qui potuit trãſgredi, nec eſt tranſgreſſus; nõ mutus ſi ſilet; nõ cecus ſi oculo ſe auertit à vanis. 2 Aug vt ſuæ libertati dimiſſus fęlix, aut infelix viuat, moriatur 3 idẽ de agone, vt Dei præceptis liberè, non coactè pareret. 4 nulla laus nõ facere, ſi nõ potes; nec virtus ſi coactè agis, Lactan. 5 meliores, & dignos iudicat filios, & ſeruos, ſi voluntate non vi ſeruiãt, Aug. de ver. dñi. 6 actus vnus ſpõte p̃ualet infinitis coactè; gratiores cũ licitis timore Dei priuamur. 7 vt creaturæ nec eſſe, nec cõſeruari ſine Deo; na in nihilũ, niſi man⁹ conditoris teneret, Greg. 8 vt põam oſtenderet, cũ impiũ iuſtificat; maius hõem iuſtificare, q̃ cęlũ, terrã, Angelos, hões ex nihi-

nihilo creare. Aug. in Ioa. qui poſſent peccare cõdidit, vt cadẽtium deformitate eluceſceret permanentiũ pulchritudo. Iſid. de ſum. bon. nuq̃ mala oriri permitteret, niſi bonæ nãræ decor emanaret. 9 ſępe domũ deſtrui vtile, vt melius reſtauretur; caſus hõis permittitur, vt pœnitentia ſurgentis perfectior ſtatus acquiratur. fidelior Petrus vbi fidẽ perdidiſſe defleuit Amb. d 50 c. fideliũ cęcidit Magdalena, vt lachrimis veniã & dñi colloquia deguſtaret; & ſuperabundaret grã, in qua abundarat peccatum 10 vt iuſtã Dei, & mĩa ſplendeãt, q̃ malos punit, præmiat bonos; Aug. 21. ciu vt appareret iuſta, & mĩa liberãtis. 11 voluit vertibilẽ, permiſit cadere, vt humilitate, & timore in gloriã peruẽiret; q ſtat videat ne cadat; ne magnitudo reuelationũ extollat, datus ſtimulus. 12 melius in male actis ad Deũ humilis cõfeſſio, q̃ in bonis ſuperna gloriatio, Caliſt. Pap. 11. q. 3. C. iniuſtũ. 13 dedit arbitriũ ad merẽdum, & demerendũ; viator in ſtatu viæ, fęlicitas pmium virtutis, virtus habitus electiuus voluntate. 14 ne gloria ſine meritis; nec oẽs gloria æquales, vt nec merito; in domo Patris mãſiones multæ. In palatio terreni Regis ordo miniſtrorum, magis in aula Regis æterni, Plures ſpẽs vt decor, & ornatus; diſtincta merita prout ſeminat metet; iuxta menſurã remetietur, æqua lãce grã, & meritũ; chãs, & gloria opa fructum reddẽt trigeſimũ ſexageſ. centeſ. gaudium plenũ per diſtincta angelorum, & beatorum agmina.

Prob. tãdem ita oẽs in bonũ vt ſi vnus tm̃ ſaluãdus, quiſque id mereatur. 1. cor. 9. oẽs currũt, ſed vnus accipit brauium. 2 Paulus dilexit me, & tradidit ſeipſum p me. 3 qui in agone cõtendit ab oĩbus ſe abſtinet. 4 currentes ad brauiũ, certi vni daturum, nec ceſſant, quiſque ſperat; currite vt cõpræhendatis. 5 vt corruptibilẽ coronam accipiãt, ſemp laborãt: nos aũt incorruptã. ecclẽs. 21 filĩ peccaſti, ne adijcias, p priſtinis deprecare, vt peccata ſoluantur. Ioa. 16 qeſcite agere peruerſe, diſcite benefacere. pſ. 33 declina à malo, & fac bonũ. Dei pmiſſa bene operãtib'; ero merces tua magna nimis Gen. 17: ero merces operi tuo Hier. 31 bonorũ operum glorioſus fructus ſap. 3. iuſti in perpetuũ viuent c 10 reddet deus mercedẽ laborum. eccl. 2 qui timetis Deũ, credite non euacuabitur merces. 18 mĩa faciet cuiq; locum ſm̃ meritum. pſ. 118 inclinaui a[illegible] faciendũ pp retributionẽ. Luc. 6. matth. 5 merces multa in cęlo; merces relatẽ ad meritum, cui debetur. matth. 20. voca opari[illegible]s, reddẽ mercedẽ. eſuriui, & dediſtis manducare, venite benedicti procedent q

Digitized by Google

bona egerunt in reſurrectionē vitæ. Vos amici mei eſtis ſi feceritis. quiſq; mercedem accipiet ſm laborē. ſi volēs hoc agā, mercedē habeo. momentaneū, & leue tribulationis ęternum glorię pondus operatur. nemo nos ſeducat, qui facit iuſtitiā iuſtus eſt. qui opantur q elucidāt me vitā ęternā hēbūt per bona opera certā faciatis vocationem. ſi quis prędicat ſe hēre fidem, opera non habeat, numquid fide ſaluatis eū? operemur bonum ad oēs, maxime ad domeſticos fidei.

Vrgent Hæretici; Eunomius ſatis eſt fides. Nouatus cōtemnens pœnitere. Caluin. operari 1 iuſtus ex fide viuit Matt. 22. ergo nō operibus Gen. 13. credidit Abraā Deo, & reputatum illi ad iūſtam. Mat. 9 fides te ſaluum fecit; opera ſunt hypocritæ. Rom. Galat hōes fide iuſtificari. ℞. viuit fide, vt fundamētum, baſis ſpūalis edificij, ſubſta rerum ſperādarum: at non ſola fide. imo finis precepti chās. tria manēt fides, ſpes, chās, major oīum chās: fides operibus mortua. fides formata, q̄ caritate operatur. iuſtus viuit fide: credit, ſperat, amat, & nō videt merito fidei vita certa fideliū. Ad 2 Abraā nōne operibus iuſtificatus, offerens filiū ſup altare? ſic fides cōſummata eſt operibus, opere non tm̄ fide iuſtificatur hō. C. Hæbr. 11 Raab meretrix fide non perijt ℞. informis pōt, quid cōmodi tēporanei impetrare; Romani ſuis virtutibus tm̄ conſecuti dignitatem Aug. 5. ciu. 2 fides informis comite humili, deuota oratio ne cum dei grā pōt impetrare iūſtam; credenti in eū, qui iuſtificat impium, reputatur fides ad iūſtam. accedētes ad Deum oportet credere. Ad 3 damnat opera hypocritæ; non recta, ex corde; lux veſtra corā hōibus, videāt opera bona: nō eorum, qui labijs honorāt, cor lōge à Deo. 2 & Luter coactus diſtinguit de fide, formata, quæ caritate, & operibus: & de fide hiſtorica. Oecolāpad dat opa viua, & mortua Ad id, fide iūſtā, non tm̄: ſed formata, chās fructus ſi dei, ſic fides fructus ſpūs. Gal 5 fructus ſpūs, caritas, pax, patiētia, fides.

Vrgent. 2 ſi ſum prædeſtinatus, Deus me p̄uidet ſaluandū; vt quid tot labores? tādē ſaluero. ℞. vt prænouit ſalutem, ita merita quibus ſaluus eris. 2 nō ita neceſſe, quin & oppoſitum ſi facies malum. 3 in Deo nulla mutatio, idē velle manet, predeſtinat ſēper: ex nobis mutatio, conuertitur hō; nouit dn̄s mutare ſētiam, ſi noueris emēdare delictū. 3 p̄uiſio circa futura liberè, nō vt neceſſaria; cōditionatè ſi bene facias. 4 præuidit ſi viues, cur comedis? p̄deſtinat, cur viā vitæ, & ſalutis negligis? medicus egroto promittit ſanū reddere; ſi deſpicit mede-

Digitized by Google

mederi,malum, purgat peccata medela;niſi pęnitentiã egeritis peribitis.

Vrgent. 3 nãra prona in malum, corruptio nãræ arduã fecit viã ſaluti. ℞.ſtatu innocentię facilior hõi virtus,nil impellens malum,caro non rebellis ſpũi;corrupta nãra, ſi rõne prĩcipij facilis via in interitum,& initio bene agere : tñ ſequens Chriſtum,vbi ſui merito,& grã bene cęperis,aſſuetis facile,onus leue.libera voluntas,in noſtra poteſtate iugũ ſuaue ; mẽs iuſti iuge cõuiuium,qui ſperãt in dño aſſument pennas,volabunt vt aquilę. C.quiſquis magis inclinat in ꝙ ſibi ex nãra ; hęc deorsũ,eſt ex nihilo.℞.ſuis viribus:atDei grã,oĩa poſsũ in eo,qui me confortat; oĩa ſatis, benefacere, in patriã tendere. C.agens pro vt eſt aptum agit; quiſq;cliuis in voluptates; corrupti,& abominabiles facti sũt oẽs.℞.tenderẽt in nihilum,niſi manus creatoris teneret;iugiter habemus ꝓtectorem;Deus refugiũ noſtrum,&virtus.C. aĩa iuncta corpori,trahitur inordinatè ſenſuũ affectibus.paſſiones corporis imitatur.℞.dedit arbitrium,vt grã malũ vitaret, poteſtatẽ filios Dei fieri. 2 nunc maius meritum, vbi maior pugna. C. procul ab oculis procul à corde, præſentia magis mouent; vita æterna, bona futura ſenſibus remota,minus attrahũt.℞.dedit corpus,& aĩã vt operari,cuſtodire poſſimus. tẽpus vt vitã mereri;dormientes inimicus ſuperſeminat zizania,ſeruus piger à dño ꝓ talento occupato dãnatur.Chũs arguit otioſos.formica ſollicitè grana colligit ęſtate,vt viuere poſſit hyeme : ſolus hõ non laborat,vt tẽpore mortis frigore ne pereat. C. quicquid in mundo, cõcupiſcentia carnis, oculorũ,ſuperbia vitę:ergo his mouemur. ℞.trãſit mundus, & cõcupiſcentia eius ; oĩa prætereũt. Deus fecit hõem rectum, dedit Angelos ĩ cuſtodiã,nõ deſunt dona gratiæ.gratus danti reddit, vices toto conatu repẽdit.nãlia non cogunt in malũ. rõne ſuperari poſſunt;ſub te appetitus;erras ſi vitia nobiſcum naſci exiſtimas.ſi volũtas praui peruertit, aduerſitas corrigit.miſera mala voluntas,miſerior ſi impletur.C.natura fugit triſte,aſpera virtutis via,vitiorũ iucunda;virtus in arduis.℞. affũs cęleſtiũ, eo magis capax, quo lõgaminis. appetitus ſubiectus rõni.via diſciplinæ ſi nõ gaudij, fructũ iũſtæ reddit copioſum breuis voluptas, æterna retributio. C. põa demonis cogit peccare; mille nocẽdi artes;nõ eſt poteſtas ei cõparata; deſcendit ad nos ira magna.℞. fidelis Deus, nõ ſinit nos tentari vltra id ꝙ poſſumus. nemo noſtrũ cogitur peccare,niſi voluntas propria ſe deflexerit.nemo iugo pc̃ti adſtrictus, quin

Digitized by Google

prius ære peccādo ſe vendidit ſemel victus demō, nō ita forti ter tentare pſumit. qui demonem tentātem vincit, locū qm ipſe perdidit obtinet. C. difficile medium tenere, in quo virt⁹. facile à medio deuias. ſagitta arduè dat in medium ſigni. mediėtas reducta inſanillā. ℞. ibi virtus vbi difficile. virtus finis vbi honor, & laus; medium rōnis præſcribit prudens, & lex. à Deo datum optimum, & deſurſum dona pfectè. C. malum vno defectu, bonū integra cauſa. 7 eth. Dion. d nō. ſi vna cōditione bonū deficit, malum facili⁹ perpetratur. R. Deus creauit hōem arbitrio, poſt peccatum grā ſanauit. pōæ, et gloriæ ex luto formatū celeſtē reddere, dminæ nāræ cōſortem. G. ſepties in die cadit iuſtus. frequētia actuum habitus, & quaſi neceſſitas R. Hierony. iuſti vocabulū non amittit, qui pœnitētia ſemp reſurgit 2 nec tm ſepties delinquēti, ſed ſeptuagies ſepties, ſi conuertatur, peccata donantur.

DE PRAEDESTINATIONE ad vltimum gloriæ finem.

Quo ad eſſentiam, & quidditatem. Tit. XXXXI.

An in Deo, & apud Deum verè ſit prædeſtinatio omniū hominum, & Angelorum. I.

VOx prędeſtinatio à præ, & deſtino, ante deſtino; & pdeſtinatio ante deſtinatio, in bonum finē præoptatio, præelectio, præparatio. Deſtinare, vt mittere, Maccab. 1 deſtinauit quoſdā de populo ad Regē; eſt aīo decernere 2. cor. 6 quiſq; vt deſtinauit in corde. eſt dirigere in bonū, aut malum, Eſter 16 Iudęos neci deſtinatos; Virg. 2 Eneid. & me deſtinat aræ. nūc prædeſtinare eſt præoptare, in finē bonū, & vltimum eligere, præmittere, dirigere advitam; circa Angelos, & homines beādos decernere, in gloriā pordinare; & prædeſtinati, præelecti, præordinati in vitā. hęc prima pdeſtinatio, pręelectio eſt nota anteceſſio æternitatis actus ad tēpus, media, & merita: ſic prędeſtinati ex poſſibilibus creaturis ſunt oēs Angeli, & hōes præuoliti, præelecti, præordinati ad vitam.

Dico Tā pdeſtinatio, vt antecedens, & primaria Dei voluntas dādi grām, & gloriā oībus hōibus: q̄ conſequens, & vltima voluntas, quæ eſt circa ſaluādos, & diſcretio horū ab alijs, bonorum à reprobis, verè eſt in Deo, & apud Deum. Hinc Aug. 3 hypogn infin. prædeſtinatio nō apud Deum eſſe, immanis blaſphemia; vt ſolent Pelagiani. pb. prior pars ſcripturis,

ris. fecit Deus hõem ad imaginẽ ſuã; nõ tm̃ vt forma, ſed vt finis, et terminus: forma, & finis idẽ; vt iret ad Deum cuius imago. Deus vult oẽs hões ſaluos fieri. Dilexit mundũ, vt filiũ vnigenitũ daret, oĩs qui credit in ipsũ nõ pereat. hęc volũtas Dei sãctificatio veſtra. nolens aliquos perire, ſed oẽs ad pęnitẽtiã reuerti. qui facit voluntatẽ Dei manet in æternum. Repoſita corona iũſtę non ſolum mihi, ſed & his qui diligunt aduẽtum eius. oculus non vidit, in cor hõis nõ aſcendit, q̃ præparauit Deus his, qui diligunt eũ qui bonus eſt hauriet grãm à dño. grã datur in cõſpectu oĩs viuentis. de plenitudine eius accipiunt oẽs. elegit nos in ipſo, vt eſſemus sãcti. prædeſtinauit nos in adoptionẽ filiorum. dedit poteſtatẽ filios Dei fieri. nõ eſt acceptio pſonarũ apud Deũ 2 pars prob nouit dñs qui ſunt eius. oues meę vocẽ meã audiunt. cognoſco oues meas dñs ſcrutãs corda, & probãs renes. do cuiq; iuxta viã ſuã non iuſtificabitur in conſpectu tuo oĩs viuens. opera eorũ in manu Dei. neſcit hõ an amore, aut odio dignus. p bona opera certã vocationẽ, & electionẽ faciatis. poſſidete regnũ, eſuriui. n. & dediſtis. ex animo operamini; & à dño accipietis retributionẽ hereditatis hęredes Dei, cohęredes Chi; ſi cõpatimur, vt & cõglorificemur. veniet dñs, & manifeſtabit cõſilia cordium, & tunc laus erit vnicuiq; à Deo. dñs in ſanctis millibus facere iudiciũ cõtra oẽs, & arguere de operib' eorum. quis poterit ſcrutari vias eius, ut audeat dicere operatus eſt iniquitatẽ. tu flagellas, & ſaluas, nõ eſt qui effugiat manũ tuã. iuxta vias ſingulorũ retribuet eis. verè De' non condemnabit fruſtra, nec oĩpotens ſubuertet iudicium. iudicabit orbẽ terrę in iũſta, & populos in ęquitate. vnuſquiſque onus ſuum portabit. quiſque q̧ fecerit bonũ, hoc recipiet à dño, ſiuè ſeruus, ſiue liber. ſine acceptione perſonarũ iudicat, ſm̃ cuiuſq; opus. oculi eius ſup vias hõũ, & oẽs greſſus cõſiderat. qui inſpector eſt cordis intelligit; ſeruatorẽ aĩę nihil fallit, reddet iuxta opera. Nouit dñs viã iuſtorum, & iter impiorũ peribit. replebimur in bonis domus tuę, ſanctũ eſt tẽplum tuũ, mirabile in ęquitate

Probãt *Pres*. Damaſc. 2 fidei c. 29 voluntas antecedens, qua vult oẽs ſaluos fieri, quantũ ex ſe; conſequens qua pręſcit in ſalutẽ peruẽturos, donis grãę cõnotãte euentũ ſalutis. Hier. qu. ad Heldib. nec mali derelicti, nec boni neceſſitate faciũt, ſed voluntate vt credentes coronã accipiãt; increduli ſuppliciis mãcipentur. Aug. 9 ciu. c. 8. nec ullũ Angelorũ, aut hõum creaſſet, quẽ malũ futurũ pręſciſſet, niſi pariter noſſet,

quibus bonorũ vſibus accomo darct ordine ſeculorum; ergo nil vltima volũtate, niſi noſtris vſibus Gratian.de pęn.d.1.nec Iudas potuiſſet à venia contra cludi ſi pęnitentiã agere voluiſſet; voluntati adſcribenda deſperatio, q̃ ſuper oĩa Deo diſplicet, Bern.ò hõ cogita qualis ſis corp' egregia creatura; aĩa imago creatoris, particeps æternæ gloriæ; ergo vt oẽs ad imaginẽ, oẽs antecedenter ordinati in gloriã.Thom.1.d.40.ar.2 oẽs ordinati à Deo in vitã, qa vult oẽs ſaluos fieri, & prouidet media ſufficientia; nõ oẽs ſaluari, quia non cooperãtur beneficijs, atq̃ adeo non hñt media efficacia: ergo voluntas antecedẽs ad oẽs; efficax cũ noſtro conſenſu.Sco.1.d.40.B.prædeſtinatio nil ponit in voluntate nec prædeſtinatione voluntas cõfirmata bono, põt peccare, in pctõ finãlr ſtare, & dãnari.d.41.A.prædeſtinatio ponit fidẽ, grãm, bonũ vſum arbitrij, q̃ remotè, & propinq; ſe hñt ad beatitudinẽ. ibi voluntas antecedens; hic vltima volũtas ex vſu grãæ, & arbitrij.Bonau.1. d.41. ar.1.q.2.finalis iũſta, & ſpecialis prædeſtinatio hẽt rõnem in nobis congruã, q̃ Deus prædeſtinat, q̃ tñ occulta; hinc in Deo gnãlis electio, & ſpecialis.Ales 1.p.q 28.mem.3.ar.1. 3.ex parte actus volendi gratis; vt obm̃ actus vſus arbitrij cũ grã. Henr. quodl.4.q. 19.nulla rão vt act' à Deo, ſed vt in paſſum, & obm̃; nõ vt finis, aut efficiens, ſic voluntas Dei: ſed vt ens circa q̃ eſt actio; vt drĩa electi à non electo.Molin.Suar.Vaſq. dei velle poſitiuè, antecedẽter gloriã oĩbus cõmunicare, conditionatè ex parte obĩ, niſi per eos ſteterit; conſequenter noſtra culpa ſi non exhibet oĩbus efficacia ad gloriã.oẽs Theologi dãt ſciam viſionis, & approbationis in Deo; videre, approbare vltimo noſtrós actus, maximè circa ea q̃ pertinent ad finem.

Prob. 3 rõne. Deus Angelis conceſſit morulas, ad merendum, & demerendũ. hõi dedit leue præceptũ, vt obediens ſibi, & alijs iũſtam ſeruaſſet; poſitus in paradiſo voluptatis, vt operetur, & cuſtodiret illũ, ergo voluntas antecedens gloria oĩum. 2 ſupremus artifex operatur oĩa ex propoſito; prædeſtinatio propoſitũ miſerẽdi, & Deus ſupremus oĩum artifex, ergo in oẽs electio antecedẽs. 3 hõ creatus ad beatitudinem, quæ nãra cõſequi non põt; ergo ad eã prædeſtinat, & pręordinat: 4 ordinatè volens prius vult finẽ, q̃ media ad finem; ergo prius Deus ꝑoptat, & præordinat gloriã, q̃ dirigat ꝑ media. 5 oĩa propter ſeipſum De' voluit, ergo prius rõne elegit ad gloriã, q̃ ad eſſe nãræ, & ordinẽ mediorum. 6 ante electionẽ poſſibiles erãt; ergo ſi hũc ordinem elegit ex poſſibilib',

nul-

nulli iniuria; vt nec ſi hũc mũdum cõdidit, nõ aliũ poſſibilẽ. ſi tot Angelos non plures; creatura ex ſe nihil erat ergo ſi voluit, ob ſui gloriã, & ad finẽ voluit; & hæc voluntas antecedẽs

Dico. 2 Prædeſtinatio ita apud Deũ, vt antecedẽs volitio præcedat æternitate noſtrũ tẽpus, noſtra merita, noſtra opera: at voluntas cõſequens, & vltima eſt nota æternitatis, non abſq; ꝓuiſione. Primũ prob. paratum regnum à cõſtitutione mũdi. æqualiter eſt illi cura de oĩbus. attingit à fine vſq; ad finem, & diſponit oĩa ſua. diligis oĩa q̃ ſunt, & nihil odiſti eorum q̃ feciſti. ex ipſo, in ipſo, per ipſum, cui gloria in ſecula. vocauit nos vocatione ſua, non per opa noſtra, ſed propoſito ſuo. elegit nos in ipſo vt eſſem' ſancti. nõ vos me elegiſtis, ſed ego elegi vos. voluntas dei ſanctificatio veſtra. Secũdũ ꝓb. quos præſciuit, & prędeſtinauit conformes imagini filij ſui. nouit domin' dies immaculatorum, & hæreditas eorum in æternũ. vt det illis hęreditatem, opera manuũ eius veritas, & iudiciũ. Intellus bon' oĩbus facientib' laudatio manet in ſęculum ſęculi. nõ reſurgent impij in iudicio, nec pctõres in concilio iuſtorum; q̃m nouit dũs viã iuſtorũ, & iter impiorum peribit. cognoſco oues meas, cognoſcũt me meæ, vitã æternã do eis. Ratio. prædeſtinatio reſpicit actũ, obm̃, trãſitũ in obm̃, vt act' Dei antecedit, eſt nota ęternitatis, in obm̃ eſt nomẽ dignitatis electorũ; vt dicit trãſitum ad rẽ volitã Dei actio libera: at terminata ſm̃ ꝑſciam Dei Patris; eſt præſcĩa, & pręparatio beneficiorum dei. 2 ex parte dei actus ęternus; ex parte ſubiecti, iſti, & nõ illi; formę electio; media, grã, & merita; finis, bonum & optimũ conueniens nãrę intellectuali; nil niſi conueniens, cõdecens, conſonũ, ęquitas, veritas, & iudicium.

Arguẽt. 1 Ambr. Cater. opuſ. de prædeſt. virgo, Baptiſta, Apoſtoli, alij inſignes decreto ęterno eligi; cęteris ꝓponi media, nec eligi niſi ꝓ tempore, iuxta opa in quo aliq priores Occã, Gabriel. nec abhorret Faber. 1 ſi prędeſtinatio ęterna præordinatio, ergo nõ eſt nobis liberè ſaluari, & nõ ſaluari. 2 abſolutè voluntas ęterna dãdi gloriam, nõ ſimpliciter neceſſaria ad ſalutẽ; ſecus nõ prędeſtinatis deeſſet ex neceſſarijs vt ſaluentur. 3 vocatio, iuſtificatio, & gloria in tẽpore cũ nobis, & integrãt prędeſtinationẽ. 4 ſi eſt præparatio donorum, & beneficiorum dei, imperfectio agẽtis ſe pręparare. 5 Damaſ. 2 fid. Deus oĩa pręcognoſcit, nõ oĩa prędeſtinat. 6 qualẽ te Deus inuenit te iudicat. tene quod hẽs ne alius coronã accipiat. Cõt. arduũ vt prędeſtinatio ſit potius apud nos, q̃ Deum. 2 Apo-

ſtoli,

ſtoli, martyres, cōfeſſores, oēs digne Deo ſeruientes electi, nō ſeipſos eligunt; ego elegi vos. elegit nos ante mundi conſtitutionem. 3 virgo prędeſtinata ſimul cū Chō, vt Dei mater; electa vt ſol. 4 nō acceptio perſonarū, vt alii merito, alii ſine merito. 5 inſigniores per maiora merita, & cruces; calicē bibetis tollat crucē ſuā. 6 in tempore nullus obtinet gloriā, qn ab ęterno electus. hinc ad 1 prędeſtinatio, nec tollit indifferentiā nec imponit neceſſitatē; ſi antecedens volūtas oīno gratuita; vltima ex pręuiſione. diſpoſita gloria, vt meritis ad eā. ſi non ꝑ opa q̄ grām periāt, ſed q̄ grā pariuntur. Ad 2 potens eligere abſq; meritis, quia bonus; non dānat. niſi demeritis qa iuſtus. ſi merita non abſolutè, tñ aliquid pręuiſum, ſaltem conditionatè. nec condignè apud Deū. oībus ſufficientia, & antecedenter voluit gloriā. Ad 3 ꝑdeſtinatio pura actio immanēs apud Deū; vocatio, & iūſta trāſiens, & in tēpore ēt ꝓpoſitum vt in Deo vocādi, executio in tēpore iſtis actib' cū nobis; hic nō preuocati; nā dicit actū extra ꝓductū. Ad 4 prępáratio nō qua agens ſe prępárat ad agēdum: ſed qua factū prępáratur. Ad 5 rectè pręcognoſcit, at nō ꝑdeſtinat; nō nāliter, ſed liberè. nec vltima, & cōſequens voluntas ad oēs: ſed eos q libro vitę; ſorte vocati; dignos nouit grā, & arbitrio. Ad 6 diſpō ex tēpore, iuxta ordinē pręuiſum, volitū ab ęterno. nil noui apud Deū, nouit dn̄s viā iuſtorum. Beatus q in lege dn̄i voluntas eius. corona ſi vſque in finem bonus miles.

Arguēt Thom. Duran. Caet. alij ſimplex trāſmiſſio, nō electio. 1 ad finē ſuis viribus rōnalis creatura peruenire nō pōt; ergo oportet trāſmitti. 2 prędeſtinati à nō prędeſtinatis, qa trāſmiſſi; vt ſagitta à ſagittario in ſignum miſſa, ita creatura in finē 3 pręordinare eſt dirigire media in finē; ꝑordinati erant ad vitā; ergo non electio; directio. 4 tā in bonum, q̄ malū finē ſumi pōt ꝑdeſtinatio, electio tātum in bonos. Ad 1 trāſmiſſio verè in tēpore per grām, & opera q̄ ducūt ad vitā. 2 re trāſmitti actu exercito effūs, ex velle Dei ęterno, in hoc ꝑdeſtinatio. Ad 2 dirigi, & trāſmitti per media effūs impulſus; prędeſtinatio volitio in finē mēte Dei. Ad 3 pręordinare vt diſponere, pręoptare finē, non tm̄ directio ꝑ media; ſed prior volitio, amor, & intentio finis. Ad 4 latè in bonum, & malū; ꝓpriè in bonum; prędeſtinauit conformes fieri imagini filii ſui prędeſtinati in adoptionem filiorū.

Quid ſit prædeſtinatio. II.

DVo in prędeſtōne; gloria, vt finis, qua beatus habet, quic-

Digitized by Google

quicquidvult; media ad finem, grā, fides, merita, vſus bonus: an prędeſtō pręciſe electio ad finē; an pręparatio ēt ad media. Definitio quiditatiuè dat genus,& differentiā vltimā: at quietatiua conceptum perfectè exprimit.

Dico. Prędeſtinatio eſt electio, ordo,directio intellectualis creaturæ principālr ad gloriā vt finē,ad media, & alia ordine ad finē 3.d.7.q.3.A 1.d.40. A.vel ordo electionis, ſeu electio à diuina voluntate creaturę intellectualis ad gloriā per gratiam,&merita.hęc conceptum adęquatè exprimūt;Prob. ordinate volens, prius vult finē q̄ media ī finē; finis gloria; grā, & dona media quib' in finem; principalius in electione ad finē.2 tradit efficiens,dei voluntas;obm creatura cū intellū,Angelus,hō;actū,electio;terminū,& finē,gloria; media, ut grā,dona,opera, q̄ ducunt in gloriā.3 ex genere, & dr̄ia; genus æterna præelectio; grā, & media; in gloriā,differentiæ. 4 hæc continēt oēs, quas tradit Aug.de fide ad Pet.c.35.gratuitur donationis præparatio: ꝓpoſitum miſerendi;electio,&ꝑparatio à diuina voluntate. de don.perſ.c.14.præſcīa,& pręparatio beneficiorū dei,quib' certiſſime liberātur,quicumq; liberantur. includit finē, & ſeriē eorum, q̄ ad finem ducere poſſunt,intrinſece, & extrinſece.de præd.Sāct. c.10. eſt grāæ præparatio; nā grā dei vita æterna.5 hæc cōſona verbis Apoſtoli; eph. 1. elegit nos in ipſo. Rom. 8 vt electione ꝓpoſitum dei maneret. Luc. 11. cōplacuit Patri voſtro dare Regnū. propoſitū electionis ex aliqua diſcretione,& prænotione.

Arguēt Thom.1 Rom.8 quos ꝑſciuit,& p̄deſtinauit; ergo potius ordo præſciæ.2 Aug.eſt p̄ſcīa, & præparatio beneficiorū dei.3 Durād directio creaturę rōnlis in vitā æternā. 5 Bellar. Suar.Beccan.pręſcīa donorum quibus præuidet perducendā ad vitā cū propoſito dādi eam 6 Bonau.prædeſtō vt cauſa diſponēs,eſt præſcīa beneficiorū dei;vt efficiens, ꝓpoſitum miſerendi; vt pōa exequens, gratuitę donationis præparatio. 7 voluntas qua Deus vult potius vni,q̄ alteri vitā ęternā,eſt electio,nō prædeſtō,q̄ eſt volūtas,qua vult media in vitā ęternā;& ab Aug.præparatio donorū grāæ. Ad 1 eſt præſcīa præſuppoſitiue,nō formālr, pręſcit q̄ fuerit ipſe facturus. 2 ēt præſcīa libera, q̄ inuoluit electionē. Ad 2 præſcīa beneficiorum, vt inuoluit finē,media, & integrè ſeriē prædōnis formale, & cōnotatum. Ad 3 directio mediorum ad finē primus effūs;electio finis formale. Ad 4 ratio trāſmiſſionis, & ordo ad finē ē executio,nō prima electio. Ad 5 pręſcīa donorum libera, qua

Yy vult

vult ſua dona cõferre. Ad 6 rectè vt dirigens ad finẽ pręſcía; vt eligens voluntas miſerendi; vt exeq̃ns pręparatio gratuita donorum, q̃ ad voluntatẽ Ad 7 diligere efficaciter ẽ eligere, in finẽ à Deo, vbi põa exequens nõ eſt à voluntate diſtincta. Ais voluntas qua vult Deus alicui vitã æternã, potius amor, & dilectio, q̃ prędeſtõ R. eadem voluntas qua diligit ad vitã, vnũ p̃ alio, p̃deſtõ, niſi ſe impediat; ſors ſanctorũ. verẽ amat q gratis elegit ſe dare amato. vere amatur, qui eligitur ad uitã, uerè electus, qui bonum iuſtíæ ſibi diligit.

An prædeſtinatio actus intellectus, aut voluntatis. III.

ANte decretũ ſcientia nãli nouit De' Angelos, & hões vt poſſibiles, & grãæ, & gloriæ capaces. Prædeſtõ intrinſece, & eſſentialiter libera, & cõtingẽs. hinc principium voluntas Dei cui formãlr inexiſtit libertas; ſi ſcientia eſt præcedens, nec ẽ dictatiua, & regulatiua act' voluntatis, tm̃ oſtẽſiua; nec actus per modũ imperii, quo præcipiat, vt futura exequãtur: nã voluntas à nullo regulabilis, ſe determinat ad extra, executioni mãdat, põa exequens eadẽ volũtas, vt productiua. 1. d. 38 & 39

Dico. Prædeſtõ eſſentiãlr eſt electio, ordo ad gloriã, & in actu voluntatis. 1. d. 40 A. 3. d. 7. q. 3. Prob. Epheſ. 1 elegit nos in ipſo, vt eſſemus ſancti. Rom. 5 diligentibus Deũ oĩa in bonũ, his q ſm̃ propoſitum vocati ſancti. Marc. 2 multi vocati, pauci electi; electio, dilectio, propoſitũ, actu voluntatis. Epheſ. 1 vt electione propoſitũ dei maneret. Rom. 8 Iacob dilexit, Eſaù odio habuit; miſereor cui miſertus ſum. Aug. pręd. ſanct. c. 10. ẽ grãę præparatio; ꝓpoſitum miſerẽdi. de fide ad Pet. gratuitæ donationis præparatio. Dam. l. 2. c. 3 diſtinguit prædeſtõnẽ à p̃ſcía Rão 1 prædeſtõ eſt eſſentialiter, & intrinſece actus liber; oĩa quæ voluit fecit; oĩum donorũ maximum voluntate datur. 2 poſita, & ablata voluntate ponitur, & aufertur prædeſtõ; ſine voluntate nec dei põa agẽdi extra; gloria p̃deſtinatis non confertur, niſi efficaci dei volũtate. Deum ſcire gloriã Petro, non eſt Petrũ prædeſtinare: ſed velle Petro dare gloriam; dicit cauſalitatẽ, & ordinẽ ad eam. 3 grã, & dona nõ præparãtur intellu, ſed voluntate; ea põa pręparat, qua exhibet; exhibet libere voluntas in modũ doni; volũtatis eſt dare. Reſp. electio nõ formãlr; antecedenter, ſupponit electionẽ: formãlr ẽ præordinatio; crediderũt quotq; p̃ ordinati ad vitã. quos præſciuit, & prædeſtinauit. C eligere, & ordinare rẽ in finẽ; imperare, vt media idonea applicentur, per ſe primo, eſſentiãlr eſt actus voluntatis...

luntatis. 2 conferre in modum iudicii ē intellus, vt intelligere, & iudicare: referre vnū amabile ad aliud p modū vere collationis eſt voluntas, vt voluntas. 3 voluntas pōa, vt reflexiue ita collatiua, pōt cōferre, & adinuicem referre volibilia. 4 ad voluntatē ſpectat imperare, & ordinare, prædeſtinatio ordo electionis, voluntate. 5 præparare beneficia á ſpeciali prouidentia, q̄ formālr actus voluntatis: cura, ſtudium, volūtas pducendi in finem, recta rāo agibilium, actus voluntatis, q̄ prima regula. 6 media nō ſunt nāra rei apta ad finē, Dei acceptione. 7 intēllus ad prædeſtinare, eſt preſuppoſitiue, preponit creaturas, & gradus poſſibiles in quos poſſent, media vt poſſibilia; voluntas eligit, & ordinat; & comitāter poſt decretū voluntatis, intēllus attingit, diſpoſitionē, ordinē, numerū, grad⁹ gloriæ; ſic ars datur intēllui vt appræhenſiuus rectitudinis agendorum. 8 vt effūs pertinēt in voluntate; vocatio, iuſtificatio; ita predeſtō; voca operarios nō licet mihi q̄ volo facere? reuelaſti paruulis; ſic placitū ante te. iuſtificati gratis; donum dei; cōplacuit dare regnū; diſpono vobis regnū. Demū; ordinatè volens prius vult finē, q̄ media ad finē; ergo ſtat in velle ad finem, & electione in finem.

Arguent Thom Rom. 8 quos pſciuit, & pdeſtinauit; vnit hæc duo. c. 11. nō repulit plebē ſuā, q̄ præſciuit; hoc eſt prædeſtinauit; Aug. de bon. pſ. c. 8. Epheſ. 1. prædeſtinati sm̄ conciliū. ac. 13. crediderunt quotquot præordinati erant ad vitā. 2 Aug prędeſtinatio eſt in præſcīa diſponere, & ordinare li 6. hypogno. ē pręſcīa beneficiorū deinde de bon. perſ. c. 14. 3 eſt rāo ordinis mediorū ad finē in mente dei exiſtens; ſapientis eſt ordinare 4 eſt cauſa oīum, q̄ Deus in tēpore cōfert prædeſtinatis; De⁹ oīa cauſat intēllu; oīa in ſapiētia feciſti. 5 prædeſtō pars prouidentiæ, q̄ actus prudentiæ, & rōnis. Boet. 4 de conſol & pdeſti in lib vitæ conſcripti; id intēllus eſt. 6 executio in tēpore, vocatio, iuſtificatio actus eſt prouidentiæ, connotans voluntatē.

Ad 1 pręſcīa cauſaliter, & pręſuppoſitiuè. 2 ſcīa approbationis, comitāter, q̄ addit decretū; hinc copulatiue præſciuit, & pdeſtinauit; nā prædeſtinatio addit præſcīæ decretum. 3 prædeſtinati conſilio voluntatis. Ad 2 præparare media ad finē agenti creato eſt intēllus; in Deo voluntas prima regula agendorū 2 diſponere eſt voluntatis, q̄ ſapientiā ſupponit in ſui diſpoſitione. 3 præſcīa vt ſōliter á voluntate præfixa; nō vt præcedit q̄ tm̄ oſtenſiua, ſpeculatiua; nō vt practica; vel ſapientia, vt libera, q̄ attingit, q̄ voluntate determinata. Ad 3 non eſt rāo ordinis mediorū; ſed electio in fi-

 nem,

Digitized by Google

nē,& alia propter finem vel ordo,qui tm̄ diſpoſitio intēllus ; directio in finē,bonitatis,&voluntatis,q̄ ſola efficit,vt media ſint efficacia ad finē.Ad4 in ſapientia,q̄ i voluntate diſpoſita; in ſapientia diſponere voluntatis,quæ nōam præſupponit. Ad 5 fōliter eſt electio in finē ; cōnotatè eſt ordo,&directio mediorum ad finē . vndè nec pars prouidentiæ ; nec prouidentia eſt intēllus in Deo ; voluntatis eſt diſponere,& ordinare.Ad id liber vitæ,fōrliter nō eſt nōtia; ſed decretū,quo voluntas prædeſtinat, numerum præfinit; in quo intēllus certo cognoſcit . Ad 7 non intēllu,volūtate cauſat extra immediatè;pp voluntatē tūā erāt; quæ voluit fecit; voluntas eius qui miſit me , vt nō perdam ex eis, quos dediſti mihi;voluntas dei ſanctificatio veſtra.C.prædeſtō eſſentiālr ordo eligendorum ab intēllu excogitatus,à voluntate comitāter acceptatus . 2 connotat actum volūtatis, vt extrinſecum cōplementum.Ad 1 ſcīa ſimplicis notitiæ attingit hōes, & Angelos vt poſſibiles;ſcīa ſub cōditione ſi velimus,ſi fecerimus, ſupponit decretū, & voluntatē Dei,ꝙ det antecedentia ad volendū;ſcīa viſionis exigit actum voluntatis,quæ libere eligit, & diligit ad vitā;hinc antecedenter,&comitāter,nō formālr Ad 2 actiua diſpoſitio actus liber voluntate prodiens. verū intēllus,& voluntas ſuis actibus ſe inuicem comitātur;nec voluntas amat,diſponit , & ordinat , quin pręcognitū;at non vt volitū,ſed ſub indifferentia;at vbi actus voluntatis,&velle ad finē per mediā , intēllus ſcientia libera ordinē præfixū à voluntate cōprehēdit; hinc intēllus ſe habet antecedenter , aut conſequenter.

An Prædeſtinatio ſit pars , aut ſpecies prouidentiæ.IV.

PRouidentia vniuerſalis reſpicit ordinē nāę,ſpecialis ordinē grāę;prędeſtō vtrumq; ordinē prçcedit. prędeſtō circa fin , ꝓuidentia circa media naturalia,& ſupernālia,finis,&media non ſe hn̄t vt vnum obm̄ in tentione agentis;media,& finis reālr diſtincta,eſt effūs à cauſa; nō tm̄ materialiter,ſed formālr aliā hn̄t rōnem obiecti volibilis finis pp ſe, media ꝑpter aliud. ordinatè volens prius vult, ꝙ propter ſe volibile , q̄ volibile pp aliud. hinc Deus prius voluit antecedenter oēs in finem quam media, quibus in finem.

Dico.Formālr prędeſtō non eſt pars, nec ſpecies prouidentię ex Sco.1.d.41.A.d.46.ad 1. 2. d.20.q.2.A 3.d.7 q.3. B. electio finis ſigno rōnis , & à quo pręcedit pręparationē mediorum. Prob.volitio finis antecedit volitionē mediorū;prędeſtō finis ad quē tota prouidā ordinatur

1.cor.

Digitized by Google

1. cor. 3 oīa veſtra ſunt, vos aūt Chiſti, Chūs vero Dei; ergo tota prouidentia dei ordinata ad in gloriā electorū, electi in gloriā Chriſti, & Chūs in gloriā dei vt oīum finis. 2 prędeſtō diſtincta à vocatione, iuſtificatione, glorificatione; Rom. 3 quos prędeſtinauit, hos vocauit, & iuſtificauit. 3 predeſtō formālr electio in finē, ergo nāliter pręcedit media, & ordinē eorum quę ſunt ad finē; vt volūtas finis volitionē mediorum. 4 hñt diſtincta obiecta formalia; actus ſi nō primo diſtincta per obiecta; tñ obiecta diſtincta arguunt actus diſtinctos. Aſſumptum; illa circa finē, hęc circa media ad finē finis, & media non idem obiectū, eſto in vnū obm̄, media à fine realiter diſtincta, vt effūs à cauſa; ergo alia rōne volibilis finis ꝓp ſe, media propter finem; ordinatè volens prius vult finem, q̃ entium ad finē. 5 prouidentia circa oēs creaturas; ꝑdeſtō tm̄ in electos; illa circa media, quæ ſunt in finē nālem; & ſupernālē hæc formaliſſimè circa vltimū finem glorię ſupernālis. illa fruſtrari ſæpius cōtingit; hæc vbi vltima voluntas, infallibilis, nō peribunt in æternū; nemo rapiet de manu mea. R. Thom. diſtincta obiecta partialia cū ordine vnius ad aliud, hinc vna pars alterius C. ordo effūs, & cauſæ; efficientis, & finis eſt extrinſecus, nō intrinſecus, vt partiū ad totū; ergo vnum nō pars alterius; media ſunt vt poſteriꝰ volita, ergo nihil prædeſtinationis prioris admittunt; nullum prius ſpecies, aut pars ſui poſterioris. 3 actus prædeſtinādi antecedens præcedit actū formalē prouidēdi; ergo nō eius pars 4 ordo mediorū eſt ad finē, nō finis. 5 poſſent eſſe media abſq; fine; ſacrāta media ad ſalutem, nō oībus dāt ſalutem. prædeſtō bonis, nō oēs adhibent media in hunc finem. Adā in innocētia habuit media, iūſtam, & innocentiā pro ſe, & poſteris, ſi cōfirmaret, at non finē; media ad finē nulli denegat, nec oībus finis. 5 ſi finis virtute inuoluit media, non tñ rāo vnius eſt formālr, & intrinſecè alterius, ſed extrinſecè, ſicut nō de rōne efficiētis, vt formālr inuoluat exiſtentiā effūs; media inuoluunt noſtrā cooperationē, at electio & prima voluntas finis indepēdens, nō eſt volentis, neq; currentis; fecit te ſine te, nō ſaluat abſq; te. 6 Rex ordinat media; dat leges vt populi pacifice viuāt, & ſemper rixæ, & odia; Deꝰ media oībus ad ſalutem, non omnes ſalui fiunt.

Arguent Thom. 1. Boet. 4. cōſol. proſ 6. Rāo in ſummo oīum principe prouidentia eſt, quæ oīa in finē dirigit; ergo prædeſtinatio pars eius, quæ dirigit in finē. 2 prædeſtō, præſcia, & præparatio beneficiorū dei; ergo prouidentiā includit. 3 verſatur circa partē obiecti adæquati ꝓuiden-

uidentiæ; ergo vt ſpẽs includit genus. Antec.dicit ordinẽ mediorũ in finẽ,tum nãæ,tũ grãç; prædeſtiõ finis totius grãæ.4.p̃uidentia act᷒ intẽllus circa media, prçſupponens actũ voluntatis circa finem,prçdeſtiõ dicit vtrũq;5 Sapi. 14 Pater tua dñe ſapĩa cuncta gubernas; prçdeſtinatio dirigit, regit, & diſponit ad gloriã 6 Suar.ſi non pars integralis, quia non cõpoſita, pars ſubiectiua,vt ſpẽs, pars generis; pars ſubiecta prouidentię.7 Vaſq.&Caiet.ſi nil in Deo vt genus ad ſpẽs,nec cõtrahibile,tñ ẽ circa obiũ q̃ reſpicit, tũ res nãles,tum ſupernãles;ergo verè pars integralis,& obiectiua. 7 prouidentia nõ tm̃ reſpicit ordinẽ mediorũ ad finẽ, ſed inuoluit executionẽ finis; nam ſpectat ad voluntatem conſequentem,vt per ſe cauſa ſe extendit, & propoſitum abſolutũ finis inuoluit.8 Dei prouidẽtia ſuo fine nõ caret;attingit à fine vſq;ad finem. Deus cuius prouidentia in ſui diſpõne nõ fallitur;ergo prçdeſtiõ circa finem, pars illi᷒9 p̃deſtinatio nõ tm̃ ordo glorię,ſed per media ad illã quos prçdeſtinauit,hos vocauit in Deo prouidẽtia perfectiſſima inuoluit finẽ; quiſq; ordo à Deo dirigens ad finẽ inducit finem;ſecus à Deo media inepta fini; ergo prçdeſtiõ ſub prouidentia, vt finis ſub fine. Ad 1 rão ordo, ſeu diſpoſitio medio rũ ad finem nõ eſt prçdeſtiõ,ſed electio ad finẽ,prçcedens ordinẽ,& prçparationẽ mediorum; nequit eſſe pars. 2 rão mediorum,& diſpoſitio,vt cõnotatũ, & ſequẽs primã volitionẽ, non formale.Ad 2 cauſaliter,p̃ ro ſerie cõpleta,& quoad integrum, & adequatè prçſcĩa,& prçparatio oĩum donorũ; quo ad formale, propoſitum dãdi gloriã, electio ad finẽ.Ad 3 vt dicit formale eſt prior à quo oĩ prouidentia,volitio finis prçcedit volitionẽ mediorum,electio finis indepẽdens à mediis;agẽs pri᷒ vult finẽ,q̃ media;finis propter ſe volitus, media ob finem; vt ordine ad effũm vltima voluntas finis includit media. 2 pro formali,cõnotato,&integro effũ, prçdeſtiõ includit prçſcĩam, &ordinem mediorũ in finẽ Ad 4 prouidentia in Deo non ẽ rõ, ſeu habitus, aut ars dictãs rectitudinẽ agendorũ vt in creatis; ſed ipſamet Dei diſpoſitio; dei voluntas,qua res apte, ac congruè cuncta gubernat. Damaſ. 2.fid.c.29.diſponit oĩa ſuauiter Sapi 8 prçdeſtiõ non eſt ordo electorũ ad grãm,&beneficia,vt ſpẽalis gubernatio, q̃ Deus ex tempore exercet circa illos:ſed prima voluntas glorię, prçcedit rõne ordinẽ, & prçparationem mediorũm.Ad 5 ordinare in re,aut mẽte creaturas ad finem per media efficacia eſt effect᷒ primæ prædeſtinationis; ordo prouidentię,prçdeſtiõ virtute inuoluit hunc ordinẽ,non for-

Digitized by Google

formālr. Ad 6 non pats illius, quia prior illa; potius virtute continet ordinem prouidētię ipſa prędeſtō, q̄ cōtineatur; nā finis prius rōne volit',ad quē oīa quę in cęlis,& quę in terris Ad 7 rāo,& electio ad finē prędeſtō,quę pręcedit ordine electionem ad grām,&pręparationem mediorum ad finē, ordine intentionis electio prior, directione, executione media. Ad 8 includit ordinem mediorū,quę Deus pręparat ob finē; nō eſt prima volitio finis, quę eſt prior. 2 executio, finis eſteſſus grāę, & primę prędeſtōnis, quę p media ordinata à Deo; vnde extrinſecè ſe hñt, & cōnotatum. ordo mediorū ad finem cū noſtra voluntate reſpicit finē;electio prior ante oēm aſſenſum;sm electionem, cum nō dū nati fuiſſent. elegit nos in ipſo; nec sm opera noſtra. Ad 9 prędeſtō formālr electio eſt ad gloriā;per media ordine executionis,vt cōnotatum hēt, inuoluit media virtute. Ad 10 media ſi ſunt apta ad finē; non ſe ipſis tm ſequitur finis,ſed cū noſtro libero vſu;at prior electio ad finē ſolius dei,imo &vltima dei propoſitum nō sm opera noſtra. non ſunt cōdignę. nō volentis, neque currentis. hinc voluntas finis prior volūtate mediorum;nec volita media niſi pp finē;electio ad gloriā voluntas finis; pręparatio ad dona voluntas mediorū ad finē.prior prima intentio glorię;vltima voluntas ſi nō prior oī pręuiſione; sēper prior independentia, cauſalitate: nam abſoluta dei volitio,& miſeratio.

An prædeſtinatio ſit æterna.V.

SVmi pōt pro actu dei prędeſtinātis;& p rēſpū quo trāſit prędeſtinato;pro formali,vt actus voluntatis pmanens,& p cōnotato, vt perſona ſaluāda, pręuiſio,ordo,finis, media. Aeterna nō quia ab ęterno, & nō mō:ſed nunc,& ſemp in propoſito prędeſtinādi oēs:ſed ęterna,qa ab ęterno prędeſtinauit, nunc prędeſtinat,ſemp prędeſtinabit;ita vt ſemp vnus actus manens, nō trāſiens pręteritū.

Dico. Prędeſtō, vt actus dei immanens eſt ęterna;tm extrīſecè productio grāę,trāſitio ſuper obm volitū rōnis, & in tēpore.Sco.1. d.40. c fallit noſtra imaginatio,q trāſeat in pręteritū;eſt actus ſemp pſens, & liberè pōt Deus velle in nūc æternitatis,ſicut ad nihil voluntas eſſet determinata; idem in Deo pdeſtinare, pdeſtinaſſe, & pdeſtinatū eſſe. d.35.A. voluntas dei non pōt eſſe principiū volendi ex tēpore, ſed ab æterno ſua imutabilitate. Prob. Apoſt. ad Tit Deus repromiſit vitā æternā ante tēpore ſæculorum. Epheſ.1 elegit nos in ipſo ante mūdi cōſtitutionē, vt eſ-

ſemus

ſemus ſanct'. Mat. 25 poſſidete paratum vobis regnum à conſtitutione mũdi. Rão: eſt actus imanens, ſeu diuina voluntas eligens, & põptans bonũ creaturę. 2 dicit anteceſſionẽ ſignificati principalis ad cõnotatũ trãſitus ex tẽpore; actus dei sẽper manens; itẽ nunc velle, ꝙ fuit, eſt, erit; trãſitus, & productio ex tẽpore; & vt idem velle liberũ ab ęterno, ita liberè in tẽpore. 3 in prædeſtõne eſt act⁹ obm̃, & ordo; actus velle dei dãdi gloriã, volitio in uolẽte, actus imanens in Deo. obm̃, creatura mente dei cognita eſt ab æterno; ordo, Deus ab æterno, ad gloriã æternã in æternum; vmq̃ deficiet. 4 ſi ſic p̃deſtinauit, vt modo nõ p̃deſtinet, nec vmq̃ p̃deſtinaturus ſit; p differentias tẽporis duraret actus dei intrinſecè; ſed actus dei intrinſecè ſemp eſt in ſemetipſo manens, differentiis temporũ coexiſtit; & vt ab æterno prædeſtinauit, ſic ſemp prædeſtinat, & prædeſtinabit; nec coexiſtit nunc de nouo, ꝙ non ab æterno; ſecus bonitas in actu volendi; nec mutatio in volito de nouo, niſi in actu volendi. 5 prędeſtõ vel non ẽ ex meritis, opus dei mere gratuitũ; vel ſi ex meritis ſemp grã pariuntur & p̃ſcia meritoꝛũ poſſet eſſe æterna 6 nullã infert neceſſitatẽ p̃deſtõ; actus dei æternus à parte rei nihil ponit intrinſecẽ in p̃deſtinatio. 7 in nunc ętãtis sẽper fuit, eſt, erit, oĩbus differentiis coexiſtit. 8 ſi inciperet ex tempore, imperfectio in volẽdo, penderet in velle, & opari à reb⁹, vera ſuĩ mutatione; creaturas in ſe exiſtere expectaret 9 voluntas creata, q̃ bonitatem ex obiecto volito accipit, mutatur cum volito de nouo; voluntas dei re idem, ſemp cum prima rõne perfectiſſime volendi. 10 actus p̃deſtinationis oĩbus differentiis temporum coexiſtit; tm̃ in nunc temporis tranſit in præteritum.

Prob. 2 qđ trãſitio ſit in tẽpore. 1 à parte rei aliquid reale in Deo, actus voluntatis permanens, ad creaturã obiectiuè; tñ trãſitus ſup obm̃, & additũ eſt reſpũs rõnis. 2 actus trãſiens, obm̃ extra æternitatem cõſtituit, vt actus quo creat, cõſeruat, iuſtificat. 3 actus volendi non ſolũ in ſe, & in eſſe volito, ſed trãſit ſup prædeſtinatos in eſſe reali, ergo ſic ab æterno, vt in tempore poſſit trãſire. 4 actus diuinæ voluntatis, duplex eſt menſura intrinſeca & æternitas; extrinſeca, vt coexiſtit ordine ad diuerſa temporis inſtãtia, abſolutè menſuratur æternitate; vt ad obiecta ſecundaria, & trãſit ſup ea, quę Deus vult extra ſe; à nobis ſucceſſiuè concipitur ad modum præteriti, p̃ſentis, & futuri. Deũ prædeſtinaſſe, p̃deſtinare, prædeſtinaturũ fore. 5 ſi actus volendi intrinſece durat æternitate,

tate, oĩbus differentijs coexiſtit, nec poſſit nunc Deus velle de nouo, ꝙ non ab æterno; nec nouitas in actu volendi; tñ pductio in eſſe reali eſt de nouo succedit; ꝙ connotat prędeſtõ eſt in tempore; eſt ordo, & ſucceſſio tã perſonæ ſaluandæ, tũ in medijs, tum in fine, quæ ſucceſſiuè ſunt in tempore.

Arguent aliqui, & docent pbabilẽ Baſſol. Lichet. Delph. nec Faber reſpuit poſſe prædeſtinationem dici ex tempore; vt qui ab æterno non eſt prædeſtinatus, denuo in tempore pdeſtinatus, abſq; dei mutatione. 1 prædeſtõ dicit reſpũm ad predeſtinatũ; reſpũs ad creaturã, ſaltem in nãra eſt in tempore. 2 predeſtõ eſt actio; ergo reſpũ paſſi, & prędeſtinati; prædeſtinatus in tempore. 3 eſt præparatio beneficiorũ dei; ſed efficiens non præparat facere, niſi habeat materiã anteq̃ incipiat; vt artifex præparat lapides, & ligna; prius q̃ domũ incipiat; ergo Deus non prædeſtinat niſi incipiat hoẽm creare, & ſupponat obm̃ in re, quod eſt in tẽpore. 4 firmatur. Aug. 6. hypognoſ. Cont. Pelag. & tra. 26. in Ioa. ſi non es prædeſtinatus, fac vt prædeſtineris. 5. Sco. di. 40. fallit imaginatio, quod trãſeat in præteritũ eſſe. 6 ordo predeſtinãtis ad predeſtinatũ nõ eſt sñ id, quod ẽ in Deo; ſed in genere proprio, quod eſt eſſe creatũ, in tempore. Ad 1 reſpũs ad rem actũ exiſtentem, eſt realis in creatura, ad rem in põa eſt in eſſe obiectiuo; ſa. ſ vt creatura ſit in eſſe cognito, & volito: vel reſpũs eſt rõnis, nec oportet vtrumq; eſſe realiter actu; prędeſtinãs actu, res prædeſtinata in eſſe cognito, & põt in eſſe reali. Ad 2 actio de prędicamento actionis eſt ad paſſi exiſtentiã, vt creatio ponit creaturã in eſſe reali; actio quo ad modũ ponit rem in eſſe cognito, & volito; ſic prędeſtinatio in mente dei, & creatio ab ęterno. Ad 3 preparatio agentis ex pręiacente ſubiecto diſponit materiã, preparat ligna, & lapides; at prępatatio ſolo actu interno, immanente non eſt neceſſe, vt ſit in genere pprio; ſat in mente dei, qui ſtatuit dare nobis gloriam. vel prępatat, diſponit ab ęterno, q̃ preſciuit facturus in tempore. Ad 4 Aug. hypogn. nulli deſperationem demus, oremus pro inuicem in conſpectu dei, fiat volũtas tua; ipſius enim poteſtatis iudicium dãnationis in nobis debitũ mutare; & grãm prędeſtinationis indebitã pręrogare. & in Ioa. ſi nõ traheris, ora vt traharis; ſi non iuſtificaris, fac vt iuſtificeris; Auguſ. incertũ prędeſtinationis, ſub certa mediorũ, & operum ſerie conſtituit. Ad 5 ait Scot. quia actus prędeſtinationis ſẽper manet, coexiſtit oĩbus differentiis, non quia tempore inci-

ſemus ſancti. Mat. 25 poſſidete paratum vobis regnum à conſtitutione mũdi. Rão: eſt actus imanens, ſeu diuina voluntas eligens, & põptans bonũ creaturę. 2 dicit anteceſſionẽ ſignificati principalis ad cõnotatũ trãſitus ex tẽpore; actus dei ſẽper manens; itẽ nunc velle, ꝙ fuit, eſt, erit; trãſitus, & productio ex tẽpore; & vt idem velle liberũ ab ęterno, ita liberè in tẽpore. 3 in prædeſtõne eſt act᷒ obm̃, & ordo; actus velle dei dãdi gloriã, volitio in uolẽte, actus imanens in Deo. obm̃, creatura mente dei cognita eſt ab æterno; ordo, Deus ab æterno, ad gloriã æternã in æternum; vmq̃ deficiet. 4 ſi ſic p̃deſtinauit, vt modo nõ p̃deſtinet, nec vmq̃ p̃deſtinaturus ſit; p differentias tẽporis duraret actus dei intrinſecè; ſed actus dei intrinſecè ſemp eſt in ſemetipſo manens, differentiis temporũ coexiſtit; & vt ab æterno prædeſtinauit, ſic ſemp prædeſtinat, & prædeſtinabit; nec coexiſtit nunc de nouo, ꝙ non ab æterno; ſecus bonitas in actu volendi; nec mutatio in volito de nouo, niſi in actu volendi. 5 prędeſtõ vel non ẽ ex meritis, opus dei mere gratuitũ; vel ſi ex meritis ſemp grã pariuntur & p̃ſcia meritorũ poſſet eſſe æterna 6 nullã infert neceſſitatẽ p̃deſtõ; actus dei æternus à parte rei nihil ponit intrinſecẽ in p̃deſtinatio. 7 in nunc ętãtis ſẽper fuit, eſt, erit, oĩbus differentiis coexiſtit. 8 ſi inciperet ex tempore, imperfectio in volẽdo, penderet in velle, & opari à reb᷒, vera ſui mutatione; creaturas in ſe exiſtere expectaret 9 voluntas creata, q̃ bonitatem ex obiecto volito accipit, mutatur cum volito de nouo; voluntas dei re idem, ſemp cum prima rõne perfectiſſimę volendi. 10 actus p̃deſtinationis oĩbus differentiis temporum coexiſtit; tm̃ in nunc temporis tranſit in præteritum.

Prob. 2 quòd trãſitio ſit in tẽpore. 1 à parte rei aliquid reale in Deo, actus voluntatis permanens, ad creaturã obiectiuè; tñ trãſitus ſup obm̃, & additũ eſt reſpũs rõnis. 2 actus trãſiens, obm̃ extra æternitatem cõſtituit, vt actus quo creat, cõſeruat, iuſtificat. 3 actus volendi non ſolũ in ſe, & in eſſe volito, ſed trãſit ſup prædeſtinatos in eſſe reali, ergo ſic ab æterno, vt in tempore poſſit trãſire. 4 actus diuinæ voluntatis, duplex eſt menſura intrinſeca & æternitas; extrinſeca, vt coexiſtit ordine ad diuerſa temporis inſtãtia, abſolutè menſuratur æternitate; vt ad obiecta ſecundaria, & trãſit ſup ea, quę Deus vult extra ſe; à nobis ſucceſſiuè concipitur ad modum præteriti, p̃ſentis, & futuri. Deũ prædeſtinaſſe, p̃deſtinare, prædeſtinaturũ fore. 5 ſi actus volendi intrinſece durat æternitate,

tate, oĩbus differentijs coexiſtit, nec poſſit nunc Deus velle de nouo, q̃ non ab æterno; nec nouitas in actu volendi; tñ p̃ductio in eſſe reali eſt de nouo ſuccedit; q̃ connotat prędeſtõ eſt in tempore; eſt ordo, & ſucceſſio tã perſonæ ſaluandæ, tũ in medijs, tum in fine, quæ ſucceſſiuè ſũt in tempore.

Arguent aliqui, & docent p̃babilẽ Baſſol. Lichet. Dolph. nec Faber reſpuit poſſe prædeſtinationem dici ex tempore; vt qui ab æterno non eſt prædeſtinatus, denuo in tempore p̃deſtinatus, abſq; dei mutatiõne. 1 prædeſtõ dicit reſpũm ad predeſtinatũ; reſpũs ad creaturã, ſaltem in nãra eſt in tempore. 2 predeſtõ eſt actio; ergo reſpũ paſſi, & prędeſtinati; prædeſtinatus in tempore. 3 eſt præparatio beneficiorũ dei; ſed efficiens non præparat facere, niſi habeat materiã anteq̃ incipiat; vt artifex præparat lapides, & ligna, prius q̃ domũ incipiat; ergo Deus nõ prædeſtinat niſi incipiat hõem creare, & ſupponat obm̃ in re, quod eſt in tẽpore. 4 firmatur. Aug. 6. hypognoſ. Cont. Pelag. & tra. 26. in Ioa. ſi non es prædeſtinatus, fac vt prædeſtineris. 5. Sco. diſ. 40. fallit imaginatio, quod trãſeat in præteritũ eſſe. 6 ordo prędeſtinãtis ad prędeſtinatũ nõ eſt ſm̃ id, quod ẽ in Deo; ſed in genere proprio, quod eſt eſſe creatũ, in tempore. Ad 1 reſpũs ad rem actũ exiſtentem, eſt realis in creatura, ad rem in põa eſt in eſſe obiectiuo; ſa s vt creatura ſit in eſſe cognito, & volito. vel reſpũs eſt rõnis, nec oportet vtrumq; eſſe realiter actu; prędeſtinãs actu; res prædeſtinata in eſſe cognito, & põt in eſſe reali. Ad 2 actio de prędicamento actionis, eſt ad paſſi exiſtentiã, vt creatio ponit creaturã in eſſe real; actio quo ad modũ ponit rem in eſſe cognito, & volito; ſic prędeſtinatio in mente dei, & creatio ab ęterno. Ad 3 pręparatio agentis ex pręiacente ſubiecto diſponit materiã, pręparat ligna, & lapides; at pręparatio ſolo actu interno, immanente non eſt neceſſe, vt ſit in genere p̃prio; ſat in mente dei, qui ſtatuit dare nobis gloriam. vel pręparat, diſponit ab ęterno, q̃ pręſciuit facturus in tempore. Ad 4 Aug. hypogn. nulli deſperationem demus, oremus pro inuicem in conſpectu dei, fiat volũtas tua; ipſius enim poteſtatis iudicium dãnationis in nobis debitũ mutare; & grãm prędeſtinationis indebitã pręrogare. & in Ioa. ſi nõ traheris, ora vt traharis; ſi non iuſtificaris, fac vt iuſtificeris; Auguſ. incertũ prędeſtinationis, ſub certa mediorũ, & operum ſerie conſtituit. Ad 5 ait Scot, quia actus prędeſtinationis ſẽper manet, coexiſtit oĩbus differentiis, non quia tempore

Digitized by Google

ſemus ſanct[i]. Mat. 25 poſſidete
paratum vobis regnum à con
ſtitutione mũdi. Rão: eſt actus
imanens, ſeu diuina voluntas
eligens, & ꝓoptans bonũ crea-
turę. 2 dicit anteceſſionẽ ſigni
ficati principalis ad cõnotatũ
trãſitus ex tẽpore; actus dei ſẽ
per manens; itẽ nunc velle, ꝙ
fuit, eſt, erit; trãſitus, & produc-
tio ex tẽpore; & vt idem velle
liberũ ab ęterno, ita liberè in
tẽpore. 3 in prædeſtõne eſt act⁹
obm̃, & ordo; actus velle dei dã
di gloriã, volitio in uolẽte, ac-
tus imanens in Deo. obm̃, crea-
tura mente dei cognita eſt ab
æterno; ordo, Deus ab æterno,
ad gloriã æternã in æternum;
vmq̃ deficiet. 4 ſi ſic ꝑdeſtina-
uit, vt modo nõ ꝑdeſtinet, nec
vmq̃ ꝑdeſtinaturus ſit; ꝑ diffe-
rentias tẽporis duraret actus
dei intrinſecè; ſed actus dei in-
trinſecè ſemp eſt in ſemetipſo
manens, differentiis temporũ
coexiſtit; & vt ab æterno præ-
deſtinauit, ſic ſemp prædeſti-
nat, & prædeſtinabit; nec coe-
xiſtit nunc de nouo, ꝙ non ab
æterno; ſecus bonitas in actu
volendi; nec mutatio in volito
de nouo, niſi in actu volendi. 5
prędeſtõ vel non ẽ ex meritis,
opus dei mere gratuitũ; vel ſi
ex meritis ſemp grã pariuntur
& ꝑſcia meritorũ poſſet eſſe æ-
terna 6 nullã infert neceſſitatẽ
ꝑdeſtõ; actus dei æternus à par
te rei nihil ponit intrinſecè in
ꝑdeſtinatio. 7 in nunc ętãtis ſẽ
per fuit, eſt, erit, oĩbus differen-
tiis coexiſtit. 8 ſi inciperet ex
tempore, imperfectio in volẽ-
do, penderet in velle, & opari
à reb⁹, vera ſui mutatione; crea
turas in ſe exiſtere expectaret
9 voluntas creata, q̃ bonitatem
ex obiecto volito accipit, mu-
tatur cum volito de nouo; vo-
luntas dei re idem, ſemp cum
prima rõne perfectiſſime vo-
lendi. 10 actus ꝑdeſtinationis
oĩbus differentiis temporum
coexiſtit; tñ in nunc temporis
tranſit in præteritum.

Prob. 2 q̃d trãſitio ſit in tẽ-
pore. 1 à parte rei aliquid rea-
le in Deo, actus voluntatis per
manens, ad creaturã obiecti-
uè; tñ trãſitus ſup obm̃, & addi-
tũ eſt reſpũs rõnis. 2 actus trã-
ſiens, obm̃ extra æternitatem
cõſtituit, vt actus quo creat, cõ
ſeruat, iuſtificat. 3 actus volen-
di non ſolũ in ſe, & in eſſe voli-
to, ſed trãſit ſup prædeſtinatos
in eſſe reali, ergo ſic ab æter-
no, vt in tempore poſſit trãſi-
re. 4 actus diuinæ voluntatis,
duplex eſt menſura intrinſeca
& æternitas; extrinſeca, vt coe
xiſtit ordine ad diuerſa tem-
poris inſtãtia, abſolutè menſu-
ratur æternitate; vt ad obiecta
ſecundaria, & trãſit ſup ea, quę
Deus vult extra ſe; à nobis ſuc
ceſſiuè concipitur ad modum
præteriti, ꝑſentis, & futuri. Deũ
prædeſtinaſſe, ꝑdeſtinare, præ-
deſtinaturũ fore. 5 ſi actus vo-
len di intrinſece durat æterni-
tate,

Digitized by Google

tate, oibus differentijs coexiſtit, nec poſſit nunc Deus velle de nouo, q̄ non ab ęterno; nec nouitas in actu volendi; tn̄ pductio in eſſe reali eſt de nouo ſuccedit; q̄ connotat predeſtō eſt in tempore; eſt ordo, & ſucceſſio tā perſonæ ſaluandæ, tū in medijs, tum in fine, quæ ſucceſſiuè ſunt in tempore.

Arguent aliqui, & docent pbabile Baſſol. Lichet. Delph. nec Faber reſpuit poſſe prædeſtinationem dici ex tempore; vt qui ab æterno non eſt prædeſtinatus, denuo in tempore pdeſtinatus, abſq; dei mutatione. 1 prædeſtō dicit reſpūm ad predeſtinatū; reſpūs ad creaturā, ſaltem in nāra eſt in tempore. 2 predeſtō eſt actio; ergo reſpū paſſi, & prędeſtinati; prædeſtinatus in tempore. 3 eſt præparatio beneficiorū dei; ſed efficiens non præparat facere, niſi habeat materiā anteq̄ incipiat; vt artifex præparat lapides, & ligna; prius q̄ domū incipiat; ergo Deus non prædeſtinat niſi incipiat hōem creare, & ſupponat obm̄ in re, quod eſt in tēpore. 4 firmatur. Aug. 6. hypognoſ. Cont. Pelag. & tra. 26. in Ioa. ſi non es prædeſtinatus, fac vt prædeſtineris. 5. Sco. diſ. 40. fallit imaginatio, quod trāſeat in præteritū eſſe. 6 ordo prędeſtinātis ad predeſtinatū nō eſt sm̄ id, quod ē in Deo; ſed in genere proprio, quod eſt eſſe creatū, in tempore. Ad 1 reſpūs ad rem actū exiſtentem, eſt realis in creatura, ad rem in pōa eſt in eſſe obiectiuo; ſa s vt creatura ſit in eſſe cognito, & volito. vel reſpūs eſt rōnis, nec oportet vtrumq; eſſe realiter actu; predeſtinās actu; res prædeſtinata in eſſe cognito, & pōt in eſſe reali. Ad 2 actio de predicamento actionis eſt ad paſſi exiſtentiā, vt creatio ponit creaturā in eſſe real; actio quo ad modū ponit rem in eſſe cognito, & volito; ſic prędeſtinatio in mente dei, & creatio ab ęterno. Ad 3 preparatio agentis ex pręiacente ſubiecto diſponit materiā, pręparat ligna, & lapides; at pręparatio ſolo actu interno, immanente non eſt neceſſe, vt ſit in genere pprio; ſat in mente dei, qui ſtatuit dare nobis gloriam. vel pręparat, diſponit ab ęterno, q̄ pręſciuit facturus in tempore. Ad 4 Aug. hypogn. nulli deſperationem demus, oremus pro inuicem in conſpectu dei, fiat volūtas tua; ipſius enim poteſtatis iudicium dānationis in nobis debitū mutare; & grām prędeſtinationis indebitā pręrogare. & in Ioa. ſi nō traheris, ora vt traharis; ſi non iuſtificaris, fac vt iuſtificeris; Auguſ. incertū prędeſtinationis, ſub certa mediorū, & operum ſerie conſtituit. Ad 5 ait Scot. quia actus prędeſtinationis ſēper manet, coexiſtit oibus differentiis, non quia tempore

 inci-

ſemus ſancti.Mat. 25 poſſidete paratum vobis regnum à conſtitutione mũdi. Rão: eſt actus imanens, ſeu diuina voluntas eligens,&põptans bonũ creaturę. 2 dicit anteceſſionẽ ſignificati principalis ad cõnotatũ trãſitus ex tẽpore;actus dei ſẽper manens; itẽ nunc velle, ꝗ fuit,eſt,erit;trãſitus,& productio ex tẽpore; & vt idem velle liberũ ab ęterno, ita liberè in tẽpore.3 in prædeſtõne eſt actꝰ obm,& ordo;actus velle dei dãdi gloriã,volitio in uolẽte,actus imanens in Deo.obm,creatura mente dei cognita eſt ab æterno;ordo,Deus ab æterno, ad gloriã æternã in æternum; vmq̃ deficiet. 4 ſi ſic ꝑdeſtinauit,vt modo nõ ꝑdeſtinet, nec vmq̃ ꝑdeſtinaturus ſit; p differentias tẽporis duraret actus dei intrinſecè;ſed actus dei intrinſecè ſemp eſt in ſemetipſo manens, differentiis temporũ coexiſtit; & vt ab æterno prædeſtinauit, ſic ſemp prædeſtinat,& prædeſtinabit; nec coexiſtit nunc de nouo, ꝗ non ab æterno; ſecus bonitas in actu volendi;nec mutatio in volito de nouo,niſi in actu volendi. 5 prędeſtõ vel non ẽ ex meritis, opus dei mere gratuitũ; vel ſi ex meritis ſemp grã pariuntur & ꝑſcia meritoiũ poſſet eſſe æterna 6nullã infert neceſſitatẽ ꝑdeſtõ;actus dei æternus à parte rei nihil ponit intrinſecè in ꝑdeſtinatio. 7 in nunc ętãtis sẽper fuit,eſt,erit,oĩbus differentiis coexiſtit. 8 ſi inciperet ex tempore,imperfectio in volẽdo,penderet in velle, & opari à rebꝰ,vera ſui mutatione;creaturas in ſe exiſtere expectaret 9voluntas creata,q̃ bonitatem ex obiecto volito accipit, mutatur cum volito de nouo;voluntas dei re idem, ſemp cum prima rõne perfectiſſime volendi. 10 actus ꝑdeſtinationis oĩbus differentiis temporum coexiſtit; tñ in nunc temporis tranſit in præteritum.

Prob.2 qũd trãſitio ſit in tẽpore.1 à parte rei aliquid reale in Deo,actus voluntatis permanens, ad creaturã obiectiuè;tñ trãſitus ſup obm,& additũ eſt reſpũs rõnis.2 actus trãſiens, obm extra æternitatem cõſtituit,vt actus quo creat,cõſeruat,iuſtificat. 3 actus volendi non ſolũ in ſe,& in eſſe volito,ſed trãſit ſup prædeſtinatos in eſſe reali, ergo ſic ab æterno, vt in tempore poſſit trãſire. 4 actus diuinæ voluntatis, duplex eſt menſura intrinſeca & æternitas;extrinſeca, vt coexiſtit ordine ad diuerſa temporis inſtãtia, abſolutè menſuratur æternitate;vt ad obiecta ſecundaria,& trãſit ſup ea,quę Deus vult extra ſe,à nobis ſucceſſiuè concipitur ad modum præteriti,ꝑſentis,& futuri.Deũ prædeſtinaſſe,ꝑdeſtinare, prædeſtinaturũ fore. 5 ſi actus volendi intrinſece durat æternitate,

Digitized by Google

tate, oĩbus differentijs coexiſtit, nec poſſit nunc Deus velle de nouo, q͂ non ab ęterno; nec nouitas in actu volendi; tñ pductio in eſſe reali eſt de nouo ſuccedit; q͂ connotat prędeſtõ eſt in tempore; eſt ordo, & ſucceſſio tã perſonæ ſaluandæ, tũ in medijs, tum in fine, quæ ſucceſſiuè ſũt in tempore.

Arguent aliqui, & docent pbabilẽ Baſſol. Lichet. Delph. nec Faber reſpuit poſſe prædeſtinationem dici ex tempore; vt qui ab æterno non eſt prædeſtinatus, denuo in tempore pdeſtinatus, abſq; dei mutatione. 1 prædeſtõ dicit reſpũm ad prędeſtinatũ; reſpũs ad creaturã, ſaltem in nãra eſt in tempore. 2 prędeſtõ eſt actio; ergo reſpũ paſſi, & prędeſtinati; prædeſtinatus in tempore. 3 eſt præparatio beneficiorũ dei; ſed efficiens non præparat facere, niſi habeat materiã anteq̃ incipiat; vt artifex præparat lapides, & ligna; prius q̃ domũ incipiat; ergo Deus nõ prædeſtinat niſi incipiat hõem creare, & ſupponat obm̃ in re, quod eſt in tẽpore. 4 firmatur. Aug. 6. hypognoſ. Cont. Pelag. & tra. 26. in Ioa. ſi non es prædeſtinatus, fac vt prædeſtineris. 5. Sco. diſ. 40. fallit imaginatio, quod trãſeat in præteritũ eſſe. 6 ordo prędeſtinãtis ad prędeſtinatũ nõ eſt ſm id, quod ẽ in Deo; ſed in genere proprio, quod eſt eſſe creatũ in tempore. Ad 1 reſpũs ad rem actũ exiſtentem, eſt realis in creatura, ad rem in põa eſt in eſſe obiectiuo; ſa s vt creatura ſit in eſſe cognito, & volito: vel reſpũs eſt rõnis, nec oportet vtrumq; eſſe realiter actu; prędeſtinãs actu; res prædeſtinata in eſſe cognito, & põt in eſſe reali. Ad 2 actio de prędicamento actionis eſt ad paſſi exiſtentiã, vt creatio ponit creaturã in eſſe real; actio quo ad modũ ponit rem in eſſe cognito, & volito; ſic prędeſtinatio in mente dei, & creatio ab ęterno. Ad 3 pręparatio agentis ex pręiacente ſubiecto diſponit materiã, pręparat ligna, & lapides; at pręparatio ſolo actu interno, immanente non eſt neceſſe, vt ſit in genere pprio; ſat in mente dei, qui ſtatuit dare nobis gloriam. vel pręparat, diſponit ab ęterno, q̃ pręſciuit facturus in tempore. Ad 4 Aug. hypogn. nulli deſperationem demus, oremus pro inuicem in conſpectu dei, fiat volũtas tua; ipſius enim poteſtatis iudicium dãnationis in nobis debitũ mutare; & grãm prędeſtinationis indebitã prerogare. & in Ioa. ſi nõ traheris, ora vt traharis; ſi non iuſtificaris, fac vt iuſtificeris; Auguſ. incertũ prędeſtinationis, ſub certa mediorũ, & operum ſerie conſtituit. Ad 5 ait Scot. quia actus prędeſtinationis ſẽper manet, coexiſtit oĩbus differentiis, non quia tempore

uidentiæ; ergo vt ſpẽs includit genus. Antec. dicit ordinẽ mediorũ in finẽ, tum nãæ, tũ grãę; prædeſtiõ finis totius grãæ. 4 prouidentia act' intellus circa media, pręſupponens actũ voluntatis circa finem, prędeſtiõ dicit vtrũq; 5 Sapi. 14 Pater tua dñe ſapĩa cuncta gubernas; predeſtinatio dirigit, regit, & diſponit ad gloriã 6 Suar. ſi non pars integralis, quia non cõpoſita, pars ſubiectiua, vt ſpẽs, pars generis; pars ſubiecta prouidentię. 7 Vaſq. & Caiet. ſi nil in Deo vt genus ad ſpẽs, nec cõtrahibile; tñ ẽ circa obiũ φ reſpicit, tũ res nãles, tum ſupernãles; ergo verè pars integralis, & obiectiua. 7 prouidentia nõ tm̃ reſpicit ordinẽ mediorũ ad finẽ, ſed inuoluit executionẽ finis; nam ſpectat ad voluntatem conſequentem, vt per ſe cauſa ſe extendit, & propoſitum abſolutũ finis inuoluit. 8 Dei prouidẽtia ſuo fine nõ caret; attingit à fine vſq; ad finem. Deus cuius prouidentia in ſui diſpõne nõ fallitur; ergo prędeſtiõ circa finem, pars illi' 9 pdeſtinatio nõ tm̃ ordo glorię, ſed per media ad illã quos prędeſtinauit, hos vocauit in Deo prouidẽtia perfectiſſima inuoluit finẽ; quiſq; ordo à Deo dirigens ad finẽ inducit finem; ſecus à Deo media inepta fini; ergo prędeſtiõ ſub prouidentia, vt finis ſub fine. Ad 1 rão ordo, ſeu diſpoſitio medio rũ ad finem nõ eſt prędeſtiõ, ſed electio ad finẽ, pręcedens ordinẽ, & pręparationẽ mediorum; nequit eſſe pars. 2 rão mediorum, & diſpoſitio, vt cõnotatũ, & ſequẽs primã volitionẽ, non formale. Ad 2 cauſaliter, pro ſerie cõpleta, & quoad integrum, & adęquatè pręſcĩa, & pręparatio oĩum donorũ; quo ad formale, propoſitum dãdi gloriã, electio ad finẽ. Ad 3 vt dicit formale eſt prior à quo oĩ prouidentia, volitio finis pręcedit volitionẽ mediorum, electio finis indepẽdens à mediis; agẽs pri' vult finẽ, q̃ media; finis propter ſe volitus, media ob finem; vt ordine ad effũm vltima voluntas finis includit media. 2 pro formali, cõnotato, & integro effũ, prędeſtiõ includit pręſciam, & ordinem mediorũ in finẽ. Ad 4 prouidentia in Deo non ẽ rõ, ſeu habitus, aut ars dictãs rectitudinẽ agendorũ vt in creatis; ſed ipſamet Dei diſpoſitio; dei voluntas, qua res apte, ac congruè cuncta gubernat. Damaſ. 2. fid. c. 29. diſponit oĩa ſuauiter Sapi 8 prędeſtiõ non eſt ordo electorũ ad grãm, & beneficia, vt ſpẽalis gubernatio, q̃ Deus ex tempore exercet circa illos: ſed prima voluntas glorię, pręcedit rõne ordinẽ, & pręparationem mediorum. Ad 5 ordinare in re, aut mẽte creaturas ad finem per media efficacia eſt effect' primæ prædeſtinationis; ordo prouidentię, prędeſtiõ virtute inuoluit hunc ordinẽ, non

for-

Digitized by Google

formãlr. Ad 6 non pats illius, quia prior illa; potius virtute continet ordinem prouidẽtię ipſa prędeſtõ, q̃ cõtineatur; nã finis prius rõne volit⁹, ad quẽ oĩa quę in cęlis, & quę in terris Ad 7 rão, & electio ad finẽ prędeſtõ, quę pręcedit ordine electionem ad grãm, & pręparationem mediorum ad finẽ. ordine intentionis electio prior; directione, executione media. Ad 8 includit ordinem mediorũ, quę Deus pręparat ob finẽ; nõ eſt prima volitio finis, quę eſt prior. 2 executio, finis eſt effũs grãę, & primę prędeſtõnis, quę p media ordinata à Deo; vnde extrinſecè ſe hñt, & cõnotatum. ordo mediorũ ad finem cũ noſtra voluntate reſpicit finẽ; electio prior ante oẽm aſſenſum; ſm̃ electionem, cum nõ dũ nati fuiſſent. elegit nos in ipſo; nec ſm̃ opera noſtra. Ad 9 prędeſtõ formãlr electio eſt ad gloriã; per media ordine executionis. vt cõnotatum hẽt inuoluit media virtute. Ad 10 media ſi ſunt apta ad finẽ; non ſe ipſis tm̃ ſequitur finis, ſed cũ noſtro libero vſu; at prior electio ad finẽ ſolius dei, imo & vltima dei propoſitum nõ ſm̃ opera noſtra. non ſunt cõdignę. nõ volentis, neque currentis. hinc voluntas finis prior volũtate mediorum; nec volita media niſi ꝑp finẽ; electio ad gloriã voluntas finis; pręparatio ad dona voluntas mediorũ ad finẽ. prior prima intentio glorię; vltima voluntas ſi nõ prior oĩ pręuiſione; ſẽper prior independentia, cauſalitate: nam abſoluta dei volitio, & miſeratio.

An prædeſtinatio ſit æterna. V.

SVmi põt pro actu dei prędeſtinãtis; & ꝑ reſpũ quo trãſit prędeſtinato; pro formali, vt actus voluntatis pmanens, & p cõnotato, vt perſona ſaluãda, pręuiſio, ordo, finis, media. Aeterna. nõ quia ab ęterno, & nõ mõ: ſed nunc, & ſemp in propoſito prędeſtinãdi oẽs: ſed ęterna, qa ab ęterno prędeſtinauit, nunc prędeſtinat, ſemp prędeſtinabit; ita vt ſemp vnus actus manens, nõ trãſiens pręteritũ.

Dico. Prędeſtõ, vt actus dei immanens eſt ęterna; tm̃ extrĩſecè productio grãę, trãſitio ſuper obm̃ volitũ rõnis, & in tẽpore. Sco. 1. d. 40. c fallit noſtra imaginatio, ꝙ trãſeat in pręteritũ; eſt actus ſemp p̃ſens, & liberè põt Deus velle in nũc æternitatis, ſicut ad nihil voluntas eſſet determinata; idem in Deo p̃deſtinare, p̃deſtinaſſe, & p̃deſtinatũ eſſe. d. 35. A. voluntas dei non põt eſſe principiũ volendi ex tẽpore, ſed ab æterno ſua imutabilitate. Prob. Apoſt. ad Tit Deus repromiſit vitã æternã ante tẽpore ſæculorum. Epheſ. 1 elegit nos in ipſo ante mũdi cõſtitutionẽ, vt eſ-

ſemus

tate, oĩbus differentijs coexiſtit, nec poſſit nunc Deus velle de nouo, ꝙ non ab ęterno; nec nouitas in actu volendi; tñ ꝓductio in eſſe reali eſt de nouo ſuccedit; ꝙ connotat prędeſtõ eſt in tempore; eſt ordo, & ſucceſſio tã perſonæ ſaluandæ, tũ in medijs; tum in fine; quæ ſucceſſiuè ſũt in tempore.

Arguent aliqui, & docent ꝓbabilẽ Baſſol. Lichet. Delph. nec Faber reſpuit poſſe prædeſtinationem dici ex tempore; vt qui ab æterno non eſt prædeſtinatus, denuo in tempore ꝓdeſtinatus, abſq; dei mutatione. 1 prædeſtõ dicit reſpũm ad prędeſtinatũ; reſpũs ad creaturã, ſaltem in nãra eſt in tempore. 2 prędeſtõ eſt actio; ergo reſpũ paſſi, & prędeſtinati; prædeſtinatus in tempore. 3 eſt præparatio beneficiorũ dei; ſed efficiens non præparat facere, niſi habeat materiã anteq̃ incipiat; vt artifex præparat lapides, & ligna; prius q̃ domũ incipiat; ergo Deus non prædeſtinat niſi incipiat hõem creare, & ſupponat obm̃ in re, quod eſt in tẽpore. 4 firmatur. Aug. 6. hypognoſ. Cont. Pelag. & tra. 26. in Ioa. ſi non es prædeſtinatus, fac vt prædeſtineris. 5. Sco. diſ. 40. fallit imaginatio, quod trãſeat in præteritũ eſſe. 6 ordo prędeſtinãtis ad prędeſtinatũ nõ eſt sm̃ id, quod ẽ in Deo; ſed in genere proprio, quod eſt eſſe creatũ, in tempore. Ad 1 reſpũs ad rem actũ exiſtentem, eſt realis in creatura, ad rem in ꝓña eſt in eſſe obiectiuo; ſa. s vt creatura ſit in eſſe cognito, & volito: vel reſpũs eſt rõnis, nec oportet vtrumq; eſſe realiter actu; prędeſtinãs actu; res prædeſtinata in eſſe cognito, & põt in eſſe reali. Ad 2 actio de prędicamento actionis eſt ad paſſi exiſtentiã, vt creatio ponit creaturã in eſſe real; actio quo ad modũ ponit rem in eſſe cognito, & volito; ſic prędeſtinatio in mente dei, & creatio ab ęterno. Ad 3 prępáratio agentis ex pręiacente ſubiecto diſponit materiã, pręparat ligna, & lapides; at pręparatio ſolo actu interno, immanente non eſt neceſſe, vt ſit in genere ꝓprio; ſat in mente dei, qui ſtatuit dare nobis gloriam. vel pręparat, diſponit ab ęterno, q̃ pręſciuit facturus in tempore. Ad 4 Aug. hypogn. nulli deſperationem demus, oremus pro inuicem in conſpectu dei, fiat volũtas tua; ipſius enim poteſtatis iudicium dãnationis in nobis debitũ mutare; & grãm prędeſtinationis indebitã pręrogare. & in Ioa. ſi nõ traheris, ora vt traharis; ſi non iuſtificaris, fac vt iuſtificeris; Auguſ. incertũ prędeſtinationis, ſub certa mediorũ, & operum ſerie conſtituit. Ad 5 ait Scot. quia actus prędeſtinationis sẽper manet, coexiſtit oĩbus differentiis, non quia tempore

Digitized by Google

incipit. Ad 6 eſt ab eſſe reali ab æterno cognitũ obiectiuè; ad Petrũ non in ſe, nec ab æterno in eſſe reali, cognito, & volito ab æterno, cũ mediis in finem pro tempore. Ais Deus nõ mutaretur, ſi de nouo prædeſtinaret, quẽ ab æterno non prędeſtinauit, nil à parte rei noui actui neceſſario ℞. Deo imperfectio, ſi tempore vellet, ꝙ æternè non voluit; actus volendi à rebus creatis oriretur; ſola eſſentia nõ eẽt rão oĩavolẽdi. trãſiret à põa ad actum, quid de nouo, nec nouitas in volito, qn in actu volentis, idẽ vno modo ſe hñs non eſt alicuius voliti de nouo.

Argues c. 2 ꝓ ſi gno, quo De⁹ prædeſtinat, trãſit indifferentia ad determinationẽ; ſed prędeſtinat ab æterno; ergo trãſitio æterna. 2 ꝙ ſemel accipit eſſe, fruſtra incipit de nouo eſſe; ſed eſſe ꝑdeſtinati accipit eſſe volitũ ab æterno; ergo non tẽpore incipit. 3 cũ ſanctis datur gloria in tempore, nõ eſt prædeſtinatio, ſed effũs. 4 prouidẽtia reſpicit futurũ, vt futurum. Ad 1 trãſitus nõ in actu dei, q vt fuit ab ęterno, pro tempore. Ad 2 ſemp eadem prædeſtõ vt eadem creatio; at nõ idẽ eſſe creaturæ; ſed à volito ab æterno, ad eſſe reale in tempore ita ab eſſe ꝑdeſtinato obiectiuè, ad eſſe reale ex tẽpore. Ad 3 cũ datur gloria ẽt in tempore ſupponitur eſſe prędeſtinati ordine nãę; & gloria ſequitur eſſe, ab æterno erat futurũ; ſed cũ dabit, futuritio ſequitur ordine nãæ. Ad 4 reſpicit media ad finẽ; prædeſtõ eſt ad finem; & prius ordo finis, q̃ mediorum ad finẽ. Ais actus prædeſtinans hẽt terminum, ergo non ęternus. 2 manere in propoſito, & prædeſtinare, ita ſe hñt, vnum ſequitur aliud; ergo prædeſtõ nõ actus permanẽs, nec ætern⁹ Ad 1 non in Deo, nec parte actus; ſed obiecti, vt in rebus. Ad 2 ſi eſſet actus trãſiens, & fluẽs. Ais nunc nõ prędeſtinat petrũ ℞. idem actus manet, fluxus in obiecto.

DE OBIECTO PRAEDESTINATO. Tit. XLII.

An Deus; an tantum Angelus, & homo ſint obiecta prędeſtinata. I.

PRędeſtinatio cũ electio naturæ intellualis in gloriã, ꝑ gratiã; hęc reſpicit sm̃ obiectum à Deo: pſonæ diuinæ ſpectãt ad primũ; ſunt nãliter beatæ; Deus prædeſtinat contingenter, neceſſario dicit ordinẽ in terminũ, qui in poteſtãte ꝑdeſtinantis: ẽ bonum excedẽs, & nãliter non habetur, eſt ſupernãlis perfectio inherẽs formãlir ab altero, & propoſitum cõmunicãdi gloriã indebitam ſubiecto tñ apto, & idoneo, & oĩbus quibus præcepit, & dignos

gnos ſecit, vt apti eſſent.

Dico. Non Deus; at oẽs Angeli, & hões ſunt prædeſtinata obiecta. Scot. 3. d. 7 qu. 3. 1. d. 40. q. 1 Prob. non Deus: Auguſ. tract. 15 in Ioa. Chũs nõ rectè ꝓdeſtinatus vt verbũ Dei; vt qd prædeſtinatus, cũ iã eſſet, quod erat? 2 beatitudo eſt connaturalis diuinis perſonis intrinſeca illis, neceſſitate cõueniens; ꝓdeſtinatio eius quod nãliter non habetur, & ab alio põt ordinari. 3 eſt actus liber, cõtingenter trãſiens ſuper electos; ergo pſonas diuinas non aſpicit; q̃ nãliter, & neceſſario beatę 4 dicit prioritatẽ, & anteceſſionẽ in eſſe ad rẽ prædeſtinatã; at prioritas anteq̃ ſit in gloria non eſt in perſona diuina; ergo neqꝫ prædeſtinari. 5 prędeſtinatus eſt obm̃ sm̃, põt dãnari, prędeſtinatione non eſt confirmata voluntas.

Prob. 2 tm̃ Angelus, & hõ. 1 ẽ electio, directio creaturæ, q̃ cũ intẽllu grãæ, & glorię; ergo ſolius Angeli, & hõis bonũ. 2 ſola creatura vbi intẽllus reſpicit gloriã vt vltimũ finẽ; ergo tm̃ ipſa obm̃; gloria finis gratia cuius, Deus ut finis, hõ cuius finis ſub fine. 3 quod creatũ eſt ſubſtã, aut accidens; accidentia non ad finẽ ꝓprium, ſed alterius, ſubſtãtiæ inſeruiunt; ad eã nãi ordinata grã cuius sũt; ergo nõ res cuius ſit finis, potius pfectio inhærens, & formalis aſſecutio finis, qua res in finẽ, ſubſtãæ ſine rõne, res inanimæ incapaces doni, & vltimi boni. 4 prędeſtinatio ordinata ad gloriã, & fruitionẽ dei propter ſe: bruta, vbi tm̃ ſenſus, nec apta frui Deo; nec Deo vniri: abuſiue, & improprie his gaudẽt, ad q̃ ſenſus inclinat; ergo tãtũ Angelus, & hõ apti frui Deo; vt bonorum vltimum, & a Deo prædeſtinantur.

Argues c. 1. Aug. trac. 15. in Ioa. qui filiũ Dei prædeſtinatũ negat, hunc filiũ hõis negat. 2. Rom. 1. Chũs prædeſtinatus filius Dei: at nõ vt hõ; ergo vt filius dei. minor, ſi vt hõ ergo vt hõ eſſet filius Dei; nã sm̃ quod quis prędeſtinatur, per id dicitur tale. 3 Chũs vt hõ nãli generatione hẽt ius ad gloriam; quia hõ Deus, cui ſaltẽ ex cõgruo ſumma gloria nõ fuit extranea, & tũ Chũs eſt prædeſtinatus vt hõ; ergo & perſona diuina, & ſi gloria ſibi cõnãlis ſit, põt vere dici ꝓdeſtinata. 4 ſub nãa intẽlluali, tam eſt perſona creata, q̃ increata; ergo vtraq; obm̃; Sequela, perſona nãæ intẽllualis, vel capax prędeſtinationis, vel incapax, ſi primũ, ẽt perſona diuina; ſi sm̃ nec creata eſſet capax Ad 1 vt hõ non reduplicatiuè, vt cauſa inherẽtiæ prædicati ad ſubm̃; nã ſic humanitas eſſet rão conſtituẽs filiũ dei: ſed ſpecificatiuè, vt explicat rõnem formalem, qua extremũ ſumitur, pro vt in eo aliquid affirmatur. vel redupli

Digitized by Google

cat rõnem inherentiæ,non rõnem eſſendi,C.ſm quod prædeſtinatus eſt Deus, ſm hoc ē Deus. ℞.reduplicatio non determinat actum prædeſtinationis ſed obm̃,quod eſt nãa;&ſenſus actus prædeſtinationis terminatur ad nãã,quæ eſt filius dei p vnioné ad verbũ.2 prædeſtinatus Deus,nõ vt obm̃; ſed vt terminus obiecti;nã verbum ē terminus nãæ.Ad 3 ordine intẽtionis humanitas Chriſti nõ habuit ius, qa prius prædeſtinata, q̃ ad vnionem ordinata; executione vnio prius volita. imo medium congruũ habendi ius ad gloriam.2 vnione ad verbũ, humanitas acquiſiuit iᵒ ad gloriã:at verbũ non amiſit, nec factus extraneus, vt prædeſtinaretur;noſtra ſuſcepit,ꝓpria non amiſit. Ad 4 perſona in cõmuni, ſimplici ſuppoſitione,nec capax,nec incapax; indifferens: ſuppoſitione perſonali,pro creata eſt capax.

Argues c 2.accidentia ordinata ad ſubſtã,vbi quieſcãt;ergo prędeſtinata.2 accidentia ſupernãlia, non ex nãa ordinata ad gloriã,& grãm;ergo prædeſtinata. 3 ſacerdotes genus electũ, & prædeſtinatũ ad conſecrandũ corpus Chriſti.Aqua ad lauandã animã 4.ex 1.cor.2 ſapĩa dei ante ſecula,in gloriã noſtrã ꝑdeſtinata Ad 1 latè pro ordine cuiuſuis;nõ ad finẽ vltimũ ſupernãlem.Ad 2 accidẽtia ſpiritualia ſupra vires non vt obm̃,ſed vt effũs:finis grã alterius,nõ finis cuius. Ad 3 latè pro ordine ad finẽ,&effũm gratię vt dei miniſtri. aqua animã abluit vt inſtrumentum,nil recipit ſupernãle, ꝙ ſit eius vltima perfectio ſupernãlis. Ad 4 ſapĩa dei,verbũ in carne prædeſtinata ad vnionẽ; & vnio in gloriã Chriſti ordinata.2 filius dei nõ vt terminat actũ prædeſtinationis in ſe, ſed vt terminat obm̃, quod eſt nãa humanaꝛ, hypoſtatica vnione filius Dei.

An obiectum prædeſtinationis ſit natura intellectualis, an ſola perſona. II.

NAtura humana in Chriſto prius nãliter preordinata ad ſumma gloria, q̃ vnionẽ, quæ eſt medũ cõgruẽ ad illam conſequẽdã; Deus põt oẽ bonũ aliud à ſe diligere, non tãtũ ſuppoſitum: ſed nãã, & illi bonũ conueniens præordinare; at in aliis à Chõ prædeſtõ reſpicit perſonã;in nullo alio ꝓordinat bonũ nãæ ſine bono ꝑſonæ;& oĩs alia nãa prædeſtinabilis eſt cũ perſonalite creata, ſubſiſtẽs,&intrĩſece perſonata

Dico Nãa intellectualis abſque perſonalitate põt eſſe obiectũ prædeſtinationis,& ita in Chõ:tũ de facto prędeſtõ ē nãę cum perſona. Sco.3. d.7.q.3.B. Prob. vnio naturæ humanæ in Chõ fuit volita in ordine ad ſum-

ſummã gloriam,& grãm; ergo prius rõne prædeſtinata ſummę glorię q̃ vnioni; ergo independenter à perſonalitate. Sequela;vnio hypoſtatica mediũ congruitatis in nãa ad sũmam gloriã aſſequendã,vt vltimum finẽ; ergo ordine intentionis prius volita ſumma gloria,quã vnio. Antec.inter ea q̃ ſunt ad finẽ q̃ eſt fini propinquius eſt prius volitũ. 2 primũ executione,vltimũ eſt intentione; nam veluti medium adhoc:at executione prius humanitas eſt verbo vnita hypoſtaticè,q̃ Deo beatificè; ergo prius præordinata gloria, q̃ vnio in ordine ad gloriã 3 nõ prius nãa humanitas perſonata,q̃ beata; eſt in ipſa aſſuptione beata;ergo intentione prius ordinata regulariter beatitudo q̃ ſubſiſtendi in verbo. 4 excellentius donũ beatitudo,nõ vnio;nã vnio potuiſſet eſſe in oĩ nãa;beatitudo tm̃ in nãa intẽllualı;ergo prius prædeſtinata gloria; quia prædeſtinatio reſpicit perfectius, &vltimũ bonum nãę intẽllualis.5 aĩa oĩs pro inſtãti, quo eſt creationis,prius nãa,q̃ corpori vniatur, põt grã perfundi, & operari vitaliter.6 aĩa ſeparata verè beata in patria; ergo potuit ab ęterno prędeſtinari abſque perſona independenter ab vnione ad corpus. Sequela; vt põt beatitudine ſola perfrui ita abſq;perſona ad eã prædeſtinari.6 gloria, q̃ eſt terminus prædeſtinationis formãlr in actu intẽllus, & voluntatis; ergo nãa capax prædeſtinationis, & beatificæ operationis abſque perſona.7 perſonalitas nõ ẽ ratio obq̃ nãa intẽllualis ſit obm̃ prædeſtinationis,nec conditio ſine qua non; ſed quia regulariter iuxta ordinẽ a Deo pręfixũ,nãa intẽllualis diuinę voluntati proponitur,vt in ſe eſt ſubſiſtẽs,& intrinſecè pſonata.

Prob.2regulariter ſit nãę cũ perſona. 1 ſi nãa in executione non ſuſcipit,nec elicit actus ſu pernãles niſi ſimpliciter in ſe ſubſiſtat,vel in alio;ergo Deus non præordinat bonũ nãę abſque perſona. 2 ſi perſonalitas non ſit ſimpliciter rão agendi, aut recipiendi niſi denominatiue; tñ ſequitur intrinſecè, & nãli neceſſitate nãam ſingularem;ergo nec Deus, quia præordinat bonũ nãæ, & perſonæ; nã ſpecificat rõnem formalem. 3 in nullo præter Chũm præordinatur bonum nãæ,quin & perſonæ;totus hõ beãdus; tot' meretur;totus à Deo electus; nulla rão in hõc quin ſit creabilis;ergo nec quin prædeſtinabilis.4 nulla nãa ſingularis obiicitur diuinæ voluntati prædeſtinãda ſine ꝓpria perſonalitate;ergo nãa cum perſonã pręordinatur ad gloriã.Antec. ita obiectum intellectus,& voluntatis,vt erit à parte rei.

Arguent Thom.Suar. Molin. alii,neceſsario ſit pſonę 1 nãa non

non eſt capax gloriæ, ſed perſona; ergo prædeſtinatio eſt p-ſonæ. Antec. gloria in operatione cõſiſtit, operari eſt ſuppoſiti media nãa; ſuppoſiti vt q in recto, nãæ vt quo, & obliquè 2 nãa humana in Chõ prius aſſumpta ad vnionẽ q̃ ad gloriã ordinata; ergo imediate reſpicit perſonã. Antec. Chũs prædeſtinatus ad gloriã; at nõ niſi in aſſumpta nãa, & pp vnionẽ. 3 ex quo Deus voluit vt humanitas vnita verbo; neceſſario cõſequenter ſancta, deifica, & ius in ea ad infinitã gloriã; ergo vnio neceſſitate præuolita. 3 p̃deſtinatur dignius; dignior in Chõ vnio, nãlis filiatio; reb' p tempus ortis, maior grã, Deum hõem fieri Aug. 4 vidimus gloriã eius, vt vnigeniti à Patre Ioan. 1. ergo eſſe vnigeniti rão qua plenus grãę, & glorię, ergo prius ſubſiſtens; nã gloria ſummè bonũ, optima operatio magis congruit ſuppoſito. 5 nãa ſine perſona nõ eſt capax grãę; ergo nec glorię. Antec. nãa prius nãliter eſt perſona, q̃ habitũ grãę accipiat, pri' eſt in ſe, q̃ agat; perſona ſpectat ad eſſe, habitus ad agere; agere eſt ſuppoſiti. 6 q ineſt per ſe, prius eo, quod per accidens; perſonalitas ineſt nãæ per ſe; grã vt accidens. Ad 1 capax natura, operãs ẽt vt quod eſt nãa ſingularis; ſi extra perſonã nõ operatur, non quia perſonalitas ſit prima ratio operãdi, aut cõditio ſine qua non: ſed quia perſonalitas ſequitur nãliter, & comitatur nãram. Ad 2 prius aſſumpta ordine executionis, nã vnio vt mediũ congruitatis in nãa ad grãm, & ſummã gloriã: at ordine intentionis prius humanitas, hic hõ ſingularis dilectus, ordinatus ad ſummã gloriam, & grãm; nec Chũs determinatè futurus niſi præuolita illi humanitati ſumma gloria. 2 ſumma gloria finis, hinc p̃uolita. Ad 3 executione prior vnio, q̃ vt mediũ; in ea ratione prior gloria, q̃ ẽ finis. 2 ex vnione ſãcta, deifica in actu primo ad perſonã diuinã, q̃ eſt ipſa ſãctitas; nõ quod vnio ſit grã, & gloria intrinſecè, & actu ſecũdo; nã Deus potuiſſet aſſumere nãram, q̃ nõ eſſet capax gratiæ, & gloriæ, tm̃ extrinſecè ſũma congruitate ſequitur; ad vnionem actu primo ad Deũ, congruit grã, & gloria actu ſecundo. Ad 4 ait Ioa. gloria humanitatis, quaſi vnigeniti, quia condiſtincta à gloria perſonę vnigeniti: vnio ſumma grã actu primo, qa dedit ſeipſum: nõ quia ſit formaliter grã, & actu ſecundo. 2 ſũma non formãlr gloria, diſpoſitiuè ordinata ad illã, vt finẽ; oẽs ſumus Chriſti, Chũs in gloriã Dei vel ſumma extenſione, qa vtrãq; vnionem claudit, hypoſtaticã, & beatam. Ad 5 aĩa prius q̃ corpori vniatur capax grãę; ſi prius eſt perſona ordine nãę ſeruato; qa p-ſona-

Digitized by Google

ſonalitas nãliter ſequitur; quia Deus, excepto Chõ, non ordinat ad bonũ nãę ſine perſona, qa nãa, vt perſonata ſpecificat obm̃ quod eſt in ſe; non quod reduplicet, & ſit rão formalis; ſi Deus põa abſoluta oẽs nãas intẽlluales aſſumpiſſet, p̃deſtinatio eſſet nãæ; at qa eſt ſubſiſtens in verbo ſola Chriſti nãa; aliæ ꝓpria ſubſiſtentia, & perſonalitate; tm̃ nãa Chriſti prædeſtinata, in alijs perſona. Ad 6 executione gloria ẽ cũ perſona; intentione prius volita gloria humanitatis, q̃ vnionis; non eẽt ad aſſumptionẽ, niſi ad gloriã ſummã, q̃ eſt finis prius ordinata. vel ordine nãæ prius ẽ in ſe perſona; & lege comuni p̃ ordinatũ bonum totius, & perſonę; in Chõ perſona non poterat pręd eſtinari. Ais, vt perſona humanitate ſubſiſtens ℞. humanitati factũ donũ perſonæ, nõ humanitas donum perſonæ; hinc prius volita humanitas cui daretur perſonalitas. Ais, intuitu verbi data gloria. ℞. executione; intentione volita gloria, & vnio vt medium congruitatis ad illã; finis ſemper prior iis, q̃ ad finem. Ais ac tu prior vnio; ergo intentio vnionis prior; ita res eſt, vt mẽte præconcepta ℞. aliud concipi prius; aliud concipi eſſe prius; vnio volita vt eſſet prior at nõ volita, & concepta prius; niſi dignificãda oĩ gloria humanitas, nunq̃ ordinata ad vnionẽ. Quod mente cõcipitur, & eſt volitũ, vt eſſet prius; eſt prius, nõ quod eſt conceptum vt volitũ prius; imo priora intentione, poſterius executione; finis prius in mente, media priora in re, & in ente.

Argues contra 2. abſolutè nãa abſq; perſona obm̃. 1. de fide eſt aĩas iuſtorũ eſſe in gloria, hẽre eſſũm p̃deſtinationis ſine pſona. 2 o patio, in qua beatitudo, eſt ſuppoſiti nõ vt principii elicitiuè; non vt ſubiecti proximè receptiui, & primo denominati, ſed vt vltimo ab illa vnione affecti. 3 rão ſuppoſiti non eſt rão opandi, nec in op' influendi; ex Sco. beatitudo in operatione; ergo nãę non perſonæ eſt ordinari ad illã. 4 de facto ſola nãa ordinata ad vnionẽ; ergo magis ad gloriã; ſi ad actum primũ magis ad actũ ſecundũ. 5 ab æterno nãa in Chõ prædeſtinata, non perſona verbi; ergo prædeſtinatio cadit in nãa 9 pſona rão negatiua, negatione conſtituitur ex Scot. ergo non obm̃ p̃deſtinationis. Ad 1 nãa capax ſine perſona; at de facto aĩa cũ perſona p̃deſtinata; tot' hõ beãdus. 2 ſi fruitur nunc aĩa beata abſq; perſona inclinat ad bonum totius; poſt iudiciuum in reſurrectione totus creatos, & ſic ab æterno p̃deſtinatus. Ais ſm̃ corpus incapax. ℞ beatus viſione redemptoris; beatus ex redundãtia animæ, & dotibus. Ad 2 ſi nõ

eſt

eſt ſuppoſiti formalr ; eſt cum ſuppoſito,& totius. ſi de poſſibili, & interdum eſt nãæ,vt aĩa ſeiuncta cum inclinatione ad totum ; & ſemp ad eſſe totius. Ad 3 ſi nõ vt proxime recipiẽs & denominãs; tñ vt vltimo denominationẽ ſuſcipiens. aĩa ſeparata hẽt rõnẽ ſubſiſtẽdi, ſeu modũ ſuppoſiti, & gloria potitur;hinc potuit nãa in ſe ſpectata ad gloriã ordinari. Ad 4 potuit ſola nãa ordinari ad gloriã: vnio ad alienã perſonam excludit neceſſario, ꝓpria electio ad gloriã includit perſonã cuius eſt gloria. Ad 5 ꝑdeſtinatio formalr eſt rõne totius, comitãte rõne perſonæ,quę ſequitur nãam; at in Chõ potuit prædeſtinari nãa,quæ non erat ſua perſona,quę ſemp erat. Ad 6 ſiue perſonalitas ſit realitas, & modus poſitiuus, quæ cõſtituit in eſſe incomunicabili vt quo, & quod; ſiue negatio dependentiæ actu, & aptitudine, ſemper diſtincta à nãa;& ſi perſonalitas eſt ratio negatiua,nõ perſona, quæ includit eſſe totius.ſi in recto negatio, connotat totũ eſſe,cum oĩ modo ſibi intrĩſeco poſitiuo,& negatiuo.

An plures ſint prædeſtinati, quam reprobi. III.

STatu innocentiæ ſoli prædeſtinati;Angeli,& hões reprobi non fuiſſent,alii intra limites poſſibiliũ; ideo occaſione peccati reprobatio. 2.d.20. q.3. ꝑdeſtõ reducẽda in libertatẽ, & dei bonitatẽ; prædeſtinat antecedenter oẽs animas ita cõgruit bonitati; reprobat poſitiuè rõne obiecti cogniti, & in peccato finali puniſi. 1.d 41 B.vt ſummè bonus non ęqualiter oĩbus ſe comunicat ad extra in eſſe nãæ; nec æqualiter dona diſtribuit gratiarũ; ſecus nõ liberè, ſed neceſſitate nãæ ſe comunicaret; ſummã libertatẽ in comunicatione, abſolutè dominiũ grãæ nõ oſtenderet. hinc dato vt in puris nãæ creaturæ præcognitę, nec vlla diuerſitas in illis ad prædeſtinati, & non prędeſtinari; nulla tñ iniuſta, nec ſuæ bonitati ꝑiudiciũ,ſi oẽs ęquè nõ prædeſtinat 4.d.46.qu.1. A. nihil eſt ibi debitum ex parte creaturæ ; nulli Deus debitor niſi ſuę bonitati,vt eã diligat;ſumma Bonitas cũ liberali cõmunicatione antecedente oĩbus ęqualis; nulla iniuria, cũ nulli ob debitũ nulli ſui meritõ;ſi ergo tñ Deo cognitus numerus electorum in ſuperna fęlicitate locandus; tamen vtiliter ſcripturis, dei voluntas explicatur.

Dico.Ex oĩbus tum Angelis, tum hõibus ſimul, maior numerus prędeſtinatorum ex hominibus fidelibꝰ ẽt multo plures prædeſtinati. ex oĩbus aũt hominibus abſolutè plures reprobi.hęc ex Scõ.2. d.20. qu 3. ſtatu innocentiæ ſoli prędeſtinati;

nati Angeli, & hões; non rep. bi.3.d.7 q.3. prædeſtinat ex ſe pronior ad miſerendũ, pius ex nãa; reprobat ex cauſa peccati; 4 d.49 q.8, nãa humana infime capax beatitudinis, non tm̃ qa inferior, ſed quia minima pars electorum. 1.d.40. & 41. bona Deo magis congrua, ita magis prædeſtinare, q̃ reprobare, diſ. 46 vult oẽs ſaluos fieri. 1.prob. 4.d.49. q.11 ſuceptiua immediatè capax, inclinat. 1.d.1.q.1 vltimus finis propter ſe. ex his, & aliis conſonum pietati, plures electos ad finem.

Prob.1 ex Angelis, & hominibus multo plures electi. 1 Deus pronior ad miſerendũ. condeçens ſuæ bonitati. Apoc.12 ex Angelis draco traxit tertiam partẽ ſtellarum; duæ aliæ electæ; numerus Angelorum quaſi imẽnſus. Dan.7 millia millium miniſtrãt, & decies cẽtena millia aſſiſtunt ei. Iob.25 nõ eſt numerus militũ eius. Apoc.5 audiui vocẽ Angeiorũ multorũ, & numerus eorũ millia milliũ; at ſi multi ex Angelis ſunt innumerabiles, oẽs erunt penè immenſi. ſi Angeli ex infima Ierarchia ad hõum cuſtodiã; Angeli eorum vident faciẽ patris Angelis mandauit Deus vt cuſtodiant; exceſſus beatorũ ſpirituũ ſupra hões abſq; proportione. Rurſus hões prędeſtinati in magno numero, apoc.7 vidi turbã magnã, q̃ dinumerare nemo poterat ante thronum.

Ratio ſi Deus ante pręuiſa merita hõum, vel Angelorũ prædeſtinat; ergo plures p̃deſtinati q̃ reprobati: ſi præuiſione criminũ iuxta cauſa, plures hões reprobi: at Dei bonitati nimis durum non plures eſſe prędeſtinatos.

Prob.2 ex fidelibus lege gratiæ plures p̃deſtinatos. 1 id cõſonũ rõni, & pietati. 1 plures ſacramentis, & pęnitentia recedunt. Chriſoſ de pęn. d.3. c. talis dei pietas, vt nunq̃ ſpernat pęnitentiã, ſi ſincerè, & ſimpliciter offeratur. 2 electio æterna ſi nobis incognita, gratuite facta; in dubiis, & gratuitis, fauorabilius; elegit nos in ipſo, vt eſſemus ſancti. 3 volũtas; intentio dei vult oẽs hões ſaluos fieri, in agnitionẽ veritatis venire; Apoſt. reciprocat vocatos ad fidẽ, & prędeſtinatos; Anſel. lib. cur Deus hõ; nõ decet dei bonitatẽ permittere ſuas creaturas fraudari proprio fine. 4 dilectio; oĩs artifex diligit op⁹ ſuũ; oĩs cauſa amat effũm; De⁹ puſillũ, & magnum diligit. eſt cura illi de oĩbus; Angelos dedit nobis in miniſterium propter eos, qui hęreditatẽ capiũt ſalutis. Heb.1 accepiſtis ſpiritũ adoptionis filiorũ; Bonau. p̃batio dilectionis, exhibitio eſt operis. 4 baptiſmus; qui crediderit, & baptizatus fuerit ſalu⁹ erit Marc. vlt. qui hñt caracterem ſalutis non debent deſperare ſalutẽ. 5 filiatio, & adoptio

Digitized by Google

tio; ſpũs ſanctus teſtimonium reddit ſpũi noſtro, ꝙ ſumus filii dei, & hæredes. dedit poteſtatẽ filios dei fieri, hisq̧ credũt in nomine eius. 6 ꝓmiſſio; De' ſæpe promittit vitã æternã; pęnitentibus; pœnitentiã agite, appropinquat regnũ dei; ei qui facit voluntatem eius, q̧ iũſtam ſeruat. Caſtis, q̧ ſe ipſos caſtrauerunt ꝓp regnũ cęlorum. puſillis, ſinite paruulos venire ad me. laborãtes, audientes verbũ dei; eleemoſinas largiẽtes; deo ſeruientes; patienter aduerſa tolerãtes, ꝓmiſſum hñt regnũ. quę procedunt de labiis meis, non faciã irrita. 7 Chũs, virgo, ſancti ſunt pro ſalute noſtra. Chũs ego ꝓ eis rogo, quos dediſti mihi; fideles ſunt Chriſti. filius oſtẽdit vulnera patri, mater vbera filio; nec deſunt dona pietatis, vbi tot amoris inſignia Berna. Chũs aſcendit in cęlũ, vt appareat vultui dei ꝓ nobis Hęb. 9. ſancti ſi pro nobis potentes in terris, quãto magis in cœlis, Hieron. 8 merita; vnicuiq; ſm̃ laborẽ ſuum. 1. cor 3 ecce venio merces mea mecũ eſt reddere vnicuique iuxta opa ſua; Abraæ poſtq̃ multa fecit; ero merces nimis. Ieremiæ cuiq; merces operi. Gregor. in matt. regnum dei valet quãtũ hẽs, & potes; Zachęo dimidiũ ſubſtiæ; Petro, & Andreę dimittere retia; viduæ duob' minutis; alteri potũ aquę frigidę; ante deũ numq̃ vacua manus. 9. bonitas dei, ſui cõmunicatiua, diffũdit ꝙ hẽt; ſpera in dño fac bonitatẽ, & paſceris diuitiis eius. 10 miſeratio; Ioel pręſtabilis ſup malitia. Iſa. ꝑparabitur in mĩa ſolium ſuum. Iere. educã illos, dãni Iſrael miſerebor, & ſaluabo eos. Bonau. 4. d. 14. art. 2 nullus terminus, nec numerus reuertendi. 11 exempla, q̧s non reprobaſſet Magdalenã ob ſcelera; Zacchęum ob fraudes; latronem, vſq; ad vltimum blaſphemaſti, & veniam petis? hodie mecũ eris. prodig' filius perierat, & inuentus eſt. 12 paſſio Chriſti; ſoluit ꝑtiũ in cruce; apo. lauit nos à pctis noſtris ſanguine ſuo. Iſai. ꝓp ſcel' populi percuſſi eũ Ioa. vt oĩs q̧ credit in ipſũ nõ pereat. Apoſ. proprio filio nõ pepercit, pro nobis oĩbus tradidit illũ. Ioan. bonus paſtor dat aĩam pro ouibus. cedit in dignitatẽ Chriſti redemptoris plures fideles ſaluandos. in collegio Chriſti vn' dũtaxat reprobus

Prob. 3 ex oĩbus hoĩbus plures reprobos. 1 pagani, infideles, hæretici, ſiſmatici, obſtinati fideles qui ſunt, & erunt, initio ad finẽ mundi multo plures, q̃ credentes, baptizati; qui nõ crediderit condẽnabitur. 4 Eſdrę 3 hoc ſeculũ fecit propter multos, futurũ propter paucos; multa terra vide fictile, parũ vnde aurum; multi creati, pauci ſaluabũtur. Epheſ. 1 dignos nos fecit in partem ſortis

ſanctorũ. Coloſ. 1. ſorte vocati eſtis. 1. cor. 1. non multi ſapientes sm̃ carnẽ, non multi potẽtes: ſed quæ ſtulta ſunt mundi elegit Deus. matt. 7 lata via, q̃ ducit ad perditionẽ. Congruè ex Angelis plures, hões paucio res; Angeli ſpũs Deo ſimiles, hões mundi carnẽ ſapiunt. Angeli ſtatim ſe perdere, hões sẽper poſſunt progredi, nec laborãt, in hoc plus grãæ angelis pro his Chriſtus non redemptor, Rex; pro hõe Ieſus, Saluator, mortuus, nec totus orbis adorat.

Arguent. c. 1. multi: tot hões ſalui fient, quot Angeli corruerũt. pſ. 100 implebit ruinas. Alii ex Greg. tot hoẽs, quot Angeli ſteterũt; meritis Chriſti cõ ſonat. Aug. Ench. c. 19 hoẽs plures qui ſaluãtur, q̃ Angeli beati; Anſel. in elucid. tot ſaluandi, quot angeli beati. ℞. hoẽs prędeſtinati non defectu angelorum, ſed numerus p̃finitus independenter; ſi ante vel poſt p̃ uiſum lapſum, implent ruinas eſtũ; non aritmetricè. id Greg. non vt certum; nã p̃deſtõ hõũ independens ab angelis. piè exponi dẽt, tot hões, qui angelis addunt gloriã; gaudiũ in cœlo cum ab angelis ad ſalutẽ iuuãtur. imo Athan. q. 2 ad Antioch. angeli ſup hoẽs nonaginta nouem partes excedunt; Luc. 15 paſtor vt ouem vnã quærat, nonaginta niuẽ deſerit; hinc nil certi; tutius eccleſia, Deus cui ſoli cognit' numerus electorũ

Arguẽt c. 2. Aluar. Vulp. Recup. alii matt. 7 arcta via, quæ ducit in vitã, pauci inueniunt eã. 20 multi vocati, pauci electi Cãt. vt liliuminter ſpinas amica mea. 1. cor. 10 non in pluribus beneplacitũ Deo. 2. Criſo. ho. 56, timeo, ne maior pars fideliũ ſit dãnatorũ. hom. 3 ad pop. vix ex tot millibus centũ, qui ſalui fiẽt. ℞. arcta iis, q ſuis meritis confidunt. 2 arcta fideliũ vita, lata infidelium. id pauci electi inter oẽs hões; ſi ad fideles, qui ad religionẽ, & ſtatũ perfectionis electi. Lilium inter ſpinas, & tribulos amica dei Ad 2 Criſoſ. exagerat; cũ multitudinem peccatorũ cõſidero, ad ſacramenta imparatos accedere: at efficacia meritorũ Chriſti ad vitã. 2 vt ad opera virtutũ inuitaret, & feruentes redderet. Aliud, forte non ad oẽs tunc fideles ſermo; vel verba ſoliciti, & sãcti paſtoris, qui zelat ſaluti gregis. Ais nolite timere puſillus grex Luc. 20 ℞ ad Apoſ. vocatos perfectioni ſtatus, vel puſillus initio naſcentis Eccleſię; factus in gẽtẽ magnã, cui merces magna nimis. Ais Rom. 9 ſi fuerit numerus filiorum Iſrael reliquię ſaluæ fient. ℞. ex oĩbus hõibus; dicuntur filii Iſrael; qua Deus omnes habet filios. vult omnes ſaluos fieri.

Arguet Caiet. c. 3. eſſe ęquales; mat. 25. parabola regni cęlo-

Digitized by Google

lorum, vbi quinq; prudentes, & quinq; fatuæ. 2 alii, matt. 22. ex vocatis ad nuptias, tm̄ vnus ſine nuptiali veſte. 3 ex Angelis maior pars ſalua, ergo ex hōibus; Lucifer tertiā partē perdidit; ergo ad minus geminā partē euexit ad ſydera. Ad 1 Chriſtus æqualē numerū, vt liberū relinquat aditum in cęlum. Ad 2 non tā certitudinem numeri q̄ finem ſalutis intendit; nō oēs ad regnū, ſed vt virgines prudentes, q̄ lumine fidei, & oleo bonorū operū pergūt ad ſpōſum. Ad 2 vnus, ex Hierony. eſt ciuitas Babylo, vbi oēs ſub vna pęna. 2 ex vocatis ad fidē plures ſalui. Ad 3 ſi maior pars Angelorū; Deo magis ſimiles, puri ſpiritus; ſtatim in bono firmati. 2 non Lucifer pdidit, ſed quiſq; ſui voluntate, tm̄ occaſio: at Adæ peccato oēs ceciderunt. 3 meritū Chriſti Angelis, & hōibus cauſa ſalutis; ſiue q̄ in cęlis, ſiue quę in terris; qui erexit hōem lapſum, dedit ſtātibus Angelis, ne caderēt Ber. Ais ſi ante præuiſa merita elegit; decens vt plures ex oībus ſint ſalui, & non paruæ reliquię fideliū. R. lata via infideliū, quæ ducit ad interitū. 2 Anſel. iuſtū quodvis dn̄e, ſi punis malos, iuſtū, meritis congruit; ſi parcis, iuſtū, bonitati cōdecens. 3 prædeſtinat qa bonus; reprobat de meritis, quia iuſtus ſi plures ex Angelis; à priori dei voluntas; à poſteriori, hōes ſuis actibus plus q̄ Angeli à regula diuinæ voluntatis recedunt.

An numerus prædeſtinatorum certus. IV.

PRædeſtinatio antecedēs vt actus Dei prior nāa trāſitu, & tendentia in obiecta, vt libere ſalui eſſent, potuit eē maior, & minor, plurium, & paucorum; Deus contingenter prædeſtinat, & pōt non prędeſtinare; ſi ſimul, aut ſucceſſiuè non poſſit velle oppoſita; tn̄ vtrūque diuiſim inſtāti ęternitatis: at pdeſtō, vt terminata vltima voluntate cum pręuiſione obiecti, ſub actuali tendētia certa quoad materiā, & formā; quo ad numerum, & perſonas; De' diſtinctè circa ſingulorum hec ceitates, & indiuiduationē ſe... hēt; pſciuit; voluit; nec qd noui in Deo; ſcīa mirabilis facta ex me.

Dico. Numerus prædeſtinatorum eſt certus apud Deum in materia, & forma; vage, & ſignatè; quo ad numerū, & perſonas; circa tot, & hos. 4 d. 4. q. 7. c. Chūs nouit oēs electos, & in quē gradum electi. 1. d. 40. B. pdeſtinatus, vt prædeſtinatus ſenſu cōpoſito non pōt dānari diuiſim pōt, nō cōiunctim, nūc æternitatis coexiſtit oībus. d. 41. B. determinate offerri volūtati, Petrū & Iudā, ſi ante merita prædeſtinet, congruit bonitati; pordinat bonū per q poſſunt

ſint placere Deo; damnat quia præſcit offenſã perpetuã, nec põt tribui Deo. 2. d. 7. q. 3. nullus p̃deſtinatus, quia alius præuiſus caſurus, ſed electione.

Prob. 2 timot. 2 nouit dñs, q̃ ſũt eius. Io. 10 cognoſco oues meas; nemo rapiet eas de manu mea. eccleſia ſoli cognitus numerus electorũ. 2 Auguſ. de cor. & grat. c. 3. certus qui nec augeri põt, nec minui. 3 creata voluntas impedire nõ põt ſciã dei, & eius velle; impediret ſi ſciret, & cũ velle dei oppoſitũ ſimul eueniret. 3 prædeſtõ electio antecedens ad gloriã, nil formãlr ponit in prędeſtinato; ergo certũ, vt nõ tollat libertatẽ ab ipſis. 4 Deus ab æterno nouit quot, & quos ſaluari, & gloriã conſequi deberent 5 p̃deſtinati, q̃ ab ęterno electi, per media apta, & efficacia ad gloriã; at Deus ab æterno numerũ eorum certo præſciuit, & voluit; ergo numerus cert⁹. 6 creaturæ intellũales, ſi nãa oẽs p̃deſtinabiles; tñ non oẽs vltimo, nõ nullus, ergo aliq; determinatè quoad numerũ. 6 Deus certo nequit ſcire aliquẽ infallibiliter ſaluandum, qn prius viderit, & velit abſolutè ad gloriã, media ad finem præordinet; ergo electio ad gloriã eſt certitudo p̃deſtinatorum. 7 ſi abſolutè electio ex decreto; ſi præſciã mediorũ; ſi ex mediis, & cooperatione noſt. a ſimul; ſemp electio inuoluit certitudinẽ, & infallibilitatem, nec decretum dei falli põt; ergo abſolutè certitudo ſaluãdorum 8 decretum vltimo dãdi gloriã, eſt abſolutè efficax: at extrinſecũ, nil ponit in p̃deſtinato; ex quo efficax certitudo in Deo; ex quo extrinſecũ nobis, ſupponit in Deo præſciam, ponit infallibilitatem conſenſus, non neceſſitatẽ; nec tollit libertatẽ 9 Sco. c. Henric. Deus antecedenter à ſuo decreto, non ſcit eos, q̃ excitãdi ſunt, aut excitati cooperaturi: ſed hoc decretũ quo ſtatuit p̃deſtinatos vocare, ordine nãæ ſupponit decretũ, & ſciã præordinationis; nã vocatio, & actu cooperatio ſunt effũs prædeſtinationis. 10 volũtas finis nãa antecedit volitionẽ mediorum; ergo volũtas glorię, nõ pendet à mediis; ergo certus numerus, ſi cum reſpũ ad conſenſum; nõ tñ pẽdet à conſenſu; ſed Dei decreto: dñi eſt ſalus. quæ voluit fecit. nouit viã iuſtorũ. greſſus di numerat.

Argues 1 numero põt fieri additio. Deuter. 1. addat Deus huic numero multa millia. 2 multi nõ p̃deſtinati ſaluãtur, & è cõtra. mat. 8 multi ab oriẽte, & occidẽte veniẽt, & recumbent cũ Abrahã; filii aũt regni eiicientur foras. 3 p̃deſtinatus põt reipſa dãnari. apoc. 3 tene quod habes, ne alius accipiat coronã; vbi Aug. nõ eſt accepturus alius, niſi ille perdiderit,

Digitized by Google

4 ſi numerus certus, quiſq; neceſſitate ſaluaretur, aut dãnaretur. 5 põt finãlr peccare, & actu dãnari. 6 numerus prędeſtinatorum eſſet maior; in operibus nãe bonum vt in pluribus, defectus in paucioribus; magis in operibus dei. 7 poſſet impediri actus dei ab actu noſtro; ſecus nõ liberè. Ad 1 nõ numero in mente dei; ſed iuſtorũ q præſenti iũſtaà Deo ordinãtur ad gloriã; hic põt augeri, & minui. illud deut. addat Deus in noſtra notitia, effũ, conſecutione, q Deus præſciuit, & decreuit. Ad 2 multi effũ, conſecutione, & iuſtificatione prima. Ad 3 põt ſenſu diuiſo, nõ cõpoſito; põt dãnari, non dãnabitur. ſimul ambo oppoſita poſſunt; non oppoſita ſimul. Ad 4 neceſſitate non abſoluta; conſequentiæ, & ſuppoſitionis; ꝓpria libertate prædeſtinati; ita diſpoſuit; nã operibus prævisis bonis, & liberis ſalui. Ad 5 ſenſu diuiſo, nõ cõpoſitè. ais; poſſibili poſito, nullũ impoſſibile. ℞. abſolutè nil impoſſibile: ſemper põt; ſtãte decreto vltimo ſalutis ex præuiſione, prædeſtinatũ actu dãnari, eſt ſenſus cõpoſitus; Deus nõ eſſet oĩpotens, ſi decretum executioni mãdare non poſſet ſalua libertate ꝑdeſtinati; Deus mutaretur, ſi de nouo prædeſtinaret. vt Deꝰ eligit liberè; ſic cooperamur electioni. Ad 6 opus nãę eſt ad vnũ proportionate, ideo vt in pluribus; opus grãæ excedens; ad opera nãæ apti; ad opa grãę nõ ſumus condigni. Ad 7 ſi ſimpliciter veniret oppoſitum, & ſimul actus dei, & effũs oppoſitus; non ſi cum volitione antecedente ſit põa ad oppoſitum. Ais, põt finaliter peccare, & actu dãnari. ℞. non vt prædeſtinatus, & cõpoſite propoſitũ dei, & oppoſitũ noſtrum. in vltimo dei velle nouit viã iuſtorũ. voluntas eorum, apud altiſſimum

Arguet Caterin. diſtinguit tres claſſes; aut prædeſtinati à ſolo Deo, virgo, apoſtoli, & inſignes; in medio, qui libere ſaluãtur, voluntate antecedente ꝓpoſita gloria; & qui dãnãtur præuiſa finali culpa; ergo excepto primo ordine nõ eſt certus numerus. ℞. error, vt numerus prædeſtinatorũ ſit diſtinctus à numero ſaluãdorum; vt prędeſtinati, non dei poteſtate vt ſaluentur; & merita ſint cauſa primę electionis; elegit nos in ipſo, vt eſſemus ſancti. Arguent alii, certũ formãlr quot ſint prædeſtinati; vt decies cẽtena millium; nõ materialiter hi, & iſti; ſecus hõum poteſtate non eſſet ſaluari, & non ſaluari ℞. in poteſtate noſtra; nã Deus prædeſtinat, vt libere ſaluemur prædeſtinatio eſt cũ põa ad oppoſitum, electio vt per media, & opera tendamus in finẽ, elegit primo fine nobis: at cũ nobis operatur ſalutem. Ais, prędeſtinatio eſt iudicium particula-

cularis agibilis nequit ſciri, q̃ ſit futurus finalr peccator. ℞. ideo altitudo iudiciorum dei; in materia nuda non eſt cauſa ob q̃ ſub hac, vel illa forma; Deus prima cauſa, cuius non eſt prior; prædeſtinat quia bonus; non reprobat ſine cauſa, q̃a iuſtus. condecēs ſuę bonitati gratiã dare; malũ inferre ex nobis.

An Deus abſolutè vltima determinatione velit omnes homines ſaluos fieri.
V.

VOluntas efficax, abſoluta, approbatio, dei beneplacitum, vltima determinatio; qua vult efficaciter res poni in eſſe, oĩpotēs, immutabilis, impediri non pōt, ſemper impletur. voluntas antecedens, primaria, qua Deus præparat, eligit, quãtum ex parte ſui eſt immutabilis, & beneplaciti; præcipit, cõſulit, prohibet, præuenit, ꝑmittit, prenunciat, nõ abſolutè impletur ex parte termini; eſt ſignũ nobis, vt ſimus cõformes voluntati beneplaciti; nõ tm̃ ſignum vt intenditur ab hõe: ſed vt faciamus; præcepit Abraæ immolari filiũ, vt exemplũ obedientiæ; nunciat mortem Ezechiæ iuxta ordinẽ cauſarum inferiorũ. Angelis datæ morulæ, vt mereantur gloriã, ad q̃ oẽs ordinati. Adæ pręceptum nõ edendi de ligno, vt maneret innocens ipſe, & poſteri. explicat velle ſalutẽ oĩum, q̃a dedit ſufficientia oĩbus, vt bene viuãt, & ſaluentur. Rex vult oẽs in regno quietè, & pacificè viuere ex parte principii, oẽs poſſent eẽ in pace: ex parte termini cadunt multi, & plectuntur Deus antecedēter oẽs vellet ſaluare; ex parte obiecti nequit malos approbare.

Dico. abſoluta, & vltima voluntate approbationis prędeſtinat poſitiuè ſolum electos, & ſaluãdos: at volũtate antecedente quaten' dat media ſufficientia, nil impedit ex parte dei, vult oẽs ſaluos fieri. Sc. 1.d.46.3.d.19. paſſio Chriſti efficax per electis, ꝑ oĩbus ſufficienter. 1.d.41.B. non rão, & cauſa ex parte prædeſtinati, vt actus dei ſit paſſiuus: ſed vt actio terminata ĩ hoc obm̃, nõ illud.

Prob. 1. Tim. 2 orãdum pro regibus, quietè, & trãquille vitã agere; id ãcceptũ ſaluatori, qui vult oẽs ſaluos fieri; ergo vt Rex pacificè, & quietè viuere vult oẽs, non abſoluta, & vltima voluntate; nec Deus oẽs vltimè ſaluos fieri; ſed dat media, auxilia, q̃bus poſſent; ꝑ Deum nõ ſtare, ſi ſanctè, pacificè viuãt, oẽs ſaluentur. 2 voluntas dei efficax, abſoluta, beneplaciti eſt oĩpotens, impletur; non oẽs ſalui fiunt; ergo non volũtate abſoluta, efficaci, vt vltima determinatio. 3 Deus non cõmunicat oĩbus gloriã, ergo nõ hēt abſolute vltimã voluntatem oĩbus dãdi gloriam; ſed

qui-

quibus paratum à Patre meo, ait Chũs quibus eſuriui, & dederunt; qui mãdata ſeruãt. legitimè certant. pro eis rogo, quos dediſti mihi. 4 op'dei extra ſe, gratuite donũ ſimpliciter libere; ergo iuſtè ſi aliquos vltimo ordinat; circa alios antecedenter ordinat, nec excludit, eſt abſolutè voluntas; ex parte dei promiſſio, ſi ipſi faciãt; ſufficientia dat, neceſſaria media p̃bet, quibus conſequi poſſent. 5 antecedens voluntas, quibus dat cõmunia, neceſſario ſufficientia, non ſunt effectus, & media vltimo infallibilis prędeſtinationis; q̃ formaliter in gloriã oẽs deducunt; ergo ex voluntate mediorum ſequitur voluntas in Deo vltimo dãdi gloriã; in vltima abſolute, infallibilis. 6 permiſſio dei, ſi nõ actus poſitiuus reſpũ termini efficax, eſt ſignum efficax, quo velle dei exprimitur; permittit mala fieri, nõ cohibet, nec impedit mala quę ducunt in interitũ; ergo ſignũ, vt non vltima voluntas oĩbus dãdi gloriã. 7 voluntas abſolute vltima oĩbus in gloriã, & re ipſa oĩbus nõ dare gloriã, non ſe inuicẽ cõponunt; eſſet imperfectio dei; ſi abſolutè vellet oẽs in gloriã, & nõ oĩbus daret; ſi abſolutè, & non verè diligeret & ordinaret; non eſſet potens ſaluãdi oẽs. ſi Deus nõ meritis daret, ſed ſola grã, meritis reddit; ſi aliquos præordinet, alias nõ præordinat, nulla iũſta; nihil debitũ. 9 voluntas creata, cui bonitas obiecti ratio rectè amãdi, eligens vnũ prę alio, vbi æqua rão volibilium, acceptione peccat; at Deo extra nõ noſtra bonitas, quę prima ſibi rõ ſub gratia. ergo prima regula volendi, illud volitũ abſolutè q̃ ordinatũ ad finẽ, & per media diſpoſita attingit finẽ. 10 ſi non oẽs eligit: ſed vult aliquos vocat p media, q̃ ſint ob finem vt grã, fides, merita, bona opera; & ordinate volẽs prius vult finẽ, q̃ ea, quę in finẽ; prius finis q̃ entium ad finẽ, q̃ no n volita niſi fini; tñ vere iuſtè prius aliquod præuiſum; nec voluntas dei põt ẽe iniuſta; ẽt adhuc iuſtè, ſi nullo pręuiſo ordinaſſet gloriã; ſui bonitate; dñs gloriæ licet quod vult: at ex quo vult merita, dat meritis; p̃miſit ante merita: at gratiam donat, vt ſint opa, & merita; elegi vos, vt fructum faciatis; q bona egerunt. voca operarios, da mercedẽ. reprobat excludit à fine ob demerita: nõ prius vltor q̃ peccator Aug. quinimo reprobatio nõ bona, niſi iuſta. crudelis ſi vellet dãnare ſine culpa. rõne obiecti, finale peccatum, videt malum, iuſtè reprobat. imo nec actus cõplacentiæ in Deo non cõmunicandi gloriã iſtis, potius act' odii, Eſaũ odio habui; odit Eſau peccatorem.

Arguent Carthuſ. Durand. Suar. Vaſqu. Molina; voluntatę abſo-

abſoluta, antecedente, approbationis, & beneplaciti Deum velle oẽs ſaluos fieri, & ſi non impleatur. 1 Tom. 2. Deus vult oẽs ſaluos fieri. 2 ibi Apoſ. orã dũ pro oĩb 1s;id bonum,& acceptum Deo, qui vult oẽs ſaluos fieri;ergo abſoluta voluntate, qua vult orãdum eſſe, & trãquille vitã agere, ita ſaluos fieri. 3. Theſal. 4 hæc voluntas dei sãctificatio veſtra. 4. Damaſ. 1. fidei. c. 29. hæc voluntas antecedens beneplacitũ in Deo manens. Chriſoſ hom. 1. ad Epheſ. voluntas primaria,q̃ hẽt Deus de ſalute oĩum eſt beneplaciti 5 ſalus hõum æterna non põt non placere Deo ; at negatiuè ſe hẽre ad illã, Deꝰ eſſet in põa vt velit,& nolit;ergo abſoluta voluntate. 6 ea voluntate vult ſaluos fieri, qua vocat ad fidẽ; abſoluta voluntate ad fidem vocat; venite oẽs; qui venit ad me non eiiciã;ſto ad oſtiũ. 7 abſolute vult oĩbus media ad finem;ergo oĩbus finẽ. Sequela, voluntas mediorũ ex voluntate finis,& volens vult prius finẽ,q̃ media. 8 volũtas vt ad obiectũ præſens, eſto ſub conditione vere volũtas;nauta proicit mari merces,vt mortem euadat;placet non proiicere ; at magis proiicere ob periculum,ergo ſi Deus non vult gloriã alicui ob demeritum ; magis placet velle,& abſolutè dare . 9 poſuit Deus hões in manu conſilii ſui ; ergo vere vult oẽs,niſi per eos ſtaret. nõ vult mortem peccatoris. 10 gloria æterna eſt abſolutè bona ; non põt nõ placere Deo ; ergo voluntate beneplaciti eſt ad oẽs; ſecus dum inuitat oẽs ad gloriã,nõ eſſet vera voluntas.

Ad 1 ſi vult oẽs ſaluos fieri,nõ vltima volũtate poſt præuiſionẽ, ſed id accomodata diſtributione, oẽs q ſalui fiunt, Deus vult August. c. 8 magiſter docet oẽs pueros in vrbe, nec oẽs abſolutè docet: at nullus diſcit, quem ipſe non doceat. 2 oẽs antecedenter primaria volũtate incõpletè: at cõpletè poſt abditam præuiſionẽ,pro generibus ſingulorum,nõ ſingulis generum de corrept.& grat. c. 14 Enchir. ad Laur. c. 103. oẽ animal in arca Noe, oĩum aliquod animal 3 voluntate antecedẽte quãtum ex parte ſui,voluit,dedit dona media , & ſufficientia ad ſalutẽ oĩum,non voluntate abſoluta, efficaci vltimo decreto,præuiſione approbatione ; Deus ex ſe vult oẽs viuere,&ſaluari,nec aliquem eſſe malum, & reprobum. Ad 2 orãdum pro oĩbus, vt pacifice, qa oẽs poſſent eſſe in gloria: nõ oẽs ita viuunt;voluntate antecedente vult ſaluos fieri,ex parte ſui: at vltimo & efficaci eos qui digni fiunt. vel vult ſaluos fieri paſſiuè oẽs capaces;non actiuè ſaluat oẽs. amat,& præordinat bonum ex ſe: ſi æque efficaciter reſponderẽt oẽs. Ad 3 ſimplici,& prima

 alia

Digitized by Google

alia voluntate cõplacentiæ,nõ actuali exiſtẽtia;nõ ſancti oẽs. actu primo,nõ ſecundo; poſſibilis non futura.Ad 4 voluntas antecedens ẽt beneplacitum, quo reſpicit media, niſi ꝑ nos ſtaret: at vt beneplacitum reſpicit aliquid acceptum ex nobis,non eſt ante prẹuiſionem.2 nõ vt voluntas ſimpliciter efficax ſm̃ quid;vel vt nec Deus odit Eſau, ſed negatiue nõ diligit ;primario antecedens,vniuerſalis,paratus oĩbus;non vltimum efficax. Ad 5 voluntas approbationis,& vltimum beneplacitum, quo reſpicit exiſtentiã, nõ eſt poſitiuè ad oẽs: ſed electos ; nec in põa quo ad actum volendi; ſed terminationẽ,& trãſitum, vt prior ſuo actu. 2 ſi negatiue;qa vult Petro gloriã;Iudæ nihil vult,nec determinata volitio circa reos; ſed expectat ſi pẹniteãt, ſi non mali in finẽ;reprobat, qa videt malũ finaliter.A3 Deus prẹſcit & videt malum;ergo in põa ad velle,nec Deus certus ex ſe ℞. non actu nouo;tm̃ nouo trãſitu,ſunt ſigna rõnis,nõ durationis;à quibus,nõ in quibus. Ad id certus, nõ tm̃ actu quo permittit;vult permiſſionẽ ſuam ; non impedit,nec cohibet,vult ſinere creaturã facere:ſed quia ſcit ſe cooperaturũ ad ſubſtãtiã,ſi ſit permiſſio;vel nõ ſi om miſſio;ſcire,velle cooperari ad actus noſtros , nequit eſſe ante præuiſionẽ. Ad 6 antecedente, & efficaci quãtum ex parte ſui, vt vocat oẽs ad fidẽ, & media, ita ad finem : at conſequenter vltimo eos qui obtemperãt,vocati non reſpuunt; ita congruè vocat,vt ſcit eis congruere; nõ abſolute oẽs ; qa multi vocati ad fidem, & dona pro tẽpore; nec perſeuerãt ; non ſunt pro fine , qa non manent ; defectu eorũ,qui vti nolunt;ſi mãſiſsẽt fuiſſent nobiſcum Ioa.hẹc certa vocatio ſoli Deo cognita; nobis effũs cum timore ne cadas;ſi dignus;ſi feceris;ſic oẽs. 2 media poſſunt eſſe volita, ẽt pro fine vltimo; vt ſua libertate vti valerent oẽs.Ad 7 media in noſtra põtate;&finis cũ voluntate; finis ſpectat ad Deum vltimo ꝑordinari.2 voluntas mediorum ex volũtate finis ; vel abſolute,& vltima determinatione voliti;vel conditione,niſi per nos ſteterit. Ad 8 dat ſui bonitate, gratis ; excludit ob demerita.2 voluntas ſuſpenſa, indifferens ad terminari,non repugnat Deõ;voluit incarnationẽ abſolute, ꝑuiſa culpa voluit ĩ carne paſſibili; oẽs ſalui, culpa finali multos addixit pẹnẹ.ad 9 in manu cõſilii,anteced. qa prædeſtinat oẽs , liberè ſaluãtur,aut dãnãtur;quãtũ ex ſe oĩbus paratus dare. neminem excludit, niſi ſe excludãt.neſcimus ſi amore , aut odio digni; oremus ꝑ oĩbus, vt ſalui fiant. Ad 10 vniuerſaliter ex ſe , voluntate antecedente:at vltimo de-

Digitized by Google

determinate, cōſequenter ele-eleĉtos. vellet impleri præcepta, & tot deficiunt. Chūs orat, vt tranſeat calix: at voluntate efficaci, tua voluntas. non vellet Deus mala fieri; extra rōnē obieĉti voluntatis; tñ per accidens, vt malo nāę, & pœnæ bonum contingit, permiſſa culpa pœna exprimit dei iūſtam. in electione grā præcedit meritū bonū; in dānatione peccatum iuſtū dei iudicium. oremus vt conuertantur, & viuant.

DE ACTV PRAEDESTINATIOnis. Tit. XLIII.

An actus prædeſtinationis inferat neceſſitatem prædeſtinato. I.

PRædeſtinatio vt pręciſe prima voluntas glorię, nō ex meritis; ſed vt inuoluit vltimū decretū efficax vocādi ad gloriā, finālr perſeuerādi; pp primā electionem, nō eſt voluntas confirmata, pōt peccare, in peccato finālr ſtare, iuſtè damnari. nec eſt quid inhęrens voluntati; nec vi primi decreti, ſed vltimi quid trāſit in prædeſtinatum, inuoluit conſenſum, non ponit neceſſitatē; ſed ſuppoſitionē infallibiliter operādi infert; includit merita à voluntate pdeſtinati, quo ad gloriæ conſecutionē, & operum præuiſionem.

Dico. actus prędeſtinationis quo vult electis gloriā non infert neceſſitatem prædeſtinatorū niſi ſuppoſitionē, & cōſequētiā. Sco. 1. d. 41. 2. d. 20 qu. 2. A. 3. diſ. 7. q. 2. diſ. 19. & 22. Prob. Eccleſ. 15. cōſtituit Deus hōem in manu conſilii ſui. 31 beatus vir, qui potuit trāſgredi, & non eſt trāſgreſſus. 1. cor. 13. nō ego, ſed grā dei mecū; vbi Ber. Apoſtol. fuiſſe ſocium operationis. mat. 19. ſi vis ad vitā ingredi ſerua mandata. 2. cor. 6. quiſq; pro vt deſtinauit in corde, nō triſtitia aut neceſſitate. Ad Philem. ſine cōſilio nil voluit facere, ne velut neceſſitate, bonū tuum eſſet, ſed voluntarium. matt. 12 quoties volui cōgregare filios & noluiſti. Ezech 18 ſi impius egerit pœnitentiā, vita viuet. 2 Amb. l. 1. d. voc. gen. & Hieron. hoc eis ſtudium, oīpotētia dei ſimul, & arbitrium ſtāti Aug. 3 hypognoſt arb. ineſſe hōi certa fide. Niſſen. Stoicor. fatum ineuitabile deſtruit, arbitrium actiuè probat. Ciprian. ep. 3. arbitrio proprio ſibi mortē appetit, vel ſalutē. Manich. negarūt arbitrium in bonum, totū fieri à Deo; inde Luther, oīa neceſſitate cōtingere, q olim Stoici, Empedocl. Diodor. alii errantes dixerāt. cum quibus ēt Vigleff, Hus, Caluin. & prius Iouinianus.

Prob. rōne. 1. vt Deus contingenter prædeſtinat, ita prædeſtinatus libere pōt dānari. 2 actus prædeſtinationis nil po-

Digitized by Google

nit in prędeſtinato;tm̃velle dei cõmunicãdi libere gloriã electis; ergo non infert actum eis neceſſario.3 velle libere dei,nõ infert niſi libere donum in nobis;libere dare, libere datũ, libere accipere.4 abſolutũ ,aut conditionatum,velle quo prędeſtinat, ẽ ordine ad media bene operãdi,pręcepta finãlr implendi; hæc ſi non de formali, de connotato ;ſi nõ antecedẽter abſolute volita,cõditionatè præuiſa,& cõmitanter;ſi vis vitã ingredi ſerua; per bona opera certã vocationẽ faciatis; ergo prædeſtinatio,nec tollit libertatẽ, nec infert neceſſitatẽ. 5 prędeſtinatus vitã æternam nõ conſequitur, niſi actibus liberis,ergo velle dare gloriam; nõ imponit neceſſitatẽ.Antec. Deus in tempore nõ attingit. actus humanos, niſi cũ noſtra voluntate; nec decreuit fore ſine noſtra voluntate.6 cõplete, integro ſtatu prędeſtõ non cadit,niſi his,q bene viuũt, & grã in finẽ perſeuerãt;ergo nõ cogit.7ſenſu cõpoſito,Petrus ſub prędeſtõne,vt prædicato & dãnatus,implicat; vt prædeſtõ, & dãnatio ſimul enunciãt; ſimul velle, & non velle;albũ eſſe, & non albũ : at ſenſu diuiſo cum vna de ineſſe , ſtat alia de poſſibili;ſi de perſona prędeſtinata copula implicita enũciatur prædeſtõ , explicite enũciatur altera de poſſibili, & cum actu prædeſtinationis , ſenſu diuiſo prædeſtinatus põt dãnari.8 prędeſtõ eſt cum põa ad oppoſitũ. 9 eſt actus æternus ſemper pręſens;& ita libere põt Deus velle ꝙ vult,ſi ad nihil volũtas eſſet determinata; & ſi prædeſtinatio coexiſtat præteritis , tñ non præteriit,alia pręterierũt, q̃ coexiſterũt illi;nec verba tẽporum menſurãt actũ dei; ſed nunc ęternitatis menſurat,qui coexiſtit illis plurib⁹;& ita nũc æternitatis, nec præſens , nec præteritum,nec futurũ,ſed oĩbus coexiſtit;& dei volũtas nõ eſt principium volendi ex tẽpore,ſed ab æterno ſui imutabilitate.10 voluntas creata, vt actu primo,non ſolũ libera ad oppoſita manifeſtè , ad velle, poſt nõ velle,&ad oppoſita ſucceſſiuè; ſed põa non manifeſta ad oppoſita abſq; ſucceſſione vt nãlr prior actu,poterat actũ non cauſare,& non velle,ergo nihil eſt ꝙ tollat libertatẽ.Demũ ſi prędeſtinatus ſenſu cõpoſito,vt oẽs Theologi nõ põt dãnari ; qa includit voluntatẽ prędeſtinati ſub prærequiſitis ad finãlr ſiſtẽdum in grã, cum conſenſu finali libero,,& prædicatũ re ipſa dãnari; at in ſenſu diuiſo; vna de ineſſe, iſte eſt prædeſtinatus , altera de poſſibili põt dãnari.Adde,prędeſtinatus, vt prædeſtinatus põt dãnari in ſenſu diuiſo,non compoſito;nã cõpoſitè eſt ſub actu prædeſtinationis, & cum conſenſu finali pſonã prædeſtinatam

tam

tã cõponi cum actu dãnari; ſimul ſub actu volendi,& actuali ſuſpenſione;at diuiſe cũ velle dei ,& requiſitis põt cõponi actualis ſuſpenſio.Et voluntas libera cũ actu dei põt non velle & peccare,& actu dãnari.cõclude;ſi abſoluta neceſſitas eſſet prædeſtõ;nullus locus eſſet diuinis ꝓmiſſis; reuertimini,& viuite Ezech. conuertimini ad me,& conuertar ad uos Zacch. aĩa mea in manibus meis sẽp pſal. ſaluabitur innocens in munditia manuũ ſuarum Iob. ſi bene egeris recipies Gen. 4. ſcriptura vtilis ad docendũ, arguendũ,corripiendum, & erudiendũ in iũſta,vt perfectus ſit hõ in domo dei,ad oẽ op᷾ bonum inſtructus.2. Tim.3.ſecus nemini lex dãdi pcepta,conſilia non eſſent ſeruãda,nulla pmia eſſent virtutibus;nullæ pęnæ vitiis;leges,verè ſtatuta,pcepta ceſſarent ; monitiones , allicere ad bonũ,à malo auertere,res eſsẽt inutiles; oĩa flagitia, ſcelera , blaſphemias eſſet in Deũ referre;ſi neceſſitate venirent;q imputaret Iudæ proditionẽ , q̃ ineuitabili neceſſitate commiſit.

Vrgẽt,Hęretici,Viglefſt;Hus Caluin.Luth,Iouinian.Kennit. Buceri.Melãth.pdeſtõ neceſſitate fert in finẽ,vt graue deorſum. 1 prædeſtinatus sẽp Deo dilectus,& iuſtus;nec vnq̃ amicitia cadit.2 ſi põt interdũ peccare, vbi ſemel eſt iuſtus , neqt grã excidere;qui nat᷾ ex Deo nõ peccat,nec peccare põt, qa ſemen eius in eo manet.Ioa.c. 2.3 pteritum ẽ ſimpliciter neceſſariũ, prædeſtinatio præterita. 4 ſi poſſet dãnari p actũ ſuæ voluntatis,ergo impediret decretũ dei; non eſt q poſſit reſiſtere tuæ voluntati 5 inuoluit actũ dei, qui eſt ſuppoſitio antecedens noſtrũ velle,ergo nõ fert neceſſitatẽ. 6 inuoluit anteceſſionẽ ad pſcientiã meritorũ;ergo pcedit actum liberũ. 7 ſi in noſtra poteſtate,& qui nõ eſt pdeſtinatus,põt ſe prædeſtinare,ergo non ex grã,nec mere gratuita.8 ſi põt dãnari; ergo põt dei voluntas impediri, vbi oĩpõa? ſi non põt,vbi libertas? 9 addunt ſcripturas;cuius vult miſeretur , & quẽ vult indurat Rom.9.induraſti cor noſtrũ ne timeremus te Iſai. 63. non eſt hõis via eius. Reliquiæ ſm̃ electionẽ grãæ ſaluæ factæ ſunt, nõ ex operibus, Rom.11. ℞.ad 1 dilectus dei prima prędeſtinatione, & electione; non ſemp efficaciter ordine grãæ , & executione.2 ſem p ſi vltima ſententia in dei pſcĩa,q̃ eſt prępuiſio,nõ præſenti iũſta. Ad 2 q ſunt in grã poſſunt peccare;Petrus,Dauid,Thom.Paul.prędeſtinatus,fuerat blaſphemus,Eccleſię perſecutor.Illud Ioa.nõ peccat nec peccare põt , ſenſu cõpoſito,dũ eſt iuſtus,qa peccatũ grãæ pugnat formaliter, Thom. demeritorie Sco. Ad 3

præ-

ſibilitas ad eſſe ſimpliciter; intẽllus dei ſua eſſentia , vt rõne intelligendi, intelligit oẽs qdditates neceſſarias; cõtingentia, & libera ſub diſiunctione , vt poſſibilia: at futura libera ſi præuiſio ex ipſis cũ donis grãe vt abſolute futura causa ẽ Dei voluntas ; eadem eſſentia rão cognoſcendi intẽllui ante actum voluntatis , vt poſſibilia ; poſt vt determinate futura. 1. d.39.q.3.d.43. quodl.14. art.2. quare Petrus,&Iudas;Iacob,& Eſau; oẽs electi, & reprobi; vt tm̃ poſſibiles,qdditates nãles, abſq;vllo eſſe exiſtentiæ;vt res quæ poſſunt eſſe,nec parte ſui hñt rõnem, pp q̃ eſſent volibiles; ſed voluntas diuina, antecedenter, quæ eſt prima regula volendi, elegit ſua liberalitate; vult ſuã bonitatẽ, & gloriã cõmunicare Angelis, & hominibus; dare illis media quibus libere poſſent ad illã ; angelis datę morulę vt mererẽtur ; hõi leue p̃ceptũ vt eẽt obediens , nec alius actus poſitiuus ; ſed in alio ſigno videt , vult permittere AdãDauid Petrum eſſe in maſſa pdita ob originale,aut actuale;&Cain,Eſaũ,Saul,Iudã, alios,& hos finaliter videt peccatores ; & iuſtè punit,& reprobat. hinc ordo. 1 ſigno omnes vt poſſibiles ante Deum. 2 elegit Angelos,tum hões niſi obſtent;circa alios negatiuè. 3 videt angelos, & hõẽ cadere,& vult pmittere ex Angelis multos cadere,& hões ex maſſa corrupta Adæ,& dignos pditione ob originale , vel actuale; & tunc vult pmittere, Adã Cain;Dauid,&Saul;Petr.&Iudã,eſſe pditionis filios. 4 videt Iudã,*S*aul, Cain finãlr peccatores;non *P*etrũ, Dauid,Adã; illos iuſtè vult punire, & reprobat. quare bona ex Deo, mala ex nobis ; ſi ſine meritis prædeſtinet,congruit bonitati ; at non ſine demeritis reprobat , qa iuſtus,reſpũ voluntatis creatę bonitas eſt rão amãdi;reſpũ voluntatis dei, non alia bonitas,nec rão amãdi niſi eſſentia nec qa bonum extra Deũ,ideo amatur, nec cauſa in creatura ob q̃ ſit volenda, nec bonitas, quæ poſſit eſſe Deo rão amãdi:at reprobatio bona qa iuſta Deus non prior vltor,q̃ qs peccator;nec crudelis Deus, vt velit dãnare ſine culpa.quare bonus Deus ſine meritis pręuiſis antecedenter p̃deſtinat,& vult ad gloriã;at qa iuſtus ſine culpa non reprobat; eſt iudicium in dei præſcia.Sco.d.41.alia.B. ad finem .

Dico Prædeſtõ ſeù prima electio in Deo , quæ eſt volũtas antecedens, & primaria ſupponit tm̃ notitiã poſſibiliũ, nõ futurorũ, nec abſolutè nec conditione,meriti pręuiſionẽ Sco. 1.d.41.G.in quantũ prædeſtinat non eſt iudiciũ de aliquo, nec facto,nec præuiſo. B. Deum p̃deſtinare ſine rõne cõgruit ſuę boni-

bonitati.d.38 F.ordines rerū,q poſſent eſſe determinate non attingit niſi voluntate.d.39.d.43.alibi ſępe.Prob.1. prædeſtō eſt eſſentiālr donum dei;ergo eſſentiālr actus voluntatis; nō ſcía, ſed abſolutè volitio vltimi finis.2 Deus ex poſſibilibus futura non attingit, niſi ſuppoſito decreto;nám intēllus apprǽhenſiuus rectitudinis agēdorū,poſita voluntate,quæ eſt prima regula;imo nec increatis pōt intelligi determinatio operandi,ſine actu voluntatis; cauſa ex ſe indifferens, non eſt determinata ante voluntatē.3 qualis eſt ordo à parte rei,talis in mente dei,vt finis vltim⁹ ſit primo volitus à Deo; ſed à parte rei finis eſt bonum,gloria,amor,fruitio dei ꝓp ſe;ergo eſt prius volitū. 4 nihil cognoſcitur futurū in rebus,ſiue im̄ediate à Deo, ſiue cum cauſis ſecundis,niſi prius Deus velit illud eſſe futurū;qa vt nihil fit ſine Deo;ita nihil eſt volitū ad gloriā niſi volēte Deo;nec præcognitum ante volitionem dei.5 Deus non ꝑuidet iſtū bene vſurum,niſi qa vult, & ꝑordinat.bene vſum;præuiſio cōtingentium ex determinatione voluntatis; prius rōne vult Deus rē, quæ hēt rōnem finis, ꝗ ea quæ ordinem hn̄t ad finē. 6 nihil eſt in rerum nāa determinate futurū à ſolo Deo; vel cum cauſis ſecundis abſq; determinato concurſu dei;determinatio eſt ex voluntate;ergo ante voluntatē, non ſcit ꝑdeſtinatos,& electos, aut antecedēter, aut vltima voluntate. 7 nulla ponitur determinatio, nec in Deo,nec in creatura ꝑdeſtinata niſi velit Deus; ergo nequit cognoſci certo ſine voluntate dei.8 ꝓ inſtāti, quo nō ē determinata volūtas dei,nequit intelligi creatura prædeſtinata; ergo vt determinatè ſciat Deus prædeſtinatos,oportet ſcire, quos elegerit Deus; nā effūs liber, & actio libera dei,neqt determinatè ſciri niſi in cauſa libera. 9 ideas omniū ante actum voluntatis non ſcit practicè,vt res futuras,& factibiles:ſed tm̄ ſpeculatiuè:ergo, & ideas prædeſtinatorū, & eorum,q ſunt electi ad finē, non hēt Deus determinatè ante actum voluntatis. 10 ſūt ſcripturæ Epheſ.1.ꝑdeſtinauit nos,ꝓpoſito voluntatis ſuę Rom. 8. non eſt volentis neq; currētis: ſed dei miſerentis. Malach. 3. Iacob dilexi,Eſaù odio habui. Ioan.6 volūtas eius q miſit me, vt oē ꝙ dedit mihi non pdam. 1.Thim.3 voluntas dei ſanctificatio veſtra.Matt.7 q facit voluntatē Patris mei intrabit in regnū cęlorum. 1.Thim. 2 hoc bonum,& acceptū, coram ſaluatore, Deus vult omnes ſaluos fieri.

Arguēt Thom.Caiet.Aluar. alii ꝑdeſtinationē eſſe ipſā ſciā 1 eſt præſcía,& præparatio benefi-

neficiorum dei. 2. Caiet. ordo nāę, ordo gratiæ, & ordo vnionis hypoſtaticę; prędeſtō ſpectat ad ordinē grāæ: ergo ſupponit nāam; ergo decretū prędeſtinationis ſupponit prēſciētiā nālis exiſtentiæ. 3 Aluarez Deus certo videt, quid cauſæ ſecūdæ illatione neceſſaria facerent: nā ad Deū pertinet videre, applicare; ergo ſaltē ſciētia nāli, & illatione neceſſaria cognoſcitur à Deo. 4. *Sco*. diſt. 41. B. Petrus, & Iudas æquales in nāa; ergo prēſcīa dei prēcedit electionē. 5 ex 3. d 7. q. 3 A. prædeſtō prius reſpicit perſonam, q̄ nāam; ergo prius voluit nāam vniri verbo, q̄ illi ſummā gloriā; ergo præſcīa, vt prior. 6 humanitas Chriſti ante prædeſtinationē ad ſummā gloriā, & vnionem eſt cognita in ꝓpria perſonalitate; nāa eſt propenſa ad illā; nec videtur ſine illa. 7 actus prędeſtinationis, cadit in rem volitā, ergo pręcognitā. 8 Rom. 8 quos prēſciuit, & prędeſtinauit. Ad 1 prēſcīa prēſuppoſitiue, vt eſt rei poſſibilis aut conditionatè: non abſolutè futurę, & vt cauſa; vel comitāter prēſciuit, q̄ fuerat ipſe facturus. Aug. de prę. SS. c. 17. nō qa prēſcit ſine grā credentes, ſed prędeſtinatione electi; in qua Deus futura prēſciuit. 2 ꝑſcīa non formālr; ſed vt cōnotat, & ſequitur. 3 ſcīa libera, quę inuoluit decretum, ſi non abſolutè, ſaltim ſub conditione; in his quæ à nobis. Ad 2 eſt ꝑſcīa nāæ, vt res poſſibilis, non vt futura, niſi conditione; aut ordine executionis eſſe nāæ ē ad grām; intentione prius volita gloria, q̄ finis, mox grā, inde nāa; ordinatè volens prius finē q̄ velit media. Ad 3 ſcīa nāli videt vt poſſibiles; poſt decretū, & velle dei, vt libere futuras. 2 nec illatiuè, quid faceret, niſi velit Deus, vt abſolutè, & efficaciter eſſet: quomodo enim poſſet aliquid permanere, niſi velit Deus; nihil fit niſi oīpotēs fieri velit; Aug. in Enchir. c. 95. Ad 4 vt res nāles ęquales, non abſolutè futurę; ſed vt ęqꝫ nāliter poſſibiles, & ſimplici aſſū in eorū poſſibilitate nālj, ibi Sco. oblata volūtati; ęquales in exiſtentia nāli; exiſtentia futura non eſt ante voluntatē; ideo æqualis nāa: at non ęqualiter, ēt Petrus, & Iudas in nālib' vixerunt. Ad 5 prædeſtō ſupponit ſciam pſonæ cuiuſuis nāæ; ſed nō pſciā exiſtę nālis determinate futuræ. vel cognoſcitur quo ad propriā perſonalitatē: non quo ad determinatā futuritionem. Ad 6 propria pſonalitas eſt diſtincta à nāa, & ad illā propenſa. Deus in Chō optimè potuit ꝑdeſtinare nāā ad ſummā gloriā; nec illā in ſe perſonari: ſed in verbo; q̄ vnio volita, vt medium cōgruitatis ad ſummā gloriam. Ait Sco. in nullo alio De' prędeſtinat nāā, ſine bono pſonæ; ergo bonum

naturæ, & perſonæ in eſſe nāę, prius volitū ℞. prius vult gloriā, illis in propria perſonalitate; q̄ bonū nāę, ſeu exiſtentiam in rerum nāā; non ꝙ prius velit nāam ad exiſtentiā, & perſonalitatem, q̄ ad gloriam; finis totius nāæ, & grāæ, eſt gloria, Deus ipſe; ideo prius volita Ad 7 in rem volitam ipſomet actu; non prius volitum in eſſe nāæ; propter ſe metipſum oīa operatus eſt Deus. Ad 8 præſcinit, vt antecedenter ad prædeſtinare eſt ſub indifferentia. 2 ſi copulatiuè, præſciuit, & prædeſtinauit; ſcīa libera, quæ inuoluit actum, & decretum dei.

Arguent Suar. Molim. Vaſq. 1 actus prædeſtinationis ante preſcīam, tollit arbitriū. Antec. poſito decreto, ſi prædeſtinatus pōt non perſeuerare; ergo poſito hoc poſſibili irrita prædeſtinatio; ſi non pōt, nō libertas, factum, neceſſitas. 2 Anſel. opuſ cōcord c. 1 neceſſitas ſuppoſitione antecedente, vſū libertatis impedit. 3 non eſt in poteſtate noſtra velle dei. 4 Deus ordinat gloriā, gradus; merita, ſingulos ſtatuit act'; & velle dei eſt efficax; nullus prudēs ſtatuit finem, niſi ſit certus in mediis, & cognoſcat efficaciā in ſe, & mediis ad finē. 5 nil volitum, quin præcognitum; ergo inuoluit præſcīam. 6 prædeſtinatio infallibilē dicit ꝓuidētiā, & ordinem mediorum; hęc ſupponit preſcīam libere cooperationis; ergo, & actus prædeſtinationis. Ad 1 electio antecedens nihil ponit intrinſece in prædeſtinato; ideo ſi eterna, ſimpliciter libera voluntas. 2 vltima volitio dei libera, cū preuiſione, & mediis liberis. 3 ordine executionis, & integro effū, vltima voluntate cū mediis libere exequenda. 4 vt libere intenta, & volita; ita ꝑ actus liberos exequenda. 5 ſi ad primā electionē non eſt velle, nec conſenſus; ad effūs, & eſſe rei noſtrum velle. 6 pōt ſenſu diuiſo, nō cōpoſito. Ad 2 ē ſuppoſitio antecedens extrinſeca q̄ nil intrinſece lædit. 2 eſt dei, quę nō aufert, ſinit noſtros motus agere. 3 electio finis antecedens; electio ad media, & finē, vt executioni dāda per noſtros liberos actus; Greg prædeſtō ita diſpoſita, vt electi nō niſi meritis, & precibus ad illā. Ad 3 ſi nō velle dei; finis, & media ad q̄ eſt velle in noſtra libertate. 2 velle de liberum, vt libere volimus. 3 nec eſſe liberum eſt in noſtra poteſtate, & ſumus vere agentes liberè. Ad 4 actus vt inuoluit media, & ordinem ad finē ē cum noſtra voluntate. 2 intentio volendi ad gloriā non eſt cū præuiſione; intentio exequendi, & perducendi eſt ꝑ media libere cū nobis. 3 voluntas noſtra ineſficax neqꝫ prius finem velle, q̄ ꝑ concipiat media: at Deus ſi prius vult finē hēt in ſui poteſtate

ſtate media,quibus libere perducat; & ſatis vt poſſibilia ſint præcognita.Ad 5 intellus infinitus præcognoſcit ſub indifferentia,& vt poſſibilia;ꝙ ſatis vt voluntas ſit in præcognitũ. 2 vbi voluntas prima regula,& rão agendi;intellũs videt agẽda, vt ſub actu volendi; videt Deus,quos vult;nouit, qui sũt eius. Ad 6 non formaliter; virtute inuoluit media, & quo ad integrũ effũ. 2 quo ad connotatum,& quo ad integrũ ipſius actus p̃deſtinationis,eſt cũ ordine ad media;vt recte viuam' præcepta ſeruemus, in grã ad finẽ perſeueremus; nec vt hõ oĩ via,ſed per eã, quæ ſalutis ẽ incedat. Ais,ſi p̃deſtõ ex Deo; & reprobatio ex demeritis, & præuiſa culpa; & eſſe finis eſt prius volitum, aut permiſſum à Deo;cur creauit illos, & voluit,quos vidit eſſe dãnandos? vbi bonitas? ℞.Deus ſua bonitate uoluit tm̃ electos ; & ſtatũ innocentiæ illi ſoli geniti, quia tũc oẽs electi ; filii gehẽnæ non fuiſſent. Greg. 4.mor. præuiſa culpa,non abſolutè voluit reprobos , ſed culpa finali obduratione in malũ; nã Adã, Dauid,Petrus,cum culpa:at p̃uiſo peccato,remediũ peccati redemptione à peccato pChriſtũ;& cum his oĩbus obdurati, iuſtè De' reprobat.2 reprobos eſſe,licet nõ ſit melius eis,ẽ tñ meli'ſi finalis ẽ culpa.3 sũt potius boni cũ puniuntur, q̃ ſi nõ puniretur.4 Deus ẽ cauſa tm̃ obſtinationis permiſſiua,& iuſtè illos deſerit; hinc vt decẽs bonitati vt parcat, conſonum iũſtæ vt puniat.5 imo nec rep̃bi vellent nõ eſſe,vt diſpliceat eis culpa , vt iniuſta, ſed quia eis diſplicet pęna iuſta;& vellẽt non eſſe miſeria pœnæ , non culpæ.

An prædeſtinatio hominum, & Angelorum ſupponat præſcientiam peccati.

III.

ANtecedens prędeſtõ oĩum ad gloriã ex parte obiecti,nãliter prior præſcia omnis peccati;multo magis prædeſtõ aĩæ Chriſti ad ſummam gloriã,& vnionẽ;&aĩę virginis ad gloriã,& tãtã grãm,vt eſſet mater Chriſti ordinatè volens prius vult,ꝙ fini propinquius, &ita pri' gloriã,q̃ grãm;& pri' illi, quem vult fini vt eſſet propiquior;prius gloriã Chriſto,& virgini,q̃ aliis;prius grã,& gloria,q̃ iſtis oppoſita peccator,& dãnatio.prius nãa,q̃ præuiſa,& p̃miſſa peccata,nec quicquam peccati,& pęnæ; Deus pręelegit Angelos,& hões poſt Chriſtũ Regem electorum,& virginis matris gloriã ; nec vllus p̃deſtinatus,quia alius eſt præuiſus caſurus;ſecus gaudendum hõi , ꝙ ceciderint Angeli. nec prædeſtõChriſti ad tãtã gloriã & vnionem ex cauſa lapſus ho-

Digitized by Google

minis;redẽptio, gloria animæ redimendæ, non tm̃ bonũ,quã tum gloria Chriſti:nec cõſonũ tã ingens bonũ in entibus occaſione minus boni. nec Deus ordinauit Adã tanto bono vt ordinatus Chũs;ſi Deus prçuidit prius lapſum Adæ, q̃ prædeſtinarit Chũm, prædeſtiõ aiç Chriſti minus volita;tm̃ occaſione peccati; maius bonũ ordinatũ in minus; fini propinquius poſterius volitum. prçdeſtinati ſine capite. magis Chũs nobis debitor.p̃deſtiõ aiç Chriſti,tm̃ volita redemptioni aliorũ.ſtat' innocẽtię nocu' ſine Chõ;nec Chũs finis noſter, ſed ad finẽ Apoſ.oĩa veſtra ſũt vos Chriſti;Chũs vero dei. venit quidẽ ob noſtrã ſalutem,vt redemptor:at ſine peccato caput electorum veniſſet.

Dico prędeſtiõ,& prima electio hõum,&Angelorũ ante p̃uiſum culpã,& voluntatẽ permittendi illã facta à Deo.3.d.7 q.3.d.32. G.1.d.38.d.41.2.d.20. q.1.A.Prob Anſel. cur Deus hõ c.18. nulla aĩa in cęlo, quę ſibi perſuadeat ſine peccato alterius,non fruitura gloria. Aug. de na. & grat. c. 23. vt miſericordia dei cauſa boni operis, peccatum non fuit neceſſariũ. Cyrill.5.theſ.c.8. diuina opera ab Adami delicto non pendẽt. Rupert.l.3. de glor.trin.propter vnũ Chũm gloria,& honore coronãdũ oĩa creauit.infra; ob Chũm, hõ, Angelus, & oĩa.

Ratio 1 ordinatè volens prius vult finem,& propinquiora fini,non quę recedunt à fine;ergo prius gloria Chriſti, virginis,electorum, q̃ p̃uiſſum peccatũ.2velle bonum eſt prius,& imediatius Deo;q̃ videre,& malum permittere.3 mala nõ hñt cauſam in Deo, nec videntur in ſe,niſi in bono, à quo recedunt. 4 ante velle dei, nihil eſt determinatè futurũ;primũ velle eſt finis,& electio ad gloriã, & nulla prçuiſio culpç prior.5 peccatum originis in Deo ſupponit prçſciam originalis iuſtitię;alia crimina prçſcia rectitudinis debitæ ineſſe; prçſcia iuſtç, & alia dona ſupponunt decretum prçdeſtinationis maior;priuatio formalr nõ attingitur niſi habitu cui opponitur.Min.iuſta originalis, & alia dona largita ſunt pp gloriã,prius volitam.6Deus prius vult gloriã 2 dona ſpiritualia. 3 liberè illis vti,& p̃mittit peccata;ergo peccatum,& eius p̃miſſio ſupponit decretũ prçdeſtinationis. 7 nullus prçdeſtinatus,qa alius p̃uiſus caſu' alias oporteret p̃deſtinatũ maxime gaudere lapſu alterius, q̧ eſſet impium. 8 p̃deſtiõ Angelorum,&hõum facta ẽ ſimul eodem ſigno;non gloria vnius pp alium.ex 2 ſent.primo De' bonum vltimum Angelis electis prçordinat,& p̃optat.2oẽs cũ grã,& donis.3 oẽs occaſione merendi, & demerendi relinquit

linquit. 4 videt bonos ſtare, & lapſum malorū, & permittit, ac reprobat. in hōibus ex 1. d. 41. ꝑelegit ad finē. 2 ad bona grāę ꝓp finem. 3 bonos ſtare; multos cadere, & ſurgere: alios cadere, numq̃ ſurgere, vſq; in finē malos; permittit, & reprobat. 4 exiſtētia nālis ordinata. in Chō ex 3. d. 7. q. 3. prius volita ſumma gloria, & grā capitis. 2 vnio hypoſtatica, vt mediū cōgruitatis ad illā. 3 viſo peccato, volita vt remediū, & redemptio. 4 ordinata, & diſpoſita exiſtentia. At ſi vnio vt diſtincta à beatifica, & vt eā non inuoluit, quia ad actum primū, & ad eſſe; beatifica ad sm̄, & operari; pri' obiectū ſcibile ex poſſibilibus vnio 2 gloria. 3. gr. 4 exiſtentia, & ordo nāæ ſemper poſterior ordine grāæ, gloriæ, & vnionis; his ſignis noſtro modo; ſēper electio præcedit culpā. Accedit; determinatio factibilium, nec abſolutè; vel ſub cōditione pōt eſſe prior q̃ velit Deus, vel abſolutè, vel conditionatè ſi velimus, vel permiſſum. nam Deus cum cauſis non ſe hēt, vt indifferens; ergo extra regulā diuinā nequit ſcire, ſi faciet actum. ergo viſio peccati, nō eſt ante primum velle electorum.

1 Arguent Thom. 1. p. q. 23. ar. 1. 3. p. q. 1. ar. 2. prædeſtō hōum eſt à miſeriæ ſtatu, & ſupponit culpā. 1 Aug. 1 ad ſimplician. ꝑdeſtō noſtra facta poſt originalis peccati præſciam. 2. Caiet. ordo nāræ præcedit ordinem grāæ, & vnionis hypoſtaticæ; peccatum defectus nāæ; ergo præcedit ordinē grāæ, & electionē. 3 ſi non peccaſſet hō nō eſsēt tot hōes nati; & ſi nati, nō tot dānati; cū nāra eſſet integra; ergo ſupponit præſciā culpæ. Sequela; multi prædeſtinati ex reprobis nati ſunt, & multi reprobi fuiſſent prædeſtinati. 4 eodē ſigno elegit ad gloriā, & tot gradus; at hoc decretū ſupponit culpā; nā occaſio peccati cauſa maioris gloriæ; veni vt vitā hēant, & abundātius hēant, Chūs prædeſtinat' præuiſo peccato filius dei in virtute ex reſurrectione mortuorum Rom. 1. & nos electi in Chō vt eſſemus ſancti. Epheſ. 1 5 ſtatu innocentiæ hōes prædeſtinati ad maiorem grām, & gloriā; tunc oēs in grā immortales, opera maioris meriti; infantes nunc poſt baptiſmū decedut ſine meritis; ergo ſi eodem ſigno ad gloriā, & gradus poſt præſcīam peccati. 6 prouidentia dei prius res in ſuos fines nāles ordinat; inde ad ſupernaturalia eleuat; defectus in nāa prius voliti, aut permiſſi. 7 Deus infinito intēllu penetrat, in q̃ partem boni, aut mali flectimur; intēllus dei nāra prior, q̃ ſit velle. 8 hōes electi ad ruinā Angelorum reparandā; implebit ruinas pſ. 109. inſtaurare oīa in Chō; Epheſ. 1. q̄ in Angelis lapſum eſt, hōibus per-

perfecit, Aug. hões redempti, non Angeli, qui per homines reſtaurati, Bern.

Ad 1 non prima intentio, & electio: ſed effūs, executio, vlti ma volitio. ad Aug prędeſtō, vt merito, & grā redemptoris eſt prȩuiſa culpa, nō prima electio 2 nō abſolute prædeſtō; nam Chūs, virgo abſq; culpa; Angeli & Adā electi ante p̄uiſionem culpæ; ſed viſa culpa, ſequenti voluntate bonus ſeparatur à malo. Ad 2 præcedit non eſſe volito: nā prius volitum maius bonū finis, & ꝙ fini ꝓpinquius, finis gloria; tm̄ effūs, executio exigit eſſe reale nāæ, & ſubiecti. Ais, effūs ita ē, vt voluit; vo luit prius eſſe nāæ. ℞. vt cadit ſupra eſſe obiecti; non vt ſupra volitionē; priora intentione, vltima executione; mundus, & oīa volita in bonū prædeſtina tis, & gloriā ipſorū; prius intēta gloria, inde media. 2ꝙ voluit eſſe priora prius ſunt: at nō qa prius voluit; tm̄ ordine ad extra cauſa præcedit effūm; media ſunt ad finē. Ad 3 ſtatu innocentiæ prædeſtinati q nunc ex reprobis, ex aliis ſimiliter p̄deſtinatis. vel ſi māſiſſēt fuiſſent omnes ſalui. 2 illo ſtatu filii gehēnæ non fuiſſent; ſed tm̄ electi; prius Deus vult vltimū bonū creaturæ, & cōmunicationem ſuæ bonitatis; grām, & media; inde hunc a tali parēte; quare idē quo ad aīam, & corpus potuiſſet eſſe filius Adæ, & Abrahæ, & idē numero fuiſſet. Ais idem numero ab eodē efficiente. ℞. efficiēs extrinſecè; ſatis materię identitas, & formæ. Ad 4 elegit ad gloriam, & gradus eodem ſigno, nec præſcīa culpæ; nec Chūs venit in carne abſolute, occaſione culpę, ſed in carne paſſibili. & Chriſtus in innocentia veniſſet, vt prædeſtinati ēt abundātius haberent. Ais, vita p mortē Chiſti, vnde mors, inde vita reſurgeret. de vita poſt lapſum Adę, & iā mortui peccatis; ſine peccato in carne glorioſa, alia via promeritus, vt caput prædeſtinatorū. Ais, p̄deſtinatus ex reſurrectione mortuorū. ℞. non prima electione: ſed vltima, effū, & executione; præuiſa culpa, redēptor: hinc Gręci, Criſ. Theoph. Theod. ſic manifeſtatus, declaratus filius dei. Ad 5 oēs electi in gloriā, & gradus ante p̄uiſam culpā; præuiſa culpa per alia media; Chriſti redēptoris; tunc Chriſti Regis electorum, q erexit hōem lapſum dedit ſtātibus Angelis ne caderent, Bern. nulla viſibilis, aut inuiſibilis creatura niſi p Chriſtū Ambr. 2 quo ad merita noſtra; ſi tunc nati in grā, diu vixiſſent, donec ad illū gradum gloriæ meritis perueniſſent. infantes nūc poſt baptiſma ſtatim trāſlati in requiē; tunc forte diu vixiſſent, donec ꝓpriis meritis; vt mō tm̄ meritis Chriſti obtinent. ſic fortè cōmutatꝰ

ordo

Digitized by Google

ordo mediorum,nō prima electio,& volitio finis. Ad 6 executione:vltima, nō prima intētione;ordine exiſtendi, nō volendi ;primū intentione, vltimū executione;eius gloria,bona grāæ,media;inde exiſtentia tota nāa eſt in finē electorum, electi in gloriā dei ; oīa veſtra vos Chriſti,Chūs dei. Ad 1 ante velle dei,neq; videri determinatio abſoluta noſtræ volūtatis; voluntas creata nō flectit,niſi velit Deus illā flectere; nec inclinat nō inclināte Deo; nihil fit quin velit Deus,faciēdo,vel ſinendo vt fiat;Auguſ.2 nec Deus eget cauſa ſecunda, vt velit ipſe:ſed vt videat quid vellent ipſę. Ad 8 executione, non formali electione ſuppoſita culpa ſubſtituti ſunt hōes in locum Angelorum.2 vt media ad finem ſtante lapſu.

An prædeſtinatio electorum fuerit ſimul,aut ſucceſſiue,poſt Chriſtum; & virginem matrē.

IV.

PRioritas in actu diuinę voluntatis nequit eſſe,vt ſit rāo,cauſa motiua volūtatis ad actū:ſed tm̄ terminatiua,quorum vnū hēt rōnem finis,aliud rōnem medii ordine ad exiſtētiā Actus p̄deſtinationis ad oēs ſimul ordine ad gloriā abſque prioritate:excipitur Chūs primogenitus oīs creaturæ,q caput p̄deſtinatorū;prædeſtinat' filius dei.& virgo mater dei electa , & prælecta ad plenitudinē gloriæ,grāæ, & innocentię,q̄ vt propinquior Chō in gloria, ita p̄deſtinata ante oēs ad gloriā : aſtitit à dextris regina,vmquam à ſiniſtris.

Dico.Po ſt Chūm Regē electorū, & virginē matrē; oēs ſimul antecedenter tum Angeli,tum hōes p̄deſtinati à Deo Sco.3.d. 7.q 3.B.Chūs ante oēs prædeſtinatus.d.19. H incarnatio verbi volita vt finis. 3.d.4.q.vnic. dei verbum ex ipſa incarnatū, & genitū,& vere dei genitricē electā prædicamus.q eodem ſigno,inſtāti nāæ oēs electi.1.d. 41.B 2.d.20.q.2.A.3.d.7.q,3.B: d.32.G & alibi.Prob de Chō.ad Colloſ. vt ſit ipſe primogenit' oīs creaturæ Eph.1. elegit nos in ipſo, vt eſſemus ſancti. ibid. inſtaurare oīa in Chō,ſiue quæ in cęlis,ſiue q̄ in terris.Salom. de ſapi.in carne; ex ore altiſſimi p̄diui primogenita. Ratio. ordinatè volens prius vult, q fini propinquius, q̄ fini remotius;ergo prius gloriā aīæ Chriſti,quē vult proximū fini,&vnitum Deo; q̄ alteri . de virgine. pſ.44 elegit eā Deus,& p̄elegit eā Aſtitit à dextris.Cāt.6 vna ē genitricis ſuę electa eccl.24 in oī loco, & in oī gente primatū habui;in electis meis mitte radices . in partes dei mei hęreditas.Cypr.ſer.nat. vas electionis,vt non dei nomē: ſed Deū ipſum

Digitized by Google

ipſum portaret. Auguſt. nat. & gr.c.36 inde ſcimus,tāta ei grā qa dei mater.Hieron.ep.14 totius grāę plenitudo, q̄ in Chō in Mariā deſcendit. item Aug. ſi forma dei,te appellem digna exiſtis; ſi Angelorum domina, prima eſſe probaris. Ber. ſenē. ſer.51.c:42 tu ante oēs creaturas mente dei prędeſtinata, vt Deū hōem procreares.Rāo ſpecialiter grā plena abAngelo nuntiata; ergo pręelecta. 2 prędeſtinatus Chūs ad ſummā gloriā,& vnionem,prius q̄ oēs alii;ergo p̄uiſa, & pręordinata mater poſt Chūm. maternitas medium congruū ad grām, & gloriā virgini,vt vnio hypoſtatica medium ad ſummā gloriā Chō;virgo ſi non meruit incarnationē,certè accelerationem 4.d.2.q.1.G. Prob.nunc concl.1 non eſt prioritas in actibus,qa vnus,& ſimplex; nō in obiectis qa vnus nō finis, aut cauſa glorię alterius;ſed oēs eadem pfectione eſſentiali, ſi vnus in gradu maiori,exceſſu indiuiduo; nec eſt cauſa prioritatis;niſi ſūmus in Chō; plenus in matre; gloria capitis in Chō; collum influens,& vniens mēbra capiti virgo Maria. 2 bonitas in obiectis,ſi p̄ſuppoſita,non quę ſit cauſa motiua Deo, p̄deſtinādi vnum ante aliū.3 ſi bonitas vnius poſſit eſſe rāo ſaltim terminatiua volendi vnū pp aliū; tñ prędeſtinatio vnius,nec medii, nec finis rōnem hēt reſpū alterius.4 Deus oībus vult gloriā per modū vltimi finis;ergo tm̄ bonitas dei, finis intermedius exaltatio Chriſti; finis p̄ximus aliorū operum dei,oēs p̄deſtinati; oīa cooperantur in bonū his,qui propoſito vocati ſancti. 5 eſt actus im̄anens dei ęternus,nihil intrinſecè ponit in prędeſtinatis; imo p̄deſtinatione, prima electione,humana voluntas non ē bono confirmata,pōt peccare finālr,in eo manere, iuſtè dānari; vt vltimo efficax actus trāſiens ponit iuſtificationē,vocationē,& gloriā; hęc executio nō eſt ſimul: at Angeli ſimul electi, ſimul grā perfuſi,ſimul gloriam p̄meriti, ſimul intentione, & executione.

Argues. Quod non ſimul p̄deſtinatio .1 Chūs prius, q̄ oīs alia creatura. 2 hōes prędeſtinati ad ruinas Angelorum reparādas.3 Adā electus ante p̄ſciam lapſus, alii poſt lapſum. Antec. ante lapſum plures habuit ſuę prędeſtinationis effūs iūſtam originalē,grām.4 Chūs p̄deſtinatus poſt pręſciam peccati;vt nos redimeret. 5 grā,& gloria ſtatu innocentię oībus fuiſſet cōmunis;ergo ſi nūc nō eſt ęqualis,ex pręſcīa peccati.6 Apoſtoli die pentecoſtes prędeſtinati; cum dixit Chūs, ego elegi vos. 7 Deus ad prçces parentum decernit filiū dare, & p̄deſtinare.1.reg. natus Samuel 8 vnus prçcibus alterius prędeſti-

deſtinati; Aug. ſi Stephanus nõ oraſſet, Eccleſia Paulũ non haberet. Ad 1 iam excepto Chõ, & virgine. Ad 2 effũ, executione. Ad 3 oẽs ante lapſum antecedenter, præuiſo lapſu alia media. Ad 4 Chũs non habuit peccatũ Adæ neceſſariũ, vt eſſet p̃deſtinatus, & hõ Ad 5 ſtatu innocentiæ efficax grã ęqualiter ſanctificãdi ab iniũſta negatiuè, nõ poſitiuè; nã tm̃ electi illo ſtatu; ſed non eodẽ gradu; ante p̃uiſum peccatũ oẽs electi ad gloriã, & gradũ; ſed non in p̃finito modo; vt incarnatio volita ante lapſum in ſubſtantia, non mõ. Ad 6 effũ, vocatione, efficacia mediorũ. Ad 7 nõ prima electione: ſed effũ, executione Ad 8 effũs, & media ordinata Paulo ꝓp Stephanum.

An electio, ad gloriam, & gradus gloriæ facta ſit ſimul. V.

QVęſtio reſpicit tã prædeſtinationẽ hõum, & Angelorum, antecedenter à culpa; q̃ p̃uiſa culpa, & poſt merita. & de gradibus gloriæ eſſentialis, viſione, & amore dei; non accidẽtalis, q̃ ſtat aureolis, Martyrũ, Doctorũ, Virg nũ; & præmiis, quæ ſupponunt peccatũ, vt gaudium ꝙ hñt martyres ex ſanguine fuſo ꝓ Chõ, & beati, ꝙ Chũs cruentã ſubiit mortẽ: nã electio glorię ex parte obiecti præcedit abſolutã p̃ſciam futurorum; excepta gloria aĩæ Chriſti, & præſcia verbi in carne abſolutè venturi; q̃ prius volita, q̃ electio aliorũ ad gloriã.

Dico. Prædeſtõ facta ab æterno ſimul ad gloriã, & gradus gloriæ, cũ donis antecedenter in ſingulis vt poſſibiles, & cõditione; poſt culpã ad determinatos gradus p ſacramenta, & merita *S*co. 3. d. 7 q. 3. B. ante p̃uiſum peccatũ, p̃elegit Angelos, & hões in certis, & determinatis gradibus. 4. d. 4. q. 7. A. electos ad diuerſos glorię gradus ante determinatè ſacramẽtũ ad tãtã grã; vt ordinatus ad maiorẽ gloriã, maior grã detur in ſacramento, ſi nõ vi baptiſmi, ſpeciali dei beneuolẽtia. idem. 3. d. 19 Chũs efficacius, & plenius provno, q̃ alio ſe obtulit, quos nouit electos ad gloriã, & maiorem gloriam, vt prędeſtinatio impleretur.

Prob. 1 Deus ne dũ ordinat, & vocat hões ad gloriã: ſed in alio, & alio ſtatu conſtituit, in quo ſinguli poſſent ad hos, & illos gradus ꝑuenire; ergo tàm antecedens, q̃ conſequens eſt ad gloriã, & gradus hinc Luc. 22. diſpono vobis regnũ, vt diſpoſuit pater, vt ſedeatis. Ioa. 17 Pater quos dediſti, vt videãt claritatẽ, vt dediſti. matt. 10 ſedere ad dexterã, & ſiniſtrã nõ eſt meũ dare vobis, ſed quibus paratũ Patre meo. Io. in domo Patris menſiones multæ. vado parare vobis locũ. Aug. tra. 68 in Ioa. mãſiones in p̃deſtinatio

Digitized by Google

ne,& electione.2 ordinate volens prius vult finẽ, q̃ media; ergo prius antecedẽter finem in hoc gradu, q̃ hæc media ad illum; ergo non prius tot,& talia merita,q̃ voluit intentione vt eſſent ſi velimus. vt gloria in cõmuni ad merita in cõmuni,ita gradus ad merita in gradu; gloria in cõmuni finis meritorũ in cõmuni;ergo gloria in gradibus reſpũ meritorũ in gradibus 3 dñs gloriç eſt,licet illi, qꝙ vult facere. 8 vni dedit quinq;talenta,alii duo;prius ẽ velle dare,q̃ virtus recipientis 4 diuiſiones gratiarum, diſtribuens ſingulis ꝓ vt vult. non minus donũ dei electio,q̃ qualitas electionis,& quãtitas;hęc nãliter ſecuntur. ℞ Lichetus. electio ad finẽ abſolutè eſt prędeſtõ;tãta gloria nõ eſt abſolutè finis, ſed ſub tali merito. C. indeterminatè hẽt rõnem finis huic prędeſtinato;ergo tali gradu eſt electio. Antec.non tm̃ eligit Deus, quãtum ex ſe hõem,ſed hunc;ergo nõ tm̃ finẽ,ſed hunc finẽ.2 in determinatis gradibus explet appetitũ ſe cõmunicat.3 vt non eſt cauſa prędeſtinationis ad gloriam abſolutè,ita nec ad gradus, nõ minus gloria abſolutè,q̃ grad⁹ ſunt dona,& grã.4 vt merita in cõmuni ſunt effũs prædeſtinationis; ita & in gradibus ſunt effũs prædeſtinationis, quo ad gradus. 5 non hẽt prædeſtinatus merita quo ad gradus;niſi ex electione, & directione ad gradus:elegi vos, vt fructum afferatis.nihil determinatè futurũ, niſi velit Deus eſſe futurum;Deus nõ ꝓuidet hunc bene vſurũ,niſi qa vult,&ordinat bene vſurũ. ſine velle dei nihil fit,nec videri põt,vt fieret;abſolutè volente ſi fit; cõditionatè,ſi vult à nobis, & videt quid fieret.6 hæc electio ad gloriã, & gradus,nõ repugnat libertati; vt ordinat media liberè ad finẽ; ita libere cõſecutio graduũ;nã ſi grã,vt confertur pro fine,ita pro gradibus,q ſunt in dilectione finis;ſi iũſta Deus liber ſuorũ donorũ, nulli debitor,ex poſſibilibus ordinat, & præeligit,antecedenter: cõſequenter præuiſione in futuris ſi dat libere; nõ denegat alteri,nec tollit neceſſaria;nec vltor qñ peccator:nã pfectio dei vt diſtinctè ꝓcedat; ſigno quo ordinat in gloriã,& gradus,oĩno ordinat actũ, dat non dimidiè circa electos.7 Deus ab æterno nouit electos,& oẽs gradus gloriæ ipſorũ;ergo in gloriã,& gradus ẽ electio. Antec. nouit contingentia, oẽm differentiã,& circumſtãtiã ipſorũ Sequela;futura nõ attĩgit certo, niſi ex velle; quæ voluit, & nouit.8 ſi non ſimul,nec eodẽ ſigno ad gloriã,& gradus; oẽs æq; electi; non mãſiones; non dextera,& ſiniſtra; nõ paraſſet loca. non ſingulis vt videt, & vult;nõ præordinatio. nec vllus

Digitized by Google

lus ordo prædeſtinatorũ. nec hyerarchiæ Angelorũ vi electionis.non tm̃ Deus elegit, ſed prȩelegit habitare cum eo; cuius ſortis,& nos ſimus.

Arguẽt plures Thom. Lich. & alii. 1 ad gradus poſt ꝑuiſa merita. 2.Scot.3.d.7. A,nãa aſſumpta à verbo congruè ꝑdeſtinata ad ſummè gloriã,& merita; ſine qbus nec cõgruè, qs ordinatur ad tãtã gloriam.3 ſi ad gloriã,&gradus,ergo in via poſſet quis ad eum gradũ peruenire,in quo non poſſet amplius creſcere; nã gradus ſunt ꝑuoliti. 4 per Deũ ſtaret, quo minus qs ſanctior eſſet;nõ poſſet gradũ gloriæ ſibi præfinitũ excedere;& tñ ap.22.qui ſanct' eſt, ſanctificetur adhuc. 5 nec integra libertas merendi;nam vſus libertatis prȩfinitus.6 reprobi poſſent cõqueri; ſi boni ꝓcedunt virtute in virtutẽ;ita ꝑfiniuit Deus ad bonũ, & gradus. Ad 1 vt electi ita ad bonũ intenſiuè,& extenſiuè; ad maiorẽ,& minorẽ gloriam; dona dei ſunt; eſto meritis ꝑuiſis cõſequenda.Ad 2 Sco.ait prædeſtinatione, Chriſti vnio prior gloria via executionis. 2 intẽtione gloria prius volita; nam Deus ꝑdeſtinat nãam ad ſummã gloriã; non qa prius ordinat vnionẽ;ſed vnio volita ordine ad gloriã. cũ ait non tãta fuiſſet ei cõferenda, ſi non vnita;loquitur in executione, formali electione diſpoſita à Deo ſumma gloria Chõ. Ad 3 hac vita põt ſemp grã creſcere, & mereri; vitã finit, cum terminũ grãȩ,&meriti cõplet.digreſſus ab hac,vt deſcripta in cȩlis &dei prouidentia prouidit.Ad 4 ſanctitas ꝑuiſa, aut præfinita nil ponit intrinſece; nec lȩdit voluntatẽ; nec prædeſtinatione cõfirmata voluntas,vt non poſſit mereri, & demereri. Ad 5 integra libertas;Deus libertate oppoſiti prædeſtinat.sẽp hõ in poteſtate hẽt plus grãæ, & glorię mereri; ſenſu cõpoſito tũc vitã finit,cũ terminum prædeſtinationis meritis ꝑuiſione attingit.Ad 6 dei electio operibus declaratur.2 non electi triſtari nequeunt,qa oẽs antecedenter in finẽ,& ad grad', quibus poſſent quãtũ ex parte dei. qa intra limites poſſibiliũ ante electionẽ; vt nec Angeli, qui nõ ſunt creati à Deo, quæ triſtitia iis q non ſunt?3 triſtẽtur mali,qui ſunt, Deus elegit illos ad vitã,ſe dirigũt ad mortẽ.4 triſtentur reprobi; q iuſtè ob demerita à gloria excluſi; tormentis crediti. Deus antecedenter,quãtũ ex parte principii omnes ad finem, & gradus pro ſtatu cuiuſuis;ex parte termini cadunt reprobi.

Digitized by Google

An actus prædeſtinationis ſit primus actus dei ad extra; & gloria vltimus terminus, & qualiter inuoluit media. VI.

SI ordine intentionis antecedens voluntas dãdi gloriã ſit actus dei volendi formãlr; tñ virtute inuoluit media, ſine q̃bus volitio nequit re poni; hinc ſi prædeſtõ, ſeù voluntas antecedens dicit volitionẽ finis; tñ virtute cõnotat volitionẽ mediorũ, grãm, merita, vsũ arbitrii vt media ad finẽ. & vltima voluntas efficax ordine ad conſecutionem finis eſt volitio cũ intentione ad media; nõ vt prior a quo formãlr volita; ſed virtute concomitãter, quo ad vltimũ decretum prædeſtinationis, & integrũ ipſius.

Dico. voluntas dandi gloriã oĩbus eſt primus actus prædeſtinationis, gloria vltimus terminus; q̃ integrè inuoluit media, & noſtrum conſenſum. Sc. 1. diſt. 41. A ordine intentionis prius voluit gloriã vt finẽ; inde grãm, merita, vſum arbitrii, vt media in finẽ. 2. d. 20. q. 2. A primo vult ſe ipſum. 2 bonum creaturæ; inde grãm, & media ad finẽ. 3. d. 7. q 3. A ẽ ordo gloriæ; ad alia ordine ad gloriam. d. 32. G Deus prius vult finẽ, in quo actus perfectus, & voluntas beata. 2 illa quæ ad finẽ, vt electos, & quaſi reflectendo videt, & vult illos idem obm̃ ſecũ diligere, & hoc velle bonũ eis, eſt p̃deſtinare; hinc media ad hunc finẽ. 1. d. 40. C ſemper eſt actus p̃ſens huius obiecti contingens, & põt impediri, põt ſtare oppoſitum; at ordinatio non ſimul cum oppoſito actu. Prob. prima determinatio ſummi boni ex velle dei. 2 gloria ẽ diſtinctũ obiectũ à mediis; ergo primũ velle nõ inuoluit media; ſed quo ad integrum prædeſtinationis. 3 ſi decreta dei re non diſtincta; tendentia, & terminatio diſtincta. 4 gloria ẽ effũs vltimus, & diſtinct⁹ à mediis; ergo ſi vt inuoluit media exigit noſtrũ aſſenſum, vt volitio finis ẽ tm̃ à Deo, à quo oẽ futurũ 5 decretũ quo vult gloriã, neceſſario præcedit decretum, quo vult media ad illam: nam bonitas gratię volibilis ob gloriam, & Deum finem 6 priori ſigno nãę, vel rõnis prędeſtinatus Chũs q̃ alii; nã cauſa meritoria; ergo non põt negari ſubordinatio volibilium p modũ finis, & medii 7 ordine intentionis Deus vult media ꝑp finẽ; ergo prius finẽ, q̃ media, horum voluntas eſt voluntate finis. ℞. vbi media ſunt inquiſitione: in Deo ante volitionem finis eſt pfectiſſima comprehenſio mediorum. *C.* ſine vlla inquiſitione, intẽllus eſt nãa prior voluntate, & act⁹ vni⁹ prior actu alterius; ergo ordo nãæ non exigit conſultationẽ in Deo; vt ꝑductio filii prior proceſ-

ſione ſpiritus ſancti. 2 ante decretum, ordo mediorũ eſt indifferens. 3 ordo, & dependẽtia finis à mediis eſt rõne efficaci, executione, vltima nõ pr. intẽtione. 4 volitio finis prior volitione mediorũ ad finem. 5 ordinatè volens prius vult finẽ q̃ media; & prius quę proxima ſunt fini, q̃ remota. 6 prædeſtõ per ſe primo reſpicit vltimum, & p̃cipuũ; gloria eſt vltimum, dona grãæ ſunt ad finẽ. 7 grã, & dona ſunt effũs vt connotatum, ergo non inuoluunt formale; ſed tm̃ virtute, vt connotata, & ad finem.

Arguent *S*uar. Vaſq alii voluntas gloriæ non eſt ante voluntatẽ dãdi grãm; nec ſcĩa finis, eſt ante nõam mediorũ. 1 intẽll⁹ ſua infinitate penetrat ordinem rerũ oĩbus circũſtãtiis; ergo videt independenter à volũtate, qd facturus eſſet hõ ſua libertate. 2 abſolutum velle independens à p̃uiſione efficax, & ineffallibile libertati derogat. 3 Vaſq. voluntas dãdi gloriã actus iũſtæ; ergo poſt p̃uiſa merita; nã iũſta ſupponit meritũ; ergo prius eſt ad gratiã, q̃ principiũ meriti. 4 ſi gratis ſine meritis electio ad gloriã; ergo gratis ſine meritis datur; nã ita datur in tempore, vt decreuit ab æterno. 5 Anſel. de cõcordia; neceſſitas ex ſuppoſitione antecedenti pręueniẽs voluntatẽ fit neceſſitas ſimpliciter. 6 Deus vult gloriã efficaciter per actũ quo vult media efficacia, quibus infallibiliter aſſecuntur gloriã. 7 decretum immediate ad gloriã, ſi eſt neceſſarium, vt oẽs ſaluentur; ergo vbi non eſt, nõ poſſunt ſaluari; ergo ſufficit decretũ, quo ſtatuit media efficacia, conferre ad ſalutẽ. 8 nõ eſt actus liber in voluntate ſine mutatione creaturæ; vi huius decreti nulla mutatio; ergo ſuperfluũ. minor; nõ in Deo immutabili, nec in creatura, q̃ nõdum eſt. 9 qcquid fit in tempore circa prędeſtõs abſque illo decreto fieri põt: nã oĩs mutatio iṁediatè in ipſis eſt ad media, qbus ſeqtur gloria; ergo ex decreto quo vult media rectè procedit 10 tunc Deus efficaciter prædeſtinat, cũ vult alicui ſeriẽ mediorũ; quibus nouit conſecutã gloriã, ſi talia præſtarentur media; nã Deus nõ vult dare gloriã ſine meritis, nec merita ſine gloria; illud ſine quo aliud eſſe nequit, non eſt ſimpliciter prius illo.

Ad 1 ante conditionatè futura ſunt decreta conditionata, determinationes non vltimæ; nã ꝙ volumus Deus ſcit; quia vult, ſi vellemus; in oĩ circumſtãtia ſcit Deus, qa vult, aut pmittere, vt vellemus, & fineret vt faceremus. 1. d. 46. 4. d. 16. q. 2

H Ad 2 velle extrinſecum nil ponit intrinſece in uoluntate. 2 determinat liberè cũ mediis ad finẽ liberis. 3 vult ſine nobis

at

at ſaluare cum nobis. 4 ſi formalr decretũ nõ inuoluit noſtrum velle; voluntas exequẽdi inuoluit. 5 ſenſu diuiſo põt oppoſitũ, nõ cõpoſitè. Ad 3 æterna electio actus gratuitus; tẽporalis glorificatio actus iuſtitię, ad quẽ merita; electio prima ſine meritis, vltimò diſpoſita ob merita, vt corona iuſtę. Ad 4 ſine meritis antecedẽter viſis; cũ meritis conſequenter volitis; ſi elegit ſine meritis; at dare cũ meritis. Ad 5 impoſſibile in ſenſu compoſito. 2 ſuppoſitio prior rõne antecedens, extrinſeca, dei non præiudicat libertati. 3 inuoluit ſi non formalr; cõſequẽter, & virtute ſeriẽ mediorũ. Ad 6 efficax voluntas mediorũ nãliter ſupponit efficacẽ volitionẽ finis. Ad 7 decretũ antecedens ẽ vt poſſint; ſed infallibiter, & in eftũ ſaluari cũ mediis, & uſu libero. Ad 8 ex velle dei nulla realis mutatio, ſed extrinſeca denominatio, p modũ formæ paſſiuæ; tm̃ pro tempore, quo vult cũ mediis ad finẽ dirigere. In intentione nil ponit, in executione addit media. 2 mutatio in tẽpore p media eſt dexteræ excelſi vi decreti; ex quo oritur, ꝙ Deus vult finẽ, & media ad finẽ. Ad 9 Deus nil de nouo 2 ordine intentionis prior volitio finis ꝓp ſe, q̃ mediorum in finẽ. 3 Deus fertur in obiecta ſecundaria, q̃ hñt rõnem volibilis ꝓp ſe, & ꝓpter aliud, cũ ordine prioris; non in actu dei; in terminatione ad volita; ꝙ eſt aliud poſterius eo, quod eſt ꝓp ſe. Ad 10 volitio finis neceſſario præcedit volitionem mediorum; q̃ nõ ſunt volita niſi propter finem. 2 notitia mediorum ad finẽ ſupponit ẽt velle dei, vt ſint apta, & efficacia ad finem: quomodo poſſet aliquid eſſe niſi tu voliſſes? Aug. Ais abſolutũ decretum dandi gloriã, ſi p̃cedit, & eſt neceſſarium; ergo aliquid ex neceſſario requiſitis ad ſalutem deeſt non prædeſtinatis; nec ſaluari in hõum poteſtate. ℞. decretũ antecedens vt ſaluemur, nõ vt tm̃ poſſit ſaluari. 2 eſt liberũ, & eftũs in noſtra poteſtate. 3 cum decreto eſt põa ad oppoſitum; vt ſine illo. 4 voluntate antecedẽte vult oẽs ſaluos fieri. 5 electio infert neceſſitatẽ cõſeq̃ntiæ, nõ conſequentis, in ſenſu cõpoſito nõ diuiſo. neceſſitas conſequentiæ, cũ conſequens ſequitur antecedẽs neceſſario & vtrumq; eſt contingens; cõſequẽtis cũ ſequitur illatio neceſſario, & res eſt neceſſaria; ſi hõ currit, hõ mouetur; liberũ vtrũq; ſi ẽ rõnale, ẽ viuẽs, vtrũque neceſſarium; ſi Deus prædeſtinat, hõ ſaluatur; vtrumq; ẽ liberum, & contingens; tantum illatio, quæ non derogat libertati.

DE

DE CAVSA, ET MERITO Prædeſtinationis. Tit.44.

Errores Hæreſes Manichæi Origenis, Pelagij, Caluini, Lutheri. I.

MAnichæi, Priſcilliani; ſub ſtellis cauſa phyſica nãalitas, neceſſaria grãæ, gloriæ, & noſtræ prædeſtinationis; temperies, cõplexio bona, aut mala; hões ſub vno, aut alio ſigno cęlorum; hinc exitus; fęlices, aut miſeri; Deus vnum eligit, alium reicit ex ſola nãa bona, aut mala; bona, aut mala conſtellatione. Error dãnatus à cõciliis Arauſic. & Milleuit ſcripturis Ierem. 10 à ſignis cęli, quę gentes timent nolite metu: re Iacob, & Eſau nãa, cõceptu, tẽpore eiſdẽ ſignis; diſpar exitꝰ. Aug. 1 ad ſimpl q. 2. 12. de ciuit. dei; boni à malis non nãa, vitio differunt; reprobi nãa boni, q̃ à Deo facta eſt; nec dei inimici nãa: ſed culpa.

Vrgent. Rom. 9 nõ iniquitas apud Deũ; hinc nãa, temperies cõſtellatio inæqualis. 2 acceptio eſſet in Deo, ſi nulla rão ob q̃ iſti, nõ illi. Ad rão, ſi nõ cauſa cur ex ęqualibus, vnus nõ aliꝰ a ſi operibus, vt ex vocante præuiſis, non vt cauſa; nec ante grãm; nec nã; non volentis, neq; currentis; dei miſerentis. Ad 2 acceptio, vbi rão, debitũ, verè meritum, et verè cauſa.

Error Origenis 3. Periarch. c. 1. aię ſimul cũ Angelis creatæ, tũc ab eis opa bona, aut mala; inde ſecuta mundi creatione, immiſæ corporibus, vt mercedẽ recipiãt boni, aut mali; hoc ſeculo cũ grã, alio in gloria dãnãt cõcilia errores. 1 aiæ nõ creatæ ſimul cũ Angelis initio; creãtur cũ corporibus infundunt; & ipſa infuſione creãtur; ſexta ſynod. act. 12 Later. ſub Leon. 10 eſt corporis forma, non ante ipſum ꝓducta. 2 error, eſſe ante creationẽ mũdi: nam quatuor ꝑimo ſimul creata. Bona; & Theologi nãra Angelica, Empyrium; materia prima; tẽpus; ſimul tempore; dignitate eſt nãa Angelica. eccl. 1 oĩum creata eſt ſapientia. 3 error, opera, & merita præcedere aĩarum infuſionẽ; in corpore meretur aĩa; extra corpꝰ nõ meretur, nec demeretur; vbi ceciderit lignũ, erit. ꝙ põt manus inſtãter operare, qa nõ prodeſt ſapientia apud inferos, quo properas. non poteris amplius villicare; in purgatorio ſtatus ſatisfaciendi. Vrget 1 Deus creator viſibilium oĩũ, & inuiſibiliũ; ergo ſimul, & animarũ. 2 ſi vna oĩum nãa, ex vna maſſa iuxta merita plaſmauit vaſa honoris, & cõtumeliæ. virgã decoris, & flagellũ de funiculis. Ad 1 factor oĩum: at non oĩum ſimul. vel initio creauit oĩa viſibilia 2 in creatis, vt ꝙ, non vt quo alterius. 3 aĩa corpore

Digitized by Google

pore formato creatur à Deo; fecit Deus hōem de limo terræ, inſpirauit in facie ſpiraculū vitæ; corporè organizato Deus creat, infundit animā, fit viuēs

Tertio Pelag. Celeſt. Maſſili. ex parte noſtra dari meritum condignè grāæ, gloriæ, prædeſtinationis; per vires nāæ poſſe hōem legē ſeruare, diſponi ad grām in ea perſeuerare, à peccato ſurgure, gloriā, vltimum prædeſtinationis effūm obtinere. Alii ſequaces; viribus nāæ fidem credentium acquiri, merito fidei nāa acquiſito, conferri grām, gloriā, & vltimū prædeſtinationis effūm hos dānat Milleuitan. Arauſican. Cartag. Trid. ſeſſ. 6. ſcriptura, initiū ſalutis eſſet ex nobis, non Deo, Ioa. 6 ſine me nihil poteſtis facere, 15 nemo venit ad me niſi Pater traxerit eū. 1 cor. 4 non ſufficientes cogitare qd ex nobis, vt ex nobis; ſed oīs ſufficiētia ex Deo, falſum, poſſe à peccato ſuis viribus hōem ſurgere, gratiam mereri Rom. 3 oēs peccauerunt, & egent grā dei. heb. 4 adeamus cum fiducia ad thronū grāæ vt miſericordiā conſequamur. Rom. 5 vbi abundauit delictum, ſuperabūdauit grā. Rom 6 ſtipēdia peccati mors, grā dei vita æterna. pſ. ſpūs vadēs, & nō rediēs; grā ſpūs ſancti recedit, noſtris viribus nō reddit. falſum, viribus nāæ poſſe mereri fidem. act. 15 nullus virib' valet ingredi ianuā fidei. Philipp. 2 vobis datū eſt, vt in ipſo credatis. Epheſ. 2 grā ſaluati p fidem, non ex vobis, donū dei. Aug. 1 rectr. c. 13 oppoſitum retractat; id non dixiſſem, ſi fidē inter dona ſpiritus ſancti numerare ſciuiſſem. Trid. ſeſ. 6. c. 8 nihil eorum, quę pręcedunt, ſiue fides, ſiue opera iuſtificationis grām promeretur. falſum, prædeſtinationē nō eſſe ex grā; grām, & gloriam dabit dn̄s. ego elegi vos. cōplacuit dare vobis regnū; grā dei vita æterna. Adde act' purę nāę eſſe meritū, poſſe conſequi iuſtitiam; reprobat. Apoſt. nō ego ſed grā dei mecū. grā dei id ꝙ ſum. gratia, & veritas per Chriſtum Ieſum facta eſt.

Vrgent Pelagiani. Gen. ſub te erit appetitus tuus, ſi bene egeris recipies. Ioſue vlt. optio Iudeis, an Deū ſequi velint. eccl. 15 ante hōem vita, & mors; bonum, & malum. eccl. 31 potuit trāſgredi, & non eſt tranſgreſſus, facere mala, & nō fecit 2. cor. 5 quiſq; recipiet pro vt geſſit in corpore bonū, aut malum. 2 paruuli decedentes ante rōnis vſum, prędeſtinati; aut reprobi, ſi abſq; baptiſmo. R. non ob opera, quæ feciſſent ſupuixuri. hęc. n. demerita nō sūt ſed ex maſſa Adæ, defectu originis, parentum malitia. iuſtè pęna hac damni, qui origine mala: nullus ſine peccato, ſi cum dāno Adæ exit, vt nullus in dānū vocatus, ſi abſq: Adæ cul-

culpa exiuit. Ad 1 ſi arbitrium noſtræ poteſtatis, donū dei do nantis; merita noſtra dona dei data à Deo, prę ueniente, inſpiratione, cooperāte, ſubſequēte; nec arbitriū antea ſe hēre ad merita. 3 Deus miſericordia præuenit arbitrium mouendo aſpirādo, excitādo, cooperādo actiones noſtras aſpirādo prę uenit, adiuuādo proſequitur. 4 actiones in nobis non ſine dei grā; ſaluātur boni grā, nō operibus; opa nihil ſine grā. Ad 2 ꝓp bonum vſum præuiſum ſi ſuperuixiſſet; non acceptatur, vel dānatur; ſed p merita, quę hēt; Apoſ. vt referat quiſq; vt geſſit, nō q̄ geſturus eſſet. Aug. de pręd. ſſ. c. 12. de don. per c. 9. ep. 107 ad vitalē; nullus iudicatur p ea, q̄ feciſſet, ſed q̄ fecit

Quarto. Calui. Luth. Vigleſt prędeſtō in vitā, & mortem, ita dei conſilio; vt vbi hoc placitū nulla ſint merita, electis ad vitā dat fidē, grām, q̄ nō poſſunt amittere, nec eorum poteſtate cooperari, & nō cooperari; nec peccata electorū imputari, tm̄ tegi. reprobis negat fidē, oēm grām; neceſſitat peccare. hęc dicta, decretum prędeſtinationis, eſto ſola miſericordia, ſine vllis pręuiſis meritis, vel cū meritis, neceſſitare: nō in poteſtate hōis vias ſuas malas; grām non poſſe amitti; peccata electorum non imputari; reprobos à Deo impelli peccatis; dānata ſcripturis, & conciliis Cōſtantię, & Trident.

Quod gloria ſit merces operū. Gen. 27 ero merces tua magna nimis. Hierem. 31 ero merces operi tuo: Sap. 10 reddet Deus mercedē laborum. eccl. 18 miſericordiā facit iuxta meritum operum. matt. 5 gaudete, exultate, merces copioſa in cęlis. 20. voca operarios, & red de mercedē. 19 ſi vis vitam ingredi, ſerua mādata Ioa. 12 vos amici mei eſtis, ſi feceritis. 1. cor. 5 vt referat quiſq; pro vt geſſit bonū, ſiue malū. galat. 6 quæ ſeminauerit hō, hęc & metet. Quod fides, & gratia poſſit amitti. 1. Timot. 1 quidā circa fidem naufragauerūt. c. 4 nouiſſimis tēporibus quidā diſcedent à fide. Hierem. 5 eligent magis mortē, q̄ vitā. Petrus ꝑdeſtinatus, ter dn̄um negauit. Paulus blaſphęmus, eccleſiæ perſecutor. quod poſſit recuperari. Ioa. 8 ſi filii Abrahę eſtis opera Abrahæ facite. 2. Reg. 12 dn̄s trāſtulit peccatū tuū. Ro. 7 infelix, quis me liberabit de corpore mortis huius, grā dei. venite oēs qui laboratis, & reficiam vos.

Quod fides non ſufficiat prędeſtinato. Iacobi 2 ſi quis fidē dicat ſe hēre, opa non habeat; numquid poterit fides ſaluāre eū? Mat. vlt. euntes, docete ſeruare oīa, quæ mandaui vobis. Gal. 6 operemur bonum, maxime ad domeſticos fidei. Philipp. 2 non ſolum vt in eū cre-

Digitized by Google

datis, ſed pro ipſo patiamini. 1 Timot. 4 bonum certamē certaui, curſum consūmaui, fidem ſeruaui.

Quod peccata electorū imputentur; qui ſtat, videat ne cadat. cū metu, & tremore ſalutē operamini. nemo ſcit an odio, aut amore dignus. nō glorietur accinctus, ęque vt diſcinct' Vocaui, & renuiſtis. ſto ad oſtiū & pulſo. quid potui facere, & non feci. non ne ſi bene egeris recipies. peccata diuiſerūt inter me, & vos. quod grā, & prędeſtinatio nō tollat vſum arbitrii, in noſtra poteſtate cooperari, reſiſtere. Iacob 2 in multis offendimus oēs. 1 Ioa. 1 ſi dixerimus peccatum nō habere, veritas nō eſt. prou. 14 ſepties in die cadit iuſtus. actor. 7 vos ſemper ſpiritui ſancto reſiſtitis. pſ. 94 ſi vocē eius audieritis, nolite obdurare corda veſtra. apoc. 3 ſi quis aperuerit mihi ianuā intrabo ad eū. Aug. de ſpir. & lit. c. 34 cōſentire vocationi dei, ab ea diſſentire, pprię voluntatis. de gr. Chriſ. c. 24 qs nō videt, venire quēpiā, & non venire arbitrium, & voluntas. S. Proſper. 2 de voc. gen. vt qui crediderunt, iuuātur, vt in fide maeātęq non dum crediderunt, iuuantur, vt credāt. nec reprobis denegat grām, vt ſaluentur. Ezech. 28 Lucifero, tu ſignaculum ſimilitudinis in deliciis paradiſi dei fuiſti. 1. reg. 9 Saul electus, & bon'; nec erat in filiis Iſrael melior lior illo. pſ. 126 miſericordiam meā non auferā ab eo. 1. Ioa. 2 ſi ex nobis fuiſſent, pmāſiſſent vtiq; nobiſcū. Trid. ſeſſ. 6. c. 17. ſi quis dixerit tm̄ prædeſtinatis ad vitā grām contingere, reliquos grām nō accipere, vt pote prædeſtinatos ad malum, anathema. ſi quis dixerit, nō in pōte hōis vias ſuas malas facere; anathema.

Vrgent iſti aīarum hoſtes vt tollant arbitriū, & opa. 1. Ioa. 4 non pōt hō agere, niſi fuerit ei datum de cęlo. Iac. 1 oē datū optimum, & oē donum de ſurſum eſt. Rom. 9 cuius vult miſeretur, quē vult indurat. Iſai. 63 quare errare nos feciſti à viis tuis, indurasti cor noſtrū ne timeremus te. Hierem. 10 non eſt hōis via eius, nec viri vt ambulet, aut dirigat greſs' Rom. 11 ſi aūt grā dei ſaluæ, iā non operibus. eccleſia, De' cuius eſt totum ꝙ eſt optimū ℞. Deus eſt prima cauſa; nāles, & voluntarias mouet; illis nō aufert, quin actus ſint nāles; nec à liberis qn opa ſint libera. bonū Deo dante accipi, at agente arbitrio nec ſine illo, & grā. 2 merita dona dei; præuenit, cooperatur, ſubſequitur: arbitriū actiue, nō inaīæ, mere paſſiue. 3 initium ſalutis Deo miſerāte; vt acquieſcas inſpirationi, noſtra poteſtate. 4 ſi peccat populus, nō Deus author erroris; indurasti, hoc eſſe indurari

per-

Digitized by Google

pmiſiſti.errare nos feciſti; nos fecimus malũ ; Deus ſinit nos facere; malũ non hẽt cauſam efficientẽ;deficientẽ, vt noſtra voluntas. 5 nihil habes ꝙ non accipiſti;ne ſuperbias in opifi cẽ;creatura oĩa recognoſcat à creatore,effũs põe dei arbitriũ 6 nõ in hõe via eius, tota executio varie impediri põt;ne labamur ſi noſtræ poteſtatis, diuini muneris præcipue. ſi curris grã dei,& arbitriũ. 7 ſaluãtur boni grã,nõ operibus ſine grã;nihil opera abſq; grã; non ego,grã dei mecũ. non condignę paſſiones huius temporis. 8 totũ Deo; at cauſæ nãles nõ excluſæ à ſuis actibus;minus liberę actibus liberis. totum qa præuenit;in oĩbus adiuuat;nihil ſine Deo. 9 arbitrium non tm̃ capax grãæ paſſiue, ẽt actiue.ſi vocem dei audieritis,nolite obdurare corda. nec actiuitas noſtra eſt ad arbitriũ;ſed cordis,& voluntatis;facite vobis cor nouũ,Ezechiel.reddite præuaricatores ad cor, Iſai.aĩa mea in manibus meis Dauid. quiſq; pro vt deſtinauit in corde,non neceſſitate,Apoſt.

Vrgent 2 contra neceſſitatẽ operum.Matt.12.Rom.1 iuſtus fide viuit. Ioa.3 qui credit in filiũ dei, nõ cõdemnabitur. Gen.13 credidit Abrahã Deo, & reputatũ illi ad iũſtam. fides tua te ſaluã fecit.sm̃ opera eorũ nolite facere.Aug.de fide,& oper.charitas eſt fructus fidei. ℞.ex fide viuit;nã fides fundamẽtũ ſpiritualis ędificii; ſubſtãtia rerũ operãdarum:at nõ ſola fide viuere;nullibi ſola fide. vel fide, ſpe, viuit fidelis . 2 fides formata,quę charitate operatur. 3 fides informis quid temporanei commodi impetrat. Aug.5 ciu. Romani virtutibus impetrarunt dignitates R aab excipiens incredulos,fide non periit.4 fides humilis, deuota oratio impetrare põt ex grã à peccatis remiſſionem;publicanus,Magdal. Canan.credẽti in eum,qui iuſtificat,reputatur fides ad iũſtam. accedentem ad Deum oportet credere.5 fides non ſine operibus;Abrahã nõ ne operibus iuſtificatus, offerens filiũ in altare?vrgẽt;opera ſunt hypocritæ.℞.opa ſcribarũ,phariſęorum,vt videãtur nõ viua charitate, pro Deo,fidelium:his Chũs,luceat lux veſtra, videãt opera veſtra bona. Petrus,conuerſationem veſtrã inter gentes bonã ex bonis operibus, vt glorificent Deum. Paulus fructus ſpiritus, charitas,gaudium,pax,patientia,fides,modeſtia.

Vrgent 3 tollentes fructum operũ. Iſa.64 imundi oẽs nos; pannus menſtruatæ iũſtæ noſtræ.eccl.2 non eſt iuſtus in terra qui benefaciat,& nõ peccet pſ.14 nõ iuſtificabitur in conſpũ tuo oĩs viuens. Rom. 7 ꝙ nolo malum hoc facio, ꝙ volo bonũ nõ facio.R.Hieron.iũſtæ

Digitized by Google

ſuis puritati euãgelii imundę; ꝑdixit ꝓpheta 2 Aug. iuſta noſtra ad diuinã non iuſta; vt nemo bonus niſi Deus; noſtra cõparata Deo non eſt bonitas. Ad 2 qui benefaciat,& nõ peccet; at non peccat cũ facit bonum: alio opere, Hieron. 1 Cõt. Iouin. Aug. 2. de pecc. remiſſ. c. 29 vel ex ſe, ſuis viribus. id nõ iuſtificabitur in cõſpũ tuo; nec perfectio iuſtę, vt Deum te decet. perfectio iuſtæ hac vita nõ ẽ. vel petit Dauid iudicari mĩa pietate, nõ iuſta rigida. Aug. 5. Confeſſ. c. vlt. Ad id ꝙ nolo malum facio; Paulus de ſe ipſo. & iis, qui carne ambulãt, non in Chõ Ieſu; lex ſpũs liberat à lege peccati, & mortis; ait ſentio legẽ in mẽbris repugnantem legi mentis meæ. vel Chriſti fidelibus, qui mente ſeruiunt legi dei, primi motus ſenſuũ, qui repugnãt legi, nõ ſunt pctũm; hanc concupiſcentiã Apoſ. dicit malũ, & pctũm: nã pctõ facta eſt, & pena pcti: at Chũs pro nobis factus pctũm, quia pœnas noſtris peccatis debitas pertulit in ligno.

Quo ſenſu poßet defendi; prima electio hominum in gloriam, dei ſit donum, ſola dei gratuita voluntas, vt etiã ſigno rationis ante præuiſa merita.

II.

PRędeſtõ vt cadit ſupra primã electionẽ formãlr; antecedens, oĩno gratuita, ex parte principii, & actus dei; vt terminata in obm, & gloriã, conſequẽda meritis, gratis prima dei electio; nõ gratis conferẽda; ordinata media, & opera; intentio, & volitio finis ſaltem ſigno rõnis, & à quo ꝓcedit ordinẽ mediorũ in finem; nec prima electio exigit practicè diſcurſum: ſed ipſa infinitè perfecta, rectitudo per eſſentiam; quare ſatis vt dei electio præexigat apprehenſionẽ poſſibiliũ, & in actibus liberis præuiſionẽ conditionatè, pro vt nil volitũ, qn præcognitũ; non vero cognõ quę dictet vt electio ſit recta; qa operibus extra ſtat ꝑ rõne voluntas, ipſa per ſe recta, regula prima contingẽtiũ, Anſel. proſol. 11. iuſtum ꝙ vis dñe, non iuſtũ ſi non vis. ſi ergo ex oĩbus poſſibilibus creaturis; Angelos, hõ s merè antecedenter eligit, aliis in eſſe poſſibili relictis; electio nõ pręuio examine; nihil erant creaturæ niſi poſſibiles; ſicut hunc mundũ voluit, non alium poſſibilem; hos Angelos, nõ millia millium ex poſſibilibus; ita gratis elegit, & præordinauit oẽs, nõ præuiſis meritis; vt in tempore vocat gratis ad fidẽ, non meritis; vocauit vocatione ſua ſancta, nõ operibus, ſed propoſito grãæ ſuæ; bonũ. n. dei eſt. ſic dei voluntas rão, prima radix contingentiæ, & omnium volibilium extra.

Dico.

Digitized by Google

Dico. Ratio, & cauſa primæ electionis, & prædeſtinationis oīum in gloriā, diuina voluntas, non merita, nec abſolutè, nec conditionate præuiſa: & ſi volita vt meritis conſequeretur; hinc vltima voluntas non abſq; præuiſione. Sco 2.d.40.41 3 d 7.q 3.d.19.32. Tho. 1. d.41 1. p.q.23. Bona. 1. d.41. Prob. Ro. 9. cum nil boni, aut mali egiſſēt, vt electione propoſitū dei maneret, nō operibus, ſed vocante dictū, maior ſeruiet minori; hinc ſi propoſitum dei, & intentio prima ante merita; tñ vltima vocatio efficax, vt maior ſeruiret minori; Iacob diligi, Eſaù odio haberi, exigit pręuiſionē: at nō opera facta, nec ante grām. hinc Aug. 1. ad ſimpl. q 2 vnius Rebeccę conceptu æq; Iacob, & Eſau; ne prima prædeſtiō ad merita parentum; vt ambo vno conceptu, ita in mente, & velle dei ad gloriam. nō ſignis, & ſtellis vt Manichęi fatū nec boni egiſſet, aut mali; ne opera, & merita animarū ante vnionē ad corpus, vt Origenes. non operibus, ne opera ante grām, aut ſequentia mereri primā electionē, vt Pelag. & Maſſilienſes. vt electione ꝓpoſitum dei maneret; ex vocāte maior ſeruiet minori, Iacob dilexi, Eſau odio habui; prima electio dei voluntas, propoſitū miſerēdi: at ex vocāte, tempore congruo vocationis, in Iacob diligit gratiā, ꝙ donat, in Eſaù odit culpam; hęc exigunt ꝓuiſionem; hinc iuxta propoſitum dādi vocatio. ſi ſubdit cui voluero miſereri, miſerebor; non volentis, neq; currentis; iā ſupponit currere, & velle; at hæc non cauſa vt velit Deus, nec debitum Deo inferunt; ſēper dei ſunt dona, non merita. cuius vult miſeretur, quē vult indurat; hæc obduratio ait Auguſ. eſt non miſereri; ſi huius non miſeretur; æquitate occultiſſima; hō tu quis es, q reſpōdeas Deo; numquid figmentū dicit ei, qui ſe finxit, cur me feciſti ſic? Rom. 8 diligentib' Deū oīa cooperātur in bonum, his qui ſm̄ propoſitum vocati ſācti; vbi propoſitū vocationis in diligentes Deum; ſi Aug. Amb. Criſoſ propoſito vocati ſancti non meritis. R. qa grā vocati ad fidem, nō ex nobis, donum dei. Rom. 11 quis nouit ſenſum domini, aut quis conſiliari' fuit quis prior dedit illi, & retribuetur ei? certè opera excluſa ante grām. ex ipſo, in ipſo, per ipſum oīa; cui gloria in ſecula. 1. cor. 4 quid habes quod nō accepiſti? quid gloriaris, quaſi nō acceperis. vbi excluſa gratia, & gloria vt primo volita ex meritis; non cū grā, & donis. Epheſ. 1 elegit nos in ipſo vt eſſemus ſancti; Aug q. 2 ad ſimpl. prima electione in gloriā, & ſanctitatē, non quia eramus ſancti, ſed vt eſſemus ſancti, & dei electi; oēs ergo poſſumus eſſe ſancti,

ele-

electi vi primæ electionis.2. ti. 1 vocauit nos vocatione ſua sã cta, non per opera noſtra, ſed propoſito ſuo.ad Tit.non operibus iũſtæ, quæ fecimus, ſed mĩa ſaluos nos fecit; vbi vocatio, & gloria, propoſito dei,& mĩa:at nõ excluſa opera, ſed q̃ ſundent iuſtãm, & debitum in Deo;non ſunt cõdignæ.Luc.12 cõplacuit Patri dare nobis regnum.Ioan.12 cognoſco oues meas;vitã ęternam do eis;nemo rapiet de manu mea: vbi adhuc placitum dare; adhuc prænotio ouiũ.Ioa.18 non vos me elegiſtis, ego elegi vos, vt fructũ afferatis;adhuc electio, fructus,opera cũ grã. Ioan.15 vt dilexit me Pater,& ego vos; Chũs, ſi poſuerit aĩam ſuã pro pc̃tis;oportuit pati; ꝓp noſtrã ſalutẽ.act.13 crediderũt quotquot præordinati ad vitã; vbi ſi prima directio à Deo;tũ præordinati, diſpoſiti, diriguntur per media.

Prob.2. Patres.Aug. de cor. & gra.c.7 electi propoſito non ſuo, ſed dei;vt electione propoſitũ dei maneret,at propoſitum dei,opera. lib 83. q 68 indigni, & infirmi ad dei ſecreta, & conſilia. ò hõ quis es, vt reſpondens Deo,ſi cuius vult mi ſeretur? ſcrutator meaſtatis opprimetur:nã ſecreta dei cõſilia,& iuſta.præd.SS.c.18 nõ qa præſciuit futuros tales elegit; ſed vt tales eſſemus electione; opera ſed non ante primã electionem.de gra.& arb c.8 opa quibus vita ęterna redditur ad dei grãm primo pertinẽt; grã ſaluati per fidẽ,non operibus; in quibus Deus creauit,vt illis ambulemus;inſtructio hæc ad voluntatẽ antecędentem;creati,formati,vt per opera curramus;currite vt cõprehendatis. vt ego feci,& vos. voca operarios.12 ciuit. c.17 promiſit vitã æternã, q̃ manifeſtauit, iam præde ſtõ beneficiorum dei, vt qui hẽt aures,nõ in ſeipſo, ſed dño glorietur;aures hñt oues vt ſequantur; qui ex Deo verba dei audit.lib.2. c.Petili. c.7. nũquid acceptio perſonarũ ſal uãs hunc,non illum? tunc acceptio,ſi relinquens cauſæ meritũ,alteri ſuffragatur,nec honore,& mĩa dignis. cor.& grat. c.6.7.electi cum Chõ obtinendi regnũ, electione grãę, non pręcedentium meritorum; vbi nulla merita ante grãm; at meruit Chũs, nobis exemplũ vt ſequamur.c.8.9 opera noſtra præparauit Deus,vt illis ambulemus; vita æterna vitæ bonæ redditur;dei grã,gratis datur; ꝑparatio directio per gratiam, nõ vt vitæ propoſitũ dei, nõ ſit per opera 5.c. vt Iulian. Deus eligit dignos, quos eligendo facit. his,& aliis electio, diſpõ, ordo, dignitas, verè dei dona; nil boni ex nobis. non condigni.qui ſtat ne cadat.

Prob.3 conc. Valẽt.ſub Bened.3.&Lothario imper.c.3 electio-

lectione ſaluãdorũ, mĩa præcedit meritũ bonũ; vbi merita non ante grãm; dãnatione, meritũ malũ præcedit iuſtũ iudiciũ. Arauſic. ca. 9 quoties bona agimus, Deus in nobis, & nobis cũ; vbi opera, & merita dei grã c. 23 mala voluntas non dei; agunt quod ei diſplicet; cũ diuinæ ſeruiunt voluntati, volũtas præparatur à Deo.

Prob. 4 vt electio, & intentio finis ſit ante opa, & rõne prior oĩ præuiſione. 1 ordinatè volẽs prius vult finẽ, q̃ media in finẽ; ergo prius vult ſuæ creaturæ gloriæ finẽ, q̃ grãm, merita, vt media ad finẽ Ant. 2. phyſ c. vl. oẽ agens agere ꝑp finẽ. intentio finis prior volũtate mediorũ; media volita, niſi ob finem prius volitum, & intentũ; medicus prius vult ægroto ſanitatẽ, inde pilulas, & dietã. *Se*quela; Deus prima regula, & formãlr rectitudo volendi; finis ẽ gloria. 1. cor. oĩa veſtra ſunt, vos Chri, Chũs dei. Aug. Deus fecit hõem, vt ſumme bonũ intelligaret, poſſideret, frueretur fecisti nos dñe ad te. 2 nulla põt eſſe rão cur ex Angelis poſſibilibus, Deus potius crearit iſtos nõ alios? cur hũc mundũ, non aliũ poſſibilẽ? cur tot cęli non plures? quatuor elementa? dei voluntas; q̃ voluit fecit; ergo intẽtio finis ſi ex hõibus, & Angelis poſſibilibus antecẽdẽter eligerit oẽs ad finẽ glorię abſque meritis præuiſis. Sequela; ante electionẽ creaturæ tñ erãt poſſibiles, nihil erãt; ergo ſi gratis ſui bonitate elegit, vt ſui bonitate creauit ordinenãæ; ita diſpoſuit prius vt oẽs eſſent in ordine ad vltimũ finẽ 3 bonus vſus arbitrij eſt effectus primæ prædeſtinationis, & electionis; quis prior dedit illi & retribuetur ei; ergo nõ rão, motiuũ, aut conditio præſuppoſita. Antec. nequit bonus vſus prȩuideri ſcĩa viſionis, quia hæc ſupponit decretũ, & volitionẽ finis; nec conditionatè, quid faceret, & eſſet factura; niſi amore, niſi volẽte Deo, & intentione finis, vt ſaltem ſub conditione vellet, inclinãte vt faceret. 4 voluntas eligendi in gloriã intentio finis ex parte ſui; voluntas meritorũ intẽtio mediorũ in finẽ; ergo voluntas meritorũ nõ eſt præuiſa ante primã volitionẽ glorię; media non ſunt volita niſi ob finẽ. 5 hic modus prędeſtinandi antecedenter at cũ meritis ex parte noſtra ẽ in Deo multum cõueniẽs, ſine prȩiuditio iũſtę; dñs gloriæ; licet mihi, ꝙ volo facere; tolle quod tuum eſt; oĩa mihi tradita à Patre meo; ſi ꝑ ſui volũtate ex poſſibilib' creaturis, voluit Angelos; & hões in gloria, nulla iniuſtitia; quia nec vltima voluntas, vbi merita præuiſa; quia nulla rão debiti; nulla bonitas prȩſuppoſita in obiectis, ſed volita; Deus prȩdeſtinat vt per merita, quia

bo-

Digitized by Google

bonus, nõ reprobat ſine demeritis quia iuſtus. electio ẽ prior nãa, q̃ præſciã, & præuiſio lapſ' & pęnarum parte obiecti. 6 non derogat noſtræ voluntati, & libertati; Deus libere p̃deſtinat; contingentia contingẽter, nulla rebus impoſita neceſſitate; Petrus prædeſtinatus põt ſaluari, & non ſaluari; ſi ponit infallibilitatẽ, cũ mediis liberis, non neceſſitatem; niſi conſequentiæ, ſuppoſitionis; vt Petrus libere prædeſtinatus, ita libere ſaluatur. ſi electio prima non ex meritis; vltima voluntas, diſpoſitio, ordo mediorũ, per merita, ſi vis vitã, ſerua. ſi diſpoſitio à Deo, vltima voluntas cum nobis, executio, voluntatibus noſtris. Apoſ. miſericordiã cõſecutus, vt ſim fidelis, vbi grã ante fidẽ; non quia fidelis erã. 7 cõgruè; ne parte noſtra cauſa, meritũ, motiuũ, diſpoſitio prima ex nobis, electionis, & ſalutis; quid habes q̃ nõ accepiſti? gloriaris quaſi nõ acceperis? 8 nullum tẽporale cauſa, rão prima motiuũ eius quod ęternum; p̃deſtõ ęterna, q̃ ex parte creaturæ in tempore. 9 modus hic cõſonat nãæ hõum labili, hõ pronus in malum, nec poſſet ſine peccato diu cõſiſtere; nimis exiguus electorum numerus; ſi ex nobis initium. 10 eſtũs concludunt. ex nobis hoc donũ nõ eſſe, ſed à Deo, quidam præuenti grã, in ea cõſeruãtur. paruulos quoſdã baptizari, non alios, id non caſu; plures adultos tota vita infideles; leui occaſione baptizari, & mori. plures in peccatis obſtinatè viuere, in vltimo conteri, & ſaluari. quoſdam breui multũ proficere via bona; alios longo tempore nullos p̃greſſus facere multos in peccatis, alios à peccatis abſtinere. Greg in moralib'; quidã in puteum deſperãs ſe proiecit; ſalu' & contritus expirauit. Ambr. de Virgi. miles ad virginẽ aliq̃ deturpandã, adulter à tyranno petiit ingreſſum, martir ẽ egreſſus. in lib. reg. propheta, vt Deo inobediens à leone diſcerptus, occiditur, & ab eo vt dei ſeru' contritus, miraculo adoratur; hæc occulta merita, dei iudicia & dona. demum exẽpla ſi ignis calefacit, cauſa caloris; ſi ſol illuminat, fõs luminis; ſi cęli mouentur, cauſę mortalium. ſi De' cauſa ſalutis, prima volũtas imperãs, quę voluit fecit. 2 põt figulus ex luto facere vaſa honoris; cur non Deus ex limo terrę hões ad gloriam formare? vt lutũ in manu figuli, vos in manu dei. 3 pater ex multis libere adoptat, hęredem inſtituit; cur non Deus qui dñs gloriæ hæredes, & filios? princeps terræ ſeruos elegit abſq; nota; rex cœli elegit nos? 4 prima cauſa non hẽt cauſam, prima voluntas, & regula volendi non hẽt priorẽ, ſecus nõ prima. 5 ſi quæris ab hõe libero, cur id feciſti? placui, & à Deo quæris cur ita fecit

om-

omnia iuſte, vt voluit facit. 6 prĩcipes,q nec prima regula,& poſſunt errare;dãt leges, præcepta,eis ſubditi obediũt; & à Deo,qui infallibilis veritas, cuius ditioni cuncta poſita, vltra voluntatẽ quæris cauſã priorẽ? 7 in eccleſia militãte, laici cõfugiunt ad clericos; clerici ad prælatos,prælati ad epiſcopos;epiſcopi ad patriarchas,& cũcti ad põtificem, & eccleſiã, vbi ſtatus: ꝓ triumphante, oĩũ ęquitas,rão,cauſa,motiuum in Deũ reduci.8 ſi quęris cur De' diligit Iacob, & odit Eſaù? ℞. Aug.q.ad Simpl. Deus nõ odit Eſau:peccatorẽ;in Iacob dilexit non culpam,q̃ delebat,ſed grãm q̃ donabat.9 ſi Deus poſt lapſum Adę ſaluat hós ꝑ Chũm nõ illos,cum oẽs lapſi,æquitas & iuſtitia. q duos hẽt debitores ab vno exigit, alteri donat tu quis es,qui reſpõdeas Deo? an tenetur tibi donare, & non donat? 10 nec iuſte cõqueritur peccator;qa malos non dãnat ſine culpa;eos nõ cogit peccare;mala voluntate grãę dei reſiſtunt;quærela malorum,iuſti magis timẽt, ad Deũ puro corde redeunt.nec Deus vaſa iræ odit,vt ipſe fecit;ſi ꝓuidit futuros vltimo malos,& fecit;dederat vt eſſent boni. vocat, inuitat in bonũ;adhuc ſunt in vtilitatẽ credentium; in correptionẽ iuſtorũ, ad ĩcutiendũ timorẽ electis; in ipſis odit tantũ impietatẽ. ſi Deus exigit à quo placet, donat cui nõ placet, nũquã exigit indebitum; oẽs mortui in Adã,&peccatores;nec donat alienũ:paradisũ grãm ſuã.debitũ ſi reddit,non habes quod quæraris.cõclude vaſis iræ numq̃ Deus redderet interitũ, ſi ſpontaneũ hõ non inueniretur habere peccatũ, Aug.prædeſtõ ita à Deo diſpoſita, vt electi niſi precibus; & meritis perueniãt.Greg.perditio tua Iſrael;ſalus ex me.

Arguent Alenſ.Albert.Hẽr. Argent.Ochã, Vaſq.Molin.Becanus alii,q pręſciam abſolute boni vſus arbitrii ex gratia dei ſupponũt;aut conditionate,vt bene vſuri grã dei,ſi illis daretur:at iſti reuera ad vltimã voluntatẽ dãdi gloriã nõ primã, &antecedentẽ,q̃ eſt ad oẽs;beneplacitũ,voluntas vt oẽs in gloria.1 Matt.25.poſſidete paratum vobis regnũ à cõſtitutione mundi;eſuriui,&ded ſtis mãducare; ergo ob merita ꝑuiſa paratũ regnũ.1. cor.2 oculus nõ vidit,nec auris audiuit, quæ ꝑparauit Deus iis, qui diligunt.Iac.2 nõ ne Deus elegit pauperes,diuites in fide,hęredes regni, quod ꝓmiſit diligentibus ſe Rom.9 quos præſciuit,hos & prędeſtinauit,vbi ꝑſcia ſupponitur.2 vita ęterna eſt corona iuſtę,q͂ reddet Deus in illa die iuſtus iudex.merces reddet mercedẽ laborũ. brauiũ,currite,vt cõpræhendatis. promiſſa ſub conditione ope-

Digitized by Google

rum, ſi vis vitã ingredi ſerua mãdata. dedit poteſtatẽ filios dei fieri, his qui credũt in nomine ei᷑. 3 sũt PP. Origenes l. 7 ep. ad Rom. Iacob electus, quia ſe emundauit, vidẽs ſui puritatẽ ex maſſa Adę, fecit vas honoris. Ambr. in ep Rom. ſciens ꝙ quiſq; facturus eſſet, vnũ eligit aliũ ſpreuit; neminẽ dãnat qͦ peccet, nèc coronat quĩ vĩcat. alibi, quos præſciuit ſibi deuotos, elegit. Hiero. ep. ad edibiã nõ irrationabiliter ſaluat, ſed cauſis præcedẽtibus. Aguſt. ꝑ deſt. SS. c. 10 prædeſtõ ſine pręſcĩa eſſe non põt. ep 105. 106 alibi contra Pelag. & cęleſtiũ gloria non datur meritis arbitrii nude, ſed meritis ex grã. Proſper ep. ad Aug prædeſtõ dei ꝑſcĩa, pęnes oẽs, finẽ cuiq; præuidit, ſub ipſo grãæ adiutorio. Rõne. 1 ſi ſola volũtate, vltimo prędeſtinat, & elegit, nec ſũme bonus, nec ſummè ſe cõmunicat; poſſet bonum ęq; dare illi, q̃m nõ prædeſtinat. 2 duo ęquales, ſine rõne, ęq; in finẽ ordinabiles, nihil ex ipſis præuiſũ; ergo acceptio apud Deũ. 3 De᷑ vult oẽs ſaluos fieri. 1 tim. 2 nõ voluntate abſoluta, & efficaci: oẽs non ſalui fiunt; ergo ſaltẽ dat neceſſaria, ſufficientia vt ſi velint ſalui fiant; nec ꝑ Deum ſtat; ſub cõditione ſi velint; ergo ſemp electio cũ ꝑuiſione. 4 ex maſſa Adæ corrupta, oẽs æque indigni; ex nãa integra æquales; ergo ſeparatio, q̃ alios admittit ad vitã, arcet à vita æterna, ſupponit pręuiſionem aliq̃. 5 ſi Deus ante præuiſa merita eligit ad gloriã; circa alios non ſe hẽt negatiue, qa volũtate antecedente vult ſaluos fieri; ergo poſitiuè, & nõ efficaciter dãnare. crudelis eſſet De᷑, ſine ꝑuiſa culpa reprobare; ergo antecedenter ſaluare; ſi ꝓuidiſſet bene vſuros, iã abſolutè dediſſet vitã ęternã. 6 non reprobat niſi præuiſa culpa; ergo eligit ſine ꝑuiſo bono opere. Sequela; oppoſitorũ eadem rão. 7 volũtas efficax dãdi gloriã præuiſis meritis, vt merces ſi vis vitã ingredi ſerua mãdata; ſto ad oſtiũ, & pulſo. trãſite oẽs, qui concupiſcitis me; qui venit ad me nõ eiiciã foras; ergo nõ alia volitio efficax ante præuiſa merita. ſequela, ſcriptura nõ tradit voluntatẽ efficacẽ gloriæ abſq; meritis. re. ꝓbi non poſſent ſaluari ẽt ſi vellent; quia non ſunt efficaciter electi; ante præuiſa merita, neceſſaria non eſt, imo ſuperflua nullũ hẽt effũm in homine ꝑdeſtõ; nã vita ęterna, q̃ eſt effũs electionis, ex voluntate dandi gloriã cum meritis 8 voluntas efficax dãdi gloriã ante præuiſa merita, deſtruit voluntatem dãdi gloriã poſt præuiſa merita. aſſumptũ; ſi eſt efficax reſpũ gloriæ; ergo neceſſario ſequitur donũ glorię, nõ intuitu meritorũ; ſi quis vult dare militi equũ, & arma ſua liberalitate,

iam

iam nõ meritis; ſi meritis iã nõ gratis; ergo vnũ decretũ tollit aliud. 9 ſi p̃deſtinatio ſine meritis; & ſaltẽ negatiua reprobatio abſq; demeritis; prędeſtõ infallibilis, cuiq; licet; ſi prædeſtinatus ſaluabor; ſi reprobus dãnabor; vt quid laboro? qcquid faciã, nõ faciã eueniet; p̃deſtinati nõ peribunt in æternũ; nemo rapiet eas de manu mea; reprobi, orabat ſceleſtus, à quo nõ erat miſericordiã cõſecuturus; indurauit Deus cor eorũ. 10 efficax electio ante p̃uiſa merita, minus cõgrua gloriç meritorũ Chriſti; nã volitio finis eſſet prior electione mediorũ ad finẽ; ergo efficax electio ad gloriã prior præuiſione, & electione meritorũ Chriſti; ergo electio nõ fundata meritis; dari meritis Chriſti, & eligi ſine meritis Chĩ nõ cõſonãt.

Ad 1 poſſidere meritis ordine executionis, vltima voluntate, nõ prima electione, vbi non cadit meritũ. 2 bona opera nõ dicunt ordinẽ ad primo eligere, & p̃parare; ſed ad velle dare & poſſidere; inſtituit ante merita, & opera; ordinauit, diſpoſuit dare meritis. C. ita tempore, vt volita ab æterno, in tẽpore meritis; ergo ab æterno volita. ℞. ita tẽpore, vt ſtatuit, & voluit futurã: at tempore executio, vt prima electio; electio prima à Deo, tm̃ vltima voluntas, & executio cũ nobis. 2 prior electio liberalitas Dei; vltima, & executio, cooperatio noſtra. Ad præparauit iis qui diligunt vt diſpoſitio executiua, vltimũ velle, nõ primaria intẽtio, niſi quoad effũm 2 dilectio, & charitas ſunt vt media ad finẽ. Ad id elegit pauperes, diuites; nulla diſcretio meritorum prima electione; ſed vltima, & conſecutione, hęreditas dilectio charitas. 2 vt grã nõ datur meritis fidei; ita nec electio. 3 elegit pauperes, diuites in fide cauſaliter, actiue dei donũ eſſe pauperes, plenos fide, propter regnũ dei. Ad id quos p̃ſciuit, & p̃deſtinauit; p̃deſtõ ſine præſcia eſſe nõ põt; at pręſciuit quę facturus; q̃ præparauit Deus vt bonis ambulemus. p̃d. *SS*. c. 10. 2 nõ quia tales futuros ante grãm pręſciuit, elegit: ſed præſciuit, prædeſtinauit, vt eſſemus ſancti. 3 in prima electione, prædeſtinauit, nõ præſciuit. Ad 2 eſt corona, merces, præmiũ, volũtas vltima, ordine executionis, ob media q̃ dirigunt in finẽ. 2 ẽt eſt hęreditas, hęredes dei. adoptio, accepiſtis ſpũm adoptionis filiorũ; beneplacitũ, cõplacuit dare regnum. 3 aliud gratis velle coronã, & pręmiũ; aliud gratis cõferre; dux vult dare militi mercedẽ, ſed vt mereatur p̃prio labore. dñs adoptat in filiũ, aſſumit hęreditati: ſed vt digne ſe exhibeat. 3 elegit nõ qa bonos, & dignos ante q̃ vellet, & ante ſui grãm futuros nos eſſe præſciuit; ſic

nos eum prius fuiſſemus electuri; ſed boni, & digni nō eſsēt niſi electi eſſent. Aug. tra. 86 in Ioa. Ad 3 Origen. electione poſt lapsū Adę diſpoſita, & ordinata, cū pręuiſus eſt Iacob, Petr⁹, & oīs electus ex maſſa perdita Adę; nō prima electione. 2 ordine, & executione, quo bonus factus, volitus eſt in gloriā: intentione qua boni fierēt oēs, ante eligi prius debent, elegit in ipſo vt eſſemus sācti. Ambr. ſcīa qua ſua facta præſciuit, & q̄ facturus erat præſciuit. 2 ſcīa approbationis quæ inuoluit voluntatē Hieron non ſine cauſa in Deo, quæ eſt ſua bonitas, nō in nobis ante electionē dei. Auguſ. ſine præſcīa præſuppoſitiue, q̄ eſt poſſibiliū, & ſub indifferentia. 2 ibi Aug præſcīa ſine prædeſtinatione eſſe pōt, præſcīa qua ſua facta præſciuit, approbatione libera, qua nouit quos elegit, & qui ſunt eius. Ad id ex epiſtolis nō datur executione; & intentione diſpoſita meritis obtinēda. S Proſper ex ſent. aliorū; vel præſcīa approbationis; vel vltima voluntas, & executio. Ad Rōnes. 1. Deus ſummè bonus; libertate ſe communicat, nō neceſſario. 2 ęquitas ipſa voluntas prima regula & rāo volēdi; nō bonitas in obiectis. 3 nil ex parte noſtra vt ratio debiti. 4 ante dei electionā ſolū poſſibiles, & prima volitio dei non hēt cauſā, vt nec volitio, qua voluit Angelos tot nō plures; vnū mundū nō aliū, tot orbes; in prima cauſa regula volēdi. Ad 2 ſi volibilia parte ſui habeāt rōnē qua ſint volenda; at Deo bonitas creata, nō eſt rāo amādi, ſed eſſentia; acceptio vbi bonitas præſuppoſita; at creatura bona, nō ante grām; elegit vt eſſemus ſancti; nō prius ſancti, ideo electi; quis prior dedit illi? Ad 3 volūtate vltima efficaci vult electos; antecedente oēs; nō propoſito noſtro ſed dei; nō operibus, ſed vocante: hoīs propoſitū bonū adiuuat, electio, & grā p̄cedit; electione propoſitum dei manet; oīa cooperantur in bonū, iis propoſito vocati Aug. 2 c. Iulian. c. 9. Ad 4 electio in gloriā ante præuiſionē lapſus. 2 poſt maſſā corruptā oēs æque indigni: at Iudas præuiſus finaliter peccator; Petrus plorās peccatū. 3 ſi ante p̄uiſa merita electi; ſi non peccaſſet Adā nec poſteri, oēs electi, filii irę nō eſſent; lapſu Adę, viſa sūt opera; ſi hoēs non peccaſſent, oēs ſalui eſſent. Ad 5 eſto negatiue aliqui nō electi; ſi non peccarent nō eſſent reprobi; preuiſo lapſu non indigni, ſed digni ſalui fierent; non vi decreti dādi gloriam ante merita; ſed quo p̄mittit gloriā merentib⁹ nèc admittitur indignus; nec qui dignus eſt excluditur. Ad 6 nō ſimilis proceſſus prædeſtinatione, & reprobatione; bona primò à Deo, mala ex nobis; &

præ-

Digitized by Google

prędeſtinet ante merita, bonitati condecens; nõ reprobat ſine culpa iuſtus. Ad 7 voluntas prima glorię ante præuiſa merita, nè initiũ ſalutis ex nobis; electio donum dei; qui gloriatur in dño glorietur; qd habes ꝙ non accepiſti? at opera vult in eis quos diligit, volitio finis prior. Ad 8 voluntas glorię ante merita; vt fructum afferatis, merita. poſſidete regnũ paratũ ante merita; eſuriui, & dediſtis manducare, merita. elegit nos in ipſo ante merita; vt eſſemus ſancti, merita cuius vult miſeretur; nõ operibus iũſtę; nõ volentis, neq; currẽtis; prima electio ante merita; ſerua mãdata voca operarios, & redde; p bona opera certã electionem faciatis; vltima voluntas ob merita. 2 Aug. lib. declar. epiſt. ad Rom. prop. 60 nõ operibus, ſed vt electione propoſitũ dei maneret; at opera elegit Deus, in eo quẽ dilexit; nec gloriari debet operibus vt ſuis. trac. 86. in Ioa. electi nõ quia boni fuerãt: ſed boni nõ eſſent, niſi electio, & grã eſſent. lib. 1. ad Simpl. q. 2. non electione meritorũ, q̃ ſint ante dona gratię, ſed liberalitate donorũ dei; illud manet, vt iuſtificet credentes, & ideo inuenit opera bona, q̃ iã eligat ad regnũ cęlorũ. Ad id electio ſine meritis deſtruit merita. ℞ vna pertinet ad primã electionem ordine intentionis; altera voluntas exequendi intentionem. vna gratuita electio, alia mercedis retributio. vna à Deo alia cum nobis. princeps vult dare amicis gradus, at ſi digni exiſtant dux dat militi arma, q bus mereatur; dñs vineæ dat ruſtico ligonem, quo laboret, Deus libere eligit oẽs: at intuitu meritorũ non perducit ad finẽ oẽs. 2 volitio finis indepẽdẽs à medijs; aſſecutio non eſt abſq; medijs. Ad 9 ſi prædeſtõ, prima electio à Deo ſine meritis; tñ vltima obtinenda meritis. 2 ẽt Deus ſcit ſi craſtino viuere debeas, vt quid comedis, & bibis? 2 conſtituit terminos qui præteriri nõ poſſunt; vt qd nobis lãguentibus medemur? 4 Deus prædeſtinat bonus, iuſtus retribuit, nec bonũ irremuneratè, nec malum impunitè. 5 Deus nõ neceſſario, ſed liberè; noſtris operibus liberis, cũ põa in oppoſitum. 6 ſi electus es, in via quæ ſalutis eſt, te ipſum exerce. 7 qui fecit te ſine te, non conſeruat te ſine te; nec qui elegit te ſine te, ſaluat te ſine te. 8 ſi gratuite elegit, gratis reſpondeas. 9 facta promiſſio reddendi ſub conditione; ſi vis vitã ſerua mãdata; coronabitur, qui legitime certauerit. tene ꝙ habes, ne alius accipiat coronã. 10 Aug. de bon. perſ. c. 15 quidam ſub ſpe, talis ero, qualẽ me Deus eſſe præſciuit, clauſurã monaſterij reliqt profecit in malũ, canis reuerſ vomito; tãdem ob facinora ſuſpen-

ſpenſus perijt; euenturum non credimus, ſi clauſurę mãſiſſet; nouit dñs mutare sẽtam ſi noueris emendare delictũ. potẽs Deus nos eripere. volũtas dei quæ prædeſtinat occulta, ſed non iniuſta. Ad vlt. Chũs morte, & paſſione nõ meruit primã electionẽ glorię, prædeſtõ electorum in gloria antecedit p̃ſcĩam paſſionis, & mortis Chĩ, prius voluit oĩbus gloriã, q̃ p̃uiderit lapſum; Chĩ paſſio medela, factus nobis iũſta, redemptio, & ſanctificatio 2 merito paſſionis pręuiſæ grã reconciliãs; remiſſio offenſę; integre effũs prædeſtinationis, reparatio ruinæ Angelorũ. grã, & veritas per Chũm Ieſum. oblationem Deo placentẽ. reſtaurare oĩa in Chõ, ſiue in cęlis, ſiue in terris; iudicabit nationes, ĩplebit ruinas; prædeſtinauit cõfirmes fieri imagini filij ſui. oĩa veſtra, vos Chĩ, Chũs dei. p eis rogo, quos dediſti mihi. 3 actib' meriti ab æterno præuiſis, vt abſtrahunt à carne paſſibili, & impaſſibili, promeruit gloriã capitis, dilectionẽ prędeſtinationis, integrũ effũm. nã primogenitus oĩs creaturæ. ab æterno ſapientia dei ordinata, vt carnẽ ſumeret; elegit nos in ipſo, vt eſſemus sãcti. ipsũ dedit caput ſup oẽm eccleſiã, nemo venit ad patrẽ niſi per me. 4 non meruit ſimpliciter primã electionẽ; nã Chũs prędeſtinatus, & electus; meritum Chĩ infinitum intrinſecè Thom. dei acceptatione Sco. non magis aliquibus hoĩbus, & Angelis, q̃ oĩbus. meruit vt non vniti vnirẽtur; vt à Deo vocati eſſemus in partẽ ſortis ſanctorũ. vt paratum regnũ à patre, poſſiderent; diſpoſitio meritorũ à cõſtitutione mundi conſequeretur; electi in conſilio volũtatis efficaciter. venirent; pro eis rogo, quos dediſti mihi. prædeſtõ vt electio prima apud Deũ; incõpręhenſibilia iudicia eius.

An rectè, & tutius prædeſtinatio, ſeu efficax electio ſit ex præſcientia, præuiſis meritis; aut cum meritis à Deo diſpoſita.

IV.

AIt Sco. 1. d. 41. Apoſ. hãc materiã ep. ad Rom. vt negotiũ imperſcrutabile relinquit; ò altitudo diuitiarũ ſapientię, & ſcię dei, incompręhenſibilia iudicia eius. & qs nouit ſenſum dñi? ne igitur eamus in profũdũ; elige q magis placet; dũmodo ſaluetur libertas dei, ſine iniũſtã, & alia circa Deũ liberaliter eligentẽ Bonau. 1. d. 41 p̃ter rõnem generalẽ operũ, nobis manifeſtã; datur rão congruentiæ ſpecialis noſtrę prędeſtinationis, nobis occulta. Alenſis. 1. p. q. 28. m. 3. opa, quę p̃cedunt ex grã pręuiſa à Deo motiuũ p̃deſtinationis. Albert. Henric. Gabr. non repugnãtia arbitrij donis grãę, ratio ſine

qua nõ, eſt ipſius prędeſtinatio *S*uar. ſi præſcia boni vſus liberi arbitrij nõ ſit rão, cauſa, cõditio ob q̃ Deus decreuit conferre media, qbus ſciebat eos perueuturos in vitã æternã. tñ eſt conditio ſine qua decretũ conferendi media ad ſalutem nõ haberet rõnẽ prædeſtinationis; & Deus anteq̃ efficaciter eligat ad gloriam, pręuidit ſcĩa cõditionatè, q nã benevſuri eſſent grã dei, ſi illis daretur Vaſqu. Becan. electio ad grãm ante præſciam boni vſus liberi arbit. non meritis, ſecus grã nõ eſſet grã; at electio ad gloriã facta eſt ex meritis grãæ p̃uiſis. Faber actus prędeſtinationis ſemp manens æternus, nõ trãſit in præteritũ; idẽ prędeſtinatum fuiſſe, eſſe, & fore; nũc in grã manẽs es electus, & coexiſtens æternitati, perſeuerans in finẽ, es finãlr electus cũ dei grã Vulp. electio in gloriã facta à diuina volũtate, inuoluit virtute, & comitãter noſtra merita, & opa; ſi nõ præuiſione antecedente, tñ concomitãter: & eminẽtia diuini intẽlls. alij Deꝰ efficaciter eligit præuiſis meritis, aut ꝓp præuiſa merita; aut ſimul cum meritis.

Dico. Conſonũ patribus; Doctoribꝰ, ſcripturis, & rõni. Deũ ſimul voluiſſe gloriã, & grãm, finẽ, & merita; media ad finem & volitionẽ finis, p modũ vniꝰ adęquatè, nec finis ſine medijs nec gloria ſine meritis, nec merita ſine gloria. põt deduci ex Sco. d. 40. D. prędeſtõ nũq̃ trãſit in præteritũ, ſemp actus prũs, ac ſi nunc hẽret hoc velle reſpũ huius obiecti. E vt voluntas põt mereri dãnationẽ, ita comitãter ſequi, vt voluntas dei non præordinarit ad gloriã. B prędeſtinatus contingenter à Deo, qui põt prædeſtinare, & nõ p̃deſtinare. diuiſim non cõiunctim, prædeſtinatus põt dãnari, qa obiecta ſecũda; nec prædeſtõ confirmat in bono; voluntas põt peccare, finaliter eſſe in peccato, & iuſtè dãnari. A prædeſtõ pro actu intẽllũs, comitatur electionẽ; & hęc obiecta ſecũda, velle huic grã, & gloriã. d. 41. c. ſent. Thom. in hoĩbus põt inueniri diſpoſitio in vno, & in altero, ob q̃ huic congruat prædeſtinari, nõ alteri. ex ſent. Henrici, bonus vſꝰ vel malus põt aſſignari rão nõ propter q̃, ſed ſine qua nõ. ibi. ſi lit. A, & B, negat ex parte prędeſtinati rõnẽ priorẽ propter q̃ velit; nõ negat offerri, & præcognoſci à Deo obiecta volibilia; imo non reprobat, niſi præuiſa culpa; & reprobatio habet rõnem, ſeu peccatũ finale pręuiſum. 3. d. 7. q. 3. prædeſtõ eſt præordinatio ad grãm, & gloriã. 3. d. 23. L ex nãlibus poſſe hõem aſſentiri articulis fidei quodl 14. G ad fidem ſe diſponere, & ad grãm: quæ intelligit ſuppoſita grã excitante, & adiuuãte; & ait viribus nãæ vt excludat

cludat

cludat habitũ inherentẽ, qui ẽ principium meritoriè probatè operãdi, non grãm, & dona, q̃ præueniũt. Prob. 1. Mag. ſent. d. 41. diuina voluntas eſt rão, & vt ẽ ab ęterno ita ab æterno rõ nẽ hẽt in operibus ſuis; ut prædeſtinet Petrũ, & nõ Iudã. Aug. lib. 83. q. 68 cuius vult miſeretur, & quẽ vult indurat: ſed hęc voluntas dei iniuſta eſſe non põt; venit enĩde occultiſſimis meritis. Ambr. ſup. ep. ad Rom. c. 9. dabo grãm ei, quẽ ſciuero toto corde ad me reuerſurum Hierony. ep ad Edibiã non ſaluat Deus irrationabiliter, ſed cauſis præcedentibus. Aug. ep. 105 ad *Sixtũ* 106 ad Paulin. de bono perſ. c. 14 prædeſtinatio ex maſſa corrupta, & præuiſo peccato Adæ, & poſt præuiſa merita Chĩ. Itẽ eſt præſcĩa, & præparatio beneficiorũ dei. 2 Conc. Trid. ſeſſ. 6. c. 16 in Deũ ſperãtibus proponenda eſt vita æterna, tãq̃ grã filijs dei per Ieſũ Chũm miſericorditer ꝑmiſſa, vt merces fideliter reddenda. 3 ſcripturis; matt. 25 vni dedit quinq; talẽta, alij duo, alij vnũ; cuiq; sm̃ propriã virtutẽ; ergo aliqua rõne in vno. ib. poſſidete regnũ paratũ à conſtitutione mũdi, eſuriui, & dediſtis manducare. Rom. 8 quos præſciuit, & prædeſtinauit; vbi præſcĩa, & prædeſtõ connexa. 1 pet. 1 Petr᷒ Apoſtolus præſcĩa dei Patris in ſanctificationẽ ſpiritus. 1. cor. 2 oculus nõ vidit, nec auris audiuit, q̃ præparauit Deus, his qui diligunt. 4 ꝑ modũ vnius, & ſimul tradunt ſcripturæ, dei dona, & noſtrum aſſenſum; Zacc. 1 cõuertimini ad me, & conuertar ad vos. Appropinquate Deo, & appropinquabit vobis. ſtõ ad oſtiũ, & pulſo; aperi ſoror mea ſponſa. qui venit ad me, non eijciã foras. quotieſcumq; peccator ingemuerit, nõ recordabor ampli᷒ ſi vis vitã ingredi, ſerua mãdata. Deus vult oẽs ſaluos fieri, in agnitionẽ veritatis venire. 5 rõne. 1 volũtas efficax finis eſt rão volendi media, ergo nec gloria ſine meritis, nec merita ſine gloria ex donis grãæ. 2 voluntas qua Deus vult conferre merita prædeſtinatis, eſt ratio ob q̃ vult, & illis cõferre gloriã. 3 magis congruũ parte dei, & noſtri; vt Deus det poti᷒ grãm, & gloriã bene opãti, & ei q ſe diſponit quãtum in ſe eſt; q̃ illi, qui ſe opponit; lignũ quo magis ſiccũ, eo plus diſpoſitũ igni; vir quo magis dignus, & humilis eo grãæ capax. 4 voluntas finis pręcedit volitionẽ mediorũ ad finẽ, eſt actus diſtinctus, vbi actus ſunt in adæquati, & diſtincti; actus electionis dei ad finẽ, & media eſt formaliſſimè vnus, & adæquatus oĩbus; ergo nec finẽ ſine medijs, nec media abſq; fine. 5 ſic ſaluãtur ſcripturę, grã dei vita ęterna, & reddet De᷒ cuiq; iuxta opera ſua: ait Aug. de gr,

Digitized by Google

& arb.c.8.& 9.opera quib'red ditur vita æterna ad grām per tinent;ſine me nihil poteſtis fa cere; Apoſt. grā ſaluati p fidē, non operibus,tāq̄ tuis,te ipſo, tibi inexiſtentibus;ſed dei grā; ſic grā cū meritis; & merita cū grā vita æterna. 6 ſcriptura,pa tres,in Deo voluntas efficax dandi gloriā ex meritis. ſi ais id voluntate exequente. C.do natio vitæ æternę effectus electionis; ergo meritis; ſequela; effectus efficax in re ex meritis;ergo intentio efficax cū me ritis; ordo executione ſeqtur ex efficaci electione. 7 Hęredes,&filij dei nō ſumus,nec co hęredes Chī; niſi cōpatiamur vt & conglorificemur Rom.8. ergo ſimul. 8 p̄deſtō ita à Deo diſpoſita,vt electi niſi meritis, & præcibus ad gloriā pueniāt Greg.9 dei voluntas prima rō & regula ab æterno eſt; ita ab æterno rōnem hēt in actibus ſuis; rāo ſimul pp q̄ prædeſtinat Petrū, nō Iudā princeps ſi poſſet futura præſcire, potius eligeret,quos ſibi moribus, fidelitate dignos nouerit; ergo Deus cui oīa nudā,nouit q ſūt eius; potuit præſcīa aliqua dirigere. Accedit,nullus tempore acquirit finē niſi meritis,cū nobis; ergo ab ęterno ita diſpoſuit; ita res volita ab ęterno,& cognita,vt ſit in tempore.hinc,quos pręſciuit,&p̄deſti nauit. ô altitudo ſaptię, & ſcię dei,demū opera vt procedunt ex grā,& rōne qua ſimul cū libera voluntate fiunt, poſſunt acceptari,& pordinari ad vitā; pōt Deus eū pręordinare,quē p̄uidet bene vſurū dei grā Auguſ.in pſ.adiuua nos Deus.nec ingratus gratiæ, nec tollit arbitriū.Trid.tangente Deo cor hoīs,hō agit,ergo ſimul electio,& opa;grā,& arbitriū,prædeſtō cū meritis; electio ad finem cum mediis.

Arguent;Thom,&qui volūt electionē vltimo antecedentē, &p̄deſtinationē plenèāte puiſa opa.1 Exod.22. miſerebor,cui miſerebor, clemens ero ſuper quē placuerit mihi.matt.11.abſcondiſti hæc à ſapientibus, & prudentibus.Rom.9.nūqd non hēt figulus, ex eadē maſſa facere vas honoris, & cōtumeliū? Epheſ.1 elegit nos in ipſo vt eſſemus ſancti.ergo nō præuiſa merita.2 ē ante pręuiſa opa Rom.8 cū non dū aliquid boni aut mali egiſſent,non operib' ſed vocāte, maior ſeruiet minori, Iacob dilexi, Eſaù odio habui Rom.6 grā dei vita ęterna. Luc.12 cōplacuit patri veſtro dare vobis regnū.Ioan.15 non vos me elegiſtis,ego elegi vos,vt eatis,& fructum feratis. Ioa.10 ego vitā æternā do eis; agnoſco oues meas, non peribūt in æternū.act.13 crediderunt quotquot pordinati erāt ad vitā.3 ex patribus.Augu.de præd.SS.c.19 non quia nos tales futuros p̄ſciuit, elegit; ſed

Digitized by Google

vt tales eſſemus electione. 5 Cont. Iulia. c. 3 qs prior dedit ei, & retribuetur, nullum elegit dignũ, eligendo facit dignũ; infra; reliquiæ electione grãæ ſaluæ factæ ſunt; & ne ante mundi cõſtitutionẽ operibus præcognitis putaretur electio; ſubdit, ſi aũt grã, iã non operibus, alioquin grã nõ eſt grã. 4 cõc. Valent. ſub Bedict. 3 in electione ſaluãdorũ miſericordia prę cedit meritũ bonũ 5 Proſper lib. 2 vocat. gent. c. 35 quos elegit ſine meritis, dat vnde ametur, & meritis ſedulius in illud Rom propoſito vocati ſancti; quos gratis vocauit ad ſalutẽ, magis glorificauit operantes.

Rõne. 1 voluntas efficax finis eſt prior volitione mediorum; media nõ volita niſi propter finẽ: ergo intentio dandi gloriã, prior voluntate mediorũ ad finẽ. 2 opa, bonus vſus, qcqd ſe tenet ex parte noſtra effũs ꝑdeſtinationis; oĩa cooperantur in bonũ his qui propoſitio vocati ſunt ſancti. 3 eſt gratuita electio; præſcia, & prę paratio beneficiorũ dei, nõ niſi à Deo. 4 Deus prædeſtinatis, & electis dat efficacia media; Chũs orat; rogo pro eis pater quos dediſti mihi. 5 ſi meritis, & operibus ſimul cũ Deo, non gratis iuſtificamur, prędeſtinati ſũmus; ꝙ datur operib', non grã, debitũ 6 Trid. nil eorum, q̃ iuſtificationẽ præcedunt, iuſtificationẽ promerẽtur; ergo nil primã electionẽ, & prædeſtinationẽ ꝓmeretur; iuſtificatio in tẽpore excludit rõnẽ congruè ita electio præuiſionem meriti congrue, aut cõdignè. 7 Augu. pſ. 31. nil boni feciſti, & datur tibi remiſſio pſal. 100 nil boni poſſe mereri peccatorẽ; ergo minus prima electio. 8 meritũ, & merces relatiuè ſe hñt; iũſta non põt vocari merces, Augu. ep. 105 ergo ſi gloria, electio ẽ grã, merces, donũ, beneplacitum, neqꝫ eſſe meritis. 9 motus hõis, & opa ſe hñt ad grãm, vt via ad terminũ, diſpoſitio ad finẽ; ergo noſtris viribus meritũ ad grãm, & gloriam. 10 vox meriti, dicit cõdignè, includit debitũ iũſtæ. 11 diſcretio inter ꝑdeſtinatos, & reprobos, nõ eſt à cõſenſu; qa hic effũs, ergo ab electione. 12 ſi electio ob merita; vel præciſè, vel vſq; in finẽ; ſi primũ ẽt reprobi hñt ſępe merita; ſi ſ̃m ergo homo poſſet mereri perſeuerãtiã in bono: at hæc dei donũ, qd hẽs ꝙ non accepiſti? demũ; pueri qui decedunt ſine baptiſmo reprobi cũ baptiſmo electi abſq; merito, vel demerito.

Ad 1 ſcripturæ dãt dei volũtatẽ primã rõnẽ electionis, & vltimã, ſpecialẽ à Deo reuelatã ſi velis? mãdata ſerues. ne qs glorietur, extollatur ſupra id idꝙ eſt. 2 dãt rõnem vtilẽ, vt diſcamus Deũ timere, nil meritorij nobis dare. 3 ẽt meritũ ex dei grã. 4 ſcripturę ſæpe aſ-

ſignant

Digitized by Google

ſignā: merita:ſerua mandata; quoties ingemuerit peccator nō recordabor. conuertimini, & conuertar ad vos; per bona opa certa vocatione. 5 ſigillatī; miſerebor ſup quē placuerit;quoduis op' præuiſū,&volitū nō eſt condignū,ēt dei donū abſcondit à ſapiētib',&prudentibus;humana ſapientia,& prudentia nil prodeſt;ſed quæ Ieſu Chī Figul'ex eadem maſſa;cū nil eſſes;nec prin.ū initiū ſalutis ex nobis;ſi aliqua datur rāo,&opera nō ſunt condigna cū oīa fecerimus ſerui inutiles Ad 2 Ambr.qualis quiſq; futurus prædeſtinauit; vt præſcius futurorū,non vt acceptor.2 p̄ſcius erat,vt miſericordiā eſſet daturus.3 Hieron. ad Elidiam popul',cui figura Iacob à Deo electus,qa poſteritas illa Iſraelis voluit ſpiritu ambulare, Chūm recipere;populus in Eſaù deſignatus odio habitus, Chūm ſeq noluit. alij nō operibus, ſed a vocāte, vt excludat opa facta,nō præuiſa;velut cōdigna;nō vt rāo.vel quo ad beneficia, & dona collata Iacob, & poſteris hac vita,tū ſpiritualia,tū corporalia,ſacerdotium multiplicitas filiorū, eſſe primogenitū,benedictio, ſui pro genie veniſſe Meſſiā, & vt maior ſeruiret minori. vel Bona. opa non cauſa prædeſtinationis;tm̄ rāo cōgtui.vel non pri' præuiſa,tm̄ ſimul volita;quia voluntas dādi gloriā, & merita ſimul fundata in liberalitate dei,& eſſe gratuito. vel volūtas finis vt in Deo prior à quo voluntate dādi merita, & media;nā voluntas finis,eſt vt rāo volēdi media ait Scot.nō prior in quo: ſed in exequi voluntas mediorū eſt prior voluntate finis,quia vt rōnes morales impetrāt finē;& ita volita,diſpoſita ſeries prędeſtinationis.Ad id grā dei vita æterna; qa non per opa nāæ; & vires arbitrij: ſed opera ex fide,& grā; cōtra Pelag. 2 quouis dato ex parte noſtra ſemper grā dei,vlla cōdignitas.qa vt Aug.epiſ 105 ſi meritis reditur, nō à nobis parata, ſed dei grā. id cōplacuit dare.voluntate,& beneplacito cū meritis,&Iudas illius puſilli gregis.vel vt per modū prēmij proponitur, beneplacitū; vt efficaciter decernitur his,& iſtis cū meritis.ſine merito parauit, nō tū conferre niſi ijs, q digni ſunt. id non vos me elegiſtis; electione ad grām, & apoſtolatū;ſubdit vt eatis,&fructum adferatis;hinc cap 6 ego duodecim elegi, & vnus ex vobis diabolus. vel ſi electio ad gloriā,Aug.de præd.ſanct.& in Ioa.tract.86 qa diſpoſitio,& electio ad finem per merita dei voluntate,& electione.vnde elegit cū meritis; at dei ē electio;nec merita niſi Deus acceptaret;nulla ſine grā condignitas,qd hēs ꝙ non accepiſti?Ad id,vitā æternā do eis; ibi ēt co

Digitized by Google

gnoſco oues meas; hinc præuiſio ſimul cū dare; ibi ſequntur me, quia Deus grā præuenit, nos ſeqmur, nec ſine Deo poſſumus. nō peribunt in æternū; quia infallibilis prædeſtō, ſpōte electi ſaluātur; ſua culpa reprobi pereunt. Ad id crediderunt, quotquot præordinati; quia tēpore credunt, quot prę ordinati, & præuiſi credentes. vel crediderunt, quia ſimul diſpoſiti, & præordinati dei pręuiſione, & volitione. vel ordo, & pręordinatio dei à prophetis prædicitur, vt deficientibus iudeis, gentiles ſuccederent; & qui nō erāt filij Abrahę ex carne, eſſent fide, & promiſſione Rom. 11. Ad 3 non quia tales futuros prę ſciuit; vt dicit cauſā, negat Aug. contra Pelagianos; nō vt dicit rōnē, congruè opatur; nō cauſam, ſeu rōnem cauſandi priorē. vel nō eſt rāo ex parte actus dei volētis; ſed obiecti voliti; excludit rōnem neceſſitatis; non congruitatis. id nullū elegit dignū; vt excludat opa ſimpliciter digna, & condigna; nō vt rōnem congruè. 2 vt intelligas opa noſtra, quibus vita æterna reditur, ad gratiā dei pertinere. illud electione gratiæ; quia eius miſericordia bona operamur, quibus corona reddetur; & bona opa in bonis operatur, & bona noſtra dei grā; Deus bona nāa præparat, præordinat, præſcit, & p̄deſtinat. id nō operibus vt cauſa, & motiua neceſſitate, ſolum congruitate. Aug. de pręd. 15 ex pręſcīa virtutis, prędeſtō remunerationis. c. 6 dona dei sūt merita noſtra, cū coronat ſua dona coronat, licet merita noſtra. Hieron. quos præſciuit cōformes in vita, voluit vt eſſent conformes in gloria. Fulgent. prædeſtinauit, quos ad ſe māſuros præſciuit Apoſt quos præſciuit, & prædeſtinauit. Conc. Valent. miſericordia præcedit meritū, nō ſine merito; grā datur gratis coronat miſeratione, & miſericordia; merces non iūſta, ſed grā, tm̄ punit ꝑ culpa Proſper elegit ſine meritis cōdignè, q̄ ſint neceſſitatis; nō vt gloria ſit abſq; meritis. 2 ſine meritis, ne quis glorietur; at dādi per merita. 3 mat. 13 elegerunt bonos in vaſa ſua Aug. 1 ad Simpl. q. 2 elegit nos in ipſo ante mundi conſtitutionē; nō video id, niſi præſcīa. Serm. 7. verb. dom. elegit grā, & illorū iūſta; Sedul. de vocat. ad primā grām qua in fidē abſq; meritis; nō electione, qua glorificat operātes. Ad rōnes. ad 1 volūtas finis eſt abſq; mediis, vbi actus efficax ex parte principij non termini; inadequatus, & dimidius; in Deo efficax, ēt medijs. 2 vbi quis amore finis mouetur ad quærenda media; nō Deus q efficaci voluntate vult finē, & præmiū; ſerua mādata. reddet mercedē. accipe coronā. Ad 2 eſſe exhibito effūs; eſ-

ſe præuiſo dei grã, poſſunt dici rão. 2 obedientia, perſeuerantia effũs: at voluntas obediendi, & perſeuerãdi dei grã, miſeratione, & ex nobis. vnde in his, quæ feceris, noli extolli, quaſi tuo opere; aut gloriari, ac ſi nõ acceperis; Deus operatur in nobis. à dño greſſus dirigũtur. Ad 3 gratuita, qa non merito condigne, vt fundet iuſtitiã; tm̃ congruè decentia. vel nõ operibus ſola vi nãræ: ſed dei grã, præſcia, qua præparãtur à dño. Ad 4 vult efficaciter finẽ cũ medijs, quia adæquatè vult. 2 efficaciter vult ſalutẽ ꝑ modũ finis; quia ex parte ſui dat media, quæ ſufficiant; medicus vult efficacia ſanitati, ſi egrotus ſubijciat medico, & iſte artẽ exhibeat, vter agit intentione finis. Chũs orat, vt q pater prædeſtinauit actu primo, adimpleat ſecundo; ex ſe actu primo habeat vim conſequẽdi effũm, ſi hõ cooperetur. orat pro eis q nondum vocati vocentur; ſic forte electi vt ꝑcibus inuentur; imo pro inimicis orare voluit, vt credãt, cõuertantur, volentes ex nolentibus fiãt. Ad 5 gratis, quia nõ meritis condignè, quæ includũt debitũ iũſtæ, excludant rõnem grãæ: tm̃ congruè, decentia, nec excluſa gratia. Ais vbi meritũ non grã. ℞. propriè, & ſimpliciter; non latè, sm̃ quid. C. Aug negat meritũ grãæ. ℞. condignè, nõ congruè. negat fundatũ viribus nãæ Ais meretur nullus eligi. taceat lingua ne meritis extollatur. ℞. noſtris viribus; at dei grã. nec meritis condignè, vt fundent debitũ Ad 6 ante iũſtam, nullum meritũ condigne; tm̃ cõgruè, decentia; pronior Deus facienti ꝙ in ſe, vt det grãm; q̃ ei, qui cumulat, & implet menſurã. 2 ſi grã non põt mereri; põt hõ minus pugnare, quo ſenſu ſint in Iacob q̃ præſciuit, elegit. Aug. ſup. ep. ad Rom. & ſup. 1. cor. fides meretur remiſſionẽ, vt publicano, qui deſcendit iuſtificatus. Ioa. 1 dedit poteſtatẽ filios dei fieri his, qui credũt in nomine eius. Ais peccator indignus oĩ bono. R merito cõdigni, vel digni. ſuis virib⁹. meritũ condigni, cũ iuſtus orat ꝓ ſe ipſo, at nullũ meritũ primæ iũſtæ, gratis iuſtificamur; ſecus grã dei nõ grã; cũ iuſtus orat ꝓ peccato re, nõ meretur condignè, qa peccator indignus: at iuſtus dignus eſt exaudiri: cum orat peccator pro ſe ipſo, facit ꝙ eſt in ſe, ſi non meretur, in eo nulla dignitas, nec ratio iuſtitiæ, nec debitũ; nec ĩter Deũ, & peccatorẽ lex, promiſſio; tñ congruè facienti ꝙ in ſe, decẽtia ad grãm. nec propriè meritũ; impropriè, sm̃ quid; cõgruitas ex Deo, vt det grãm ei qui minus repugnat; qui in ſe capax redditur: inſpirationi dat locũ; Deo vocãti cor aperit; q̃ ei qui reſiſtit; Deus vocat ... e

uuis

nuis: hoc ſenſu,ſi hõ nequit ſe diſponere ad grãm,nec mereri; põt minus videri repugnãs quantũ ex ſe; aliquid ex parte noſtra occultũ, quo poſſit eſſe congruitas ad grãm,& prædeſtinationẽ,non meritũ,vel cauſa; voluntas, quæ prædeſtinat occulta,ſed nõ iniuſta.Ad 7 nil boni tuis uiribus vel ꝙ ſit meritũ, & debitũ iũſtæ; non quin cõgruitas;ſic Bonau.1.d 4: hõ peccator præuentus grã põt mereri, hẽri ſe cõgruè ad iuſtificãtẽ.& Sc.4.d.14.q.2.M, peccator cõmunibus auxilijs,põt deteſtari peccatũ vt ſit meritũ cõgruè ſuæ iũſtę. Ad 8 meritũ ꝙ fundat condignè iũſtam eſt à grã gratũ faciente: at ꝙ ponit congruè decentiã, non tollit rõnem doni,grãæ;latè meritũ,ſm quid: at propriè reſpõdet grã.dei miſeratio ; ſic non volentis,neq;currentis,dei miſerentis: ſi opa, & noſtrũ velle; tũ intrinſecè nõ exigunt debitũ iũſtæ,nec ꝓpriè rão meriti. Ad 9 vt via in terminũ;ſi iuſtificatio cadit ſub merito congrui,ita & diſpoſitio;nõ tñ meritum ad diſpoſitionem,quia eſſet noſtris viribus, vt error Pelagij.at congruè põt eſſe diſpoſitiõ ad iuſtitiã, ꝓ qua eget donis grãæ.Ad 10 ẽt meritum congrui;Aug.ep.105 cum iuſt᷒ orat ꝓ peccatore meretur cõgruè; & peccator cũ facit vt in ſe eſt; æq; n.indignus eſſet exaudiri ꝓ aliũ,ac per ſe ipſum a potuit Deus ordinare ad finẽ per merita alterius;ita diſpoſitione ſua,vt finem obtineat; ſi grã præueniat,& ſequatur. Ad 11 diſcretio ẽ à grã nõ ſimpliciter: ſed vt effũm hẽt cooperatione noſtra,ſimul cũ Deo.a eſt effũs vt exhibitus: at præuiſus rão congrua. Ad 12 ꝓp merita,q̃ ducunt in gloriã,nec impedita peccato mortali, & quę manẽt in fine;executione merita actu ducunt ad finẽ.2 perſeuerãtia quo ad auxilia, & dona neceſſaria ; continua legis obſeruãtia ex Deo:cooperatio & voluntas obediendi, in fide manendi ; in operibus perdurãdi ẽ t noſtra.Ad 13 pueri meritis Chĩ; aut parentũ; aut Dei & ſola grã ; reprobi ſi nõ culpa ſua ſaltẽ in pęnã peccati Adæ.quare Aug.pro inimicis fidei orãdũ;vt non dum vocati, vocentur;nã forte ſic electi,vt præcibus ſaluentur; & infidelib᷒ donet vt credãt, volentes ex nolentibus faciat.Ais beatitudo,quæ poſt hãc vitam promiſſa,poſſet cõcedi ex eo ꝙ timeat gehennã, abſq;ope; vt ſi perhorreſcat, & oĩo non peccet.R. filij, & hæredes amoris, nõ timoris;vt regnent cũ Chõ dñt pati pro Chõ. imo ſi Deus reueler,non morieris, nec in ignẽ mitteris, tñ nõ eris mecũ; non vt in illud, ꝙ timebas, ne incidas,opa neceſſaria: ſed ne illũ in quo oẽ bonum amittas;& cũ offendas vbi vera requies,

quies, q̃ nec oculus vidit, nec auris audiuit; quale gaudium ſi Deũ cæli non vides; quale bonũ, ò Deus abſq; te. oſtende faciem, & ſalui erimus.

An verè congruitas, præſcientia prauiſio, ratio aliqua ex parte noſtra reſpõdeat apud Deũ ante vltimam voluntatem prædeſtinationis. & ſcriptura, patres, rationes.

BOnauen. 1. d. 41 ex iuſtificatis in tẽpore ſumit iudiciũ prędeſtinationis ęternę. Tria prædeſtinatis à Deo; propoſitũ miſerẽdi, iuſtitia, gloria glorię meritum condignè, opa in grã. iũſtæ nil condignè; ſecus grã non eſſet grã: at congruè põt eſſe meritũ, nõ viribus nãę vt Pelagij error; auxilio grãæ: hinc triplex meritũ; congruè, cum peccator facit, quod in ſe eſt, deſuper præuentus, orat, parcit, dat pauperi ob Deũ; male actis dolet; nõ eſt quin Deus adiuuet, ſi nõ iũſta; cõgruè, decentia. dignè, cũ iuſtus orat ꝓ iniuſto, non meretur illi de cõdigno, pctõr indignus oĩ bono; nec tm̃ congruè. iuſtus dignus exaudiri; hinc merito digni condignè cũ iuſtus pro ſeipſo; opa in grã. prima grã non meretur, nec viribus nãæ; nec quid ſine pręueniente SS. inſpiratione, & adiutorio: tñ dono grãæ põt ſe diſponere ad iũſtã remiſſionẽ; magis congruũ vt Deus ignoſcat facienti, vt in ſe eſt, q̃ peccanti; ſi non dignitas in pctõre; congruitas, decentia. ita dei volũtas cauſa ꝑdeſtinationis, & primæ electionis, tñ ex parte noſtra congruitas; ſpecialis rão apud Deum occulta, opa, aut aliud pręuiſũ non vt cauſa, meritum ſimpliciter, rão cauſandi, ignis calor rão agendi; nil creaturæ cauſa apud Deum; tñ ratio congrua ex nobis, ſi non manifeſta; iudicia dei; altitudo ſapĩæ; quiſq; ſciret cauſam cur prædeſtinet. tñ ex quo voluit oẽs in gloriã ex quo creauit arbitriũ. dedit leges, & præcepta, inſpirat, tãgit, præmouet, inuitat, tranſite oẽs; vult oẽs; neminem vult perire; quis neget poſſe, & velle Deũ acceptare, quẽ præuidet bene vſurũ; & vltra dei voluntatẽ, ſit rão congrua in nobis apud Deũ, cũ qua prædeſtinat, vocat congruè, iuſtificat hunc non illũ. rão occulta, opera, inclinatio, aliud ſoli Deo cognitum Aug. hæc dei volũtas qua vnũ prędeſtinat, aliũ reprobat iniuſta eſſe non poteſt. Ambr. dabo grãm, quẽ ſciuero toto corde reuerſurũ. Criſoſt. quos præſciuit futuros conformes Apoſt, quos ꝑſciuit, prædeſtinauit; prius ꝑſciuit. mat. vni quique talenta, alij duo iuxta ꝓpriã virtutem. conuertimini, & conuertar. ſto ad oſtiũ, & pulſo. appropinquate Deo.

Scot. 1. d. 40. *B*, prædeſtinatione

tione voluntas non eſt firmata in bono, poteſt peccare, inpctō ſtare finaliter, iuſtè dānari, & vt pōt dānari, pōt nō prædeſtinari, ergo non vltima voluntas, ſed aliquid ex parte noſtra. lit. C. ſi poſſemus intelligere Deū nō adhuc determinaſſe voluntatē in alterā partem, bene caperet intellūs, contingenter ꝑdeſtinare: ſed recurrimus ad actū quaſi præteritū, vt poſitus abſolutè; fallit imaginatio; act° dei præſens, ita huius obiecti, vt ſi nūc inciperet, nec tranſit in præteritū; ita contingēs vnū ac aliud; hinc vltimū velle, qd hēt ex vobis. d. 36 voluntas beneplaciti, vltima determinatio volentis effūm, reſpū cuius ſi Deus eſt volēs illud erit. ſi De° nō hēt voluntatē beneplaciti, & approbationis ad ſaluandū oēs, hēt antecedentē, quātum ex parte ſui; obm beneplaciti, approbatio exigit præuiſionē aliq̄; non placet, non approbo de quo nihil ſcio 2. d. 22. A. oē creaturā intelluale capacem beatitudinis vult Deus vt beatificā, quātū ex parte ſui; ſi ſtatus innocentiæ fuiſſet, nil impedimēti à parte illa; ergo ante præuiſionē non vltima voluntas, quæ neceſſario fuiſſet implenda. 3. d. 7 q. 3 merita cadunt ſub prædeſtōne, ſine quibus non ordinaretur de congruo quis ad tantam gloriam

Dico voluntate antecedente, imo efficaci quātum ex parte ſui, & principij, Deus voluit oēs Angelos, & hōes ſaluos fieri, ſub vno Chō Rege electorū ex matre pura, mundá, vt tāto digna filio: at ex parte termini & ſubiecti ad hoc ſummū glorię donū vt liberè, merito oēs, & ſinguli ꝑuenirent; hinc inſtituit viā, qua ſi vellent cōſequi eā poſſent; & datis donis grāę ſufficienter oībus; Angelis cōceſſit morulas vię; Adę leue dedit pręceptū. præuiſa culpa Adæ: & filiorū: voluit Chūm redēptorē, cuius merito oēs ſaluari poſſent; dedit ſufficientia, & neceſſaria vt ſurgerēt; leges præcepta, ſacramēta, remedia cꝓ oī ſtatu, vt fide Chī, ſi vellēt ſalui eſſent, & miſericorditer cū illis ageret; Vidit Adā, Petrū Dauid poſt culpā ad bonū inclinare, & velle dedit grām vt ſurgerent, gratis decreuit agere cū illis; vltimo decreto ad gloriā elegit, efficaciter vocauit ad finē per media ſuę ꝓuidentiæ apta, abditā, nobis recondita pſſerducere. vidit Cain, Eſau, Iudā finaliter malos, pęnæ addixit, & manente in eis iniuſtę affectionis malo, ꝑmaneret iuſtę retributionis damnatio. hęc conſona Scot. Bona. Alenſi. Suar. Vaſq. Molin. alijs; ſi non quo ad oīa, quo ad ea, q̄ ſtatui ꝑdeſtinationis, & reprobationis congruunt cū vſu libero voluntatis. imo nec Tho contraire poſſent. 1. p. q. 19. arte. 6. ad 1 Deus antecedenter vult om-

Digitized by Google

oēm hōem ſaluari; conſequenter quoſdā dānari, ordine ſuæ iūſtæ. q.23. ar.1 prædeſtō eſt p̄ſcīa, & præparatio grāę in præſenti, gloriæ in futuro; præſcīa non ſine reali cōgne obiectiuq. 23. ar.5 non eſt diſtinctū, quod ex arbitrio, & prædeſtōne, vt nec q̄ ex cauſa ſecunda, & prima; ergo aſſenſu à prima ſaltē præuiſo. q.23. ar.1 pars prouidentis, hęc ſi non hēt partes in Deo, hēt obiectiuè quas reſpicit. q.6. de verit. ar.6 ne dicas prædeſtō ſupra certitudinē p̄uidentiæ nihil addat aliud niſi certitudinē præſcię: ſed adhuc à non prædeſtinato, ex parte ordinis, & electione prædeſtinantis; ergo ex præſcīa præſuppoſita ad electionē. ex cōm. in illud Apoſt. hæredes Dei, cohęredes Chī; cōpatimur, vt conglorificemur. præſcīa meritorū bonorū, & malorum rāo p̄deſt. & reprobat. ſi prædeſtō vita quæ datur meritis, ergo prędeſtinatio vltima ad vitam, ex meritis; ſi antecedens volūtas ſaluādi oēs ante merita, efficax electio in gloriā, pręſcīa, & meritis. imo 1. p. qu.23. art.1 an oēs prædeſtinentur à Deo: ſic quia oēs deſtinati ad finē. oīum ordinatio in finē. rāo trāſmiſſionis oīū in vltimū finē in eo p̄exiſtit. Angeli fuerunt prædeſtinati. hōibus nō reuelāda ne fiāt negligentes, & præſciti nō deſperent; hinc oībus adit' ad ſalutē. ar. 2 pars prouidentiæ; q̄ rāo in prouidente: executio, vocatio, magnificatio in rebus prouiſis, actiuè à Deo, vt & rāo ordinis electorū; prouiſor, vt obſeruātibus legē benedictio, trāſgreſſorib' maledictio, deut. 19. leu. 16 in menſura, numero, pondere diſpoſuit ſap. 11 duo paſſeres aſſe vaeneūt, nec vnus cadet ſine patre veſtro; veſtri capilli oēs numerati ſūt, mat. 10 Adde ſemp. Thom. oēs; prędeſtō, prouidentia, pręſcīa, non auferunt cōtingentiā, nec imponunt neceſſitatē; hinc inuoluūt conſenſum. nec obeſt. ar. 3 vbi an pręſcīa meritorum ſit cauſa. nā ibi, nō negat præſcīā, negat cauſam. negat bonū vſū non eſſe effūm grāæ. merita ſiuè præcedentia, ſubſequentia, docet prodire ex grā, eē effūm primæ voluntatis prædeſtinationis. imò ibi vnus effūs poteſt eſſe cauſa alterius. ibi ſi non ē rāo in creatura cur hos eligat non illos; manifeſtatur tñ iūſta & mīa; nec iniqtas in Deo, quia effūs prędeſtinationis non ex debito: ſed grā. aufert Thomas debitū iūſtæ; aufert meritū ante gratiam; non præuiſionem.

2 Prob. concluſio quo ad ſingula. 1 Deum oēs antecedēter p̄deſtinare. vult oēs ſaluos fieri. neminē vult perire. fecit hominē ad imaginē ſuā. diſpono vobis regnū vt mihi pater. obſecro fieri orationes pro oib'. Regnū decoris, & diadema ſpēi de manu dñi. in plenitudine ſā

ctorum detentio mea. benedicite dñm oẽs Angeli eius. Adorate Deũ oẽs Angeli eius. tam Angelis, q̃ hõibus media ad finẽ; Angelis mortulę vt gloriam mereantur; hõi leue præceptũ, vt ſibi, & poſteris ſeruaret iũſtã poſuit eũ in paradiſo, vt operaretur, & cuſtodiret illum.

Prob. 2 ſub vno Chõ Rege, ex matre ante oẽm culpã. primo genitus oĩs creaturę. cõſtitut' ſup opera manuũ dei. ex ipſo p ipſum, in ipſo creata, & ipſe eſt ante oẽs. prædeſtinauit cõformes fieri imagini filij ſui, vt ſit primogenitus. & virgo, electa vt ſol. prodiui primogenita ante oẽm creaturã. dñs poſſedit me initio viarũ ſuarũ. nõ dũ abyſſi, & ego concepta. Criſoſt. nulla viſibilis, aut inuiſibilis creatura ea præſtã ntior. vt voluit Angelos, & hões ad gloriã ſub Chõ, cui ſumma gloria, & vnio; ita oẽs per ipſum, ex ipſo gloriã acciperent; benedixit nos oĩ benedictione ſpũali, cęleſtibus in Chõ. elegit nos in ipſo vt eſſemus sãcti. oĩa veſtra ſunt, vos Chriſti, Chũs Dei.

Prob. 3 Angeli, hões ad gloriã; imo Chũs, & Maria. vt oẽs proprijs meritis ad illã peruenirẽt, permiſit oĩbus ſua vti libertate qui vicerit, poſſidebit. nihil coinquinatũ intrabit. ante hõem vita, & mors: ſi volueritis, & audieritis. vt eſſem' ſancti, & immaculati corã Deo. poſtula à me, & dabo tibi gentes. hęreditatem. filius in quo mihi bene cõplacuit. filius, & hæres per Deũ. oportuit pati Chũm. prædeſtinatus filius dei in virtute, sm̃ ſpũm ſanctificationis. mater pulchræ dilectionis, timoris, agnitionis, & sãctę ſpe. in plenitudine ſanctorum detentio mea. mille clypei pẽdẽt ex ea. inueniſti grãm apud Deũ placuit Deo. vidi ciuitatẽ Ieruſalẽ à Deo paratam, vt ſpõſam ornatã viro ſuo.

Prob. 4 viſa culpa Adę, & filiorũ, ordinatus Chũs ũlis redẽptior; factus nobis iũ ſta, redẽpto, ſanctificatio. per me ſi qs introierit ſaluabitur. iuſtificati gratis redẽptione, q̃ eſt in Chõ Ieſu. Chũs aſſiſtens pontifex futurorũ bonorũ. prædeſtinauit nos in adoptionẽ filiorũ p Chũm Ieſum. ego ſum oſtiũ ouiũ; veni vt vitã habeant, & abundantius habeant.

Prob. 1 Adã, Abel, Dauid, electi, vltima voluntate, Dei prę ſcĩa, ſecreta, abdita, præuiſione ex meritis, ſub donis grãæ in Chõ. præſciuit conformes fieri imagini filii ſui. oues vocẽ audiunt, ſecuntur, & vitã æternã do eis. per bona opa certã vocationẽ faciatis; ergo ante non vltimo certa. hęc voluntas Dei ſanctificatio veſtra. abundantius laboraui nõ ego, grã dei mecũ. oĩs qui inuocauerit nomẽ dñi ſaluus erit. ſi qs emũdauerit ſe, erit vas in honorem beatus quẽ erudieris dñe, & de

docue-

Digitized by Google

docueris. ſto ad oſtiũ, pulſo; ſi quis apuerit, intrabo ad eũ, cę nabo çum illo,& ipſe mecũ.qui ſecuti eſtis me ſedebitis,&vos: Dauid, peccaui, dñs tranſtulit. Petrus fleuit, dñs reſpexit. latro memento mei;& Chũs hodie mecum eris.

Prob. 5 Cain,Eſaũ,Iudas,alij reprobi, qamali in finẽ.Eſau abſq;ſpe,ero profugus, oĩs occidet me:maior iniquitas; q̃ vt veniã merear.Eſau vixit in gladio; irriguit in fratrẽ, vindicabor.Saul moritur, prævaricatus mandatũ dñi. Antiocus cũ nec ipſe fętorẽ è vermibus ferre poſſet.Sichen depreſſus Dinã occiſus. Aquæ maris rubri mergũt Pharaonẽ, cui cor nec poterat emolliri,iuſtè aquis totaliter mergitur.filij Iſraelblaſphæmũ extra caſtra lapidibus obruunt.ſi Zebee,& Salmana ſeruaſſent fratrẽ Gedeonis,pe perciſſet eisGedeon:at occidẽtes,& ipſi occiſi ſunt.Amon primogenitus Dauid oppreſſit ſororẽ Thamar,iubente Abſalon fratre occiſus, comedens cum eo. filij male eruditi illudẽtes Eliſeo;duo vrſi dilacerãt ex eis quinginta duos.Iehu vidẽs Iezabel impiã, multis cauſa malorum,iuſſit præcipitari deorſum;ſi filia regis, ęquorũ vngulis conculcata.filij regni,antecedenter dilecti eijciẽtur foras.virgines fatuæ abſq;oleo,& odore virtutum, clauſam reperiunt cæli ianuam.

2.Prob.vltima voluntas, & promiſſio glorię detur opibus Beatus vir, q ſuffert tentationẽ,cũ probatus fuerit accipiet coronã vitæ. vincẽti dabó edere de lingno vitæ, in medio paradiſi.q vicerit poſſideb ithæc &ero illi Deus,&ille mihi filí quod malis operibus ẽt antecedẽter electis detur dãnatio. filij aũt regni eijcientur in tenebras,vbi fletus,& ſtridor dẽtiũ.Angelis peccãtibus nõ pepercit,in tartarũ tradidit cruciãdos,ĩ iudiciũ reſeruati Angelos qui non ſeruauerunt principatũ,reliquerunt domiciliũ, in iudiciũ magni dei ſub caligine reſeruauit. timidis, incredulis, execratis,homicidis,veneficis, idolatris,mendacibus; pars illorũ,inſtagno ardenti,igne,ſulphure,ꝙ eſt mors ſecunda.

Quod opibus bonis, vltima dei voluntas,&promiſſio regni qui facit voluntatem patris, q in cęljs eſt,ipſe intrabit in regnũ cęlorũ. qui fecerit voluntatẽ patris,quiin cęlis,ipſe meꝰ frater ſoror mater eſt.reformamini in nouitate ſenſus,vt probetis q̃ ſit voluntas dei bona, beneplacens,& perfecta.hęc voluntas dei ſanctificatiõ veſtra. ſciat quiſq: vas ſuum poſſidere in ſanctificatione, & honore. non tardat dñs promiſſionem ſuã,nolens aliquos perire: ſed ad pęnitentiã reuerti.qui facit voluntatem dei manet in æternũ.nũquid volũtatis meę mors

Digitized by Google

impij, & nõ conuertatur à vijs ſuis, & viuat?oẽs oramus, Pater noſter; adueniat regnũ tuũ; fiat voluntas tua.

3 Prob. præſcīa, præuiſio, ex parte noſtra reſpondet apud Deũ, ante vltimã voluntatẽ ꝓdeſtinationis; ſcripturæ, quos ꝓ ſciuit, & prædeſtinauit conformes fieri. nõ repulit plebẽ ſuã, q̃ præſciuit. Petrus Apoſ. sm̃ pręſciam dei patris. nouit dñs qui ſunt eius. Aug. de don. per. c. 14 eſt præſcīa, & præparatio bene ficiorũ dei. pręſcīa prior. de ꝓd: SS. ca. 10 prædẽſto ſine præſcīa eſſe nõ põt. Thom. 3. p. q. 1. ar. 3. ad 4. ſupponit pręſciã futurorũ. ab Aug. c. 10 prædẽſtone ea præſciuit, quæ fuerat facturus, electi ea electione quã Deus futura præſciuit. Bonau. 1 d. 40. 41 ſi non cauſa, & meritũ, rão cõgrua in iſto non illo; dei volũtas iniuſta eſſe nõ põt, ſi nõ meretur cõdignè; nec prima grã; nec viribus nãę; auxilio grãæ vnus ſe diſponit non alteri; ſi fac t ꝙ in ſe, congruè, decenter, nõ iũſtę debito, quæ nõ apud Deũ; voluntas dei cauſa prædeſtinãs; rão cõgrua ex nobis inclinãs; non lex, meritum; niſi sm̃ q̃d. ſiue aliud Deo notum; non ratio agendi, nil creaturæ põt ſic Deo eſſe rão; ſolũ dei voluntas. ſi pc̃tõres cõmuni lapſu, vnã fecerint miſſam, in eis diuerſitas, quid pręcedit in ipſis vt nõ iuſti iuſtificẽtur, quo digni fiãt prædeſtinatione. ex quo creauit arbitriũ, dedit leges, præcepta, præuenit grã, q̃s neget poſſe Deũ acceptare, quem præuidet bene vſurũ. tãgente Deo cor hõis; ſi non ingratus grãæ, inſpirationẽ recipit, nec Deus tollit arbitrium, vt poſſit dari ratio, cur prędeſtinatio? ſi non ſpecialis nobis nota; iudicia dei ęterna, ei ſoli cognita, qui futura ꝓuidit. cui mirabilis facta ſcīa ex me. qui nouit ſeſſionẽ, & reſurrectionẽ. ſi in tẽpore non trãſmittit ad gloriã, niſi cũ arbitrio; nec ab ęterno vltimo voluit, q̃n aliquid in nobis. vt electio vltima cauſa noſtri, non ſine nobis. ſi noſtris meritis retribuit, aliq̃d in nobis vidit, voluit, decreuit. non cõdigne ſimpliciter, iũſta debito: congruè, decentia, grã. non parte actus volẽdi dei: ſed creatoris volentis ad ipſum actũ noſtrum volendi ſi ſcripturæ; ratio dei voluntas, beneplacitum. dñi ſalus, tota cauſa ſalutis apud Deũ, vt diſcam9 Deum timere, nil meriti nobis tribuere; nulla ſpecialis ratio in nobis, ne quis extollatur; Deus voluntate mouet in bonũ, expectat cõſenſum, vt miſereatur expectauit vuas, damus labruſcas. nec vt Semipelagiani, inceptio boni ab arbitrio, gratia ſubſequẽs, grã mẽſura arbitrij; quo magis in nãlibus, magis in grã. ſed grã præuenit, inſpirat, inclinat in bonũ, adiuuat. Trid. ex præueniente ſp. s. inſpiratio-

ne

ne,& adiutorio hõ credit, ſperat,diligit; pctõr auxilio grãæ põt operari congruè ad ſui iuſtitiã; nõ condignè, vt debito; in pctõre nulla dignitas, nec lex cui detur;tm̃ congruè,aſpiciens Deus dat bene agenti.lignũ minus repugnãs igni.aperit Deo ianuam.appropinquat Deo.conuertimini, & conuertar.ſi nulla acceptio; publicano Deus propitius; latroni hodie mecũ.ꝓdigo epulari.Zacheus excipit dñm;hęc non inuiſa Deo.iudicia dei. mirabilis ſcientia ex me. via iniquitatis in viam rectam.

14 Prob.decreta dei,& vltima voluntas dãdi gloriã nobis eẽ verè in Deo:ſed attemperata, & accomodata nobis.ita Aug. de cor.& gr.c.12 ſic Deum ordinaſſe Angelorũ, & hõum vitã,vt in eis oſtẽderet quid poſſet eorũ arbitriũ. Ambr. in c. 1 lucę nouit dñs mutare ſentẽtiã,ſi noueris emendare delictũ.Hieron.in c.9 amos ſi ageremus pœnitentiã,ipſe quoq;ſuę pœnitebit ſententię. Cyprian. tr 4. morta.qualem te inuenit Deus cum vocat, talẽ pariter, &iudicat.Hieron.Damaſo De' q̃ nullis contra ſe viribus ſuperari poteſt,publicani precibus vincitur;niniue ſtetit; in paradiſum è cruce latronẽ intulit. ouicula quæ remãſit,humeris boni paſtoris aduehitur. idem in c.4 Dan.ſi prędixit ſent.quę mutari non põt, cur hortatur ad eleæmoſinas, vt ſentĩa dei cõmutetur de pœn!Dauid, qui ſua confeſſus pctã; ſtatim meruit audire,dñs abſtulit.Criſoſ. de rep.lapſi; talis mihi crede pietas dei in hões vt nũq̃ ſpernat,ſi ſincerè offeratur.idem ſi ad ſummũ quis veniet malorum,inde velit reuerti in viam ſalutis, ſuſcipit, amplectitur. Hierony.in proœm.Ionę;niniue prædicãte Iona,pœnitentia veniã meruit, ſed in vomitũ reuerſa,ira dei ſubuerſa. Aug.de ver. & falſ.pœnit. c 5 ne deſperes,toties opus miſerãtis,quoties confeſſio pœnitentis.Eſychius in leuit.indignus remedio Iudas,qui non puramente pœnituit;vt verè pœnitenti venia nõ negatur,nec falsè ĩdulgẽtia datur.Aug.de cor. & gr.c.8. & 9.pſ.77 vocati sm̃ propoſitũ, cũ piè viuunt,dicuntur filij dei ſed quia vixuri impiè, non filij præſcĩa dei.infra, qui non mãſerunt nobiſcum, non ſunt ex nobis; ſi ex nobis mãſiſſent nobiſcũ.Itẽ filij dei pręſciti,&pręd eſtinati conformes imagini filij eius.infr.verè filij, & diſcipuli, quos regeneratos piè viuere cernimus.Aug.12 in Ioa. nouit dñs qui ſunt eius, oſtendit adhuc ſcribendos operatione. 68 in Ioa. elegit nos ante mundi conſtitutionẽ,prædeſtinando,parãdo operatione.Gratia. d.4de.pęnit nouit dñs iũſta ſcribi in lib.vitæ,dei præſcĩa,& autore ea opari,quorum merito

ſis

Digitized by Google

ſis dignus ſalute. c. 11 in id, deleãtur de lib. vitæ, multi participes primę præordinationis; ſed quia exierunt, nec mãſerũt nobiſcũ, ſi illius participes, mãſiſſent nobiſcum; hinc ſecunda præordinatio. vbi manere, participes eſſe, nõ recedere, ex præſcĩa nobiſcũ c. 12 alias oues habeo, quæ nõ ex hoc ouili: præſcĩa dei oues; at qualitate pręſentium, non ſpecie tm̃, ſed ante oculos dei filij iræ, & futuri filij dei, qui prius filij diaboli; cũ piè, & fideliter viuunt, verè filij dei, & æterna beatitudine digni.

Prob. 5 rõne. 1 vita ęterna datur meritis, ergo intentio efficax, voluntas ab æterno ex ꝓuiſione; ſi nõ abſolutè, cõditionatè; ſi non condignè, congruè ſeque. finis non ſequitur extra Deũ; niſi vt intentio præceſſit in Deo; ſi nõ vt cauſa, quæ non apud Deũ, vt præuiſio, rão occulta ſoli cognita Deo. 2 in tẽpore, vt ab ęterno, Deo nõ trãſmutatio; in tẽpore gloria volita cooperatione, ergo ab æterno intentio ex aliquo præuiſo. 3. mat. 25 percipite paratũ regnũ, eſuriui, & dediſtis manducare; diſcedite, quia non dediſtis; ergo ꝓparatio vitæ, & mortis cũ præuiſione. ℞. voluntas exequens ordinata ad percipere, non eligere. C. Apoſt. 1. cor. 2 in cor hõis nõ aſcendit, quæ præparauit Deus his, qui diligunt. Rom 9 vt oſtenderet diuitias in vaſa mię, quæ præparauit in gloria. merces copioſa in cælis cuiq; ſm̃ propriã virtutẽ. corona iuſtitiæ, q reddet Deus. preparare, reddere, merces, corona, ſi nobis cauſa gloriæ, Deo cui nulla cauſa ſaltẽ non ignota. 4 beatus vir qui ſuffert tentationẽ, cũ probatus fuerit accipiet coronam vitę; probare ad coronã eſt dei. beatus vir qui inuentus ſine macula, poſt aurũ non abijt; reddere beatũ ſine macula, nec affectu auri, ẽ præuiſio Deo. vincẽti dabo edere de ligno vitæ; qui vicerit poſſidebit; ero illi Deus, ille mihi filius; nõ promiſit Deus vitã, quin viderit victores. Iſa. expectauimus, & ſaluabit nos, *ſuſtinuimus*, & lętabimur. Ierem. cõuertã luctum in gaudium. mat. qui ſecuti eſti me, ſedebitis ſuper ſedes. Mar. 12 q̃ nõ nubent, neq; nubentur, erunt vt Angeli in cęlo. Ioa. 13 vbi ſum, & ipſi mecũ, vt videãt claritatẽ. Ioa. 3 oĩs qui credit in ipſum, non pereat. in his probat, promittit dat gaudia, reddit Angelos, nõ pereunt, vbi opera ſub conditiõne. 5 voluntas dandi gloriã ſub conditione, ſi cõſenſus noſter, qui facit voluntatẽ patris, intrabit regnũ cęlorum, meus frater, ſoror, & mater. reformamini in nouitate ſenſus, vt probetis, quę ſit voluntas dei bona beneplacens, perfecta. volũtas dei ſanctificatio veſtra. ſciat quiſq; vas poſſidere in ſanctificatio

catio

Digitized by Google

cãtione, & honore. non tardat promiſſionem, patienter agẽs ꝓpter vos, nolens aliq̃ perire: ſed oẽs ad pœnĩtã reuerti. mũdus trãſit. qui facit voluntatẽ dei manet in ęternũ. voluntatis meæ nõ eſt mors impij, ſed vt cõuertatur à vijs ſuis, & viuat

Prob. 6 ex his, Deus vult oẽs ſaluos fieri; id non effũ ex parte termini, ergo conditione, ſi venerint in agnitionẽ veritatis, voluntate antecedente pares oẽs; ergo vltima, & efficax, quæ ſeparat bonos à malis, pręuiſione, ſi non abſolutè, ſub cõditione. 2 Chũs pro oĩbus mortu⁹; ſeipſum obtulit; at efficaciter eis qui ſe diſponũt. ex Th. eis qui cum effũ, & *D*eus acceptat Sco. ergo voluntas anteced. vt non perdat, vt oẽs audiant, & ſequantur quãtũ ex parte ſui. conſequens pro his, qui ſe diſponunt; qui effũ, & Deus aliqd acceptat. 3 iuſtũ vt *D*eus concedat bonitatẽ ſuã oĩbus 4. d. 46. q. 1. A: at iuſtum particulare Petrũ ſaluari nõ eſt, quin oppoſitũ poſſit ordinari ad idẽ, decentia bonitatis; ergo voluntas antecedens ad oẽs, conſequẽs ad hunc, & illũ; ad hoc vel illud iuſtũ, pro vt conuenit huic iuſto; primus finis cui nullũ ens ad finẽ eſt determinatè neceſſario requirens. 4 immediate, & neceſſario voluntas dei vult bonitatẽ ſuã, nec alia ratio, niſi quia infinita voluntas circa infinitũ obm̃ 4. d 16. q. 9 at cõtingenter vult bonitatẽ, & exiſtentiã alterius, & hoc eſt quia talis voluntas, & illud tale bonũ; imperfectio, neceſſaria determinari ad poſteri⁹, ergo nulla vltima determinatio. d. 46. q. 4. O, medicina pręſeruatiua, & curatiua; corrigibili infligitur, vt ſe curet; incorrigibili vt p̃ſeruet, ſi non ipſum alios; ergo ſemper correptio noſtra intẽtã à Deo; imo & pœnæ inflictæ incorrigibili ſunt pręſeruatiuę alijs, qui in ſtatu præſeruationis, ergo nil vltimo decreto inflictũ ante pręuiſionem, vt corrigibili, & curabili medicina; incorrigibili punitio. 3 d. 36. H, vt imperio voluntatis bene eligẽtis, habitus in intellu ad media in finẽ per quirendũ, & prudẽtia nãlis; in male eligente habitus ad malũ, qui eſt error; magis dei grã, q̃ vocat oẽs, trãſite, venite, ſi quis ſitit; ex voluntate male, aut bona eligente ..., vt perueniat, vel erret à fine.

Prob. 7 ſi ante quid præuiſũ vltimo eligit, in alios negatinèc oẽs antecedenter in gloriã; non liberè duceret iudam; dãnare vellet ſine culpa, quid impiè; ergo ſaltẽ voluit ſaluare ſub conditione, ſi bene agerent, nec ſe impedirent. præuiſis operibus ſaluaſſet; ſecus fictè ſcripturę; dedit poteſtatem filios dei fieri. vt iuſtificati gratis hęredes ſimus ſpe vitę ęternæ. beati, cũ venerit dñs, inuenerit vigilantes, animo op am

ni,

Digitized by Google

ni, ſcientes à dño accipietis hę reditatē. 2 nemini adulto vult dare gloriā, niſi iuſtus, & benè operetur; nec reprobo negat quin poſſit iuſt⁹, & ſaluari; imo Iudæ tot contulit, ut iuſtificaretur Deus in eo. Ambr. ſi non ignarus vt furari vellet; dedit poteſtatē, vt auaritię mederetur. Criſoſt. oībus poteſtas vt adoptionem filiorū reciperent: ergo æterno conſilio, antequā vltimo velit, aliquo pręuiſo, & ſi nobis abdito. 3 iūſta, & perfectio vitę oībus vna; communia pręcepta, vſq; ad extremū ſtat⁹ viatorū, in quo mereri, & demereri poſſunt, iuſti per bona opa in Deo facta expectant, & ſperāt vitā æternā, ſi mādata cuſtodiāt vſq; in finē. ſtatus viatorū meriti, & demeriti, dei pōte null⁹ ꝓdeſtinatus in malū. promiſſio vitæ non nuda, & abſoluta, ſed conditione vt ſeruentur mandata. retributio hęreditatis; ſi cōpatimur, vt glorificemur. 4 voluntas dei efficax dādi gloriā ex meritis; quia feciſti rē hāc, ero merces tua nimis. non in incertum laboro. currite vt cōprehendatis. ſecūtur me, vitā ęternā do eis; velle dare effūs vltimę voluntatis. ℞. voluntas exequens cū meritis, electio ante merita. C. volūtas efficax, & vltima dādi gloriam ante merita, planè euertit velle dare gloriā cum meritis; id eſt exequens, ꝙ efficax, & vltimò eſt volens, voluntas fiet; ſtabit; quis reſiſtet? ſi electio vltima ante merita, ſuperflua opa. ſi vi priori datur, non operibus datur. q vult Petro dare equum ſine labore, ſi inde labori daret prius decretum nil iuuaret. labor, & opus effūs decreti, & vltimi. reprobi non poſſent ſaluari, & ſi benè vſq; in finē. nec ꝓdeſtinati dānari, & ſi male ſēper viuerent donatio vitæ efficax voluntas ante merita; vt quid efficax volūtas dandi meritis? efficacia nō ſine effū; neeffūs ſine efficacia. fruſtra volūtas dādi meritis, ſine velle effū ficaci ex aliquo pręuiſo vt meritum. nō aliud vult, ac exequi. prima electio, antecedens voluntas quantū ex parte ſui, oībus æq; ſaluandi; at libera ex parte termini, & obiecti, ſi velint, coagāt, non ſe impediant, meritis, & operibus perueniāt. 5 vltima electio recta, iuſta retributio non cadit inter oīno æquales. princeps eos ſibi demū eligit, quos moribus, & fide pręnouit; magis Deus diues in ōes, oībus aditus vt ſaluentur. portę ciuitatis Ieruſalem aperte vt nullus excuſetur. ite ad exitus viarum, quotquot inuenietis, vocate ad nuptias: at nō ſine veſte nuptiali. voca oparios; redde illis mercedē. 6 efficax decretū dādi gloriā his negatio alijs, ſi nulla congruitas, eſſet acceptoris, non ęquè cura de oībus; puſillum, & magnū; ſine rōne iuſtiſicat Petrū; dam-

dãnat Iudã. ſi prædeſtinatus, ẽt perditè agens ſa[illegible]ius eris; ſi reprobus benè v[illegible]ens, nõ proficies, infallibili[illegible]euẽtus. rectius vt vltima electio ſit cũ præſcia bonorũ; excluſio præuiſione malorũ. nõ iniuſtè dat præmia bonis, ſupplicia malis. ſi nulla cauſa vt in Deo; tñ vt ad obm, cõgruitas, præuiſio, libertas arbitrij non extincta. bonũ faciẽti laus, malũ non impunitũ præuidet; quo ad rem, & modũ vt ſaluari dñt, ſinit noſtros mot[illegible]. fecit ſiue nobis, ſaluat cũ nobis efficax electio ex meritis Chriſti; applicantur nobis liberè. ſi vltima Petri electio ante omne meritũ, meritis Chriſti præiudicas. Chũs caput electorum redẽptor oĩum, finis prius volitus. ſi prędeſtinat Deus ex grã, non abſq; iũſta Chriſti, & nra; ſic dei grã nõ negatur, at ſine meritis nõ datur, nec præparatur.

Ad motiua, & rationes eorum, qui auferunt, & negant, vt ſit apud Deum aliqua ratio occulta, congruitas, ordo, præuiſio, reſpectus ad arbitrium in abſoluto, efficaci, & vltimo velle dei; vt quoſdam velit ad gloriam, quoſdam non velit: ſed id præciſè quia ita voluit, & placuit; reſponſio, & reſolutio. V.

THomiſ. Caiet. Bann. Zumel, Aluar. Vulp. & plures volũt tã antecedenti, q̃ vltimę electioni, vt non reſpondeat præuiſio, ratio, conditio, congruitas apud Deũ, & conſiliũ eius; ſolũ efficax voluntas ad hos, nõ illos; nec in Deo voluntas antecedens dãdi gloriã oĩbus; nec prima intentio, & dilectio finis pro oĩbus. 1. Rom. 9 cũ nõ dũ nati, nec aliquid boni egiſſent, aut mali; vt electione propoſitum dei maneret, non operibus, ſed vocãte dictũ eſt, maior ſeruiet minori; Iacob dilexi, Eſau odio habui; ex hoc non actus cõplacentiæ, voluntas antecedens, potius actus odij. Epheſ. 1 elegit nos in ipſo, vt eſſemus ſancti; ergo electio non ſupponit, cauſat merita. Rom. 8 quos præſciuit, & prædeſtinauit conformes fieri imagini filij ſui; præſcire idẽ, ac approbare, eligere, vt conformes fierẽt Chõ. Rom. 6 grã dei vita æterna; gratia quia gratis eligimur. Luc. 12 cõplacuit Patri veſtro dare vobis regnũ; ẽt dare bene placitũ. Ioa. 10 oues meæ vocẽ meã audiunt, non peribunt in æternũ, nemo rapiet de manu mea. audire effũs ouiũ, & filiorũ dei; audite filij; beati, qui audiunt. Ioa. 15 non vos me elegiſtis, ego elegi vos, vt eatis, & fructũ afferatis; non quia fructum daturi erãt, elegit: ſed vt fructũ darent. ibid. ſicut dilexit me Pater, ego dilexi vos; Chũs gratis electus, & prædeſtinatus filius dei, ita & vos conformes fieri imagini filij ſui. epheſ. 1 p-

 deſti-

Digitized by Google

deſtinauit nos in adoptionẽ filiorũ. infra, in quo et nos ſorte vocati. act. 13 crediderunt quotquot præordinati erãt ad vitã; ergo præordinatio vocat ad fidẽ, facit credenter. Rom. 9 miſerebor, cui miſerebor, & miam præſtabo, cui miſerebor. cuius vult miſeretur, quẽ vult indurat; tu quis es, qui reſpondeas Deo; nũquid figmentum dicit ei, qui ſe finxit, cur me feciſti ſic? figulus ex eodem luto facit vaſa honoris, & contumeliæ. 2 tim. 2 in magna domo, nõ ſolum vaſa aurea, argentea, ſed fictilia. ℞. nõ operibus vt merito, & cauſa: ſed dei libera volũtate: at non ſine præſcia. tollit opa facta, non præuiſa. opa ante grãm, non ex grã. 2 ibi vere non tm̃ prima electio gloriæ: ſed gratiæ dona, ad quæ vocatus Iacob non Eſaù; primogenitus, benedictus. 3 electio rõne cauſæ gratuita; at gloria merces, pręmiũ, gratia dei vita æterna. 4 cũ nec boni egiſſent aut mali; qa nõ exigentia operũ nãæ. Ad epheſ. elegit vt eſſemus ſancti; voluntas antecedens, & conſequens ordinat ad ſanctitatẽ. vel electio efficax vltima innixa meritis Chriſti, nõ ſine præuiſione. id, quos præſciuit; præſcire eſt ſapia prępuidere, diſponere; pręſcire, quid eſſẽt facturi libertate; voluit cõformes imagini filij. quos præſciuit conformes in vita, p̃deſtinauit conformes fieri in gloria. cõceptu abſoluto vult oẽs, cõparatiuè per hæc, & illa media, præſertim meritis Chi. cohęredes; cõpatimur, vt conglorificemur. id, grã dei vita æterna, quia per merita ex grã, non per vires nãæ vt Pelag. 2 non operibus condignè promiſſis: ſed grã. 3 ſi operibus, & meritis redditur, nõ quæ parata noſtra ſufficientia: ſed dei. nolite timere, cõplacuit. qa efficacia à deo pręſcita, nobis cũ metu, & timore. cõplacuit non vltima volũtate oĩbus dare; & Iudas puſilli gregis erat; placitũ hoc, dei velle propoſitũ per modum p̃mij, & finis; conditione, ſi legitime certes, ſi ſerues mandata. imo Chũs ibi, ne ſolliciti in victu, veſtito; ſubdit, nolite timere, ſi Pater promittit iã regnũ ꝙ maius, magis hæc quę minora; quęrite primũ regnũ cęlorũ id, oues audiunt; quia abſolutè vltima voluntas, niſi audiãt, & ſequãtur. ſi ad oẽs; non peribũt mea culpa: ſed quia nõ audiũt; vis agnoſci ſi ex Deo, ſequere Deum. id non vos me elegiſtis: nã priori voluntate dandi gloriã, noſtra media nõ ante grãm ſine me nil poteſtis; nõ ego, grã dei mecum; prior à quo, nõ in quo. 2 electio antecedens qua voluit, dedit media oĩbus, vt fructũ afferrent; nõne duodecĩ elegi, & vnus diabolus? illud, vt dilexit me pater, ego & vos; qa prædeſtinauit nos conformes fieri Chõ; vt exẽplar, ſi confor-

mes

mes in vita,& in gloria, oportuit pati,& nos pro Chõ; vt pri prima electio abſq; meritis, & noſtra; vltima & efficax, nāa humana Chriſti volita,& præuiſa in redemptionẽ cum libera ſui voluntate: & efficax voluntas gratiæ præuiſo libero conſenſu. Chũs amat nos, qñtum ex ſe orat, poſtulat, exhibet media affũ finis; qui ſequitur me, non eſt in tenebris; qui vult venire poſt me, tollat crucẽ. 2 qui hẽt voluntatẽ efficacẽ, vt alius aſſequatur effũm adhibet media præſertim, ſi prœuidet effũm futurũ. medicus ſi præuidet media efficacia ſanitati; Chũs pro oĩbus: at efficaciter pro electis qui proficiunt, ꝑ eis rogo, quos dediſti mihi. Ad id; crediderũt quot præordinati; ſi ad Deum, æterna ꝓuiſione: ſi ad credentes, qa bene diſpoſiti, accomodati vt crederent; gentiles, nõ iudæi, qui vt indigni repellunt Chũm. illud exo. & Apoſ. cui miſeretur mĩa; quia dei voluntas prima rão; nõ quin alia ſpecialis ſoli Deo cognita. 2 miſereri in Deo vt à miſeria ſubleuat,& à futura ꝓſeruat, non ſine præuiſione. 3 non aufertur malum niſi volente Deo, nec liberat, parcit niſi Deus. C. non volentis, neq; currentis. ℞. velle, & currere noſtrum ſupponit: at Deus remittit, dat grãm,& gloriã; non põt ex ſe ſurgere, dei grã pro ſtatu viæ diſponi. ex ſe nil creatura, ꝙ vult à Deo,& volente Deo vult; ſi iuſta infligit ꝙ dictat infligendũ, mĩa remittit, ꝙ inclinat remittendum. quẽ vult indurat, non vt fertur in malũ, ſed permiſſione; ſinit libere vt faciamus; obduratos,& in culpis finălr non obaudit; nec deſerit, quin deſeratur. D, quis es, vt reſpõdens Deo cur feciſti ſic? inopia reddẽdæ rõnis; vt diſcamus Deũ timere, nõ nobis tribuere; ne quis extollatur ſupra id ꝙ eſt, figulus ex vna maſſa vas honoris, & doloris; Deus ex poſſibilib᷒ alia eẽ, alia non eſſe. ex maſſa Adę quidã in gloria, non alij. in Chũm alij credunt, alij recedunt; rão nota dei voluntas; occulta qd notum figulo; hic qnod aptius præparat, Deus ſupremus artifex. figulus mãm nudè admittit ad opus; Deus qui fecit, non ſaluat abſq; te. ſi vis; ſi mãdata; ſi bene egeris. mãta non exigit diſpõnem, paſſiuè ſe hẽt; Deus exigit nos cõgruè diſponi. exẽ plũ figuli rõne finis, non rõne aptioris ſubiecti. Apoſ. ſubiecta reſpicit, vaſa aurea honoris, argentea minus, lignea infra, fictile pro contumelia; aurum mundũ pro gloria, argentum igne purgatur. lignum,& fictile nec ſentit, nec percipit quę dei ſunt.

Arguent 2 ex PP. Aug. c. duas ep. Pelag. c 9. de cor. & gr. c. 7 electi propoſito nõ ſuo, ſed dei; vt electione ꝓpoſitum dei maneret. don. perſ. c. 18. præd. SS. c, 10

10 prædñe ea præſciuit, quæ fuerat,ipſe facturus. c.17 electi ante mundi cõſtitutioné,ea ꝑdeſtinatione, qua ſua facta prę ſciuit;ergo Deus certò præſcit hõum ſalutẽ, quia prædeſtinauit illã.6 hypogn. nouimus ꝑfecto prolapſos in vltimo,& perijſſe ; alios oĩ ſcelere, repente inſpiratos raptos in cœlũ;paruulos ſine vſu arbitrij cũ ſacramento;alios in parentũ manibus exanimes grã fraudatos; quis idoneus reddere rõnem ? Proſper de voc.gent. c.25 quæſt'o imperſcrutabilis;per arbitrij velle,& nolle non ſoluitur qa hõi niſi donatum , non hẽt bonũ velle.℞:verè propoſitum dei,nõ noſtrum rõne cauſæ ꝑdeſtinationis; imo & gloria , q̃ datur meritjs eſt corona, præmiũ,brauĩũ;dicitur grã, nã fundata in antecedente grã. 2 voluntas gloriæ cauſa prior genere finis; voluntas dãdi ex præuiſione,gñe efficiẽtis. Ad aliud præſciuit, q̃ fuerat ipſe factur⁹, quia Deus cognoſcit hos,& illos fines,media neceſſaria,& ſufficientia ad finẽ: at practicè,ſcire quicquid expedit cuique ſi veller,ſupponit pręuiſionem.3 Aug. ad Paulin. ep. 59 vocatio ſine pœnĩta ad eã pręde ſtionẽ, quæ propoſito tm̃,vt infantuli; cur alij ad prædeſtinationẽ cũ pœnĩta;occulta cauſa eſſe põt; iniuſta eſſe nõ põt, ſub illis partibus diſpoſitorũ, põa , & ſapĩa dei ſeculorum.Aug.6 hypogn. ſe exponit,non põt hõ à ſe q̃c-q̃,niſi deſuper datum;non hæc agit Deus ſummè bonus malitia,ſed iũſta ; non perſonarum, acceptione, ſed cauſarũ ſecretarum diſcretione;dicamus cũ Dauid, iuſtus dñs in oĩbus vijs ſuis , & ſanctus in oĩbus operibus ſuis.id ex Proſpe.rectè c.Pelagia.& ſemipelag. per velle, & nolle nõ ſoluitur;quia opa arbitrij bona vt fiãt,præparantur grãæ præuentu;quis prior dedit ei, & retribuetur illi? 2 non ſufficit, quia nemo per ſe, ſibi, ꝑ arbitriũ ſatis implere quod vult; Aug.c.Pelag.3 hypogn & 6 Deus cuius præſcĩa non accidit,quicquid ante q̃ fit præſcit, prędeſtinat;ꝑpterea prædeſtinãt , quia quale futurum ſit pręſcit.

Arguent 3 Thomiſtæ ; inter quos dormitat Vulpius.nõ oẽs ordinari à Deo in vitã æternã, nec voluntas in Deo dãdi gloriã oĩbus,q̃ deſtruit antecedẽtem,& primariã voluntatẽ gloriæ oĩum.1 Rom.9 Iacob dilexi,Eſaù odio habui.2 nulla neceſſitas, & volũtas dãdi gloriã oĩbus,cũ reipſa oĩbus cõmunicare non velit. 3 voluntas beneplaciti,q̃ non implenda, imperfectio. 4 ſatis voluntas immediatè quo ad cõmunia,quibus oẽs bene viuere, & ſaluari poſſũt.5 ſi diligeret oẽs ad gloriã, & non oẽs cũ effũ, aut non diligeret,aut impotens; qui diligit ordine ad exiſtentiã,executio-

cutioni mãdare procurat. 6 ſimul vellet, & non vellet; odit Eſau ante demerita, ſimul diligeret, & odiret. 7 voluntas ſigni, & beneplaciti; negatiuè, & poſitiuè; beneplaciti ad gloriã prędeſtinatis; ſigni ad alios nullo actu terminato in eis. 8 ęqualiter in puris nãlibus aliquos prædeſtinat, in alios negatiuè, diſt. 41. 9 voluntas cõplacentiæ inuoluit ſemp vltimã determinationẽ, vltimò non vult oĩbus 10 nec abſolutè, nec cõditionatè; abſolutè eſſet efficax oĩum; conditionatè, creatura redderet inefficacẽ dei electionem. 11 vt vult primo aliquã deficere ordinæ nãæ, magis ordinẽ grãæ, & gloriæ. 12 volũtas creata ſupponit in obiecto, ꝙ diligit: Deus reddit idoneos, ſi ad oẽs, in gloria eſſent oẽs. Sco: ſæpe d. 41 vult Petro gloriã, Iudę nil vult: æquales in nãlibus, actus poſitiuè circa Petrũ. prædeſtinat, quia bonitati congruit, reprobat reſpũ obĩ præuiſi in peccato finali; duo ęq; mihi gratioſè oblati, vnũ diligo, nõ aliũ, prærordino ad bonũ per ꝙ mihi placere poſſit, aliũ non prærordino, ergo voluntas dei, non ad gloriã omnium.

Ad 1 Iacob dilexi vltima voluntate, & antecedẽte; qua De' non odit Eſau, ſed Eſau peccatorũ, Aug. quaſi non miſeretur meretur. qua ſi nõ eſt iudicium de facto, adhuç non peccauerat Eſaù, tñ iudiciũ in præſciã dei, d. 41. G. Ad 2 non neceſſe; dei voluntas, & libertas ſine iniũſta ſaluanda circa Deũ liberaliter eligentẽ. 3 ſi vltima, efficax, abſoluta voluntas impletur, nõ eſt qui poſſit reſiſtere; conditionata qua Deus vellet fieri, in lethali ad pœnã ordinat, ſi ſiat in termino; ad gloriã velle, ſi in peccato priusꝙ̃ fiat in termino pœniteat. 4. d. 16. q. 2 L Ad 3 antecedens, qua Deus vult, qñtum ex ſe, nemĩnẽ perire; conſequens ex vſu libero ſubiecti, vult malos in finẽ eſſe reprobos, Dam. 2 fid. c. 29. 2 non eſt beneplaciti, ita vt efficax, vltima, approbatio: ſed affũs cõplacentiæ, beneplacitũ dei, quo voluit oẽs ſaluari; propoſitum indifferẽs ſine vlla diſcretione inter hos, & illos, oĩbus media ſufficientia, & apta vt poſſent bene viuere. imo Thom. d. 40 q. 1. art. 2 oẽs ordinari à Deo ad vitã, qa vult oẽs ſaluos fieri, prouidet eis media ſufficientia; ſi non oẽs ſaluãtur quia non oẽs cooperantur beneficijs, atq; adeo non habere oẽs media efficacia, idem 1. p q. 23. ar. 2. ad 2. q. 6 de verit. ar. 1. in cor. Adde ſi ꝙ à nobis decretũ per alios mandamus exequi eſt imperiũ; cur Deo imperfectio, per ſe daturus media grãæ? ꝑſertim cũ nõ ſit conceptus adęquatus prædeſtõnis, tñ ars artificis dei, voluntas ſupremi opificis ordinãdi opa, pro edificanda

canda ciuitate ſupernæ Ieruſalē, hæc voluntas eſt antecedēs, nō conſequens vltima, vt hēt integrū conceptū effūs in actu hæc approbatio p modū artis cauſa, directio in finē. Ad 4 tam antecedens, q̃ conſequens eſt, vt per merita ad finē, & p̃miū; prima ordinat merita vt effūm futurū ex nobis, ſi velimus; cōſequens ſi non cauſatur ex meritis, ſed gratuitè, dn̄s gloriæ; q̄ vult facit; tn̄ eſt cauſa, ſeù grā illorū, eſt per merita futura ex grā. Ad 5 oēs cum effū dilecti, non præ alijs electi; multos diligit, & vult, quos vltimo non eligit, prædeſtinatione cōparatiua, 2 efficax, & vltimo terminata ad ſalutē eorum, qui prędeſtinati; nec quia impotens, aut non diligat ad finē: ſed quia liberè vult dare, nec ſine noſtra libertate concedere. Ad 6 non impōa vt velit, & nolit, nec reſpū ſui: ſed obiecti in q̄ tranſit in nunc æternitatis. nec inquiſitione mediorū, ſed libera determinatione; in Eſau nō odit nām, q̄ formauit, ſed culpā quā delet, Aug. Ad 7 tum voluntas ſigni, q̃ antecedens, qua Deus manifeſtat volitū, non ſemper hēt effūm, ſed cum ſupponit voluntatē beneplaciti efficacem, qua vltimo vult ſaluare; ſigna voluntatis dei, præceptum, cōſiliū, prohibitio, permiſſio, operatio; ſi ad bonū, præceptū, cōſiliū, operatio; ad malum prohibitio, permiſſio. 2 vtraq; volūtas hēt terminum, ſimplex cōplacentia reſpondet voluntati dādi oībus media ſufficientia ad ſalutē; efficax terminata ad media efficacia, ita & prædeſtinatio. Ad 8 *S*cot. tota diſt. 41 nil dānat, nil approbat. tm̄ pro vtraq; parte, dubia ex quinque modis. lit. D, ne eamus in profundū, ſaluetur libertas dei ſine iniuſtitia. in fin. G, ſi pōt dici vt prædeſtinet, non eſt iudiciū nec de facto in exiſtā, nec quaſi in præſcia, tū iudicium in præſcia vnde mali; licet rōnes ex parte diuerſorū ,pp quas, quaſi ex parte eorū feruntur iudicia ſint inſcrutabiles; vbi *S*co. dat præſciām certè in malis, ob q̃ reprobat; nō certò ob q̃ prædeſtinat, ſed quaſi præſciām. 2 ibi pōt prędeſtinare gratis ſine meritis, quia bonus; non dānare abſq; demeritis quia iuſtus. Ad 9 antecedens, ſimplex electio, intētio finis ad oēs; non vt efficax, & vltima, qua ordinat media efficacia in finē, & ,pp finē; tm̄ prępar at quę ſufficiunt; efficax infallibilē euentū, nec eſt, nec præſcindit à præſcia cū nobis. Ad 10 non vltimo efficax, tū poſitiuè actus terminatus ad gloriā oībus; at cōditionatè ex parte obiecti, niſi ſe impediāt. 2 decreuit ſaluare liberè: conditio reſpū eorū quę pēdent à cauſis ſecundis. volūtas conditionatè ē antecedēs, ſed non è contra: antecedens qua Deus præuenit peccatorē, non

eſt

Digitized by Google

eſt conditionata; ita nec abſolutè voluntas oĩs eſt cõſequẽs; voluntas prædeſtinat abſolutè ſed conſequens non niſi meritis. Ad 11 non vt lapidibus, aut eis,in quorũ nãa rõnem nõ condidit:ſed ſalutẽ noſtrã,De° opatur in nobis, Aug. ad Marcellin.Ad 12 quia opera ex grã non grã ex operibus ; reddet iuxta opa; gloria , honor , pax operãti bonũ. C.quid habes ꝙ non accepiſti? R.Aug.nõ vt hõ non glorietur,ſed vt qui gloriatur,in dño glorietur. 3 prodigus ſurgit ad patrem; hãc cogitationẽ bonã non habuiſſet, niſi ipſam in occulto pr̃ miẹ nõ inſpiraſſet.ep.106 ad Paulin.cũ coronat Deus merita tua,nihil coronat niſi dona ſua, idem li. 50.hom.14 Ad 13 Sco.ait Deum prædeſtinare,congruit bonitati: ſed velle dãnare opus iũſtæ; ſi vt prędeſtinat non eſt iudiciũ de aliquo factum in exiſta,nec quaſi præſcĩa,quia nõ põt hõ à ſe,niſi deſuper datũ. 2 vult glõriã,quia priori ſigno à quo,nec merita,nec opera præuiſa: ſed in ordine ad merita.3 prærordinat ad bonũ per ꝙ placere poſſit,hinc Sco.ordine ad arbitriũ 4 quia non vt obiecti cogniti in puris nãæ : ſed per grãm. 5. Scot.lit.A,vult finẽ,& alia propter finẽ,&prius ſinẽ,q̃ aliquid entium ad finẽ,& propter finẽ vult alia; hinc Deus non antecedenter auertit à fine,ſed dat media in finem.

Arguent ẽt ex his. 1 electio efficax, & intentio finis prior , q̃ diſpõ, & ordo mediorũ in finẽ,media per ſe volita ad finẽ, ergo præcedit intentio efficax finis à ſolo Deo.2 voluntas dei vt prior rõne terminata ad ſalutẽ,quos prædeſtinat,vt intẽtio finis prior q̃ ad media, intẽtio efficax finis prior efficaci electione mediorũ; ſi eligo media efficacia in finẽ, & ꝑp finẽ, multo efficacius intendo finẽ. 3 finis prior intentione, quam media ad finẽ; vt in nobis intẽtio finis vera,& realis cauſa electionis mediorũ.4 prædeſtinatio eſt præparatio grãæ,& gloriæ; præparatio ẽ diſpõ in Deo eorũ, quæ facienda ſunt in tẽpore,ergo ſupponit efficaciam decreti, q̃ electio eſt prædeſtõ; hęc voluntas dei ſanctificatio veſtra. 5 influxus arbitrij , quo Deo vocanti conſentit,effũs pdeſtinationis,ergo nil ſupponi põt ad illã.6 ſi quid ſe tenet ex parte noſtri,non totũ Deo; arbitriũ in ſeipſum poſſet gloriari; non inueſtigabiles vię dei; ad pręſciam, & pręuiſionem recurſus. 7 dña à non prędeſtinatis referenda eſſet in nãlem libertatẽ , qua vnus adhibet cõcurſum donis grãę excitantis. 8 hic influxus vt ab arbitrio nõ eſſet effũs prędeſtinationis; ergo ex innata libertate, non ex grã. 9 ne dũ referri dẽt ingratuitã dei volantatẽ quod dederit,& pręueniat:ſed quod velit

con-

Digitized by Google

conſentire, & aſſentiant; at niſi donatũ deſuper voluntas non hẽt bonũ velle; Proſper de voc. gent. c. 25. 10 non differt prędeſtinatus à non ꝑdeſtinato ex parte pręſcię, ſed ordinis, & electionis; ergo electione, nõ pręſcię preuiſione. 11 noſtra volũtas pręexigit bonitatẽ in rebus quas diligit, & eligit; De' cauſat dat eis bonitatẽ electione; idoneos nos reddit, ergo nulla rõ aut conditio à qua ſit dependens. 12 quod hæc pars aquæ, aeris ꝓducta hoc loco: tot Angeli non plures; vnus orbis, & hic, non alius dei voluntas; magis ſorte prædeſtinati, vocati; voluntas dei in eſſe nãę, magis ordine gratiæ; gratiã, & gloriã dabit dñs. 13 nec ante decretũ videri põt, quid eſſet factura voluntas creata; pręſciuit, ſed ſua facta futura præſciuit, ait Aug. nec ante decretũ, & ſine velle dei põt pręſciri; ſecus ſine Deo aut prius Deo. 14 prędeſtõ ſigno rõnis precedit pręſciam futuræ ſalutis; vt ſcia viſionis, ẽ poſt decretum 15 vocatio ſeqtur vt effũs; quos prędeſtinauit vocauit. vſus bonus poſterior vocatione; nemo vtitur arbitrio niſi vocatus. 16 intẽtio dãdi gloriã efficax ſine vllo pręuiſo; elegit nos in ipſo ante mundi conſtitutionẽ. executio mente dei concepta pręſupponit merita grãę; eſuriui, & dediſtis; Aug. ſer. 7 ver. do. ſm ſui grãm, & eorum iũſtam. in illud Rom. per electionẽ gratię, eos elegi quorũ vidi mentes de me non bonas. 17 prędeſtinatis dat media efficacia, non reprobis; ergo vult illos, non iſtos vult. 18 maiora dat prędeſtinatis, ex quo diligit, & pręordinat ad bonũ, per ꝙ placere poſſint; ergo ante pręuiſa merita. 19 cõgruit ſuę bonitati, vt prędeſtinat ſine pręuiſione, & meritis; in electione mĩa pręcedit meritum bonũ; in dãnatione meritum malum præcedit iuſtum dei iudiciũ, con. Valent. põt ſine meritis liberare, quia bonus; non põt ſine demeritis dãnare, qa iuſtus, Aug. c. Iulian. 20 voluntas dandi maiorẽ grãm abſque meritis, non eſt ſine voluntate dãdi maiorẽ gloriã ante merita. 21 diſcretio ſi à conſenſu, ergo hõ cauſa primi effũs prędeſ. ſi à grã, ergo efficax voluntas finis ante conſenſum. 22 ſi ob pręuiſa, vel ob vnũ, aut alterũ actum; vel ob perſeuerantiã in merito ad finẽ; in vno, aut altero bono ẽt ſunt reprobi; ergo perſeuerãtię donũ, non grã ſed merces. 23 ſi meritis congruè ad grãm, ergo operibus, nõ gratis; ſi operibus, grã non eſſet gratia.

Ad 1 voluntas vt terminata ad finẽ, qua vult oĩbus vitã æternã eſt antecedens, conceptus abſolutus: at relatiuus ẽ ad alios prę aliis, diſcretio horũ ab illis 2 eſt abſolute ex parte actus, conditionatę ex parte obiecti,

iecti, niſi ſe impediant; nec grã ſine arbitrio, nec arbitriũ ſine grã facit hões in vita beata. Ad 2 vt prior à quo, nõ in quo; nullũ eſſe hõis meritũ in recipienda grã ad ſalutem; prior volũtas dei, poſterius arbitriũ; operatur Deus, cooperatur arbitrium; nõ qa prior volui Deus voluit; nec quia ſancti ſumus, ſed vt ſancti eſſemus; prænotio finis, voluntas finis per media, vt fructũ afferamus; vt eſſem' ſancti eſt conditionate velle. vt ſis futurus bonus, non qa ſanctus eras, hinc ordine ad prępuiſionẽ. Ad 3 finis per modum finis, & per modum pręmij; voluntas finis prior, mouet ad q̃renda media, quibus poſſit obtineri; at in modũ pręmij eſt, ꝑdeſtõ ad gloriã vt finis, dat oĩbus media per quę poſſint ſi velint conſequi gloriã; vt pręmiũ tm̃ eis, quos ꝑuidet donis gratię daturũ gloriã; illa voluntas antecedens, hęc cõſequẽs. Ad 4 dei propoſitũ opari bona, ſolliciti ſimus, & quæ dono gratiæ ſentiunt pręueniri; ſtudio operibus incumbãt. Ad 5 prædeſtinat, præſcit, præuidet, præordinat futurũ, & quale futurum præſcit; nec oẽ quod prę́ſcit ꝑdeſtinat; mala præſcit non ꝑdeſtinat; bona præſcit, & prędeſtinat; bonũ prę́ſcĩa prędeſtinat, priuſquã ſit in re, prę́ordinat: nã Deus author qui incipit, vocat, ordinat, diſponit, ſic prius à Deo, non quin ꝑuideat quos prædeſtinat, Aug. 6 hypogn. Ad 6 tota Deo; q ſaluãtur Dei voluntate ſaluantur; Deus ſaluos faciẽdi; prędeſtõ niſi apud Deũ ſolus Deus ſcit, qui ſunt eius, nobis rogãdum, ipſius iudiciũ in nobis debitũ mutare dãnationis, & grãm prędeſtinationis indebitã prę́rogare; nemo glorietur, nemo deſperet. 2 tõtũ Deo, ſi adiuuat mĩa facit, ſi non adiuuát, iuſte facit, vero iudicio facit; ſanctorum iudicia iuſta, occulta, nec nobis tãti iudicis iudiciũ; altitudo ſapĩæ, & ſcĩę dei; iudiciũ, ſapĩa, ꝑſcĩa apud Deum, Aug. tra. 53 in Ioan. Ad 7 in libertatẽ, & arbitrium, ne dum qa dei donũ ſit voluntas: ſed quia grã dei diuinũ inſpirat amorẽ, adiutor noſter eſt; & qui electi, vocati ſm̃ ꝓpoſitũ, vbi dei prę́ſcĩa falli non põt prę́ſcit, vocat ſm̃ propoſitũ dei, non hõum; Deus diſcernit: at ſine pœnitentia propoſitũ dei non eſt, epiſ. ad Paulin. C. cur multi rapti nõ ſũt ex hac vita, anteq̃ eſsẽt fidei deſertores? R. quia in eadem vita, non fideliter ambulabãt, hoc in eorum cordibus nouerat dñs; ſi hõib' aliter appareret. C. cur paruuli ſinuntur creſcere, ſi poſt baptiſmũ migraſſent in grã; nec apoſtatæ in pctĩs, ſignũ ꝙ non prędeſtinati ſm̃ propoſitum. R. ex adultis neminẽ perire ſine culpa; cur alij ad eã non pertinẽt, occulta cauſa eſſe põt, iniuſta eſſe non põt; ſi non lapſi pueri,

Digitized by Google

aut patres, ſaltem pœna culpæ originariæ iuſtè denegat. iudicia dei abyſſus. Ad 8 in rõne finis, effũs; in rõne efficientis rão præuiſa, congruitas apud Deũ, 2 nec oĩs motus in grã effũs, nã in reprobis. 3 egent grã Deo, vt ipſe liberet, non tu libertate te potes; merita non præcedunt, dei grã puenit Ad 9 Aug. trac. 53 ne quis ſui fiducia audeat à ſe poſſe, aut diffidentia excuſet peccatũ, Deus præcipit, opitulatur, iubet quid facere debemus, adiuuat vt implere poſſimus: trac. 81 palmes nõ põt ferre fructũ à ſe, niſi mãſerit in vita, nec vos niſi in me; vt corda inſtruat humiliũ, & ora obſtruat ſuperborũ; donũ dei quia à ſe hõ non facit, nec fert fructũ, vt nec palmes niſi in vite; ſine me nil poteſtis. Ad 10 nõ præſcĩa dei prædeſtinat; nec qa præſcit, ſed quia eligit. 2 non hõ ſed Deus, non quia bene ipſe, ſed grã; non noſtra, dei gloria. Ad 11 non præexigit, ſed elegit; non meritis, quæ mala ex nãã, ſed ex grã; per electionem grãæ antecedentis; at nõ abſtulit arbitriũ; caſtificat Deus, at nolentẽ non caſtificat. 2 ſi adiungis voluntatem Deo, caſtificas teipſum, non de te; de illo qui venit vt habitet in te; cum dicis, adiutor meus eſto, aliqd agis, volũtate agis; ſi nihil agis, cur petis vt adiuuet? Aug. ep. ad Iouin. 2 hæc conuerſio mutat in cælo, in peccatorẽ, in cruce latronẽ; dedit hõi voluntatẽ, vt nec boni ſine fructu, nec malũ inultum c. Creſc on. Ad 12 aqua aer, celi ſolũ à Deo; hõ cũ arbitrio; ei præceptũ quomodo viuere debeat, vt accipiat ſpũm gratiæ; ꝙ agendum, quo nitẽdum non latet; non agitur, ſuſcipitur, nec bene viuitur, niſi ametur; charitas diffuſa in cordibus, per ſpũm qui datus ẽ nobis: ſed arbitrium non euacuat grã, ſtatuit; nec lex impletur, niſi arbitrio, vt nec lex euacuatur fide, ſed fide ſtatuitur; fide, ſana anãm meã, quia peccaui; grã ſanus factus es, ſanitas dñe Deus clamaui ad te, ſanaſti me; arbitriũ, voluntariè ſacrificabo tibi; ne ſuperbias in arbitrio, vt ſuis viribus; nec ſe iactent de ꝓprio, vt nolint hẽre dñm, De' liberat, prædeſtinat, iuſtificat; ne audeas anteq̃ liberet Deus de ſp. & lit. c. 30 hæc petunt dubia. Ad 13 quia non tã volũtas qua credimus; viſorũ ſuaſionibus agit Deus vt velimus: ſed ſuaſio, vocatio, velle mĩa præuenit: at conſentire, diſſentire velle propriè eſt voluntatis; de ſp. & lit. c. 34. 2 ante grãm, qua præuenit ſi vellemus, nequit videri q velimus; nãa hõis infirma medico indiget, illuminatione, & curatione opus hẽt. 3 nec ſine velle dei vt velimus; nõ vt actus noſter prius à Deo & videatur noſtrũ velle ſine nobis. 4 velle dei, vt velimus bonum; nec ſine Deo volumus; ꝓ

ſuit

ſcit Deus ſi volumus;ꝙ futurũ eſt,quia facturus es;volente,iuuante vt fiat;aut ſinendo, quæ malè fiunt,enchir.c.93. Ad 14 præcedit,quia iã æternitate diſpoſuit.2 non quia præſcit prędeſtinat: ſed quos præſcit prędeſtinat; vere quos p̄ſcit prædeſtinat. 3 ſi liberantur multi grã,gratis fit, ne qs meritis extollatur. 4 p̄cedit ſigno à quo, non in quo.5 ſcĩa viſionis abſoluta ſequitur decretũ abſolutè; decretũ conditionatè ſi velimus, præcedit velle noſtrum, ꝙ vellem⁹.Ad 15 vocatio effũs; quia iã vt eſſet, æternitate diſpoſuit:at ſui prouidentia,& p̄ſcĩa; quos præſciuit,prædeſtinauit,vocauit.qui venit ad me nõ eijciã.2 præuiſio vſus poſterior decreto conditionato; nõ abſolutè vltimè diſpoſitio. 3 ꝙ à Deo volitũ per modũ finis:at conſequi per alios nõ eſt poſterior præuiſione;ſed effũ, & cõſecutione. 4 imo vocatio ſub conditione; ſi mãſeritis in me; ſi volueritis, & audieritis; non in Deo, qui ſciebat. at ne quis ſe extollat,qui bene currit, timeat; occultũ quo perueniat; de cor.&gr.c.13.Ad 16 ſi eligit media in finẽ per ſeipſum per agenda:non ſi dat media alterius labore; Deus dat media, quibus in finẽ;hinc non efficax & vltimò niſi medijs.2 prior à quo,non in quo;voluntas vltima, efficax ſaluãdi, adultis per merita.3 quãtũ ex ſe;eligit nec mẽte bonos:vt reducat bonos Ad 17 voluntate finis preparat dat media oĩbus : efficax his,q reipſa,ſi rectè vtantur:medicus p modum finis exhibet ægris, quæ ſatis : at efficacia ſunt his, qui rectè vtuntur. Ad 18 interdũ maiora reprobis ; quid potui facere?tota die manus in populũ non credentẽ.2 magis actu primo quæ ſatis:non actu ſecundo,& opere ; reprobis inefficacia ſine opere.3 inæqualitas actu primo dei placitum:at nullus ſine ordine ad finẽ. diſtribuit dona ſingulis vt vult; quinq;talenta;duo; vnũ; ſic labora vt bonus miles.4 phyſicè non ſemp maiora electis ; imo congruè,adhuc reprobi efficaciter vocati; at nõ pro fine; tm̃ hi qui ab æterno præuiſi vſque in finẽ permanſuri.ſemp dona dei dona;ordine ad arbitrium. nec vmq̃ deſunt;manſiſſent nobiſcũ,ſi fuiſſent pmanſuri.tene ꝙ habes vide ne cadas.C. Aug. 5.ciu.c 9 voluntates noſtræ valent, vt Deus voluit, & præſciuit;& q̃ facturæ ſunt,oĩno futura;& quæ valituræ vtiq;præſciuit.c.10 pręſciuit quod futurũ in noſtra voluntate; nec nihil, aliquid ; & eo præſciente eſt à noſtra voluntate.at retenta p̄ſcĩa nullo mõ tollim⁹ arbitriũ; nec retento arbitrio Deũ præſcium futurorũ negamus; ambo fideliter, veraciter confitemur. Ad 19 cõc.Valent.mĩa pręcedit meritũ bonum ; dat qui-

bus velimus, quo velim᷒ 2 mīa ante meritũ; non abſq; merito. 3 dat velle, & perficere pro bona voluntate; prodeſt bona voluntas ad velle, & perficere. 4 malũ, nec vult, nec pręmouet, prohibet, tm̄ permittit; ſi cum poſſet non impedit; cũ malè illi abutātur naturis bonis, & De᷒ benè vtitur eorum voluntatibus malis, Aug. ciu. dei c. 17 Ad 20 ſtatus gratiæ viatorũ; gloriæ beatorum; 1 grā excidi, augeri, minui iuxta menſurā ſtatus vię & donationis Chī; 2 gloria nũquā excides, nec abſq; pręuiſione, & vltima voluntate. 2 cum Deus conderet Angelũ *futuræ* malitiæ non ignarus; pręuidit, q̃ bona de malo; & pręſcia pręparat, qualiter bono, aut malo vtātur. Ad 21 voluntate conſequente cũ conſenſu, nõ à conſenſu; dñs gloriæ 2 voluntas finis prior à quo; ſi nõ vt in quo. medicus egroto ſanitatẽ, non vt velit medicinā, ſed hanc ob ſanitatẽ; merita propter gloriā; gloriā per merita, non gloriā vt velit merita. finis prior, & ſi merita, & pręuiſio. 3 diſcretio incipit à grā ſimpliciter; vt cõnotat, & ſit effũs cũ arbitrio; prior Deus, at cum nobis; nec conſenſus niſi pręuenti, adiuti. Ad 22 vt dei gloria; in nobis, noſtro a&u, ſic ab æterno volita; nec obeſt perſeuerātia, ne gloriæ electio facta non vno, aut altero actu: ſed actibus præuiſis, nec mortali impeditis, vt opa vſq; in finẽ; & perſeuerantię donum, adhuc noſtræ poteſtati cũ ſumus in via, poſſumus grā perſeuerare ſi velimus; Deus nõ deſerit, q̃n deſeras. C. pſeuerātia nõ meritum, dei donũ. ℞. vt dei, auxilium; vt noſtra cooperatio, nõ præmiũ, põt eẽ meritũ. z præd. & gr. ca 8. 9 vaſa honoris prædeſtinata, ne viribus tribuendo, negares grām conditoris. nec dicas corde, fortitudo mea; põa man᷒fecit; nec iũſta inducit inuitā: ſed vocatione, illuminatione: at vias mādatorũ eligere, relinquere dat arbitrio; fulti adiutorio cõtinua deuotione ſequamur, vt ſubiecta obedientia non repugnans mādatis coronetur. 3 Aug qu. 68 nec illi ſibi tribuāt, qui venerunt ad cęnā, quia vocati venerunt; nec q nolue runt, niſi ſibi; nā vt venirent vocati libera voluntas. perſeuerātia donũ gratię; at cooperatio q̃ noſtra eſt, non hẽt rõnem pręmij ab alio quin & meriti ex nobis. Ad 23 non meritis cõdigne; cõgruè. non iũſta, decentia. nõ ſimpliciter, ſm̄ quid. z non operibus nãæ, auxilio grãæ; præparatur congruè volũtas à dño. C. trid. ſeſſ. 6. c 8 quia nil eorũ, quæ iuſtitiā præcedunt, iũſtæ grām ꝑ meretur. ſi grā, non operibus. ℞. nil merito condigni, vbi rão debitũ; non congruè. conc. negat meritũ repugnās grãæ, vt meritũ ſimpliciter. 2 grā vt habitus iũſtæ, quo intus renouatur

Digitized by Google

mur; & auxilium quo diſponimur ad grām iuſtificantẽ; auxiliũ nequit mereri, donũ dei gratis. C. Aug. in pſ. 31 nil boni feciſti, & datur remiſſio. in pſal. 100 nil põt mereri peccator. ℞. viribus proprijs; at dei auxilio. nil condigne, iũſta; ſm̃ decẽtia, ſm̃ quid, abſq; debito. C. meritũ & merces relatiuè, vt merito merces; iũſta non vbi merces. ℞. vt fundat debitũ ad pręmiũ: ſed ſine debito, nec condignè; hæc tm̃ grã gratũ faciens. 2 reſpondet ſm̃ quid merces, non iũſtæ debito, hęc non creaturę ad Deũ, ſed ex grã. C. vox meriti tm̃ condignè, exigit rõnem debiti ℞. & congruè; iuſtus pro peccatore dignus exaudiri, cũ pctõr motu grãæ odit malum, meretur congruè; his promiſſa iũſta; aperi mihi ſto ad oſtium. propiti⁹ mihi peccatori. C. motus ad iũſtam, vt via in terminũ; grã termin⁹, diſpoſitio motus; idẽ meritum ad grām, & ad ea, quibus præparamur: ad præparationẽ grãę nequit eſſe meritũ, nec congruè, nec cõdignè eſſet viribus nãæ. ℞. vt motus via in terminum; ita diſpoſitio ad grām: at nõ ꝙ cõuenit termino mot⁹, & mo tui ad grām meritum congrui, non ad diſpõnem; ſecus per vires nãæ; diſpõ ad diſpõnem; auxilio grãæ diſponimur congruè; conuertimini, & conuertar; grã nconſpectu oĩs eſt viuentis adeam⁹ cũ fiducia ad thronum mĩæ, vt grām inueniamus auxilio opportuno. C. non operibus iũſtæ ꝙ fecimus: ſed mĩa ſaluos nos fecit. ℞. quia non debito iũſtæ; ſed grãæ dono; ſaluũ me fecit, quoniã voluit me. Deus in nos ita operatur, vt & nos operemur; adiutor meus eſto, ne derelinquas me Aug. nõ potuiſti ã te, niſi perdere te; nec ſcis inuenire te, niſi ille qui fecit te, quærat te.

DE PRAEDESTINATIONE ex merito Chriſti. Tit. XLV.

An Chriſtus meruit Angelis & hominibus prædeſtinationem, primam electionem; virgini præſeruationem.

I.

CHriſti meritum ordine intentionis; ſi opera cauſa, & ratio, cur Deus primo Angelos, & hões prædẽnarit ad gloriam, & grām; vel vt iam prima intentio, & volitio finis in Deo tũ efficax, & vltima voluntas finis intuitu meritorum Chriſti; & oẽs effũs, vocatio, iuſtificatio, perſeuerãtia, gloria, & quæ tempore dãtur, ordinata propter merita Chĩ. nec cauſę phyſicæ ſermo, ſic voluntas, & act⁹ dei prædeſtinat; prædeſtinati, propoſito voluntatis ſuæ, Eph. 1 nec ſolum cauſæ formalis, & exem-

exẽplaris, ſic Chūs exemplar, prędeſtinauit conformes fieri imagini filijſui Rom. 8 nec tm̃ finalis, ſic noſtra prædeſtinatio in gloriã Chi, oĩa veſtra ſũt, vos aũt Chi, Chūs vero dei, 1 cor. 3. ſed nunc cauſa meritoria, indu cens Deũ ad eligendũ, & prædeſtinandũ Angelos efficaciter, & hões. Chriſti incarnatio nõ occaſione peccati volita 3. d. 7. q. 3. d 19. A vt finis à Deo p̃ ordinata, & Chūs in nãa huma na prius prædeſtinatus ad glo riã, & vnionẽ, q̃ præuiſum peccatum. ſi Adam non peccaſſet, adhuc verbũ veniſſet glorifica tor; Rom. 1 prædeſtinatus fili' dei in virtute; Deus factus hõ, vt totum hõem bearet Auguſt. propter vnũ hoẽm Chũm gloria, & honore coronandum oĩa creata, Ruper. de glor. trin. rurſum in dei operibus, nullũ op' mere gr̃ãę niſi filij dei incarna tio; in rebus per tempus ortis ſumã grã Deũ fieri hõem, Aug. 13. trin. c. 19 vnde nec intentione, nec executione hẽt cauſam & meritũ; radix, & principiũ me rit. quem meruiſti portare; dignũ filij habitaculũ; id nõ ſubſtantia abſolutè; ſed acceleratio, & executio incarnationis præordinatæ; prima grã, incarnatio, radix eſt meriti, non ſub merito at electio foãlis hõum, & Angelorum ad gloriam ſi ex præuiſis meritis Chi, eſt dubiũ; nã Chūs fini propinquius, pri' prędeſtinatus filius dei; caput Eccleſię, primogenit' oĩs creaturę, & electio totius corporis myſtici ſub Chõ capite; hinc q̃ritur ſi prędeſtinatio, & prima electio ſub Chriſto capite ſit ex meritis Chi. prędeſtinatio põt ſumi; in rõne dilectionis, vt bo nũ præoptatur; vel rõne electionis vt vnius prę alio electio qua in bonũ gloriæ ſunt electi hões, & Angeli; & diſtincti à nõ electis, nec prædeſtinatis; item opa Chi ſumi, vt abſtrahunt à carne paſſibili, & impaſſibili; vel vt pręuiſa, & volita in carne paſſibili poſt pręuiſam Adę culpã; & Chūs ordinatus Redẽptor, mundi *S*aluator,

Dico Prędeſtõ Chi, vt abſtrahit à carne paſſibili, & impaſſibili, ſi non meritoria Angelis, & hõibus primæ, & antecedentis: in rõne vltimę, & effacacis electionis, & dilectionis, oĩbus meruit prędeſtinationem; eius integrũ effũm, gr̃ãm ſtatus innocentię, & alia dona quę ad eum ſtatũ pertineã: at pręuiſa culpa Chūs carne paſſibili meruit efficacẽ electionẽ ad gloriã, & cauſa prędeſtinationis, & gr̃ãę, quoad pręſeruationẽ matris; remiſſionẽ offẽſę aliorum grãm: ecõciliãtẽ, diſpoſitiones ad illã, & oẽs effũs prędeſtõnis quouis gñe *S*c. 3 d. 7. q. 3 Chūs p̃ dẽtus, nõ ergo cauſa primę electionis d. 19 A. H. Chūs in nãra humana, cęteris fini propinquior, prius prędeſtinatur oĩbus qui prędeſtinãtur; ergo nõ

vt

vt cauſa.1.d.40.& 41 prędeſtinationis non eſt prior cauſa, niſi dei voluntas. ꝙ rõne dilectionis meruit.3.d 18 F Chũs non ſibi, aliis meruit gloriã, & gratiã; nec vnionẽ.3.d.19. A Chũs obtulit efficaciter ſua merita predeſtinatis, & electis.d.32.G. predeſtõ ſimpliciter dilectio, inequaliter diligit, quia inęqualia bona eis volita; & prius vult q̃ fini immediata q̃ remota. ꝙ grã, ſtatus innocẽtię, & alia dona.3.d.7.q 3 Chũs caput electorũ veniſſet præſeruator, caput Ecclẽę ſtatu innocẽtię, vt hõnẽ bearet.quod ob merita Chriſti pręuiſa, bona conferãtur electis; virginis præſeruatio.3.d.3.q.1 d.19.D.vt p̃uiſa remittit offenſam patribus in circũciſione, nobis in baptiſmo.E efficax pro electis remittendi offensã gratię collatio, grã pœnitentię apertio ianuæ, introitus in gloriã; cooperãte noſtra voluntate.ibid oĩbus ſufficienter, pro electis efficaciter.

Prob.1 non prima electione. 1 prædeſtõ, & electio cõprehẽdit Chũm, eius vnionẽ, grãm, ergo nõ merito Chĩ 2 prędeſtõ & elect. prima hõum, & Angelorũ reduceretur in humanam Chĩ voluntatẽ, non in dei electionẽ.3 Chũs vt hõ prædeſtinatus, ergo nõ cauſa primę electionis Antec Rom.1 predeſtitus filius dei in virtute. 1 cor. 2 quẽ prædeſtinauit ante tempora ſecularia.Conc. Tolet. 11 vt ex Maria Virg.natus, prædeſtinatus credendus eſt.Auguſt. præd.ſanc. c.15 vt prædeſtinatus vnus Chũs caput noſtrũ, ita multi prædeſtinati ſumus, vt mẽbra eius. 4 electio prima liberæ voluntati dei Chũs relinquit, poſſidete regnũ paratum à patre; nõ eſt meũ dare vobis, ſed quibus paratum eſt. 5 gratuitæ voluntati datur, nõ meritis; electi conſilio voluntatis; cõplacuit patri dare regnum. epheſ.1 ſorte vocati, & prædeſtinati cõſilio voluntatis. 6 merita Chĩ præceſſit incarnatio, vnio, & electio ad gloriã; ergo non ſibi meruit electionẽ, nec gloriã, nec vnionẽ, principium & radix meriti, nõ ſub merito. Aug de præd.c.15 Chũs vt Deo vnitus, & aſſumptus, quale bonũ ei p̃ceſſit? quid vt ad hãc ineffabilẽ vnionẽ perueniret? 7 in re non ſibi meruit gloriã; nam primus actus elicitus aĩæ Chĩ beatificus, quo verbũ vidit eo fruebatur; inter meritũ, & fruitionem; meritũ, & pręmium diſtinctio realis; nec actu præcedente, qui nõ datur, nec ſequẽte, quia bonũ ſumum, primum principiũ meriti, non liẽt meritũ; ergo ſi Chũs non ſibi meritũ prędeſtinationem nec primę electionis totius corporis myſtici ſub ipſo 8 prima electio, & prædeſtõ Chĩ nãliter præcedit præuiſionẽ operum Chĩ; vt nãliter cauſa p̃cedit effũm, & eſſe ſupponit agere; ergo prius electio.

ctio finis quā media. Adde opa Chī, vt carne paſſibili ſupponunt electionē in gloriā; nam prædeſtō cuiuſuis ad gloriam, & maxime Chīſti, præcedit prę uiſionē peccati, bonū gloriæ, non volitum occaſione peccati. bonū ex ſe prius volitum, q̄ propter aliud. vt præſcindūt à carne paſſibili, ſupponunt electionē, vnionē, intentione pri⁹ volita gloria, & finis.

Prob. 2 vi vltimæ, efficacis electionis verè Chūs, meruit oībus prędeſtinationem. 1 eph. 1 prędeſtinauit nos in adoptionē filiorū p Ieſum Chūm. Ro. 8 prædeſtinauit conformes fieri imaginis filii ſui. 1. pet. 1. elegit nos in ipſo ante mundi cōſtitutionē; epheſ. 1 benedixit nos oī benedictione ſpirituali cęleſtibus in Chō. Ioa. 15 vt palmes non pōt ferre fructū à ſe, niſi in vite; nec vos niſi in me māſeritis. 2 Criſoſt. hom. 1. epiſ. ad epheſ. per quē nos benedixit, per eumdē elegit. Auguſ. 3. lib. arb. quicquid vera ratione tibi melius occurrit, ſcias Deū feciſſe in Chī humanitate. Trid ſeſſ. 6. c. 16 Chūs Ieſus vt caput in membra, vt vitis in palmites eorū opera antecedit, comitatur, ſubſequitur. ratio Sco. d. 13 q. 2. H, in cōmendando Chūm malo excedere, q̄ à laude ſibi debita deficere; ſi ignorantia oporteret in alterū incidere: ſed maxime cedit in gloriam Chī, ſi Angelis, & hōibus ꝓmeruit prædeſtinationē ad gloriā & dona ſtatus innocentię operibus vt præſcindunt à carne paſſibili, & impaſſibili. 2 ſi Adā non peccaſſet adhuc verbum veniſſet, non redēptor, vt glorificatur, caput eccleſię; ergo ꝓmeruit independēter à carne paſsibili. 3 veniſſet hūs in ſe sūmā grām vi vnionis hypoſtaticę, ſi non abſolute intrinſeca neceſſitate; congruitate, decētia; ergo vt de facto ſumā grām accepit in carne paſſibili, vt influeret eſſe grāę in membra. 4 ſumma grā, & prima, & caput intrinſecè hēt vt influat in oēs Ioa. 1 grā, & veritas per Chūm Ieſum. de plenitudine eius accepimus oēs. 5 Chūs vt hō caput totius eccleſię non ſolum militātis, ſed triumphātis; rāo capitis vt influat in totū corp⁹ oēm actum, & motū; ergo Chī merita in corp⁹ miſticū vtriuſque eccleſiæ, ex Angelis, & hōibus eſſe ſupernāle influit 6 pri⁹ nāliter fuit Chūs prædeſtinatus, q̄ Angeli, & hōes; ergo eius merita in dilectione, & ordinatione Angelorū; & hōum ſunt volita, & præuiſa. nemo venit ad patrē niſi per me. ſine me nihil pōt facere. Greg. lib. 1. reg. c. 2 nullus hōum, & Angelorū ſanctus niſi per Chūm. Bernar. ſerm. 22. in cant. qui erexit hōē lapſum dedit ſtāti Angelo, ne laberetur, ſoluens illū, ſeruans iſtū. 7 primi parentes ſtatu innocentię, & Angeli intuitu prę

deſti-

deſtinationis, & electionis ad gloriã ſunt creati, 1. cor. 3 oĩa veſtra ſunt, vos Chĩ, Chũs dei. prou. 16 oĩa propter ſemetipſum operatus eſt Deus; ergo ad Chũm, qui eſt finis totius prędeſtinationis, vt medium efficax oĩs electio reduci dẽt. 8 Deus ab æterno non ſolũ voluit electorum ſalutẽ; ſed vt cõpleretur per Chũm; ergo Chũs finis oĩs electionis, & prædeſtinatio cõplenda, & perficienda p merita Chĩ. Aug. in Io. c. 14 Deꝰ prædeſtinatos hẽt filios, vt ſint mẽbra prædeſtinati vnici filij.

Prob. 3 meruit virginis innocentiã immaculatã, plenitudinẽ grãtum. 1 pſeruatiorẽ; primogenita redẽptoris. mẽte dei prædeſtinata vt Deũ hõem pcrearet, Bern. ſen ſerm. 51 Virg. c 4. vas electũ, & prẹelectũ, non vt nomen dei, ſed Deũ ipſum portaret, Cypr. ſer. nat. inde ſcimus grã ei collata vincendi oẽ peccatum, quia cõcipere, & parere meruit eũ, quẽ cõſtat nullũ habuiſſe peccatũ, Auguſt. de nat. & gr. c. 36 pclariſſimũ lumẽ prædeſtinationis, & gratię ſaluator de præd. ſanct. c. 15. rõne. in his, q̃ ordinata ſunt, non pugnat, vt vnũ ſit cauſa, & exemplar; ergo vt prædeſtõ Chĩ, meritũ cauſa, & exẽplar innocentię virginis. 2 prędeſtõ Chĩ exẽplar, cauſa, complet oẽm gradũ prędeſtõnis, & electionis; ergo gradus prędeſeruationis virginis per merita Chĩ. 3 baptiſmo meretur indulgentiam oĩbus; in vtero Ioan Ierem; in cõceptione prędeſeruatio ſaltẽ matris. 4 ſingulariter à Chõ redẽpta, primogenita redemptoris ergo prędeſeruata immunis, ne vnquã caderet. ſequela; hic pfectus gradus redẽptionis, vt trinitas ex virgine numq̃ eſſet offenſa ſaltẽ obtinuit pro matre. 5 Chĩ meritum vt auferret oẽm pœnã, culpã, & hẽret virgo grãm vincẽdi oĩ parte peccatũ. nullus pfecte placat p offenſa niſi poſſit, prẹueniat, ne ab aliquo offendatur: nã ſi offẽſum placat, non perfectiſſimè placat; ergo p virgine ita Deꝰ placatus, vt nũq̃ offenſus ſingulari prẹſeruatione. 4 ſi Angelis, & Adæ cõceſſum, virgini nõ denegatum; ꝙ ſinguli ſancti, tu ſola poſſediſti; Anſel. nec Angelica puritas virgini audeat cõparari Ber. 6 prẹdeſtinatio virginis in matrẽ prẹordinata per ipſam, ſalus oĩbus parabatur. Bern. 7 dñs poſſedit me initio ab initio, & ante ſecula creata ſum nõ dum abyſſi, & concepta ergo prędeſtõ Marię antẽ ordinẽ peccati 8 altior, ĩtimior gradus, & vnio cũ Deo.

Prob 4 pro alijs meruit remiſſio offenſę, recõciliatio, grã pœnitentię, oẽs effũs, qui pertinent ad prędeſtinatos; ẽr boni motus, cooperante noſtra voluntate. 1 redẽptio à peccatis; redemiſti nos dñe Deꝰ. empti n. eſtis prętio magno. propi

 tiatio

tiatio pro peccatis noſtris , & nō p noſtris tm̄,ſed totius mūdi.oībus quoad ſufficiētiā; pro electis quoad efficaciā,ego pro eis rogo, quos dediſti mihi. 2 meritoria oīum beneficiorum, quæ cōſecuntur electi;prædeſtinauit nos in adoptionem filiorum per Ieſum Chūm.3 vocationē;vobis datū ē vt in Chō credatis,& pro ipſo patiamini. vocauit nos vocatione ſua ſācta,ſecundū propoſitū,& grām ſuā.iuſtificationē;grā,&veritas per Chūm. Ieſum.iuſtificati gratis per grām ipſius,& redēptionē q̄ ē in Chō Ieſu . remiſſionē peccatorū; habemus redemptionē per ſanguinē ipſius in remiſſionē peccatorū oīa dona à prima vocatione,vſq;ad glorificationē;benedixit nos oī benedictione ſpirituali in cęleſtibus in Chō Ieſu,ait Ambr.aperitionē ianuę cęleſtis,per propriū ſanguinē introiuit ſemel in ſancta . mortuus ē iuſtus pro iniuſtis , vt nos offerret Deo . reparationē ruinæ Angelorum iudicabit in nationibus,implebit ruinas.inſtaurare oīa in Chō ſiue q̄ in cęlis,ſiue q̄ in terris.

Prob 5 Angelis, & Adæ meruit integrum effūm prędeſtinationis,ſi non merito paſſionis præciſe,actibus, & operib' præciſis à carne, vt paſſibili. 3. d.7 q.3.d.19.E ſi Adā non peccaſſet Angeli,& hōes prædeſtinati,&electi;iūſtam originalem hō accepiſſet,grām, & alia dona,ſi independenter à paſſione Chī,non independenter à Chō capite. 2 iūſtam originalē , dona,accepiſſent ſub Chō capite oīum electorum.3 Chūs actib' beatificis in verbo,matrē, electos,amicos in Deum, propter Deū,&inimicos propter Deum maxime dilexit;ergo meruit.4 meritum Chī non ita arctandū eius paſſioni, & actibus pœnalibus,vt aliis actib' nil meruerit , quia nō ſimpliciter in termino:ergo illis meruit;exauditus eſt pro ſua reuerentia. 5 aliud eſt q̄ Chūs meruit paſſione,actibus ,&pęnis in carne paſſibili;aliud ſi ēt merita fundata in actibus,& portione ſuperiore,& inferiore,vt oīno à carne paſſibili pręſcindūt;ergo Chūs quia propinquior fini , primus oīum electorum, in eo grā capitis,optime potuit influere in alios electos. 6 vt Chūs primo præuiſſus futurus vt à paſſibili & impaſſibili præſcindens ; ita meritoriè operaturus;ergo Angelis,&hōibus potuit velle gloriā meritis Chī circa oēs,antecedenter:præuiſo lapſu;& culpa finali,efficaciter pro electis; ad alios negatiue;hinc Chūs p eis rogo quos dediſti mihi.clarifica me pater,claritate, q̄ habui priuſquā mūdus fieret. elegit nos in ipſo .7 remediū paſſionis Chī,culpa præuiſa,ſi non potuit eſſe meritū primæ electionis in gloriā,quia pri' nāra prædeſtinata, q̄ paſſio præuiſa;

præ-

Digitized by Google

præuiſa; ſi nõ promeruit iuſtã originalẽ, dona ſtatus innocẽtiæ, Angelis electionẽ per merita paſsionis; ergo per alia opera q̃ præſcindunt à carne vt paſsibili & independẽter à peccato prędeſtinati, & electi; ergo aliis actibus Chũs, vt caput electorũ; vt glorificator; vt impaſſibilis, & glorioſus; ſic potius volita gloria electis ſub Chriſto capite ex dei voluntate, Baſil. oĩs viſibilis, & inuiſibilis eccleſia nõ alia rõne ſanctificata, niſi per Chũm. Ambr. oẽ donũ grãæ in Chõ eſt. Ioa. de plenitudine eius accepimus oẽs. vt mare, origo fluminũ, Chriſtus omnibus virtutum.

Demũ; ꝙ Chũs integro effectu cauſa totius prædeſtinationis, vt efficiens; prędeſtinauit nos in adoptionẽ filiorum per Chũm Ieſum epheſ. 1 forma & exemplar, prędeſtinauit nos cõformes fieri imagini filii ſui Rom. 8 materia, & ſubiectũ, primus ꝓdeſtinatorũ; qui prędeſtinatus eſt filius dei in virtute, ꝑ Chũm acceſſum habemus ad patrẽ; finis elegit nos in ipſo vt eſſemus ſancti: oĩa per ipſum facta ſunt. oĩa veſtra ſunt, vos Chĩ: cãdor lucis ęternę. ciuitas Ieruſ. nõ eget ſole, claritas dei illuminabit eã, & lucerna eius eſt agnus. dedi te in lucẽ gentium, vt ſis ſalus mea. lumen ad reuelationẽ gẽtiũ, gloriã plebis tuæ Iſrael.

Arguent Dried. Capreol Ferrar. Durãd. alii; prædeſtõ Chriſti nec cauſa quoad integrũ effũ. 1 noſtra prædeſtinatio ex gratuita dei voluntate; ergo non meritis Chĩ. Antec. epheſ. 1 ſorte vocati. ſm̃ conſilium voluntatis. ſi ex operibus grã, nõ eſſet grã merces; nõ ex grã, ſed debitum. 2 Chũs nec meruit ſuã electionẽ, vt nec verbi incarnationẽ, ergo nec noſtrã prædeſtinationẽ, & oẽs effũs. Sequela; Chĩ prædeſtõ, & incarnatio fõs & origo oĩum beneficiorũ, quę Deus ſuis electis præparat. 3 prius alii prædeſtinati, q̃ Chũs; ergo non ex meritis Chĩ; Ant. prius decreuit Deus ſaluare, q̃ mittere ſaluatorẽ. 4 prius Adã gratis electus; alias grã Adæ ſtatus innocentię ex meritis Chĩ: at illa effũs prędeſtinationis; ergo nõ ex Chõ. 5 ſi vt caput influens in mẽbra, vitã, & ſpiritũ; ergo & Angelorũ. Colloſ. 2 caput oĩs principatus, & poteſtatis: at grã per q̃ Angeli ſunt ꝓdeſtinati; nec grã ſtatus innocentiæ eſt ex meritis Chĩ. 6. Auguſ. de præd ſanct. c. 15 grã qua fides eſt, & fidelis: eadẽ Chũs Ieſus factus eſt hõ; at hõ ſine vllis tã ſuis, q̃ alienis factus ẽ Chũs; ergo dei voluntate hõ, & electi ad Chũm. Ad 1 in rõne primæ intentionis dei. voluntate; vt dicit circumſtãtias, vltimũ velle, media quibus ad ſalutẽ, Chĩ merita. 2 nõ operibus; vt cauſa ſed grã Chĩ, & operibus ex grã electis. Ad 2 vt Chũs caput nõ

Digitized by Google

merito ſui ſimul hō Deus; ita nos donum fidei, & iuſtam non merito noſtro, ſed in Chō accepimus. Ad 3 prædeſtō Chī non effūs noſtræ prædeſtinationis, ſed ipſe primogenit' oīs creaturæ, caput electorum, oīs eccleſiæ, nec bonū ſummū Chriſti volitū noſtra occaſione: ſed ꝑp ſe. Ais non meruit ſibi incarnationē, ergo nec nobis electionē. 2 ſi non ſibi quia prima grā, nec nobis quia vere gratis iuſtificati per grām ipſius. Ad 1 nō meruit ſuā incarnationē, quia fons radix, prima grā; meruit nobis effūs, q̄ ſupponunt Chī grām. beneficia dei ſupponūt ſummū, & primū oium, prima grā Deus fact' hō; propter vnū hōem gloria, & honore coronandū oīa, Rupert. Ad aliud Chūs non meritis vt eſſet hō, q̄a prima grā; in rebus per tēp' oetis nulla maior grā; at bene meritis Chī; quia ordine ad effūs primū hēt locum Chūs, & merita a contrarōnem gratiæ, ne hēat meritū cōdignè in eo cui confertur, non vt grā nō ſit in capite; Chūs influens in electos Ad 4 Angeli, & oēs electi ſub Chō; grā innocentię meritis Chī, non vt in carne paſſibili; ſed p̄çiſe, vt preſcindunt à morte, & paſſione. 2 electio totius corporis miſtici cū Chō; primo dei voluntate; at membrorū ſub Chī capite oīs eccleſiæ, & integro effū meritis Chī. Ad 5 ēt Angelorū, & hōum ſtatu innocentiæ; nā prędeſtō Chī eſt prior oī electione hōum, & Angelorū; ſi horū merita ad p̄miū eſſentiale perducunt, magis merita Chī; qui erexit hōē lapſum, dedit ſtāti Angelo ne caderet, Bern. aſcendenti Chō in cælū, Angeli gloriā canunt; quis iſte rex gloriæ? quis iſte, q venit de Edom? Paul. inſtaurare oīa q̄ in cælis, & terris. Dion. diu. nom. c. 7 ipſe caput oīs p̄ncipatus, & poteſtatis, nō ſolum hōum, ſed Angelorū, quos illuminat, in quos influit. Ad 6 Auguſt vt Chūs nō merito ſuo, vt eſſet hō Deus; ita nec nos donū fidei, & iūſtam merito noſtro; ſed Chī. 2 Paul. oēs adminiſtratorij ſpiritus in miniſteriū miſſi. 3 meruerunt Angeli per bona velle elicita circa cuſtodiā noſtrā. 4 Aug. præclariſſimum lumen prædeſtinationis, & gratiæ Chriſtus Ieſus.

Arguent 2 Suar. Vaſqu. Med. Faber, tm̄ meruiſſe quoſdā effūs executione; non ordine intentionis, & electione. 2 Deus prius intelligit ſe rōne boni; inde creaturas elegit ad grām & gloriā; præuidit caſuros; vltimo voluit remedium, & merita Chī; ergo ordine intētionis non promeruit, Sco. 3 d. 19. 3 vt tota trinitas præordinauit paſſionē Chī efficaciter, vt meritū contra lapſum Adæ; ita trinitas efficaciter acceptat, & Chriſtus merito, non ſimpliciter prima grā, ſed reconciliatio, & conſu

mata

mata ordine ad glriã. 4 ibid. E ſi paſſio, vt p̃uiſa, & accepta ratio & meritũ conferendi patribus grãm, priuſquã eſſet effũ; ẽt potuit eſſe ratio p̃deſtinãdi; & ita prædeſtõ hẽret cauſam; ad ꝙ Sco. patres prius nãa prædeſtinati, q̃ paſſio Chĩ præuiſa; potuit eſſe rão remittendi offenſam; oblatio grãę, non ratio p̃deſtionis. 5 oẽs electi prius p̃deſtinati, q̃ Chĩ meritũ præuiſum; quę Chũs paſſione meruit in remediũ peccati, poſt prędeſtinationẽ volita. 6 Chũs Angelis non meruit grã, & gloriã, quo ad eſſentiã; tm̃ accidentia; illuminatio, ruinæ reparatio; vt innoteſcat principibus, & poteſtatibus. implebit ruinas. 7 p̃deſtinatio vt electio formaliter actus dei, cuius nõ eſt cauſa; ergo vt Chũs nõ meruit ſua nec noſtrã electionẽ. 8 vt formaliter electio, nil addit actui voluntatis; ergo vt non datur meritũ actus in ſe; nec vt prædeſtõ, & electio. Ad 1 caput prędeſtinatorũ; electi in ipſo vt eſſemus ſancti; prędeſtinauit nos adoptione filiorũ; ergo intuitu nãlis. Ad 2 d. 19 prædeſtinatio Chĩ carne paſſibili, merito paſſionis; ſic reconciliatio, & remiſſio offenſæ. d. 7 q. 3 prædeſt. Chĩ ad gloriã, grãm, vnionem, non præexigit lapſum Adæ; p̃deſtõ cuiuſuis, maxime Chĩ. ex parte obi præcedit præuiſionẽ peccati. 2 ibi Chũs in nãra humana, vt fini propinquiore, ſupponi p̃deſtinatus, potuiſſe mereri, & operari actibus præciſſis, vt præſcindũt à merito paſſionis; vt incarnatio non pendet à peccato; nec Chũs volit' ob peccatũ, niſi redẽptor; nec tã ingens grã occaſione peccati; nec gloria filij ob ſeruos; ita opa abſq; peccato Adæ poterãt ordinari propter electos Ad 3 ibi de merito paſſionis Chĩ efficaciter oblata, & accepta Trinitati pro electis. at diſ 18 ẽt de oĩ actu, qui potuit acceptari, & eſſe dignũ retributione pro ſe, & pro quibus offerret Deo. 2 actibus, & operibus præciſis à paſſione; habet grãm perfectã, obũm præſens bonitatẽ, actu beatifico, & alijs actibus, quo ad portionẽ ſuperiorem ad Deũ directis, & oblatis pro prædeſtinatis, ẽt præciſa paſſione potuit mereri. vt enĩ electio ad ſumã gloriã prior q̃ vnio; & hæc mediũ congruitatis, vt daretur tãta gloria; ſic p̃deſtõ ex dei voluntate, & opa Chĩ meritũ oĩum donorũ, q̃ cõferũtur electis. Ad 4 paſſio Chĩ non ratio primę prędeſtinationis, poſterius volita, pręuiſa: tm̃ Chĩ incarnatio, & eius opa, vt præſcindunt à carne paſſibili potuit eſſe vt rão ante noſtram prędeſtinationẽ, & directionẽ membrorũ ſub capite Chõ, nulla ſanctitas, nec in cœlo, nec in terra, niſi per Chũm Ad 5 quę Chũs Saluator, Redẽptor, & in carne vt paſſibili paſſione meruit;

Digitized by Google

ruit hoc; vt glorificator pſeruator, & caput oīs eccleſiæ, & operibus præciſis à paſſione, & penalitate, imo actibus beatificis & portione ſuperiori potuerūt dirigi, & ordinari in bonū electorum, & grām ſtatus innocētiæ, & Angelorū millia millium lætitiā. A 6 in rōne primæ electionis totius corporis myſtici ſub Chō capite; ſic. n. cōprehendit Chriſtū, vnionē, & oīa dona ſibi collata, quæ nō potuit mereri; & primus actus vnde principium meriti non ſub merito at in rōne dilectionis, & quo ad integrū effūm, & oblatione pro electis, & vt mēbra vitam accipiunt à capite, & influentiā; & Deus diſpoſuit ſub Chō capite Angelos, & hōes; adorent eum oēs Angeli ei'. 2 ſi prædeſtō nō hēt cauſam, & meritū abſoluta exiſtentia, & formalitate actus: ī ñ libera terminatione, & tendentia, vt eſſemus membra & ſub Chō Deo hōe, vnius dilecti filij. Ad 7 abſoluta exiſtentia in ſe, in creatis non hēt cauſam; ſed terminatione, diſcretione vnius præ alio, vnius ſub alio; ſic rogat pro eis quos dedit pater. ſic pro electis efficaciter. Ad 8 nō eſt cauſa meritoria actus in ſe, & primæ electionis: ſed terminatiuè comunicādi gloriā creaturis per merita Chī; nemo venit ad patrē niſi p me. grā, & veritas per Chūm inſtaurare oīa in Chō creati in Chō operibus bonis; ipſius factura ſumus. Ais nullū meritū pōt intelligi præciſa carne paſſibili, aut impaſſibili. ℞. præciſe, & abſtractè: at concrete exhibendū in paſſibili, aut impaſſibili; ſine pctō glorioſe, præuiſa culpa doloroſe.

Vrgent 3 ſi qui ſunt virginis innocentiā, & immaculatā conceptionē; vt nec ſingulariter: ante præuiſum peccatū prædeſtinata, nec dono prædeſtinationis immunis. 1 à Chō redēpta; redimitur captiua. 2 concubitu viri, & mulieris concepta' 3 Chūs vt liberādis oībus venit nullū reatu liberū reperit; Leo ſer. nat. 4 Aug. epiſ. 105. lib. 1 ad Simpl. q. 1. bon. perſ. c. 14 prædeſtō, ex præuiſa maſſa corrupta Adæ. 5 Chūs prædeſtinatus in remediū peccati, venit peccatores ſalus facere. 6 oēs in Adā peccauerunt, & egent gratia dei. 7 ſolus Chūs innocens vere mundus. 8 prædeſtinauit nos in adoptionē filiorū epheſ. 1 ergo nō vt mater dei, ſed vt filia adoptionis, & extranea. 9 prædeſtō in his, quę in tempore; eſſe dei matrē nō quid ęternū; ergo non ab ęterno dei mater. 10 prædeſtinauit cōformes fieri imagini filij. Rom. 8 ergo adoptione; ſicut dei mater; nō vt dei filio eſſet cōformis. 11 prædeſtinationis effūs, vocatio, iuſtificatio; quos prædeſtinauit, hos vocauit, & quos vocauit hos, & iuſtificauit; hæc oīa in virgine. 12 prædeſtinatio ad tm̄ gra-

Digitized by Google

grãm, & gloriã ẽ ęterna; & prior volitio finis; ergo nõ vt mater electa prius. 13 ſi mater dei nõ fuiſſet, adhuc vt cæteri potuiſſet eſſe in grã, & gloria; ergo electio in matrẽ, nõ cauſa eiuſdem ad tantã grãm, & gloriam Aug. & Ignat. Mart. vt quid fieres mater ſaluatoris, niſi eſſet indigẽtia peccatoris; ergo pręuiſa culpa dei mater electa. 14 gloria vltimus finis, q̃ parauit De' electis; ergo electio in gloriã potius cauſa prędeſtinationis in matrem. 15 prædeſtõ pro actu dei eſt ſimul, nõ ante creaturã; pro termino eſt prædeſtinata virgo, vt eſſet in ſalutẽ populorũ, & dei mater præordinata poſt culpã Beda in c. 1. luc. ſalus oĩbus parabatur. 16 primum in oĩ gñe eſt exemplar, & cauſa aliorũ; virginis prædeſtõ non eſt exemplar; ſed Chũs cõformes fieri imagini filij; ergo nõ prima. 17 præuiſio cauſæ eſt ante præuiſum effũm, merita virginis cauſa, vt eſſet mater, quẽ meruiſti portare; ergo nõ prædeſtinata ab ęterno vt eſſet mater. 18 prędeſtõ in matrem impleta fuit p eius merita, Beata quæ credidiſti, perficientur in te; ergo electio in matrem ſupponit merita præuiſa tam Chĩ, quã ſua. 19 præuiſio cauſæ non eſt poſt præuiſionem effũs ſed peccatũ origo, vt virgo eſſet dei mater. Deus incarnatus ob peccati redẽptionẽ; & Anſelm. dei mater propter peccatores facta eſt 20 eccleſia, ò felix culpa, quæ talem, ac tm̃ meruit habere redemptorem; ergo poſt culpam dei mater.

Ad 1 Redẽptor, & mediator Chũs reſpũ virginis ſingularis excellenti gradu, vt nun q̃ offenderetur Deus per eã. 2 perfectius placatus Deus ſi pręuenit grã Chĩ ne offendatur; q̃ ſi remittat offenſam. 3 dignior redemptio, ſi à matre meruit auferri oẽm culpã, & pœnã peccati. cinis es; in dolore paries. 4 gradus redemptionis, qui præſeruat; à mortali conceſſus, & à veniali; matri ab originali, nulla macula in te. 5 ſumẽ bonũ à mediatore, innocentia, & præſeruatio ſola mater; virgo mente, & ventre. Angeli debitores Deo pro innocẽtia; Adã, & Eua conditi innocentes, magis virgo, quę Angelos vincit puritate Anſel. quæ Angelica puritas virgini deiparę audeat comparari Bern. Ad 2 ſi libido potuit eſſe in conceptu ſeminum; tñ grã in vnione nãarum, aĩæ in corpus. 2 imo epiph. accidentibus precibus fructũ germinarunt. 3 Niceph. & Damaſc. ò Beatas Annæ, & Ioachim lumbos, ex quibus ſemẽ immaculatũ effluxit. 4 Galatin. 7 de arcan. c. 8 parentes dei priuilegio nullã ſenſiſſe concupiſcentiæ voluptatẽ. 5 Anſel de conc. vir. ſi quid in propagatione matris dei, propagantiũ, non propagatæ fuit. 6 Max. ſer. aſſumpt. operante

rante dei virtute radice vitiata, ſine vitio prodijt virgo. 7 Ber. ſen. ſerm. 53 ſine tiranno concupiſcentiæ concepta Id 3 pro liberādis oībus; præſeruatiuè, aut ſubleuatiuè; pręſeruās matrē ne vnquā caderet; caſu præſeruata, non eleuata, Amb. Petrus Dam. 2 quantum ex ſe potuiſſet contrahere: lex ſuperior præuenit, Gerſon tract. 4. in Euan. 2 reatus aliis infuit: in virgine potuiſſet ineſſe; qui erexit hōem lapſum, dedit ſtāti Angelo ne caderet, Bernard. magis matri. 4 libertas virginis, numq̃ ſeruiſſe peccato. 5 virgo virtute altiſſimi ab omni pręſſura maledictionis immunis Idelphonſ. Ad 4 Auguſ. merito Chī vt poſt culpā, & corruptā Adę nāam; ſi maſſa corrupta, quę tota meretur ſupplicium, vocet ad fidē, excipiat vnā partē; ab altera exigat, iūſta in eos qui peccāt; iudicia dei, ęqtas, veritas, iūſta. ſi duo debitores, ab vno exigis, alteri donas tu quis es, qui reſpōdeas *Deo?* tenetur tibi, & non donat? occulta, iuſta iudicia, non deſerit, quin deſeras. 2 ꝙ ex filijs Adę præſeruet matrē; alios ſubleuet, & det media, quibus ſaluētur, & vocentur in via ſalutis, grā dei eſt. 3 odit *Deus* in hōe peccatū; in virgine diligit gratiam q̃ donat; eruens hos a lapſu, præſeruās virginem, ne liberet Ad 5 vt redemptor, & ſaluator: at caput electorum prior prędeſtinatus. 2 venit remediū pręuiſa culpa; abſolute veniſſet; incarnatio propter ſe volita; ſtatus innocentię non ſine Chō capite electorū. Ad 6 oēs excepta virgine, ſi dixerimus, quod peccatū nō habem⁹, nos met ſeducimus. oēs meriemini, nō pro Eſter lex; nec pro Regina lex peccati. 2 oēs ceciderunt egent grā; virgo quę non cecidit, habuit grām; vtrūq; verū copulatiuè non diſiunctiuè 3 oēs vti nāę; virgo excepta vi grāę; habuit vnde caderet, non cecidiſſe. 4 oēs vult Deus ſaluos fieri; non ſalui fiunt. accomodata diſtributio; pro matre inconſona diſtributio. 5 debito nāę, nō perſonę; *peccato* infuiſſet ex Adamo, non matri infuit; nec merito Chī pręuiſo. Ad 7 innocens nāa Chūs. grā maria. nec peccaſſe, nec habuiſſe vnde Chūs; pręuenta, pręſeruata Maria; vi conceptionis ſp. s. *Chūs*; vi pręſeruationis gratię, mater. Ad 8 Apoſt. pręde ſtōne, qua nos pręde ſtinamur, vt ſim⁹ filij adoptionis; magis virgo ſingulari modo electa dei mater; ecce concipies, & paries. 2 ſi filia adoptionis, non extranea à grā; ſemper in grā. Ad 9 dei mater in tempore, vt in tempore Deus factus hō: at electio ab ęterno: elegit eā Deus, & prę elegit eā; mente dei pręde ſtinata ante oēm creaturā; nondum abyſſi, & concepta. Ad 10 mater conformis filio ex grā; non natu-

nãa.z vt mater ſingulariter cõformis patri in concipere; vni cũ filiũ Deo patri meruit communẽ, Bern. ita in concipi paſſiue conformis filio; grãæ plenitudo, quæ in Chõ, in Mariã deſcendit Hieron. Ad 11 electa, & prælecta, elegit eã Deus, & prælegit eã, vocata in tẽpore; Angelo nunciata, ſine ve Aue grã plena; iuſta non à priuatione ad formã, ſemper ſub actu; ſol non ſine lumine; nec Maria ſine gratia; q̃ electa vt ſol. Ad 12 electio in matrẽ congruitas vt in tãta grã, & gloria; inde ſcimus ꝙ habuit grãm vincendi oĩ parte peccatũ; quia dei mater, Aug. Ats vbi forma non eſt connãlis, prius ſub carentia; ergo virgo prius priuata. ℞. ſi nõ connãlis; condecẽs vt ſemper inſit. z forma ſubiecto capaci, nec impeditũ agens, ſemp̃ ineſt: aĩa virginis ſemper capax; hõ natus in ea; fundauit eam. eſſe naturæ præcedit eſſe grã; vbi relicta in ſe; vbi agens non dat formã; materia nũq̃ priuata forma, eſſet niſi agens induceret; virgo nũq̃ ſine grã, fuiſſet ſibi relicta: natura humana Chĩ ſemp vna perſona cũ verbo, non prius formata q̃ verbo aſſũpta; aĩa virginis ſimul creata, & in grã. id præuiſa culpa, electa mater. ℞. mater redẽptoris; & ſaluatoris. z vt Chũs prædeſtinatus filius Dei, nõ occaſione peccati; ita virgo electa mater ante prçuiſum peccatũ. 3 ſi mater aduocata peccatoris; propitiatrix peccati abſq; peccato. Ad 13 ſi non prçdeſtinata mater, nec ordinata vt eſſet plena gratiæ, & gloriç; mediũ congruũ, gloria grã, præſeruatio, oẽ bonũ, quia dei mater electa. z electa ad eũ gradũ gloriæ, & grãæ, vt eſſet digna dei mater. Ad 14 ob gloriæ sũmũ, & gratiæ ad quæ ordinata, & electa, virgo aſſumpta in matrẽ; nã volitio finis prior; Deus voluit virgini oẽm gloriam, & grãm poſt Chũm; quæ non alia niſi vt fieret mater dei, matre nil melius, vt nec Deo quid eſt melius. z ſi propter gloriã gratiæ plenitudo; manifeſtõ ĩñ, & reuelatio, q̃ eſt in gloria, & grã eſt maternitas; inde ſcimus vt tm̃ habeat grãm, quia dei mater, Aug. vbi inhabitat plenitudo diuinitatis corporaliter, Hierony. Ad 15 virgo electa ante oẽm creaturã; anteq̃ quicq̃ faceret, ab æterno ordinata; p̃deſtõ Chĩ ex virgine altior; habet rõnẽ finis reſpũ aliorum. z vt pareret Saluatorẽ præuiſa culpa Adç; vt mater dñi, cũ gloria capitis electorũ, ante volita. Ad 16 in gloriam Chĩ noſtra prædeſtõ: at matris cũ redundãtia, redundat in Chũm, quod matri exhibetur; Chũs p̃ mariã ducit in gloriã. mẽbra vnita capiti per collũ; influentia p̃ Mariã; qui ad gloriã peruenturi ſumus, perueniemus. Chũs ſol, Maria aurora; Chũs mare;

Digitized by Google

Maria fons . ſic ſuo modo Maria finis exēplar ex qua, in qua per q̄ oīa bona poſt Chūm. Ad 17 meruit portare , nō meruit verbū incarnari; ſed grā, innocentia, tot donis plena, vt condigna dei eſſet mater. 2 meruit forte accelerationē. 3 ſuppoſito, Deū velle ſibi matrē, nulla viſibilis, aut inuiſibilis creatura hac virgine purior , limpidior, meritis, & gratis abſq; macula. 4 ſi prædeſtō, & electio in gloria, & dignitate, matris, nulla merita, ſumma dei grā; vltima volūtas intētio, executio finis grāæ eſt gloria ad q̄ merita ſunt cauſa; vt dignū filii habitaculū. meruit portare. Ad 18 ex parte dei prædeſtinātis, nulla abſoluta , & ſi conditionata præſcīa meritorū, nō operibus p viſcera miſericordiæ: executione, progreſſu à parte rei merita virginis, beataquæ credidiſti. reſpexit humilitatem. Ad 19 peccatū , origo incarnationis paſſibilis; redēptionis; pro meruit redemptor: nā incarnatio abſolutè, ē propter ſe volita; gloria aīæ Chī, & virginis, nō occaſione peccati. excellentia tāti miſerij, gloria capitis non defuiſſet ſtatu innocentiæ ; vt obm̄ beatitudinis corporū. deliciæ cū filijs hōum. Ad hōem vtraq; parte beandū , Deus factus hō; mater electa, præelecta à dextris filij, circūdata varietate, plenitudine gratiarum Ad 20 culpa: habuit Chūm redēptorem; qui mūdat eccleſiā ſuā: at ſine peccato fuiſſet eccleſia ſine macula, & rega; imo Thom. ne pōa dei limitata, potuiſſet peccato non exiſtente, incarnari. C. ſi præuiſa mater, & volita ante culpā; ergo non merito Chō redempta, præſeruata, nec morte filij præuiſa. ℞ ita diſpoſita opera Chī, vt quic quid meruit, aut meruiſſet opibus præciſe abſq; peccato; cōpleuit in paſſibili poſt Adę peccatum , & præſeruauit virginē ſemper à pctō, vi prioris decreti, & vltimi; venit paſſibilis, ita meruit à labe pſeruari. C. cur aliqui patres virginē ſub lege cōmuni; oēs in Adā. vnius delicto oēs mortui. ℞ ipſi ad debitū nāę, non perſonæ. 2 tunc magis intenti, ad quod magis vrgebat; Arius, Chūm nō eſſe dei filiū; Neſtorius virginē non eſſe dei matrē; Eluidius matrem non virginē; prius q̄ ad Chūm. imo patres, doctores , cōcilia; abſit vt quicquā inquinamenti in domo dei Bern. Abſit vt inferamus maculā glorię noſtrę A ug. non eſſe ſuæ intētionis in decreto pcī originalis, comprehendi immaculatam; Tridentinum.

(: † :)

An

An merita Chriſti tam ante præuiſum Adæ lapſum cauſa prædeſtinationis,& immaculata conceptionis Mariæ: quã præuiſo lapſu ſingularis Redemptor, & præſeruator Virginis meritis Chriſti paſſibilis vt numquam vulnerata macula Adæ; eſto acceperit naturam, vt filia Adæ. II.

DEcretum, quo voluit Deus oẽs in gloria, non ante voluntatẽ, qua voluit Chũm, vt eſſet Rex gloriæ, & matrem vt eẽt in gloria. Incarnatio verbi ex matre, præceſſit ſigno rõnis aut nãę præſciẽtiã pc̃tí; primogenitus oĩs creaturæ. ipsũ dedit caput ſuper oẽm eccleſiã. prædeſtinatus filius dei in virtute. ex ipſo, in ipſo, per ipſum, & oĩa propter ipſum. ſtante hoc ordine Verbum ſumpſiſſet carnẽ; fuiſſet verbi incarnatio ex matre; primus ordo rerũ ſtatus innocentiæ, gratię, iũſtæ: at viſa culpa Adę, vt De' non exemit Chũm à remedio contra peccatũ; multo magis voluit matrẽ, vt meritis Chriſti eſſet immunis à debito peccati; nec vt filia Adæ caderet; & & Chũs eſſet ſingularis redemptor, præſeruator Virginis à macula Adæ; eſto acceperit naturam à filijs Adæ.

Dico. Tum vi primæ electionis, & prædeſtinationis in matrẽ dei; q̃ vi electionis vt mater redẽptoris, & ſaluatoris; ſemp immaculata conceptio Virginis Mariæ. Ad hanc oẽs Chi fideles tenẽtur explicitè; ex Bul. Pauli v. & Gregor. xv publicis, nec priuatis actibus, quis audeat; vt Virgo fuerit in originali cõcepta. ſi aliqui ſec' mẽte: eccleſia non iudicat de occultis: mens Conc. Trid. nõ eſſe ſuæ intentionis, vbi de pc̃tõ originali, cõprehendere immaculatã dei genitricẽ. Pro hac ſi guræ, ſcripturę, patres, doctores, rõnes. Sco 3.d.3.q 1.d.7 q. 3. Probãt.1 figuræ, & ſcripturæ Damaſc. lib. 4. c. 15 figuris, & oraculis, virgo ſpir. ſancto figurata, & prædicata. eccl. c. 24 Ex ore altiſſimi prodiui primogenita ante oẽm creaturã; non tẽpore: ſed electione, grã, innocentia. creauit eã in ſpũ ſ. dñus poſſedit me initio viarũ ſuarũ. non dũ abyſſi, & iã cõcepta. tota pulchra es, & nulla macula eſt in te; nulla macula negat originalẽ, & actualẽ, tollens genus, & oẽm ſpẽm. ab initio, & ante ſecula creata ſum; virgo nec initio, nec creata; ſed in grã, vt qui creati initio, Angeli & Adã. porta clauſa Principi, ipſe ſedebit in ea. hic habitabo qm̃ elegi eã. amica mea, columba mea, immaculata mea. me aũt propter innocentiã ſuſcepiſti. benedixiſti dñe terrã tuã, auertiſti captiuitatẽ; terra abſq; captiuitate Adę, & Iacob. Ioſeph ſubiecit Pharaoni oẽm terrã egypti præter ſacerdota

 lem;

Digitized by Google

lẽ; minus Chũs dęmoni terram ſuã benedixiſti dñe terrã tuã dñs cuſtodiat introitum, & exitũ tuum; exitus ſine pęna, cinis es; introitus ſine culpa Adæ. a cuſtodia matutina vſq; ad noctẽ. hõ natus in ea, & ipſe fundauit eã. fundamenta in montibus ſanctis. non accedet ad te malũ, nec flagellũ tabernaculo tuo. turris fortitudinis à facie inimici. tu fabricatus es aurorã, & ſolẽ. glorioſa dicta de te, ciuitas dei; ciuitas regis magni non pro te lex cõſtituta. reges terræ non à filiis accipiunt tributũ; nec à matre lex pęnalis. pęte quod vis mater, nec fas vt auertã faciem à te. domus dei & porta cęli. ego feci cęlis, vt oriretur lumen indeficiẽs. pulchritudinẽ candoris eius admirabitur oculus. vt liliũ inter ſpinas amica mea. ſtellæ nõ sũt mundæ in conſpũ eius; Angeli & ſancti vt ſtellæ immundæ puritati virginis. pulchra vt luna, electa vt ſol. luna perfecta, & teſtis in cęlo fidelis; luna perfecta ſine defectu, aut eclypſi. domũ dei decet ſanctitudo; oĩs finis eius in circuitu ſanctũ ſanctorũ. pontifex virginẽ ducet, ſordidã non accipiet. emiſſiones tuæ paradiſus; Pagnin' primæ emiſſiones, & plãtationes. colũba virentib' foliis. Arca dei ſera ferebatur ſuper aquas diluuij Adæ. pulchri ſunt greſſus tui filia principis in calceamentis; pes abluitur alijs, vt peccatũ Adæ tollatur Ambroſ. Mariæ pes, greſſus primi pulchri; ſandalia rapiunt corda. mulier amicta ſole, luna ſub pedibus, mariæ. dominare in medio inimicorũ tuorũ. inimicitias ponã inter te, & mulierẽ; Cypria. promiſſio Marię inimicitijs ſerpenti oppoſita. ipſa cõteret caput tuũ. 70 interpretes; Hiero. ipſe conteret: Ambr. Aug. Criſoſt. ipſa cõteret; tã ipſe, quam ipſa, Chũs, & Maria caput colubri conterunt; nãa, & grã. Bern. vt vterq; ſex' corruptioni, vterque reparationi adeſſet. virga Aaron floruit. orietur ſtella ex Iacob; cõſurget virga de Iſrael percutiet Moab; vbi prædicta Maria florida; ſurgens, percutiens, nõ percuſſa. Iob quis põt facere mundũ immundo ſemine; nonne tu q ſolus es? Chũs nõ ſemine; virgo, cuius anima immunditiæ neceſſitatẽ, nõ habuit à ſemine, Anſ. de con. vir. quaſi aurora conſurgẽs; reuel. Brigit. l. 8. c. 52 aurea hora cõceptio mea; conſurgens; ſimul cũ Chõ ſurgens, non cadẽs. aſtitit Regina à dextris; alij, extitit; ex quo eſſe cępit, à dextris fuit, nõ ſiniſtris; veſtitu deaurato, non grã nudata; aurata int' & foris auro mundiſſimo arca dei. Puteus aquarũ viuentium, quę fluunt de libano. qui creauit me, requieuit in tabernaculó meo. in plenitudine ſanctorum detentio mea; detenta, permanens, in grã, ſanctitate

plena;

Digitized by Google

plena mulier q̃ p̃parauit dñs ſi lio dñi mei. delicijs afflues innixa ſupra dilectũ ſuũ; ſemper adhæſit filio. ego dilecto meo, & ad me conuerſio eius. pulcher es dilecte mi; q̃ pulchra es amica mea; lectulus noſter floridus; flores pulchritudinis, innocẽtiæ in Chõ, & Maria. Iob expectet lucẽ, & nõ videat, nec ortum ſurgentis auroræ; nox peccati, nec in Chõ, nec aurora Maria, Tho. 3. p. q. 12. ar. 2 auroraicipit à luce ſolis; ort⁹ mariꝫ nõ tñ extra, ſed ĩtra cꝫpit à lumine. Abac. ſol & luna ſteterũt; Chũs, & Maria ſteterunt; Adam non ſtetit; Angeli non ſteterũt; draco traxit tertiã partem; alij non ſteterunt ceciderunt in Adam; ſol, & luna; Chũs, & Maria ſteterunt. hæc & innumera eccleſiæ, & ſcripturæ conſona; vt immaculata, in ſtatu gratiæ, ſit conceptio Mariæ.

Prob. 2 Patres. Aug. de nat. & gr. c. 36 cũ de p̃ctis agitur, nullã prorſus queſtionẽ de virgine hẽre volo. habuit grãm vincendi oĩ ex parte peccatũ. inde ſcimus, quia cõcipere, & parere meruit eũ, quẽ cõſtat nullum habuiſſe peccatũ. hac virgine excepta, ſi dixerimus oẽs p̃ctũm non habemus veritas in nobis non eſt: vbi Auguſ. de oĩ p̃ctõ, ẽt originali; nã contra Pelag. qui originale nõ oẽs Adæ poſteros infeciſſe; & Aug. hac virgine excepta, oĩ ex parte; initio ad finẽ; ante pòſt; carne mẽte. ex grã, non nãa. vt nullũ in Chõ, nec in matre. Hierony. ep. ad Paul. & Euſtoc. de libano, quꝫ dealbata, niue candidior in oĩbus ſimplicitatẽ columbæ repreſentãs; tota immaculata, qa in nullo corrupta. Ambr. 2 de virg. virgo non ſolũ corpore, & mente, nec vllo p̃ctõ corrupta q̃ ſplendor elegit Damaſc. decor Mariæ; in Maria immaculata, nullis terrenis coinquinata affectibus. Hieron. de aſſũp. hortus deliciarũ ſic concluſus vt neſciat violari idẽ quicquid in ea, totũ puritas, & ſimplicitas, totũ grã, & veritas, & ideo immaculata. *Ser.* aſſ. quicquid maledictionis Euꝫ; totũ abſtulit benedictio Mariꝫ. Aug. ſer. 18. nat. ſemper virgo, ſemp ſpõſa; ſpõſa æterna, virgo æterna. Dam orat. 2. nat. ò Anna, & Ioachim virginitatis thꝫſaurũ produxiſtis; virginẽ mente, & animo ſemper virginẽ. Cypria. de car. chr. oper. ſer nat. non receſſerat à matris pectore ſp. ſ. poſſidebat domũ ſuã, q̃ ſibi ab exordio cõſecrauit. Ambr. inſtit. vir. porta clauſa per q̃ Deus ſolus ingreſſum, & egreſſum habuit. Theod. 3 in cant. inter animas, vt electa colũba, illa ſola q̃ Deũ genuit, puritate perfecta; cherubin, & ſeraphin antecellit. Orig. hom. 1 in matth. vnigeniti dei mater, digna digni, immaculata ſancti, & immaculati; vna vnius, vnica vnici hom. 1 ex varijs; neq; ſerpentis

ſuaſio-

ſuaſione decepta, nec veneno-
ſis aſtlaƈib. infeƈa. Aug. ſerm.
4 aſſum. ſi vnitatẽ pōt grām ſi-
ne proprietate ſpeciali nāę; ma
gis gratię vnitatem ſpecialitas
nāæ, vnū efficit matrẽ cū filio,
filium, & matrẽ. ibid. putredo,
vermis opprobriū à quo Ieſus
alienus; nāa mariæ excipitur
caro Ieſu, caro Mariæ. Athan.
de laud. Mar. ex te prodijt De᷒
noſter, oẽm largiens grā; ergo
prima non defuit matri. Dam.
de dor. virg. thęſaurus vitę, gra
tiæ abyſſus immenſa. Cirill. c.
Neſtor. poſt filiū temerarium
in Maria eẽ maculā, vel pƈūm
Hieroſol. de ort. vir. tit. 4. Ioac.
& Annā ſteriles, voto expiraſſe
hunc conceptū propeannū ſe-
xageſimū. Hierony ſer. aſſump.
ꝙ malediƈio Euæ, totum ab-
ſtulit benediƈio Mariæ. Dion.
Carthuſ. c. 1 in cant. ab oī cul-
pa prorſus immunis; virgines
ſanƈæ ſpinæ, vt aliquid culpæ
hñt, earum intuitu pungebant;
virgo intuentiū corda munda
bat. Ruper. 6 in cāt. caſtrorum
acies ordinata, vt nullus locus
vacuus, per quem hoſtis poſſet
ingredi. idem 4 in cant. tu hor-
tus meus quẽ plātaui, vt olim
paradiſum; Adā nec paradiſum
plantauit, nec in paradiſo for-
matus, cuſtodire illū debebat;
ego te hortū meū feci; hoc hor
to natus; magis operari, & cu-
ſtodire decebat. Dam. or. 1 dor.
mar. pater prædeſtinauit, ſp. ſ. p̄
rigauit, filius in ea cōmoratus
Pet. Dam. ſer. nat. à Deo eleƈa,
præeleƈa, totā ſibi rapuit ſp. ſ.
ante conſtitutionem, conſilio
æternæ ſapīæ ante oẽs p̄eleƈā
ſer. aſſumpt. tenebræ vſq; ad vir
ginẽ; quæ præuia luminis, ma-
ne clarum ſerenauit. mane di-
luculo adiuta. Ambr. luc. 2 dñs
mundū redempturus, inchoat
à matre; vt per q̄ ſalus mundi,
eadẽ prima oīum fruƈū ſalutis
hauriret ex pignore. Bona. in
ſpec. virg. leƈ. 11. felix aurora
Maria ob felicẽ abſceſſum no-
ƈis; in qua pereat nox vbi cō-
ceptus eſt hō; expeƈet lucẽ, &
non videat, nec ortū ſurgentis
aurorę. Pet. Dam. ſer. aſſum. au-
rora terminus noƈis, diei prin
cipiū; virgo noƈis expulſio ſẽ-
piterna. ſer. de virg. attende ſe
raphin, quicquid maius in illa
ſuperiori nāa ſẽper minus vir
gine; ſolū opificẽ opus illud ſu
peregredi. Criſoſt. apud meta-
phr. null᷒ illa ſanƈior, nec che
rubin, aut ſeraphin; tāto cęleſti
bus potentijs præſtantior, illæ
tremore faciẽ velātes; hac pec
catorū venia; Angeli cum ti-
more: poterant cadere; virgo
nec proximè, nec remotè; Aue
mater, cęlū, eccleſiæ decus, &
gloria: idẽ hom. 2 in mat. ſi am-
bigis de his, quę ad tuū ſpeƈāt
honorẽ, diſce ab his, q̄ ẽt tua
ſunt dare honorẽ; cū & tu qui
filius es Adæ, futurus ſis filius
dei. Idelfonſ. de vir. & part. ab
oī præſſura malediƈionis non
ex ſe; virtute altiſſimi immu-
nis;

nis;nec ex nā leges,ſed nāæ re rū,&leges à Deo manare probantur.Bern.hom.1 ſuper miſ. eſt;factor hōum,vt hō fieret,talē ſibi debuit eligere matrem qlē m,& ſe decere ſciebat,& ſibi nouerat placiturā.ſer.3.nat. redempturus genus humanū, totū prętiū vniuerſum contulit in Mariā.ſer.4.ſal.reg. mille clypei ex ea:oīs armatura fortiū;vt nihil numinis, quod in te non reſplendeat,&quod ſinguli habuere ſancti tu ſola poſſediſti.ſerm.2.nat.de lignis ſethim condita arca; ſi de patrū nāa duceret originē;præelecta tñ p ſpūm ſ. præſeruata ad purū.ſerm.5 ſignū magnum;mulier amicta ſole, candidiſſimus virginis amictus,vt nihil tenebroſum in ea, aut minus lucidum liceat ſuſpicari.ſerm.in c. 12 apoc.mulier amicta ſole;regina in diademate ſtellarū duodecim; digna plane coronari in capite.leua ſponſi in capite; dextera amplexatur eā. virga ſacerdotalis;porta orientalis,q̄ nulli patuit.Bona.in ſpec.virg. vt oīa flumina in mare,oīa gratiarū genera in Maria, p quam gratiæ ad nos effluunt. ſuper luc.11 nec Moyſes ablactari voluit à muliere egyptiaca.3.d.3. ar.2.q.1 congruè vt mater dei immaculata mente, vt carne intemerata. in ſpec. virg.c. 10 ſupergreſſa Maria nāa, gratia gloria vniuerſas filias,aīas,&intelligentias Angelicas. Ruper. lib. 6. cant. quid eſt vna matri ſuę electa; niſi vt nulla inter Angelos,& hōes ſimilis creatura,nec primā hēt, nec ſequentē habitura. Ruper. 4 in cant. quicquid gratiarū mundus accipit,emiſſiones tuæ;vt vbi ſpinæ,vepres; ſit cipreſſus,& nardus,coctus, cinamomū, balſamū nō mixtū odor eius.Germ. orat.de zona virg oīa in virgine mirabilia, nāæ vires excedunt,in qua Deus ſuā exercuit pōam. Bern ſerm.1 veſtis ſolē nube,& ſole ipſa veſtiris excellentiſſima ſublimitate ſupgrederis,vt merito ſub pedibus luna.mira oīno vicinitas ſolis, & mulieris. Vgo Card.in cāt. nolite conſiderare, ꝙ fuſca ſim; decolorauit me ſol; Chūs colorauit in conceptione, recolorauit in aſſumptione;ibi grāę infuſio; hic glorię immenſitas. Bonau in ſpec.virg c.8 maiorē mundū poſſet Deus, cęlum extendere: at maiorē dei matre non pōt.Dam.or.2.aſſumpt.oportebat dei matrē ea quæ sūt filij poſſidere.Andr Cretēſ.ſer. dor.Deip.dei ſculpta ſtatua, viua archetyp.imago Maria.Ber. Sen. ſer. ſi vt grām à principio ſic mentē eius fundauit,vt in nulla poſt filiū tātæ gratiæ dignitas.Bona.in ſpec.vir.c.3.oīa flumina in mare ,oīa gratiarū gña in Maria,per quam ad nos gratię effluunt.Vinc.Ferr.ſer.2 nat non vt nobis,qui peccatis concipimur;ſtatim ac aīa virginis

Digitized by Google

nis creata, Angeli in cęlo feſtũ conceptionis celebrãt. Anton. Flor. p. 4. tit. 15. c. 14. ſola Maria pro mundo rebelli, Deo aduocat, Deũ potenter placat. Aug. ſym ad cath. l. 3. c. 4 per fęminã mors, per fęminã vita; per Euã interitus, per Mariã ſalus; illa corrupta ſecuta ẽ ſeductorem hęc integra peperit ſaluatorẽ; illa poculũ à ſerpente propinatũ libenter accepit; hæc grã ſuperinfuſa vitã protulit. Greg. in lib. reg. vt conceptionẽ ęterni verbi pertingeret; mons ſupra oẽs Angelorum choros, & oẽs altitudinẽ. electæ creaturæ trãſcendit, vſq; ad ſoliũ deitatis erecta. Ephrem de lau. Mariæ; Aue progenitoris Adã reſurrectio; vniuerſi terrarũ orbis cõciliatrix. Gerſ. 5. magnif. n. 89 potuit dare fruitionẽ patriæ inſtanti conceptionis, decuit dare matri. Bern. ſer. 1. aſſumpt. quantũ gratiæ in terris, præ cęteris; tm̃ in cęlis obtinet glorię ſingularis. ſerm. 4 Marię priuilegiũ non dabitur alteri, ſingulare eſt. Criſol. ſerm. 146 ſemper Maria præuia ſalutis q̃ vnda regeneratrix emiſit in lucẽ, ipſa iure præceſſit. Andr. Apoſt apud Aloyſ. lippom. prim' hõ de immaculata terra; ſecũdus de immaculata virgine. Dominic' de corp. Chĩ c. Albigenſ. ſi prim' Adã de terra virginea, & immaculata; magis Chũs de carne virginea, & immaculata. Alex. Alenſis apud Cartagenã tom. 1 B. virg. ho. 19 fine, adhuc in ſęculo, infirmus ad mortem vouit conceptionẽ virginis, cõualuit; verbis in ore, tota pulchra amica dei, & nulla macula nec originalis, nec actualis in te. Tho. 1. ſent. d. 44. q. 1. ar. 3. ad 3 puritas Mariæ, vt immunis ab oĩ pctõ orig. & actuali. Ricc. à S. Vict ſer. virg. q̃ prędeſtinauit ad lucẽ puritatis, indignũ ſi tenebris ſineret inuolui. Criſol. ſerm. 140 quantus Deus, ignoras, ſi huius virginis magnitudinẽ non miraris; pauet cęlũ, tremunt Angeli, nãa non ſufficit Adde; Aug. ſer. nat. Abſit vt inferam' maculã gloriæ noſtræ. Bern. quæ nãa vel Angelica puritas illi audeat cõparari. Ambr. ſer. 80. arca ſancta dei genitrix; ibi tabulę, hęc geſtat authorẽ; ibi leges, hic euãgeliũ; ibi vox; hęc dei verbum hẽt. Hierony. nihil candoris, nihil ſplendoris, nihil numinis, ꝙ non in virgine. Cyrillus mater dei honoranda ſilentio oĩs peccati propter dñm. Amb. virga, in qua nec nodus originalis, nec cortex venialis culpę fuit. Aug. nec ſerpentis ſuaſione decepta, nec eius venenoſis afflatibus infecta. Gerſon in euãg. neceſſitas contrahendi ſm̃ cauſas inferiores, at lex ſuperior prę uenit. Sedulius, l. 1. carm. paſch. nihil ꝙ ledit habens, nec ꝙ obſcurat honorem.

Probant 3 rõnes. 1 Abſurdũ vt caro Chĩ priuſquam cõcep-

Digitized by Google

ta,obligata eſſet pc̃tõ;caro verbi dei ex virgine propaganda; medicina pc̃ti, eſſet cum vitio Adę,obnoxia pc̃tõ;caro verbi à carne virginis eſſet extranea, ait Beda; & Chũs qui ex carne virginis, quã habuit primo inſtanti;non eſſet innocens, im pollutus,ſegregatus à pc̃tõrib⁹ excelsior cęlis factus. 2 Apoſt. primus hõ è terra terrenus,ſecũdus hõ de cęlo cęleſtis,Chũs non aſſumpſit carnẽ aeream, aut è cęlis,vt Manich.Apollin. ſed ex Maria, cęlum gratiæ, & innocentię; cęlum mihi ſedęs eſt. cęli cęlorũ te Deus capere non poſſunt. 3 felix Maria, vt verbi dei fructũ haberet, cũ in ea caro factũ eſt;quẽ habuit ini tio per ꝙ facta eſt,& quod in ea caro factum eſt.mater mea, & manu mea fabricata, Aug.4 quę naſcuntur propagatione primi parentis, tñ genere phyſicè,non criminis originẽ ducunt neceſſario,ſed moraliter, ex pacto;pactũ,inimicitias ponã inter te,& mulierẽ.non ꝓ te lex. nec fas vt auerſa facies à matre aĩam illius ſerua.os ex oſſibus meis, caro de carne mea.5 decuit Virginẽ ea puritate nitere,qua maior ſub Deo nequit intelligi,Anſelm.poſſet intelligi, vt pura creatura ſub Chõ innocẽs,impolluta. 6 pri⁹ eſt verbũ fieri hõem, & Mariã dei matrẽ;quã Chũm mori pro ſalute hõum;ordo rerũ in ſubſtantia,prior re, intentione, oĩ accidente; prius prędeſtinata mater,quã futura nãlis filia Adę; à quo ſi conſequenter habuit nãlem originẽ; ſine vlla ſui dependentia à ſtatu corruptionis. 7 cũ poſteris Adę, nequit compręhendi,vt totaliter eſſet ſtipata cũ eis,dignitas matris eſt verè pręſeruãs à demerito Adę, totaliter liberans à miſeria cõmuni, vt imminens nãli origine; priori ſigno mater in ſupremo ordine cũ Chõ; primogenitus oĩs creaturę ꝓdeſtinatus filius Dei in virtute. ex quo,in quo,per quẽ oĩa quę in cęlis, & terris. mõs ſublimis virgo ſupra Angelorũ choros vſq; ad ſolium deitatis erecta, Greg.8 exigentia maternitatis ex Tho.q.27.ar.5 nãli iure plenitudinẽ gratiarum expoſtulat; ergo & hãc innocentię ſupra Angelos,& ſanctos.9 Chũs & Maria in corpore miſtico, Chũs caput, Maria vt collũ ſicut turris Dauid, mille clypei ex ea cũ propugnaculis; collũ influit in membra,per Mariam deſcendunt gratię;per hãc venia peccatorum, non peccatũ Criſoſt nec expectat nãli iure iũſtam ab Adamo,aut carentiã mare non à flumine;nec fons à riuulo;nec ſol à tenebris; Maria electa vt ſol;puteus aquarũ viuentiũ;fluminis impetus lætificat ciuitatem dei. oculi vt colũbæ,ſuper viuos aquarũ,mira vicinitas ſolis,& lunæ,Chriſti,& Mariæ.cui luna ſub pedibus.

Non

bus. 10 Maria accepit maiora, vt eſſet dei mater, cur non minora; vt conceptio eſſet innocens, & præſeruata vera dei mater? dignũ filio habitaculũ prę paraſti. quem meruiſti portare. vt digna effici mereretur. mater dei nil melius, vt nec Deo melius eſſe poſſet. indignè vt momento odiũ, & indignatio filij; obligata ſupplicio; elegit eã Deus, & pelegit. ℞. in humana nãa caro Chĩ antequam cõciperetur obnoxia pctõ; media carne Mariæ carnẽ aſſumpſit; caro vulnerata cũ tota nãa humana in primo hõe. C prædeſtinata priori ſigno mater Chĩ quo pendent in eſſe oẽs creaturæ, ex ipſo per ipſum, propter ipſum oĩa. 2 Chũs abſolutè futurus; primitate originis, & intentionis ante lapſum; quã primitate perfectionis, & gratiæ ſuppoſito lapſu; ergo concomitanter prędeſtinata virgo mater, vt nãle prĩcipiũ in vtroque ordine; ſic prius electa, & prædeſtinata mater primitate dignitatis, cauſalitatis, & grãæ. 3 Chũs prius prædeſtinatus caput; ita vera rõne mater, electa, & eleuata, ẽt præuiſo lapſu, vt vera mater; cõmunicatio in in gñe ſubĩæ; & in ordine vt eſſet redemptor, & gratia matris quã vt eſſent redempti, & gratia dependens à ſeruis. ſumma grã Deũ fieri hõem; ergo prius nãa præordinata hæc ſuprema dignitas filij, à qua non pręſciedit mater; quã Angeli, & hões vt hi redẽpti poſt caſum; Angeli ne caderent; & mater ſi filia Adæ, redempta ne vnquam caderet. 4 virgo non minus de facto futura mater dei, q̃ Chũs reipſa futurus Deus hõ; prius abſolutè prædeſtinatus filius dei; q̃ primi parentes; & dato vt poſt peccatũ; prædeſtinatus vt caput electorũ; viuentium; ergo rex ſuper Syon montẽ ſãctũ eius; ergo vt Chũs candor lucis; mater ſpeculum ſine macula, imago bonitatis illius. gloria dñi ſup te orta eſt. 5 ſumma communicatio dei ad extra, eſt ordo vnionis hypoſtaticæ, per modũ finis, vt exẽplar, efficiẽs; ergo eã pręelegit, vt nãle prĩcipium, vt tabernaculũ ſuum ex puriſſimis ſanguinibus; voluit eã vt principiũ, & finẽ oĩũ creaturarũ, & Angelorum. elegit eã Deus, & præelegit eam. 7 ſumma grã in rebus per tẽpus ortis Deũ fieri hõem, Aug. virgo, & mater adhunc ordinẽ ſpectat; ergo vt Chũs caput, virgo collum iuncta capiti; primogenita gratiæ ante oẽm creaturã; qui creauit me, requieuit in tabernaculo meo; abſolutè volita ordine gratię, glorię, & nãę, vt Chũs primogenitus oĩs creaturę, in oĩbus primatum tenens; virgo vt turris Dauid ędificata cũ propugnaculis; mille clypei ex ea, omnis armatura fortiũ; hõ natus in ea, fundauit eã; fundamenta in montibus

bus ſanctis.℞.ſi virgo ex morte filij à labe prẹſeruata;mors Chĩ effũs prẹdeſtinationis hominumvt redempti,Angelorũ vt reparati; implebit ruinas; ergo redemptio à pc̃ō. C.ex morte filij p̃ſeruata ſuppoſito lapſu Adæ;vt mater redemptoris;vt Chũs venit paſſibilis;nouo titulo;vi primi decreti ante lapſum caput, rex electorũ; mater vt deliciæ cũ filijs hõum tamq̃ ſponſus procedens de thalamo ſuo. vtregina à dextris;in plenitudine ſanctorum: at viſo lapſu,meritis Chĩ paſſibilis.2 vt mater filij redemptoris,medicina vulneris ordinata mater; media carne Mariæ carnem aſſumpſit,virtute virginis propaganda, medicina peccati,præſeruata à labe pc̃i. 3 ordinatè volens prius vult finem,& quæ fini magis propinqua;ergo prius vt mater,quam vt dependens ab Adamo. 4 Chriſtus non deſcendit virtute originis infectæ, ergo nec media carne virginis in macula:ſed media carne Mariæ carnem aſſumpſit; caro Chriſti caro Mariæ. 5 ſi poſt corruptum ſtatum origo Mariẹ; intentione volita vt mater redẽptoris; ergo non veneno Adẹ infecta, elogiũ Euẹ prẹciſum in ea,Ireneus.vi primẹ formationis, & intentionis innocẽs. 6 accipit vi primẹ p̃deſtinationis eẽ dei matrẽ; magis gratiẹ plenitudinẽ,vt p̃uia diſpõ adeſſe matris; grã plena:clauſa principi. inuenit grãm in oculis eius 7 dignitas matris eſt verè prẹſeruãs à demerito Adæ; ẹquiualet acceptationi Dei;prius p̃deſtinata mater,q̃ futura nãlis filia Adẹ in eo lapſa; ſecus nõ prẹelecta ex oĩbus. virga de Iſrael p̃cutiet duces Moab.ſapĩa edificauit ſibi domũ.benedixiſti terrã tuã 8 dignitas matris, totaliter liberãs à peccato,& miſeria cõmuni;Eua ſecuta ſeductorẽ, poculũ à ſerpente ꝓpinatũ accepit; hẹc grã ſupinfuſa integra peperit ſaluatorem; per hãc caro mortua potuit ſuſcitari, Aug 9 exigentia ſuperioris ordinis eſt mater dei;de cẹlo celeſtis;medicina vulneratẹ nãẹ.10 fomes peccati inſeparabilis à nãa corrupta,vulnerata pc̃ō; ergo caro Chĩ nec in ſe, nec in parẽte obnoxia pc̃ō;nã caro virginis, ita innocens vt nec in pc̃ũm inclinaret, integra,ſtatu perfectẹ innocentiẹ; neminẽ inuiſebat,quin ei virginitatis donum cõferret,Ambroſ. eius aſpectus à quo vmq̃ concupitus,Thom.facie ad faciẽ videri nõ poterat,quia ſpũs repleuerat,Gloſa; ideo immaculata,quia in nullo currupta, Hierony. Adde; inpependens à cõmuni lege, ſtatu lapſus, cui pfecta tranquillitas; ſubiectio integra ſenſuũ rõni; caro non aduerſus ſpũm; nec ſenſuũ bellavſq;ad fines terrẹ,Dauid.dormio, & cor meũ vigilat, Cant.

cum quieſceret corpus vigilabat animus, Ambroſ. bellatrix, quæ prius Euã ſupplãtauit Alc.

Prob. 4 motiua originalis peccati à virgine aliena. 1 Bellar. originale eſt inobediẽtia Adæ imputata filijs; virginea obedientia inobedientia Adæ ſoluta, Ireneus. Henr. & Gabr. morboſa qualitas in ſemine Adæ; ò beatos Ioachim, & Annæ lũbos, ex quibus ſemen immaculatũ effluxit, Dam. epiph. 3 Tho. carentia iũſtæ, qua mens Deo, caro ſpiritui ſubiecta; Maria ſtatu merendi in via, perfectione actuũ ſemper in patria, Alb. magn. 4 ſi pctõ Adæ generatio honum deducta eſt in terrã; terra es in terrã ibis: Mariæ corpus migrauit immaculatũ, & incorptũ, Damaſ. 5 peccati ſequela; concupiſcentia, ignorãtia, malitia, iraſcibilis; vulnera inflicta nãæ ex Adæ pctõ: Maria abyſſus luminis, & Angeli cum ea nequeunt cõparari, Ber. virginea forma, & virtutis plenitudine ſtupent Angeli, Euſeb. oĩbus ſimulacrũ mentis, & figura probitatis, Bona. neminẽ inuiſebat, quin ei virginitatis donũ conferret, Ambr pulchra ad videndũ, mirabilis ad cõtemplãdum, deſiderabilis ad imitandum, Anſel. 6 ob peccatũ, mulier in dolore pariet: virgo ſine grauedine grauida, ſine dolore puerpera, Bern. nec vt filia veteris Adæ ſententiam ſubijt, Anſel. infęlicitatis elogiũ, p̃cisũ in ea, Aug. 3 ſi pctõ, ruſticus factus Adã, in ſudore vultus tui: Maria ſemper filia Adę principis; pulchri greſſus tui filia prĩcipis; Rabbini filia Adę principis, vt erat ante pctũm. 8 ſi ob peccatũ Adę, mors; oẽs in Adã: Maria decuit mori, vt eſſet cõformis filio, Aug. amore, intenſa charitate in Deũ, ei' corpus aĩa deſtitutum, Suar. amore lãgueo. fortis vt mors dilectio. mors aĩæ ex peccato, mors Mariæ vt dei viuentis mater ad filiũ dignè aſſumatur, Damaſc. mors corporis in peccato, in terrã ibis; ſi prætioſum corpus Marię dignũ ſeruari in cęlis; immaculatũ, incorruptũ, aſſumptione migrauit, Dam.

Prob. 5 vi primæ electionis, & ordinis ante peccatũ electa, & præſeruata mater. 1 epheſ. elegit nos in ipſo vt eſſemus sãcti, & immaculati conſpectu ei' ergo Chũs prædeſtinatus ante lapſum Adæ; & prima electione adhuc pręuiſa mater ante lapſum Adæ. 2 executione, occaſione pcti Chũs vt paſſibilis ex reſurrectionẽ mortuorũ; ergo exigentia matris, ordine intentionis habuit plenitudinẽ gratiæ; & dignitas matris ad oẽs effũs gratię qui fuerunt in alijs in Angelis, & Adã innocentia; magis in matre; cæteris p partes, in Maria ſe tota gratię plenitudo; ab æterno electa dei mater, vita, grã vt mater; cuius odore æterno illo paterni ſin'

at-

Digitized by Google

attraheretur accubitu, Bern. ſer.4. aſſ.3 ſi macula Adæ; nec grã, & iuſtæ plena intenſiuè, & extenſiuè, vt in angelis, & ſanctis ante lapsũ reperta; nec rectè diceret, ab initio creata ſum in plenitudine ſanctorum detio mea.5 cuiq; à Deo grã in tẽpore, vt à Deo ab æterno; ab ę terno mater dei coniuncta, & ꝓxima fonti, origini oĩs grãæ; ergo plena vſq; ad innocentiã. 6 potior exigentia matris dei vt ſub plenitudinẽ gratięc um oĩ innocentia; q̃ exigentia ſui nãlis deſcenſus ab Adã.2 concepit Chũm plenũ oĩ grã, & innocentia; & per eam oĩs grã ad alios deriuaret; per te qui ad gloriã peruenturi ſumus peruenim⁹, Anſel. tota ſalus gñis humani in multitudine gratię, & fauoris Mariæ Caſſian. 8 hic ordo à parte rei via executionis, vt ab æterno decretus via intẽtionis; ergo participata in Angelis, & Adã, ordinata ad hãc plenitudinẽ in Maria; mundis mundior, ſanctis ſanctior, et vt ſponſa immaculata; Maximus.

Prob. 6 vi prædeſtinationis Chriſti, ex *S*co. *S*uar. ante præuiſum Adæ lapſum. 1 prædeſtinatio Chriſti ad gloriã, & vnionẽ; electio Mariæ in matrẽ primus actus ab æterno ad extra circa poſſibilia; ordinatè volẽs prius vult finẽ, quã media, & ꝙ propinquius fini, q̃ remote ordinatũ ob exiſtentiã finis; finis cauſa cauſarũ; Chũs finis oĩum 1.cor.3 oĩa veſtra ſunt, mundus idea, præſentia, futura, vos Chĩ Chũs vero dei; hõ prius intentione, quã totus mundus ſenſibilis; executione vltimo formatus; Angeli, & hões, per ipſum in ipſo, & ipſe eſt ante oẽs; caput corporis, eccleſiæ primogenitus.2 ordine prouidentię, occaſione peccati; virtute reſurrectionis, & mortis manifeſtandus; declaratus filius dei; primo ordine quæ in cælis, & terris; benedixit oĩ benedictione ſpũali; ſecundo ordine, occaſione pcĩ, primogenitus ex mortuis.3 via intentionis Chriſtus ex virgine oĩum creatorũ finis; executione vtriuſq; exiſtentia ſub plenitudine tẽporis.4 primo volitus Chũs homo Deus, ſumme beatus, ſumme gratus; & mater plenè beata, plenè grata; ego dilecto meo, & ad me cõuerſio eius. pulcher dilecte mi; ecce quam pulchra es; vtriuſq; eccleſiæ quouis gñe gloriæ, gratiæ, naturę; ergo nõ occaſione pcĩ, vt periret filia Adæ, caderet in radice; radix ſancta, rami ſancti; quando appendebã fundamenta terræ, ſeparabam filios Adæ.5 prędeſtõ Chriſti cum Maria pro redemtione ſupponit Angelos, & hões prædeſtinatos antecedẽter cũ primis parentibus ſtatu innocentiæ ſi manſiſſent; ordo innocentiæ in primis parentibus, & Angelis manentibus, habuit Chũm naſciturum ex matre

ſub

Digitized by Google

ſub innocentia;hinc ab Angelo gratia plena; in plenitudine ſanctorum detentio mea;Chūs caput,exemplar, finis electorū omni benedictione ſpūali in cæleſtib' in Chō *6* volitus Chriſtus,incarnatio, ob manifeſtationē bonitatis, in ſubſtātia in conſumationē gloriæ, vt ſumme ſe communicaret ; quo ad modū liberādi à pctō,in oſtenſionē miſericordię;per viſcera mīæ; venit ſaluos facere:nec p miſſio pcti, & pctūm ſub prima intentione dei;hinc non prius Maria præuiſa in parentib' lapſis quā electa mater;dn̄s poſſidit me initio viarum ſuarum. Chūs primogenitus oīs creaturæ;præſciuit,& p̄deſtinauit cōformes fieri imagini filii ſui,ergo p̄deſtinata mater ante oēs creaturas ; primogenita,plena gloriæ,gratię,innocentia;inde volita abſolutè;filia nālis Adę, in exiſtentia à parentibus propagari;& occaſione pcti morte filii p̄ſeruata vt ūlis redēptor à labe,quæ potuiſſet ineſſe, ſi ordine primo electa non fuiſſet ; quicqd habuiſſet meritis Chriſti præciſe à carne paſſibili;habuit meritis Chriſti redemptoris;præſeruatoris. 7 elegit hūc hōem ad gloriā, & ſubſiſtentiā verbi;matrē ad grām,& gloriā meritis Chriſti pręcisè à carne paſſibili,& impaſſibili; præuiſa culpa Adæ,venit redēptor quę habuit mater à Chō vt redemptor , & præſeruator habuiſſet abſolute meritis Chī, vt caput oīum electorū;at lapſo Adamo vt venit redēptor ; ita meritis redemptoris,ſaluatoris,& prę-ſeuatoris; hinc Chūm Regem virginis præſeruatorem adoremus . 8 ordine intentionis ad nālem filiationē dei ; virgo ad gloriā maternitatis: at conſequendā meritis Chī;ſic præparatio meritorū ex parte Chriſti pueniēdi ad finē; ſic ſub Chriſto Angeli,& hōes;tam Angeli, & hōes prędeſtinati,vt meritis Chī conſequerentur; poſtula à me,&dabo tibi gentes hęreditatē.*9* ſi oēs lapſuri in Adam in quo vt ſub capite conditi,Maria innocens,tam vi electionis primæ;quā vi redemptionis *fi*liorū Adę à culpa; quā potuiſſet incurrere vt filia Adę;ſic patres , & doctores ; ſic ſtatuit Chūs redimere oēs;matris verè redemptor , & præſeruator, Chūs futurus ſub paſſibilitate. 10 nō ſine meritis Chī ad maternitatē; quia hæc merita abſoluta,&cōpleta executione in carne paſſibili;hinc præſeruator virginis, tam ſtatu innocētię,quā in eſſe nāli vt filia Adę. meruiſti portare; dignū habitaculū pręparaſti;meritis ab ęterno dei mater electa, & pręelecta. Adde prim' actus dilectio, prima cauſa dei bonitas,Maria dilecta,p̄deſtinata ad plenitudinem gratię,& innocentię, primogenita ante oēm creaturā tam ſapīa in carne, quā virgo;

non

Digitized by Google

non eſtú, ergo intentione; ſic volita mater, ante oẽs, primogenita, abſolutè futura mater verbi incarnãdi; inde plenè beata, plenè innocens; conſequenda per merita Chriſti; vi primæ electionis, meritis Chriſti p̃ciſè viſa culpa, vt filia Adę nãlis meritis Chĩ paſſibilis, redemptoris, pręſeruatoris.

Prob. 7 dato Thom. vt Chũs prędeſtinatus tm̃, in remedium vt redempti à pc̃tõ poſt pręuiſum Adę lapſum: propter noſtra ſalutẽ, deſcendit de cęlis; & virgo mater electa indigentia peccatoris Aug. adhuc oẽs Th. tenentur; vt immaculata ſit cõceptio virginis, pręſeruata, vi redemptionis Chĩ, vt vera mater ſaluatoris. 1 Chũs perfectiſſimè mediator, & redemptor, non caruit hoc perfecto mõ redemptionis reſpũ Marię, vt nũquã Deus offenderetur per eã. 2 Deo offenſo tunc redemptio plena, oĩ modo perfecta; ſi obſequiũ, & mors Chĩ ſatisfaciat ne dũ pro offenſa Adę: ſed pręueniat, ne vmq̃ eſſet Deus offenſus à matre. ſi obſequium p̃ ſtitit tm̃ reconcilians, non pręſeruãs; non obtulit in filiis redemptis quid magis gratũ, vt eſſet innocentia matris. nam ſi offenſum ab oĩbus, & ſingulis placat, non perfectè placat. 3 p fectior redemptio Chriſti, vt ſaltem à matre numquã eſſet offenſa trinitas; vt ſaltem pro matre meruiſſet Chũs auferri oẽm culpã, & pœna pc̃ĩ vt ſummũ præſeruationis bonũ à mediatore virgo mater haberet. 4 Deus offenſus non motu interiore in ipſo: ſed culpa interiore in aĩa; ergo non perfectè placatus ꝓ culpa Adę, niſi pręuẽtus, vt aĩa alicuius careat culpa Adę. 5 ſi tm̃ meruit amotionem oĩs pœnę, non culpę in aliquo, non perfectè reconciliat; culpa originis maior pœna carentia viſionis; peccatũ eſt oĩs pœna nãę. 6 maxima pœna ſcire regẽ offendi; nec pfectè qs reconciliat; niſi auferat ab aliquo non tm̃ exhęreditari, ſed eſſe inimicũ; ergo reſpũ Marię ita reconciliat vt numq̃ fuerit inimica 6 virgo ſic ſũmè obligata Chõ; ſi bonũ præſeruationis; ſi innocentĩa immaculata; & præſeruatio à culpa contrahenda potuit haberi; ſecus nulla ſummè obligata, ſi nulla pręſeruata ab originali; non æquè cui remittitur, & præſeruatur; cui magis dimittitur, magis diligit; at maxima dilectio, cum pręuenit, ne vmq̃ offenderetur Deus per eã. 7 oĩa poſſibilia cõmitti, ſunt gratis dimiſſa, & redempta; ac ſi eſſent cõmiſſa, ſi cum turba Adę expoſita virgo beatus venter qui te portauit. beatã me dicent. fecit mihi magna, qui potens eſt. 8 excellentius præſeruari à malo, q̃ incidere in malum. 8 multi in grã, & gloria, pro qua Chõ dñt; ergo nulla debitrix pro innocẽtia;

tia; Angeli beati oẽs innocentes; nulla aĩa in cœlo innocens 9 infectio carnis ex ſemine primo nõiſeit pc̃tũm; imo ipſa manente, p grã̃m deletur pc̃tũm; ergo potuit primo inſtanti virgini dari grã; nec cauſa infectionis aĩæ, ſi gratia tolleret debitũ Adæ. 10 ab ea ablatæ pœnę inutiles, non vtiles; culpa inutilis; dãnum. mors, dolores vtiles eis meruit grã̃m. 11 adhuc pri' eſt verbũ fieri hõem, & Mariam dei matrẽ, q̃ Chũm mori p ſalute hõũ; ordo rerũ in ſubĩa prior re, & intentione oĩ accidente; prior dignitas matris, q̃ infectio carnis; imo potuit mundari caro ante infuſionẽ aĩæ; non eſſet regina virginũ, ſi ab ea ſãctæ virgines nõ effluerẽt. trãſgreſſio præcepti demeritoria doni in ſuo capite; communis culpa ab vnoquoq; deſcendentiũ; potuit eodẽ inſtãti infundi habitus gratiæ æquiualens. 11 Chũs redemptor cũ parente, exercuit actũ perfectiſſimæ redemptionis; præſeruãs à captiuitate. munus redemptoris ſi nõ infinitè cum matre, ſaltem ſũmè, plenè, debito nãlis obligationis; nec ſat dumtaxat infirmitatẽ curare, ſi neſciat totaliter ab illa præſeruare; non ſat Chũs à poſitiua inimicitia, ſed à negatione amicitiæ, quã per grã̃m exercuit cũ Angelis. 12 Ierem. ſanctus ante quã exiret de vulua; baptiſta plen' ſp. ſ. ex vtero matris. Maria gratia plena; dñs tecũ; prius plena grã quã dñs in ea; plena cui nulla pars, nec inſtãs vacue. in plenitudine ſanctorum ab initio, detenta, pmanens. in electis radices eius. ſaluaſti de neceſſitatibus aĩã meã. eruiſti à framea Deus aĩam meã. mĩa eius præueniet me. non concluſiſti me in manibus inimici. ne vagari incipiã quęretur pc̃tũm, nõ inuenietur. fructus eius honoris, & honeſtatis. gloria Ieruſalem, lætitia Iſrael. ſponſa de libano; virgo hębreorum per mare ſic cũ duxit exercitũ. ſeparabat à filiis Adã gloria filii ex honore parentis. tabulæ legis frãguntur. pepigi fœdus ne cogitarẽt de virgine. qui in lege ſunt, oẽ os obſtruãt. lex peccatum Mariæ, abſit. ordinata lex per Angelos in manu mediatoris. lex vitæ in Chõ Ieſu, liberans me à lege pc̃ti.

Dubia ex nullo capite derogãt: quo minus ſemper pura, innocens, & immaculata, cõceptio virginis, et matris dei præſeruatio. III.

OPponunt: at fortè non animo, potius inordinato affũ ad propria. 1 ſcript. Rom. 5 oẽs in Adã peccauerũt, & egẽt grã dei. 1 cor. 15 p vnũ hõem peccatum in mũdũ, per pc̃tũm mors; in quo oẽs peccauerunt. 2. cor. 5 oẽs mortui ſunt, p oĩbus mortuus Chũs. ℞. oẽs lege com-

cõmuni;Maria in Chõ,& à Chõ excepta.oẽs debito nãæ,nõ pſonæ exclusio vnius non reddit vlẽm falſam.oẽs moriemini ſed non pro te lex. oẽs q egẽt grã;Maria grã plena, numquã indigens. C.Maria nãli existẽtia dependẽs ab Adã;ergo implicat concipi independens.℞ ſtatu primæ formationis,& intentionis vt dei mater præelecta in Chõ. ſeù in eſſe nãæ, nõ gratiæ. 2 vt ſtatu innocentiæ, idẽ homo nunc à reprobis,tũc ab electis;magis nõ mutata exiſtentia Mariæ electa mater ante lapſum Adę;filia nãæ,nõ culpæ.C.in Adã originalis iũſta totaliter extincta,ergo in Maria. ℞.vt iũſtæ denominatio, ſumpta à communi origine, vt data à Deo primo parenti;nõ vi originis propriæ Mariæ; exigẽtia ſupremi ordinis; vi prioris decreti vt dei mater; primogenita ante oẽm creaturã ; ordine grãæ.C.data lege,oẽs hac origine ſub demerito. ℞.lege cõmuni, eſſe nãæ ; non ſimpliciter neceſſariò.ſed pacto ; at ſignũ fœderis Maria;à pacto excepta Maria : inimicitias inter te, & mulierem , ipſa conteret caput tuum. 3 non vt à primis parentibus , ſed priori ordine innocens Maria. 4 caro Chi à virgine propagãda , medicina peccati ; numq̃ initio in virgine infecta; ex ea futurus Chũs, ſaluator. C.ſi Maria concepta ſub innocentia independens à lege,ergo ſtatus innocentię nõ primo formatus in Adã ℞ debito matris,ordine gratię,ſingularis,innocentia in virgine: debito nãæ,ex Adãmo potuiſſet accipi,ſi non defeciſſet.2 cõprehenſa ſub lege accipiẽdi iuſtitiã per originẽ; excepta pœnali demerito , pãti primi parẽtis;Auguſtus except' Auguſta ex grã.melior cõditio Reginæ.

3 Arguent à Aug 6.cont Iulia. oẽs in morte p Adã, oẽs in vita p Chũm,vt in adã oẽs mortui, in Chõ oẽs vitã accipiunt. de fid. ad petr. c. 20 firmiſſimè tene;oẽm hõem cõcubitu viri & mulieris conceptum;cũ originali.de nat.& grat.c.36 ſi oẽs ſancti,& ſanctæ, cũ hic viuerẽt interrogati,an haberẽt pcũm, oẽs vna voce,ſi dixerimus non habemus,veritas in nobis non eſt;ſi cũ hic viuerent, actuale tollit,non originale; cũ ſubdit hac virgine excepta. Hierony. in pſ.12 de manu canis vnicam meam ; vnica aĩa Chi ſola ſine pcõ.Ambr.in luc.1.ꝙ ex te naſcetur ſanctũ;ſolus per oĩa, natus de fœmina ſanctus dñs Ieſus.Dam.c.10.& 11.ſp ſ.purgauit eam;purgatio niſi pcĩ Leo ſer.nat.vt à reatu nullũ reperit ita liberãdis oĩbus venit.Bern. ep.ad Lugd.libenter virgo hoc carebit honore. at certè ep.nõ ſapit lac,ꝙ ſuxit à virgine Ber. cautè;ſtylũ;Serranũ vide; nè à Bern. virgo regia iſto careat honore. Bonauentur. 3. diſt. 3.

Digitized by Google

q.1.ar. 2 nõ oĩs honor, qui datur filio, tribuendus matri. Th. 3.p.q.17.ar.2. Innoc.3. alii plures. ℞. multi patres intenti ad ad debitũ nãæ, nõ perſonæ. alii ad conceptionẽ Chĩ de ſp.ſ. ſic ſolus Ieſus. alii vt peccarit in Adamo, non inſeipſa aliivt oẽs contrahunt: at ſpeciali grã excepta virgo. alii, ſub debito cõtrahendi oẽs: at de facto decuit præſeruari, Bellarm. Suar. Vaſq. Azor. alii non feſtum ante conſenſum eccleſiæ, vt Ber. & Thom. vel patres pro innocentia Chĩ contra Arianos; ſolus ex nãa, Maria per grãm. Auguſ. in Adã oẽs ;egent Chõ ẽt mater præſeruari, non ſubleuari; à culpa quæ potuiſſet ineſſe; non quæ infuit; nec virginem à merito Chĩ excipiunt. cum ait Aug. cũ viuerent, nõ tm̃ pro actuali, ſed originali ; nã ibi memorat eos qui actu non peccarunt, & iuſtè vixerunt; imo Ier. & bapt. ſancti in vtero; eã Aug. excipit. Hieron. ſola aĩa Chĩ vi conceptionis ſp.ſ. nec peccaſſe nec vnde poſſet. Ambr. ſolus p oĩa ſanctus Ieſus, à ſe; vnione hypoſt. ad verbũ; intrinſecè beatus; ip ſa vnione ſanctus, mater ex grã; inuenit grãm, plena grã donũ Angelis, & Adę, non virgini? Damaſ. or. 2. nat. purgauit in parentibus; ò beatos Ioach. lumbos, è quibus ſemen immaculatũ effluxit. Hieron. de ort. virg. voto à Deo cõceptus iſte prope annum ſexageſimũ. vel ex aliis natura virginis inte gra pars inferior obediens ſuperiori, ſenſus rõni, nec motus abſq; regula rõnis, nec bella ſẽ ſuum in ea. Alii; locuti vt nãlis filia Adæ, virili ſemine, vt condiſtincta à Chõ, contraxiſſe debitum: at inſtanti conceptus perſonæ, ſemper in gratia; corpus Adæ, & Euæ innocens formatum; magis Mariæ, ne corpus Chriſti macularetur in ea; potui coinquinari eum ex ea naſcerer, magis cum eã facerẽ Aug. independens à Chriſto nõ eſt caro Mariæ. C. Chriſtus in pctõ, ſi ab Adamo per ſemen viri; non contraxit nec potuit, quia non filius nãlis Adæ ; virgo verè filia Adæ ℞. Chriſtus abſolutè filius Dei, Deus homo; prima, & fons gratiæ; fact' nobis iuſtitia, ſanctitas, redemptor, ſi à parentibus ex ſemine, potuiſſet Deus facere mundũ ex immũdo ſemine Iob: at hęc ratio communis vt pctũm Adę in poſteris; non quin exceptio; morale pactum non abſq; exceptione matris; nõ pro te lex arca deifera ſuper aquas. colũba immaculata. munda de immundo ſeminę. C. multi timẽt ob Thom. & alios poſitiuè dixiſſe Mariã pctõ conceptam. ℞ 1. non erraſſe, nunc errarent, ſi nunc crederent in pctõ Adæ. 2 numquam eccleſia dixit vt eſſet cũ pctõ Adæ. 3 tunc nec error in fide, nec contra ſenſum eccleſiæ, cum non eſſet veritas

à parte rei certè ꝓpoſita: nũc ſi non vt fide ſub fide. 4 ſi non vt ſubiā fidei ſiuè à maioribus, ſiuè in minoribus, aut ſimplicibus; tamen eſt concluſio virtute, & implicitè credenda; rõnes probant, eccleſia celebrat; adorat, & ſemper implicitè adorauit; nec vmquam oppoſitum ſenſum habuit. 4 Thom. & alii quid non dixiſſent, ſi eccleſiæ explicitum ſenſum habuiſſent Seraph. à porrecta; Ambr. Caterin. plures. C Bern. nõ ante conceptum, quia culpa, in conceptu libido; ergo poſt conceptũ. ℞ ex Caet. potuit in conceptu ſuſpendi denegatione concurſus; imo Hierony. à Deo expectaſſe parentes ſteriles conceptum. 2 prius prędeſtinata mater, quam futura naturalis filia Adę; à quo conſequẽter habuit naturalem originem; ſine illa depedentia morali à ſtatu corruptionis Adę. 3 cum poſteris Adę non ita ſtipata, vt non cognita, & pręuiſa vt mater. 4 exigentia matris ex Thom. nãli iure adepta plenitudinem omnium gratiarum.

Arguent 3 virgo redempta, redemptio ſupponit culpam. 2 Criſtus ũlis redemptor pro omnibus mortuꝰ eſt. dedit ſemetipſum pro omnibus. 3 in virgine pœnę Adę; mors, moriem ni dolores, gladius pertranſiuit animam; languor, amore langueo; dolentes quęrebamus te. 4 non eſſet ſingulare priuilegium Chriſti, ecce agnus dei, quod ex te naſcetur ſanctum. 5 rõne qua filia vulnerata in Adamo. 6 fomes inſeparabilis à natura corrũpta, ſeu vulnere ex pctõ Adę. 7 ratione qua filia Adę ſupponit dependentiam ſtatus ab Adam, ergo cecidit vt Adã, filia Adę. 8 dei voluntas nequit ab alio obiecto moueri quam ſui bonitate; ergo nec in Maria ratio prior, quam Angeli, & Adã; ergo omnes ſimul cũ Adam, & lapſi cum eo 9 ſi abſq. pctõ; & mortua prius Chriſto ſtatim vidiſſet Deum; nec Chriſtus ianua cęli; nec introitum ad cęlum propalaſſet; delens chirographum decreti omnibus. 10 ſtatus innocentię totaliter corruptus in Adam; à radice mala, infecta, putrida, nec ramus ſanctus floridus: ſi radix ſancta, rami ſancti erunt. Ad 1 redẽpta non à captiuitate cõtracta; pręſeruata ne caderet; pręſeruatiuè, non curatiuè. de gladio Golię ereptus Dauid; redemiſti ſeruum. Deus pręſeruãs à Chaldeis redemit Abraã. 2 Maria redempta meritis Chĩ, ne ſtatus innocentię rueret in matre; non pro ea lex Ad 2 prima intentione electa mater ante omnem creaturã, plena gratia, & innocentia ſub Chriſto; & ordine quo Chriſtus veniſſet caput, rex glorię; virgo iam ex meritis Chriſti; vt præciſa carne paſsibili: at pręuiſo lapſu merita Chriſti paſsibilis; ſic

dinis calendariũ,&Rubrica feſtorũ, vbi Pij conceſſio. Sixt. v an.1588.conſt ineffabilia; officiũ puriſſimæ conceptionis cũ octaua.Paulus 5 viuę vocis oraculo extendit ad ſingula ſabbata.Vrban.8 ſublatis oraculis ẽt decreto confirmat.C.Vrban.8 militarẽ cõcept.ordinẽ confirmãs,titulũ immaculatę,nõ cõceptioni, ſed virgini adiunxit. ℞ qui virginẽ appellat immaculatã,maximè in honorẽ cõceptionis, non derogat cõceptioni immaculatæ.2 nec virgo rigore immaculata, ſi conceptio fuiſſet maculata. 3 cum eccleſia,patres, concilia, virginẽ immaculatã;nõ quia tm̃ peperit immaculatè;id ſatis, ecce virgo concipiet,&pariet.virgo ante partũ,in partu,poſt partũ: ſed quia verè ſemper immaculata; ab oĩ macula aliena; verè immunis.4 conceptio immaculata ob indulgentias;imagines ſpẽs,exẽplaria benedicta à Põtificibus;ſpontaneę indulgentiarũ largitiones per totũ orbẽ indicant.C.indulgentiæ ſtellarij,confraternitates deletæ. ℞. innocentij motus eſt; ne lites, & contentiones:& certè obortæ ab his, qui æmulãtur; vt qd ergo contendunt? ſtellariũ publicè canendũ virgini ſupprimit Papa, ne lites pro virgine; vt quid ſuſcitãt in virginem? vult ſilere amicos; quo magis alios ne ſint inimici? C. ſtellariũ eſt quid nouũ ℞. abſit; nec intentio Papæ.nã Apoc.12 mulier cũ corona ſtellarũ duodecim in capite Aug.mulier ſole amicta,virgo.Bern. digna planè coronari ſtellis; quid ni coronant ſidera,q̃ ſol veſtit;ſtellariũ duodenis gratijs offert.Senenſis,ſignũ Maria,magnæ gratiæ,magnæ gloriæ, duodecim titulis gratiarũ.Breu Rom.coronauit eã filius in capite; ꝙ ſingulare; corona virginis in capite; initiũ virginis, ex quo cępit eſſe. caput ſerpentis contriuit;corona filij innocentiæ, & corona matris;coronauit eũ mater,& viciſſim ab eo coronari meruit. egredimini, & videte reginã in diademate,quo coronauit eã filius in capite.Vrb. 8 coronas ſtellarij benedixit,indulgentias conceſſit, liberatione aĩę.Paulus 5 ad verſiculum; in conceptione tua virgo immaculata fuiſti,addidit indulgentias.Gloſa interl. 2 cãt.mulier amicta ſole,ſpecioſa virgo. Thom.Cantuar. hunc modum orandi,& meditandi priuilegia Angelicis ſalutationibus p viſũ à virgine accepiſſe, teſtãtur Pelbartus ſer. 5.Thom.&infine lib 12 ſtellar.Paul.Ferel. ęques *S.* ſpir. in lib. florum ſpirituali Pelbart.ſtellariũ coronæ p duodecim lib.meditationes,& miſteria colligit,Serran.ep.Acerrenſis plura ex Patrib' priuilegia huius coronæ. Cornel. à lapide in cap.12 apoc.expreſſe de corona ſtellarij. Antoni'

Spinel-

Spincili in ſuo manuali. Pauonius pater egregius exercit.ſpiritua. trac.de Angelo cuſtode. Hernād.de naues ord. prẹd. in ſuo ſpir.exerc.hāc coronā cōmendat,ex hac alias duxiſſe originē. ſumma exēpl. Gemin. corona ſtellarū in cap.virginis duodecim prẹrogatiuæ.officiū benedict.virginis corona ſtellarij.Reuel. S.Brigittę.ſpeculum exēplorū.Flores patrū. miraculū vulgatum ad tres pr̄,&12 Aue.indulgentię Alex.6.Leon.x Vrb.8. Haimon Andr. Ceſar.in c.12 apoc.hęc mulier S.dei genitrix.Ambr.hoc ſignū magnū ꝓmiſſum virgo.Dam.ad thronum deitatis,& trinitatis ſede repoſita.Pet.Dam. vt ſol orbē, hæc ſola ſolidiori lumine angelos & hōes. Ephrem purior ſolis radijs,& ſplendoribus;de Buſtis lib. 12 deiparę plures ſtellarij coronas conſecrat, authorū varietate,& ſcripturarū authoritate. C. ſaltē nouū vt immaculata prædicetur.℞ oēs ſe reeccleſiæ Chī, imagines conceptionis virgo immaculata, cū corona ſtellarū,ſole veſtita, luna ſub pedibus; quicquid fragilitatis Adæ ſub pedibus Mariæ.id ab eccleſia, mulier amicta ſole, luna ſub pedibus, & in capite corona.12 ſtellarum.cui luna ſol,& oīa deſeruiunt.ſublimis inter ſydera.ſenſus ſcripę, ſenſus miſtici, & ſpiritus ſpes ſolatium fidelium in ſtatu viæ. Adde Bon. de eccl. Ierar. Ant. florent.4 p.15.c.20.Albert. ℞ 2 immaculata,ſine maculavirgo ab eccleſ.ſancta,&immaculata virginitas . virgo immaculata. ſpeculū ſine macula; ſi concepta cum macula, non eſſet virgo immaculata.ideo immaculata, quia nullo corrupta, Hierony.vterq;ſexus corruptioni, vt vterq;reparationi, Ber.quicquid in Mariatotum puritas,& grā I delphoſ. Adde cōc.Tolet. 11 confeſſ.fid.immaculata virgo.conſtātinop. 5 immaculata virgoMaria.ep.Seuphro.immaculata,& inuiolabilis. Nicęn.2 ſancta,& immaculata Francoford. ad ep.Hiſp.terra animata & immaculata. Baſil.ſub eug.4 ſancta,& immaculata, Nicęn.2. act.3.ep.ſynod.Theod patr.Ieroſol. adoramus imaginē deiparæ,&dnę noſtrę inreprehenſibilis,& immaculatæ.Trid.immaculatā dei genitricē. Andr. Apoſt.primus hō de immaculata terra, Chūs ex immaculata virgine;terra Adæ ante ſpinas, & caro Chī à Maria, vt expiaret à pctō cū ſpinis, & tribulis Adæ? via,veritas, & vita; à matre quæ cępit à morte? cui tm̄ ſimilitudo carnis pcti; à carne matris cū peccato?lux mundi, à matre in tenebris? hæc ciuitas dei,non eget ſole,aut luna, ꝙ claritas dei illuminet eam: nam lucerna eius eſt agnus.cū patres,concilia,eccleſia; virgo immaculata; immaculata virgo;inuiolabilis;intemerata,puriſsi-

riſsi-

Digitized by Google

riſſima; conceptio eſt hodie S. Mariæ; hæc cadunt ſupra ſubiectum ſimpliciter; non ſecundũ quid; vt tm̃ in conceptione filij virgo immaculata, grã plena; non tm̃ immaculata cũ verbum dei concepit; ſed eius aïa & caro immaculata ex quo eſſe cępit; formata innocens, immaculata, vt conceptura verbum dei. Aug. ſi potuit inquinari, cũ ex ea fieret verbũ caro; potuit inquinari, cum illã faceret in macula. eadem dei genitrix in qua verbum caro factũ eſt, per quod & ipſa facta eſt.

Vrgent; & minus piè. illicitè regna, vrbes, populi, reges, monarchæ, academiæ iurant, vouent, promittunt defendere, tueri conceptionẽ immaculatã deiparę. ℞. bonè Deus; q̃ temerè, & pias fidelium aures lędunt. quid aliud hiſpania, galia germania, Italia, academiæ per orbẽ? quid nõ vouẽt reges, prĩcipes, monarchæ ſupplices ad virginem? 2 actus pius, religio, melius bonũ verè materia voti; pietas colit Deũ, parẽtes; eu ge quæ Deũ ſemper habes debitorẽ Metho. Marty. qui dixit honora patrem, & matrẽ; oẽm matri grãm, & honorem impendit, Hippol. & Idiota. Pium, ac laudabile propoſitũ concep tionẽ vt puriſſimã colere; decretum Sixt. 5 cũ officio, indul gẽtijs, octaua 3 colere ſanctos, dulia, religio; virginẽ hyperdulia: at abſq; macula cultus, decor illius, alligatura ſalutaris quid nos puſilli in laudibus Mariæ? Hierony. de tali, tãtaq; virgine indignus Aug. oẽ pręconium inſufficiens, Damaſc. 4 colere ſanctum, qui numquam in mortali, actus pius; eum qui nec in veniali, magis pius; Ioa. Bapt. ſanctum ab vtero, multo magis: at matrẽ ſaluatoris, cui grã vitandi oẽ peccatum, ſummè pietas; nã concipere, & parere meruit, à quo facta redẽptio oĩs peccati: at cum matre ſpecialis, & ſingularis modus ſaluandi, & præſeruandi à pctõ. 5 hoc votum verè materia cultus erga Deum, & deiparam; potuit, voluit, decuit; indecens noluiſſe. in his q̃ matris, quod melius, ſi eccleſiæ, & ſcripturæ nõ repugnat, ſcias feciſſe Deũ gloria filij ex honore parentis decor filij non tã communis, q̃ idem cũ matre, iudico; Cyrill. redũdat in filium quod matri exhibetur, Hierony. tranſit in honorem regis, quod defertur in famulatum reginæ, Idelph. talis, quæ non poſſit argui de peccato. noſtis bona dare filijs; magis Deus ſpũm, gratiam, matri ſuæ, q̃ prænouit; cui corpus, & aïam vt dignum filij habitaculũ præparabat. ſacerdos in lege ad hoſtias, & victimas mũdus, ſine ſordido, longè ab iniquitate: caro Mariæ ô quã immaculata; cui ſp. ſ. ſuperuenit; Ber. & Lyra. votum hoc, non vt actus indifferens, in bonum, &

non

non bonum;verũ, & non verũ; abſolutè circa verum,bonum, actus valde pius; Paul.3. conſt. dum præexcelſa; immaculatæ conceptioni Mariæ gratias, & laudes referant. Alex. 6. 1449. erexit ſodalitates, vt dei genitricis conceptio veneretur, & puriſſimæ deuotio in pijs cordibus augeatur. Iul.2. 1511. in vigilantia puritatis, & innocẽtiæ dei genitricis defenſores, & promotores exiſtãt. 7 eſt actus de meliori,& pfectiori bono;melior oppoſito,quod longè deterius impeditiuum maioris boni,& tãtæ virginis gloriç;quicquid homines poſſunt minus quam dignitas mereatur, Aug.8 ſcholç;Lutet.Agrippin.Coloniæ, Valent.aliæ academiæ, publica lege ante lauream,Theologos iurare, hanc veritatem præſeruationis perpetuo defẽſuros;Regna,vrbes populos; Cçſarauguſtç,Eborç, Panormi, vbiq; p orbem. vota ſemper cum fructu.Abbas Helſinus in fluctibus maris, in vltimo vitæ diſcrimine cum naucleis; cçlitus ei diuinus nuntius apparuit; monuit vt conceptionis immaculatæ diem p celebrem;quo virgo concepta ſexto idus decembris percoleret; & officium natiuitatis hac die ſub conceptionis nõe abſolueret; vbi deuotè ita vouit; ceſſat tempeſtas,reddit ſerenitas; quç viderat, narrat in Anglia,in Remẽſi eccleſia cui prçeſt, hoc feſtum ſolemne celebrat; & ab aliis excoli procurat;Breu.Gallic.Baron. in martyrol vouit Alex. Aleſ. ex Carthag.in hom. Buſto in mar.Pelbarto in ſtellar. intermortuus; vbi immacul.concept.virginis ſe deuouit;illico obtinet ſanitatẽ.vouit,& *Scot.*adhuc paruulus ante deiparã pronus; domina da lumen rectè diſcendi; cui lætanter deipara,non tantum diſcendi: ſed docendi, arguendi,exprimendi gratiam,& intellectum pollicetur. Lutetiç cum pro defenſione, virginis ab originali humiliter opẽ imploraret;imago virginis lapidea illi caput inclinauit. nocte ſacra natali D.Ieſu; *virgo filium ſuum Scoto* peramanter obtulit amplexandum. B.Amadeo circa myſteria euchariſtiæ & matris virginis rapto;Angelus apparuit, *Scotum* oſtendit cũ diademate beatorũ capiti, & aureola doctorũ manib';hic benè ſcripſit de corpore Chĩ, & multũ diligit Maria. pro his, & alijs cçlit'.Phil.Soſa in chro. l.3 p.2.c.7.Moren.de pur.vir.c. 4.Ioa.à Pola 1.ſent. Paul. Bert. Aug.inuit.Sco.Lezan. Carmel. in apol.pro cõcept. Ioa Pineda in aduert.ad priuil.Ioa.Reg.Arag.Ludou.Mag.à Pola. Ferch. in vit.Scot.Andr. Cucch. ep.in virg.Hunzez à Caſtro in Sanct. virg.Dempſter in Menol.Scot. 4.nou. Bell. & Maſtr. ante log. Cauell.in vit. ca. 1. Vuandigus in vit.tom.3.

LAVS DEO.

Digitized by Google